Bundel van de Gemeenteraad van 18 februari 2021

Agenda bijlagen

AVG-versie Lijst ingekomen raadsbrieven t.b.v. raadsvergadering d.d. 18 februari 2021.pdf

AVG-versie Lijst ingekomen stukken t.b.v. raadsvergadering d.d. 18 februari 2021.pdf

1 Opening

2 Vaststellen agenda

3 Ingekomen stukken

4 Raadsvoorstel Geheimhouding

Raadsvoorstel bekrachtiging geheimhouding - gemeenteraad 18 februari 2021.pdf

Bekrachtiging geheimhouding - gemeenteraad 18 februari 2021.pdf

Bekrachtiging geheimhouding 18 februari 2021.pdf

5 Notulen raadsvergadering, Integrale voorbereidende vergadering en stemraad van 21 januari 2021

1e vergadering gemeenteraad 21 januari 2021.doc

Integrale voorbereidende vergadering 21 januari 2021.doc

Stemagenda raadsvergadering 21 januari 2021.doc

6 Notulen Vragenuur 21 en 28 januari 2021

20210121 vragenuur.doc

20210128 vragenuur.doc

7 Actuele moties

Actuele Motie M33 'Kappen met Kappen voor uitbreiding golfbaan' ingediend door Anne Sasbrink (PvdD), mede ingediend door Tim Schipper (SP)

Actuele Motie M34 'Maak afweging locatieRonald McDonaldhuis bij omgevingsvisie USP' ingediend door Jelmer Schreuder (D66) mede ingediend door Martijn van Dalen (VVD), Jantine Zwinkels (CDA), Jeffrey Koppelaar (S&S), Cees Bos (SBU) en Henk van Deún (PVV)

8 Voorstel aanwijzen bestuurslid Stichting personeelsfonds Utrecht

Presidium
Status: A

Het DB presidium stelt de raad voor op grond van het bepaalde in artikel 4 lid 2 van de Statuten van de Stichting personeelsfonds Utrechts Gemeentepersoneel raadslid Marcel Vonk aan te wijzen als bestuurslid van deze stichting.

Raadsvoorstel aanwijzen bestuurslid Stichting personeelsfonds Utrecht.docx

Raadsbesluit aanwijzing bestuurslid Stichting personeelsfonds Utrecht 18 februari 2021 (1).pdf

9 Raadsvoorstel Statutenwijziging bij fusie NUOVO scholengroep en Anna van Rijn College Nieuwegein

Wethouder Klein
Status: A

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1\. In te stemmen met de statutenwijziging van NUOVO scholengroep\, bestaande uit de toevoeging van de gemeente Nieuwegein en de mogelijkheid om bij een meerhoofdig college van bestuur een taakverdeling af te spreken\.

Dossier 1531 voorblad

Raadsvoorstel Statutenwijziging bij fusie NUOVO scholengroep.docx

Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf

Adviesbrief van B&W bij fusie NUOVO scholengroep en Anna van Rijn.docx

Concept fusie effect rapportage.pdf

Convenant ondertekend.pdf

Aanbiedingsbrief van NUOVO scholengroep aan college.pdf

Raadsbesluit voorstel Statutenwijziging bij fusie NUOVO scholengroep en Anna van Rijn College Nieuwegein.pdf

10 Raadsvoorstel Zienswijze concept kaderbrief 2022 GGD regio Utrecht (GGDrU)

Wethouder Eerenberg
Status: B

1\. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op de concept kaderbrief 2022 van de GGD regio Utrecht (GGDrU), waarin
wordt ingegaan op de directe en indirecte gevolgen van corona op de GGDrU, aangevuld met het verzoek om extra aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en met name psychische gezondheid, het bestrijden van gezondheidsverschillen en de governance bij de crisisbestrijding met gelijktijdig behoud van de regionale en lokale verankering van de GGDrU,
wordt gevraagd om topprioriteit bij databeveiliging en privacybescherming;
wordt terug gekomen op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.

Dossier 1566 voorblad

Raadsvoorstel Zienswijze concept kaderbrief 2022 GGD regio Utrecht (GGDrU) (februari 2021).docx

Zienswijzebrief kaderbrief 2022 GGDrU (februari 2021).docx

Concept Kaderbrief 2022 GGDrU.pdf

Aanbiedingsbrief bij Concept Kaderbrief 2022 GGDrU.pdf

STREKT TER VERVANGING Raadsvoorstel Zienswijze concept kaderbrief 2022 GGDrU (na M&S).pdf

STREKT TER VERVANGING Zienswijzebrief kaderbrief 2022 GGDrU (na M&S).pdf

Raadsbesluit Zienswijze kaderbrief 2022 GGD Regio Utrecht.pdf

11 Raadsvoorstel Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen

Wethouder Van Hooijdonk
Status: B

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1\. De bijgevoegde brief aan het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht vast te stellen als reactie op hun memo "Toekomstige samenwerking Recreatieschappen"

Dossier 1555 voorblad

Raadsvoorstel Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen (februari 2021).docx

Brief aan Recreatieschappen over Toekomstige samenwerking recreatieschappen (februari 2021).docx

Brief van recreatieschappen aan deelnemers inzake toekomst RMN.pdf

Memo Toekomstige samenwerking Recreatieschappen.pdf

Utrechtse bezoekers recreatieterreinen.pdf

STREKT TER VERVANGING Raadsvoorstel Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen (na S&R).docx

STREKT TER VERVANGING Zienswijzebrief Toekomst recreatieschappen (na S&R).docx

Raadsbesluit Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen.pdf

11.1 Raadsbrief Transitie recreatieschappen en Recreatie Midden-Nederland

Dossier 1604 voorblad

Raadsbrief Transitie recreatieschappen en Recreatie Midden-Nederland.pdf

12 Raadsvoorstel Nota beheer openbare ruimte

Wethouder Diepeveen
Status: B

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1\. De Nota beheer openbare ruimte vast te stellen\, met daarin als belangrijkste veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren:
a. ontwikkelend beheer als nieuwe beheerfilosofie;
b. het wegwerken van het achterstallig onderhoud in maximaal 10 jaar tijd;
c. de financiële strategie, waarbij de gemeente de vervangingsinvesteringen van objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut boven 0,1 miljoen euro activeert en afschrijft overeenkomstig de verwachte economische en/of technische levensduur en daarmee op deze punten afwijkt van de nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA).

Dossier 1072 voorblad

Raadsvoorstel Nota beheer openbare ruimte.docx

Nota Beheer Openbare Ruimte (februari 2021).pdf

STREKT TER VERVANGING Nota Beheer Openbare Ruimte (na S&R).pdf

Raadsbesluit Nota beheer openbare ruimte.pdf

12.1 Raadsbrief Toezeggingen commissiebehandeling nota Beheer Openbare Ruimte

Dossier 1637 voorblad

Raadsbrief Toezeggingen commissiebehandeling nota Beheer Openbare Ruimte.pdf

13 Initiatiefvoorstel Een eerlijke start voor ieder kind. Voorstellen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid op basisscholen in Utrecht

Hester Assen, PvdA
Status: B

De initiatiefneemster stelt de raad voor te besluiten:
1\. Het college te verzoeken\, in samenwerking met schoolbesturen en ouders\, een stadsbreed toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Utrecht op te stellen
2\. Bij het opstellen van dit toelatingsbeleid de hieronder genoemde en in de bijlage toegelichte\, uitgangspunten mee te nemen in het op te stellen stedelijke aanmeld\- en toelatingsbeleid
a. Scholen zijn zoveel mogelijk een afspiegeling van de buurt, onder andere te bereiken door het gebruik van schoolcirkels. De schoolcirkel is niet van toepassing op scholen met een stedelijke populatie
b. Er komt een centraal aanmeldpunt. Ter uitwerking is hoe vaak er een aanmeldmoment zal zijn. Een ombudsfunctie is onderdeel van het onafhankelijke aanmeldpunt
c. Het tegengaan van segregatie als uitgangspunt te nemen en mee te nemen in de monitoring zoals bedoeld in punt 3
d. Bij het aanmelden gelden er, in geval van meer aanmeldingen dan beschikbare plaatsen, voorrangsregels in nader te bepalen volgorde:
i. Zus- en broerregeling (als er al een kind uit het gezin op de school zit heeft hij/zij voorrang)
ii. Het aangemelde kind heeft een VE indicatie en heeft VE gevolgd op een VE-locatie die samenwerkt met de school van aanmelding.
iii. de voorkeursschool is een buurtschool
e. Ouderinitiatieven krijgen een plek in het toelatingsbeleid en het wordt individuele ouders mogelijk gemaakt om mee te praten over aanmeldbeleid.
f. Inzet op bewustwording van het belang van samen in de buurt naar school gaan en het ontmoeten van kinderen met verschillende achtergronden
3\. Over de ervaringen met het toelatingsbeleid jaarlijks te rapporteren aan de gemeenteraad

Dossier 1357 voorblad

Initiatiefvoorstel Een eerlijke start voor ieder kind PvdA.docx

STV initiatiefvoorstel Een eerlijke start voor ieder kind track changes-1.docx

Bijlage Initiatiefvoorstel Een eerlijke start voor ieder kind.docx

STV Bijlage Initiatiefvoorstel Een eerlijke start voor ieder kind inclusief track changes.docx

14 Raadsvoorstel Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs

Wethouder Klein
Status: B

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1\. Het college te vragen met de schoolbesturen toe te werken naar het vastleggen van afspraken over het nieuwe aanmeldbeleid in een samenwerkingsovereenkomst of convenant, met als uitgangspunten:
\- Dat de gemeente vanuit het maatschappelijk belang van gelijke kansen in het onderwijs\, en als verbindende schakel tussen schoolbesturen, een partner en aanjager is bij de ontwikkeling van een eerlijk, open en eenvoudig stedelijk aanmeldbeleid.
\- Dat de gemeente een belangrijke rol heeft in het ontwikkelen en faciliteren van een centraal aanmeldsysteem.
\- Dat de gemeente een belangrijke taak heeft in de voorlichting en ondersteuning aan ouders bij de wijze van aanmelden op een basisschool van hun kind.
2\. De uitkomsten van een verkenning naar de mogelijke structurele kosten – en de eventuele verdeling van deze kosten - van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid en -systeem te betrekken bij de voorjaarsnota 2021

Dossier 1513 voorblad

Raadsvoorstel Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs.docx

Raadsbesluit Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs.pdf

14.1 Raadsbrief Samenwerkingsovereenkomst aanmeldbeleid basisonderwijs

Dossier 1603 voorblad

Concept samenwerkingsovereenkomst aanmelden op basisscholen in Utrecht.pdf

Raadsbrief Samenwerkingsovereenkomst aanmeldbeleid basisonderwijs.pdf

14.2 Raadsbrief Voortgang aanmeldbeleid basisonderwijs en aanbieden plan van aanpak 27102020

Dossier 1631 voorblad

Raadsbrief Voortgang Aanmeldbeleid basisonderwijs en aanbieden plan van aanpak.pdf

Projectbrief stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs.pdf

Verslag participatie aanmeldingsbeleid basisscholen Utrecht 12 oktober 2020.pdf

LIJST INGEKOMEN RAADSBRIEVEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de afgelopen periode zijn de onderstaande raadsbrieven vanuit het college ingekomen. Deze brieven zijn ter informatie. Voorstellen doet het college alleen middels raadsvoorstellen.

Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier. Voor zover nodig is hieronder een aanvullend behandeladvies gegeven.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
08-02-2021	Groen	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Startdocument Ockhuizen	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen. **TOEZEGGING** De raad ontvangt naar verwachting eind 2021 een voorstel voor een IPvE voor het gebied Ockhuizen.
08-02-2021	Openbare ruimte	Wethouder Diepeveen	Raadsbrief Evaluatie herplantplicht en bomenbeleid, vaststelling beleidsregel Handhaving illegaal vellen of beschadigen van bomen	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen. **TOEZEGGINGEN** - De raad ontvangt voor de zomer 2021 de evaluatie van het bomenbeleid. - De raad ontvangt in 2021 een voorstel voor aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) naar aanleiding van de evaluatie herplantplicht.
05-02-2021	Cultuur	Wethouder Klein	Raadsbrief Subsidie wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	
04-02-2021	Financiën	wethouder Klein	Raadsbrief Stand van zaken herijking gemeentefonds	
04-02-2021	Handhaving	Burgemeester	Raadsbrief Start pilot Verkeershandhaving	Voor kennisgeving aannemen, desgewenst betrekken bij de evt. behandeling van de na de zomer te ontvangen voortgangsbrief.

LIJST INGEKOMEN RAADSBRIEVEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de afgelopen periode zijn de onderstaande raadsbrieven vanuit het college ingekomen. Deze brieven zijn ter informatie. Voorstellen doet het college alleen middels raadsvoorstellen.

Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier. Voor zover nodig is hieronder een aanvullend behandeladvies gegeven.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
03-02-2021	Handhaving	Burgemeester	Raadsbrief Invoering bodycam boa's	Voor kennisgeving aannemen, aanbestedingstraject is gestart. Agendering is aan de individuele fracties.
03-02-2021	Volksgezondheid	Wethouder Eerenberg	Raadsbrief Deelname bestuurlijke adviescommissie WHO European Healthy Cities Network	
03-02-2021	Erfgoed	Wethouder Klein	Raadsbrief Spoorwachtershuisje Zonstraat 1	
03-02-2021	Openbare ruimte	wethouder Diepeveen	Raadsbrief Procedure aanbesteding haltevoorzieningen	
03-02-2021	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester	Raadsbrief Update gevolgen en aanpak coronavirus in Utrecht	Voor kennisgeving aannemen. Desgewenst betrekken bij de collegebijeenkomst over corona op 2 maart 2021.
03-02-2021	Onderwijs	wethouder Klein	Raadsbrief Selectie schoolbestuur primair onderwijs Groenewoud	TOEZEGGINGEN - Voor de nieuwe buurt Groenewoud staat een basisschool gepland en voor het vinden van een geschikt schoolbestuur, richt het college een selectieproces in. Het college hoopt de raad voor de zomer van 2021 meer duidelijkheid te verschaffen over welk schoolbestuur zich in Groenewoud gaat vestigen

LIJST INGEKOMEN RAADSBRIEVEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de afgelopen periode zijn de onderstaande raadsbrieven vanuit het college ingekomen. Deze brieven zijn ter informatie. Voorstellen doet het college alleen middels raadsvoorstellen.

Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier. Voor zover nodig is hieronder een aanvullend behandeladvies gegeven.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
				- Het selectieproces voor een geschikt schoolbestuur voor de geplande basisschool in de nieuwe buurt Groenewoud wordt met de deelnemers geëvalueerd. Bij een goed verloop informeert het college de raad over de uitkomst voor de zomer van 2021.
03-02-2021	Werk en inkomen	Wethouder Voortman	Raadsbrief Stand van zaken Tozo / onderzoek HU	
03-02-2021	Economische Zaken	Wethouder Verschuure	Raadsbrief Convenant U10-Economic Board Utrecht-Regionale Ontwikkelingsmaatschappij	
02-02-2021	Cultuur	Wethouder Klein	Raadsbrief Nadere Regel Subsidie Amateurkunsteducatie 2022 - 2024	
02-02-2021	Diversiteit	wethouder Voortman	Raadsbrief Stand van zaken antidiscriminatie agenda 2016-2020	
01-02-2021	Volksgezondheid	Wethouder Eerenberg	Raadsbrief Nadere regel stedelijke prostitutie hulp- en dienstverlening 2021	
01-02-2021	Openbare ruimte	Wethouder Diepeveen	Raadsbrief Intensiveer het gebruik van de buurtschouw	TOEZEGGING De raad ontvangt in Q4 2021 informatie over de voortgang op de uitvoering van motie 159 Intensiveer het gebruik van de buurtschouw.

LIJST INGEKOMEN RAADSBRIEVEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de afgelopen periode zijn de onderstaande raadsbrieven vanuit het college ingekomen. Deze brieven zijn ter informatie. Voorstellen doet het college alleen middels raadsvoorstellen.

Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier. Voor zover nodig is hieronder een aanvullend behandeladvies gegeven.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
01-02-2021	Maatschappelijke Ondersteuning	Wethouder Van Ooijen	Raadsbrief Stand van zaken doordecentralisatie Beschermd Wonen	TOEZEGGING In het tweede kwartaal van 2021 willen we u met een informatiebijeenkomst informeren over de stand van zaken doordecentralisatie Beschermd Wonen
29-01-2021	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Toezeggingen in commissie S&R inzake vrijgave uitvoeringskrediet Westelijke Stadsboulevard	De inhoud van de brief desgewenst betrekken bij de raadsbehandeling van het raadsvoorstel Vrijgave uitvoeringskrediet Westelijke Stadsboulevard op donderdag 4 februari 2021.
29-01-2021	Wonen	Wethouder Diepeveen	Raadsbrief Onderzoek toevoegen standplaatsen woonwagens	De individuele fracties kunnen desgewenst actie ondernemen. TOEZEGGING De raad ontvangt naar verwachting in de tweede helft van 2021de resultaten van een onderzoek naar de mogelijkheden van het aanleggen van extra standplaatsen inclusief een voorstel.
28-01-2021	Maatschappelijke Ondersteuning	Wethouder Van Ooijen	Raadsbrief versneld vernieuwen	De individuele fracties kunnen desgewenst actie ondernemen. TOEZEGGING April 2021 informeren we u opnieuw met een Raadsbrief over de corona-effecten op Jeugdhulp en WMO en de voortgang op de nadere regel.

LIJST INGEKOMEN RAADSBRIEVEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de afgelopen periode zijn de onderstaande raadsbrieven vanuit het college ingekomen. Deze brieven zijn ter informatie. Voorstellen doet het college alleen middels raadsvoorstellen.

Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier. Voor zover nodig is hieronder een aanvullend behandeladvies gegeven.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
28-01-2021	Jeugd en Jeugdzorg	Wethouder Eerenberg	Raadsbrief Update tijdig bieden van passende jeugdhulp	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.
28-01-2021	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Voortgangsrapportage Verkeersveiligheid tweede helft 2020	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.
28-01-2021	Handhaving	Burgemeester	Raadsbrief Uitvoering motie collectieve sluitingstijden Amsterdamsestraatweg	Voor kennisgeving aannemen. Evt. betrekken bij de evt. behandeling van het -eind mei- van het college te ontvangen definitieve besluit op motie.
28-01-2021	Onderwijs	Wethouder Klein	Raadsbrief Regionaal Programma Educatie Volwassenen	
28-01-2021	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester	Raadsbrief Terugblik jaarwisseling 2020-2021	
27-01-2021	Volksgezondheid	Wethouder Eerenberg	Raadsbrief Start vaccinatielocatie XL Utrecht	
27-01-2021	Openbare ruimte	Wethouder Diepeveen	Raadsbrief Regionale Adaptatiestrategie	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen. De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van de nog te ontvangen Visie Klimaatadaptatie en visie Water en Riolering.
27-01-2021	Wonen	Wethouder Diepeveen	Raadsbrief Leegstandverordening	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.

LIJST INGEKOMEN RAADSBRIEVEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de afgelopen periode zijn de onderstaande raadsbrieven vanuit het college ingekomen. Deze brieven zijn ter informatie. Voorstellen doet het college alleen middels raadsvoorstellen.

Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier. Voor zover nodig is hieronder een aanvullend behandeladvies gegeven.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
				TOEZEGGING De raad ontvangt in de 1e helft van 2022 een voorstel voor een kosteneffectieve en doelmatige leegstandsaanpak inclusief een leegstandsverordening voor woningen.
27-01-2021	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Oplossen parkeerprobleem Rachmaninoffplantsoen	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.
26-01-2021	Volksgezondheid	Wethouder Eerenberg	Raadsbrief Brief G4 + Ede Blokhuis inzake gezonde voedselomgeving	
26-01-2021	Openbare ruimte	Wethouder Diepeveen	Raadsbrief Monitoring essentaksterfte 2020	
26-01-2021	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Eerenberg	Raadsbrief Sloopsubsidie, verkeersbesluit aanscherping milieuzone en ontheffingenbeleid	
26-01-2021	Maatschappelijke Ondersteuning	Wethouders Van Ooijen en Eerenberg	Raadsbrief Discussienota Zorg voor de Toekomst	
26-01-2021	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Resultaten deelstudies HOV USP – Zeist – Amersfoort	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.
26-01-2021	Stationsgebied	Wethouder Eerenberg	Raadsbrief Voortgang Omgevingsvisie Jaarbeurs	

LIJST INGEKOMEN RAADSBRIEVEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de afgelopen periode zijn de onderstaande raadsbrieven vanuit het college ingekomen. Deze brieven zijn ter informatie. Voorstellen doet het college alleen middels raadsvoorstellen.

Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier. Voor zover nodig is hieronder een aanvullend behandeladvies gegeven.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
26-01-2021	Groen	Wethouders Van Hooijdonk en Diepeveen	Raadsbrief Voortgang Groene Lint Overvecht	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.
26-01-2021	Mobiliteit	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Meerjarenplanning werkzaamheden met verkeershinder 2021 en 2022	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.
26-01-2021	Werk en inkomen	Wethouder Voortman	Raadsbrief Richting ICT Werk en Inkomen	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.
20-01-2021	Onderwijs	wethouder Klein	Raadsbrief Plan van Aanpak rekenkameronderzoek 'Leren om mee te kunnen doen'	TOEZEGGING Het college informeert de raad in het 3e kwartaal van 2021 over de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak n.a.v. het rekenkameronderzoek Leren om mee te kunnen doen.

LIJST INGEKOMEN STUKKEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de laatste kolom is een behandeladvies gegeven. Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Afzender	Onderwerp	Behandeladvies
26-01-2021	Openbare ruimte	Comite werfkelders Oudegracht Utrecht - zaaknr. 8545440 BMT 21 09	Verzoek om van gedachten te wisselen over inhoud rapport Werfkelders onder druk (Code Oranje Boek) + afschrift brief van wethouder Diepeveen van 29 januari 2021	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.
30-01-2021	Ruimtelijke Ontwikkeling	Buurtcomité Stalau - zaaknr. 8558281 BMT 21 10	Reactie op SPvE Nieuw Buurland	Ter afdoening in handen stellen van het college. SPvE en alle ingebrachte reacties worden te zijner tijd aan de raad voorgelegd.
01-02-2021	Onderwijs	Bestuur Stichting Nowschool - zaaknr. 8540771 BMT 21 08	Verzoek tot opneming in het Plan van scholen, van de algemeen bijzondere basisschool Nowschool, te vestigen in Haarzuilens, gemeente Utrecht	Ter afdoening in handen te stellen van het college en haar verzoeken de raad over het proces te informeren
01-02-2021	Volksgezondheid	Buurtcomité Stalau - zaaknr. 8558760 BMT 21 11	Sloop en nieuwbouwplannen Lauwerecht 2 & 4, "Nieuw Buurland: zorgen over leefkwaliteit. Vragen n.a.v. RIVM-briefrapport 2017-0189 Gezonde Omgeving Utrecht	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.

LIJST INGEKOMEN STUKKEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de laatste kolom is een behandeladvies gegeven. Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Afzender	Onderwerp	Behandeladvies
01-02-2021	Erfgoed	Mevrouw J. vd H.-O. en de heer R. S., namens de 25 vrijwilligers van Oud-Amelisweerd - zaaknr. 8542495	Verzoek om nog eens te kijken naar wat de mogelijkheden in de toekomst kunnen zijn voor het huis Oud-Amelisweerd	Voor kennisgeving aannemen. De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen. Ter informatie: de raad heeft op 10 februari jl. de raadsbrief Intentieovereenkomst Landhuis Oud Amelisweerd ontvangen.
01-02-2021	Energie	Rekenkamer gemeente Utrecht - zaaknr. 8565814	Rekenkamerbrief Energietransitie	De inhoud van de brief desgewenst betrekken bij de nog te ontvangen Transitievisie Warmte, RES 1.0 en de aangekondigde update van het energiebeleid.
03-02-2021	Openbare ruimte	IN KOOR - Woning- en winkelcollectief - zaaknr. 8564513	Brief zoals verzonden aan B&W Utrecht iz bijdrage over het behoud van de historische kelders	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen. De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van het in april 2021 te ontvangen voorstel Programmaplan Werven.
03-02-2021	Wonen	Bureau Rechtsbescherming J. V. namens belanghebbenden / Werkgroep behoud JWK 1-10B - zaaknr. 8565154 BMT 21 13	Verzoek om handhaving tijdens sloop panden Johan Wagenaarkade nrs. 1-10c + aanvullende brief van Werkgroep behoud JWK 1-10B	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.

LIJST INGEKOMEN STUKKEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de laatste kolom is een behandeladvies gegeven. Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Afzender	Onderwerp	Behandeladvies
04-02-2021	Ruimtelijke Ontwikkeling	Comité Buren van Nieuw Buurland - zaaknr. 8566063	Reactie SpvE Nieuw Buurland (Noordoost)	De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen. Het SpvE wordt te zijner tijd aan de raad voorgelegd en daarom een raadsvoorstel over dit onderwerp van het college afwachten.
04-02-2021	Energie	Stichting i.o. "Geen klap van de molen Reijerscop en Rijnenburg" in associatie met betrokken bewoners - zaaknr. 8566401	Sommatie zoals verzonden aan B&W gemeente Utrecht	De inhoud desgewenst betrekken bij de toegezegde brief over het selectiebesluit Energielandschap Rijnenburg.
05-02-2021	Circulaire Economie	De heer J. L. - zaaknr. 8563735 BMT 21 12	Containers op het Willem van Noortplein regelmatig overvol en stort men het vuil er maar omheen	Ter afdoening in handen stellen van het college. De raad ontvangt een afschrift van het antwoord.
05-02-2021	Groen	Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL) Utrecht - Provincie Utrecht - zaaknr. 8564275	Advies "Recreatie in Combinatie" recentelijk uitgebracht aan GS en PS van de provincie Utrecht	De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van diverse voorstellen o.a. op het gebied van de toekomst van recreatiefunctie in de regio, regionale energiestrategie en ruimtelijke strategie Utrecht 2040.

LIJST INGEKOMEN STUKKEN T.B.V. RAADSVERGADERING D.D. 18 FEBRUARI 2021

In de laatste kolom is een behandeladvies gegeven. Uiteraard kunt u naar aanleiding van deze brieven onderwerpen agenderen voor informatiebijeenkomsten en/of commissiebehandeling via het beschikbare agenderingsformulier.

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Afzender	Onderwerp	Behandeladvies
10-02-2021	Circulaire Economie	De heer H. M. - zaaknr. 8565461	Het nieuwe inzamelen	Voor kennisgeving aannemen. De individuele fracties kunnen hier desgewenst actie op ondernemen.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Bekrachtiging geheimhouding

Opgesteld door	Stafbureau Gemeentesecretaris
Kenmerk	6838480/20210218
Vergaderdatum raad	18 februari 2021
Geheim	Nee
Bijlage	Bekrachtiging geheimhouding 18 februari 2021

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1 De door het college opgelegde geheimhouding op documenten zoals vermeld in de bijlage ‘Bekrachtiging geheimhouding – gemeenteraad 18 februari 2021’ te bekrachtigen conform artikel 25 lid 3 Gemeentewet.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Bekrachtiging gemeenteraad 18 februari 2021 van de door het college opgelegde geheimhouding op grond van artikel 25, derde lid, van de Gemeentwet van:

Onderwerp	Kenmerk/ Zaaknr	Datum aanbieding gemeenteraad	Wat is geheim?	WOB grond	Datum besluit Geheimhouding	Grondslag Gemeentewet	Is het stuk permanent geheim	Geheim tot
Raadsbrief Lombokplein beantwoording vragen Cie S&R: de bijlage 'Bijlage beantwoording financiële vragen Lombokplein'	8558351	17-2-2021	Bijlage(n)	10 lid 2 sub b en g	16-2-2021	55 lid1 + 86 lid 2 + 25 lid 2	Nee	totdat het project is gerealiseerd, of zoveel eerder als het college uw raad hierover (gedeeltelijk) in openbaarheid kan informeren

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Bekrachtiging geheimhouding

Opsteller	Stafbureau Gemeentesecretaris
Zaaknummer	6838480/20210218
Jaargang en nummer	2021, nr. 19
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

De raad besluit:

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1 De door het college opgelegde geheimhouding op documenten zoals vermeld in de bijlage ‘Bekrachtiging geheimhouding – gemeenteraad 18 februari 2021’ te bekrachtigen conform artikel 25 lid 3 Gemeentewet.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 18 februari 2021.

De griffier,	De voorzitter,
Merel van Hall	Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

2 0 2 1

NOTULEN VERGADERING GEMEENTERAAD UTRECHT

1e raadsvergadering – 21 januari 2021

Vergadering van de gemeenteraad, gehouden op donderdag 21 januari 2021 te 20.00 uur.

Voorzitter: de heer Zwanenberg, plaatsvervangend voorzitter; later mevrouw Dijksma, burgemeester.

Aanwezig zijn de leden: Assen, El Abassi, Bakker, Bijsterbosch, De Boer, Bos, Van Corler, Van Dalen, Dekker-Abdulaziz, Dekkers, Deldjou Fard, Van Deún, Van Dun, Ferket, Gilissen, Işik, Van Heuven, Te Hoonte, Kleinrensink, Koning, De Koning, Koppelaar, Meerding, De Pagter, Podt, Rajkowski, Saiah, Sasbrink, Schers, Schilderman, Schipper, Schreuder, Van Steeg, Streefland-Driesprong, Sturkenboom, Virginia, Vonk, Weistra, Wiegant, Wijmenga, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels.

Aanwezig zijn de wethouders: Van Hooijdonk, Klein en Verschuure.

Griffier: mevrouw Van Hall.

Opening van de vergadering.

De **voorzitter** heet iedereen welkom, met name raadslid Rajkowski, die hier voor de laatste maal zit, en de mensen die thuis meekijken en meeluisteren.
Bericht van verhindering is ontvangen van de leden Sungur en Heijne.

Vaststellen agenda.

De agenda wordt zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

Ingekomen stukken.

Met betrekking tot de ingekomen stukken wordt zonder stemming besloten overeenkomstig hetgeen daaromtrent is voorgesteld.

Raadsvoorstel Geheimhouding.

De **voorzitter** stelt voor om, conform artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet, de door het college opgelegde geheimhouding op de documenten zoals vermeld in de bij de agenda gevoegde bijlage, te bekrachtigen.

Zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel van de voorzitter besloten.

Notulen raadsvergaderingen 8, 10, 16 en 17 december 2020.

Deze notulen worden zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

Notulen vragenuur 10 december 2020.

Deze notulen worden zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

Actuele moties.

Er zijn geen actuele moties ingediend.

1. Raadsvoorstel aanpassing verordening rekenkamer, CPR en instructie Griffier.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig dit voorstel besloten.

2. Raadsvoorstel aanwijzing plaatsvervangend griffier.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig dit voorstel besloten.

3. Raadsvoorstel vaststellen Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig dit voorstel besloten.

4. Raadsvoorstel wijziging woonplaatsgrens Zandweg 214b en 214c.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig dit voorstel besloten.

5. Raadsvoorstel Zienswijze concept kadernota Veiligheidsregio Utrecht (VRU) 2022.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig dit voorstel besloten.

6. Raadsvoorstel verantwoordingsgrens rechtmatigheid.

   Zonder stemming wordt overeenkomstig dit voorstel besloten.

7. Raadsvoorstel Zienswijzen Ontwerp uitgangspunten begroting Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Kadernota begroting Plassenschap Loosdrecht 2022.

   Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) meldt dat de PvdD-fractie graag bij de zienswijzen toegevoegd had gezien dat er bij de inkomsten van recreatie niet meer verdiend mag worden aan jagen en hengelen, en er meer aandacht aan biodiversiteit in de aanbesteding moet worden geschonken. Maar omdat er een voorstel ligt over de toekomstige organisatie waarin de recreatieschappen gaan samenwerken met een geheel eigen begroting, zal haar fractie met deze zienswijzen instemmen, met de aankondiging dat de onderwerpen die ze heeft genoemd, dan aan de orde worden gesteld.

   Hierna wordt zonder stemming overeenkomstig het voorstel besloten.

   Aanbieding Initiatiefvoorstel Krijgen waar je recht op hebt.

   Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) biedt het initiatiefvoorstel aan mede namens de D66-fractie.
   Ze stelt vast dat overheden op allerlei niveaus beslissingen neme die van grote invloed zijn op het leven van mensen. Dit geeft hun de verantwoordelijk, zodat zaken waar mensen recht op hebben goed, eenvoudig en duidelijk te regelen en dat mensen laagdrempelig hun recht kunnen halen als iets onverhoopt niet goed gaat. Immers, de rechtstaat moet mensen beschermen tegen machtsmisbruik van de overheid. De inwoner moet op een toegankelijke en eenvoudige manier kunnen melden dat een besluit volgens hem niet klopt. Besluiten moeten goed te begrijpen zijn om er een reactie op te kunnen geven. Het mag niet van het inkomen afhangen of men hierbij hulp kan krijgen.

   Mevrouw **Podt** (D66) vult aan dat in 2019 een raadsinformatiebijeenkomst is georganiseerd over rechtshulp in de gemeente. Daar zijn ideeën geopperd om de rechtshulp beter en laagdrempeliger te maken. Die zijn in het initiatiefvoorstel gebundeld. Het doel van dit voorstel is, te zorgen dat de gemeente nog toegankelijker is voor mensen rondom besluit en bezwaar, en dat mensen met een klein inkomen makkelijker in beroep kunnen gaan en ze krijgen waar ze recht op hebben. Dit draagt bij aan het recht en rechtsgevoel van de inwoners en aan het vertrouwen in de overheid.
   Zij spreekt haar dank uit aan de griffie en ambtenaren die de indieners hebben bijgestaan om dit voorstel te schrijven, maar vooral ook aan de mensen in de stad die hebben meegedacht: de Raad van Rechtsbijstand, het Juridisch Loket, Sociale Raadslieden en anderen.

De **voorzitter** dankt voor het initiatief en de toelichting. Conform het reglement van orde zal dit initiatiefvoorstel in behandeling worden genomen en op de agenda van de volgende commissievergadering worden geplaatst. Hij nodigt het college uit voor die tijd middels een raadsbrief te reageren op dit initiatief.

Mevrouw **Klein** (wethouder) dankt de indieners van dit initiatiefvoorstel. Omdat het college er belang aan hecht zorgvuldig te reageren en dit niet lukt binnen twee weken, kan het voorstel de eerstvolgende commissievergadering Mens en Samenleving na 11 februari worden behandeld. Collega Voortman is dan in the lead.

Mevrouw **Podt** (D66) vindt dat prima.

Hierop schorst de voorzitter de vergadering.

Na heropening van de vergadering heet de **voorzitter** de mensen uit de wijk Overvecht van harte welkom. Vervolgens stelt hij aan de orde:

8. Raadsvoorstel Joods rechtsherstel.

De heer **El Abassi** (DENK) dient 3 moties in, ondertekent door de DENK-fractie. Dit zijn:
Motie 1: Mogelijke compensatie naar aanleiding van het onderzoek naar de rol van Utrecht in het slavernijverleden.
Motie 2: Mogelijkheid tot terugvordering van gelden bij onjuiste besteding.
Motie 3: Onderzoek houding Utrecht en mogelijkheden tot rechtsherstel voor de Roma en Sinti in Utrecht.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) herinnert eraan dat ze in het debat van deze ochtend heeft uitgelegd waarom ze deze moties ontraadt. Dit is deels omdat bijvoorbeeld het onderzoek naar het slavernijverleden nog komt. Dan zal ze eerst met de gemeenschap spreken om op basis daarvan te kijken wat de gemeente te doen staat. Ze vindt de moties ontijdig.

9. Vaststellen Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) dient motie 4 in, ondertekend door de PvdA-fractie, De woonvisie is ook geldig in 2e Daalsedijk.

De heer **Van Deún** (PVV) dient één aangekondigde motie niet in, omdat de wethouder duidelijk heeft geantwoord dat hij contact heeft gehad met de bewoners.
Hij dient motie 5 in, Ondergronds parkeren ook mogelijk maken.

De heer **Van Steeg** (CDA) dient drie moties in.
Motie 6: Overschrijden van 63 dB is de uitzondering, niet de norm, ondertekend door de fracties van CDA, VVD en Stadsbelang Utrecht.
Motie 7: Monitoren parkeer- en verkeersdruk nieuwbouw 2e Daalsedijk, ondertekend door de fracties van CDA en VVD.
Motie 8: Blijven sturen op woningen met voldoende m² die bereikbaar blijven voor studenten, gezinnen en ouderen, ondertekend door de fracties van CDA, PvdA en Stadsbelang Utrecht.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) dient een amendement in, ondertekend door zijn fractie.
Amendement 1: Hotelstop, waarin beslispunt 6 in zijn geheel wordt geschrapt. Hij heeft het amendement aangepast naar aanleiding van de discussie deze morgen in de gecombineerde raadscommissie.
Ook dient hij een motie in, motie 9: Erfpacht als instrument om betaalbare koop betaalbare koop te houden.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) dient mede namens de fractie van Student & Starter, PvdA,

ChristenUnie, D66, VVD, SP en CDA amendement 2 in, Kies voor betaalbare kamers.

Mevrouw **Streefland-Driesprong** (ChristenUnie) dient mede namens de fracties van CDA, Student & Starter, SP, D66, PvdA en GroenLinks motie 10 in: Fietstunnel Boorstraat.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) dient de aangekondigde moties over een ecologische verbinding langs het spoor en een minimale parkeernorm vandaag niet in, vanwege de mooie toezegging van de wethouder. Dit geldt ook voor de aangekondigde motie om hotels tegen te houden, omdat de wethouder daar nu nee tegen zegt. De raad wordt alsnog geïnformeerd als ze er wel komen.

De heer **Van Dalen** (VVD) dient met de fractie van Stadsbelang Utrecht amendement 3 in: Parkeren 2e Daalsedijk in lijn met omgeving.

De heer **Verschuure** (wethouder) heeft op de meeste onderwerpen al gereageerd. Motie 4 ontraadt hij, omdat die niet van een betrouwbare overheid zou getuigen.
Motie 5 is aangepast. De gemeente heeft al afspraken gemaakt over het parkeren. Dit is in het plan voldoende opgenomen en maakt de motie overbodig. Daarom ontraadt hij deze motie.
De moties 6, 7 en 8 heeft hij ontraden. Voor motie 6 geldt dat, ook al is die aangepast, het lastig blijft te wegen wat deze teweeg zal brengen als ze wordt aangenomen. De moties zijn alle drie overbodig, waarbij komt dat motie 8 onuitvoerbaar is en motie 7 wordt ontraden, omdat er al heel veel verkeersmaatregelen zijn genomen om tegemoet te komen aan de bewoners.
Amendement 1 ontraadt hij zeer, omdat hiermee het parkeerregime wordt geschrapt, terwijl het amendement over hotels gaat.
Motie 9 is interessant. Hij ontraadt haar op dit moment, maar geeft in overweging hierover met collega Diepeveen verder te praten, omdat deze werkt aan een actieplan betaalbare koop. De motie wordt voor dit specifieke gebied ontraden, omdat alle juridische middelen zijn ingezet en 15% is toegevoegd onder NHG.
Hij adviseert positief op amendement 2.
Ook op motie 10 heeft hij een positief advies. Hij laat die graag aan de raad.
Amendement 3 vindt hij een slecht idee. Hij ontraadt het amendement zeer.

10. Raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering.

Mevrouw **Podt** (D66) dient motie 11 in, Flexibele leerroutes voor inburgeraars, mede namens de fracties van Student & Starter, ChristenUnie, PvdD, PvdA, DENK en GroenLinks, ook al was de wethouder redelijk voorkomend. Zijn antwoord ligt namelijk in de toekomst.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) dient motie 12 in, Extra middelen nodig door uitstel inburgeringswet, mede namens de fracties van D66, PvdA, Student & Starter, ChristenUnie, PvdD, DENK en SP.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) dient de motie die ze voornemens was in te dienen niet in, omdat de wethouder een mooie toezegging heeft gedaan.

De heer **Van Ooijen** (wethouder) geeft een positief stemadvies over de moties 11 en 12.

11. Raadsvoorstel Verordening huisvesting scholen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) dient amendement 4 in, Gymzaal voor speciaal onderwijs, mede namens de fracties van ChristenUnie, D66, PvdA en SP.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) dient twee moties in.
Motie 13, Groei en krimp van scholen meer in balans door onderling overleg, mede namens de fracties van ChristenUnie, GroenLinks, SP en CDA.
Motie 14, Gelijke kansen, ook op een groen schoolplein, mede namens de fractie van Student & Starter, PvdD en SP. Hiervan is het dictum gewijzigd vergeleken met de eerdere versie.

De heer **Gilissen** (VVD) dient motie 15 in, Er is nog meer werk aan de winkel!, mede namens de PvdD-fractie.

De heer **Van Steeg** (CDA) heeft twee moties aangekondigd, een over dubbelgebruik van scholen en een over de financiering van gymzalen. Naar aanleiding van het debat met de wethouder zijn deze niet meer nodig.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) heeft ook een mooie toezegging gekregen. De wethouder heeft gezegd dat er diervriendelijk wordt gebouwd, dus een motie daarover hoeft ze nu niet in te dienen. Ze heeft toegezegd dat de raad iedere keer wordt geïnformeerd bij concrete bouwprojecten of de jaarlijkse stand van zaken brieven. Deze werkwijze wil haar fractie een kans bieden.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) heeft stellig het gevoel dat wethouder Verschuure amendement 1, Hotelstop, verkeerd heeft gelezen. In het dictum staat om beslispunt 6 van het raadsvoorstel volledig te schrappen.

Mevrouw **Klein** (wethouder) reageert dat ze over amendement 4 een positief advies geeft.
Ze zegt toe het dictum in motie 13 uit te voeren.
Motie 14 kan ze overnemen, nu die is veranderd. Ze zegt toe wat er in het dictum staat.
Motie 15 vraagt een integrale afweging. De ambities uit de adviezen blijven goed op het netvlies staan, maar ze kan niet vooruitlopen op de integrale afweging. Daarom ontraadt ze deze motie.

De heer **Verschuure** (wethouder) geeft de heer Bos gelijk. Zijn advies verandert daarmee niet.

Daarop schorst de voorzitter de vergadering.

(Bij heropening van de vergadering heeft de heer Zwanenberg het voorzitterschap van de vergadering overgedragen aan mevrouw Dijksma.)

Debat Overvecht.

De **voorzitter** meldt dat wethouder Diepeveen digitaal aanwezig is.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt dat Overvecht een sterke overheid nodig heeft, die de bewoners perspectief biedt op een effectieve wijkaanpak om de vicieuze cirkel van armoede, werkloosheid, weinig opleiding en ongelijke kansen te doorbreken.
De PvdA-fractie vindt dat het investeren in bestaanszekerheid voorop moet staan door het tegengaan van schulden en criminaliteit en het zorgen voor opleiding en werk. Deze rode draad ziet ze niet terug in de wijkaanpak, want de budgetten gaan naar talloze organisaties met verschillende doelen en zijn versnipperd. Nog steeds gaan er miljoenen naar de openbare ruimte en het klimaatbestendig maken van de wijk, terwijl daarvoor andere potjes zijn. De gelden voor de wijkaanpak moeten gaan naar het investeren in de mensen zelf.
De ongekend hoge werkloosheid van 15% in Overvecht moet omlaag. De gemeente moet streven naar volledige werkgelegenheid, een punt op de horizon. Daarvoor ziet hij weinig concrete maatregelen. Motie 2019/272 vraagt deze werkloosheid naar het stedelijk gemiddelde te brengen. Welke maatregelen geven invulling aan deze motie om daarin echt het verschil te maken? Volgens de PvdA-fractie moet er gekozen worden en fundamenteel in de budgetten worden geschoven.
De gemeente moet focus aanbrengen en zich richten op jongeren. Te veel jongeren hebben het moeilijk thuis, met alle negatieve gevolgen van dien. De PvdA-fractie dient motie 16 in, Focus op jongeren van Overvecht, mede namens de fracties van VVD, D66, CDA, SP, Student & Starter, PVV en PvdD, om jongeren tot de focus van de wijkaanpak te maken, aan te tonen hoe dit door verschillende organisaties en beleidsterreinen vorm wordt gegeven en de financiële keuzes te maken die hierbij horen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) vindt investeren in bestaanszekerheid, jongeren en jongvolwassenen en prioriteit voor het scheppen van werkgelegenheid ook heel belangrijk. In de motie staat dat investeren in jongeren het belangrijkste focuspunt moet zijn. De GroenLinks-fractie vindt dat de kracht van

Samen voor Overvecht is dat ambities op elkaar inwerken en elkaar versterken. Maakt de focus op jongeren dat niet ingewikkeld?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt dat niet ingewikkeld, omdat de focus die de motie aanbrengt niet smal is, maar vraagt de gemeente zich te richten op een bepaalde groep in Overvecht door de beleidsterreinen heen. Het geld is in de werkelijkheid van de gemeenteraad al verdeeld over Samen voor Overvecht, de RegioDeal en de Werkplaats en vervolgens over verschillende potjes, organisaties, beleidsterreinen en doelen, waardoor de aanpak te breed is, te onsamenhangend wordt en de impact onvoldoende. Door er focus op te zetten en duidelijk te maken waarvoor dit wordt gedaan, kan de kanteling worden veroorzaakt die nodig is.
Hij vervolgt dat in eerdere debatten is gesproken over mensen in Overvecht met problematische schulden. Werk en Inkomen doet daar al goede dingen voor, maar het probleem in Overvecht is dat er heel veel schulden zijn en een extra stapje nodig is. Motie 2018/200 vraagt om bij bewoners in Overvecht versneld schulden kwijt te schelden. Dat gebeurt voor 25 gezinnen. Hij vraagt de toezegging om in Overvecht grootschaliger te experimenteren met het versneld of volledig kwijtschelden van schulden en samen met schuldeisers een offensief op te bouwen om op dit vlak het verschil te maken. Dit draagt bij aan motie 16, doet recht aan wat er nodig is en past bij de bestaande dienstverlening vanuit Werk en Inkomen.
In Overvecht zijn veel betrokken bewoners, ondernemers en organisaties die de wijk kennen en weten wat de wijk nodig heeft. De wijkaanpak moet volgens de PvdA-fractie in Overvecht beginnen bij die organisatie die de wijk kennen. Het college kiest daar niet voor. De VVD-fractie zal daarom, mede namens de PvdA-fractie, daarover een motie indienen.
De raad zal het omgevingsprogramma goedkeuren; dat is goed. Maar daarin worden ingrijpende keuzes gemaakt voor Overvecht en het is niet de bedoeling dat alleen marktpartijen daar wat over te zeggen hebben. Vanuit de Werkplaats, RegioDeal en Samen voor Overvecht zal er behoorlijk geïnvesteerd worden, waarbij veel geld gaat zitten in de openbare ruimte en nieuwe huizen. Kan de wethouder toezeggen dat bij grote investeringen wordt bekeken of 5% van de mensen die aan het werk worden gezet, uit Overvecht komen? Dan snijdt het mes aan twee kanten.

De heer **Saiah** (D66) wijst op het mooie principe Bouw=Wouw, met de focus op jongeren begeleiden naar een baan in de bouwsector. Vindt de heer Van der Zweth dat zulke initiatieven moeten worden uitgebreid?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt dit een goed voorbeeld. Maar daar gaat het om het opleiden van. De PvdA-fractie wil ook mensen uit de wijk aan het werk zetten bij een project, bijvoorbeeld de bouw van nieuwe woningen, waarvoor veel mensen nodig zijn.

De heer **Saiah** (D66) is het daar helemaal mee eens. Maar bij een afstand tot de arbeidsmarkt moet er ook een opleidingsaanbod zijn, zodat er een ontwikkeltraject in gang kan worden gezet.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt dit helemaal juist.
Hij vervolgt dat veel bewoners vrezen dat de Werkplaats gaat bouwen in het groen vlak bij De Gagel of de Papyrusdreef. De tekst "aan de randen van de parken" lijkt daarop voor te sorteren, terwijl het groen de kracht is van Overvecht. De SP-fractie zal daarover mede namens de PvdA-fractie een motie indienen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) vindt dat Overvecht de langjarige, samenhangende inzet, aanpak en ambities verdient van veel verschillende partijen, omdat die elkaar versterken. Zowel de ruimtelijke als sociale opgave is omvangrijk. Het lukt om veel mensen, initiatieven en organisaties uit Overvecht in Samen voor Overvecht te verbinden. Ook grote partijen willen investeren in deze aanpak.
De opgave om van Samen voor Overvecht nog meer een programma te maken waarvoor mensen uit Overvecht zich inzetten en waarvan ze profiteren is stevig. Daarom heeft de GroenLinks-fractie enkele moties van de fracties van VVD, D66 en CDA medeondertekend. Bij dezen bedankt hij de heer Van Waveren en mevrouw Rajkowski voor hun jarenlange inzet voor Overvecht.
Hij verwijst naar de punten die hij in de commissie heeft ingebracht naar aanleiding van de stukken van de Werkplaats over gemengde buurten, verdichting, de groene hoofdstructuur en het OV. In de procesbrief die de raad heeft ontvangen staat niets inhoudelijks. In de RSU worden de hoofdlijnen

bepaald voor Overvecht over vermengen, verdichten, groen en mobiliteit als basis voor het omgevingsprogramma.
Er leven veel vragen over de verhouding tussen de gemeente en de Werkplaats. Er kan meer duidelijkheid worden gegeven door in de RSU en meer gedetailleerd in het omgevingsprogramma, duidelijke uitgangspunten en randvoorwaarden te formuleren, waarin ruimte wordt gegeven voor initiatieven van de Werkplaats en anderen. Er kan spanning ontstaan tussen de wens om te verdichten en de wens om een robuuste groenstructuur te waarborgen. De GroenLinks-fractie stelt voor de groenstructuur te versterken met een groen lint van de Vecht tot in het Noorderpark, waardoor het groen in de wijk verbonden is met het groen buiten de wijk. Deze groenstructuur moet hard zijn en niet worden aangetast door andere functies, en een randvoorwaarde zijn voor ontwikkelingen in buurten. Bij ontwikkelingen binnen buurten moet aandacht zijn voor de versterking van de kwaliteit van het groen. Echter, verdichting kan ten koste gaan van bestaand groen. Kan de wethouder zeggen of in het omgevingsprogramma een hoofdgroenstructuur wordt uitgewerkt?

De heer **Saiah** (D66) is benieuwd onder welke randvoorwaarden de GroenLinks-fractie wil ontwikkelen in het kostbare groen in Overvecht.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) antwoordt dat er een zorgvuldige afweging moet worden gemaakt tussen de wens om te verdichten binnen de stad, te bouwen aan een prettige wijk met gemengde buurten en het waarborgen van een stevige, robuuste groene hoofdstructuur. Hierover is ooit een amendement aangenomen. Het is mogelijk dat bouwen in groen versterking van dat groen betekent. Maar hij gaat niet zomaar mee met de redenering dat bouwen in randen van parken het groen versterkt. Het gaat hem echter te ver categorisch af te wijzen dat er een snipper groen verloren gaat.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt of er plekken in het groen zijn waar volgens de GroenLinks-fractie gewoon gebouwd mag worden, zoals aan de randen van het Gagelpark of de Papyrusdreef.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) gaat niet op afzonderlijke plekken in. In de RSU worden de grote lijnen voor de randvoorwaarden voor ontwikkelingen in het omgevingsprogramma vastgesteld. Dat vormt het kader om afzonderlijke plekken te beoordelen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) luistert met stijgende verbazing. Park De Gagel zou zij niet als "afzonderlijk plekje" definiëren. Over deze plek hebben bewoners hun zorgen geuit dat er eventueel gebouwd zal worden. Ze vraagt of ze de GroenLinks-fractie aan de zijde van de PvdD-fractie vindt door te zeggen dat in het park De Gagel niet wordt gebouwd.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) vindt het duidelijk dat park De Gagel bij de groene hoofdstructuur hoort. Hij heeft gezegd dat er een stevige groene hoofdstructuur moet worden vastgelegd in het omgevingsprogramma, die wordt beschermd tegen andere functies. Hij vindt het niet juist om nu aparte groene delen te benoemen. Ze moeten in samenhang worden bekeken.
Hij complimenteert het college met de monitor van Samen voor Overvecht die op een zeer goede manier het verzamelen van kwantitatieve gegevens combineert met analyses samen met stakeholders. Maar er zijn verbeterpunten. Een aantal indicatoren, zoals voor werkgelegenheid en economie, moet nog worden uitgewerkt. En de analyses met betrokkenen zijn nog te veel een feestje voor professionals. Kan de wethouder toezeggen dat hij zich inspant om "gewone mensen" uit Overvecht meer bij de monitor te betrekken en dit terug te laten komen in de volgende rapportage?
De komende jaren worden veel plannen buurtgericht aangepakt. Daarbij is het belangrijk dat buurtbewoners initiatieven kunnen nemen om de leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid van hun buurt, woningen en openbare ruimte te verbeteren. Dat ze een stevige inbreng hebben bij initiatieven en plannen voor de buurt, zowel bij de gemeente, ontwikkelaars als de Werkplaats. Er zijn sterke bewonersorganisaties op wijkniveau, maar bewoners en bewonersorganisaties op buurtniveau kunnen een steuntje in de rug gebruiken om een stevige partner te worden bij ontwikkelingen in en besluitvorming over hun buurt. Hij herinnert aan de ervaringen die in de jaren 80 zijn opgedaan rondom stadsvernieuwing en woningverbetering. Daarop voortbouwend dient de GroenLinks-fractie, samen met de fracties van D66, ChristenUnie, CDA, VVD, PvdA en Stadsbelang Utrecht motie 17 in, Ondersteuning bewoners inbreng op buurtniveau.

De heer **Saiah** (D66) meldt dat de D66-fractie positief is over de ontwikkelingen in het programma Samen voor Overvecht. Hij heeft het afgelopen jaar voorgesteld zichtbare veranderingen door te voeren in de wijk, laaghangend fruit, zodat de mensen zien dat er effect is, zoals door een aantal aanpassingen in de openbare ruimte, verwijderen van afval en verbetering van wegen. Dit is gebeurd.
De D66-fractie is positief over de voortgangsrapportage over Samen voor Overvecht. Ook de rapportage van de monitor heeft duidelijke inzichten gegeven. Maar dit alles is hooguit een startpunt.
De D66-fractie is enthousiast over de kenniskringen, maar constateert dat ze voor 95% gevuld zijn met professionals. Dat is beschamend. Ze ziet graag dat in elke kenniskring een aantal bewoners uit de wijk zit en vraagt op dit punt een toezegging.
De communicatie is vergeleken het verleden inclusiever geworden. Is hiervan effect te meten?
Het onderzoek van Bureau Krachtwijken naar knelpunten en oplossingen voor het sociaal bereik van instanties op wijkniveau in opdracht van het ministerie toont aan dat bewoners uit sommige wijken wantrouwend zijn jegens wijkinstanties. Hierdoor maakt een deel van de bewoners helaas geen gebruik van de hulpverlening in een wijk. De verhalen in het onderzoek zijn herkenbaar voor wat in Overvecht is te zien. Daarom dient hij een motie in, mede namens de fracties van CDA, PvdA, SP, VVD, GroenLinks, PvdD, PVV en Student & Starter om de aanbevelingen uit dit onderzoek toe te passen. Dit is motie 18, Werk aan knelpunten sociaal bereik wijkinstanties.
Op het gebied van sport is in Overvecht nog een wereld te winnen. De wijk kent de laagste sportdeelname van basisschoolkinderen uit de groepen 7 en 8, 63% van heel Utrecht. In Leidsche Rijn is dit 85% en in de wijk Noordoost 94%. Hierover dient hij de volgende motie in, mede namens de fracties van Student & Starter, GroenLinks, DENK en ChristenUnie, motie 19, Samen scoren in Overvecht, om te bereiken dat sport en beweging onderdeel worden van de Wijkaanpak Overvecht.
Hij vervolgt met de Regiodeal. In de uitwerking staan goede dingen en zijn fractie is blij met investeringen in het herinrichten van de openbare ruimte, bijzonder op het gebied van verkeersveiligheid. Het is goed dat er rekening wordt gehouden met investeringen in verband met de coronacrisis. Maar de D66-fractie verwacht verdere uitwerkingen bij bijvoorbeeld de aanpak om de cijfers voor voorschoolse educatie in de wijk te verhogen en bij het tegengaan van het lerarentekort, specifiek in Overvecht, evenals bij de aanpak om te voorkomen dat jongeren kiezen voor een criminele carrière. Hij wil graag weten hoe de middelen worden gebruikt, waar ze terechtkomen en welke partij welke rol op zich neemt en vraagt hierop een toezegging.
Zijn fractie vindt het belangrijk dat de raad bij het proces van het omgevingsprogramma en het wijkakkoord een positie krijgt en is blij dat het omgevingsprogramma ter besluitvorming in de raad terugkomt. Hij vraagt toe te zeggen dat de raad de documenten krijgt die gebruikt zullen worden voor het participatietraject.
Zijn fractie ontvangt nog steeds signalen dat het voor mensen onduidelijk is wat de relatie is tussen gemeente en Werkplaats. Hierover zal de CDA-fractie een motie indienen, ook namens zijn fractie.
Zijn fractie heeft ook de motie ondertekend van de VVD-fractie, begin bij Overvecht, van de SP-fractie over de Werkplaats en het behouden van groen en de moties van de PvdA-fractie en GroenLinks-fractie, die al zijn ingediend.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD) constateert dat er in Overvecht al veel is veranderd. Ze vindt dit het moment om stappen te zetten om van de twee gezichten van de wijk de positieve te laten winnen en actieve bewoners de ruimte te geven.
Iedereen in de raad is ervan doordrongen dat er iets niet goed gaat. Dat wordt alleen maar complexer, de stukken worden uitgebreider en de ambities ambitieuzer en de deelnemers aan de tafelgesprekken vertienvoudigen. Er worden externe bureaus en partners ingehuurd om al die partijen samen te brengen. Wat dat betreft heeft Utrecht een luxeprobleem. Ze waarschuwt dat nooit het goud wordt verzilverd dat de wijk rijk is, als de kracht van de bewoners niet wordt gebruikt. Bij de besteding van financiële middelen van Samen voor Overvecht en de toedeling van projectfinanciering moet namelijk eerst gekeken worden naar bestaande initiatieven, bewoners en organisaties uit Overvecht. Het geld bedoeld voor Overvecht, moet landen in de wijk, er moet gebruik worden gemaakt van wat bewoners zelf constateren en doen. Zij weten heel goed wat er speelt. Juist de bewoners die de moeite doen om te melden en mee te denken, begrijpen dat niet alles opgelost kan worden. De gemeente moet hen niet verliezen. Dit geldt ook voor ondernemers in de wijk. Ze roept het college op deze mensen de moed niet te laten verliezen en te luisteren naar bewoners, ondernemers en initiatiefnemers.
Ze dient motie 20 in, Begin met Overvecht, verzilver het goud, mede namens de fracties van PvdA, CDA, D66, SP, Student & Starter, ChristenUnie, PVV, PvdD, GroenLinks, DENK en Stadsbelang Utrecht.

Ze vervolgt met de jeugd en de jongvolwassenen in de wijk en geeft een voorbeeld van hoop, de stichting Durf te dromen, met aandacht voor het kind in al zijn facetten, positieve en negatieve, met aandacht voor talentontwikkeling, taalachterstand, carrière-oriëntatie en spreken in het openbaar, zaken die niet alle ouders kunnen meegeven, maar wel willen. Dat heeft de wijk nodig.
Ze somt hiernaast nog een hele lijst van organisaties en initiatieven op: BSA, zomerschool, Stichting JOU, wijkagenten, handhaving, initiatieven tegen discriminatie enzovoorts. Zij mogen meer gesteund worden. Daarom staat haar fractie van harte onder de motie ingediend door de PvdA-fractie motie 16, die in samenwerking is geschreven.
Ze groet twee dames uit Overvecht die hier studeren en altijd in en om Overvecht hebben gewoond die in hun vrije tijd meedenken over het positief versterken van de jeugd. Zij heeft vier maanden met hen samengewerkt en ze verwacht dat ze nog heel veel zullen doen voor de wijk.
Zeven jaar geleden organiseerde ze als beginnend raadslid haar eerste werkbezoek in Overvecht. Haar zeer waarschijnlijk laatste debat in de raad gaat ook over Overvecht. Ze hoopt dat dit allemaal niet voor niets is geweest.

De heer **Saiah** (D66) spreekt namens zijn fractie de complimenten en waardering uit voor de inzet van mevrouw Rajkowski de afgelopen jaren voor de wijk Overvecht.

De **voorzitter** sluit zich daar namens de raad bij aan.

De heer **Van Steeg** (CDA) dankt mevrouw Rajkowski voor haar woorden over Overvecht en de heer Dekkers voor zijn woorden over zijn voorganger, de heer Van Waveren.
Hij vindt het goed dat er steeds weer over Overvecht wordt gesproken, over alle goede bedoelingen en hoe die in de wijk in de praktijk worden gebracht. Er zijn ontzettend veel plannen, maar de heer Van Waveren vroeg zich al af of die op de plek kwamen waar ze nodig waren en of er niet te veel geld over de balk wordt gesmeten. De CDA-fractie maakt zich daarover nog steeds zorgen. De wethouder doet zijn best, er worden veel indrukwekkende rapporten naar de raad gestuurd en er wordt geld goed besteed, maar de vraag blijft of dat altijd goed terechtkomt.
Motie 16, over het ondersteunen van de jeugd, steunt de CDA-fractie van harte, omdat het belangrijk is bij de jeugd in de wijk te beginnen en die perspectief te bieden om de goede stappen te zetten. De rol van de ouders en de directe familie van de jongere moet daarbij niet worden vergeten. Ook moet er aandacht worden gegeven aan de goede voorbeelden die mevrouw Rajkowski noemde.
De motie die de VVD-fractie heeft ingediend, motie 20, steunt zijn fractie. Ze wil heel graag dat het geld bij de maatschappelijke initiatieven terechtkomt, de mensen die het zelf doen in Overvecht en er geen plannen worden gemaakt die dat niet doen. Een voorbeeld van het laatste is de verhuizing van FC Utrecht naar Overvecht. FC Utrecht bouwt een nieuw trainingscomplex in Overvecht Noord. Iedereen vindt dat fantastisch, terwijl de verenigingen daardoor in de knel raken. Hun veld wordt aangetast en ze krijgen een kleinere accommodatie. De gemeente biedt geen oplossing. Verenigingen moeten vaak aan de bel trekken, voordat ze worden gehoord. Op deze manier gaat het fout. Hij roept het college op de verenigingen een luisterend oor te bieden en dit snel op te lossen.
De initiatieven van de Werkplaats tonen goede bedoelingen, maar het is nooit duidelijk van wie ze zijn, de gemeente of de Werkplaats. Hij vraagt wat de legitimatie van de Werkplaats is. Bewoners hebben hier vragen over. Hierover dient hij motie 21 in, mede namens de fracties van SP, VVD, D66, PvdA, GroenLinks, PvdD en PVV, waarin wordt gevraagd duidelijkheid te creëren over de relatie tussen Werkplaats en gemeente en de manier waarop rolvermenging in de toekomst kan worden voorkomen.

De **voorzitter** feliciteert de heer Van Steeg met zijn maidenspeech.

De heer **Schipper** (SP) meldt dat volgens de SP-fractie de focus voor de besteding van de beschikbare middelen moet zijn dat de mensen er iets van moeten merken en dit niet hoog over de hoofden van de bewoners heen mag gaan. Met dit doel staat zijn fractie onder een reeks ingediende moties. Hij beperkt zich vandaag tot een "parallel universum", de Werkplaats.
De reactie van het wijkplatform op het startdocument van de Werkplaats is niet mals, want daarin wordt geconstateerd dat de Werkplaats geen echte notie heeft van de problemen waarvoor de wijk Overvecht gesteld is. Het vervolgproduct, gepland voor september 2020, is nog niet opgeleverd.
In die reactie wordt ook gevraagd wat de samenhang is van de plannen van de Werkplaats met die van Samen voor Overvecht, met de lopende renovatie- en prestatieafspraken, met het omgevingsplan waar de gemeente aan werkt en met Overvecht aardgasvrij. Hij voegt hieraan de parallellen toe tussen de

plannen van de Werkplaats en de gebiedsplannen 2008-2009. Ze gaan hoog over de hoofden van de mensen heen. Hij heeft overigens geen paragraaf gezien over financiering. Van de gebiedsplannen 2008-2009 is qua sloop gelukkig weinig terechtgekomen. De sociale huurwoningen zijn nog steeds keihard nodig.
Over participatie staan in het startdocument van de Werkplaats een paar alinea's op blz. 62. De mensen worden geraadpleegd als het brood al is voorgebakken.
Hij vraagt naar de houding van het college ten opzichte van de plannen van de Werkplaats. Onderschrijft het college het opofferen van groen voor poen? Staat het college positief ten opzichte van het omkatten van de Carnegiedreef naar een HOV-baan? Hoeveel gaat dat kosten en hoeveel is het college bereid daaraan bij te dragen?
Hij dient motie 22 in, Geen groen voor poen 3.0 in Overvecht, mede namens de fracties van VVD, D66, CDA, PvdA, PVV en PvdD. Daarin staat dat het onwenselijk is om bij eventuele nieuwbouw en verdichting in Overvecht het bestaande waardevolle groen aan te tasten en wordt het college opgedragen deze mening over te brengen aan de Werkplaats en in het omgevingsprogramma op te nemen hoe de robuuste groeninfrastructuur kan worden beschermd en gewaarborgd.
Hij legt op een vraag van mevrouw Sturkenboom uit dat de motie in lijn is met amendement 2020/47, strategie bij verdichting, waarin de raad besloot dat bij binnenstedelijke bouwen het bestaande en snippergroen zo veel mogelijk moet worden ontzien. In de plannen van de Werkplaats gaat dit echt de andere kant op.
Hij antwoordt de heer Dekkers of er geen enkele aantasting van het groen mogelijk moet zijn en dat er in 2005 een plannetje was, verdienend vermogen, waarin het volbouwen van 45 groenstroken in de stad stond, onder andere in Overvecht langs de Noordelijke Randweg. Dat ging terecht niet door. Vervolgens kwam gebiedsplan De Gagel in 2009, waarin stond dat in het noordelijke Gagelgroen gebouwd zou worden. Zo blijft de raad aan de gang. Hij wil eens en voor altijd in het omgevingsprogramma opgenomen zien hoe de robuuste groene infrastructuur eruit moet zien, gewaarborgd en beschermd kan worden, zoals de heer Dekkers eerder zei, zodat dit in de raad kan worden besproken. Hij vindt sowieso dat er niet moet worden gebouwd aan de randen van het Gagelpark of het Noordelijk Gagelgroen.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) wijst erop dat amendement 2020/47 niet zo absoluut is geformuleerd als de heer Schipper nu interpreteert. Als bouwen in het groen een kwalitatief goede toevoeging is en er wellicht elders groen wordt toegevoegd, moet dit integraal worden bekeken en kan er wellicht op bepaalde plekken wel worden gebouwd. Zo stond dit ook in het amendement.

De heer **Schipper** (SP) herhaalt dat als er nu geen streep wordt getrokken, over een paar jaar weer over hetzelfde wordt gesproken. Mensen in Overvecht vragen om goede groenstructuren. Daarin verschilt hij niet van de heer Wijmenga. Maar het aantal woningen in de plannen van de Werkplaats, maximaal 8900, kan niet worden gebouwd zonder het groen grootschalig aan te tasten.
Hij vervolgt dat het belangrijk is dat mensen in Overvecht willen en kunnen blijven wonen. Daarom moet de woningvoorraad meer divers worden. In zoverre is hij het met de Werkplaats eens, maar dat lukt niet zolang een Canadees bedrijf flatcomplexen opkoopt en de woningen duur verhuurt. Hoe wordt voorkomen dat de versterkte parkranden van de Werkplaats worden verpatst aan dit bedrijf, omdat er aan te verdienen valt?

De heer **Van Deún (**PVV) vindt dat het college grossiert in het intrappen van open deuren met Samen voor Overvecht of de RegioDeal vitale wijken. De doelstellingen zijn vaag en er is geen enkele resultaatverplichting. De PVV-fractie ziet te weinig concrete oplossingen voor urgente problemen, veiligheid, gezondheid, inkomen en wonen. De mensen daar verdienen beter.
De wijk staat bekend om liquidaties, illegale bordelen en drugsproblematiek, en heeft een slecht imago. Toch zijn bewoners blij met de plannen voor Overvecht. Ze zijn beducht, omdat het college de grote problemen op het gebied van misdaad en sociale veiligheid niet of niet genoeg erkent. De interim-burgemeester heeft de raad gewaarschuwd niet te naïef te zijn als het gaat om criminaliteit. Er lijkt weinig vertrouwen te zijn bij de inwoners. Ze wachten al jaren op het toevoegen van veilige oversteekplaatsen. Ze wensen meer cameratoezicht.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) vraagt of de heer Van Deún niet ziet dat het college juist in Overvecht het thema ondermijnende criminaliteit als een van de prioriteiten heeft benoemd en heeft verbonden met de doelstellingen van Samen voor Overvecht. Daarop gebeurt heel veel.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD) bevestigt dat veiligheid een van de ambities is, zoals blijkt uit de monitorrapportage, maar die gaat over zijn dingen die er al zijn. Ze mist wat er extra gebeurt op het gebied van veiligheid met de extra miljoenen voor Samen voor Overvecht.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) reageert dat daarvoor moet worden gekeken naar wat er extra gebeurt in het programma Samen voor Overvecht en in de andere programma's in de stad. In Overvecht is er inzet op meer wijkagenten en wijkboa's. Dit is al langer zo in Overvecht en in het veiligheidsprogramma zit prioriteit voor het aanpakken van ondermijnende criminaliteit. Op de opmerking van mevrouw Rajkowski dat in de plannen van vorig jaar voor Samen voor Overvecht staat dat het budget voor extra wijkboa's flexibel zou zijn en er een vast budget was voor de plannen, zodat op die manier de extra wijkboa's slim zijn wegbezuinigd reageert hij dat het extra niet alleen zit in Samen voor Overvecht, maar ook uit andere programma's komt.

De heer **Van Deún** (PVV) vraagt een controleerbare formulering zoals het aantal inbraken terugbrengen met zoveel, het aantal autokraken met zoveel. Dan kan de raad het college over drie jaar afrekenen op de resultaten. Hij mist in alle plannen heldere doelstellingen.
Hij vervolgt met woondichtheid. Partijen verwijzen hiervoor naar de RSU. Zijn fractie wil daadkracht zien, een gemixte woningvoorraad met koop, vrije sector en sociale huur, maar ook met eengezinswoningen. Niet elk stukje groen in Overvecht hoeft volgebouwd te worden, want dat groen maakt Overvecht bijzonder. Dat wordt onder andere bedreigt door de NRU die er zal komen.
De vele problemen in de wijk hebben volgens de PVV-fractie te maken met een groter probleem: gefaalde integratie en vele jonge mensen die de criminaliteit zijn ingerold. Dat vraagt een extra inspanning, want iedereen heeft recht op werk, wonen, een inkomen en een toekomst. Daarop moet de raad zich richten. De eigen gemeenschap doet hier al veel aan, hij noemt de buurtvaders. Hij hoort de heer Saiah zeggen dat er ook buurtmoeders door de wijk lopen die van alles doen.
Zijn fractie verwacht een veel hogere ambitie van het college om een mooier, veiliger en gezonder Overvecht te realiseren met concrete doelen en resultaatverplichtingen, waar de raad het college op kan afrekenen. Hij wenst alle mensen uit Overvecht meer dan er nu wordt geboden en zal voorstellen en moties die daaraan bijdragen nu en in de toekomst steunen.

De heer **El Abassi** (DENK) vindt het debatje over veiligheid in Overvecht van de PVV-fractie en andere fracties die wijzen op de problemen met betrekking tot criminaliteit ongeloofwaardig. Immers, de politie heeft er destijds op gewezen wat een prostitutiezone betekent in verband met criminaliteit: niet handhaafbaar gezien de politiecapaciteit. Toch heeft de gemeente een prostitutiezone gerealiseerd, met een coffeeshop daarbovenop.
De DENK-fractie is blij dat de gemeente veel aandacht besteed aan Overvecht. Die is hard nodig. In de ambities staat de pijler het perspectief voor de jeugd te versterken om te voorkomen dat jongeren afglijden naar het criminele pad. Zijn fractie is groot voorstander van het bieden van perspectief aan jongeren om ze op het juiste pad te houden. De gemeente wil de weerwaarheid van ouders, leerlingen, docenten, ondernemers en overige professionals vergroten. Volgens zijn fractie kunnen gebedshuizen in de wijk daarin een positieve rol vervullen. Daar gaan jongeren naartoe voor rust, bezinning, zingeving en identiteitsvorming. Hij vraagt of het college religieuze instellingen betrekt bij de aanpak en zo ja, hoe en zo nee, waarom niet.
De gemeente investeert miljoenen om de leefbaarheid in de wijk te vergroten. Het is jammer als de raad besluiten neemt zoals hierboven genoemd die een negatief effect hebben op de leefbaarheid.
In het onderzoek van Binnenlandse Zaken staat dat burgers geen vertrouwen hebben in de gemeente. Maar vertrouwen moet van twee kanten komen. Mensen durven niets te zeggen omdat ze bang zijn dat ze hun huis worden uitgezet. De afgelopen periode heeft men kunnen zien wat spierballentaal van de overheid vermag met betrekking tot uithuiszettingen, het sluiten van ondernemingen naar aanleiding van wanordelijkheden en kleine incidenten die niet aan de ondernemer toe te rekenen zijn. De reactie van het college op dat laatste is dat de goeden onder de kwaden moeten lijden.
Verschillende ondernemers ervaren enorme overlast, maar nemen geen contact op met de gemeente omdat ze bang zijn dat hun onderneming gesloten wordt. Is het college het ermee eens dat de gemeente zelf moet werken vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen?
Ook sportverenigingen durven vaak geen hulp te vragen omdat ze bang zijn dat meldingen tegen hen gebruikt worden. Het is lastig te begrijpen dat transparantie van de burgers wordt verwacht, terwijl de gemeente keihard ingrijpt als ze komen om hulp te vragen.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) kan wat de heer El Abassi over sportverenigingen zegt moeilijk plaatsen. Heeft hij een voorbeeld dat ze aangepakt worden als ze iets melden?

De heer **El Abassi** (DENK) heeft eerder gewezen op de spierballentaal bij een overheidsorganisatie, de Belastingdienst. Ook heeft hij eerder gesproken over de rol van de bestuursrechter in dezen. Hij vindt dat raadsleden mee moeten kijken. Hij heeft destijds tegen de wethouder gezegd dat hij niet alleen heeft gekeken naar het feit dat Papendorp is gesloten, maar ook naar het waarom. Het antwoord was dat het een KNVB-issue was, terwijl hij het een gemeentelijk issue vindt dat veel portefeuilles raakt. Raadsleden moeten verder kijken en dieper in dit soort zaken durven duiken,
omdat de gemeente wel degelijk een rol bij Papendorp heeft. De KNVB heeft besloten de sportvereniging te sluiten, maar de politiek kan in gesprek gaan met bijvoorbeeld de KNVB. Ook kan de politiek praten over wat er precies heeft plaatsgevonden. De gemeente moet niet de kop in het zand steken en verwijzen naar de KNVB, zeker niet in een zaak waarin heel veel portefeuilles worden geraakt en een groot deel van de Utrechtse gemeenschap.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD) wordt hiermee in verwarring gebracht. Ze kan zich voorstellen dat er mensen of organisaties in Overvecht zijn die bang zijn dat een melding van hen tegen hen zal worden gebruikt, zeker gezien het wantrouwen tegen het hele systeem. De manier waarop de heer El Abassi dit zegt, getuigt volgens haar ook van spierballentaal. Het concrete voorbeeld gaat bovendien over Kanaleneiland. Ze pleit ervoor concrete voorbeelden in Overvecht te benoemen, indien die er zijn, zodat die opgepakt kunnen worden.

De heer **El Abassi** (DENK) antwoordt dat het niet om Kanaleneiland gaat of de Amsterdamse Straatweg, maar om het handelen van de gemeente dat de burgers afschrikt om contact op te nemen met de gemeente. Daarover wil hij graag in een commissievergadering debatteren. De gemeente moet volgens hem de mensen met vertrouwen tegemoet treden in plaats van wantrouwen, omdat de gemeente alleen op die manier mensen achter zich krijgt.
Hij vervolgt dat de gemeente heeft gezegd het rapport te kennen waar hij eerder naar verwees, maar dat dit niet over Utrecht gaat. Sommige raadsleden herkennen het echter wel, zoals ze hebben gezegd. Hij vraagt of het college er nog steeds zo over denkt.
Op de opmerking van de heer Van Deún reageert hij dat hij niet bedoeld heeft te zeggen dat de PVV-fractie voor 't Zandpad is. Het is hem duidelijk dat die fractie er, gelukkig, tegen is. Hij doelde op de verwarring bij de burgers wanneer het gaat om de hoge criminaliteit.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) vindt het positief dat een brede meerderheid van de raad het debat op dezelfde manier aangaat en samen probeert Overvecht beter te maken. In de afgelopen jaren is die meerderheid steeds breder geworden. Hij is blij dat door het Rijk miljoenen zijn vrijgemaakt om daaraan bij te dragen. De raad kan niet zelf de wijk beter maken, maar stelt enkel kaders. Er zijn anderen die dit doen. Daarom steunt hij motie 20 van de VVD-fractie van harte. Juist de mensen in de wijk weten wat er kan, kunnen mensen motiveren en blijven actief. Professionals komen en gaan. Naast de groepen die mevrouw Rajkowski heeft genoemd, noemt hij Overhoop, de woongroep. Het heeft heel wat uren gekost voordat deze groep ruim gesteund werd door de gemeente. En daar zit ook zijn zorg. Het budget is er, maar hoe zorgt het college ervoor dat dit op de juiste plek terechtkomt en op een laagdrempelige manier, zodat die groepen er gebruik van kunnen maken?
Hij kan zich bij veel aansluiten, maar heeft nog één punt, de monitoring. De gemeente geeft immers enorm veel geld uit, maar wordt daarmee ook het goede gedaan? Het is mooi dat er een rapportage ligt van september, maar die is vooral kwalitatief. Er valt niet in te lezen of de onderwerpen waarop extra geld is ingezet een extra verbetering laten zien ten opzichte van wijken in Utrecht waar dat extra budget er niet is. Hij vraagt de toezegging in een volgende rapportage op te nemen waar het geld wordt ingezet en of daar resultaat op wordt geboekt, dus een meer kwantitatieve rapportage.
Bij de aanpak van winkelcentrum Overvecht valt hem op dat bij de NPD-strook mooie stappen worden gezet, het winkelcentrum goed wordt opgeknapt, maar de strook daartussenin, het parkeerterrein, een drama is. Hij pleit ervoor daarop in te zetten, dat veiliger en groener te maken. Hij hoopt dat de wethouder daarmee met de eigenaren aan de slag zal gaan.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) dankt mevrouw Rajkowski voor al haar inzet. Zij zal haar passie gaan missen.

In december heeft de raad kunnen zien welke initiatieven er in de wijk lopen. Haar fractie was onder de indruk van de betrokkenheid, vernieuwingskracht en het aanstekelijk enthousiasme van de bewoners. Zij hebben het beste met de wijk voor, maar er is sprake van een mismatch tussen de opzet van de wijk en de wensen van de bewoners.
Haar fractie twijfelt nog over motie 22 over het groen, omdat ze het belangrijk vindt dat er door een nieuwe ontwikkeling ruimte kan komen voor beter groen, maar ze vindt ook dat het waardevolle groen behouden moet blijven. Ze mist de recreatie voor kinderen in de bestemmingsplannen en vraagt de toezegging die mee te nemen in de plannen voor het groene lint.
Er zijn veel bewonersinitiatieven, haar fractie vraagt de toezegging hiervan een lijst op te stellen en te publiceren, zodat het voor de buurt en de raad duidelijk wordt wat er allemaal is.
In het document die bij dit debat hoort, zag ze door de bomen het bos niet meer. Ze vraagt toe te zeggen dat het document wordt versimpeld en in een meer begrijpelijke taal wordt opgesteld zodat de bewoners beter kunnen inspreken.
Ze antwoord op de vraag van de heer Saiah dat infographics een goede aanloop zijn, maar ze verwacht dat een gemiddelde Utrechter niet weet wat een RegioDeal of Stadsakkoord inhoudt, terwijl ze met elkaar verweven zijn en ze steeds verder uitdijen. Op een gegeven moment weet de raad zelf niet meer waar het om gaat. Ze is voor infographics, omdat een beeld meer zegt dan duizend woorden, maar ze wil ook dat er duidelijker taal wordt gebruikt.
Ze vervolgt met sport in Overvecht en vraagt hoe het staat met Sportpark De Vechtstroom. Haar fractie ziet graag dat sport onderdeel wordt van de wijkaanpak en de gemeente het sportaanbod in de wijk in kaart brengt. Daarover heeft ze samen met de D66-fractie motie 19 ingediend.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) sluit zich aan bij de zorgen over bouwen in het groen, specifiek in park De Gagel. Ze vraagt hoe bewoners uit de wijk meer betrokken kunnen worden bij de plannen. Er zijn veel kwaliteiten en initiatieven. Ze sluit zich van harte aan bij wat andere fracties hierover hebben gezegd. Het pand van Gagelsteede en de stallen zijn sterk verouderd. Er staan nog steeds gaskachels, er zitten scheuren in de vloer en er zijn holle muren. Gagelsteede wordt steeds meer een sociale plek voor de wijk en kan een mooie voorziening worden. Utrecht Natuurlijk zit er, samen met welzijnsorganisaties. Ze willen iets moois voor Overvecht neerzetten. Het huidige gebouw beperkt dat. Overvecht wil verduurzamen en zou een wijk moeten zijn die als eerste aardgasvrij wordt. Is het college het met de PvdD-fractie een dat Gagelsteede hiervoor een mooi voorbeeld kan worden? En dat het voor Utrecht Natuurlijk noodzakelijk is om aardgasvrij te worden in haar taak om voorlichting te geven over klimaat, natuur en duurzaamheid, en mensen zou moeten inspireren voor het maken van duurzame keuzes en ze in een duurzaam gebouw moet zitten om het goede voorbeeld te geven?
Ze vraagt welke wethouder zich hiervoor verantwoordelijk voelt en de kar gaat trekken om Gagelsteede te renoveren. Men loopt er tegenaan dat dit vier verschillende portefeuilles betreft: vastgoed, welzijn, dierenwelzijn, groen, financiën. Kan het college toelichten wanneer er wordt gestart met de nieuwbouw of renovatie van Gagelsteede waar al jaren over wordt gepraat?

Daarop schorst de voorzitter de vergadering.

Na heropening van de vergadering verleent de voorzitter het woord aan de heer Diepeveen.

De heer **Diepeveen** (wethouder) constateert dat de raad heeft aangegeven hoeveel er aan de hand is in Overvecht, op hoeveel plekken in de wijk de inzet van allerlei partijen er echt toe doet en het gemeentebestuur tegelijkertijd moet erkennen dat men er nog echt niet is. Het werken aan een brede wijkaanpak is immers altijd een kwestie van lange adem, langjarig. Men is begonnen met een versnelling van het proces in 2013-2014. Daarna is er een schepje bovenop gedaan, omdat die versnelling vooral de sociaal-maatschappelijk kant bestreek en er juist een combinatie moet worden gemaakt met de fysieke kant, de woonomgeving. Overvecht is 50 tot 60 jaar oud en is op veel plekken sleets geworden. Dit vraagt extra inzet.
Extra inzet moet extra inzet zijn, en niet een verkapte manier om geld weg te laten lekken. Gezien de bestaande budgetten en programma's is de beweging eerder omgekeerd. Ook vanuit verkeersveiligheid, Werk en Inkomen en de rioleringsgelden is er veel extra inzet op Overvecht. Overvecht is een grote wijk waar veel aan de hand is, waar veel mensen wonen die extra ondersteuning verdienen en waar veel locaties een opknapbeurt nodig hebben, waar het verkeer vaak te hard rijdt, vergroening moet plaatsvinden en versmalling van wegen. Dit vraagt een brede aanpak en die is kenmerkend voor Samen voor Overvecht.

De raad geeft blijk van die brede problematiek en heeft erop gewezen dat ook de sport niet moet worden vergeten, dat het goed is om de wegen en de verkeersveiligheid aan te pakken, dat vooral moet worden samengewerkt met ondernemers uit Overvecht en hun goede kansen moet worden geboden, dat er nadrukkelijk moet worden gewerkt aan een meer divers woningaanbod, het sociale woningaanbod goed op peil moet worden gehouden, zeker ook stedelijk, en dat er sprake is van criminaliteit en onveiligheid. De agenda is dus rijk en groot.
Hij vervolgt met motie 16, Focus op jongeren van Overvecht. Hij beaamt de woorden van de heer Van der Zweth dat het geld naar de mensen zelf moet. Maar dit gebeurt ook als er een speelplek wordt aangelegd, als de gemeente wat doet aan baankansen, werkt aan de Beroepentuin en de Ontdekhal. In die zin zijn er veel manieren om het geld in Overvecht te laten renderen. Het college is, kijkend naar de coronacrisis, de rellen afgelopen zomer, de monitoringrapportage, in het kader van de RegioDeal extra focus gaan leggen binnen drie van de vijf thema's van Overvecht: jongeren, werk en ondernemen, en het gemengd wonen in de wijk. Ook zal het college op aandringen van de raad streven naar flexibiliteit om goed te kunnen reageren op wat er gebeurt, leren van hoe de problematiek wordt aangepakt en extra accenten leggen. Het ligt zeer voor de hand om de komende tijd het accent op jongeren te leggen.
Dit voorjaar komt het college met een voortgangsrapportage. Via voortgangsrapportages en monitoring wordt het inzicht vergroot en kan de inzet worden bijgesteld waar dit nodig is in het uitvoeringsprogramma. Hij vindt het een stap terug om iets af te doen aan de breedte van de inzet van de gemeente in Overvecht, zoals in het dictum van motie 16 staat. Het gaat om een brede wijkaanpak waarvoor een RegioDeal is afgesproken met Rijk en provincie. Daarmee wordt gewerkt vanuit het ambitiedocument Samen voor Overvecht waarmee de raad in grote meerderheid heeft ingestemd. Daar waar zo veel departementen aan tafel zitten in het kader van de RegioDeal, willen ze allemaal iets van hun gading zien in het uitvoeringsprogramma; daarover heeft hij de raad geconsulteerd. Het college richt dat zo veel mogelijk in naar eigen snit, aan de hand van het ambitiedocument. Hij vindt het ingewikkeld als hij tegen die departementen moet zeggen dat de belangrijkste focus volgens de raad op jongeren moet liggen, omdat er een bredere agenda is afgesproken. Hij wijst op de flexibiliteit en de mogelijkheid om te schuiven in het programma. In het voorjaar wordt de monitor besproken. Dan kan het gemeentebestuur extra accenten leggen op basis van de ontwikkelingen in de wijk en de coronacrisis. De uitspraak "het belangrijkste" doet volgens hem geen recht aan de breedte van de aanpak.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) hoort veel in het verhaal van de wethouder wat ook met motie 16 wordt beoogd. Daarin staat niet dat alles wat er nu is overboord moet worden gegooid, maar dat in de afweging naar aanleiding van de ontwikkelingen en de coronacrisis de focus moet worden gelegd op jongeren. Voor zaken als een speelplaats, door de wethouder genoemd, zijn ook reguliere budgetten beschikbaar. In de motie ligt de focus op het tegengaan van schulden, zorgen voor opleiding, werk en inkomen, tegengaan van criminaliteit en bieden van perspectief aan jongeren.

De heer **Diepeveen** (wethouder) reageert dat de raad de ontwikkeling van het ambitiedocument Samen voor Overvecht naar RegioDeal heeft kunnen zien. Daarin zit een beweging naar het accentueren van jeugd. Hij stelt voor de monitoring te houden en in het voorjaar kritisch te kijken of wat er op stapel staat voldoende is, er extra accenten moeten worden gelegd en mogelijk met middelen moet worden geschoven. Hij doet dit liever aan de hand van een nieuwe monitoring en een actuele voortgangsrapportage dan op voorhand. Hij begrijpt het signaal uit de motie.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD) begrijpt de bestuurlijke overwegingen van de wethouder. Ze wijst erop dat er al veel stukken liggen en debatten zijn gevoerd en vindt het niet nodig om op de volgende voortgangsrapportage te wachten. Dit debat is een gevolg van jarenlang overwegen en nadenken, en vormt een tussentijdse bijsturing.

De heer **Diepeveen** (wethouder) hoort dit goed. Dit debat wordt immers niet voor niets gevoerd. Maar hij wil ervoor waken dat in de zin van de bestuurlijke lijn de consistentie teniet wordt gedaan. Hij wil de ingezette koers volhouden, omdat die voldoende ruimte biedt prioriteiten anders te benoemen. Dit wil hij op het geëigende moment doen, een keer per jaar, bij de Berap, de monitor, de voortgangsrapportage en de voorjaarsnota.

De heer **Saiah** (D66) herinnert aan het commissiedebat van ongeveer een half jaar geleden. Toen heeft de raad aangekondigd een raadsdebat te houden om te sturen op wat in de voortgangsrapportage en de monitor zit. Een van de focuspunten is die op jeugd en jongeren. De wethouder heeft gezegd dat ze een van de speerpunten zijn van de RegioDeal. De motie stelt voor dit breder te trekken, te kijken naar wat er in de wijk gebeurt en in te zetten op jeugd en jongeren, niet om opnieuw naar de tekentafel te gaan. Die inzet komt onvoldoende terug in de rapportage.

De heer **Diepeveen** (wethouder) hoort van verschillende kanten dit geluid en begrijpt dit goed. De koers gaat al die kant op. Zijn waarschuwing betreft de bewaking van de bestuurlijke lijn. Hij wil aan de drie eerdergenoemde prioriteiten, waaronder jeugd en jongeren, vasthouden. Hij heeft de vraag goed begrepen om bij de voortgangsrapportage en monitoring terug te komen met extra informatie over hoe het met jongeren gaat en hoe effectief de inzet van de gemeente is.
Hij vervolgt met de maatregelen in het kader van werkloosheid. Overigens komen die in de monitoring terug. Er zijn concrete meetpunten met het aantal bijstands- en werkloosheidsuitkeringen. Dit sluit aan bij de motie die destijds is ingediend. Hij noemt hierbij de Beroepentuin, de Ontdekhal, de activiteiten van DOK030 met steun aan beginnende ondernemers, de Werkwinkel bij het gezondheidscentrum Amazone, de inzet van Focus en andere organisaties die jonge mensen ofwel aan een opleiding ofwel aan werk weten te helpen. Ze leveren concrete resultaten op.
In de maatregelenpakketten corona waartoe is besloten bij de begroting zit extra inzet van € 4,6 miljoen die voor een belangrijk deel in Overvecht zal neerslaan, gekoppeld aan degenen die schulden hebben. In Overvecht wordt dus veel meer geïnvesteerd dan de gelden van de brede wijkaanpak en de RegioDeal. Daarbij komt de pilot Versneld saneren van schulden van bewoners. Op de Nigerdreef gaat de gemeente met 25 huishoudens aan de slag, samen met de woningcorporaties. Door de coronacrisis heeft dit enige vertraging opgelopen. De lijn is deze pilot eerst afronden, goed evalueren en bij gebleken succes verder opschalen. Dit staat naast de stadsbrede inzet vanuit Werk en Inkomen waartoe de raad heeft besloten.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt het teleurstellend dat de pilot nog niet is begonnen. Het gaat hem erom dat er iets extra's gebeurt in Overvecht. Zijn fractie zal hierover geen motie indienen, omdat ze een focuspunt heeft aangebracht en dat goed wil doen. Kan de wethouder toezeggen inzichtelijk te maken wat hij extra gaat doen om die problematische schulden grootschalig terug te dringen en kwijt te schelen, en kijken naar middelen die nog te weinig worden gebruikt? Kan de wethouder daarmee aan de slag gaan en laten zien wat hij daarmee doet?

De heer **Diepeveen** (wethouder) antwoordt dat de pilot is begonnen, maar nog niet op 25 huishoudens zit. Hij zegt graag toe in de voortgangsrapportage te berichten over de kwijtschelding van schulden en de extra aanpak daarvan in Overvecht.
Er zijn vragen gesteld over het betrekken van gewone mensen uit Overvecht bij de monitor. De kenniskringen die aanvankelijk vooral door professionals werden bevolkt en overdag vergaderden, hebben die vergaderingen naar de avond verplaatst, waardoor er extra bewoners zijn geworven. Het beeld is inmiddels dus veel gemengder; er komen steeds meer bewoners bij. Bovendien is er veel enthousiasme over het inzetten van kenniskringen.
Motie 17 gaat over de ondersteuning van bewonersinbreng op buurtniveau. Hier ligt een belangrijke koppeling met het te sluiten wijkakkoord. Dat wordt namelijk de komende tijd opgezet met niet alleen de Werkplaats, maar vooral ook bewonersvertegenwoordigingen, huurdersorganisaties, het bewonersplatform en het wijkplatform. Het college wil met partijen afspreken welk type ondersteuning voor bewoners daarbij het beste werkt, zodat ze zelf aan tafel zitten, samen met corporaties en marktpartijen, om te bespreken hoe hun inbreng in hun buurt en op wijkniveau gestalte kan krijgen. Daarvoor zijn verschillende budgetten beschikbaar, maar het college realiseert zich dat zeker voor Overvecht geldt dat extra bewonersinbreng en ondersteuning daarvoor nodig is, omdat er de komende jaren het nodige gaat gebeuren. Het college kan de motie overnemen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) is blij dat de wethouder de motie overneemt. Maar ziet hij goed dat het niet alleen gaat om overleg op wijkniveau, maar er juist op het niveau van de buurten nog een wereld is te winnen en daar ondersteuning georganiseerd moet worden?

De heer **Diepeveen** (wethouder) antwoordt dat er zeker ook wordt gekeken naar het buurtniveau. Er zullen immers ook buurtprofielen worden opgesteld in het kader van het omgevingsprogramma.

Hij is blij met de complimenten van de heer Saiah over de communicatie en de dingen die beter gaan. De gemeente gaat zeker de komende tijd aan de gang met het meten van het effect daarvan, juist omdat in de communicatie een stap wordt gezet naar simpeler taal. Infographics doen het in die zin goed. Hij komt terug op hoe de effectiviteit van de communicatie-inzet kan worden gemeten.
Velen hebben gesproken over de knelpunten op het gebied van het sociale bereik. Recent is het rapport verschenen van het ministerie van BZK, opgesteld door Bureau Krachtwijken. Dit rapport gaat ook over Utrecht. Hij kent de opsteller van het rapport vrij goed, ze heeft een warm hart voor Overvecht. In het rapport staat een door groepen bewoners ervaren gebrek aan toegankelijkheid van het aanbod van instellingen beschreven. Dit is een hardnekkig probleem. Bij de analyse van de rellen de afgelopen zomer is dit gesignaleerd en de conclusie getrokken dat hierop een verdiepingsslag moet worden gemaakt. Met partners wordt bekeken welke lessen zijn te trekken om de hulp aan kwetsbare bewoners te verbeteren. Hij neemt motie 18, Werk aan knelpunten sociaal bereik wijkinstanties, over.
Daarnaast is gesproken over sport. Sport is niet een van de vijf thema's uit Samen voor Overvecht. Maar het belang van sport en bewegen wordt vanuit de wijkaanpak zeer onderschreven. Voor het sportpark Vechtzoom is een procesmanager aangesteld om de clubs beter te laten samenwerken: het voetbal en de hockey. Er is vaker gesproken over FC Utrecht en EDO. Dat kende een turbulent begin, maar intussen is er een goede inzet om kinderen en jongeren te laten sporten en hun talenten te ontwikkelen. Hij is het helemaal eens met het hartstochtelijke pleidooi van mevrouw Rajkowski over "durf te dromen" van Redouan El Yaakoubi. Zeker, petje af en een diepe buiging, want wat daar gebeurt, is heel bijzonder. Daarin is het belang van sport, disciplinering en goede voorbeelden te zien. Het college is al bezig, onder andere de afdeling Sport, ROC, Project O en FC Utrecht in samenwerking met Samen voor Overvecht, de behoefte beter in kaart te brengen, waar aanbod ontbreekt en hoe daarin het beste kan worden voorzien. Dit gaat onder andere over meidensport in de breedte en meidenvoetbal specifiek, en sportbuddy-projecten. Motie 19, Samen scoren voor Overvecht, is een aanmoediging om het traject met al die partijen te intensiveren en voort te zetten en daar snel op terug te komen. Hij neemt de motie over.
Motie 20, Begin bij Overvecht, verzilver het goud, bevat een hartstochtelijk pleidooi van mevrouw Rajkowski om het positieve te laten winnen van het negatieve. Hij is het daar hartgrondig mee eens. De inzet om in de opdrachtverstrekkingen van de gemeente ondernemers en initiatieven vanuit Overvecht volop de kans te geven, heeft hij gehoord. In de raadsbrief van vorig jaar staat al dat binnen de aanbestedingsregels opdracht wordt verstrekt vanuit Samen voor Overvecht aan ondernemers in de wijk. De nieuwe Nota Inkoopbeleid verruimt de mogelijkheden, omdat die het mogelijk maakt voor bedragen boven de € 70.000 een op een te gunnen, wanneer dit bijdraagt aan gemeentelijke doeleinden. In die zin groeien de mogelijkheden. Recent is twee keer van die afwijkingsgrond gebruikgemaakt en hij zal de raad komend voorjaar in de voortgangsrapportage over de gegunde opdrachten aan ondernemers in Overvecht bijpraten. In de laatste bullet wordt gesproken over "voor zomer 2021 aan de gemeenteraad te rapporteren wat dit betekent voor de besteding van middelen vanaf 2022." Naar de aard van de zaak is dit ingewikkeld. Hij zet de ingezette lijn voort en zal volgend jaar proberen een vorm te vinden om zo precies mogelijk aan te geven wat dit betekent.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) meent dat de wethouder de motie omarmt. Maar hij verwijst ook naar de raadsbrief van oktober. Daar wordt gesproken over "bij gelijke geschiktheid van opdrachtnemers…" In de motie wordt gevraagd te beginnen bij de opdrachtnemer in Overvecht, en als het niet anders kan of de kwaliteit onvoldoende zou zijn, breder te kijken. Kan de wethouder beamen dat dit de manier is waarop zal worden gewerkt?

De heer **Diepeveen** (wethouder) heeft eerder gezegd dat na de brief in oktober een nota Inkoopbeleid is verschenen. Die biedt verruimde mogelijkheden en recent is daarvan gebruik gemaakt. Hij kan dit dus bevestigen.

De heer **Saiah** (D66) wijst erop dat de motie dieper gaat dan de nota Inkoopbeleid, omdat in de motie staat te beginnen met een ondernemer uit Overvecht en de ideeën die daar leven. Het is goed dat de gemeente ontwikkelt en kijkt wat zij met die ideeën kan doen. Dat is de kern van de motie.

De heer **Diepeveen** (wethouder) reageert dat de Nota Inkoopbeleid die ruimte biedt. Hij wil niet graag van een recent door de raad vastgestelde nota afwijken. Het mooie van die nota is dat het mogelijk is opdrachten op die manier uit te zetten, als ze vallen binnen de gemeentelijke doeleinden.

De heer **Saiah** (D66) gaat het los van de Nota Inkoopbeleid, om de manier waarop wordt omgegaan met een programma als Samen voor Overvecht. Namelijk eerst in de buurten zelf kijken wat de mensen van Overvecht nodig hebben en hoe dat kan worden georganiseerd. Nu geven professionals of grote partijen vaak aan wat een wijk nodig heeft. De indieners zeggen: draai het om.

De heer **Diepeveen** (wethouder) ziet dat de opbouw in het dictum zo is dat er staat: te beginnen in de wijk zelf. Hij herhaalt dat de Nota Inkoopbeleid daarvoor ruimte biedt. Het gaat immers om een gemeentelijk beleidsdoel. Hij kan de motie overnemen.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt de wethouder wat voorzichtig in het overnemen van de motie. Hij wijst op de vele voorbeelden die in het debat zijn gegeven. Daar gaat de motie over. Ziet de wethouder dat ook zo en neemt hij haar op die manier over?

De heer **Diepeveen** (wethouder) heeft gezegd dat hij de motie kan overnemen, maar alleen bij de laatste bullet heeft gevraagd hem de tijd en mogelijkheid te geven te bekijken hoe daaraan het best vorm kan worden gegeven. Halverwege 2021 is wellicht nog niet alles klip en klaar voor 2022. Eind 2021 zal de raad een jaarprogramma krijgen voor Overvecht, het uitvoeringsprogramma van de RegioDeal. Hij zal zo goed mogelijk uitvoering geven aan deze motie.
Mevrouw Rajkowski heeft heel veel initiatieven genoemd. Die worden niet allemaal door de gemeente ondersteund, maar hij herkende er een aantal. Tegelijkertijd heeft ze ook een aantal ernstige signalen afgegeven, zoals het niet reageren op het aanbod van 50 stageplaatsen voor de wijk. Hij is daarvan geschrokken en roept iedereen op om signalen door te geven en partijen, zoals de onderneemster met deze stageplaatsen, aan te moedigen om contact op te nemen met de gemeente. De gemeente kan zich op dit vlak ongetwijfeld nog verbeteren. Hij is het met mevrouw Sturkenboom eens dat een goedmakende actie op zijn plaats in het geval van de onderneemster. Hij heeft wel informatie nodig om actie te ondernemen. Hij herkent niet de opmerking van de heer EL Abassi dat mensen bang zijn om te melden, omdat ze bang zouden zijn daarop gepakt te zullen worden. Ook hiervoor geldt zijn oproep om hiermee te komen en de informatie te delen.
De heer Van Steeg en anderen hebben gesproken over de Werkplaats. Er is al het nodige gedaan aan informatie, maar de roep om meer duidelijkheid vindt hij zeer begrijpelijk en trekt hij zich aan. De Werkplaats is een particulier initiatief van beleggers, projectontwikkelaars en de Utrechtse STUW-corporaties. Het college vindt interessant wat ze doen en zal via de RSU en het omgevingsprogramma de komende tijd kaders aanreiken. De raad zal daarover besluiten en in ruimtelijke zin aangeven wat de toekomstmogelijkheden zijn voor de wijk.
Om de Werkplaats procesmatig in te bedden, is het belangrijk te komen tot een wijkakkoord met bewoners- en huurdersvertegenwoordigingen op wijkniveau. Daarmee wordt de komende tijd het gesprek gevoerd. Hij wil het wijkakkoord op basis van de woonvisie en Samen voor Overvecht sluiten. Dat is een procesafspraak over samenwerking op het gebied van de ruimtelijke toekomst voor Overvecht. Daarbij komt ook bewonersondersteuning aan de orde.
De richting die motie 21, Naar een Werkplaats die werkt, aangeeft is heel goed. Hij neemt ook deze motie graag over. Op 8 februari gaat hij hierover in gesprek met het Wijkplatform. De raadsleden zijn daarbij van harte uitgenodigd. Hij komt hierop terug in het kader van het wijkakkoord en de brief die hij daarover in februari of maart naar de raad zal sturen.
Hij vervolgt met motie 22, Geen groen voor poen. Hij wijst erop dat de Ruimtelijke Strategie Utrecht zeer binnenkort verschijnt. Daarin staan zaken over Overvecht. Daarna zal op buurtniveau een verdieping worden aangebracht via het omgevingsprogramma. Er zal intensief worden gesproken over de ruimtelijk toekomst van de wijk, vooral met de wijkbewoners zelf. De groenstructuur van Overvecht is daar zeer leidend in. Het uitgangspunt van het college in het omgevingsprogramma is een robuuste groenstructuur. Dit betekent geen absoluut verbod op bouwen in groen, maar wel bescherming op hoeveelheden, oppervlakten en kwaliteiten. Dit betekent een zware afweging, en er wordt gewerkt met een compensatiebeginsel. Omdat het uitgangspunt de groenstructuur is, wordt er gesproken van een groen lint. Dat betekent groen voor groen. Het is juist poen besteden aan groen om de kwaliteit van het groen te verbeteren. Hij kan uit de voeten met motie 22, zij het dat hij de titel weinig vindt helpen. Hij vindt het de verantwoordelijkheid van de raad om na te denken over de woorden die worden gebruikt, ook in het kader van het gesprek dat met de wijk zal worden gevoerd. Hij geeft de indieners in overweging een meer neutrale titel te verzinnen zoals: verdichting verdient bescherming van het groen. Dat is meer zijn invalshoek.

Hij vervolgt dat hij, evenals de heer El Abassi, gebedshuizen belangrijk vindt. Daarmee wordt gesproken, bijvoorbeeld in het kader van Utrecht zijn we samen. Het zijn goede contacten. Momenteel is er veel contact over de Islamitische begraafplaats.
Wat het laagdrempelige gebruik van budget betreft, waarover de heer Wijmenga sprak, wijst hij op het Initiatievenfonds en het potje Bewonersinitiatieven Samen voor Overvecht. Daarvan wordt royaal gebruik gemaakt en dat helpt bijvoorbeeld bij "Durf te dromen" van de heer Yaakoubi.
Hij denkt dat de gemeente groeit in het kwantitatieve gebruik van de monitoring. Voorbeelden heeft hij eerder genoemd. Er wordt een monitor opgezet voor de RegioDeal met het RIVM, GGD en Universiteit Utrecht.
Hij gaat zeker aan de gang met het parkeerterrein bij het winkelcentrum, zodra de nieuwbouw van de NPD-strook klaar is.
Er worden recreatieplekken voor kinderen meegenomen in het groene lint.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) mist het antwoord op de vraag om 5% van de mensen die worden ingezet bij grote investeringen in de openbare ruimte of gebouwen uit Overvecht te laten komen.

De heer **Saiah** (D66) mist een reactie op zijn verzoek om de documenten met de raad te delen, voordat het participatietraject over de omgevingsvisie wordt gestart.

De heer **Schipper** (SP) heeft over de plannen van de Werkplaats een aantal specifieke vragen gesteld. Ook heeft hij gevraagd hoe de wolven van het Canadese bedrijf buiten de deur kunnen worden gehouden, die flatcomplexen opkopen en verhuren voor veel geld. Hij kan zich erin vinden als daarover binnenkort een debatje wordt gevoerd en vraagt een korte reactie over het hoe.

De heer **Diepeveen** (wethouder) antwoordt dat in de agenda Volkshuisvesting de nodige brieven zijn geagendeerd die heel veel aanknopingspunten bieden voor het gesprek dat de heer Schipper wil voeren. Hij noemt de leegstandsverordening, het actieplan betaalbare koop, de opkoopbescherming en de verhuurvergunning.
In reactie op de heer Saiah stelt hij voor uit te wisselen aan welke documenten behoefte is en of die kunnen helpen. Hij zegt toe dat raadsleden de komende tijd consequent worden uitgenodigd bij allerlei avonden die zullen worden belegd.
Hij heeft begrepen dat het wettelijk onmogelijk is om 5% te besteden aan werkprojecten ten gunste van werknemers uit Overvecht. Hij zegt toe een tandje bij te zetten om de eigen opdrachtgevers en andere opdrachtgevers, zoals woningcorporaties en ontwikkelaars, actief te stimuleren om aan hun "social return on investment"-verplichting te voldoen door bij te dragen aan projecten in Overvecht, zoals Bouw=Wouw, de Beroepentuin en Ontdekhal. Hij zal hierbij ook de private partijen die investeren in de wijk betrekken en daar op een bepaald moment op terugkomen, zoals de heer Van der Zweth heeft gevraagd.

De heer **Saiah** (D66) trekt motie 19, Samen scoren in Overvecht, in omdat die is overgenomen door de wethouder, evenals motie 18, Werk aan knelpunten sociaal bereik wijkinstanties.

De heer **Van Steeg** (CDA) trekt motie 21, Naar een Werkplaats die werkt, in omdat die is overgenomen door de wethouder. Hij hoopt de brief snel te ontvangen en denkt dat het goed is dan nog een keer nadrukkelijker bij het onderwerp stil te staan.

De heer **Schipper** (SP) ziet motie 22, Geen groen voor poen 3.0 in Overvecht, graag in stemming gebracht, inclusief de titel. Die bevat een historische duiding. De fout die men toen dreigde te maken, mag niet alsnog worden gemaakt.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) trekt motie 17, Ondersteuning bewonersinbreng op buurtniveau, in omdat die is overgenomen. Hij zal zeer kritisch blijven volgen of ze wordt uitgevoerd zoals bedoeld.

De **voorzitter** stelt vast dat men aan het eind is gekomen van deze raadsvergadering. Later deze avond zal in een aparte vergadering over alle voorstellen, amendementen en moties worden gestemd.
Voordat zij de vergadering sluit, geeft zij het woord aan de heer Schipper, de "nestor van dienst", die iets zal zeggen naar aanleiding van de maidenspeech van de heer Van Steeg.

De heer **Schipper** (nestor) spreekt Bert van Steeg graag toe vanwege zijn maidenspeech. Bert heeft als voetballiefhebber en Hoogravenaar sowieso al een streepje voor bij hem. Bert was al bekend als fractiemedewerker van het CDA, maar sinds vandaag is hij volwaardig raadslid. Hij kwam vandaag over als een vis in het water. Zijn bijdrage ging over een heel belangrijk onderwerp, geheel in de traditie van de CDA-fractie als oppositiepartij, goed voorbereid, met kennis van de materie en met humor. Hij zou tegen Bert willen zeggen: ga zo voort, hou de raad scherp en laat de spade dieper graven, zoals de raad van Sander van Waveren gewend was, dan komt het allemaal goed. Bert heeft een mooie maidenspeech gehouden, waarvoor dank.
(Applaus.)

De heer **Van der Zweth** (PvdA) deelt nog mede dat de moties 13 (Groei en krimp van scholen meer in balans door onderling overleg) en 14 (Gelijke kansen, ook op een groen schoolplein) zijn ingetrokken.

De voorzitter sluit daarop, te 23.07 uur, de vergadering.

INHOUD

Opening Pag. 1

Vaststellen agenda Pag. 1

Ingekomen stukken Pag. 1

Raadsvoorstel Geheimhouding Pag. 1

Notulen raadsvergadering 8, 10, 16 en 17 december 2020 Pag. 2

Notulen vragenuur 10 december Pag. 2

1. Raadsvoorstel aanpassing verordeningen rekenkamer, CPR en instructie Griffier Pag. 2

2. Raadsvoorstel aanwijzing plaatsvervangend griffier Pag. 2

3. Raadsvoorstel vaststellen Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht Pag. 2

4. Raadsvoorstel wijziging woonplaatsgrens Zandweg 214b en 214c Pag. 3

5. Raadsvoorstel Zienswijze concept kadernota Veiligheidsregio Utrecht (VRU) 2022 Pag. 2

6. Raadsvoorstel verantwoordingsgrens rechtmatigheid Pag. 2

7. Raadsvoorstel Zienswijzen Ontwerp uitgangspunten begroting Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Kadernota begroting Plassenschap Loosdrecht 2022 Pag. 3

Aanbieding Initiatiefvoorstel Krijgen waar je recht op hebt Pag. 3

8. Raadsvoorstel Joods rechtsherstel Pag. 3

9. Vaststellen Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren Pag. 4

10. Raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering Pag. 5

11. Raadsvoorstel Verordening huisvesting scholen Pag. 5

Debat Overvecht Pag. 6

Gemeente Utrecht

2021

NOTULEN INTEGRALE RAADSCOMMISSIE

21 januari 2021

Integrale raadscommissie, gehouden op donderdag 21 januari 2021 te 10.00 uur.

Voorzitter: de heer Zwanenberg.

Aanwezig zijn de leden: El Abassi, Assen, Bakker, Bijsterbosch, De Boer, Bos, Van Corler, Van Dalen, Dekker-Abdulaziz, Dekkers, Deldjou Fard, Van Deún, Van Dun, Ferket, Gilissen, Heijne, Işik, Van Heuven, Te Hoonte, Kleinrensink, Koning, De Koning, Koppelaar, Meerding, De Pagter, Podt, Rajkowski, Saiah, Sasbrink, Schers, Schilderman, Schipper, Schreuder, Van Steeg, Streefland-Driesprong, Sturkenboom, Virginia, Vonk, Weistra, Wiegant, Wijmenga, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels.

Voorts aanwezig is de fractiemedewerker: Galjaard.

Griffier: mevrouw Van Hall.

Opening van de integrale raadscommissievergadering.

De **voorzitter** heet de aanwezigen en de mensen die thuis meekijken of meeluisteren van harte welkom. In deze eerste integrale raadscommissievergadering worden alle punten besproken die na bespreking in de commissievergadering zijn doorgeleid voor een afrondend debat in de raad, de zogenaamde B-punten. Vanavond vindt de officiële raadsvergadering plaats.
In de integrale raadscommissievergadering kunnen moties en amendementen worden aangekondigd of achter de hand gehouden voor de raadsvergadering van vanavond. Afhankelijk van de uitkomst van dit debat zal waarschijnlijk een deel van de moties en amendementen daadwerkelijk worden ingediend.
Er wordt in de zaal door RTV Utrecht gefilmd.
Bericht van verhindering is ingekomen van de heer Sungur.

Vaststellen agenda.

De agenda wordt zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

Raadsvoorstel Joods rechtsherstel.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat de DENK-fractie dit voorstel graag als bespreekpunt wil agenderen voor de raad.
Het is verschrikkelijk en onmenselijk wat de Joden in de Tweede Wereldoorlog is aangedaan. Via kleine stappen werd deze groep steeds meer weggezet van het andere deel van de samenleving. Het is een voorbeeld van wat kwaad gedachtegoed kan doen in combinatie met de kracht van herhaling. Volgens de nazi's was alles de schuld van de Joden en niet van de opruiers, de fascisten. Er kwam steeds meer bemoeienis met het onderwijs van de Joden. Het ritueel slachten werd verboden. Er kwam bemoeienis van de overheid over hoe Joden zich wel en niet moesten kleden. Joden waren verplicht een Jodenster te dragen. Ook kan men zich voorstellen hoe erg het was voor de vluchtelingenstroom die in wanhoop aanklopte bij andere landen om daar te worden opgevangen, maar geen gehoor vond. Men zou denken dat de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog veel leren over de gevolgen van vluchtelingenopvang, discriminatie, uitsluiting en andere vormen van haat.
De DENK-fractie wil de PvdA-fractie en de twee Joodse gemeenschappen uit Utrecht complimenteren met het nemen van het initiatief voor het onderzoek dat de basis is van het voorstel dat voorligt. De

DENK-fractie is blij dat onderzoek is gedaan naar de vraag of de gemeente Utrecht na afloop van de Tweede Wereldoorlog bij Joodse eigenaren van onroerend goed in de oorlog naheffing van straatbelasting heeft gevorderd en ook of Utrecht tijdens de bezetting onroerend goed heeft aangekocht dat eigendom was van Joodse burgers. De conclusie van het onderzoek is gelukkig dat geen aanwijzingen zijn gevonden dat Utrecht zich hieraan schuldig heeft gemaakt. Met "schuldig" bedoelt de DENK-fractie niet dat in juridische zin regels of wetten zijn overtreden, maar "schuldig" volgens de menselijke maat. Immers, de gemeenten Amsterdam en Den Haag, die wél straatbelasting hebben gevorderd, hebben volgens de regels gehandeld die toen golden.
In het raadsvoorstel wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen rechtmatig en rechtvaardig. De DENK-fractie wijst heel bewust op dit verschil. De fractie zal het college herinneren aan het verschil tussen deze twee begrippen, zodat men niet opnieuw een halve eeuw hoeft te wachten om zaken te herstellen.
Een andere vraag die bij het onderzoek is betrokken, richtte zich op de omgang van de gemeente Utrecht met Joodse burgers. Het rapport concludeert dat Utrecht een speciale afdeling Joodse zaken had voor hulpverlening die specifiek was gericht op Joodse gedupeerden. Dat was opvallend, misschien zelfs uniek. Hieruit spreekt een zekere compassie met de Joodse slachtoffers, gevoel voor hun noden en voor wat zij hebben meegemaakt. Toch wijst het rapport ook op de zakelijke, koude houding tijdens de rechtsherstelprocedures. De gemeente wil daar nu haar spijt over betuigen. Deze spijtbetuiging steunt de DENK-fractie van harte. Ook vindt de fractie het geldbedrag dat beschikbaar wordt gesteld passend. Ze is daar blij mee.
De fractie wil twee voorstellen doen die recht doen aan andere gemeenschappen die ook onrechtvaardig zijn behandeld. Allereerst de Roma en de Sinti. Deze gemeenschappen worden vaak vergeten. Ze hebben in dezelfde periode vergelijkbare onmenselijkheden meegemaakt. De DENK-fractie dient om die reden daarover vanavond een motie in.

De heer **Van Deún** (PVV) zegt dat het verschrikkelijk is wat met de Roma in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd. Dat moet volgens hem heel duidelijk zijn. Hij vraagt de heer El Abassi of hij enig idee heeft om hoeveel mensen het gaat en om hoeveel mensen in Utrecht het gaat.

De heer **El Abassi** (DENK) stelt dat het aantal mensen in zijn ogen nooit een argument kan zijn. Iedere keer wordt een redenering gezocht om een uitweg te zoeken. Als dat de redenering is om de Roma niet mee te nemen, kan men precies dezelfde redenering gebruiken om de Joodse gemeenschap niets te gunnen, want ook die vormde minder dan 1% van de bevolking. Dat zou dan een reden zijn om voor de Joodse gemeenschap niets te doen.

De heer **Van Deún** (PVV) merkt op dat, hoe triest het ook is, er in heel Nederland sprake is van 170.000 weggevoerde Joodse mensen en 31 weggevoerde Sinti en Roma in heel Nederland.

De heer **El Abassi** (DENK) vindt het opmerkelijk dat de PVV bepaalde standpunten inneemt met betrekking tot de Joodse gemeenschap, terwijl Kamerleden van deze partij wel aanwezig zijn bij demonstraties waar men ook met NSB-vlaggen rondloopt.
Het ging in de gemeente Utrecht om 600 tot 1.200 weggevoerde Joodse mensen. Dat is een relatief klein aantal, maar desondanks vindt hij het terecht dat er een onderzoek is ingesteld. Vindt de heer Van Deún, als de genoemde cijfers in de overwegingen worden betrokken, het nog steeds terecht dat het onderzoek heeft plaatsgevonden?

De heer **Van Deún** (PVV) vindt het heel goed dat het onderzoek heeft plaatsgevonden. Het onderzoek ging over de eerdere bestuurders van Utrecht, die weinig compassie hebben getoond. Utrecht had weliswaar een kleine Joodse gemeenschap, maar er was wel een Joodse gemeenschap, terwijl er misschien maar enkele Roma in Utrecht verbleven. Wat de PVV-fractie betreft hoeft daar geen onderzoek naar te worden gedaan.

De heer **El Abassi** (DENK) vervolgt dat er momenteel onderzoek plaatsvindt naar de rol van de gemeente Utrecht met betrekking tot het slavernijverleden. Ook dat is een zwarte bladzijde uit de geschiedenis. De betrokken groep verdient excuses. De DENK-fractie heeft het voornemen om een motie in te dienen over de rol die Utrecht heeft gespeeld in de geschiedenis van de slavernij in Nederland.
In Amsterdam heeft men helaas kunnen constateren dat geld dat was bedoeld voor de nazaten is

uitgegeven aan andere zaken. Om ervoor te zorgen dat geen misbruik wordt gemaakt van het geld en dat het geld echt naar de Joodse gemeenschap gaat, heeft de DENK-fractie een motie opgesteld.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt dat de raad vandaag een belangrijk voorstel bespreekt, het Joods rechtsherstel. Het past de raadsleden om daarbij stil te staan en om zich rekenschap te geven van de inhoud. De PvdA-fractie doet dat behalve namens de PvdA-fractie ook namens D66, GroenLinks, ChristenUnie, VVD, Student & Starter, SP, PvdD en CDA. Uit onderzoeken van de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Rotterdam blijkt dat Joodse overlevenden vaak kil en formalistisch zijn behandeld. Soms kregen zij te maken met boetes en naheffingen van de gemeente. Voor de PvdA-fractie was dit aanleiding om ook in Utrecht om zo'n onderzoek te vragen. Die behoefte bleek ook bij de twee Joodse gemeenschappen in de stad te bestaan, waarna het college opdracht gaf tot dit onderzoek. Dit onderzoek laat zien wat de Utrechtse Joden tijdens de oorlog en daarna in onze stad is overkomen. Na de bezetting van Utrecht door de Duitsers werden Utrechtse Joden gaandeweg uitgesloten en geïsoleerd in de samenleving. Dat is bekend, maar telkens als je dat leest, word je weer getroffen. Joodse ambtenaren werden bijvoorbeeld ontslagen. Joodse studenten mochten niet langer aan de universiteit studeren en het Joodse SDAP-raadslid werd in december 1940 gedwongen zijn functie neer te leggen. Vanaf februari 1942 werden Joodse inwoners uit Utrecht via Westerbork gedeporteerd naar andere kampen in het oosten. Van de ongeveer 1.600 Joden die rond januari 1942 in Utrecht woonden, keerden er slechts 400 uit de concentratiekampen en de onderduik terug, berooid, beroofd en getraumatiseerd. Zij werden zakelijk en kil ontvangen. Er was in onze gemeente weinig inlevingsvermogen en compassie met betrekking tot de Joodse overlevenden. Het onderzoek laat zien dat de gemeente Utrecht vooral haar huishoudboekje op orde wilde krijgen in plaats van zorgen voor een zwaar getroffen groep inwoners. Daarvoor betuigt vandaag de raad van Utrecht spijt aan de Joodse gemeenschap in Utrecht. Uiteraard komt dit rechtsherstel voor de meeste betrokkenen na de Tweede Wereldoorlog te laat. Het is echter nooit te laat om historisch onrecht te erkennen. Met dit rapport houdt de raad zichzelf en de stad een spiegel voor. Zo'n opstelling mag nooit meer gebeuren. Laat dit voor de raad en voor toekomstige generaties een waarschuwing zijn tegen haat en onverdraagzaamheid.

De heer **Van Deún** (PVV) zegt de PvdA-fractie dank voor dit initiatief.
De PVV-fractie was eigenlijk niet van plan om vandaag iets te zeggen, maar naar aanleiding van de moties en de bijdrage van de DENK-fractie moet dat toch gebeuren.
Het college vraagt drie dingen van de gemeenteraad: spijt betuigen, € 300.000,00 beschikbaar stellen en het college een mandaat geven voor het maken van afspraken met de Joodse gemeenschap. Meer eigenlijk niet. Daarmee zijn door de raad de kaders gesteld.
De PVV is een grote vriend van de enige echte democratie in het Midden-Oosten, Israël. Ook cultureel is Nederland zeer verbonden met Israël. Dit zijn citaten uit het verkiezingsprogramma van de PVV, maar ook persoonlijk voelt hij zich door de DENK-fractie geraakt. Zijn oma heette Levison, maar er is nu helemaal niemand meer.
Alles wat de DENK-fractie naar voren brengt, kon ook op een ander moment en op een ander manier in de raad aan de orde worden gesteld. De PVV-fractie vindt het ongepast om op dit moment, bij de behandeling van dit voorstel en van dit raadsbesluit, dit punt nu aan de orde te stellen.
Over de Roma en de Sinti is al gesproken. Er zijn nog veel meer groepen die men kan noemen: de Molukse gemeenschap, de Indische troostmeisjes, de Indische gemeenschap in de Bersiap-tijd en, meer recent, Sebrenica en de moslimvluchtelingen. Voor deze groepen zijn geen compensatieregelingen voorhanden.
De DENK-fractie wil het slavernijverleden onderzoeken - dat gebeurt al. Als daar aanleiding voor is, moet er een compensatiemaatregel voor de zwarte gemeenschap komen. Maar waarom alleen voor de zwarte gemeenschap? Slavernij was er al in de 9e eeuw in de islam. De golfstaten haalden 800.000 slaven uit Oost-Afrika. Maar ook meer recent waren er Yezidische vrouwen en kinderen te koop, alles met een beroep op de Koran.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat hij niet verwachtte dat de PVV-fractie er vandaag zo'n karikatuur van zou maken. Hij weet niet of de PVV-fractie heeft geluisterd naar de inhoud van zijn boodschap. Hij hoort graag waarom de heer Van Deún vindt dat de moties niet passend zijn.
Wat vindt de heer Van Deún ervan dat tijdens PVV-demonstraties veel mensen met NSB-vlaggen rondliepen? Zelfs Tweede Kamerleden liepen met NSB-vlaggen rond. Wat vindt de heer Van Deún van de moties die de heer Wilders heeft ingediend met betrekking tot ritueel slachten en rituele

besnijdenissen?

De heer **Van Deún** (PVV) denkt dat de heer El Abassi doelt op de vroegere Statenvlag, die, nota bene, ook op het Provinciale Statenjacht staat. Hij en zijn partij willen niet worden gelieerd aan de NSB. Wat het ritueel slachten betreft, is het standpunt van de PVV-fractie heel duidelijk: ze is daar fel tegen. De PVV-fractie heeft daarover ooit allerlei moties ingediend. Het ritueel slachten van dieren kan volgens de PVV-fractie niet. Van Deún is daar heel duidelijk over, ook tegenover de Joodse gemeenschap.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat de heer Van Deún het ritueel besnijden nog even vergeten is. Dit is precies zo'n voorbeeld van de PVV-fractie: het geven van een andere betekenis aan een vlag en de islam niet zien als een godsdienst, maar als een ideologie. Kleuren zijn ineens geen kleuren meer. Nationaliteiten zijn geen nationaliteiten meer. Etniciteit is geen etniciteit meer. Dat zijn woordspelletjes. De DENK-fractie weet hoe de PVV-fractie over de islam denkt. De Raad van State heeft gezegd dat de islam een religie is …

De **voorzitter** vraagt de heer El Abassi om zich tot het raadsvoorstel te beperken.

De heer **El Abassi** (DENK) zal dit proberen. Hij werd even meegetrokken door de karikatuur die de PVV-fractie van het debat maakte.
Hij wijst erop dat dit het gevaar is en dat dit hem gevoelig maakt voor dit onderwerp, waarmee de geschiedenis naar boven wordt gehaald. Er zijn partijen, ook in de raad, die precies hetzelfde doen als een tijd geleden gebeurde.

De heer **Van Deún** (PVV) vervolgt dat hij een motie zal indienen over het stellen van kaders inzake het besteden van de gelden. Volgens hem staat in het voorstel heel duidelijk hoe de gelden moeten worden besteed. In de motie wordt het Centrum Informatie en Documentatie Israël genoemd. Daarover is nepnieuws verspreid, afkomstig uit de koker van The Rights Forum, het kenniscentrum van Pro Palestina, opgericht op initiatief van de voormalige Nederlandse minister-president Dries van Agt. Deze Maror-gelden waren afkomstig van de Nederlandse overheid, banken en verzekeringsmaatschappijen en waren voor 74% bestemd voor Nederland en voor 26% voor Israël. Het CIDI is geen frauduleuze instelling, zoals wordt gesuggereerd.

De heer **Van Heuven** (PvdD) was van plan om niets over het voorstel te zeggen, maar doet dit nu toch. In de moties van de DENK-fractie die hij voor zich heeft, wordt het CIDI niet genoemd. De heer Van Deún stelt dat de DENK-fractie er een hoop dingen bijhaalt, maar de heer Van Deún haalt er op dit moment nog veel meer dingen bij. Hij is erg benieuwd wat de burgemeester vindt van de moties van de DENK-fractie.

De heer **Van Deún** (PVV) stelt dat de DENK-fractie van dit onderwerp een politiek punt maakt en het college, de raad en de inwoners van Utrecht schoffeert door het indienen van dergelijke stuitende moties op het moment dat de raad recht wil doen aan het feit dat voorgaande bestuurders weinig compassie hadden met de overlevende Joodse inwoners van Utrecht. De DENK-fractie toont in 2021 eveneens weinig compassie.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) merkt op dat een moment zoals dit eigenlijk heel waardig zou moeten zijn, omdat de geschiedenis dat vraagt. In het voorstel wordt diepe spijt betuigd aan de Joodse gemeenschap over de houding van de Utrechtse gemeente na de Tweede Wereldoorlog. De heer Van der Zweth zei terecht dat die periode zich kenmerkte door een enorme zakelijkheid, kilte en in ieder geval niet door barmhartigheid, waar die wel op haar plek was geweest. Om die reden heeft het college een voorstel gedaan, niet alleen om vandaag nogmaals die spijt te betuigen - wat zij graag en met volle overtuiging doet - maar ook om recht te doen aan wat er is gebeurd door een bedrag van € 300.000,00 beschikbaar te stellen en om het college mandaat te verlenen om dat geld daadwerkelijk in samenspraak met de Joodse gemeenschap - en met niemand anders - te bestemmen. Zij vindt het heel jammer dat een moment dat eigenlijk vooral een heel waardig moment moet zijn op deze manier wordt gebruikt om politiek te bedrijven. Dat had men eigenlijk niet moeten doen, omdat het geen recht doet aan wat er is gebeurd en omdat er voldoende andere momenten zijn, ook in dit huis, om dat debat te voeren.

De heer **El Abassi** (DENK) zegt zijn best te hebben gedaan om een betoog te schrijven dat hij echt meent en waarmee hij zich achter de Joodse gemeenschap wil scharen. Volgens hem is dat ook wat hij heeft gelezen. Hij vindt het jammer dat nu door de burgemeester wordt gezegd dat er misschien sprake is van een politiek spelletje, maar dat is in zijn ogen precies wat de burgemeester op dit moment zelf doet. Zij luistert niet naar de inhoud van de boodschap. De DENK-fractie heeft twee moties ingediend die precies passend zijn. Hij zou niet weten wanneer die dan wél ingediend zouden kunnen worden. Het gaat om de vraag hoe met dat gemeenschapsgeld wordt omgaan, omdat dit in het verleden wel eens verkeerd is gegaan. Een andere motie beoogt een groep erbij te betrekken die bij DENK heeft aangeklopt en die ook dit soort ervaringen heeft gehad. Als de gemeenteraad daar niet op in zou gaan, wordt eigenlijk gezegd: stik er maar in. Dan wordt niet aan de hele groep gedacht, maar alleen aan een deel ervan. Het is belangrijk dat ook dit punt bij de overwegingen wordt betrokken. Dit is absoluut geen kritiek. Wat met het raadsvoorstel is gebeurd, is iets heel goeds. Ook de groep die bij de DENK-fractie heeft aangeklopt, moet in het beleid worden betrokken.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt dat nu wordt gesproken over een voorstel dat recht moet doen aan een groot onrecht. Het opstellen van het voorstel is achter de schermen gebeurd, om de behandeling ervan niet politiek te maken, om het apolitiek te bespreken en om ervoor te zorgen dat de gemeente dat gebaar kan maken. Wat de burgemeester zegt - de PvdA-fractie beaamt dat volmondig - is dat dit niet het moment is om de andere punten te bespreken, ook als die kloppen en valide zijn. De momenten om die te bespreken, zullen er komen. Vandaag wordt gesproken over de Joodse gemeenschap. Daar blijft het bij. Het debat moet niet worden gekaapt door de politiek van alledag.

De heer **El Abassi** (DENK) merkt op dat er helaas toch een politiek spel van wordt gemaakt. Het argument van de heer Van der Zweth is een slecht argument. Volgens hem is de raad bijeen om politiek te bedrijven. Het feit dat een keuze wordt gemaakt om dit door middel van achterkamerpolitiek te behandelen, is ook politiek. Het is de vraag of het slim is om dat zo te doen. De raad moet stilstaan bij wat heeft plaatsgevonden, ook in de Tweede Wereldoorlog. De DENK-fractie vindt dat belangrijk. Hij heeft gezegd dat dingen die toen zijn gebeurd, lijken terug te komen. Hij wil absoluut niet zeggen dat de gemeenschappen die daar nu last van hebben, hetzelfde hebben ervaren als de Joodse gemeenschap, maar de raad moet wel voorkomen dat de geschiedenis zich herhaalt. Het is wél een belangrijk onderwerp. Politiek bedrijven is politiek bedrijven, ongeacht of dat in een achterkamer gebeurt of hier. Hetzelfde geldt voor het slavernijverleden en voor islam-onderwerpen.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) reageert op de aangekondigde moties. Vanavond wordt een motie ingediend om de burgemeester extra opdrachten mee te geven aangaande de compensatie die de gemeente de Joodse gemeenschap zal verlenen. Eigenlijk zou de inleiding van de heer El Abassi voor hem al voldoende reden moeten zijn om niet met de door hemzelf ingediende motie mee te gaan. In zijn inleiding beschrijft hij terecht hoeveel leed de Joodse gemeenschap heeft gekend en hoe nodig het is dat die compensatie er komt. Als er één groep is die daar in samenspraak met het college een besluit over moet nemen, dan is dat de Joodse gemeenschap zelf. Waarom is er dan in de raad geen consensus over dat dit goed komt? De gemeente zal in de stichting die wordt gevormd mee aan tafel zitten en erop toezien dat het geld goed wordt besteed. Daar is geen motie van de DENK-fractie voor nodig.
Niemand betwist dat de Roma en Sinti een onbeschrijfelijk groot leed is aangedaan. Aan het begin van deze eeuw is daar door deze gemeenschap zelf veel aandacht voor gevraagd. Om die reden is landelijk met deze gemeenschap een compensatieregeling van meer dan € 13 miljoen overeengekomen. De Joodse gemeenschap en de Roma en Sinti gemeenschap - dat wreekt zich in dit debat - zijn niet met elkaar vergelijkbaar; wel in het leed dat hun is aangedaan, maar niet in hoeverre de gemeente Utrecht te maken had met deze gemeenschappen. De Roma en Sinti gemeenschap verplaatst zich. Om die reden is door de nationale overheid voor hen een aparte regeling gemaakt. Daar moet de gemeente Utrecht zich aan vasthouden.
Ook is een motie over het slavernijverleden ingediend. Het onderzoek onder leiding van wethouder Voortman is gaande. Hopelijk lukt het om nabij het Keti Koti-festival de resultaten van het onderzoek te hebben. Met die gemeenschap wordt allereerst het gesprek gevoerd over wat het

onderzoek heeft opgeleverd. Om die reden wordt daar vandaag niet op vooruitgelopen. Eerst moet het onderzoek een kans krijgen. Als er resultaten zijn, zal het college met de betrokken gemeenschap overleggen. Op basis daarvan zal de raad een voorstel worden gedaan. De drie aangekondigde moties zullen door haar worden voorzien van een oordeel "ontraden".

De heer **El Abassi** (DENK) stelt in de motie te hebben verwezen naar gelden die bijvoorbeeld in Amsterdam in verkeerde handen terechtkwamen. De DENK-fractie begrijpt niet wat de burgemeester erop tegen heeft om dat feit te noemen, om te voorkomen dat geld dat is bedoeld voor de Joodse gemeenschap in verkeerde handen terechtkomt.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester) merkt op dat nadrukkelijk een kader is gemaakt waarbinnen het bedrag in samenspraak met de Joodse gemeenschap in Utrecht zal worden besteed ten gunste van deze gemeenschap. De gemeente ziet erop toe dat het geld op een goede manier wordt besteed. Zij heeft er geen enkele behoefte aan om daarover nog opmerkingen te maken, omdat zij het gevoel heeft daarmee een hellend vlak op te gaan. De heer El Abassi suggereert dat als er niet allerlei eisen worden gesteld, het geld niet goed zal worden besteed. Daarmee doet hij geen recht aan de waardigheid van dit moment. Er zijn waarborgen ingebouwd. Het overleg zal plaatsvinden. Zij vindt het jammer dat de heer El Abassi het overleg vooraf al belast met een politieke discussie.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering stelt de voorzitter aan de orde:

<u>Vaststelling Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren</u>.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) merkt op dat de 2e Daalsedijk een prachtig gebied wordt, met ruim duizend nieuwe woningen, nieuwe en oude bedrijven, nieuwe parken en fietsroutes, ook voor de mensen uit omliggende wijken.
In de commissievergadering heeft de GroenLinks-fractie de wethouder gevraagd om zorgvuldig om te gaan met de mensen uit de omliggende wijken. De aanvullende brief en de aandacht daarvoor in de eerste stukken hebben de GroenLinks-fractie ervan overtuigd dat dit belang nu goed in beeld is. Zij vraagt de wethouder om daar blijvend aandacht voor te houden.
De GroenLinks-fractie vraagt nog aandacht voor drie punten, ten eerste betaalbare kamers. In het gebied kunnen veel studentenkamers komen, maar studenten hebben het meeste aan een onzelfstandige kamer, bijvoorbeeld een kamer met een gedeelde keuken. Dat is veel gezelliger en ook € 300 per maand goedkoper dan een studio. Daarom is de wethouder gevraagd om hierover met de projectontwikkelaar afspraken te maken. Dat is gelukt. Het is mogelijk om in het gebied tenminste 85 onzelfstandige kamers toe te voegen. Om die afspraak in het ontwikkelkader te verankeren, dient de GroenLinks-fractie vanavond een amendement in, mede namens de fracties Student & Starter, PvdA, ChristenUnie, D66, VVD, SP en CDA.
Zij vraagt de wethouder om in het gebied een groene wandelroute te maken die goed is aangesloten op ander groen. De auto- en fietsroutes in het gebied staan op de kaart. De wandelroutes worden weliswaar genoemd, maar staan niet op de kaart; die lijken minder belangrijk te zijn. Juist in dit stenige gebied hebben mensen veel behoefte aan wandelen. Kan de wethouder toezeggen dat er een aantrekkelijke wandelroute komt en vertellen wanneer het inrichtingsplan klaar is?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het mooi dat de GroenLinks-fractie voorstelt om onzelfstandige studentenwoningen te willen zien, maar in het voorstel staat dat zelfstandige studentenwoningen niet worden gemaximeerd. Wellicht zijn die binnenkort niet meer voor studenten beschikbaar.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) zegt dat wat haar betreft alle studentenwoningen als onzelfstandige woningen mogen worden uitgevoerd. In het amendement is dat streven ook opgenomen. Nu zijn er 85 onzelfstandige studentenwoningen mogelijk. Dat is een aanpassing die op het laatste moment is gedaan, maar waarvoor de gemeente al in 2015 de kaders heeft vastgesteld. Van haar mogen dat er meer zijn, maar dat is waarschijnlijk niet haalbaar.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) stelt dat het haar niet om de verdeling gaat. Hoe denkt mevrouw De Koning

over het feit dat de zelfstandige studentenwoningen binnenkort voor studenten niet meer beschikbaar zijn?

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) antwoordt dat zij zich sowieso zorgen maakt over de studio's. Daar wordt vaak een huur van € 740 voor gevraagd en daar komen nog servicekosten bij. Een student is vaak jonger dan 23 jaar, dus die krijgt geen huurtoeslag. Zij vraagt zich af voor welke studenten de woningen zijn bedoeld. In de raad pleit de GroenLinks-fractie er vaak voor om vooral onzelfstandige kamers te realiseren. De studio's zijn voor studenten niet aantrekkelijk.
De GroenLinks-fractie vraagt de wethouder ook om toe te zeggen dat er groene gevels en groene erfafscheidingen komen. De 2e Daalsedijk wordt een groene buurt met veel parken en groene structuren, maar daarvan is nog weinig te zien. De wethouder moet de projectontwikkelaar en de architecten uitdagen om groen toe te voegen. Komt er een update van het inrichtingsplan?

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) merkt op dat vandaag de actie "Sta op tegen zitten" is begonnen. Ook raadsleden zitten te veel. Hij wil van de gelegenheid gebruikmaken om aandacht te vragen voor deze actie door zijn betoog staande uit te spreken.
Hoe kan men lopend of fietsend de wijk Daalsedijk bereiken? In de commissievergadering is daarover gesproken. De ChristenUnie-fractie zou nadenken over een motie of amendement daarover. Vanavond dient ze een motie in die oproept om samen met Rijkswaterstaat, ProRail en de projectontwikkelaar een coalitie te vormen om bij de Boorstraat een langzaamverkeerstunnel te realiseren. De drie punten van de motie zijn: vorm de coalitie, gebruik het onderzoeksbudget uit het fietsprogramma en kom bij de raad terug met een analyse van de fietsverbinding als het onderzoek is afgerond.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt of de heer Wijmenga het niet raar vindt dat al eerder in nota's is vastgelegd dat er een verbinding zal komen, maar dat alsnog een motie nodig is om die gerealiseerd te krijgen?

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) antwoordt dat toen de raad dit in 2015 heeft vastgesteld, gezegd is dat de fietsverbinding noodzakelijk is. De ChristenUnie-fractie was verbaasd dat die aanvankelijk niet in het plan was opgenomen. Wat de motie beoogt, is het maximaal haalbare. Er zijn meer wensen voor fietsverbindingen, maar het budget is eindig. Met de motie zal hopelijk een goede stap worden gezet en goed onderzoek worden gedaan.

De heer **Van Dalen** (VVD) merkt op dat de wethouder al eerder heeft gezegd dat er voor de tunnel weinig geld is. Is de heer Wijmenga bereid om geld te verschuiven, bijvoorbeeld door op de Weerdsingel geen rood asfalt neer te leggen, maar klinkers? Het bespaarde geld kan worden verschoven om de tunnel mogelijk te maken.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) antwoordt dat het fijn is dat veel raadsleden worden geïnspireerd. Geld voor autoverbindingen mag voor fietsverbindingen worden gebruikt. Wellicht kan dat punt bij de behandeling van de voorjaarsnota worden bekeken. Ook budget voor nieuwe fietsverbindingen kan worden gebruikt, maar dat is beperkt. Het ligt niet voor de hand dat het geld voor de Weerdsingel kan worden gebruikt.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt dat dit van de VVD-fractie mag. Daar ligt een prima weg met klinkers. Rood asfalt is daar niet nodig.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat de fietstunnel randvoorwaardelijk in de plannen is opgenomen. Het is bijzonder dat dit nog moet worden onderzocht. Op dat punt sluit zij zich aan bij de heer Işik.
Stel dat blijkt dat dit niet haalbaar is. Wat gebeurt er dan? Komen er dan alternatieven om het onderhavige plan uit te voeren? Wellicht kan geld voor de Maliebaan worden gebruikt.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) realiseert zich dat er heel wat overhoop wordt gehaald. Iedereen is weer scherp.
De vraag van mevrouw Zwinkels is lastig. De raad wil dat de tunnel er komt, maar de condities ervoor moeten nog worden ingevuld. Er is een kans op cofinanciering. Als de raad instemt met het

gebruiken van ander geld, beperkt dat de animo van andere partijen om er geld bij te leggen. Het college kan ermee aan de slag. Als het niet lukt, kan het punt opnieuw door de raad worden bekeken.

De heer **Van Deún** (PVV) zegt allemaal prachtige voorstellen te horen die van harte kunnen worden gesteund. De PVV-fractie is bijna in de verleiding gekomen om een alternatief dekkingsvoorstel te doen, de coronagelden.
De PVV-fractie heeft moeite om het voorstel te steunen. De parkeernormen zijn te laag. Er wordt ingezet op de deelauto. Dat is helemaal niks. Er hadden meer drie- of vierkamerwoningen moeten komen, zeker groter dan 45 m². De autoknips zorgen ervoor dat er veel verkeer komt in zeer smalle straatjes. Ook dat ziet de PVV-fractie niet zitten.
Echte sociale huur ziet de PVV-fractie wél zitten. Er moet geen studentenhuisvesting worden bestempeld als sociale huur. De motie van de GroenLinks-fractie wordt door zijn fractie van harte gesteund.
De PVV-fractie wil alternatieven voor de verkeersafhandeling - minder knips en knijps en de oostelijke kant van het gebied - waardoor de Fabrieksstraat en de Dirkje Mariastraat meer worden ontzien. Wil de wethouder dat punt nog eens bekijken?
Het vrije recht op autobezit - waar de PVV-fractie erg voor staat - moet niet worden ontmoedigd. Daarom moet onderzoek worden gedaan naar mogelijkheden van ondergronds parkeren. De raad moet daarover worden geïnformeerd. Over de laatste twee punten heeft de PVV-fractie moties voorbereid.

De heer **Koppelaar** (Student & Starter) merkt op dat in de commissievergadering over dit voorstel een uitvoerig debat is gevoerd. Gelukkig is een aantal van de zorgen door de wethouder weggenomen.
De Student & Starter-fractie is blij met het voorstel. Er komt een mooie groene autoluwe wijk. Het is een perfecte locatie om te verdichten, dicht bij het station en bij andere voorzieningen. De omgeving krijgt een groene facelift. Wat de Student & Starter-fractie betreft, wordt uit de facelift een maximaal resultaat gehaald. Er moet worden ingezet op zoveel mogelijk groene gevels. De wethouder zegt daar positief tegenover te staan, maar het is niet zeker dat ze er echt komen. De Student & Starter-fractie vraagt de wethouder expliciet om een toezegging. Is de wethouder bereid om er alles aan te doen zodat er in het gebied zo veel mogelijk groene gevels komen?
De Student & Starter-fractie is blij dat ruimte is vrijgemaakt voor studentenwoningen. Hij dankt de wethouder voor de brief die deze week is toegezonden. Daar staat in dat de NS bereid is om 85 onzelfstandige studentenwoningen te realiseren. Om dit in het raadsbesluit vast te leggen, zal de GroenLinks-fractie mede namens Student & Starter een amendement indienen.
Een wijk met ruim 1.000 nieuwe woningen moet goed bereikbaar zijn. Met de capaciteit die de Amsterdamsestraatweg aankan, is het nog maar de vraag of dat voldoende is. Het is broodnodig dat er zo snel mogelijk voor fietsers een alternatieve route komt naar het centrum en het Centraal Station. De Student & Starter-fractie ging ervan uit dat dit met een motie uit 2015 was geregeld, maar helaas blijkt dat het nog niet zeker is. Het is van groot belang dat de tunnel er komt. De ChristenUnie-fractie zal vanavond mede namens Student & Starter een motie indienen die het college oproept om vaart te maken met de tunnel. Er is zeker ruimte voor verbetering, maar al met al is de Student & Starter-fractie blij met het raadsvoorstel.
Hopelijk komt op de kop van het gebied een mooie blikvanger die gebruikmaakt van de maximaal toegestane bouwhoogte.

De heer **Van Dalen** (VVD) merkt op dat de VVD-fractie voorstander is van bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Er is een enorm woningtekort. Op het stukje grond dat aan de orde is, kunnen heel goed woningen komen. In de commissievergadering heeft de VVD-fractie gezegd zich zorgen te maken over het aantal woningen. Ziet de wethouder mogelijkheden om meer woningen te bouwen? Er wordt pal naast het spoor gebouwd. Dat zal zorgen voor geluidsoverlast. Daarom steunt de VVD-fractie de motie van de CDA-fractie hierover.
De VVD-fractie wil niet dat door de kleine straatjes van de 2e Daalsebuurt zwaar bouwverkeer rijdt. De wethouder heeft toegezegd dat dit niet zal gebeuren. Dat is in lijn met een motie uit 2015.
Het A2-parkeerregime is niet in lijn met het parkeerregime in de buurt ernaast. Als bezoekers één straat verderop parkeren, betalen zij geen € 4,39, maar € 3,12. Waar denkt men dat de auto's worden neergezet? Straks kunnen de bezoekers van de 2e Daalsebuurt hun auto niet meer kwijt. Gelijke prijzen voor parkeren is veel logischer. Daarom dient de VVD-fractie samen met de

Stadsbelang Utrecht-fractie een amendement in. Het dictum luidt: "in beslispunt 2 het woord A2-gebied te vervangen door B1-gebied".

De heer **Schreuder** (D66) stelt dat in dit geval een lager parkeertarief ook iets betekent voor de parkeernorm. Dat is belangrijk voor het aantal woningen dat er kan komen. Hoe wil de heer Van Dalen ervoor zorgen dat het aantal woningen kan worden gehaald? Of wil hij het aantal woningen omlaag hebben?

De heer **Van Dalen** (VVD) antwoordt dat hij hierover het een en ander heeft nagevraagd. In eerste instantie gaat het om de parkeeroverlast in een naastgelegen buurt. Ook daar hebben mensen auto's. Niet vergeten moet worden dat een A2-parkeerregime er niet voor zorgt dat er minder auto's komen, maar alleen dat de mensen hun auto ergens anders neerzetten.
Zowel regime A2 als B1 past in de verkeersgeneratie - het aantal auto's dat door een straat rijdt. Wellicht kunnen er met een B1-regime meer woningen komen, maar de marge is vrij krap. De VVD-fractie zou graag meer woningen zien. Ze is benieuwd naar het antwoord van de wethouder. Het ligt volgens de VVD-fractie niet aan het parkeerregime. Men wil een aantal woningen neerzetten en daaraan wordt het parkeerregime aangepast. Dat is de juiste weg. Het college zorgt af en toe voor verwarring. De VVD-fractie begrijpt de vraag van de heer Schreuder heel goed.

De heer **Schreuder** (D66) merkt op dat de VVD-fractie geen antwoord geeft op de vraag of de wijziging die ze voorstelt zal leiden tot minder woningen. Dit zou voor de D66-fractie een zeer cruciale afweging zijn.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt dat die wijziging niet hoeft te leiden tot minder woningen. Elke groep woningen kent een eigen verkeersgeneratie - het aantal auto's dat er rijdt. Dat aantal kent een maximum. Beide parkeerregimes vallen binnen het maximum. Daarom moet het kunnen. Ongetwijfeld kan de wethouder dat bevestigen.

De heer **Schipper** (SP) merkt op dat hij het debat probeert te volgen, maar dat dit lastig is. De heer Van Dalen zegt dat parkeerregime B1 net past, maar de VVD-fractie wil er nog een klap woningen bijgooien. Wat betekent dat voor de haalbaarheid?

De heer **Van Dalen** (VVD) wil van de wethouder weten of er meer woningen komen, hoewel dat ten koste gaat van iets anders. Hij is benieuwd naar het antwoord.

De heer **Schipper** (SP) merkt op dat de heer Van Dalen de SP-fractie gevraagd heeft zijn amendement te ondertekenen. Gaandeweg de discussie blijkt echter dat de SP-fractie zijn voorstel niet kan steunen.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt dat dit punt belangrijk is. Een ander punt is sociale veiligheid. Die neemt toe. Van Dalen staat achter dat beleid. De VVD-fractie staat ook achter het onderhavige voorstel voor meer woningen.

De heer **Işik** (PvdA) merkt op dat de PvdA-fractie positief is over de herontwikkeling van het genoemde industriële gebied. De voorgestelde kwaliteitstoevoegingen aan de openbare ruimte en de diverse maatschappelijke functies zijn goed. Het is ook goed dat er woningen worden gebouwd.
De SP-fractie vindt dat de percentages sociale huur (30%) en betaalbare koop (15%) niet overeenkomen met de woonvisie van het college. Dit punt is echter door de PvdA-fractie aan de orde gesteld. Een collegefractie heeft gezegd dat de Woonvisie later is vastgesteld. Mevrouw De Koning relateert studentenhuisvesting aan de Woonvisie. Dat is begrijpelijk, maar waarom zijn de collegefracties niet bereid om ruimte te zoeken voor meer sociale huurwoningen?
De PvdA-fractie begrijpt niet dat het college steeds meer kiest voor het belang van marktpartijen. Hij gelooft oprecht dat als het college de opdracht van de raad heeft gekregen om meer sociale huurwoningen te bouwen - en zich houdt aan de Woonvisie - de marktpartijen de gemeente nodig hebben om hun doelstellingen te realiseren.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) stelt dat in 2015 de raad - inclusief de heer Işik - de uitgangspunten voor dit plan heeft vastgesteld. Toen is de heer Işik volmondig achter de aantallen

sociale huurwoningen gaan staan. Vervolgens heeft de projectontwikkelaar het plan uitgewerkt. Toen is geprobeerd om zoveel mogelijk betaalbare huur en koop toe te voegen, maar nu moet ervoor worden gezorgd dat die woningen er komen. De heer Işik was daar persoonlijk bij.

De heer **Işik** (PvdA) beaamt dit.

Mevrouw **De Koning** (GroenLinks) vindt dat de spelregels niet halverwege kunnen worden veranderd. Dan komen er waarschijnlijk geen woningen. Hoe denkt de heer Işik over zijn rol om juist voor het oplossen van de woningnood nu te leveren, en niet om halverwege de spelregels te veranderen?

De heer **Işik** (PvdA) zegt dat de PvdA-fractie zich altijd zal inzetten voor het realiseren van meer betaalbare woningen. Hij heeft zijn steun uitgesproken voor het kader waar de GroenLinks-fractie over spreekt. Het is 2021. De wereld verandert. Kijk naar de effecten van corona. De mensen worden werkloos. Mensen gaan scheiden. Er komen steeds meer doelgroepen die een beroep doen op betaalbare woningen. In 2015 is gezegd dat de situatie niet kan veranderen en niet kan worden aangepast. Waarom wordt in Zijdebalen en Wihelminawerf wél naar de belangen van commerciële beleggers geluisterd, maar hier niet?

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) zegt benieuwd te zijn waar de heer Işik naartoe wil. Een amendement in deze fase zou te ver gaan. Daarmee wordt een projectontwikkelaar voor het blok gezet. Die kan er dan mee te stoppen. Dan is het helemaal weg. Beoogt de heer Işik dat het college in gesprek blijft met de projectontwikkelaar om te zien of er nog wensen van de raad kunnen worden ingewilligd? Dat gesprek moet ook voor de ChristenUnie-fractie gewoon doorgaan, maar integraal de Woonvisie toepassen omdat die het uitgangspunt is, gaat te ver voor een proces dat al zo lang loopt.

De heer **Işik** (PvdA) is het daarmee volledig eens. Hij heeft ervan af gezien om een amendement in te dienen. Hij dient wel een motie in, waarin staat dat in overleg met de eigenaren en de projectontwikkelaars in het plangebied ruimte wordt gezocht voor meer betaalbare woningen. Deze ruimte kan worden gevonden door eventueel de hotelfunctie uit het plan te schrappen. Er wordt dan een aantal vierkante meters vrijgemaakt voor sociale huurwoningen en middenhuurwoningen.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) zegt dat er een addertje onder het gras zit. Het college heeft in de commissievergadering gezegd dat de plek waar de hotelfunctie is gepland niet geschikt is voor woningen. Het is een monumentaal pand dat niet aan een woonfunctie kan worden aangepast. Is de vraag van de heer Işik wel realistisch?

De heer **Işik** (PvdA) zegt dat dit eventueel mogelijk is. Een andere mogelijkheid is het voormalige Wolvenplein. Ook dat is een monumentaal pand. Daar kunnen woningen worden gerealiseerd, hier niet. In het gebied waar het hotel is gebouwd, wil hij geen nul-op-de-meterwoningen zien. Hij wil daar wel kleine woningen zien.

De **voorzitter** roept op om bij het onderwerp te blijven. Op het Wolvenplein gaat het om nieuwbouw.

De heer **Schreuder** (D66) stelt dat de heer Wijmenga een punt maakt waardoor het plan van de heer Işik waarschijnlijk onmogelijk is. Er is nog een tweede reden: de limiet aan de hoeveelheid woningen die in dit gebied kan worden gebouwd. Zelf had hij daar graag een woontoren gezien, maar dat past daar niet. Het woord "eventueel" klinkt leuk, maar het antwoord is duidelijk. Dus waarom zouden ambtenaren daarmee aan het werk moeten worden gezet, terwijl die hun tijd beter kunnen gebruiken?

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt te begrijpen dat men hier geen hotel wil. Ook de PvdD-fractie wil dat niet. De PvdD-fractie vindt niet dat op deze plek woningen moeten komen, maar het is wel een mooie plek voor cultuur. De wethouder zegt dat er voorlopig cultuur komt. Misschien worden het later hotels. Als de heer Işik hierover een motie indient, moet dat een motie zijn om op deze plek cultureel-maatschappelijke initiatieven te ontplooien. Ook die zijn nodig. Als de heer Işik de motie aanpast, kan de PvdD-fractie die meeondertekenen. Daarmee kan een hotel op deze plek worden voorkomen. Een hotel is niet nodig, cultureel-maatschappelijke initiatieven zijn wel nodig.

De heer **Işik** (PvdA) is heel blij dat maatschappelijke en culturele functies worden toegevoegd. Het is niet de eerste keer dat in een pand dat een beetje erfgoedachtig is woningbouw wordt gerealiseerd. Dat gebeurt heel vaak, in schoolgebouwen bijvoorbeeld. Men moet zich niet laten wijsmaken dat het niet kan. Het kan wel, als men maar wil.
Als men het wil, kunnen er ook sociale huurwoningen worden gebouwd. Daarmee volgt het college de eigen Woonvisie.
De PvdA-fractie zet geen ambtenaren voor niets aan het werk en kiest voor de primaire woonbehoefte. De PvdA-fractie kiest niet voor een commercieel belang van een bepaalde projectontwikkelaar. Het gaat om 1.000 woningen. Als bij elke woning twee vierkante meter wordt weggehaald, kunnen er 20 á 25 woningen extra worden gerealiseerd. Het is simpel, maar je moet het willen.

De heer **Schreuder** (D66) zegt dat de heer Işik bezig is met het blijven herhalen van iets waarvan allang bekend is dat het niet kan.

De heer **Işik** (PvdA) stelt dat het kan, maar dat men het wel moet willen. Hij gelooft niet dat het niet kan. Men moet bereid zijn om te kiezen voor een primaire behoefte. Het gaat om het realiseren van betaalbare woningen. Als men dat niet doet, loopt men achter de feiten aan. Dan wordt deze stad net als Tokio, en voor de elite. Dat zal de PvdA-fractie nooit steunen.
De PvdA-fractie heeft de motie over de fietsverbinding van de ChristenUnie-fractie meeondertekend. Dat is een goed voorbeeld. Al eerder is afgesproken dat dat randvoorwaardelijk was om dit plan te realiseren. Nu is dat niet zeker. Hoezo? Dat is het belang van de projectontwikkelaar. Die wil dat niet in zijn plannen verankerd zien.
De PvdA-fractie heeft de motie van de GroenLinks-fractie over de studentenhuisvesting meeondertekend. De PvdA-fractie is blij dat daar veel studentenhuisvesting wordt gerealiseerd. De PvdA-fractie heeft ook een motie van de CDA-fractie meeondertekend.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat er voor de 2e Daalsedijk een indrukwekkend plan ligt. Het kan een mooie bijdrage leveren aan de kwaliteit van het gebied, aan de levendigheid van de wijk en aan het oplossen van de woningnood in de stad. De CDA-fractie wil graag de cultuurhistorische elementen beschermen, voldoende ruimte bieden aan groene waterberging en een prettige plek bouwen om te verblijven, die is voorzien van een variatie aan bouwhoogten en die het karakter van Utrecht respecteert.
Op deze punten heeft de raad goede antwoorden van het college gekregen. De CDA-fractie is blij om te zien dat ook de projectontwikkelaar daartoe de verantwoordelijkheid op zich wil nemen. Er zijn punten waarover de fractie minder gerust is, bijvoorbeeld het woonprogramma. De fractie ziet helaas te vaak dat te kleine woningen worden gebouwd die na enige tijd in de vrije sector terechtkomen en onbetaalbaar worden. Daarom wordt samen met de fracties Stadsbelang Utrecht en PvdA een motie achter de hand gehouden: "Blijven sturen op woningen met voldoende vierkante meters die bereikbaar blijven voor studenten, gezinnen en ouderen". In deze motie wordt het college uitgenodigd om op dit punt met de projectontwikkelaar in gesprek te gaan, om ervoor te zorgen dat er grotere woningen worden gerealiseerd, met uitzondering van studentenwoningen. Voorkomen moet worden dat de woningen alsnog naar de vrije sector gaan.
Een ander punt is het milieuaspect van geluid. Het is goed om te zien dat in het plan rekening wordt gehouden met trillingshinder en dat daartoe toereikende maatregelen worden genomen, zodat de ambities op het gebied van leefbaarheid worden waargemaakt. Samen met de VVD-fractie wordt een motie achter de hand gehouden: "Hanteer 63 decibel als maximale grens voor geluidshinder in het kader van de gezondheid". De strekking van deze motie is het zich committeren aan de ambitie voor een gezonde leefomgeving in Utrecht. Die staat op 63 decibel en niet op 65 decibel of hoger, zoals nu wordt voorgesteld. De CDA-fractie is benieuwd naar de maatregelen die daartoe kunnen worden genomen en die financieel en technisch haalbaar zijn. De gemeenteraad wordt daarover geïnformeerd.
De CDA-fractie ziet een bepaalde spanning op het vlak van parkeren en het toenemende verkeer, zoals ook blijkt uit de discussie van daarnet. De gemeente baseert zich op modellen, maar in de praktijk kan het voorgenomen beleid anders uitpakken. Het is onwenselijk als omliggende buurten daarvan overlast ervaren. Daarom lijkt het goed als de gemeente dit actiever monitort. De CDA-fractie houdt daartoe een motie 7 achter de hand met de titel: "Monitoren van de parkeer- en

verkeersdruk nieuwbouw 2e Daalsedijk." De resultaten van de monitor kunnen ook worden betrokken bij andere nieuwbouwprojecten.

De heer **Işik** (PvdA) meent dat de verkeersbewegingen na de realisatie van nieuwbouw sowieso zouden moeten worden gemonitord.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) beaamt dit. Om die reden is in het dictum opgenomen dat dit als een eerste casus moet worden gezien en dat bij andere nieuwbouw in de stad hetzelfde gebeurt. Ook de ligging van het ontwikkelde gebied is van belang. De Cartesiusdriehoek ligt relatief dichtbij OV-knooppunten. Ook deze ontwikkeling is relatief dichtbij OV-knooppunten. Dat is voor de CDA-fractie interessant. In andere situaties is sprake van maatwerk. Bekeken kan worden of ook andere oplossingen voor de hand liggen. Dan is monitoring misschien minder relevant.

De heer **Schreuder** (D66) zegt benieuwd te zijn hoe hij dit moet lezen, want de gemeente doet al het nodige aan monitoring. Is dit bestendiging van bestaand beleid, een uitbreiding van bestaand beleid, of een nieuwe manier van monitoren? En hoe is dit voorstel dan gedekt, want dat is niet gratis.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) stelt dat op dit moment niet is voorzien in een financiële dekking. Zij hoort graag van het college of die nodig is. De CDA-fractie wil zien hoe bepaalde wijken meer autoluw kunnen worden. Daarover is in de raad continu discussie. Per gebiedsontwikkeling kan worden bekeken of dat al dan niet haalbaar is. Te vaak ziet de CDA-fractie dat de raad via een verkeersmodel wordt geïnformeerd. Het is de controlerende taak van de raad om ook op andere momenten te bekijken of de ontwikkeling uitpakt zoals die is bedacht. Daar is te weinig aandacht voor bij de plannen die de afgelopen tijd aan de orde zijn gekomen. Ook gezien de verkeersdruk die in zijstraten kan ontstaan, moet in de parkeernorm een balans worden gevonden. Dit voorstel biedt daartoe een uitgelezen kans.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat de wethouder in de commissievergadering veel mooie toezeggingen heeft gedaan waardoor de wijk groener, natuurinclusiever en diervriendelijker zal worden. Het zal een drukke wijk worden, met ongeveer 1.000 woningen. Dan is voor mens en dier een groene omgeving nodig. De PvdD-fractie is blij dat pocketparks zijn bedacht om bestaande bomen te redden, dat fietspaden om bestaande bomen heen worden aangelegd zolang niet hoeft te worden geslalomd en dat ook vleermuizen en mussen worden geholpen. Er worden slechts elf bomen gekapt, maar het is geen boomrijk gebied, dus er moet spaarzaam worden omgegaan met het weghalen van bomen. Mochten meer bomen worden gekapt, dan wordt de PvdD-fractie hierover graag ingelicht. Het lot van elke bestaande boom in dit gebied moet kritisch worden bekeken.
Dit zijn mooie punten. De PvdD-fractie ziet graag hetzelfde terug in toekomstige bestemmingsplannen. Het college bewijst hier dat het dit kan. De PvdD-fractie houdt het college daar ook in de toekomst graag aan.
In de commissievergadering heeft de PvdD-fractie met de wethouder gesproken over de gewenste ecologische verbinding langs het spoor. Het ging erom of het een fietspad dan wel een bos moet worden. De waarheid ligt wat hem betreft in het midden. Concreet wil de PvdD-fractie de toezegging dat bij de uitwerking van de gebiedsinrichting de zone langs het spoor zo biodivers mogelijk wordt ingericht, rekening houdend met de wenselijke verbinding uit het groenstructuurplan en de behoefte van lokale soorten. Hiermee kan een mooi pad voor mens en dier ontstaan.
De PvdD-fractie sluit zich aan bij de gevraagde toezegging over groene gevels, daken en binnentuinen.
Zojuist is gesproken over het hotel. De PvdD-fractie is blij dat de wethouder heeft toegezegd een algemene verklaring van geen bedenkingen te presenteren als toch wordt besloten tot de bouw ervan. Na de commissievergadering vroeg de PvdD-fractie zich af waarom. Waarom komt er sowieso geen hotel, maar wordt de geplande cultureel maatschappelijke invulling voor de korte termijn verlengd? Dat op deze plek geen woningen komen, is begrijpelijk, maar als op andere plekken geen cultureel-maatschappelijke invulling komt, kunnen daar misschien woningen komen. Kan de wethouder toezeggen om af te zien van hotels en te bewerkstelligen dat de twee gebouwen een cultureel-maatschappelijke invulling krijgen?
Over de parkeernorm is al het een en ander gezegd. De PvdD-fractie ziet graag dat de parkeernorm richting de nul gaat. In het gebied wordt het superdruk. Ook is er de Amsterdamsestraatweg. Eerst moet er een nieuwe nota Stallen en Parkeren komen. De PvdD-fractie ziet daarnaar uit. De PvdD-

fractie wil graag de woorden van de wethouder concreet maken met de zin: "de minimale norm wordt tevens de maximale norm".

De heer **Işik** (PvdA) begrijpt dat de heer Van Heuven de hotelfunctie uit de plannen wil halen en daar culturele functies in wil onderbrengen. Dit zou kunnen betekenen dat de daardoor elders vrijkomende ruimte kan worden gebruikt voor woningbouw. Zou dat een optie zijn voor de heer Van Heuven en voor het college?

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt dat dit zeker zijn idee is. De PvdD-fractie denkt dat het beter is om woningen en cultureel-maatschappelijke instellingen te hebben dan meer hotels.
Hoewel de PvdD-fractie op deze plek graag een groot stadspark had gezien, stemt ze in met het voorstel. De PvdD-fractie ziet uit naar duurzame huizen, groene daken en autoluwe ommetjes langs pocketparks.

De heer **Galjaard** (Stadsbelang Utrecht) stelt dat zijn fractie het meeste al in de commissievergadering heeft gezegd. Hij kondigt twee amendementen aan. De eerste betreft het begrenzen van de prijzen van betaalbare koopwoningen te begrenzen. De tweede is bedoeld om beslispunt 6 over hotels uit het plan te schrappen.

De heer **Schipper** (SP) merkt op dat de SP-fractie zich in de commissievergadering druk heeft gemaakt over het naleven van een motie uit 2015 (Bewoners niet het bos in bij schade door bouwactiviteiten). De wethouder heeft toegezegd om daarover nadere informatie te geven. Hij heeft geschreven dat die motie ruimhartig wordt nageleefd. Daarmee verviel voor de SP-fractie een belangrijk twijfelpunt.
Dat was wat de SP-fractie nog wilde horen. De SP-fractie gaat akkoord met het bouwplan, maar steunt ook van harte de voorstellen over het fietstunneltje en de studentenwoningen.

De heer **Schreuder** (D66) vindt dat er een mooi plan voorligt voor zeer noodzakelijke extra woningen. De D66-fractie is blij dat het college 50% middensegment heeft kunnen toevoegen en om die meer in lijn te krijgen met de Woonvisie, die overigens nog niet gold toen met de planvorming werd begonnen. De D66-fractie ziet een mooie, groene stadsontwikkeling met ruimte voor iedereen, van ouderen tot studenten. D66-fractie maakt het college een compliment voor het invoegen van studentenhuisvesting en voor het feit dat de wethouder aanvullende afspraken heeft gemaakt na de commissievergadering over het realiseren van onzelfstandige huisvesting. Daarom steunt de D66-fractie het voorstel van de GroenLinks-fractie om dit vast te leggen.
De D66-fractie ziet de aansluiting voor fietsen als onmisbaar voor een autoluwe ontwikkeling. Daarom steunt de D66-fractie het voorstel van de ChristenUnie-fractie daarover.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) meldt dat ook de CDA-fractie blij is met het toevoegen van betaalbare koopwoningen in het middensegment. Maar hoe groot worden die? Weet de heer Schreuder dat?

De heer **Schreuder** (D66) zegt dat niet te weten.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of de heer Schreuder het met haar eens is dat daarover iets moet worden opgenomen, om te waarborgen dat de woningen niet te klein worden.

De heer **Schreuder** (D66) vindt dat daarover heel mooie afspraken zijn gemaakt. De raad moet ervoor waken een betrouwbare partner te blijven, anders is het voor de projectontwikkelaar niet meer te doen. De heer Schreuder heeft het vertrouwen in de wethouder dat die dit goed regelt. Hij heeft tot nog toe bij elke stap laten zien dat er meer mogelijk was.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt een pleidooi te horen voor verschillende doelgroepen. Niet al die doelgroepen passen in een kleine woning, lijkt haar.

De heer **Schreuder** (D66) hecht zeer aan het op peil houden van de voorzieningen. De placemaking in het gebied heeft een aantal mooie initiatieven opgeleverd. De D66-fractie koestert die. Ze is zeer tevreden met de ruimte voor creatieve bedrijven en voor gebruikers als de Uco en De Plaatsmaker. De D66-fractie is ook tevreden met de 1.000 m² die is ingeruimd voor sport. In de

commissievergadering heeft de D66-fractie haar zorgen uitgesproken voor een ondernemer die niet in gesprek wist te komen. Men is zeer blij dat dit gesprek is begonnen.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt of de D66-fractie kiest voor het oplossen van de wooncrisis of voor het realiseren van een hotel.
De fracties van PvdA en PvdD willen een reactie op hun voorstel krijgen.

De heer **Schreuder** (D66) zegt al op het voorstel van de heer Işik te hebben gereageerd. De keuze die de heer Işik hem voorlegt, is vals. Dat is met een aantal mooie metaforen al eerder gezegd. De heer Işik kan zijn vraag blijven herhalen, maar de reactie daarop zal niet veranderen.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering verleent de voorzitter het woord aan wethouder Verschuure.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt dank voor de vragen die zijn gesteld en de complimenten die het college hier en daar heeft gekregen. Hij zal reageren op de aangekondigde amendementen en moties.
Naar aanleiding van de commissievergadering is een gesprek gevoerd met NS. De raad heeft ooit een ontwikkelversie vastgesteld. Daarin was sprake van 30% sociale woningbouw. Daar is 15% betaalbare huurwoningen bijgekomen. Naar aanleiding van het verzoek om een commissievergadering is een gesprek gevoerd over de mogelijkheid om van het opgenomen segment studentenhuisvesting een deel onzelfstandig te maken. Ook wat dat betreft heeft NS een beweging gemaakt. NS wil dat dit voor twintig jaar wordt vastgelegd. De wethouder kan derhalve het amendement van mevrouw De Koning een positief advies meegeven, mocht dat vanavond worden ingediend.
Mevrouw De Koning heeft gevraagd om een groene wandelroute. Die kan het college toezeggen. Als wordt gesproken over het inrichtingsplan kan het college de raad daarover informeren. Het staat in de tekst, maar de wethouder is het ermee eens dat dit wat explicieter had gekund. Het college is zeker van plan dat te doen. Het wil het gebied natuurinclusief ontwikkelen. Het hoopt dat dit een nieuwe standaard wordt. Ook in de Ruimtelijke Strategie Utrecht zijn hierover dingen opgenomen.
Mevrouw De Koning vroeg ook om groene gevels. In principe staan groene gevels in het beeldkwaliteitsplan. De aandacht voor groen is een belangrijk punt. Architecten worden daardoor uitgedaagd. Er is sprake van enige architectonische vrijheid. De dichtheid is echter groot. Er zijn ook parkeervoorzieningen. Niet elke gevel zal groen zijn. De wethouder kan toezeggen dat er extra aandacht voor is. Via het inrichtingsplan zal de wethouder de raad informeren.
De heer Wijmenga heeft terecht gewezen op de fietstunnel. In de commissievergadering heeft het college gezegd dat een fietstunnel zeker gewenst is. Verkeerskundig is die niet noodzakelijk. Het verkeer op de Amsterdamsestraatweg neemt weliswaar toe, maar het college denkt dat een fietstunnel mogelijk is. Gevraagd wordt om daar een onderzoek naar te doen en om een coalitie te smeden om te zien of dat via cofinanciering kan gebeuren. Ook moet worden bekeken waar de tunnel moet lopen. Er is sprake van verschillende bandbreedtes als het erom gaat hoe kostbaar de tunnel zal zijn. Het hangt ervan af of de tunnel onder een breed rangeerterrein moet lopen of alleen onder wat sporen. Het college kan de motie zeker een positief advies meegeven. Het college kan echter een nog niet ingediende motie niet overnemen.
De heer Van Deún vraagt of het verkeersinrichtingsplan nog eens kan worden bekeken om te zien of op andere plekken een knip kan komen. Dat wil het college ten stelligste ontraden. Er is veel gesproken met de omgeving. Deze inrichting is daaruit voortgekomen. De gesprekken met de bewoners van de Concordiastraat hebben tot een paar aanpassingen geleid, onder andere door het instellen van een vrachtwagensluis waardoor het zwaardere verkeer via de Daalsedijk - de oorspronkelijke route - kan blijven rijden en niet door de smalle straatjes hoeft. Het college denkt te hebben onderzocht wat er te onderzoeken is en dat dit de optimale vorm is, ook met het oog op de omwonenden.
De heer Van Deún vraagt om een ander parkeerregime. In de commissievergadering is daarover uitgebreid gesproken. Het college stelt dat zeker niet voor. Met een A2-systeem kunnen de minimale en maximale parkeernormen worden gehanteerd. Dan kunnen in het gebied zo veel mogelijk woningen komen met een beperkt aantal verkeersbewegingen. Dan blijft de verkeersoverlast binnen de afgesproken normen. Meer woningen betekent meer verkeersbewegingen. Een hoger parkeerregime betekent minder woningen.

De heer **Van Deún** (PVV) merkt op te hebben gevraagd om een onderzoek naar ondergronds parkeren, in dit gebied, maar ook in de rest van Utrecht.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt dat ondergronds parkeren deel uitmaakt van het plan. Veel parkeervoorzieningen zijn ondergronds. Er is ook een mooi pand waar een parkeergarage komt.

De heer **Van Dalen** (VVD) vraagt of met het huidige aantal woningen het parkeerregime van A2 naar B1 worden veranderd. Dat heeft de VVD-fractie gehoord van de ambtelijke organisatie.

De heer **Verschuure** (wethouder) antwoordt dat dit niet kan. Het kan misschien worden gedaan, maar dan wordt het aantal verkeersbewegingen per etmaal te hoog. Dat is ongewenst.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt van de ambtelijke organisatie te hebben gehoord dat dit wél kan. Bij dit aantal woningen zijn beide parkeerregimes mogelijk. De VVD-fractie is benieuwd waarom het antwoord van de wethouder anders is dan dat van zijn ambtelijke organisatie.

De heer **Verschuure** (wethouder) merkt op die ambtelijke antwoorden niet te kennen. Voor zover hij weet, is het parkeerregime op de maximale vorm afgesteld, waarmee het aantal autobewegingen in de smalle straatjes wordt beperkt. Er is een aantal aanvullende maatregelen genomen. Er is veel deelmobiliteit. Het is een groen ingericht gebied voor voetgangers en fietsers. Er is een laag parkeerregime. In zijn vragen wees de heer Van Dalen erop dat dit betekent dat andere inwoners van het gebied in de omliggende straten parkeren omdat daar een lager parkeertarief is. Het verschil is maximaal 15%. De bewoners van de 2e Daalsedijk kunnen, als zij geen eigen parkeergelegenheid hebben, in de omliggende straten geen parkeervergunning krijgen. Het college maakt zich daarover minder zorgen. Het is een wijk waar mensen bewust gaan wonen. Zij weten dat het een autoluwe wijk is. Een deel van de inwoners vindt dat erg plezierig. Niet iedereen ervaart dit als een nadeel.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt zich daar meer zorgen over te maken. Vooral bezoekers moeten in de 2e Daalsebuurt een lager parkeertarief krijgen. Voor ruim € 1 per uur minder wordt in een straatje verderop geparkeerd. Dat geeft meer parkeeroverlast, bijvoorbeeld in de Concordiastraat.
De wethouder zegt dat de wijkbewoners minder vaak een auto hebben, maar de VVD-fractie denkt van niet. Zij parkeren hun auto eenvoudig ergens anders. Dan komt daar meer parkeerdruk. De bewoners van de Bloemenbuurt en rond het Julianapark hebben daar dan last van. Als de wethouder de wijkbewoners tegemoet wil komen, is het misschien handig om een B1-parkeerregime in te voeren.

De heer **Verschuure** (wethouder) stelt dat met omwonenden is afgesproken om het aantal verkeersbewegingen beperkt te houden. Met hetzelfde parkeerregime heeft men een aantal parkeerplaatsen extra. Dan is er een andere parkeernorm. Dat lijkt het college niet verstandig, want daarmee wordt óf het aantal woningen verminderd, óf het aantal verkeersbewegingen stijgt. Beide ontwikkelingen zijn ongewenst. In een klein deel van de Bloemenbuurt is nog geen betaald parkeren. De parkeerdruk is daar wél erg hoog. In de Cartesiusdriehoek is de parkeerdruk dermate hoog dat die betaald parkeren legitimeert, maar de bewoners hebben daar nog niet voor gekozen. De heer Koppelaar noemde de bouwhoogten. Vanaf de bestaande bebouwing wordt er naartoe gebouwd. Ook noemde hij groene gevels bij de fietstunnel. Het college zal daar zijn best voor doen. De heer Van Dalen vroeg of het aantal woningen kan worden verhoogd. Dat kan niet. Het college zou dat wel willen. Verdichten lijkt ons goed, maar er moet rekening worden gehouden met verkeersintensiteiten.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt er meer woningen te willen zien, maar hij begrijpt dat dit op deze locatie niet kan. Binnenstedelijk bouwen kent dit soort knelpunten. Vindt de wethouder niet dat beter in Rijnenburg kan worden gebouwd?

De **voorzitter** merkt op dat deze vraag buiten de vergaderorde valt. Er wordt gesproken over de 2e Daalsedijk.

De heer **Verschuure** (wethouder) zal over de geluidsoverlast iets zeggen als de motie van mevrouw

Zwinkels aan de orde is.
Over zwaar bouwverkeer in de straatjes is in de commissievergadering gesproken. Dat zal niet gebeuren. Langs het spoor loopt een route. Er is een speciale bouwweg aangelegd. Het aangekondigde amendement om van parkeerregime A2 naar parkeerregime B1 te gaan, is niet uitvoerbaar. Als dat vanavond wordt ingediend, zal het college dat stevig ontraden.
De heer Işik vroeg of het bouwprogramma niet conform de Woonvisie is te maken. In de commissievergadering is daarover uitgebreid gesproken. De raad heeft ooit een ontwikkelvisie vastgesteld. Op basis van het uitgangspunt daarvan is NS, als eigenaar van de grond, onderhandelingen gestart. Daar zit een businesscase achter. De raad kan gedurende het ontwikkelen allerlei spelregels veranderen - de raad kan dat doen, want die stelt het bestemmingsplan vast - maar het moet nog wel te doen zijn. Het college denkt dat wat de heer Işik vraagt niet is te doen. Het college vindt wel dat NS een stevige beweging heeft gemaakt door zich te committeren aan 15% extra woningen met een betaalbare huur. Ze wil ook een aantal dingen vastleggen over onzelfstandige studentenhuisvesting.
De door de heer Işik aangekondigde motie moet door het college worden ontraden. De heer Işik heeft ook iets over een hotelfunctie gezegd; hij wil die schrappen om aan het plan meer woningen toe te voegen. Dat kan om verscheidene redenen niet. In het bestemmingsplan wordt niet toegestaan dat een hotel wordt toegevoegd. Dat lijkt wél zo te zijn. Een hotel kan als bestemming in het gebied landen, maar dan kunnen er geen afwegingen plaatsvinden. Er is een aantal locaties dat zich niet goed leent voor woningbouw. Het is wellicht denkbaar dat daar in de toekomst een hotel wordt toegestaan. Als dat nu niet in het plan wordt opgenomen als mogelijkheid, moet later een lange bestemmingsplanwijzigingsprocedure worden gevoerd. Het college is gevraagd de mogelijkheid te geven om die afweging in de toekomst te kunnen maken. Hij heeft toegezegd dat als het college van die mogelijkheid gebruik wil maken, het de gemeenteraad in staat moet stellen om daar iets van te vinden. Het is dus niet zo dat als de raad in het bestemmingsplan de hotelfunctie schrapt, in het gebied dan meer woningen kunnen komen. De plek waar dat eventueel kan, leent zich niet voor woningbouw. Ook is het aantal woningen gemaximeerd, zoals al eerder is gezegd.

De heer **Işik** (PvdA) wil op de plek waar het hotel zou worden gevestigd geen woningen bouwen. Hij stelt voor allerlei functies te verschuiven. Daardoor kan het zijn dat er op een andere locatie vierkante meters vrijkomen. Die locatie kan worden ingezet voor het realiseren van nieuwe woningen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt te begrijpen dat de wethouder geen bestemmingsplanwijzigingsprocedure wil doorlopen, maar hij zou wel kunnen toezeggen om nu al af te zien van de komst van een hotel. Dan hoeft hij later geen briefje te sturen. Dan blijft in de papieren staan wat er staat, maar de wethouder spreekt nu hardop uit niet voor een hotel te kiezen.

De heer **Koppelaar** (Student & Starter) vindt dit een lastige afweging. Misschien kan de wethouder dat nog wat verhelderen. Wat is er de reden van dat woningbouw op zo'n locatie niet kan, maar een hotel wel? Wat zijn dan precies de verschillen?

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt in reactie op de heer Işik dat als een programma wordt verschoven, niet op een andere plek meer woningen kunnen worden toegevoegd. Dat komt doordat het aantal woningen is gemaximeerd, omdat er anders meer verkeersbewegingen komen.
Hij zegt in reactie op de heer Koppelaar dat de plek zich niet voor wonen leent. Dit is vastgesteld door de projectontwikkelaar, NS en de ambtenaren van de gemeente. De locatie die is voorzien, leent zich niet voor woningbouw vanwege allerlei restricties: de vorm, de plek en het respecteren van erfgoed. Andere bestemmingen zoals cultuur, horeca en diensten zijn misschien wél mogelijk. Die bestemmingen heeft de locatie. De projectontwikkelaar vraagt of het mogelijk is, als het niet lukt om die voorzieningen op die plek te laten landen, om daar een hotel neer te zetten. Op dit moment zegt de gemeente daar "nee" tegen, want andere voorzieningen worden belangrijker gevonden. Het college vraag wel om de mogelijkheid van een hotel erin te houden, opdat er, als dit aan de orde zou zijn, geen complete bestemmingsplanprocedure hoeft plaats te vinden. Het is een klein onderdeel van het totale plan.
Mevrouw Zwinkels heeft vragen gesteld over het woonprogramma en gewezen op de exploitatieovereenkomst. Daarin is een berg afspraken over dit plan opgenomen. Er komen 1.020 woningen. 306 daarvan maken deel uit van het sociale segment opgedeeld in woningen van

verschillende aantallen vierkante meters: 75 m², 65 m² en studenteneenheden. Die zijn ook onderverdeeld. In de exploitatieovereenkomst voor het sociale deel is veel vastgelegd. Daarbinnen is wat kan worden gedaan maximaal uitgenut. Van het betaalbare segment, 153 woningen, valt het juridische instrumentarium onder de Nationale Hypotheek Garantie. Er is nog geen instrumentarium over het minimumaantal vierkante meters. Wethouder Diepeveen is daarmee bezig. Hij heeft daar al over bericht in het kader van het Actieplan Middenhuur. Er is ook een Actieplan Betaalbare Koop te formeren, maar dat is er nog niet. Het college heeft wel een zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding ingevoerd. Het totale instrumentarium dat hem ter beschikking staat, is gebruikt. Veel waar door de raad om wordt gevraagd, is al gedaan. Dat maakt de motie die daarover zal worden ingediend deels overbodig. Het college kan niet méér doen.
Mevrouw Zwinkels heeft iets over geluidshinder gezegd, namelijk geen 65 dB toestaan op bepaalde stukken, maar maximaal 63 dB. Oorspronkelijk was in het gebied 68 dB voorzien. Dat kon worden teruggebracht tot 65 dB. Dat is een aardige extra investering. Als het aantal dB nog lager moet worden, zijn geluidsschermen nodig. Behalve dat dit een zware kostenpost is, is het in tegenspraak met de ontwikkelvisie die de raad eerder heeft vastgesteld. Het college heeft de expliciete opdracht gegeven om geen schermen te plaatsen. Dat laat het plan wiebelen. Als wat mevrouw Zwinkels vraagt inderdaad gebeurt, is het nog maar de vraag of geluidsschermen helpen. Die worden hoog aangebracht. Als die op alle gevels komen, betekent het dat een deel van het woonprogramma moet worden geschrapt. Dan moet veel lager worden gebouwd. Het college heeft een hoge waardebeschikking afgegeven. Daarbinnen kan de projectontwikkelaar aan de gang gaan, maar wat mevrouw Zwinkels vraagt, kan niet worden gedaan. De motie zal moeten worden ontraden.
Gevraagd is naar een parkeer- en verkeersdrukonderzoek. Dat is echt overbodig. De wethouder heeft gezegd op basis waarvan het college het verkeersregime heeft vastgesteld om het aantal verkeersbewegingen te reguleren. Het gebied ligt vlakbij twee stations. Er wordt betaald parkeren ingevoerd. Er wordt veel aan deelauto's gedaan. Er worden geen parkeervergunningen gegeven voor de omliggende gebieden. Er zijn knips ingevoerd. Er is een vrachtwagensluis ingevoerd. Bij de verschillende omgevingsvergunningen die voor de deelgebieden worden afgegeven, wordt steeds opnieuw een rekenkundige toets gedaan om te zien of het past. Er wordt verondersteld dat daarmee overlast en verkeersdruk kan worden gereguleerd. Als onverhoopt iets niet goed is, kunnen meer verkeersremmende maatregelen worden genomen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) stelt dat maatregelen inzake geluidsoverlast kostbaar en lastig kunnen zijn, maar de gemeente heeft continu de mantra van gezond stedelijk leven. Daar worden eisen aan gesteld. Wat wordt nu gezegd, gaat voor 100% in tegen het beleid dat de gemeente hanteert.

De heer **Verschuure** (wethouder) antwoordt dat men in een drukke stad die binnenstedelijk groeit vaak ziet dat bepaalde functies elkaar in de weg zitten. Het stadsbestuur probeert zich aan de normen voor de volksgezondheid te houden. In de nota's van het college staat altijd dat dit in het ideale geval zo is. Een aantal maatregelen kan worden genomen. De projectontwikkelaar zal allerlei maatregelen nemen op de gevel zelf, waardoor men binnen veel minder last heeft. Allerlei zaken moeten aan het bouwbesluit voldoen. Het gemeentebestuur mag niet nog hogere waarden vaststellen. Als het dat wél doet, komt het plan helemaal op losse schroeven te staan. Het college denkt aan de normen te voldoen.
De heer Van Heuven vroeg zich af of de verbinding langs het spoor een fietspad of een bos zou moeten worden. Misschien wordt het een fietspad door een bos, maar het bos zal niet heel breed zijn. Hij zegt toe dat zo veel mogelijk rekening zal worden gehouden met biodiversiteit en een zo veel mogelijk natuurinclusieve inrichting. Dat vindt het college belangrijk.
Hij kan toezeggen dat de minimale norm voor het parkeren ook de maximale norm is.
De Stadsbelang Utrecht-fractie heeft een amendement aangekondigd over het parkeerregime. Het college denkt dat dit amendement ongeveer hetzelfde is als dat van de heer Van Dalen. Hij ontraadt het met dezelfde argumentatie. Als het amendement over het hotel gelijk is aan het amendement over het hotel waarop de wethouder zojuist heeft gereageerd, zal hij ook dat met dezelfde argumentatie ontraden.
Hij meent de vraag van de heer Schipper al te hebben beantwoord.
De heer Schreuder noemde de 15% van de Nationale Hypotheek Garantie die is vastgelegd, net als het antispeculatiebeding en de zelfbewoningplicht. Het gesprek dat hij noemde, is georganiseerd.

De heer **Van Dalen** (VVD) wil nog even op het parkeren terugkomen. Volgens hem zouden het,

gezien het aantal woningen en het maximale aantal verkeersbewegingen, 2.604 verkeersbewegingen moeten zijn. Het parkeerregime B1 zou 2.4017 verkeersbewegingen moeten zijn. B1 past erin, maar de wethouder zegt dat het er niet in past. Kan hij dat uitleggen?

De heer **Verschuure** (wethouder) zal dit ambtelijk navragen, omdat hij de ambtelijke vragen die de heer Van Dalen heeft gesteld niet heeft gezien. Op deze manier wordt beantwoorden heel lastig.

De **voorzitter** zegt dat het hem goed lijkt als de heer Van Dalen ervoor zorgt dat wethouder Verschuure de getallen te zien krijgt. Dan kan hij er later op reageren.

De heer **Van Dalen** (VVD) heeft een punt van orde. Volgens hem moet de wethouder dit weten. Hij kan zich voorstellen dat de vergadering wordt geschorst zodat dit kan worden nagevraagd, maar het moet niet zo zijn dat raadsleden de wethouder informeren over hoe diens voorstel eruitziet. Dat is vrij raar.

De **voorzitter** zegt dat dit niet is wat hij heeft voorgesteld. Het lijkt hem praktisch om de vergadering nu te schorsen. De vergadering loopt al een halfuur uit de tijd. Vanavond is er een raadsvergadering waarin dit onderwerp opnieuw aan de orde komt. Dan kan op de vraag van de heer Van Dalen worden ingegaan.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt graag een antwoord op zijn vraag te willen hebben. De vergadering verloopt wat chaotisch, omdat de wethouder niet goed kan reageren op amendementen en moties waarvan hij de exacte tekst nog niet kent. Maar vanavond is er in feite geen tijd meer voor vragen en antwoorden. De VVD-fractie wil graag nu een antwoord hebben. Ze denkt dat de collega-raadsleden en alle Utrechters die nu kijken dat ook willen.

De voorzitter zegt dat als de heer **Van Dalen** erop staat, de vergadering zal worden geschorst, zodat de wethouder een en ander kan navragen.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering verleent de voorzitter het woord aan wethouder Verschuure.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt dat hij de antwoorden heeft nagelezen. Hij denkt dat hij weet waar het misverstand op berust. De heer Van Dalen heeft gevraagd of het aantal verkeersbewegingen in de parkeerregimes past. Dat zou namelijk kunnen, los van de wenselijkheid daarvan, maar dat leidt in de straatjes tot een probleem en daarom past het toch niet. Het antwoord dat het niet past, klopt dus wel degelijk. Dat is de heer Van Dalen verteld. Door de verkeersdruk in de zijstraten in het geval van een B1-regime loopt het verkeer op de 2e Daalsedijk vast boven de vastgestelde normering van 1.000 voertuigbewegingen per etmaal. Daarom past het niet en daarom moet men dat niet willen.

De heer **Van Dalen** (VVD) zegt letterlijk van de ambtelijke organisatie gehoord te hebben dat het wél zou passen. Hij heeft de letterlijke tekst van de ambtelijke organisatie gestuurd.

De **voorzitter** verwacht niet dat de heer Van Dalen nu van wethouder Verschuure een ander antwoord krijgt. Hij stelt voor dat de heer Van Dalen vanavond zijn amendement inclusief motivering indient om te kunnen zien wat de raad doet.

De heer **Verschuure** (wethouder) zegt ook de antwoorden te hebben die de heer Van Dalen heeft gekregen. Bij het allerlaatste punt staat: "de verkeersdruk in de zijstraten loopt in het B1-parkeerregime op de 2e Daalsedijk op met 1.050 voertuigbewegingen per etmaal. Dat is net boven het gestelde maximum van 1.000 voertuigbewegingen per etmaal. In het A2 parkeerregime ligt dit lager dan het vastgestelde maximum." Verder staat er: "NB: Het toevoegende programma en het B1-parkeerregime leidt tot een grotere toename (…)".

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na hervatting van de vergadering stelt de voorzitter aan de orde:

Raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering.

Mevrouw **Podt** (D66) dankt de wethouder voor de aanpassingen in het voorstel en meldt dat haar fractie zeer teleurgesteld is dat de start van de nieuwe manier van werken is vertraagd. Ze ziet dat de wethouder er desondanks alles aan doet om deze "ondertussengroep" zijn plek te laten vinden en zo veel mogelijk zijn voordeel te kunnen doen met de nieuwe manier van werken. In het "strekt ter vervanging" staat een aantal scenario's. De D66-fractie rekent op een bijdrage van het Rijk en staat onder de motie van de GroenLinks-fractie over de lobby hierop. De oproep in de motie is in eerste instantie gericht op de wethouder en niet de minister. Zij vraagt hoe de wethouder borgt dat de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs niet te lijden heeft onder gebrek aan middelen.
Ze is blij dat er uitgebreid aandacht wordt besteed aan de mentale gezondheid van statushouders. Ze vraagt naar de begeleiding naar werk van vrouwelijke nieuwkomers die geen uitkering krijgen, die vaak na hun man aankomen. Dit om te voorkomen dat ze gelijk al op achterstand staan.
Haar fractie vindt dat een rigide omgang met leerroutes in de inburgering niet past bij een blijvende ontplooiing. Daarover zal ze wellicht later een motie indienen, "flexibele leerroutes voor inburgeraars", om ervoor te zorgen dat er binnen het inburgeringstraject voldoende ruimte is en er zo veel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de wettelijke ruimte, inburgeraars weten dat die mogelijkheid bestaat, tussen de leerroutes flexibiliteit wordt gebruikt en de effecten en mogelijke dilemma's worden gerapporteerd in de update van het inburgeringsbeleid.
De D66-fractie stelt voor de inburgeraars medezeggenschap voor, zoals ze heeft voorgesteld voor asielzoekerscentra. De inburgeringscoalitie is een heel mooi platform, maar verschilt van een medezeggenschapsraad of cliëntenplatform met omschreven rechten en een duidelijke rol in de belangenbehartiging. Daarom stelt ze voor deze aan te vullen met daadwerkelijke medezeggenschap. Hierover zal ze wellicht later een motie indienen: "Van meepraten naar medezeggenschap voor inburgeraars", waarin ze vraagt om in samenspraak met ervaringsdeskundigen en medezeggenschapsplatforms te bezien hoe medezeggenschap voor inburgeraars een aanvulling kan zijn op de rol die de inburgeringscoalitie heeft en vast te leggen hoe en over welke onderwerpen inburgeraars mee kunnen praten en besluiten en hierover terugkoppeling te geven aan de gemeenteraad in de reguliere updates over het inburgeringsbeleid.

Mevrouw **Streefland-Driesprong** (ChristenUnie) complimenteert de wethouder met het voorstel en de aanpassingen daarop.
De gemeente Utrecht heeft een focus op taal, zo veel mogelijk in een rijke context. Zij vindt het daarom spijtig dat het derde scenario om eerder te starten met taalonderwijs is afgevallen omdat dit financieel en juridisch niet haalbaar is. Ze is blij dat in het taalconvenant inburgeraars worden verwezen naar bonafide taalscholen. Ze hoopt dat dit convenant een vervolg krijgt als de gemeente met deze taalscholen zaken gaat doen.
Haar fractie is medeondertekenaar van de motie over flexibele leerroutes. Een persoonlijk inburgeringsplan helpt namelijk niet als er vooral te kiezen valt uit een inflexibele onderwijsroute. Zij is blij te wonen in een stad waar inburgeraars zich thuis weten. Dat betekent voor haar fractie dat er voortdurend moet worden gewerkt aan: je welkom weten, je veilig voelen en gelijke kansen krijgen. Ze wenst de wethouder hierbij veel goeds en wijsheid.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) meldt dat de GroenLinks-fractie het raadsvoorstel van harte steunt en trots is dat Utrecht vooroploopt bij het ontwikkelen van het nieuwe inburgeringsstelsel. Hij sluit zich aan bij de vorige twee sprekers en dankt voor het "strekt ter vervanging".
Voor veel jonge moeders is formele of informele kinderopvang belangrijk om succesvol aan inburgering te kunnen werken. Hij vraagt de wethouder toe te zeggen dat hij zich ervoor zal inspannen dat er bij het komend inkooptraject voor lerend ontwikkelen en het definitief vormgeven van de inburgering aandacht is voor voldoende formele of informele kinderopvang. Hij begrijpt dat de wethouder dit niet kan garanderen.
Het is jammer dat door het uitstel van de Inburgeringswet, inburgeraars langer gebruik moeten maken van het huidige stelsel, dat aantoonbaar niet leidt tot goede inburgering, maar tot langdurige bijstandsafhankelijkheid, oplopende schuldenproblematiek en beperkte integratie. Door de verdubbelde taakstelling in 2021 is de "ondertussengroep" extra groot. De GroenLinks-fractie vindt het wenselijk dat de gemeente op 1 juli start met een aantal onderdelen van de nieuwe aanpak,

zoals begeleiding vanuit het multidisciplinaire team, een vorm van welkomhuizen en het programma Welkome start. Daarvoor zijn financiële middelen en een goede uitwisseling met DUO nodig.
Daarover zal zij met een groot aantal fracties de motie "Extra middelen nodig door uitstel Inburgeringswet" indienen, waarin het college wordt opgeroepen met andere gemeenten hiervoor te lobbyen bij de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Hij heeft gezien dat de wethouder al bezig is met deze lobby en steunt hem graag met deze motie.

De heer **Gilissen** (VVD) reageert dat de motie over een oproep aan het Rijk gaat, met goede bedoelingen. De stad heeft ook goede bedoelingen als het bijvoorbeeld om de ambitie rond het onderwijs gaat. Betekent deze motie dat de ondertekenaars het college oproepen om voor mooie doelstellingen geld te regelen?

De heer **Dekkers** (GroenLinks) antwoordt dat het er hierbij om gaat dat de gemeente extra kosten heeft, veroorzaakt door het Rijk door het uitstellen van de wet. Daarom vindt hij het terecht om Den Haag te vragen de gemeente te helpen, zodat ze daar geen last van heeft.

Mevrouw **Podt** (D66) vult aan dat het Rijk dit geld voor een half jaar op de plank heeft liggen, omdat de nieuwe wet eerder zou worden geïmplementeerd.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of de motie betekent dat als de raad ambities deelt op andere beleidsterreinen, hij soortgelijke moties naar het eigen college zal verwoorden. Hij vraagt of de indieners bereid zijn zelf de portemonnee te trekken, als de lobby onverhoopt niet lukt.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) reageert dat in het "strekt ter vervanging" een aantal scenario's staat waarop de motie aansluit. De motie vraagt het college om hierop te lobbyen en terug te komen met de uitslag daarvan. Vervolgens zullen de indieners bekijken wat ze precies moeten doen.
Hij antwoordt dat zelf de portemonnee trekken een van de opties is, maar zegt niet op voorhand dat de gemeente iets moet betalen waarvoor Den Haag zou moeten betalen.

Volgens mevrouw **Assen** (PvdA) staat voor haar fractie voorop dat nieuwe Utrechters vanaf dag 1 de taal goed moeten leren beheersen, mee moeten kunnen doen aan onderwijs, vrijwilligerswerk en sociale activiteiten om een valse start te voorkomen en schulden te vermijden, zoals nu helaas veel voorkomt. Ze complimenteert de wethouder dat dit doel leidend is in het voorstel.
Ze sluit zich aan bij eerdere opmerkingen over de ondertussengroep. Na toezeggingen in de commissie is de PvdA-fractie blij dat er explicieter aandacht is voor de psychosociale gezondheid en de inzet om samen met de HU, ROC en UAF uitval van statushouders tegen te gaan. Maatwerk moet daarin mogelijk zijn. Kan de wethouder de raad informeren wat er uit die gesprekken komt?
De wethouder is minder toeschietelijk met toezeggingen op de vraag over basisbanen als kans voor nieuwkomers om aan het werk te komen. Wethouder Voortman heeft toegezegd voor de zomer met een uitwerking te komen. Het is een gemiste kans als de inburgeringspartners daar niet bij worden betrokken. Kan de wethouder toezeggen dat het college deze partners erbij betrekt?
Er zijn meer sociale huurwoningen nodig voor een grote groep Utrechters en voor nieuwkomers en de uitstroom van dak- en thuislozen. Sommige partijen zetten groepen tegenover elkaar met onwaarheden bij een tekort hieraan. Deelt de wethouder de opvatting dat niemand iemands woning inpikt, maar er te weinig zijn? Dit onderwerp verdient grote prioriteit.
De PvdA-fractie steunt de moties over het bieden van flexibiliteit en medezeggenschap en de vraag over de vrouwelijke inburgeraars, de motie over extra middelen en ze staat positief tegenover de motie van de fractie van Student & Starter om de welkomhuizen meer aandacht te geven.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) dankt de wethouder en de ambtenaren voor het "strekt ter vervanging". Ze is blij dat het punt over mentale gezondheid goed is teruggebracht in de nota.
De nota bevat een mooi, maar visionair plan. Haar fractie ziet graag concretiseringen, zoals van de welkomhuizen. Hoe wordt ervoor gezorgd dat inburgeraars en de Utrechters die al jaar en dag in Utrecht wonen deze vinden? Hoe wordt ervoor gezorgd dat organisaties die in Utrecht actief zijn en de inburgeraars kennen worden meegenomen bij de oprichting van deze welkomhuizen?
In de nota wordt gefocust op taallessen, workshops en het oprichten van welkomhuizen, maar het echt welkom voelen gaat ook over ontmoetingen creëren en toenadering tot andere Utrechters. Ze heeft een motie achter de hand om met een zichtbaarheidscampagne de welkomhuizen beter

kenbaar en bereikbaar te maken voor inburgeraars en Utrechters en organisaties als Villa Vrede en Voorkamer te betrekken bij de oprichting hiervan. Haar fractie wil voorkomen dat welkomhuizen alleen bij inburgeraars bekend worden, daarom wil ze meer dan de wethouder in de commissie heeft toegezegd. Om de Utrechtse cultuur beter te leren kennen, kan een slag worden geslagen door deze bekend te maken bij de gewone Utrechters. Daar wil haar fractie meer nadruk op.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of het doel niet zou moeten zijn dat inburgeraars zo veel mogelijk aan het normale maatschappelijke verkeer deelnemen. Dit betekent dat welkomhuizen laagdrempelig moeten zijn voor inburgeraars, met als doel ze zo snel mogelijk bij het reguliere verkeer te betrekken.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) merkt op dat de insteek van de welkomhuizen juist is dat er niet alleen inburgeraars komen, maar ook andere Utrechters als onderdeel van de integratie. Hij begrijpt nog steeds niet welke extra toezegging de fractie van Student & Starter vraagt.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) antwoordt de heer Gilissen dat de eerste stap om mee te doen in het "normale" maatschappelijke verkeer niet vanzelfsprekend is voor een nieuwkomer die de stad en de Utrechtse cultuur nog helemaal niet kent. Een welkomhuis kan dat maatschappelijke verkeer dichterbij brengen en de stap daarnaartoe kleiner maken. Daarom is het belangrijk dat de welkomhuizen goed worden neergezet in het maatschappelijk landschap.
De heer Dekkers antwoordt ze dat het mooi is dat dit de intentie is. Maar ze wijst erop dat de nota focust op het perspectief van de inburgeraar. Ze mist daarin hoe de gewone Utrechter die welkomhuizen kan vinden. Daarop wil ze de zichtbaarheidscampagne toespitsen.
Ze vervolgt dat de moties over medezeggenschap en flexibiliteit ook voor haar fractie belangrijk zijn. Ook zij maakt zich zorgen over de ondertussengroep die tussen wal en schip dreigt te vallen.

De heer **Wiegant** (SP) zegt dat de SP-fractie blij is dat de gemeente Utrecht vooruitloopt in het verbeteren van het proces van inburgering in de richting van een meer menswaardig inburgeringsbeleid. Het grote lichtpunt is dat de gemeente meer verantwoordelijkheid neemt voor het inrichten van het taalonderwijs en dit niet langer enkel aan de markt wordt overgelaten. De SP-fractie pleit hier al heel lang voor. Hij dankt voor de "strekt ter vervanging", met name voor de grote aandacht voor het psychisch welzijn. De inrichting van een inburgeringscoalitie die als klankbord kan dienen stemt zijn fractie tevreden. Ze is bezorgd dat het uitstellen van de wet problemen zal opleveren, zeker voor de mensen die nu in het systeem zitten. De vraag is of de rooskleurige papieren werkelijkheid zich zal vertalen naar de belevingswereld van mensen. Zijn fractie zal daar goed op letten en steunt enkele moties die daaraan bijdragen.

De heer **Gilissen** (VVD) meldt dat de VVD-fractie het voorstel kan steunen. Ze vindt taal het allerbelangrijkst om mee te kunnen doen.

De heer **Van Steeg** (CDA) meldt dat de CDA-fractie het raadsvoorstel steunt. Ook zij heeft de nadruk gelegd op taal en de wethouder heeft daarop overtuigende antwoorden gegeven. Hij is het eens met de opmerking van de ChristenUnie-fractie over het "strekt ter vervanging" en het derde scenario. Wellicht kan de wethouder hierop reageren.

De heer **Van Ooijen** (wethouder) begint met het onderwerp "geld en kwaliteit". Volgens hem zei mevrouw Podt het goed: er is geld uitgetrokken vanaf 1 juli. De lobby is er primair op gericht dat deze middelen niet terugvloeien naar de staatskas, maar toekomen aan de doelgroep die er op 1 juli is. Dit zou vanzelfsprekend moeten zijn, maar dit staat op het spel door wettelijke en bureaucratische belemmeringen. Hij is blij dat de raad vindt dat dit geld naar Utrecht moet komen om te kunnen doen wat al mogelijk is. Het college zal zich beraden als het er niet komt en neemt dit mee in de integrale afweging. Hij gaat ervan uit dat het Rijk over de brug zal komen.

Mevrouw **Podt** (D66) reageert dat haar vraag betrekking heeft op de beschikbare budgetten voor het inburgeringsonderwijs. Die zouden hier en daar aan de lage kant zijn. Dit betekent dat het risico is dat mensen onvolledig onderwijs krijgen. Dat wil ze voorkomen.

De heer **Van Ooijen** (wethouder) antwoordt dat de nieuwe aanpak stapsgewijs wordt uitgevouwen.

Oude groepen inburgeraars worden vooralsnog in de inkoop gehouden. Dit betekent dat er een aantal jaren tijd is om veranderingen en verbeteringen door te voeren. Na 1 januari 2022 zal het finale plaatje zichtbaar zijn. Hij stelt voor met de raad af te spreken dat de komende jaren goed worden gevolgd in hoeverre de financiële kaders voor de reguliere inburgeringsroutes voldoende zijn. Het college zal erop moeten acteren als een van de routes te krap is gefinancierd.

Mevrouw **Podt** (D66) vindt dat een goed voorstel. Ze stelt voor een manier te zoeken om te reflecteren op de kwaliteit van het onderwijs en de raad daarin mee te nemen.

De heer **Van Ooijen** (wethouder) gaat ervan uit dat de raad bij een inkoop na korte tijd wordt geïnformeerd, zoals gebruikelijk bij inkooprondes. Hij stelt voor daarbij de vraag naar de kwaliteit mee te nemen, of er verbeterslagen zijn te zien en of de financiële middelen voldoende zijn.
Bij de vrouwelijke nieuwkomers maakt hij onderscheid tussen twee groepen: de gezinsmigranten en de nareizigers. De gezinsmigranten voegen zich bij een Nederlandse burger en hebben geen vluchtverhaal. Bij de nareizigers speelt dit wel. Bij hen is het meeste werk te doen, maar ze vallen buiten de groep van de wet. De gemeente Utrecht doet wat ze kan door alsnog een PIP en een kansrijke start aan te bieden en ze mee te nemen in de leerroutes. De gezinsmigranten zijn zelf verantwoordelijk voor de inkoop. De gemeente zal hen daarbij begeleiden en helpen, maar kan dit wettelijk gezien niet overnemen.
Hij zegt toe met hoogleraar Halleh Ghorashi in gesprek te gaan over wat de gemeente kan doen om de medezeggenschap van inburgeraars vorm te geven in het nieuwe stelsel. Hij zal hierop begin volgend jaar terugkomen.
Hij is het volledig eens met de inzet van mevrouw Podt waar ze spreekt over flexibiliteit van de leerroutes, binnen de wettelijke mogelijkheden. De wet beperkt het een en ander. Volgens hem staat dit in de nota, maar bij dezen heeft hij dit geaccentueerd. Er kan worden gekeken welke praktische belemmeringen men tegenkomt bij het flexibel aanbieden van leerroutes. Hij stelt voor de raad na een tijdje te informeren welke praktische belemmeringen men tegenkomt bij het flexibel aanbieden van leerroutes.
Hij vervolgt dat hij graag kijkt welke formele en informele mogelijkheden er zijn voor kinderopvang. Hij kan geen garantie bieden op het resultaat, maar zal zich wel maximaal inspannen om deze moeders alle ruimte te bieden. Hij zal de raad informeren over de resultaten.
Hij is blij dat het multidisciplinaire team van begeleiders door de heer Dekkers is genoemd. De gemeente wil in juli beginnen met het programma Kansrijke start. De gesprekken met de hogeschool en universiteit lopen. Zodra er resultaten zijn, informeert hij de raad hierover. Hij zegt toe dat hij zal bekijken hoe statushouders een plekje kunnen krijgen bij de basisbanen van Werk en Inkomen. Hij zal ervoor zorgen dat in de uitwerking van wethouder Voortman komt te staan hoe dit impact kan hebben en betrokken kan zijn op deze doelgroep.
Hij is met de wethouders Diepenveen en Verschuure actief bezig met het zoeken van woningen voor statushouders. Dit is niet eenvoudig. Hij vindt dat daarbij moet worden gezocht naar additionele huisvesting, omdat de druk op de reguliere doelgroep anders te hoog wordt. Een aantal zaken kan worden versneld, mits het Rijk daarvoor de middelen en mogelijkheden biedt. Hij durft niet met 100% zekerheid te zeggen dat niets wordt uitgesloten, maar hij kijkt naar alle mogelijkheden, zoals flexibele huisvesting en tussenvoorzieningen, omdat het college deze mensen zo snel mogelijk een toekomst en start in Nederland wil bieden en wil voorkomen dat ze in het AZC moeten blijven.
Uiteraard zijn er kwaliteitsgrenzen aan wat goede huisvesting is. Naar aanleiding van de vraag van de heer Gilissen over prefab woningen refereert hij aan Place2BU als tijdelijke plek voor tien jaar. Maar ook hier geldt dat de gemeente daarbij het Rijk nodig heeft. Hij vindt het helder dat mevrouw Assen pleit vooral te kijken wat in Utrecht kan worden gedaan bij alle nieuwbouwprojecten voor niet-tijdelijke woningen.
Hij vervolgt dat hij het helemaal eens is met de fractie van Student & Starter om de plannen te concretiseren. De praktijk moet uitwijzen of het lukt ze te realiseren. Daarvoor wordt een aantal jaren de tijd genomen, omdat het ook gaat om inburgeraars uit oudere stelsels die in dezelfde taalscholen en taalklassen een plek moeten houden. Hij verwacht dat er twee tot drie jaar nodig is om de gewenste kwaliteit te bereiken. Dit gebeurt ook bij andere projecten.
Deze fractie heeft er ook voor gepleit dat beide groepen, inburgeraars en Utrechters die al langer in de stad wonen, een plek krijgen in de inburgering. Volgens hem zit het perspectief van de reguliere Utrechter er al diep in door de locaties waarvoor wordt gekozen, zoals bibliotheken, buurtcentra en de Voorkamer. Hij zegt communicatie toe over de inburgeringsaanpak, maar hij vraagt zich af of hij

hetzelfde verstaat onder communicatiecampagne als mevrouw Sturkenboom. Hij zegt toe dat in de uitwerking van de welkomhuizen nadrukkelijk zal worden bekeken hoe verschillende doelgroepen daarin een plek kunnen krijgen. Dit jaar zal hij de raad daarover informeren. Wellicht zullen hiervoor communicatie-instrumenten worden ingezet.

De voorzitter schorst daarop de vergadering.

Na heropening van de vergadering stelt de voorzitter aan de orde:

Verordening huisvesting scholen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) complimenteert het college met de verordening, omdat die breed wordt gedragen in de stad. Haar fractie is zeer te spreken dat er middelen worden vrijgemaakt voor het speciaal onderwijs, het vergroenen van de schoolpleinen en het aanleggen van schoolpleinen bij middelbare scholen. Het is fijn dat is toegezegd het onderhoud zo slim mogelijk aan te pakken.
Het is goed dat er ruimte is voor de combinatie van onderwijs met Utrechtse kindcentra. Haar fractie zal daarop in de toekomst scherp blijven, met name bij gebiedsontwikkelingen.
Ze benadrukt dat duurzaam en klimaatadaptief bouwen in één keer goed moet worden aangepakt in plaats van na een paar jaar nog een extra stap te moeten zetten. Van het gas af kan immers in de wijkaanpak worden meegenomen. Het college heeft de ambitie om klimaatneutraal te bouwen.
In de praktijk is er vaak een gymschool bij de school, maar de verordening biedt ruimte voor een gymzaal op een kilometer afstand. Voor het speciaal onderwijs is dit ver. Dit kan tot gevolg hebben dat er niet wordt gesport. Ze zal later een amendement indienen samen met de fracties van ChristenUnie, PvdA en SP, om te verankeren dat de gymzaal voor het speciaal onderwijs altijd bij de school is, en wanneer dit niet mogelijk is, er gebruik kan worden gemaakt van leerlingenvervoer. Ze wijst erop dat het soms misgaat vanwege een tijdelijk huisvesting. Omdat dit niet is opgenomen in de verordening, kan er dan geen gebruik worden gemaakt van leerlingenvervoer.
Daar de keuze om de vervoerskosten te vergoeden in de praktijk altijd al door het college wordt gemaakt, zitten er geen extra kosten aan als dit wordt meegenomen op de langere termijn.
Ze dankt voor de mooie verordening en kijkt uit naar de verdere uitwerking.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) meldt dat de ChristenUnie-fractie blij is met de manier waarop het college met partijen uit de stad deze verordening vorm heeft gegeven. Hoewel er in de toekomst nog wel problemen zullen komen, geeft deze werkwijze van samenwerking en overleg veel vertrouwen dat die dan beslecht zullen worden. Ze is blij dat in de programmabegroting financiën zijn vrijgemaakt om veel ambities waar te maken, waaronder groene schoolpleinen. Haar fractie zal vandaag geen financiële voorstellen doen, maar bij de voorjaarsnota.
De motie over het meer in balans brengen van groei en krimp van scholen door onderling overleg zal later door de PvdA-fractie worden ingediend. Die gaat wat haar betreft over rust en balans, rust in groei en krimp van scholen en rust door goede afspraken tussen gemeente en schoolbesturen. De afgelopen jaren heeft dit flink uit de hand kunnen gelopen. Ze hoopt dat hiermee de goede samenwerking kan worden verstevigd.
Haar fractie ziet graag dat de locatie van de school bij nieuw te ontwikkelen gebieden prioriteit heeft, zeker als schoolgebouwen multifunctioneel kunnen zijn. Ze ziet schoolbesturen graag meedenken in de ontwikkeling van een wijk, zodat kinderen een passende plek krijgen. Kan de wethouder toezeggen zich hier hard voor te maken?
In motie 2019/65 is gevraagd de nieuwe verordening onderdeel te laten zijn van een digitaal Integraal Onderwijshuisvestingsplan, waarin gemeente en schoolbesturen hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst voor iedereen inzichtelijk vastleggen. Ze vraagt de wethouder toe te zeggen dat dit bij afronding van het hele proces een goede plek krijgt.

De heer **Van Steeg** (CDA) meldt dat de CDA-fractie blij is met de verordening. Hij dankt de wethouder voor het brede draagvlak dat zij heeft bereikt.
Volgens de verordening is het dubbelgebruik van scholen mogelijk, maar hij vraagt de wethouder of ze meer kan doen. Zijn fractie overweegt hierover een motie in te dienen, met de fracties van ChristenUnie en PvdA, waarin wordt gevraagd te onderzoeken op welke manier scholen kunnen worden gesteund bij de realisatie van dubbelgebruik en daarbij te kijken naar eerdere voorbeelden.

Tevens vraagt de CDA-fractie aandacht voor het verhuren van gymzalen door scholen. Vaak is de huur te hoog. Hij vraagt de wethouder toe te zeggen met de scholen te kijken naar de mogelijkheden om die gymzalen vaker te verhuren aan particulieren. Hij overweegt hierover een motie in te dienen, met de fracties van PvdA, ChristenUnie en VVD.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vindt de verordening een stap in de goede richting. De schoolbesturen hebben adviezen opgenomen in hun adviesdocument die allemaal van belang zijn, maar ze kunnen niet allemaal gerealiseerd worden, omdat daarvoor de financiële ruimte ontbreekt. De VVD-fractie vraagt zich af hoe het zo ver heeft kunnen komen en er niet eerder is geïnvesteerd in betere huisvesting. Gelet op de toekomst zal ze later een motie indienen met de PvdD-fractie, "Er is nog meer werk aan de winkel" waarin het college wordt opgedragen de adviezen uit het adviesdocument als structureel knelpunt op te nemen, alternatieve vormen van financiering te onderzoeken en een voorstel te doen hoe deze adviezen zo spoedig mogelijk kunnen worden gerealiseerd. Met deze motie spreekt de raad uit van plan te zijn de overige adviezen op termijn te realiseren en het college aan te sporen daarvoor in de komende jaren geld te reserveren.
Op de vragen die haar worden gesteld antwoordt ze dat ze het goed vindt dat de raad dit signaal afgeeft, maar ze geeft het college de ruimte om met een onderbouwing te komen waarom bepaalde dingen al dan niet mogelijk zijn. De motie is bedoeld als een stok achter de deur. Ze vindt het lastig om bij de voorjaarsnota, nadat die is gepresenteerd, op financieel vlak nog dingen te bereiken. Daarom wil ze dit aan de voorkant goed regelen, zodat het college bij het opstellen van de voorjaarsnota weet dat de raad deze adviezen heel belangrijk vindt. Zij roept op de adviezen uit het adviesdocument mee te nemen als prioriteit.
Ze vervolgt dat het belangrijkste is, dat de verordening in de praktijk werkt en leidt tot betere scholen. Ze heeft gehoord dat de nieuwe locatie voor het Amadeus Lyceum niet doorgaat, omdat de rechter het bezwaar van de bewoners gegrond heeft verklaard. De gemeente vond deze locatie echter kansrijk. Hoe verklaart de wethouder dit en hoe wordt dit probleem opgelost? Ze heeft vernomen dat de bewoners van de gemeente altijd hebben gehoord dat er op die locatie een grote vijver zou komen. Volgens haar is hier sprake van een gebrekkige communicatie door de gemeente. Als dit anders is, hoort ze dit graag.

De heer **Saiah** (D66) vindt het positief dat Utrecht met de nota op sommige punten vooroploopt vergeleken met de rest van het land. In de praktijk moet blijken of alles goed werkt.
Het is noodzakelijk dat het college rekening houdt met de verdichting van de stad. Leegstaande schoolgebouwen zouden beschermd moeten worden om ze later alsnog te gebruiken. Hij vindt het belangrijk te werken aan goede voorzieningen en het ontwikkelen van kindcentra en sluit zich aan bij de vraag van de CDA-fractie om een toezegging over het multifunctionele gebruik van gebouwen.
De verordening is vrij technisch van aard en lang van stof. Het college zal er nog een keer naar kijken en een infographic maken om het belang van omwonenden in de gaten te houden.
De D66-fractie hecht waarde aan kwaliteit, schoolgebouwen dienen levensbestendig te worden gebouwd met het oog op duurzaamheid. Hij vindt het goed dat de wethouder toezegt de exploitatiekosten van groene schoolpleinen te bezien.
De D66-fractie vindt bewegen door de Utrechtse jeugd belangrijk. Ze realiseert zich dat het op dit moment financieel niet haalbaar is bij elk nieuw schoolgebouw een gymzaal te realiseren. Ze zal hiernaar kijken en bekijken hoe dit zich in de komende jaren ontwikkelt.
Hij vraagt de toezegging dat het college na het vaststellen van deze verordening participatie uit de stad blijft bevorderen. Deze verordening is met de stad, leraren en ouders opgebouwd. Het is goed om tijdens de evaluatiemomenten continu met de stad in gesprek te zijn om te kijken of alles aansluit bij de gewenste praktijk en om de ontwikkelingen op de voet te volgen.
De D66-fractie is positief over het voorstel van de PvdA-fractie over groei en krimp. Ze moedigt het college aan om de samenwerking met de schoolbesturen te intensiveren. Er ligt immers nog een aantal uitdagingen, zoals het verduurzamen van schoolgebouwen en de aanpak voor gezonde luchtkwaliteit. Ook dat blijft de D66-fractie volgen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vindt dat de verordening een mooi gezamenlijk product is geworden van schoolbesturen en gemeente. De raad is er in de voorbereiding op een prettige manier bij betrokken.
Bij de verordening zijn nadere regels opgesteld over kenmerken, ambities en doelen bij nieuwe

huisvesting. De PvdD-fractie pleit ervoor het principe van diervriendelijk bouwen beter te bestendigen in deze regels. Ze kondigt een motie aan om het streven naar diervriendelijk bouwen op te nemen bij de volgende wijziging van de nadere regels Duurzaamheid.
Ze vraagt hoe het onderhoud van groene schoolpleinen wordt georganiseerd en ervoor wordt gezorgd dat het toekomstig onderhoud geen drempel vormt bij de keuze voor een groen plein. Evenals de PvdA-fractie en partners in de stad maakt de PvdD-fractie zich zorgen dat groene schoolpleinen alleen zijn weggelegd voor wie er tijd, prioriteit en geld voor heeft. De PvdA-fractie zal hierover later, mede namens de PvdD-fractie, een motie indienen.
Ze wijst op het belang van een gezond binnenklimaat, ook vanwege de grotere gevoeligheid van kinderen voor fijnstof. Het Bouwbesluit voorziet hierin voor nieuwe gebouwen. Ze vraagt de toezegging dat in de plannen die de raad dit kwartaal nog krijgt het op orde houden van het binnenklimaat wordt opgenomen. Immers, door het toenemende verkeer wordt de buitenlucht viezer en door slecht onderhoud van de luchtverversingsinstallatie, de luchtkwaliteit binnen slechter. Haar fractie heeft eerder gepleit voor een jaarlijkse meting van de luchtkwaliteit in scholen. Omdat er wellicht alternatieven zijn, laat ze de uitvoering aan de wethouder. Ze hoort graag hoe de luchtkwaliteit op orde wordt gehouden.
Omdat de wethouder in de commissie heeft toegezegd de raad te informeren als er nieuwe nadere regels komen, kan haar fractie instemmen met dit voorstel.

De heer **Koppelaar** (Student & Starter) vindt het voorstel prima, maar hij vraagt aandacht voor het fenomeen leegstaande klaslokalen, terwijl sommige scholen te weinig ruimte hebben. De huisvesting van scholen kan beter benut worden door overleg met schoolbesturen over groei en krimp. De PvdA-fractie zal mede namens de fractie van Student & Starter hierover een motie indienen.
Ook hij vraagt aandacht voor de groene schoolpleinen. Schoolbesturen hebben recht op een eenmalige subsidie voor het vergroenen van hun schoolplein, maar die dekt niet de terugkerende kosten voor het onderhoud. Daarover zal de PvdA-fractie mede namens zijn fractie een motie indienen. Zijn fractie stemt in met het raadsvoorstel.

De heer **Wiegant** (SP) meldt dat de SP-fractie blij is met de verordening en de wijze waarop die tot stand is gekomen. Punt van zorg is het missen van het binnenklimaat in het voorstel. Volgens de wethouder dienen de bouwbesluiten hiervoor, maar het probleem daarmee is dat de instelling van luchtinstallaties niet altijd goed is, vanwege geluidsoverlast of energieverbruik. Herkent de wethouder dit en neemt ze deze problematiek mee in het komende plan voor de verbetering van het binnenklimaat van scholen? De SP-fractie kijkt uit naar dat plan vanwege de signalen over het slechte binnenklimaat. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van de PvdD-fractie hierover.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vindt de huisvesting van het onderwijs een belangrijk punt in een stad waar ruimte schaars is. Deze huisvesting moet bijdragen aan goed onderwijs voor ieder kind en gelijke kansen daarop. Ze complimenteert de wethouder met het proces.
Ze vraagt meer duidelijkheid over het onderhoud van de groene schoolpleinen, zodat ze geen speeltje worden voor de happy few. Ze wil er zeker van zijn dat elke school een groen schoolplein kan krijgen en onderhouden. Daarover heeft ze een motie achter de hand met de expliciete doelstelling dat de draagkracht van ouders van leerlingen van een school geen belemmering mag zijn bij het realiseren en onderhouden van een groen schoolplein.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vraagt hoe de beleidsregel moet worden aangepast, zoals in het eerste dictumpunt staat. Het lijkt alsof sommige scholen daarin extra moeten worden geholpen, terwijl de subsidieregeling voor iedereen wordt opengesteld. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar en wat moet er extra opgenomen worden om dit anders te doen?

Mevrouw **Assen** (PvdA) antwoordt dat ze zeker geen scholen wil uitsluiten. In het dictum wordt gesproken over het verschil in draagkracht tussen schoolbesturen en ouders van leerlingen. Binnen scholen kan daarnaar worden gekeken. De PvdA-fractie veronderstelt dat dit geregeld wordt bij de beleidsregels en dat het moment is om expliciet te formuleren dat de draagkracht van ouders geen belemmering mag zijn bij de realisatie en het onderhoud. Als het anders is, hoort ze dit graag.
Ze constateert dat mevrouw Kleinrensink de motie anders leest dan ze bedoeld is. Schoolbesturen waarschuwen voor de kans dat er meer enthousiasme is voor groene schoolpleinen bij meer draagkrachtige ouders, omdat ze er meer tijd in kunnen steken en financieel kunnen bijspringen.

Door dergelijke factoren is het mogelijk dat een groen schoolplein bij de ene school meer kans maakt op realisering dan bij de andere. Dat wil ze met de motie tegengaan. Deze zorg is tijdens de raadsinformatieavond geuit. Met de motie wil ze dat de raad het signaal meegeeft dit als expliciete doelstelling op te nemen om te voorkomen dat deze zorg terecht is. Dan kunnen schoolbesturen hieraan samen met de gemeente uitvoering geven zonder dat de raad expliciet aangeeft hoe. Schoolbesturen gaan over meerdere scholen en wellicht kan door samenwerking tussen die scholen de kans worden vergroot dat alle scholen een groen schoolplein krijgen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) merkt op dat deze regeling nieuw is en het nog de vraag is welke scholen er gebruik van zullen maken. Op voorhand wordt aangenomen dat dit bepaalde scholen zullen zijn. Ze zou het heel goed vinden als binnen de scholen wordt bekeken hoe het onderhoud kan worden geregeld. Ze ziet niet hoe dit binnen een beleidsregel moet vallen. Ze is benieuwd naar de reactie van de wethouder.

Mevrouw **Assen** (PvdA) antwoordt dat die aanname gebaseerd is op geluiden van schoolbesturen en die logisch lijken. Ze vraagt wat daartegen is.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) antwoordt dat daar niets tegen is. Maar het gaat om een optie voor scholen. Daarvoor komt er een subsidieregeling. Het is niet aan de raad te zeggen dat ze dit moeten doen. Zij zoekt een mogelijkheid om de motie in een beleidsregel op te nemen. De zorg over de exploitatie begrijpt ze. Haar vragen gaan over dictumpunt 1.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vervolgt dat de PvdA-fractie wil voorkomen dat scholen zo groeien dat er noodvoorzieningen moeten komen, of krimpen, zodat er leegstand komt, soms zelfs in hetzelfde voedingsgebied. In andere gemeenten worden schoolbesturen en gemeenten daarin gestuurd door overleg. De wethouder heeft gezegd dit niet te willen najagen. Dat begrijpt ze niet. De PvdA-fractie vraagt niet iets af te dwingen, maar te stimuleren door onderling overleg. Daarover zal ze later een motie indienen, "Groei en krimp van scholen meer in balans door onderling overleg", met de strekking dat schoolbesturen op buurt- en wijkniveau met elkaar in overleg treden over leerlingenaantallen en de ontwikkeling daarvan.
De Utrechtse kindcentra en het binnenklimaat zijn zeer belangrijk. In de commissie is toegezegd dat op beide een apart plan van aanpak komt. Ze vraagt de wethouder toe te zeggen na dit lopende schooljaar te inventariseren hoeveel scholen in de knel zijn gekomen door het aantal leerlingen dat zich heeft aangemeld op een school voor speciaal onderwijs en hoe daarmee is omgegaan.
Ze vraagt hoe het komt dat het Amadeus Lyceum verrast is door de uitspraak van de interne bezwarencommissie, omdat het van de gemeente de indruk kreeg dat het goed zou komen. Deelt de wethouder dat de onderwijskwaliteit op deze school onder druk komt te staan? En wat gaat ze daaraan doen?

Mevrouw **Klein** (wethouder) dankt voor de inbreng.
De GroenLinks-fractie heeft aangekondigd een amendement in te dienen over de gymzalen bij het speciaal onderwijs. Wat het amendement voorstelt, wordt in de praktijk al gedaan. Dit betekent dat het amendement, ook financieel gezien, geen verschil zal maken. Bij een enorme groei van het speciaal onderwijs zijn er extra scholen nodig die een extra gymzaal zullen krijgen. Maar dit ligt aan de ruimte die daarvoor beschikbaar is en hoe verwacht of onverwacht bepaalde ontwikkelingen zijn. Ze adviseert positief op het voorgenomen amendement.
De ChristenUnie-fractie heeft gevraagd vroeg rekening te houden met de plek van de school bij een ruimtelijke ontwikkeling en die school wellicht voor meerdere functies bruikbaar te maken. Ze wijst erop dat dit de inzet is van de verordening. Daarnaast is het belangrijk om dit in ogenschouw te houden bij de ontwikkeling van de ruimtelijke strategie.
Ze zegt toe de gedeelde visie makkelijker vindbaar te maken op de website en makkelijker leesbaar.
De CDA-fractie antwoordt ze dat dubbelgebruik van schoolgebouwen de inzet is. Ze ziet een motie daarover als ondersteuning van beleid. Ze zegt toe in de tweejaarlijkse voortgangsrapportages over onderwijshuisvesting hier concreet op in te gaan. Ze verwacht dat het helpt te laten zien hoe dit nu anders wordt gedaan dan in het verleden en daarvan te leren. Ze neemt dit in de toezegging mee.
De volgende aangekondigde motie van de CDA-fractie gaat over het gebruik van gymzalen in de uren dat er geen onderwijs wordt gegeven. Ze wijst erop dat er naast gymzalen, sportzalen en sporthallen zijn. Er is veel behoefte om van de laatste twee in de avonduren en de weekenden

gebruik te maken. Daarop heeft de gemeente ingezet bij een aantal voorzieningen en ervoor gezorgd dat de ingang niet door de school gaat, maar de sportzalen en -hallen ook los te gebruiken zijn. Gymzalen zijn kleiner. Daarvoor is meer aanbod dan vraag. De gemeente is daarover in gesprek met de schoolbesturen. Ze zegt toe dit gesprek te blijven voeren en daarover terug te koppelen in de voortgangsrapportage. Maar haar indruk is dat de winst te behalen is op de sportzalen en -hallen.

De heer **Van Steeg** (CDA) kent de discussie. Zijn fractie heeft van scholen gehoord dat er behoefte aan is, waar mogelijk gebruik te maken van gymzalen. Nu zou die mogelijkheid er niet zijn. Zijn fractie vraagt de wethouder zich daarvoor in te zetten.

Mevrouw **Klein** (wethouder) zegt graag toe in de voortgangsrapportage hierover terug te koppelen, waardoor zichtbaar wordt waarop winst valt te behalen. Ze vindt het goed de precieze barrières daarin mee te nemen. Ze herhaalt dat er meer zalen beschikbaar zijn dan er vraag is.
Ze vervolgt dat de VVD-fractie heeft gevraagd de wensen die nog niet vervuld kunnen worden, als knelpunt op te voeren. Ze wijst erop dat een knelpunt niet wordt gekozen, maar een knelpunt betekent dat iets onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar is geworden. Ze kunnen ontstaan, maar ze kan niet zeggen dat deze wensen knelpunten worden. Er zitten wensen tussen die een of twee jaar kunnen wachten. Het is belangrijk om in de evaluatie van de verordening te bekijken hoe dit loopt. Ze denkt dat het voor de komende jaren belangrijk is dit goed in beeld te blijven houden bij een integraal afwegingsmoment. De huidige onzekerheid kan echter bij de komende voorjaarsnota de consequentie hebben dat er heel weinig kan. Dit maakt het des te belangrijker een integrale afweging te maken en deze dingen daarin mee te nemen.

Mevrouw **Meerding** (VVD) dankt voor de uitleg. Zij is op zoek naar de mogelijkheid om bij de voorjaarsnota dan wel de begroting terug te laten komen hoe die keuze wordt gemaakt, zodat de raad een vinger aan de pols kan houden. Er moet nu zo veel gebeuren, dat deze wensen een knelpunt kunnen worden en niet meer kunnen worden uitgesteld.

Mevrouw **Klein** (wethouder) vindt dat het juiste gesprek zou zijn om bij afwezigheid van een voorstel van het college, uit te leggen wat de reden daarvan is en in de gaten te houden hoe lang dit nog kan. Dit geldt ook voor andere zaken in andere programma's. Het college zal hierover helder zijn.

Mevrouw **Assen** (PvdA) wijst erop dat de positie van de raad beperkter wordt als het college een voorjaarsnota of begroting heeft opgesteld waarin zaken ontbreken die de raad belangrijk vindt. Ze zoekt naar de mogelijkheid de raad daarin eerder een positie in te laten nemen.

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat het feit dat deze inbreng duidelijk is, betekent dat het college dit gehoord heeft. Alle zaken liggen inderdaad op tafel als het college een voorstel doet voor de voorjaarsnota, en niet nu. Daarom is het belangrijk dit bij de integrale afweging te doen.
Ze vervolgt dat er inderdaad gisteren een uitspraak is geweest van de interne bezwarencommissie over het Amadeus Lyceum op het bezwaar van omwonenden. Dat is gegrond verklaard. Dit is altijd mogelijk wanneer iemand een vergunning aanvraagt. Niemand kan daarop garanties geven. Hier gaat het inderdaad om tijdelijke huisvesting. Daarin speelt een rol dat er meer leerlingen naar het Amadeus Lyceum zouden komen, maar die groei minder sterk blijkt te zijn. Daarmee is het belang om die te realiseren kleiner geworden en dat van omwonenden groter. Bovendien is er een goed alternatief voor de leerlingen waar het nu over gaat, namelijk ruimte in het gebouw voor VOLT!. Ze zegt dat van een uitbreiding van de locatie van een school veel mensen blij zullen worden, maar ook veel mensen niet. Die afweging moet altijd worden gemaakt. In een verdichtende stad zal deze tegenstelling er altijd zijn.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vindt het antwoord onbevredigend, omdat de wethouder net doet alsof het altijd alle kanten op kan gaan bij een bezwaarprocedure. Volgens spreekster bereidt de gemeente die eerst goed voor en weegt ze de kansen af. Ze vraagt of de gemeente verrast is dat het bezwaar gegrond is verklaard.

Mevrouw **Klein** (wethouder) wijst erop dat er nieuwe ontwikkelingen zijn die doorslaggevend zijn geweest voor het besluit van de bezwarencommissie. Het is niet aan haar om daarover te oordelen. Ze weet oprecht niet of de nieuwe ontwikkeling ermee te maken kan hebben dat het Amadeus

Lyceum niet ideaal is gehuisvest, zoals mevrouw Assen oppert.
Ze vervolgt met de vraag van de D66-fractie en zegt toe dat de manier waarop deze verordening is ontworpen, bij het gebruik ervan de participatie op dezelfde manier vorm te geven. Het lijkt haar goed om de jaarlijkse evaluatie met de dezelfde betrokken partijen te doen.
De PvdD-fractie heeft gewezen op het binnenklimaat. Ze heeft toegezegd daarover in het eerste kwartaal de raad te informeren met een plan van aanpak en uitgelegd hoe ervoor wordt gezorgd deze te verbeteren in de bestaande gebouwen. Het onderhoud van de ventilatiesystemen valt onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. In de brief met het plan van aanpak zal ze over de controle daarop iets opnemen. Bij renovatie kijkt de gemeente goed of er iets aan de ventilatie moet worden aangepast.
Over het diervriendelijk bouwen heeft ze in de commissie gezegd dat de gemeente daar veel aan doet er daarop inzet, niet alleen bij het onderwijs, maar breder bij de ruimtelijke ontwikkeling. Immers, dit komt aan de orde bij de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan. Ze zegt toe bij nieuwbouw en renovatie specifiek te melden hoe het diervriendelijk bouwen wordt toegepast. Ook in de tweejaarlijkse voortgangsrapportages zal ze daaraan aandacht besteden. Ze adviseert niet dit in de nadere regels op te nemen, omdat diervriendelijk bouwen voldoende aandacht krijgt en in de praktijk wordt toegepast.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) merkt op dat in de nadere regels Duurzaamheid ook ambities en doelen staan waar niet per se budget voor is, zoals op het gebied van energie. Waarom worden de nadere regels wel over duurzaamheid geformuleerd en niet op de ambitie op diervriendelijk bouwen?

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat dit is omdat diervriendelijk bouwen al in de breedte een aantal jaren wordt toegepast. Dit is onbetwist. Daarom heeft dit onderwerp in de discussie bij de voorbereiding geen rol gespeeld.
Ze vervolgt met groene schoolpleinen. Ze is blij dat hierop meer actie kan worden verwacht. De eis tot verharding is uit de verordening gehaald en er is een stimuleringsmaatregel. Ze ziet al veel interesse vanwege de kinderen, klimaatadaptatie, hittestress, en deze manier om met elkaar in contact te zijn, buurtbewoners en/of ouders. Ze zal zeker in de gaten houden hoe dit zich ontwikkelt en wil mensen van elkaar laten leren, ook hoe het met het onderhoud gaat. Veel van wat mevrouw Assen heeft gezegd over dit onderwerp, heeft ze al toegezegd. Ze vraagt zich af of het helpt op te schrijven dat de draagkracht van ouders niet in de weg mag staan. Ze wil op alle scholen groene schoolpleinen en er zijn al heel mooie aangelegd, waarbij niet altijd de ouders zo betrokken zijn geweest. Als de gemeente voor het onderhoud zou zorgen, vindt er geen interactie tussen mensen plaats, wat wel de bedoeling is. Ze wil de ontwikkeling van de groene schoolpleinen een kans geven, zonder een expliciete formulering in een nadere regel op te nemen die volgens haar de mensen niet dichter bij het gezamenlijke doel zal brengen.

Mevrouw **Assen** (PvdA) wijst erop dat ze acteert op een breed gedeelde zorg. Wellicht helpt een nadere regel niet, maar kwaad kan die volgens haar niet. Wat is erop tegen?

Mevrouw **Klein** (wethouder) stelt dat overal kan worden toegevoegd dat de draagkracht van de ouders van de leerlingen geen belemmering zou moeten zijn. De inzet van de verordening is eenvoudige regels opschrijven en deze niet nodeloos ingewikkeld te maken. Ze stelt voor de verordening, waarin veel energie en gedeelde wensen zitten, een kans te geven.

Mevrouw **Assen** (PvdA) merkt op dat daar waar de zorg niet is geuit, geen nadere regel over draagkracht hoeft te worden toegevoegd.

Mevrouw **Klein** (wethouder) vervolgt met de aangekondigde motie over een passend schoolgebouw. Ze vindt dit een belangrijk thema. Ze vindt de ontwikkeling dat de ene school krimpt terwijl de andere in de buurt groeit niet logisch, als men zich als partners samen inzet voor de onderwijsdoelen. Een belangrijke pijler in de verordening is, de zaken gezamenlijk aan te pakken. Ze wil de gesprekken hierover faciliteren om de positieve ontwikkelingen en de bereidheid om met elkaar in gesprek te gaan te steunen. In artikel 4 van de verordening staat dat een nieuwe vestiging van een school, in de wijk waar de kinderen vandaan komen kan worden gerealiseerd. Ze heeft al toegezegd zich in te zetten dat schoolbesturen met elkaar in overleg gaan om wellicht in de toekomst hierover afspraken te maken. Ze waarschuwt ervoor te ver voor de troepen uit te lopen. Ze

zegt toe hierover met de schoolbesturen in overleg te gaan, ook op buurtniveau en dat verder op te bouwen.
Ze zegt toe in de voortgangsrapportage de consequentie te laten zien als de telling voor het bijzonder onderwijs op 1 oktober blijft staan.

De heer **Van Steeg** (CDA) dankt voor de toezeggingen. Hij vraagt of hij goed begrepen heeft dat de wethouder bij nieuwe bouwbesluiten het dubbelgebruik zal meenemen en daarover zal rapporteren. Hij kan zich voorstellen dat met de groei van de stad meer druk komt te staan op het gebruik van gymzalen. Hij vraagt hier aandacht voor.

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat ze zeker het gesprek over dubbelgebruik aan de voorkant wil voeren, juist bij nieuwe gebouwen. Dit heeft te maken met de discussie over de plek in de buurt van de school. De gymzalen zullen zeker haar aandacht blijven houden.

Mevrouw **Assen** (PvdA) vraagt of bij groene schoolpleinen "nadere regel" moet staan in plaats van "beleidsregel". Dat is een collegebevoegdheid die als bijlage is toegevoegd. Ze vindt voorkomen beter dan genezen. Daarom wil ze dit aan de voorkant regelen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) kan zich voorstellen dat eerst wordt gekeken hoe de nadere regel over de groene schoolpleinen werkt en bij welke scholen die al dan niet wordt gebruikt, om welke reden dan ook, zodat raad en college er verder iets mee kunnen.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) wijst erop dat niet alles aan de voorkant kan worden geregeld, omdat er heel veel creatieve oplossingen mogelijk zijn als het gaat om het onderhoud van groene schoolpleinen. Daarom pleit ze ervoor eerst te kijken hoe het werkt.

Mevrouw **Klein** (wethouder) antwoordt dat het inderdaad om een nadere regel gaat en niet een beleidsregel. Ze zal dit monitoren bij de voortgangsrapportages. Ze vergat de groenopleiding te noemen. Dit is een manier om een breder publiek erbij te betrekken.

Mevrouw **Meerding** (VVD) kondigt aan de motie die ze eerder heeft aangekondigd te herzien naar aanleiding van de opmerking van de wethouder over knelpunten.

Daarop sluit de voorzitter, te 15.10 uur, de integrale commissievergadering.

Gemeente Utrecht

INHOUD

Opening	Pag. 1
Vaststellen agenda	Pag. 1
Raadsvoorstel Joods rechtsherstel	Pag. 1
Vaststelling Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren	Pag. 7
Raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering	Pag. 23
Verordening huisvesting scholen	Pag. 28

Gemeente Utrecht

2 0 2 1

STEMAGENDA GEMEENTERAAD UTRECHT

Stemagenda gemeenteraad donderdag 21 januari 202, 23.30 uur.

De vergadering vindt in verband met de coronamaatregelen niet plaats in de raadszaal, maar digitaal.

Voorzitter: de heer Zwanenberg,

Aanwezig zijn de leden: Assen, El Abassi, Bakker, Bijsterbosch, De Boer, Bos, Van Corler, Van Dalen, Dekker-Abdulaziz, Dekkers, Deldjou Fard, Van Deún, Van Dun, Ferket, Gilissen, Işik, Van Heuven, Te Hoonte, Kleinrensink, Koning, De Koning, Koppelaar, Meerding, De Pagter, Podt, Rajkowski, Saiah, Sasbrink, Schers, Schilderman, Schipper, Schreuder, Van Steeg, Streefland-Driesprong, Sungur, Sturkenboom, Virginia, Vonk, Weistra, Wiegant, Wijmenga, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels.

Opening van de vergadering.

De **voorzitter** opent de vergadering en heet alle digitaal aanwezigen welkom. Bericht van verhindering is ingekomen van mevrouw Heijne.

Hierna wordt een proefstemming gehouden.

Nadat de proefstemming goed is verlopen, wordt overgegaan tot de stemmingen over de raadsvoorstellen, moties en amendementen.

Aan de orde is de stemming over het raadsvoorstel Joods rechtsherstel.

Over dit raadsvoorstel wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het met algemene stemmen is aangenomen.

De voorzitter geeft hierna gelegenheid voor het afleggen van stemverklaringen over de drie moties die zijn ingediend bij het raadsvoorstel Joods rechtsherstel.

De heer **Van der Zweth** legt namens de fracties van PvdA, GroenLinks, D66, VVD, ChristenUnie, SP, Student & Starter en CDA een stemverklaring af over de ingediende moties. Vandaag had volgens deze fracties enkel en alleen het moment moeten zijn van het spijt betuigen aan de Joodse gemeenschap, namens de gemeenteraad. Dit is niet de juiste tijd en de juiste plaats voor deze moties. Ander onrecht verdient het om met alle aandacht en tijd op een ander moment door de raad behandeld te worden. De genoemde fracties nodigen de indienende fractie dan ook uit om hier binnenkort verder over deze voorstellen te kunnen spreken. Voor nu volgen de genoemde fracties de beantwoording van de burgemeester en zullen zij, hoewel zij er inhoudelijk mogelijk verschillend over denken, tegen de moties stemmen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat er vandaag veel gezegd is. Hij vindt het niet opportuun om moties in te dienen bij dit raadsvoorstel. Dit gezegd hebbende, stelt zijn fractie vast dat in motie 3 gevraagd wordt om een soortgelijk onderzoek naar de positie van Roma en Sinti. Dat is in lijn van het onderzoek dat geleid heeft tot het raadsvoorstel dat zojuist is aangenomen. Omdat het past bij dit raadsvoorstel, stemt zijn fractie met die motie in. De zaken die in de andere twee moties worden gevraagd, zijn volgens zijn fractie al goed geregeld. Daarom stemt zijn fractie tegen die twee moties.

Aan de orde is de stemming over motie 1 (Mogelijke compensatie naar aanleiding van het onderzoek naar de rol van Utrecht in het slavernijverleden).

Over motie 1 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fractie van

DENK ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 2 (Mogelijkheid tot terugvordering van gelden bij onjuiste besteding).

Over motie 2 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fractie van DENK ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 3 (Onderzoek houding Utrecht en mogelijkheden tot rechtsherstel voor de Roma en Sinti in Utrecht).

Over motie 2 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van DENK en PvdD ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 1 (Hotelstop).

Over amendement 1 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PvdD, PvdA, Stadsbelang Utrecht ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over amendement 2 (Kies voor betaalbare kamers).

Over amendement 2 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het amendement met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 3 (Parkeren 2e Daalsedijk in lijn met omgeving).

Over amendement 3 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, DENK, Stadsbelang Utrecht en VVD ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat het amendement is verworpen.

Aan de orde is de stemming over het geamendeerde raadsvoorstel Vaststellen Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren.

De heer **Van Deún** (PVV) merkt op dat de PVVD-fractie zoals bekend wil bouwen, bouwen, bouwen, maar veel moeite heeft met binnenstedelijk bouwen, zeker als het gaat om kippenhokken van 40 m^2. Toch moet er per project een afweging gemaakt worden. Dat doet de PVV-fractie ook voor deze 1050 woningen, die hard broodnodig zijn. Daarom zal zijn fractie in dit geval toch voor het voorstel stemmen.

De heer **Van Dalen** (VVD) stelt dat woningen inderdaad hard nodig zijn, dus ook hier. Maar zijn fractie ziet ook dat binnenstedelijk bouwen heel veel uitdagingen kent; buitenstedelijk bouwen gaat soms gemakkelijker. Desondanks steunt zijn fractie het voorstel om meer woningen te bouwen, bouwen bouwen.

De heer **Işik** (PvdA) merkt op dat zijn fractie worstelt met het raadsvoorstel. Ze heeft geprobeerd om extra sociale huurwoningen toegekend te krijgen. Ze heeft een motie ingediend, die het echter niet zal halen. Dat is teleurstellend. Ondanks het feit dat een aantal onderdelen van het plan de steun kan krijgen van de PvdA-fractie, zal ze tegen het voorstel stemmen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) stelt dat zijn fractie net als de PvdA-fractie met het voorstel worstelt. Zijn fractie vindt het voorstel niet gebalanceerd en zou veel meer nadruk willen zien op betaalbare koopwoningen. Hij ziet echt een groot probleem met het betaalbaar houden van koopwoningen in de stad. Vanuit dat perspectief kan hij niet instemmen met het voorstel.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat ook haar fractie even heeft getwijfeld over het voorstel. Het is zeker een bijdrage aan het oplossen van de woningnood in Utrecht. Ze ziet ook de kwaliteit van het plan. Haar fractie heeft echter ook nog wat zorgen, waarover ze enkele moties heeft ingediend. Al met al kan de CDA-fractie instemmen met het voorstel.

Hierna wordt digitaal gestemd over het geamendeerde raadsvoorstel, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van DENK, PvdA en Stadsbelang Utrecht ertegen hebben gestemd en de leden van de overige fracties ervoor, zodat het geamendeerde raadsvoorstel is aangenomen.

De voorzitter geeft hierna gelegenheid voor het afleggen van stemverklaringen over de moties die zijn ingediend bij het raadsvoorstel Vaststellen Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren.

De heer **Schipper** (SP) geeft een stemverklaring af bij motie 4 (De woonvisie is ook geldig in 2e Daalsedijk). Hoewel zijn fractie meevoelt met de PvdA-fractie, denkt ze dat het nu voorliggende stuk een goede vertaling is van wat in 2015 is besproken. Als er op dit moment nog zou worden teruggeploegd op de afspraken die daaronder liggen, komt er waarschijnlijk nog meer vertraging in het proces dat al zo ongelofelijk lang duurt. Dat steunt de SP-fractie dus niet, maar ze blijft met de PvdA streven naar een zo optimaal mogelijke balans voor sociale huurwoningen in de stad.

De heer **Van Dalen** (VVD) merkt op dat ondanks het feit dat het amendement 3 zojuist verworpen is, een aantal moties wel worden gesteund door zijn fractie, onder andere motie 10 inzake de fietstunnel. Zijn fractie begrijpt dat er geen budget is voor de tunnel, maar toch wil zijn fractie desondanks voor de motie stemmen en graag helpen om budget te regelen, bijvoorbeeld vanuit het budget voor de Weerdsingel of het budget voor de Maliebaan.
De VVD-fractie zal voor de moties van het CDA stemmen, behalve motie 8, die iets te ver gaat. Meer vierkante meters voor studenten, gezinnen en ouderen klinkt heel sympathiek, maar dat geldt natuurlijk ook voor andere mensen. De motie legt net iets te veel regels op aan de ontwikkelaar. Daar stemt de VVD-fractie tegen.

De heer **Koppelaar** (Student & Starter) merkt op dat zijn fractie moeite heeft met motie 4 (De woonvisie is ook geldig in 2e Daalsedijk). Hij sluit zich kortheidshalve aan bij de stemverklaring over deze motie van de heer Schipper, die de overwegingen goed verwoordde. Zijn fractie stemt tegen de motie.

Aan de orde is de stemming over motie 4 (De woonvisie is ook geldig in 2e Daalsedijk).

Over motie 4 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van DENK, PvdD en PvdA ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 5 (Ondergrond parkeren ook mogelijk maken).

Over motie 5 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, DENK en VVD ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 6 (Overschrijden van 63 dB is de uitzondering, niet de norm).

Over motie 6 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, PVV, PvdD, Stadsbelang Utrecht en VVD ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 7 (Monitoren parkeer- en verkeersdruk nieuwbouw 2e Daalsedijk).

Over motie 7 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, PVV, DENK, PvdD en VVD ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 8 (Blijven sturen op woningen met voldoende m² die bereikbaar blijven voor studenten, gezinnen en ouderen).

Over motie 8 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van CDA, PVV, Student & Starter, DENK, PvdD en PvdA ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 9 (Erfpacht als instrument om betaalbare koop betaalbare koop te houden).

Over motie 9 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van DENK, PvdD en Stadsbelang Utrecht ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

Aan de orde is de stemming over motie 10 (Fietstunnel Boorstraat).

Over motie 10 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de motie met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering.

Over het raadsvoorstel wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het raadsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 11 (Flexibele leerroutes voor inburgeraars).

Over motie 11 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de motie met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 12 (Extra middelen nodig door uitstel inburgeringswet).

Over motie 12 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van PVV, Stadsbelang Utrecht en VVD ertegen hebben gestemd en de leden van de overige fracties ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 4 (Gymzaal voor speciaal onderwijs).

Over amendement 4 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het lid van de fractie van Stadsbelang Utrecht ertegen heeft gestemd en de leden van de overige fracties ervoor, zodat het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het geamendeerde raadsvoorstel Verordening huisvesting scholen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat zijn fractie er moeite mee heeft dat er meer wordt geïnvesteerd dan verwacht mag worden van de gemeente als het gaat om renovatie en uitbreiding. Toch wil hij niet voor het voorstel gaan liggen.

Hierna wordt digitaal gestemd over het geamendeerde raadsvoorstel, waarna de voorzitter constateert dat het geamendeerde raadsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 15 (Er is nog meer werk aan de winkel!).

Mevrouw **Assen** (PvdA) is het eens met de VVD-fractie dat idealiter alle punten uit het Adviesdocument Onderwijshuisvesting kunnen worden overgenomen. Maar door de wijze waarop het

nu in het dictum verwoord is, lijken deze punten voor te gaan op andere investeringen in het onderwijs die de PvdA-fractie eveneens nodig acht. Daarom zal de PvdA-fractie tegen de motie stemmen.

De heer **Van Steeg** (CDA) merkt op dat in het Onderwijsdocument een aantal goede voorstellen zijn gedaan. Maar het dictum van de motie is dermate algemeen dat de CDA-fractie niet voor de motie zal stemmen.

Hierna wordt digitaal gestemd over motie 15, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van Student & Starter, PvdD en VVD ervoor hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat de motie is verworpen.

De voorzitter geeft hierna gelegenheid voor het afleggen van stemverklaringen over de drie moties die zijn ingediend bij het Debat Overvecht.

Mevrouw **Streefland-Driesprong** (ChristenUnie) heeft de wethouder goed gehoord over motie 16 (Focus op jongeren in Overvecht). Om nu alleen en allereerst prioritering aan te brengen voor jongeren, hoe belangrijk ook, terwijl ook verkeersveiligheid, bouwen, vrijwilligers, scholen, jeugdzorg et cetera belangrijk zijn, vindt haar fractie lastig. Daarom zal haar fractie tegen de motie stemmen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks) merkt op dat ook zijn fractie niet voor motie 16 zal stemmen, omdat ze het niet goed vindt om één prioriteit te bestempelen als de belangrijkste. Bovendien is zijn fractie het niet eens met de eerste constatering en de eerste overweging in de motie.
Motie 22 (Geen groen voor poen 3.0 in Overvecht) wordt door zijn fractie gesteund, met de kanttekening dat ze de motie liever een positievere titel had meegegeven. Inmiddels is men er samen op uitgekomen dat het belangrijk is dat de groene hoofdstructuur goed vastgelegd en beschermd wordt. De GroenLinks-fractie stemt voor de motie.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) merkt op dat Student & Starter voorstander is van meer groen in Utrecht, zeker ook in Overvecht, maar dat ze vooral meer kwaliteit van het groen wil. Ze heeft twijfels over de manier waarop de motie geïnterpreteerd wordt. Ze merkt dat daar ook bij de verschillende indieners van de motie twijfels over zijn. Haar fractie vindt dat het nu te stellig wordt gedaan. Ieder grasveldje mag niet meer aangeraakt worden, terwijl dat misschien bij bepaalde ontwikkelingen juist kan zorgen voor beter groen. Daarom zal haar fractie tegen de motie stemmen, hoewel ze wel van harte het groen ondersteunt.

Aan de orde is de stemming over motie 16 (Focus op jongeren van Overvecht).

Over motie 16 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fracties van GroenLinks en ChristenUnie ertegen hebben gestemd en de leden van de overige fracties ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 20 (Begin bij Overvecht, verzilver het goud).

Over motie 20 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat het lid van de fractie van Standsbelang Utrecht ertegen heeft gestemd en de leden van de overige fracties ervoor, zodat de motie is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over motie 22 (Geen groen voor poen 3.0 in Overvecht).

Over motie 22 wordt digitaal gestemd, waarna de voorzitter constateert dat de leden van de fractie van Student & Starter ertegen hebben gestemd en de leden van de overige fracties ervoor, zodat de motie is aangenomen.

De **voorzitter** dankt de aanwezigen voor het vlotte verloop van de stemmingen.

De voorzitter sluit hierna, te 00.13 uur, de vergadering.

Gemeente Utrecht

INHOUD

Opening van de vergadering	Pag. 1
Stemming over het raadsvoorstel Joods rechtsherstel	Pag. 1
Stemming over het geamendeerde raadsvoorstel Vaststellen Ontwikkelkader en bestemmingsplan 2e Daalsedijk, deelgebied 2 tot en met 4 en 2e Daalsedijk deelgebied 1 tot en met 4 als A2-gebied inclusief betaald parkeren	Pag. 3
Stemming over het raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering	Pag. 5
Stemming over het geamendeerde raadsvoorstel Verordening huisvesting scholen	Pag. 5
Stemming over moties ingediend tijdens het Debat Overvecht	Pag. 6

Gemeente Utrecht

2021

NOTULEN VRAGENUUR

Vragenuur – 21 januari 2021

Vragenuur, gehouden op donderdag 21 januari 2021 te 17.00 uur.

Het vragenuur vindt in verband met de coronamaatregelen niet plaats in de raadszaal, maar digitaal.

Voorzitter: mevrouw Podt.

Aan het digitale vragenuur nemen deel de leden: Assen, Bijsterbosch, Gilissen, Van Heuven, Kleinrensink, Saiah, Virginia en Vonk.

Voorts neemt deel de fractiemedewerker: Van der Graaf.

Namens het college nemen deel: burgemeester Dijksma en de wethouders Diepeveen, Eerenberg, Van Ooijen, Verschuure en Voortman.

Griffier: de heer Lith.

Opening van het vragenuur.

De VOORZITTER: Dames en heren! Hartelijk welkom allemaal. Ik open hierbij het vragenuur. Er zijn zes sets mondelinge vragen aan de orde.

1. Vragen van de heer Van Heuven (PvdD) en mevrouw Sturkenboom (Student & Starter) inzake Kerstbomen kunnen een heel stuk circulairder.

De heer VAN HEUVEN (PvdD): Voorzitter! De fracties van PvdD en Student & Starter blijven zich verbazen over hoe mensen omgaan met kerstbomen. De kerstbomen worden niet als levend en waardevol beschouwd, maar als binnenhuisdecoratie. Deze decoratieve objecten worden echter na zeer korte tijd afgedankt.

In Utrecht is op 13 januari jl. een schrikbarende hoeveelheid kerstbomen opgehaald, 200.000 kg. Dat zagen wij op de sociale media. De gebruikte bomen worden op straat gezet waarna Stadsbedrijven ze ophaalt en verwerkt tot compost. Bij het bericht online is een foto te zien van een trotse wethouder. Wij vinden het natuurlijk te waarderen dat de wethouder zijn handen uit de mouwen steekt, maar wij vinden het jammer dat hij hiermee nadruk legt op het wenselijk zijn van een wegwerpboom. Wij zijn echter wel blij dat de gemeente, conform de motie van de PvdD-fractie M276/2018, ook wijst op duurzamere initiatieven. Onze fractie heeft de volgende vragen.

1. In hoeverre is het college, net als onze fracties, geschokt door het feit dat in onze gemeente minstens 200.000 kg aan bomen is weggegooid?
2. Is het college bereid om een ambitie en een tijdspad te ontwikkelen om de hoeveelheid weggegooide bomen omlaag te brengen, zoals er ook ambities zijn om de hoeveelheid restafval te verlagen? Zo ja, welke ambitie? Zo nee, waarom niet?
3. Welke mogelijkheden ziet het college om het gebruik van circulaire (adoptie)kerstbomen te vergroten, bijvoorbeeld door meer verkoopplekken in de openbare ruimte aan te wijzen voor circulaire bomen, Stadsbedrijven in te zetten bij het vervoer van adoptiekerstbomen of om ter herplant wegwerpbomen met kluit gescheiden op te halen? Is het college bereid om deze mogelijkheden daadwerkelijk te benutten? Zo nee, waarom niet?
4. Is de wethouder bereid om in januari 2022 net zo breed glimlachend te poseren bij het terugplaatsen van circulaire bomen en om deze foto via de gemeentelijke communicatiekanalen

te laten zien om het bestaan en het belang van adoptiebomen te stimuleren en om dit voortaan na te laten bij bomen die worden weggegooid? Zo nee, waarom niet?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. In november jl. werd gezegd dat dit jaar de verkoop van kerstbomen extra groot zou worden omdat veel mensen vanwege corona kerstmis thuis zouden vieren en daarom een kerstboom in huis hebben gehaald. Wij halen de bomen op omdat wij ze kunnen verwerken tot compost of bodemverbeteraar. Dat is niet ideaal, maar daarmee wordt voorkomen dat ze worden gedumpt of restafval worden. Wij zoeken naar alternatieven. Ik heb dat gedaan naar aanleiding van een motie van de heer Van Heuven. Het is uiteindelijk aan de Utrechters zelf of ze al dan niet een kerstboom in huis halen.

Het antwoord op vraag 2. Wij brengen het feit onder de aandacht dat er alternatieven zijn, zoals een adoptieboom. Wij verstrekken echter geen instructies over hoe met kerstbomen moet worden omgegaan. Wij doen er alles aan om de kerstbomen op een goede manier te verwerken en om ze gescheiden in te zamelen. De gemeente vindt het lastig om daar een stevige invloed op uit te oefenen. Ze wijst de inwoners van Utrecht echter op alternatieven.

Het antwoord op vraag 3. Er zijn verschillende soorten kerstbomen verkrijgbaar. Wij communiceren daarover. Wij vragen de mensen om zich te bezinnen eer zij eraan beginnen. Als mensen een kerstboom kopen, doen zij dat op grond van hun eigen verantwoordelijkheid.

Het herplanten van kerstbomen is niet eenvoudig. Zelfs het herplanten van kerstbomen die een kluit hebben, lukt vaak niet omdat de wortels niet sterk genoeg of te kort zijn.

De duurzaamheid van verschillende soorten kerstbomen is ook afhankelijk van hoe ze worden getransporteerd, maar waarom dat zo is, is niet helemaal duidelijk.

Het antwoord op vraag 4. Men vraagt of ik bereid ben breed glimlachend met een adoptieboom te worden gefotografeerd. Dat wil ik graag doen. Ik ben met de mensen van Stadswerken op pad gegaan om ze een hart onder de riem te steken. Ik heb echt meegewerkt. Het was hartstikke leuk.

In Groenekan, bij De Groene Kans, kan men een kerstboom adopteren. Doe dat volgend jaar allemaal. De keuze blijft aan de inwoners van de stad.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Wij zullen allemaal controleren of die brede glimlach er zal zijn. Dat was een duidelijke toezegging.

De heer **VIRGINIA** (GroenLinks): Voorzitter! Ik ben heel benieuwd welk duurzaam beleid de gemeente hanteert voor de kerstbomen in de eigen gebouwen.

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Dat is een goede vraag, maar ik heb er nu geen antwoord op.

De **VOORZITTER**: Wethouder, misschien kunt u het antwoord de heer Virginia nog nasturen.

De heer **VAN HEUVEN** (PvdD): Voorzitter! Ik dank de wethouder voor de antwoorden. Het is fijn dat hij volgend jaar wil poseren en dat hij de medewerkers een hart onder de riem heeft gestoken. Dat waardeer ik enorm. Ik vind het wel jammer dat hij niet is ingegaan op de vraag hoe wij de hoeveelheid weggegooide bomen omlaag kunnen krijgen, zoals er ook ambities zijn op het gebied van restafval. Het omgaan met restafval is een vrije keuze. Ik ben benieuwd of de wethouder kan toezeggen om een poging te doen het aantal bomen omlaag te brengen. Dat hoeft niet binnen nu en een jaar, maar wel binnen een klein aantal jaren.

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Ik denk dat het goed is om aandacht te schenken aan mogelijkheden om mensen op mogelijkheden daartoe te wijzen, maar de animo om een kerstboom in huis te nemen – vanwege corona is men veel thuis geweest – bleek groter dan normaal te zijn. Dat gegeven is tegengesteld aan wat de heer Van Heuven zegt. Wij hebben daar op dit moment geen doelstellingen over opgenomen. Laten wij eerst aandacht schenken aan de mogelijkheden die er zijn om dit duurzaam te doen. Dat heb ik zojuist met een oproep gedaan. Wij moeten bekijken hoe dit soort dingen zich de komende jaren ontwikkelt.

2. Vragen van de heer Van der Graaf (ChristenUnie) inzake Verkeersprojecten zuidelijke binnenstad 2.0.

De heer **VAN DER GRAAF** (ChristenUnie): Voorzitter! Sinds een aantal jaar leidt de gemeente met het oog op de veiligheid op de openbare weg voetgangers en fietsers om werkzaamheden heen. Vaak gaat dit goed. Wij zien veel verbeteringen, maar het gaat soms verkeerd. Daarnaast zorgt corona voor een extra uitdaging omdat er genoeg ruimte moet zijn om elkaar te kunnen passeren. In Utrecht Zuid wordt gewerkt aan de Tolsteegbarrière. Er zijn veel werkzaamheden gepland bij De Helling. De ChristenUnie-fractie heeft daarover de volgende vragen.

1. Op welke manier maakt het college met het oog op corona de afweging fietsers en voetgangers wel of niet langs werkzaamheden te leiden?
2. Op welke manier is deze afweging gemaakt bij de projecten Tolsteeg en De Helling? Bij het project Tolsteegbarrière kunnen voetgangers en fietsers de werkzaamheden weliswaar passeren, maar er is niet voldoende ruimte om dit coronaproof te doen. Wij snappen dit dilemma, maar de ChristenUnie-fractie vindt het belangrijk dat juist tijdens deze pandemie men aandacht moet hebben voor loop- en fietsroutes die voldoende breed zijn omdat in deze tijd veel Utrechters daar gebruik van maken.
3. Welke mogelijkheden ziet het college om te voorkomen dat mensen elkaar op te korte afstand moeten passeren?
4. Op welke manier beoordeelt het college tijdens deze coronapandemie of er tijdens werkzaamheden genoeg ruimte overblijft voor voetgangers en fietsers om elkaar te passeren?
5. Kan de wethouder toezeggen om tijdens deze pandemie extra aandacht te hebben voor het openhouden van looproutes?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! Ik beantwoord de vragen mede namens wethouder Van Hooijdonk.

Het antwoord op vraag 1. Het uitgangspunt is om zo veel mogelijk fietsers en voetgangers te laten passeren. Wij laten langzaam verkeer uitsluitend passeren als dat op een veilige manier kan. De werkzaamheden moeten op een goede manier worden uitgevoerd. De anderhalvemetermaatregelen zijn van toepassing. Het is een ingewikkelde puzzel, zeker voor de Tolsteegbarrière.

Wij zetten met betrekking tot de anderhalvemetermaatregel in door het werkterrein zo klein mogelijk te maken. Ook het inzetten van verkeersregelaars, het instellen van éénrichtingverkeer voor voetgangers en fietsers, het plaatsen van informatieborden, het met ondernemers in gesprek gaan om het trottoir zoveel mogelijk obstakelvrij te maken en het tijdelijk verwijderen van autoparkeerplaatsen en straatmeubilair is aan de orde. Als de veilige 1,5 meter voor voetgangers en fietsers niet kan worden gewaarborgd, sluiten wij de weg af en maken wij - ook voor fietsers en voetgangers - een omleidingsroute.

Het antwoord op vraag 2. Het werken aan de Tolsteegbarrière begon in oktober jl. De eerste maanden is gewerkt zonder veel beperkingen voor fietsers en voetgangers, maar vanaf 11 januari jl. worden op de Tolsteegbrug de betonplaten verwijderd. Voor het uitvoeren van die werkzaamheden hebben wij overwogen de brug helemaal af te sluiten, maar dat hebben wij toch maar niet gedaan omdat een afsluiting een opeenhoping van mensen en lange omrijroutes zou bewerkstelligen. Wij hebben twee routes gemaakt, één langs het Louis Hartlooper Complex en de andere langs de westkant van het plein waarvan de vrije ruimte steeds minstens 1,5 meter is. Bij de helling is ter hoogte van het in aanbouw zijnde hotel een afsluiting voor het autoverkeer gemaakt. Alleen auto- en bestemmingsverkeer is mogelijk. Voor voetgangers en fietsers is er ruimte om elkaar veilig te passeren.

Het antwoord op vraag 3. Naar aanleiding van onze eigen waarnemingen en berichten van omwonenden hebben wij begrepen dat in de praktijk de routes soms anders werken dan verwacht. Daarom heeft de aannemer waar mogelijk kunststof rijplaten neergelegd om het voetpad breder te maken. Om de looprichting aan te geven, zijn pijlen aangebracht. Daarom is er nu eenrichtingverkeer.

Wij blijven de situatie monitoren. Wij verkennen de mogelijkheden om in het weekeinde, als de aannemer niet aan het werk is en er geen verkeersregelaars zijn, ook een extra looproute dwars door het werk te maken. De werkzaamheden zullen zijn afgerond rond maart a.s. Bij de helling is de doorgang tot aan de tijdelijke sluis breed genoeg om de afstand van 1,5 meter te waarborgen. De

sluis zelf is kort. Door het ruime zicht kunnen voetgangers beslissen of zij doorlopen dan wel eerst een tegenligger laten passeren. Ook voor fietsers is het mogelijk voldoende afstand te houden.

Het antwoord op vraag 4. Voorafgaand aan de werkzaamheden beoordelen wij de situatie op basis van door de aannemers aangeleverde tekeningen van de werkzaamheden alsmede een schouw buiten. Als in de praktijk de maatregelen soms anders werken dan verwacht, passen wij die indien mogelijk aan.

Het antwoord op vraag 5. Volmondig "ja".

De heer **VAN DER GRAAF** (ChristenUnie): Voorzitter! Dank voor de antwoorden. Eerst hadden wij ook vragen over de Maliebrug. De houten constructie zou in februari a.s. worden verwijderd. Recent ontvingen wij het bericht dat de Maliebrug volledig is afgesloten voor voetgangers en fietsers. Wat is daar de reden van? Is de wethouder bereid om die afsluiting te heroverwegen?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! De afsluiting is helaas noodzakelijk. Sinds vanochtend is er sprake van een stremming voor voetgangers en fietsers. Dat is onderdeel van de herinrichting van het Malieblad. Op de brug zijn vanochtend platen verwijderd waardoor de brug voor alle verkeer moet worden afgesloten. In de loop van de middag is de brug alweer toegankelijk gemaakt voor voetgangers. Er is beperkt ruimte. Fietsers kunnen er niet langs. Wij plaatsen extra borden waarmee wij voetgangers attenderen op het houden van voldoende afstand tot elkaar. De stremming van de brug voor fietsers en gemotoriseerd verkeer duurt uiterlijk tot 8 maart a.s. Wij spannen ons ervoor in om de stremming eerder op te heffen, maar of dat kan, hangt af van de snelheid waarmee de werkzaamheden worden uitgevoerd. Wij doen ons best.

3. <u>Vragen van de heer Vonk (GroenLinks) en mevrouw Assen (PvdA) inzake Omgang met dak- en thuislozen in coronatijd</u>.

De heer **VONK** (GroenLinks): Voorzitter! Wij horen iedereen met respect te behandelen en te bejegenen. Dat geldt ook voor iemand die dak- of thuisloos is. Wij zagen gisteren een bericht op Instagram over spullen van een dakloze man met daarbij de tekst "Aanvang dienst. Het wakker maken van een dakloze man. Natuurlijk hebben wij hem verzocht zijn rommel op te ruimen". Dit bericht stond in het account van de politie Utrecht Centrum. Het is een uitspraak die volgens de fracties van GroenLinks en PvdA ongewenst is. Het is een geluid over politie en handhavers dat wij de laatste tijd vaker horen. Deze opmerking geldt niet voor alle politieagenten en handhavers. Er zijn er genoeg die de menselijke maat hanteren.

1. Deelt de burgermeester de mening van de GroenLinks-fractie dat dit niet de manier is hoe in Utrecht moet worden omgegaan met mensen die dak- of thuisloos zijn?
2. Heeft de politie richtlijnen over het gebruik van sociale media? Zo ja, welke? Thuisloze jongeren die ‘bankhoppen’ lopen het risico dat ze adressen kwijtraken omdat ze vóór 20.30 uur binnen moeten zijn.
3. Zijn door het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld om in verband met de avondklok verruiming van de opvang te realiseren? Zo ja, waar bestaan die uit?
4. Heeft de wethouder een beeld van het aantal jongeren dat nu "bankhopt"? Is hij het met de fracties eens dat zij het risico lopen dat deze jongeren hun slaapadressen kwijtraken? Zo ja, welke ruimte is er om te voorkomen dat deze jongeren op straat belanden?

Wij horen dat de opvang voor dak- en thuislozen sinds het uitbreken van de coronacrisis op knappen staat. De opvanglocaties NoiZ, Herstart en SleepInn zijn vol. De locatie op de Stadhuisbrug stroomt over. Hostel Strowis biedt onderdak aan twintig dak- of thuislozen.

5. Herkent de wethouder deze situatie? Zo ja, is hij voornemens te zorgen voor méér opvangplekken? Hoe wil hij dat doen?
6. Kan de wethouder toezeggen dat er genoeg slaapplaatsen zijn voor mensen die normaal gesproken buiten slapen, maar die nu er een avondklok is toch binnen willen slapen?

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Het beantwoorden van deze vragen gebeurt door middel van een duo-presentatie. Eerst zal de burgemeester reageren en vervolgens wethouder Van Ooijen.

Mevrouw **DIJKSMA** (burgemeester): Voorzitter! Ik wil graag de eerste zin van deze mondeling gestelde vragen onderstrepen, namelijk dat wij iedereen in onze samenleving met respect moeten behandelen en bejegenen. Daar ben ik het zeer mee eens. Over de post van de politie op Instagram

hebben wij contact gehad met de politie. Die post is onhandig geformuleerd. Dat komt omdat de context van wat er aan de hand was ontbrak. De post had geen kwade bedoelingen. De diender wilde alleen laten zien wat het werk van een agent inhoudt, maar als iemand niet weet waarom de dakloze man die er lag te slapen werd gevraagd om weg te gaan - namelijk omdat er een moeder was die met haar kindje in de speeltuin waar dit gebeurde wilde spelen - raakt men gemakkelijk het spoor kwijt. Voor ons allemaal, dus ook voor de politie, is het belangrijk dat men, voordat een tweet of een post wordt geplaatst, eerst nadenkt of die de bedoeling weerspiegelt. Wij moeten vaststellen dat het ons allemaal wel eens overkomt dat dit niet helemaal goed gaat. Respect is nodig.

Er werd door de politie geacteerd op een melding van een wijkbewoner. Op basis daarvan heeft men de persoon vriendelijk gevraagd of hij wilde vertrekken.

Er zijn richtlijnen. Er is voor politieagenten een kader hoe met sociale media moet worden omgegaan. De politie heeft daarin verscheidene doelen opgenomen, bijvoorbeeld het oproepen van getuigen. Een ander doel is het inzicht geven in de werkzaamheden van de politie of het uitleggen waarom bepaalde werkzaamheden worden gedaan. Zoals gezegd, in dit specifieke geval ontbrak de context. Als iemand zo'n post koud op zijn dak krijgt, leest hij of zij daar andere dingen in dan zijn bedoeld. Dat vindt volgens mij ook de politie heel vervelend.

Op Eerste Kerstdag was ik bij één van de instellingen. Ik was daarvan diep onder de indruk.

Wethouder Van Ooijen neemt alle andere vragen over het - overigens zeer goede - daklozenbeleid in Utrecht voor zijn rekening.

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Voordat ik op de overgebleven vragen inga, wil ik kort iets zeggen over de druk op de opvang, waar de vragensteller in vraag 5 op hint. Op dit moment is de druk op de opvang inderdaad bijzonder hoog. Dat is een uitdaging waar de gemeente als hulpverleningsorganisatie samen met de professionals voor aan de lat staat. Er melden zich individuen en groepen die wij tot nog toe niet hebben gezien. Wij zien een toename van EU-arbeidsmigranten. Het beeld in Utrecht wijkt niet fundamenteel af van dat van de andere G4 gemeenten. Wij zoeken versneld uit wat hier precies achter steekt en wat wij moeten doen om deze nood te ledigen.

Het antwoord op vraag 3. Het Rijk heeft gezegd dat in 2021, net als in 2020, voor de maatschappelijke opvang coronacompensatiemiddelen beschikbaar worden gesteld. De omvang is nog niet bekend, maar wij gaan ervan uit dat dit goed komt. Wij zijn hierover met het Rijk in gesprek.

Het antwoord op vraag 4. Er zijn om en nabij 100 jongeren die bankhoppen. Deze jongeren worden gesteund en aangemeld door Stadsteam Back Up om op één adres te verblijven. Werk en Inkomen en de pilot Aanpak dak- en thuisloze jongeren en jongvolwassenen denken in het bijzonder mee over de vraag welk maatwerk wij deze jongeren moeten bieden.

Een ander deel van de bankhoppende jongeren mag pas laat in de avond naar binnen, na de avondklok. De mensen die dakloos zijn, vormen daarom een noodzakelijke uitzondering op de avondklok. Wij onderzoeken samen met Stadsteam Back Up hoe wij deze jongeren kunnen steunen door hen de noodzakelijke verklaring mee te geven.

Het antwoord op vraag 5. Daar ben ik eigenlijk mee begonnen. Ik herken deze situatie zeker. Wij worden geconfronteerd met een druk die wij de afgelopen periode niet hebben gezien en die ook van een andere orde is dan die er in het voorjaar was. Er is ook sprake van een toename van de groep ongedocumenteerden die geen tijdelijke slaapplek meer hebben die zij voorheen wél hadden. Misschien heeft dat te maken met het feit dat er heel weinig uitreizigers meer zijn vanwege de reisbeperkingen. Daardoor komen meer mensen illegaal op straat terecht.

Omdat van elke groep zich nieuwe personen melden, kennen wij het totale aantal niet precies.

Wij zijn nadrukkelijk over deze problematiek in gesprek. Wij hebben de bestaande locaties maximaal opgeschaald, zoals die op de Stadsbrug en aan de Maliebaan. Er zijn nieuwe locaties in hotels, hostels en op andere plekken. Daar is ruimte gemaakt. De druk is echter nog steeds hoog. Ik sluit daarom niet uit dat wij in de komende periode een nieuwe locatie zullen moeten openen.

Het antwoord op vraag 6. De instroom in onvoorspelbaar. Wij bevinden ons in een spannende situatie. Wij kunnen niet garanderen dat op elk moment voldoende slaapplaatsen beschikbaar zijn. Wij trekken alles uit de kast en zetten alle zeilen bij om dat wél te kunnen doen, ook in combinatie met de rijkspartijen.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Het antwoord was twee keer zo lang als wij normaalgesproken van het college krijgen. Dank daarvoor.

Mevrouw **ASSEN** (PvdA): Voorzitter! Als voor de bankhoppende jongeren en de echte dak- en thuisloze jongeren een oplossing wordt bekeken, is het dan mogelijk dat men maatwerk biedt? Is daar financieel ruimte voor?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Op dit moment is de compensatie die wij van het Rijk krijgen voor de opvang van groepen ruimhartig. Wij houden daar geen geld van over, maar alles wat wij tot nog toe hebben moeten doen, is gefinancierd. Ik ga ervan uit dat als wij extra middelen nodig hebben, wij die zullen krijgen.

De heer **VONK** (GroenLinks): Voorzitter! Dank voor de duo-presentatie en de beantwoording. Ik vind het zelf een beetje lastig dat wij een slapende persoon, een dakloze, wegsturen van een plek, maar ja. Ik begrijp ook de positie van de politieagent.

Ik vraag mij af of in het kader van de APV nog steeds wordt gehandhaafd op "Afdeling 2.9 Artikel 2.31, liggen slapen op of aan een openbare plaats".

Mevrouw **DIJKSMA** (burgemeester): Voorzitter! Ik ken dit artikel niet uit mijn hoofd, maar ik wil er het volgende over zeggen. Dit soort wetgeving is er binnen de APV, maar tegelijkertijd is het duidelijk dat de politie probeert om met coulance op te treden. Het hangt volgens mij van de context af hoe wordt opgetreden. De wethouder heeft gezegd dat er zo veel mogelijk ruimte wordt geschapen, zeker in deze koude tijd, om iedereen die dat wil een plekje te kunnen bieden. Sommige mensen willen of kunnen dat om een bepaalde reden niet. Wij moeten daar heel goed mee omgaan. Het is duidelijk dat daarom rond de avondklok niet voor niets voor deze groep een uitzondering wordt gemaakt. Dat is de mentaliteit waarmee ik een groep bekijk. Volgens mij doet ook de politie dat.

4. Vragen van mevrouw Kleinrensink (GroenLinks), mede gesteld namens mevrouw Podt (D66), mevrouw Admiraal (ChristenUnie), de heer Van der Zweth (PvdA), de heer Van Steeg (CDA) en de heer Wiegant (SP) inzake Compensatie voor slachtoffers toeslagenaffaire.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks) Voorzitter! Voor de slachtoffers van de toeslagenaffaire komt er compensatie. Ook zei staatssecretaris Van Huffelen in het debat dinsdag dat de gemeente van de Belastingdienst de namen kan krijgen. Het lijkt er bovendien op dat gemeenten financieel worden bijgestaan om iedereen te helpen. In Utrecht gaat dat om zo'n 550 mensen. Ook heeft de gemeente Utrecht een bellijn geopend om mensen te kunnen laten bellen om te worden geholpen.

1. Het is cruciaal dat de ouders zo snel mogelijk met een schone lei verder kunnen en hun leven weer kunnen oppakken. Volgens de Participatiewet mag een gezin maximaal € 12.590,00 bezitten. Hoe zorgt het college ervoor dat mensen in de bijstand hun compensatie vanwege de toeslagenaffaire niet meteen weer kwijtraken?
2. Er is afgelopen maandag gezegd dat de schulden bij de overheid worden kwijtgescholden. Ook private schuldeisers zijn opgeroepen om de schulden kwijt te schelden. Welke acties kunnen worden ondernomen om ervoor te zorgen dat de schulden ook door andere schuldeisers worden kwijtgescholden?

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen. Ik vroeg me zelf ook af hoe deze materie in elkaar steekt. Toen ik de afgelopen maandag het nieuws hoorde, was ik daar natuurlijk erg blij mee. Ik kan helder zijn over de eerste vragen, bijvoorbeeld hoe het is geregeld dat men maximaal € 12.590,00 mag bezitten. Het bedrag dat wordt teruggegeven, is hoger. Mogen de mensen dat houden?

Het antwoord op vraag 1. Ik kan hier heel helder over zijn. De compensatie voor de groep gedupeerden van de toeslagaffaire wordt voor de bijstand helemaal vrijgelaten. Wij tellen dat geld niet mee als inkomen en ook niet als vermogen. Die compensatie heeft dus geen gevolgen voor het recht op een uitkering. Het Rijk heeft hier een aparte regeling voor gepubliceerd. Het is belangrijk dat de mensen met de compensatie echt een nieuwe start kunnen maken en dat het geld daarna niet hoeft te worden afgedragen aan schuldeisers of zal worden gekort op de uitkering.

Het antwoord op vraag 2. Deze vraag gaat over private schuldeisers. Wij waren net als de vragenstellers positief verrast door het besluit van het kabinet om alle overheidsvorderingen kwijt te schelden. Hoe de gemeente dat kan doen, wordt nog nader uitgewerkt, maar wij zullen daar zeker aan meewerken. Uiteraard biedt dat geen oplossing voor de schulden aan private schuldeisers en zeker niet voor privéleningen die gedupeerden misschien zijn aangegaan. Het Rijk zoekt nu een oplossing voor de schulden. Private schuldeisers willen niet zomaar kwijtschelden, want zij zijn niet degenen die fouten hebben gemaakt. Dat is de Belastingdienst. Daarom moeten daarover landelijke afspraken worden gemaakt, zodat mensen ook in het geval van private schulden echt worden geholpen. Wij willen dat de mensen echt met een schone lei kunnen beginnen.

Inmiddels hebben zich ongeveer 20 inwoners van Utrecht gemeld bij het speciale telefoonnummer. Binnenkort krijgen wij de telefoonnummers van de circa 250 gedupeerde Utrechtse ouders die al bij de Belastingdienst bekend zijn. Wij vragen daar al een hele tijd om. Dat werd tot nog toe geweigerd. Gelukkig zal dat nu wél gebeuren. Wij zullen die mensen zo snel mogelijk benaderen om hulp aan te bieden.

De heer **SAIAH** (D66): Voorzitter! De gegevens komen binnenkort naar de gemeente toe. Het zou fijn zijn dat daarvan een afschrift of een memo naar de raad komt zodat wij dan op de hoogte zijn. Dat helpt enorm.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Wat moet dan in dat memo staan?

De heer **SAIAH** (D66): Voorzitter! Het gaat mij om de gegevens - de namen en de telefoonnummers - die door de overheid naar de gemeente worden gestuurd. Het zou fijn zijn dat wij allemaal weten dat de gemeente dan contact kan opnemen met de ouders in de gemeente Utrecht die door de toeslagenaffaire zijn getroffen.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Ik ga ervan uit dat dit heel snel zal gebeuren. Om dan een memo te sturen … Misschien kan ik iets anders voorstellen. Eens per drie maanden is er de dashboardbrief. Ik stel voor dat ik daarin de raad op de hoogte houd hoever wij hiermee zijn. Dan kan de raad volgen hoe het met de mensen gaat. Wij willen graag dat de mensen dit verschrikkelijke hoofdstuk zo snel mogelijk kunnen afsluiten. Dat is dan de beste oplossing.

Mevrouw **KLEINRENSINK** (GroenLinks): Voorzitter! Ik begrijp dat het met de private schuldeisers ingewikkeld is en dat dit landelijk moet worden geregeld. Ik vraag mij af of er mogelijkheden zijn om daar acties op in te zetten, bijvoorbeeld door te bekijken of er een versnelde schuldenregeling kan komen met private schuldeisers of dat de gemeente kan bekijken of ze een soort preferente schuldeiser wordt waardoor ze de schulden van de mensen overneemt, maar vervolgens niet int. Dat is misschien een iets te technische vraag voor het vragenuur. Wij kunnen nadenken over wat er kan gebeuren als dit punt niet nader wordt opgepakt, terwijl wij hopen dat dit wél gebeurt.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Laat ik daar helder over zijn. Als men mij dit zou vragen, zou ik het het beste vinden als het Rijk die schulden op zich neemt. De Belastingdienst heeft de schulden veroorzaakt. Dan is het logisch dat de problematiek ook daar wordt opgelost.

Ik wil de suggestie van mevrouw Kleinrensink wel bekijken, maar ik vind dat het Rijk hier de verantwoordelijke partij is. Wat wij kunnen doen aan de schulden zullen wij doen, maar ook het Rijk moet daartoe verantwoordelijkheid op zich nemen, vind ik.

5. Vragen van mevrouw Assen (PvdA), mede namens de heer Saiah (D66), de heer Van Deún (PVV), mevrouw Sturkenboom (S&S), de heer Sungur (DENK), mevrouw Streefland (CU), de heer Vonk (GroenLinks), de heer Gilissen (VVD), de heer Van Heuven (PvdD), de heer Wiegant (SP) en de heer Van Steeg (CDA) inzake toename meldingen Veilig Thuis als gevolg van corona; kinderen in kwetsbare thuissituaties in beeld?

Mevrouw **ASSEN** (PvdA): Voorzitter! Uit het AD/UN-artikel van donderdag 14 januari jl. "Enorme drukte bij Veilig Thuis in coronatijd: kinderen met slippers op straat in vrieskou" blijkt dat Veilig Thuisorganisaties tijdens de coronacrisis in het hele land het aantal acute meldingen over mensen of gezinnen die niet veilig zijn enorm hebben zien toenemen. Hoewel AD/UN meldt dat in

Gelderland en Flevoland de toename van het aantal meldingen bij 1https://www.ad.nl/binnenland/enorme-drukte-bij-veilig-thuis-in-coronatijd-kinderen-met-slippers-op-straat-in-vrieskou~a8e8fa31/Veilig Thuis het grootst is, hechten wij er aan dat wij - zeker in het geval van een tweede lockdown - de situatie van kinderen die dit mogelijk betreft goed in beeld hebben en dat wij er alles aan moeten doen om die in beeld te krijgen. Immers, pas dan hulp worden geboden. Ook in het onderwijs worden zorgen geuit over de impact van deze tweede lockdown op kinderen in een kwetsbare thuissituatie. Dat heeft ook te maken met de meldingsbereidheid en met het in staat zijn tot melden als kinderen niet meer op school komen. Meldingen zijn dus minder afkomstig van scholen en moeten meer uit de directe omgeving komen. Veilig Thuis is echter niet bij iedereen bekend.

1. Deelt de wethouder onze zorgen? Zo ja, hoe heeft hij aan deze zorgen uiting gegeven? Hoe heeft hij er in de gemeente, de regio of bij de landelijke overheid acties aan gekoppeld?
2. Wat doet het college om kinderen in kwetsbare thuissituaties in Utrecht goed in beeld te krijgen?
3. Kan de wethouder zeggen hoe het aantal meldingen bij Veilig Thuis in Utrecht zich sinds het begin van corona ontwikkelt? Wanneer er sprake is van een toename, hoe groot is die dan en hoe wordt daarop ingespeeld? Wanneer er geen sprake is van een toename, welke betekenis wordt er dan aan gegeven?
4. Hoe wordt door de gemeente gemonitord? Kan de wethouder de raad over deze monitoring informeren?
5. Is de wethouder het ermee eens dat in dit geval gemiddelden niet voldoende zijn, maar dat op individueel niveau persoonlijke situaties moeten worden bekeken, zodat ook op individueel niveau interventies gepleegd kunnen worden? Zo ja, hoe gebeurt dat nu?
6. Hoe zorgt de wethouder ervoor dat de meldingsbereidheid hoog is en blijft en dat Veilig Thuis bij een groter publiek bekend wordt?

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen. Deze vragen genereren aandacht voor dit belangrijke thema aangaande kwetsbare kinderen.

Het antwoord op vraag 1. Ik deel absoluut de zorgen over de effecten van corona op gezinnen. Die kunnen zeer ernstig zijn. Mijn team en ikzelf hebben daar gevolg aan gegeven door veel en nauw contact te hebben met alle organisaties in onze stad die werken met gezinnen en met de maatschappelijke voorzieningen in de stad, om snel samen die signalen te bespreken en te bezien wat er naar aanleiding van die signalen moet gebeuren.

Het antwoord op vraag 2. Utrecht kent een aanpak waarbij wij samen met kernpartners, zoals de jeugdgezondheidszorg, samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs, buurtteams, de afdeling leerplicht en jeugdzorgorganisaties, bekijken hoe wij het beste gezamenlijk kunnen communiceren met ouders, vaak via de scholen, en welke manieren van communicatie het meest effectief zin. Een paar voorbeelden. Recent is via de scholen een flyer verspreid over de jeugdgezondheidszorg en buurtteams. Daarin staat wat ouders kunnen doen als ze merken dat ze hulp nodig hebben of omdat ze merken dat de situatie thuis ingewikkelder begint te worden.

Vanaf het begin van de crisis is de boodschap daarbij dat mensen niet moeten wachten als ze hulp nodig hebben. Ook leerkrachten houden goed in de gaten of de leerlingen fysiek aanwezig zijn en in de lessen goed opletten, dan wel er niet met het hoofd bij zijn. Uiteraard wordt dan eerst contact opgenomen met de ouders en eventueel ook met de leerplichtambtenaar. Natuurlijk blijft Veilig Thuis beschikbaar voor advies en meldingen, maar wel pas in tweede instantie.

In november jl. is er een campagne "Open je ogen" geweest. Alle partners hebben daaraan meegedaan om nogmaals aandacht te vragen voor kindermishandeling en de ernstige effecten daarvan.

Het antwoord op vraag 3. In de Utrechtse situatie is sprake van een lichte stijging van het aantal meldingen. In 2019 zagen wij gemiddeld 206 meldingen per week. In 2020, het coronajaar, waren dat 212 meldingen per week. Als men in de cijfers duikt, kan men een duidelijke stijging zien in de casuïstiek. In de coronatijd zijn er veel meer meldingen gedaan die samen lijken te hangen met de coronacrisis, zoals de oplopende spanningen ten gevolge van sociale isolatie en het thuiszitten. Daarnaast is het aantal adviesvragen in 2020 bijna 5% hoger is geweest dan in 2019. De vragen werden aan Veilig Thuis gesteld door buren, professionals en dergelijke.

Het antwoord op vraag 4. Wij hebben wekelijks overleg met alle partners over hoe het gaat en wat zij zien. Daarnaast is er zeer regelmatig contact met Veilig Thuis om te monitoren hoe het aantal meldingen zich ontwikkelt en hoe wij dat kunnen duiden. Wij maken onze partners daar deelgenoot van.

Het antwoord op vraag 5. Ik deel de zorgen van de vragenstellers dat er altijd sprake moet zijn van maatwerk. Dat is de Utrechtse werkwijze. Hulp en steun is geen koekjesfabriek. Wij helpen mensen. Dat begint al bij het kennismakingsgesprek.

Wij vinden het belangrijk dat in deze tijd het eerste contact thuis plaatsvindt. De professionals gaan langs bij de mensen thuis.

Het antwoord op vraag 6. Ik noemde al de campagne die er eerder is geweest. Naar aanleiding van deze vragen is het goed – ook nu de avondklok aanstaande lijkt te zijn – dat wij opnieuw bekijken of wij een campagne kunnen lanceren om het belang van het in de gaten houden van kwetsbare gezinnen te onderstrepen.

De heer **GILISSEN** (VVD): Voorzitter! Ons bereiken steeds meer signalen dat de wachttijden voor doorverwijzing naar de specialistische jeugdhulp steeds langer worden. Herkent de wethouder die?

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! Die signalen herken ik. De problematiek wordt in veel gezinnen ernstiger. Die komt ook vaker voor. Dat heeft langere wachttijden tot gevolg. Ook het aantal professionals dat in deze tijd effectief kan werken is helaas minder. Ik zal daarover zeer binnenkort een uitgebreide raadsbrief sturen. Ik deel de zorgen.

De heer **SAÏAH** (D66): Voorzitter! Ook wij hebben de signalen ontvangen die de heer Gilissen noemde. Ik wil een tip meegeven inzake vraag 6. Veel mensen kennen Veilig Thuis niet of weten het telefoonnummer ervan niet. Op plekken die het meest worden bezocht, zoals supermarkten, kunnen wij posters ophangen. Ik denk dat dit goed zal helpen.

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! Dank voor deze fijne suggestie. Wij betrekken dit punt in de nieuwe communicatieronde.

Mevrouw **ASSEN** (PvdA): Voorzitter! Op vraag 3 is het antwoord gegeven dat er inderdaad sprake is van een lichte stijging van het aantal adviesvragen. Ik vraag mij af hoe daarop wordt geanticipeerd. Is dat te doen voor de medewerkers?

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! Op dit moment kan Veilig Thuis dit aan. Er zijn echter meer mensen ziek, en meer mensen werken nu thuis werken. Als er dan ook kinderen thuis zijn, wordt de situatie ingewikkelder. Het gaat goed. Elk kwartaal krijgen wij van Veilig Thuis de actuele cijfers. Dat betekent dat wij in april a.s. kunnen terugkijken op het eerste kwartaal van 2021. Dat lijkt mij een goed moment om in de coronabrief de raad uitgebreid te rapporteren hoe wij de cijfers duiden.

De **VOORZITTER**: Wethouder, u hebt zojuist tegen de heer Gilissen gezegd dat er een brief over de specialistische jeugdzorg komt. Wanneer komt die?

De heer **EERENBERG** (wethouder): Volgende week.

6. <u>Vragen van mevrouw Bijsterbosch (D66) inzake een inkomen voor sekswerkers</u>.

Mevrouw **BIJSTERBOSCH**: Voorzitter! Op 9 juni 2020 werd door de D66-fractie in de gemeenteraad een actuele motie ingediend over het regelen van inkomenssteun voor sekswerkers in de ‘besloten prostitutie’ (privéhuizen, escortservices, massagesalons). Zij mogen hun werk niet doen, maar vallen inzake inkomenssteun tussen de wal en het schip. Zij hebben veelal geen andere keuze dan werken via de door de overheid opgelegde opting in-constructie, waardoor zij noch werknemer, noch zpp'er zijn. De wethouder heeft deze motie overgenomen. Hij meldde in de raadsbrief van 3 juli 2020 dat deze groep werkenden een maatwerkoplossing wordt geboden om zich van inkomenssteun te voorzien. Toch blijft de D66-fractie signalen ontvangen dat er dingen zijn die niet vlekkeloos verlopen. De sekswerkers weten niet waar ze terechtkunnen of worden afgewezen als zij aanspraak willen maken op deze inkomenssteun. Dat maakt ons bezorgd. Daarom stellen wij de volgende vragen.

1. Herkent de wethouder deze signalen?

2. Hoeveel sekswerkers hebben inmiddels van deze inkomenssteun gebruik kunnen maken? Hoeveel zijn er voor deze oplossing afgewezen?
3. Als zij in de knel komen kloppen veel sekswerkers eerst aan bij de Tussenvoorziening. Is de wethouder bereid om ervoor te zorgen dat de Tussenvoorziening op de afdeling Werk & Inkomen in elk geval één aanspreekpunt krijgt?
4. Wat is de wethouder bereid te doen om bij de sekswerkers die tussen wal en schip vallen deze maatwerkoplossing meer bekend te maken?
5. Eerder is gezegd dat er voldoende ruimte is om van de Participatiewet af te wijken. Wij krijgen berichten over gevallen waarin dat voor deze groep werkenden niet gebeurt. Kan de wethouder daarop reflecteren, desnoods in een brief?
6. Welke andere groepen werkenden heeft de wethouder in beeld die qua inkomenssteun tussen de wal en het schip vallen? Welke acties onderneemt zij voor hen?

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

De eerste en de tweede vraag wil ik tegelijkertijd beantwoorden. Verzoeken om inkomenssteun komen binnen bij Werk en Inkomen, via de Tussenvoorziening of rechtstreeks. In de coronatijd zijn via de Tussenvoorziening negen verzoeken voor bijstand voor sekswerkers ingekomen. Daarvan krijgen vijf personen een uitkering. Vier zijn niet tot een aanvraag gekomen. Bij het doorlopen van de maatwerkaanvraag en de uitleg van wat nodig is om een aanvraag te doen wordt vervolgens door sommige sekswerkers gezegd dat zij dan geen aanvraag willen doen. Dan gaat het vaak om inkomsten of vermogen; zaken waarover wij wettelijk verplicht zijn vragen te stellen. Andere gemeenten doen dat ook.

Voor vergunninghouders van de tippelzone die niet in aanmerking komen voor andere financiële regelingen heeft het college zolang de tippelzone is gesloten een financiële vangnetregeling ingesteld. Op deze regeling hebben tot nog toe vijf sekswerkers een beroep gedaan. Voor deze vangnetregeling is er een vaste contactpersoon.

De derde vraag die mevrouw Bijsterbosch stelde, was of wij bereid zijn om ervoor te zorgen dat er op de afdeling Werk en Inkomen voor de Tussenvoorziening één aanspreekpunt komt. Wij hebben vandaag nog met de Tussenvoorziening contact gehad. Men zei te beschikken over vaste contactpersonen. Er is bij Werk en Inkomen nog één aanspreekpunt. Dat zijn de senioren van het team Nieuwe aanvragen.

Het antwoord op vraag 4. Ja, wij zullen bij de Tussenvoorziening de mogelijkheden voor financiële maatondersteuning extra onder de aandacht brengen.

Het antwoord op vraag 5. Ik heb deze vraag al beantwoord in mijn antwoorden op de vragen 1 en 2. Alle ruimte die er is, benutten wij. Wij doen dat op dezelfde manier als andere gemeenten, bijvoorbeeld Amsterdam en Deventer.

Het antwoord op vraag 6. Het gaat dan om door de coronacrisis getroffen ondernemers die vanwege de toets op het partnerinkomen niet meer in aanmerking komen voor TOZO 2 en TOZO 3, maar die wél met hoge woonlasten hebben te maken. Die doelgroep zal waarschijnlijk onder de door het Rijk aangekondigde TONK-regeling vallen. Daar wordt op dit moment heel hard aan gewerkt. Ik hou u graag via de coronabrieven op de hoogte van de voortgang daarvan.

Mevrouw **BIJSTERBOSCH**: Voorzitter! Ik ben nieuwsgierig, omdat onze fractie wel signalen kreeg dat de opting-in sekswerkers zijn verwezen naar de Algemene Bijstandswet in plaats van naar deze maatwerkoplossing. Ik vraag mij af of de wethouder daarop nog kan reflecteren.

Mevrouw **VOORTMAN** (wethouder): Voorzitter! Ik heb dit punt ambtelijk aangereikt gekregen. Ik neem aan dat wat ik zei, klopt. Misschien is het handig dat wij kunnen zien over wie de informatie gaat waar mevrouw Bijsterbosch over beschikt. Dat is niet geschikt voor de openbaarheid. Wij kunnen op die manier zien of in dat specifieke geval iets is misgegaan. Er zijn misschien meer van zulke gevallen. Het kan ook zo zijn dat iemand zelf heeft besloten om geen maatwerkaanvraag te doen. Het is vervelend als ergens iets niet helemaal goed gaat en individuen tussen de wal en het schip terechtkomen, terwijl wij dat nadrukkelijk helemaal niet willen.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Dit was het einde van het vragenuur voor vandaag. Ik dank u allen voor de aanwezigheid, voor het stellen van de vragen en voor het kijken. Tot volgende week.

De voorzitter sluit hierna, te 17.51 uur, het vragenuur.

Gemeente Utrecht

2021

NOTULEN VRAGENUUR

Vragenuur – 28 januari 2021

Vragenuur, gehouden op donderdag 28 januari 2021 te 17.00 uur.

Het vragenuur vindt in verband met de coronamaatregelen niet plaats in de raadszaal, maar digitaal.

Voorzitter: de heer Wijmenga.

Aan het digitale vragenuur nemen deel de leden: Assen, Bakker, Dekkers, Te Hoonte, Işik, Meerding, Podt, Rajkowski, Van Steeg, Sturkenboom en Van der Zweth.

Voorts nemen deel de fractiemedewerkers: De Boer, Van Mil en Snippe.

Namens het college nemen deel: burgemeester Dijksma en de wethouders Eerenberg, Van Hooijdonk, Van Ooijen en Verschuure.

Griffier: de heer Lith.

Opening van het vragenuur.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Hartelijk welkom allemaal. Ik open hierbij het vragenuur van donderdag 28 januari 2021. Er zijn negen sets mondelinge vragen ingekomen. De heer Bakker (D66) is als eerste aan de beurt.

1. Vragen van de heer Bakker (D66), mevrouw Sturkenboom (Student & Starter), mevrouw Meerding (VVD) en de heer Van Steeg (CDA) inzake De Krommerijn toch open?

De heer **BAKKER** (D66): Voorzitter! Afgelopen vrijdag ontvingen wij van het college de corona-update, die door ons altijd zeer gewaardeerd wordt. Helaas lazen wij in de update dat het operationeel en technisch niet mogelijk is om het Zwembad De Krommerijn eerder te openen. Dit is teleurstellend, omdat bewegen belangrijk is. Veel zwemmers snakken in deze coronatijd naar een duik in het water. De fracties van D66, Student & Starter, VVD en CDA hebben daarom de volgende vragen.

1. Wat betekent "operationeel niet haalbaar"? En wat betekent "technisch niet haalbaar"?
2. Er staat niets over de financiën, in hoeverre spelen die een rol? Zo ja, van welke omvang?
3. Stel dát het operationeel en technisch mogelijk is om Zwembad De Krommerijn te openen, valt dit dan wel of niet binnen de coronaregels te organiseren? Zo niet, hoe komt dat?
4. Wat zou het betekenen als het bad nu geopend zou worden als buitenbad, financieel, technisch, en organisatorisch?
5. Is de wethouder bereid om met zwembadminnend Utrecht en met andere relevante partijen een ultieme poging te doen om Zwembad De Krommerijn alsnog open te stellen?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Dank aan de vragenstellers voor de zeer begrijpelijke vraag. Ik heb helaas geen goed nieuws.

Het antwoord op vraag 1. Zwembad De Krommerijn is gebouwd met een afneembaar dak en met zijwanden die in de winter zijn gesloten. In dat geval gelden wettelijke bepalingen voor een binnenzwembad. In de zomermaanden gaat het dak eraf en de zijwanden open. Dan gelden de bepalingen voor een buitenbad. Alle buitenbaden die in deze tijd wél open zijn of open kunnen, zijn alleen als een enkelvoudig buitenbad gebouwd. Het zijn geen combinaties zoals Zwembad De Krommerijn. Zwembad De Krommerijn is er niet op gebouwd om in de wintermaanden een open dak

te hebben. Het gebouw is met het dak er af en wanden open niet vorstbestendig. Laat ik een paar voorbeelden geven. Het tegelwerk om het zwembad heen kan niet tegen vorst en zal bij vorst lossspringen. De omloop boven het bad is niet vorstbestendig aangelegd. De brandslangen in de zaal kunnen niet worden afgekoppeld en daardoor kunnen leidingen stukvriezen.

Naast de technische onhaalbaarheid zijn er ook operationele knelpunten. Het eerste is dat tot begin juni a.s. de waterpolocompetitie eredivisie plaatsvindt in Zwembad De Krommerijn. In een buitenbad is het te koud om waterpolowedstrijden te organiseren.

Het tweede operationele knelpunt is dat het zwembad tot juni a.s. wordt geëxploiteerd door de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn. De stichting werkt alleen met abonnementen en hanteert geen losse verkoop. Dit roept vragen op zoals hoe bij openstelling om te gaan met leden en niet-leden, wie krijgt voorrang en op basis waarvan?

Het antwoord op vraag 2. Natuurlijk kost het geld om het zwembad eerder te openen, maar dit heeft voor ons bij de afweging geen rol gespeeld.

Het antwoord op vraag 3. In het algemeen is zwemmen in het buitenbad binnen de coronaregels te organiseren. Daar hebben wij vorig jaar al wat ervaring mee opgedaan.

Het antwoord op vraag 4. Zoals ik al zei, is het technisch niet mogelijk om Zwembad De Krommerijn als buitenbad eerder dan de zomermaanden te openen.

Het antwoord op vraag 5. Ik heb zeer veel begrip voor de behoefte en de wens om in deze tijd te sporten, te bewegen en om te zwemmen. Helaas kunnen wij Zwembad De Krommerijn niet openen, want daarmee lopen wij een grote kans om het mooie nieuwe zwembad te beschadigen.

De heer **BAKKER** (D66): Voorzitter! Dank voor de antwoorden. Ik snap best dat het argument "vorst" belangrijk is. De andere delen van het antwoord roepen bij mij echter gevoelens op van "als wij het willen, kan het". Is het mogelijk om een datum aan te wijzen – bijvoorbeeld in februari of maart a.s. – om te bekijken of de oorspronkelijke openstelling naar voren kan worden gehaald. Is de wethouder bereid om de mogelijkheden daartoe scherp te bekijken?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Ja, dat klopt. Dan hebben wij meer de operationele problemen en niet de technische. Wij kunnen dat voorstel bekijken. Wij moeten dan zien hoe de exploitatie moet worden gedaan. Die vraag zal ik bij de overwegingen betrekken. Ik zal daar in volgende corona-update op terugkomen.

2. Vragen van de heer Bakker (D66) en mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) inzake Opnieuw ICT-en privacyproblemen bij de GGD.

De heer **BAKKER** (D66): Voorzitter! "Er wordt grootschalig gehandeld in miljoenen adresgegevens en telefoon- en burgerservicenummers afkomstig uit de twee belangrijkste coronasystemen van de GGD." Dit berichtte het RTL Nieuws maandag 25 januari jl. na onderzoek van de journalist Daniël Verlaan. Begin november 2020 waren er ook al ICT- en privacyproblemen bij de GGD. De D66-fractie heeft daarover toen mondelinge vragen gesteld. De huidige situatie bij de GGD GHOR is zeer onwenselijk en moet direct worden aangepakt. Het schaadt het vertrouwen van mensen in deze overheidsdienst en leidt mogelijkerwijs ook tot minder bereidheid tot testen. De D66-fractie heeft daarom de volgende vragen.

1. Is al duidelijk of gegevens van Utrechters gestolen en verhandeld zijn? Is of wordt hier onderzoek naar gedaan? Utrechters wiens gegevens zijn gestolen en verhandeld, moeten worden gewaarschuwd vanuit de AVG, want dat is een datalek met meldplicht.
2. Is bekend of Utrechters direct slachtoffer zijn geworden van deze diefstal, bijvoorbeeld door phishing (uit naam van GGD) of door identiteitsfraude?
3. Hoe helpt de GGDrU, naast het afgeven van een waarschuwing, eventuele getroffen Utrechters om de schade van de diefstal van hun gegevens te beperken? Aan RTL laat de GGD weten: "[...] de monitoring van de systemen verder op te schalen". Eind maart moeten de systemen automatisch en continu worden gecontroleerd. Dit duurt nog twee maanden.
4. Wat doet de GGDrU om deze privacyschendingen en criminele activiteiten per direct en blijvend te voorkómen? Zal het college monitoren en waarborgen inbouwen?
5. Hoe wordt de beveiliging en de privacy van het vaccineren wél gegarandeerd? Worden de huidige ICT-systemen – die duidelijk te zwak beveiligd zijn – ook gebruikt bij het registreren van gegeven vaccinaties?

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! Dank voor deze vragen.

Het antwoord op vraag 1. Net als de heer Bakker en vele anderen ben ik erg geschrokken toen ik dit nieuws vernam. Dit kan en mag niet gebeuren. Ook de GGD GHOR Nederland en de GGD regio Utrecht nemen dit zeer hoog op. Na het ontdekken is terstond aangifte gedaan. Dat betekent dat er op dit moment een onderzoek loopt, ook door de politie. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat er uit het onderzoek komt.

Het antwoord op vraag 2. Het is niet bekend - zo leert het contact dat wij vandaag hebben gehad met de GGD GHOR Nederland - of er Utrechters zijn die direct of indirect slachtoffer zijn geworden van deze diefstal. Dat is echter niet uit te sluiten. Zodra hierover meer bekend is, zal ik de raad via de reguliere coronabrief informeren.

Het antwoord op vraag 3. Zowel de GGD GHOR Nederland als de directeur publieke gezondheid en ik hebben dinsdag jl. meteen aangedrongen op een speciaal en centraal telefoonnummer bij de landelijke GGD waar mensen met zorgen zich kunnen melden. Ik heb inmiddels landelijke voorzitters van de GGD gevraagd dit pleidooi te steunen. Via de media vernam ik dat de Autoriteit Persoonsgegevens inmiddels hierop stuurt. Ik ga ervan uit dat dit tot succes zal leiden. Dan is er een centraal punt waar mensen zich kunnen melden. Dat neemt niet weg dat als mensen zich melden bij de GGD Regio Utrecht - dat gebeurt door een heel klein aantal mensen - ze netjes worden geholpen en naar de landelijke GGD worden geleid.

Het antwoord op vraag 4. Ik heb op deze vraag een heel lang antwoord. Gezien de tijd zal het mij niet lukken dat helemaal voor te lezen. Er spelen veel dingen. De GGD Regio Utrecht heeft als een van de weinige GGD's coronacare geïmplementeerd. Dat zorgt ervoor dat het inloggen van medewerkers sterk is gereduceerd. Ook besteedt de GGD Regio Utrecht verhoudingsgewijs veel tijd aan het opleiden, inwerken en trainen van medewerkers over privacy. Het is ook een feit dat onze GGD afhankelijk is van ICT-systemen die ook landelijk worden georganiseerd. Via het landelijke voorzittersoverleg van GGD-bestuurders dat morgen wordt gehouden, moeten wij erop aandringen sneller te handelen dan eind maart a.s. Wij vragen om een risicoanalyse van alle GGD Regio Utrecht systemen die met kwetsbare gegevens omgaan. Als ik iets hoor, informeer ik de raad erover.

Het antwoord op vraag 5. Ook voor vaccins wordt het CoronIT-systeem gebruikt. Het is het onze strategie om lokaal en landelijk de druk te verhogen.

De heer **BAKKER** (D66): Voorzitter! Dank voor de antwoorden en de urgentie die de wethouder hieraan geeft. Dat is heel fijn om te horen.

Ik begrijp dat er mensen zijn die de GGD een e-mailbericht hebben gestuurd met de vraag of er data zijn gelekt en of de gegevens kunnen worden verwijderd. Ik begrijp het als de wethouder het antwoord op deze vraag niet paraat heeft. Kan hij daar wél aandacht aan besteden zodat deze mensen goed worden geholpen en dat waar mogelijk deze gegevens daadwerkelijk uit de systemen worden gehaald?

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! Maandag jl. was dit punt meteen aan de orde. Onze GGD heeft maandagavond direct een protocol op poten gezet voor wat te doen als mensen graag hun gegevens verwijderd willen zien. Dat protocol is de landelijke GGD toegestuurd. Wij hebben gedaan wat nodig was.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! De vragensteller van de volgende set vragen is er nog niet. Wij zullen deze vragen nu even overslaan.

4. Vragen van de heer Te Hoonte (VVD) inzake Drijfzand is geen zandbak.

De heer **TE HOONTE** (VVD): Voorzitter! De VVD-fractie heeft met opluchting kennisgenomen van de redding van een vierjarig meisje uit drijfzand. De fractie is echter erg geschrokken van het feit dat dit in onze stad zomaar kan gebeuren. Zeker in een stad die groeit, is het van belang dat de stad tijdens de groei veilig is. Daarom stellen wij de volgende vragen.

1. Onder wiens verantwoordelijkheid valt de onderhavige bouwplaats? Wat gebeurt er en welke veiligheidsmaatregelen zijn er genomen?
2. Voldeden de genomen veiligheidsmaatregelen aan de eisen die daar landelijk, lokaal of bij contract aan zijn gesteld?
3. Is op deze locatie toezicht en/of handhaving voor het incident geweest? Wat waren de conclusies daarvan?

4. Uit de berichtgeving komt naar voren dat hier onder andere grond uit de Singel wordt ingedroogd. Is dit voor deze activiteit de meest geschikte en meest veilige plaats?
5. Welke maatregelen worden genomen om herhaling op deze locatie te voorkomen?

Zand, bouwen, stenen, hijskranen, graafmachines. Op kinderen heeft dit soort zaken een grote aantrekkingskracht. Het verschil tussen de zandbak en de werkelijkheid is daarbij niet altijd even scherp. Daarnaast zien wij in de stad bij grote grondprojecten, zoals het afgraven van de Singel en het ophogen van de gebieden in Leidsche Rijn, ook de inzet van behoorlijk zwaar materieel op de openbare weg, zoals zeer grote tractoren.

6. Is het college bereid om met alle grote aannemers in de stad nog eens nadrukkelijk het gesprek aan te gaan over de veiligheid van de bouwplaatsen in relatie tot de openbare weg en de ernaast gelegen woningen?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Ook wij zijn opgelucht dat het kind is gered. Het college is erg geschrokken van het incident. Wij zijn het met de VVD-fractie eens dat het in ons aller belang is dat Utrecht een veilige stad is, ook tijdens de groei.

Het antwoord op vraag 1. De Bouwopgave Leidsche Rijn en de gecontracteerde uitvoerende partij zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de veiligheidsmaatregelen. De werkzaamheden die plaatsvinden, betreffen het bouwrijp maken van het westelijke deel van Rijnvliet. Het is een woongebied dat met een brede watergang is gescheiden van het bouwterrein. De werkgebieden zijn allemaal afgesloten met hekken. Aangegeven is dat het een bouwterrein is.

Het antwoord op vraag 2. Hiermee wordt voldaan aan de regels en eisen. Het depot is afgezet met bouwhekken. Op de paden die erop aansluiten, staan borden waarop te lezen valt: "Bouwterrein, betreden op eigen risico." Bij het zanddepot staan borden waarop te lezen valt: "Let op, drijfzand."

Het antwoord op vraag 3. Ja, in de werkweek wordt dagelijks door de Bouwopgave Leidsche Rijn op de werkzaamheden toezicht gehouden. Aan het einde van de week stonden de hekken om het zanddepot heen. Mogelijk door de vele regen in het natte gebied van de afgelopen week is het terrein drassig geworden. In ieder geval is vanwege een voor ons onbekende reden het hek dat er stond, omgevallen. In de berichtgeving staat dat het zand uit de Singel komt. Dat klopt. Het plan is dat het zand circulair wordt hergebruikt. Wij willen het zand gebruiken om wegen aan te leggen. Er is een plek in de buurt gezocht om het zand te drogen. Toen is deze locatie gekozen. Het drogen moet overigens veilig gebeuren.

Het antwoord op vraag 5. Wij hebben opdracht gegeven om nog uitgebreider hekken om het gebied heen te zetten, niet alleen om het zanddepot heen, maar om het hele bouwterrein. Tevens zijn alle toegangspaden naar het gebied afgesloten.

Het antwoord op vraag 6. Het gesprek waar de vragensteller op doelt, vindt altijd plaats met grote aannemers die wij contractueel vastleggen. Er moet aan zeer strenge eisen worden voldaan, terecht.

Ik wil graag benadrukken dat dit gebied in Rijnvliet West duidelijk een grote bouwplaats is. Daarom is het absoluut geen veilige speelplek. Ik roep alle ouders op om hun kinderen daar uit de buurt te houden.

De heer **TE HOONTE** (VVD): Voorzitter! Ik herken het beeld. De wethouder zegt dat het om een bouwplaats gaat. Ik ben er gisteren nog even geweest. Ik heb gezien dat er hekken staan. Het nieuwe parkpad dat is aangelegd, is opnieuw afgesloten. Ik zie dat in Leidsche Rijn Centrum grote bergen zand liggen. Er zijn gedeelten met een hek afgezet, maar het is soms onduidelijk waar de bouwplaats begint en de openbare weg ophoudt. Ik wil de wethouder vragen om daar extra aandacht voor te hebben.

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Die oproep neem ik mij ter harte.

5. Vragen van mevrouw Snippe (PvdD) inzake 70.000 extra bomen in Utrecht?

Mevrouw **SNIPPE** (PvdD): Voorzitter! Dinsdag las de PvdD-fractie op DUIC dat volgens de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) het mogelijk is om in de provincie Utrecht voor het jaar 2023 zo'n 600.000 nieuwe bomen te planten, waarvan 70.000 in de gemeente Utrecht. De NMU heeft hierover een Bomen Actieplan geschreven dat iedereen via DUIC kan downloaden.

De gedeputeerde Hanke Bruins Slot (CDA) zegt met het advies aan de slag te gaan. De PvdD-fractie heeft over het bovenstaande de volgende vragen.

1. Wat is de rol van de gemeente bij de uitvoering van dit actieplan?
2. Van de 70.000 bomen die voor de gemeente Utrecht zijn voorzien, zijn er in elk geval 30.000 gepland in Haarzuilens. Waar moeten de overige 40.000 bomen komen?
3. Worden deze 70.000 extra bomen aan de geplande bomen in Utrecht toegevoegd of zijn ze er ter compensatie van bomenkap elders of voor de inrichting van de openbare ruimte in nieuwe wijken?
4. Hoe zorgt het college ervoor dat wanneer deze 70.000 bomen zijn geplant ze ook gezond oud kunnen worden? Komt er voor de nieuwe bomen een plan voor het onderhoud en de verzorging?

Mevrouw **VAN HOOIJDONK** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. Het is een mooi actieplan. De PvdD-fractie stelt daar vragen over in de veronderstelling dat ik er meer van weet dan zij. Dat is niet het geval. Ik heb dit kunnen lezen, net als de PvdD-fractie. De gemeente Utrecht is niet de auteur en ook niet de opdrachtgever van het plan. Ik kan alleen op basis van wat ik kan lezen antwoord geven. Dat kan de PvdD-fractie zelf ook. Het is geen plan waartoe het college heeft besloten of wat aan de gemeente voorligt. De gemeente heeft bij het actieplan geen rol. Ze heeft wel haar eigen bomenambities. Die kent de PvdD-fractie ook. De PvdD-fractie heeft die ambities zelf ook. Wij rapporteren daarover.

Het antwoord op vraag 2. Ik zag in de Utrechtse internetcourant iets over de 70.000 bomen. Ik heb dat niet in het rapport kunnen vinden. Net zomin als de PvdD-fractie weet ik waar die bomen moeten komen.

Het antwoord op vraag 3. Wat ik zelf in het rapport lees - door het rapport te lezen zie ik dat het zowel om bestaande plannen als om nieuwe ontwikkelingen gaat. Bomen die onder de herplantplicht vallen, worden niet meegeteld. Dat is waar volgens de initiatiefnemers dit aantal over gaat.

Het antwoord op vraag 4. Het aardige is dat dit rapport eigenlijk zegt dat niet alle bomen gezond oud worden. Het is in een bos normaal dat sommige bomen groot worden en andere bomen het onderspit delven, maar dat is een andere situatie dan in de gebouwde omgeving van Utrecht. Daar proberen wij steeds meer aandacht te besteden aan voldoende ruimte onder de grond, zodat er voldoende mogelijkheid is om te wortelen. Wij proberen daar steeds meer aandacht aan te geven, zodat bomen in de stad voldoende tot wasdom komen.

De heer **IŞIK** (PvdA): Voorzitter! Ik vraag mij af hoe het kan dat mensen zonder overleg met het college zo'n initiatief kunnen nemen terwijl de buitenruimte van de gemeente is. Hoe denkt het college daarover?

Mevrouw **VAN HOOIJDONK** (wethouder): Voorzitter! Ik vind het een hartstikke goed initiatief. Het is gebeurd op provinciaal niveau en wordt volgens mij ook gesteund door Provinciale Staten. Het is in ontvangst genomen door de gedeputeerde die zich met natuur bezighoudt. Ik juich dat van harte toe. Geen kwaad woord over het initiatief. Ik juich het van harte toe dat er meer bomen komen, ook in Utrecht, maar ook verderop in de regio. Ik moet de PvdD-fractie echter een aantal antwoorden schuldig blijven, omdat ik er niet meer van afweet dat de PvdD-fractie zelf.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Soms zijn raadsleden bijzonder goed geïnformeerd.

Mevrouw **SNIPPE** (PvdD): Voorzitter! Ik dank de wethouder voor de beantwoording. Ik vind het echter opmerkelijk dat het college hier zo weinig van afweet. Ik had wat meer betrokkenheid verwacht. Ik vraag mij af in hoeverre het college zich bemoeit met de verzorging van deze 70.000 bomen. Komt er een plan voor de verzorging en het onderhoud van de bomen, of bemoeit het college zich er verder niet mee?

Mevrouw **VAN HOOIJDONK** (wethouder): Voorzitter! Er is een blijvend misverstand. De PvdD-fractie denkt dat er is besloten om 70.000 bomen te planten, maar dat is volgens mij niet aan de orde. Er zijn maatschappelijke partijen - ik steun dat zeer - die hebben bekeken wat er in deze regio kan. Daarmee proberen zij, neem ik aan, om er meer aan te doen. Er is echter geen besluit over de 70.000 bomen genomen. Het gaat voor een groot deel over terreinen van terreinbeheerders.

Haarzuilens staat er letterlijk in en ook wordt Natuurmonumenten genoemd. Ik denk dat er een misverstand heerst over de aard van het plan.

Natuurlijk verzorgen wij de bomen in de openbare ruimte, maar dat is vast geen verrassing.

3. Vragen van mevrouw Meerding (VVD) inzake Een oplossing voor eLe Tapas.

Mevrouw **MEERDING** (VVD): Voorzitter! Op 11 januari 2021 heeft de VVD-fractie schriftelijke vragen ingediend over restaurant eLe Tapas. Helaas zijn deze vragen niet binnen de verzochte termijn beantwoord. Daarom worden deze vragen nu mondeling ingediend; schriftelijke vraag nr. 6 is ingetrokken. Onlangs is de fractie van de VVD benaderd door de eigenaar van restaurant eLe Tapas aan de Oudegracht aan de Werf 211. Al 13 jaar is het restaurant op deze plek gevestigd, waarvan de laatste 10 jaar met een terrasvergunning voor zowel nr. 209 als voor nr. 211. Nu wil de eigenaar zijn zaak graag verkopen, maar de gemeente weigert voor nr. 209 een nieuwe terrasvergunning te verlenen. De weigering is gebaseerd op het Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018. Dit zorgt voor problemen bij de verkoop nu er geen interesse is om het restaurant over te nemen zonder terras op beide nummers. Echter, het is voor de eigenaar heel belangrijk dat hij zijn restaurant in deze crisistijd kan verkopen zodat hij zijn financiële verplichtingen jegens de gemeente kan voldoen. Dit brengt de fractie van de VVD-fractie tot de volgende vragen.

1. Het restaurant bevindt zich (gedeeltelijk) op een plek die in het Horecakader 2018 wordt aangemerkt als 'verwijderde ontwikkellocatie'. Hoe verhoudt het uitsterfbeleid uit het Horecakader 2018 zich tot eerder verworven rechten? Komen ondernemers die hun zaak willen verkopen in aanmerking voor een schadevergoeding wegens planschade?
2. Kan het college toezeggen samen met de huidige eigenaar en een eventuele nieuwe eigenaar te zoeken naar een oplossing? Bijvoorbeeld door het alsnog toekennen van een terrasvergunning of in de vorm van een tegemoetkoming?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. Wat hier speelt, is dat in 2010 in strijd met het terrassenreglement uit 2004 een exploitatievergunning is verleend voor een extra terras op nummer 209. Dat had niet mogen gebeuren: er is een fout gemaakt. Dat was de ondernemer bekend. De wijkraad en anderen hebben verscheidene processen gevoerd en hebben er bewaar tegen gemaakt.

Een exploitatievergunning is altijd persoonsgebonden en vervalt op het moment dat een zaak overgaat op iemand anders. In dit geval hebben wij ervoor gekozen die vergunning te behouden, maar op het moment dat de zaak overgaat op iemand anders vervalt die. Wij hebben kenbaar gemaakt dat de gemaakte fout niet nogmaals zou worden gemaakt. De vorige eigenaar heeft van de fout jarenlang geprofiteerd. Het stadsbestuur is er niet aan gehouden om een eerder gemaakte fout opnieuw te begaan.

Het antwoord op vraag 2. Wij zijn met de nieuwe exploitant in overleg getreden. Hij heeft een aanvraag voor een exploitatievergunning ingediend. Hij heeft de aanvraag aangepast. Die aanvraag behelst alleen terrasnummer 211. Binnenkort zal de gemeente over die aanvraag een besluit nemen.

Wat betreft de tegemoetkoming: het claimen van gemeentegrond voor een terras kan volgens ons nooit een reden zijn voor een tegemoetkoming. Helaas kunnen wij weinig voor de nieuwe exploitant betekenen.

Mevrouw **MEERDING** (VVD): Voorzitter! Ik bedank de wethouder voor de beantwoording. Wat de wethouder zegt, is voor mij nieuw. Het is andere informatie dan die welke ik van het horecaloket kreeg. Als ik dit goed begrijp, is de vergunning in 2004 onterecht verleend. Dat feit brengt met zich mee dat als de vergunning wordt ingetrokken er geen planschade is en dat derhalve geen vergoeding kan worden gegeven.

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! De vergunning is in 2010 onterecht verleend, maar op basis van het terrasreglement dat sedert 2004 gold. Wij hebben er in het huidige horecakader niet voor gekozen om op de bewuste plek terrassen toe te staan. Een eerder gemaakte fout, waar mensen kennis van hadden - de onderhavige ondernemer wist ervan of had dit kunnen weten - kan niet betekenen dat wij dezelfde fout opnieuw moeten maken. Dan is er ook geen sprake van planschade. Het is gemeentegrond waar wij een vergunning voor afgeven.

6. Vragen van mevrouw Snippe inzake olielek Merwedekanaal.

Mevrouw **SNIPPE** (PvdD): Voorzitter! Half augustus 2020 raakte een deel van het Merwedekanaal vervuild met olie. De PvdD-fractie stelde direct vragen, eerst 'achter de schermen' en later ook via schriftelijke vragen 287/2020, waarop wij vorige week antwoord kregen. De antwoorden choqueerden ons, enerzijds omdat het om een substantieel olielek van circa 200-250 liter ging, anderzijds omdat de olie afkomstig was van een bedrijf dat géén melding had gedaan van het lek en bij inspectie door de gemeente nog meer milieuovertredingen bleek te hebben begaan. De gemeente kwam pas meer dan een maand na het olielek in actie. De PvdD-fractie stelt hierover de volgende vragen.

1. Hoe kan het dat de gemeente pas meer dan een maand na het olielek het riool heeft geïnspecteerd en gereinigd? Is door deze late actie nog extra verontreiniging in het Merwedekanaal terechtgekomen? Zo ja, wat is eraan gedaan?
2. Om wat voor soort bedrijf gaat het? Welke milieuovertredingen heeft het nog meer begaan? Aan welk bedrag moeten wij denken bij de hoogte van de schadeclaim?
3. Blijft het college dit bedrijf onder verscherpt toezicht houden via (onaangekondigde) inspecties en gedurende langere tijd? Zo nee, waarom niet?
   Dit bedrijf neemt het duidelijk niet nauw met de milieuregels.
4. Welke maatregelen neemt het college vanaf nu *extra* om milieuvervuiling te voorkomen door bedrijven waarbij een reëel risico op vervuiling en overtredingen aanwezig is?

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. Het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer van de waterkwaliteit en daarmee ook voor de afhandeling van dit type incidenten. Het waterschap verzoekt de gemeente om de riolen in de afhandeling van zo'n incident te reinigen. De tijdlijn is als volgt: wij hebben van het waterschap begin september de vraag gekregen om de riolen rondom de overstort te reinigen. Dat hebben wij op 10 september jl. laten doen. Naar aanleiding van die reiniging is in overleg met het waterschap besloten om ook de riolen in de Eendrachtlaan en de Overijssellaan te reinigen. Dat is op 23 september jl. gebeurd. Bij deze laatste reiniging is de lozer van de olie ontdekt. Het is helaas technisch niet terug te halen of door deze tijdlijn extra verontreinigingen in het water zijn terechtgekomen. Er zijn in ieder geval geen losse meldingen over ingekomen.

Het antwoord op vraag 2. Er is sprake van een verhuurbedrijf met garage, werkplaats en wasstraat aan de Eendrachtlaan in Utrecht. Bij controle is een aantal overtredingen geconstateerd: het niet aantoonbaar hebben uitgevoerd van de verplichte vijfjaarlijkse controle van de olieafscheider, het op een onjuiste manier opslaan van bodembedreigende stoffen, het op een onjuiste manier uitvoeren van bodembedreigende activiteiten, het niet schoonhouden van grote lekbakken voor bodembedreigende stoffen alsmede het ondoelmatige beheer van afvalstoffen.

Het antwoord op vraag 3. Natuurlijk; wij zullen naar aanleiding van dit incident het bedrijf de komende periode jaarlijks zowel onaangekondigd als aangekondigd bezoeken. Dat blijven wij net zo lang doen totdat uit deze bezoeken blijkt dat er geen zware overtredingen meer worden geconstateerd.

Het vermoeden is gerezen - men is onschuldig tot het tegendeel is bewezen - dat er sprake is van milieudelicten, waarbij ook opzet in het spel is. Dat betekent dat wij ook de milieupolitie hebben ingeschakeld.

Het antwoord op vraag 4. Bij het toezicht is er echt aandacht voor dit type incidenten, maar het gaat ook om het naleefgedrag van individuele medewerkers. De ervaring leert dat door het toezichtbeleid van het college het gedrag toch lastig is te beïnvloeden. Dat ligt echt bij de individuele vergunninghouders.

Mevrouw **SNIPPE** (PvdD): Voorzitter! Bij de beantwoording is een deel van de vraag overgeslagen, namelijk over een eventuele schadeclaim. Misschien kan de wethouder dat deel alsnog beantwoorden.

Kan het college iets betekenen voor het gedrag van de individuele werknemers? Is het mogelijk om daarover met het bedrijf in gesprek te gaan? Het is heel jammer dat vanwege slecht gedrag dit soort dingen gebeurt.

De heer **EERENBERG** (wethouder): Voorzitter! De hoogte van de schadeclaim weten wij nog niet. Daar wordt aan gerekend. De insteek is dat de gemeente en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voornemens zijn om alle gemaakte kosten op de overtreder te verhalen. Het zal

nog even duren voordat dit allemaal is uitgezocht. Ik vind de suggestie van de PvdD-fractie heel nuttig. Voor veel bedrijven is het prettig dat wij niet alleen maar komen toezien, maar ook bekijken wat het bedrijf nodig heeft om de individuele medewerkers te steunen. Ik neem dit mij ter harte. Ik zal dit eens met onze eigen toezichthouders van de RUD bespreken.

7. Vragen van de heer Van der Zweth (PvdA) en de heer Koning (D66) inzake Aanpakken leegstand binnenstad.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! De fracties van de PvdA en D66 maken zich zorgen over het grote aantal leegstaande panden in de binnenstad. Wie door de stad wandelt, ziet steeds meer leegstand. Door de coronacrisis zal het aantal ondernemers dat wordt geconfronteerd met faillissement verder toenemen. Wij ontvangen daarnaast berichten van winkels en ondernemingen die zodra hun huurtermijn verstreken is, zullen sluiten. Dit schetst een nog somberder beeld van de binnenstad, namelijk het beeld van een stad waar de levendigheid voor een deel verdwenen is en waardoor de aantrekkelijkheid voor bewoners en bezoekers sterk afneemt. Inmiddels is de Omgevingsvisie Binnenstad bijna gereed en zullen er voor de langere termijn ongetwijfeld plannen zijn om leegstand en leegloop aan te pakken, al dan niet met creatieve, alternatieve oplossingen. In antwoord op vragen van de D66-fractie schrijft de wethouder op 18 maart 2020 dat de gemeente in gesprek is met ondernemers en vastgoedeigenaren om de leegstand tussentijds aan te pakken door alternatieve bestemmingen mogelijk te maken. Wij zijn nu bijna een jaar verder en, zoals hierboven geschetst, is de leegstand alleen maar toegenomen. Wij hebben hierover de volgende vragen.

1. Kan de wethouder aangeven hoe de leegstand in de binnenstad zich afgelopen jaar heeft ontwikkeld en wat de verwachtingen voor komende periode zijn?
2. Deelt het college onze zorgen over de toenemende leegstand en is zij met ons van mening dat op zo kort mogelijke termijn, in overleg met ondernemers en vastgoedeigenaren, naar oplossingen moet worden gezocht? Kan het college toezeggen om de komende maanden alles in het werk te stellen om leegstaande panden andere functies te geven en om de levendigheid van de binnenstad te bevorderen?
3. Bestaan er op dit moment al concrete plannen? Zo ja, waar bestaan deze plannen uit en op welke termijn kunnen die worden gerealiseerd? Zo nee, waar precies liggen de belemmeringen om creatieve oplossingen in praktijk te brengen?
4. Onze fracties denken aan oplossingen in de sfeer van ruimte voor startende ondernemers, het bieden van ruimte aan kunstenaars (ateliers) en het bieden van een aanloophuur en woonfuncties boven winkels. Kan het college zich in dergelijke ideeën vinden?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Op 18 maart jl. konden wij nog niet voorzien wat de effecten van de coronapandemie allemaal met zich meebrengen en welke ingrijpende gevolgen die hebben. Wij vinden het oprecht vreselijk wat dit betekent voor Utrechtse ondernemers, de winkeliers en de horeca. Wij zien op dit moment in de binnenstad de leegstand van winkelpanden toenemen. Voor zover wij kunnen zien, is het aantal panden dat in december 2020 leeg komt te staan in het winkelwandelgebied rond de Steenweg, de Lange Elisabethstraat en de Bakkerstraat ongeveer 39. In oktober 2019 waren er 29 panden te huur. Het is opvallend dat de leegstand zich nu voordoet aan de Steenweg en in de Lange Elisabethstraat. Wij hebben bij de tellingen het Stationsgebied en Hoog Catharijne niet betrokken.

Het is de verwachting dat de cijfers zullen oplopen, zeker als de steunmaatregelen worden afgebouwd en de coronapandemie door blijft gaan. Wij delen de zorgen van de vragensteller. Wij houden de ontwikkelingen in de binnenstad nauwlettend in de gaten. Wellicht heeft men gehoord dat ik het initiatief heb genomen om samen met de G6 hierover in overleg te gaan met het ministerie van EZK. Wij hebben gezamenlijk een oproep gedaan voor extra aandacht voor de getroffen binnensteden. Lokaal voeren wij veel gesprekken met vastgoedondernemers, bedrijfsmakelaars, ondernemers en het centrummanagement Utrecht. Samen zoeken wij naar oplossingen voor de leegstand voor zover dat binnen onze mogelijkheden ligt. Wij willen zorgdragen voor een vitale binnenstad. Utrecht Marketing speelt daarbij een belangrijke rol. Het toevoegen of mengen van functies is daarbij een van de mogelijke denkrichtingen.

Gevraagd is of er concrete plannen zijn. Ja, die zijn er. In de afgelopen periode zijn wij daarover met partners in gesprek geweest. Wij hebben de opdracht gegeven om te bekijken hoe wij eventueel met die leegstand kunnen omgaan. Wij hebben de situatie geanalyseerd en zijn daarover

met externe experts om de tafel gegaan. Dat zou er in maart a.s. moeten leiden tot een plan van aanpak om het probleem in de jaren 2021/2022 aan te pakken. Ook moet een vervolgaanpak voor de langere termijn worden voorbereid. Wij willen bekijken hoe wij het winkelgebied voor een deel kunnen transformeren. Los van de ontwikkelingen vanwege corona was een verplaatsing in de richting van digitaal en concentratie waarneembaar. De corona-epidemie heeft dat proces behoorlijk versneld. In dat plan heeft de gemeente een rol bij het faciliteren. Wij kunnen het vastgoed niet overnemen, dat is het bezit van mensen. Wij brengen wel de expertise en de input bij elkaar en proberen de gesprekken daarover te faciliteren.

Bij de aanpak van de leegstand staan wij open voor alle ideeën en initiatieven die de aantrekkelijkheid van de binnenstad kunnen versterken. Het is van belang dat de gemeente geen vastgoedeigenaar is. Participatie en medewerking van vastgoedeigenaren zijn belangrijke punten.

De heer **VAN STEEG** (CDA): Voorzitter! Als ik de wethouder goed begrijp, speelt hij een actieve rol en voert de gemeente de regie bij het bij elkaar krijgen van huurders en verhuurders.

In het verleden was er een plan dat "Wonen boven winkels" heette. Is dat plan er nog steeds? Wordt dat gebruikt bij het vinden van oplossingen?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! "Wonen boven winkels" is nog steeds een regeling waarvan gebruik kan worden gemaakt. De gemeente helpt daarbij met een beetje geld.

Wij proberen het gesprek tussen vastgoed en ondernemers te faciliteren. Wat wij zien, is dat het grootwinkelbedrijf - de wat grotere vestigingen - zich in de binnensteden concentreren op één vestiging, waar ze vroeger verscheidene vestigingen hadden. Daarom vallen er op de Steenweg gaten. Dat is niet plezierig. Er zijn echter bedrijvenmakelaars die hieraan werken.

De heer **DEKKERS** (GroenLinks): Voorzitter! Het is goed dat de gemeente dit probleem onderkent en samenwerkt met ondernemers en ondernemersorganisaties om het aan te pakken. Een van de vragen is wat op dit moment belemmeringen voor oplossingen zijn. Kan de raad helpen bij het wegnemen daarvan?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Belemmeringen op korte termijn kunnen bestemmingen zijn. De gemeente kan bekijken of ze daaraan kan meewerken. Een vastgoedeigenaar wil echter graag voor een pand een huursom incasseren. Die last kan de gemeente onmogelijk dragen. Dat is een praktisch probleem. Wij zijn in gesprek over de vraag of vastgoedeigenaren een lagere huurprijs willen accepteren. Tussen droom en daad …

Mevrouw **STURKENBOOM** (Student & Starter): Voorzitter! Ik ben benieuwd of volgens het plan van aanpak al medio maart kan worden bekeken of eventueel extra studie- en flexwerkplekken te realiseren zijn en om die bij vastgoedeigenaren als optie onder de aandacht te brengen.

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Wij zouden alle opties moeten bekijken. Dat kunnen werkplekken zijn. Het is echter van belang dat het vitale winkelgebied een vitaal winkelgebied blijft. Het beleid richt zich vooraleerst daarop. Er is een aanpak voor zowel de korte als de lange termijn.

Mevrouw **SNIPPE** (PvdD): Voorzitter! Wat vindt de wethouder - afgezien van de coronacrisis - van de stelling dat er in Utrecht te veel winkelgebied is? Vindt hij dat Hoog Catharijne had moeten worden uitgebreid?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! Ik weet niet of het zinvol is om een historische verhandeling over de uitbreiding van het winkelgebied ten beste te geven. Ik vind wel dat het winkelgebied heel mooi is geworden. Echter, de coronacrisis heeft een versnelling van de leegstand teweeggebracht. Waar in andere delen van Nederland leegstand al eerder een probleem was, had Utrecht daar niet zo veel last van. Utrecht is een gewilde winkelstad. Onderzoek toont aan dat Utrecht dat zal blijven, maar dan moet op korte termijn een aantal acties worden ondernomen om de aantrekkelijkheid van de binnenstad op peil te houden. Als winkelrondjes stuk gaan, is dat op de lange termijn een groot probleem. Daarom werken wij aan een aanpak. Ik sluit niet uit dat hier en daar een winkelpand transformeert.

De heer **VAN DER ZWETH** (PvdA): Voorzitter! Ik dank de wethouder voor het beantwoorden van de vragen. Het is mooi dat ook voor de korte termijn plannen worden gemaakt. Over anderhalve maand is het al half maart. Het is voor de winkeliers een ongehoord zware tijd. Ik hoop dat de wethouder zo snel mogelijk iets doet om de leegstand tegen te gaan. Kan hij ons ervan op de hoogte houden hoe het plan eruitziet, wat het vervolgtraject is en wat de raad daarvoor kan betekenen?

De heer **VERSCHUURE** (wethouder): Voorzitter! De urgentie is iedereen duidelijk. De raad heeft het college geholpen door de coronapakketten vast te stellen. Een van de regelingen daarvan is dat daar een beetje geld voor beschikbaar is. Daarmee kunnen wij echter geen huurverlagingen betalen - dat zal men ons ook niet vragen - maar het college kan proberen de aanpak deels te faciliteren. Dat doet het. Ik zal de raad daarvan op de hoogte houden.

8. Vragen van mevrouw Podt (D66) en de heer Saiah (D66) inzake vluchtelingenkinderen en thuisonderwijs.

Mevrouw **PODT** (D66): Voorzitter! De afgelopen maanden is er terecht veel aandacht geweest voor de gevolgen van de coronamaatregelen voor het onderwijs. Wij realiseren ons dat voor veel kinderen (en hun ouders) deze tijd zwaar is en dat scholen er alles aan doen om de leerachterstanden zo veel mogelijk te voorkomen. Wij zien dat specifieke groepen soms nog extra worstelen om in deze tijd mee te komen. Daarom stelt de D66-fractie vandaag enkele vragen over het thuisonderwijs voor kinderen van statushouders.

Voor veel ouders die nog niet zo lang in Nederland zijn is het thuis begeleiden van hun kinderen extra ingewikkeld. Ouders hebben met het vertalen van de lesstof een achterstand. Die lopen ze al snel op als de ouders zelf ook nog Nederlandse les krijgen. Bovendien valt het op scholen niet altijd mee om digitaal onderwijs te geven en om kinderen die meer steun nodig hebben op school te ontvangen en les te geven.

1. Herkent het college het bovenstaande beeld? Komen deze signalen ook bij de gemeente terecht?
2. Hoe verloopt op dit moment het onderwijs in Internationale Schakelklassen en op basisscholen voor kinderen die net in Nederland zijn? Krijgen zij thuisonderwijs? Hoe verloopt dit?
3. Waar kunnen ouders van kinderen terecht die worstelen om hun kinderen bij het thuisonderwijs goed te begeleiden? Hoe weten ouders dat ze daar terechtkunnen?
4. We weten dat er naast de onderwijspartners ook veel goede initiatieven in de stad zijn die kinderen en hun ouders helpen die worstelen met de taal in combinatie met thuisonderwijs. Hoe wordt ervoor gezorgd dat vraag en aanbod elkaar vinden?
5. Zijn organisaties die statushouders begeleiden (zoals Vluchtelingenwerk) voldoende betrokken bij deze opgave zodat alle ouders en kinderen weten welk aanbod er is?
6. Lukt het de gemeente om via de partners uit de stad deze ouders bij te staan?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. Ook wij krijgen via de onderwijspartners, samenwerkingspartners en Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) deze berichten te horen. In het algemeen heeft de school de kinderen gelukkig goed in beeld.

Het antwoord op vraag 2. De groep leerlingen van de internationale schakelklas is heel divers. De verschillen zijn groot. De benadering is daarom op maat. De leerlingen die geen Nederlands spreken, volgen het onderwijs volledig op school. Hetzelfde geldt voor de leerlingen die vooral praktijkonderwijs volgen. Met de andere leerlingen worden individuele afspraken gemaakt om het thuisonderwijs vorm te geven. Als het nodig is, komen zij terug naar school voor extra steun. Soms komen zij verscheidene dagen naar school. De leerlingen zijn allemaal in beeld. Er is intensief contact mee. ISK wil tegelijkertijd niet alle leerlingen als kwetsbaar beschouwen. Men zet in op het versterken van eigen kracht en het ervoor zorgen dat leerlingen en hun ouders zelf de verantwoordelijkheid op zich nemen. Waar steun nodig is, wordt die geboden. Een deel van de jongeren volgt thuisonderwijs en gaat zo nu en dan naar school om de contacten te onderhouden. Zij hebben een laptop en het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) heeft een internetverbinding die goed genoeg is om er lessen mee te kunnen volgen. Ook de Taalschool, voorheen Het Mozaïek, de basisschool voor nieuwkomers, is dagelijks open voor ongeveer 30 leerlingen die gebruikmaken van noodopvang. 42 leerlingen krijgen in kleine clusters les op het AZC. Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) zet ook vrijwilligers in. Groep 8 krijgt elke dag

een dagdeel les. Er is contact met ouders, aandacht voor bewegen, sport en spel. Er is ook nauwe samenwerking voor matches tussen vrijwilligers en leerlingen.

Het antwoord op vraag 3. De leerlingen kunnen in eerste instantie terecht bij de mentor van de school. De mentor kan onder andere via het oudereninitiatief "It's My Child" bekijken wat nog meer nodig is.

Het antwoord op vraag 4. Zoals gezegd, heeft It's My Child een goed netwerk en een goed contact met de ouders. Ze heeft contact met allerlei initiatieven in de stad.

Het antwoord op vraag 5. Het onderwijs heeft als dat nodig is een goed contact met Vluchtelingenwerk. Dat komt vooral voor in individuele gevallen. In dat geval zijn de lijnen gelukkig kort.

Het antwoord op vraag 6. Ja, in het voorjaar is het initiatief Stadsnetwerk ontstaan. Verschillende organisaties bieden leerlingen online steun ten behoeve van de taal en het huiswerk. De gemeente steunt het Stadsnetwerk, net als andere initiatieven zoals Allemaal en It's My Child. Het laatstgenoemde initiatief geeft binnenkort een tijdschrift uit met 25 verhalen over hoe gezinnen deze tijd doorkomen en hoe ze de kinderen steunen. Dat is een prachtig initiatief om te laten zien hoe men elkaar kan inspireren om deze tijd vol te houden.

De heer **DEKKERS** (GroenLinks): Voorzitter! Bedankt voor de vragen en de antwoorden. De wethouder gaat vooral in op de kinderen van de internationale schakelklas. Er zijn ook kinderen van vluchtelingen of statushouders die op allerlei scholen gaan. Soms zijn dat twee kinderen per klas of minder. Ik weet dat de kinderen wel in beeld zijn, maar dat het heel moeilijk is om de ouders bij het thuisonderwijs te steunen. De scholen weten niet altijd dat daartoe mogelijkheden bestaan. Wil de wethouder zich voor deze kinderen extra inspannen zodat die kunnen profiteren van steun die op gewone basisscholen wordt gegeven?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Het is terecht dat de heer Dekkers daar aandacht voor vraagt. Dat kunnen zeer kwetsbare kinderen zijn. Kwetsbare kinderen kunnen naar school. Daar kan in dit geval sprake van zijn. Het Stadsnetwerk kan daar een rol bij spelen. Ik zal ervoor oppassen dat wij deze groep niet uit het oog verliezen.

Mevrouw **ASSEN** (PvdA): Voorzitter! Is ook in het reguliere basisonderwijs een tekort aan laptops en tablets om thuisonderwijs goed te organiseren? Heeft de wethouder in beeld of dat probleem ook bij deze groep kinderen speelt?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! Ik weet dat wij op dit punt zo veel mogelijk contact onderhouden, onder andere met het COA, om ervoor te zorgen dat iedereen die digitale steun nodig heeft, die kan krijgen. Het COA draagt daar ook zelf aan bij. Wij hebben dat punt in beeld. Dat lijkt nu goed te gaan, maar, in overeenstemming met wat de heer Dekkers zegt, er zijn veel kinderen die gewoon schoolgaan op een ROC of een MBO. Daar hebben ze met dezelfde problemen te maken als de andere leerlingen. Maar van de internationale schakelklas en Taalschool Het Mozaïek weten wij dat die het beter in de vingers hebben.

Mevrouw **VAN MIL** (Student & Starter): Voorzitter! Onlangs is apart onderzoek gedaan naar de achterstand van kinderen op basisscholen in Utrecht. Weet de wethouder of de internationale schakelklas daarbij is betrokken en of kinderen van statushouders en vluchtelingen misschien apart worden gemonitord?

De heer **VAN OOIJEN** (wethouder): Voorzitter! De Taalschool betreft basisonderwijs. Ik weet eerlijk gezegd niet of die school erbij is betrokken. Ik zal daar achteraangaan. In de corona-update zal ik erop terugkomen of wij voldoende kennis hebben van de eventuele achterstand van deze specifieke groep.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Wij zijn toe aan de laatste set vragen. Dit zal tevens de laatste set vragen van mevrouw Rajkowski zijn. Alles kent een laatste moment.

9. Vragen van mevrouw Rajkowski (VVD) en mevrouw Meerding (VVD) inzake "Die verhuur van jou kan veel méér opleveren".

Mevrouw **RAJKOWSKI** (VVD): Voorzitter! Sinds afgelopen najaar heeft de NVM de handen ineengeslagen met Meld Misdaad Anoniem en met andere brancheorganisaties om misbruik van vastgoed voor criminele doeleinden te voorkomen.

Op 27 januari jl. bericht politie.nl dat op verschillende plekken in Nederland aanhoudingen zijn verricht bij een grote actie tegen vastgoedcriminaliteit waarbij o.a. wapens, drugs en geldmachines zijn gevonden.

Wij zijn niet naïef, de onderwereld heeft ook in Utrecht de bovenwereld nodig en in de huidige coronacrisis zou het goedkoop opkopen van panden wel eens makkelijker kunnen dan voorheen. De VVD-fractie wil blijven inzetten op de strijd tegen de (zware) criminaliteit, ook nu veel andere uitdagingen onze aandacht vragen. Wij hebben daarom de volgende vragen:

1. Herkent het college deze zorgen? Zo ja, zijn er concrete meldingen of signalen uit onze gemeente? Zo nee, hoe verklaart het college dat?
2. Is het college bereid om contact op te nemen met de NVM om deze campagne ook in Utrecht onder de aandacht te brengen? De Bibob-toets is een goed en nuttig instrument, maar is niet waterdicht.
3. Welke andere instrumenten overweegt het college? Welke andere barrières kunnen wij opwerpen om te voorkomen dat criminelen vastgoed en panden in onze gemeente opkopen?

Mevrouw **DIJKSMA** (burgemeester): Voorzitter! Hartelijk dank voor deze vragen. In Den Haag zullen er veel volgen.

Het antwoord op vraag 1. De zorgen van mevrouw Rajkowski over de verwevenheid van criminelen met vastgoed zijn terecht. Het college herkent deze zorgen. Wij zien dat er ook in Utrecht tekenen zijn van en meldingen over concrete situaties. Hierbij moet men denken aan vastgoed dat wordt misbruikt voor de opslag van geld, wapens en drugs en voor illegale prostitutie. De signalen die wij daarover via Meld Misdaad Anoniem ontvangen, worden uiteraard opgepakt, actief in samenwerking met politie en het Openbaar Ministerie.

Het antwoord op vraag 2. Ik ben bereid om samen met de Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars en Taxateurs in onroerende goederen (NVM) deze campagne meer aandacht te geven.

Het antwoord op vraag 3. De Bibob-toets kan niet alleen voor woonhuizen, maar ook voor bedrijfspanden worden ingezet. Wij doen dat bijvoorbeeld door het aanpakken van huisjesmelkers. Wij werken via verschillende instrumenten, zoals de gemeentelijke leegstandsverordening. Daarover is de raad gisteren nog door de wethouder geïnformeerd. Er is de verhuurdersvergunning. Dat is een maatregel waarmee verhuurders die zorgen voor wanpraktijken zoals bedreiging of intimidatie - maar ook criminele activiteiten - beter kunnen worden aangepakt. De opkoopbescherming is iets wat wij samen met de G3 en Eindhoven als onderwerp voeren van een lobby bij het Rijk in Den Haag om de opkoopbescherming op te nemen in de Huisvestingswet. Ik heb al eerder gezegd dat ik van plan ben om vóór de zomer de raad een nota over ondermijning te presenteren. Ik had al bedacht dat het thema Vastgoed daar een belangrijke rol in moest spelen. Daarover zeg ik maar betekenisvol: "later meer".

De heer **DE BOER** (Stadsbelang Utrecht): Voorzitter! De Stadsbelang Utrecht-fractie heeft recent vragen gesteld over verwevenheid en de georganiseerde criminaliteit. Wij hopen dat deze vragen daarbij worden betrokken. Zijn er ook signalen dat deze verwevenheid ook doorstroomt in de gemeentelijke organisatie, dus los van het vastgoed?

Mevrouw **DIJKSMA** (burgemeester): Voorzitter! Het antwoord op de eerste vraag van de heer De Boer is dat wij vanzelfsprekend de vragen zo goed en zo snel mogelijk beantwoorden en eventueel een plek geven in de genoemde nota.

De tweede vraag van de heer De Boer kan ik op dit moment niet met zekerheid beantwoorden. Ik heb daar nu geen actieve signalen van. Ik zou dat moeten uitzoeken. Het kan zijn dat zoiets in het verleden aan de orde is geweest. Dat mag men nooit uitsluiten. Wij zijn er wel heel alert op dat de gemeentelijke organisatie verschoond blijft van dergelijke activiteiten. Wij zijn daar scherp op.

De heer **IŞIK** (PvdA): Voorzitter! Ik dank de burgemeester voor de voortvarende aanpak van de ondermijning. Ik ben blij dat het voorstel naar de raad onderweg is. Ik zou het fijn vinden als de burgemeester de mogelijkheid onderzoekt om met commerciële marktpartijen en verhuurders

convenanten af te sluiten, om zodoende de krachten te bundelen en om ervoor te zorgen dat in onze stad het vastgoed niet in handen komt van de criminelen.

Mevrouw **DIJKSMA** (burgemeester): Voorzitter! De nota is nog niet onderweg. De heer Işik vindt mij voortvarend. Daar ben ik heel blij mee, maar dat is net iets te voortvarend. Vóór de zomer – dat betekent dat wij daarmee op dit moment al aan de slag zijn – zal ik bekijken welke andere instrumenten naast de campagne van NVM daar een rol in kunnen spelen. Ik zal meewegen of daar convenanten bij passen. Wij moeten de goede krachten altijd blijven bundelen. Dat is de bedoeling van de heer Işik. Wij moeten samenwerken om de slechte dingen die er gebeuren te isoleren. Zo versta ik zijn vraag. Ik kom erop terug of dat via convenanten of via andere vormen van samenwerking moet gebeuren.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik dank iedereen hartelijk voor zijn of haar medewerking aan het vragenuur. Wij danken mevrouw Rajkowski voor haar deelname en haar voorzitten in de afgelopen jaren.
Ik wens iedereen een prettige avond.

De voorzitter sluit daarop, te 18.06 uur, het vragenuur.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel aanwijzen bestuurslid Stichting personeelsfonds Utrecht

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	DB Presidium
Kenmerk	8568252
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

Het Presidium stelt de raad voor te besluiten:

1. Op grond van het bepaalde in artikel 4 lid 2 van de Statuten van de Stichting personeelsfonds Utrechts Gemeentepersoneel raadslid Marcel Vonk aan te wijzen als bestuurslid van deze stichting.

Presidium gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,

Merel van Hall

de voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Context

De Stichting Personeelsfonds gemeente Utrecht is een fonds van en voor ambtenaren van de gemeente Utrecht. De stichting verleent financiële hulp aan medewerkers van de gemeente Utrecht met geldzorgen. In Nederland bestaat een goed stelsel van sociale voorzieningen, maar toch kan het voorkomen, dat een beroep daarop niet mogelijk is of onvoldoende oplossing biedt. Medewerkers die op die manier tussen de wal en het schip vallen, kunnen een beroep doen op het Personeelsfonds door middel van een aanvraag voor een renteloze lening of gift. Wie zitten er in het bestuur?
De leden van het bestuur zijn geen medewerkers van de gemeente Utrecht. Zo is de onafhankelijkheid van het Personeelsfonds en de vertrouwelijkheid zo goed mogelijk gewaarborgd. Het bestuur van de stichting heeft vijf leden en bestaat uit:
- Wethouder Personeel (voorzitter)
- een gemeenteraadslid, door de raad uit zijn midden aan te wijzen
- twee leden, benoemd op voordracht van de personeelsorganisaties ABVAKABO FNV en CNV Publieke Zaak
- een secretaris-penningmeester.

Het bestuur wordt ondersteund door twee adviseurs vanuit de gemeente.
Het eerder door de raad aangewezen bestuurslid stopt als bestuurslid.

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Raadsbesluit aanwijzen bestuurslid Stichting personeelsfonds Utrecht

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	DB Presidium
Zaaknummer	8568252
Jaargang en nummer	2021, nr. 20
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Op grond van het bepaalde in artikel 4 lid 2 van de Statuten van de Stichting personeelsfonds Utrechts Gemeentepersoneel raadslid Marcel Vonk aan te wijzen als bestuurslid van deze stichting.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 18 februari 2021.

De griffier,

Merel van Hall

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Gemeenteraad

Dossiernummer	1531
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	9
Omschrijving	Raadsvoorstel Statutenwijziging bij fusie NUOVO scholengroep en Anna van Rijn College Nieuwegein
ID	1579
Behandelend ambtenaar	Birgit Haberland
Telefoon	06 28310497
E-mail	b.haberland@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Onderwijs
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Onderwijs
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cultuur, Onderwijs, Sport/06-24862310

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Mens en Samenleving	11 februari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Statutenwijziging bij fusie NUOVO scholengroep en Anna van Rijn College Nieuwegein

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Birgit Haberland
Kenmerk	8297323
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. In te stemmen met de statutenwijziging van NUOVO scholengroep, bestaande uit de toevoeging van de gemeente Nieuwegein en de mogelijkheid om bij een meerhoofdig college van bestuur een taakverdeling af te spreken.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
NUOVO scholengroep is het schoolbestuur voor openbaar voortgezet onderwijs met scholen in de gemeenten Utrecht, Zeist en Utrechtse Heuvelrug. Om de continuïteit van het openbare Anna van Rijn college in Nieuwegein te borgen verzoekt NUOVO scholengroep om instemming van het college op het toetreden van Anna van Rijn college tot NUOVO scholen. Voor deze toetreding is een statutenwijziging van NUOVO scholengroep vereist. Het nu voorliggende voorstel is om in te stemmen met deze statutenwijziging.

Context
Aanleiding
NUOVO scholengroep vraagt in hun brief van 12 november 2020 om advies van het college van B&W van de gemeente Utrecht bij de voorgenomen fusie van NUOVO scholengroep met Stichting Anna van Rijn college in Nieuwegein.

NUOVO voorziet sinds 2018 in de administratie van het openbare Anna van Rijn college in Nieuwegein. In 2019 heeft de stichting Anna van Rijn college (Anna Mavo en Anna Lyceum, samen ruim 1200 leerlingen) aangegeven een bestuurlijke fusie te willen overwegen.
NUOVO Scholengroep heeft tien vestigingen in de gemeente Utrecht en vier vestigingen in de gemeenten Zeist en Utrechtse Heuvelrug met samen ruim 8500 leerlingen.
De scholengroep zal in de nieuwe samenstelling verder gaan onder de naam NUOVO Scholen.
Het verzoek aan de colleges van Burgemeester en wethouders en aan de gemeenteraden wordt in alle vier de betrokken gemeenteraden gelijktijdig voorgelegd.

Juridisch kader
Bij een fusie tussen twee schoolbesturen is een fusietoets door het Ministerie van Onderwijs verplicht. Schoolbesturen die willen fuseren moeten daarvoor een fusie-effect-rapportage sturen aan het ministerie. Deze is als bijlage toegevoegd. Verplicht onderdeel van deze fusie-effect-rapportage is een advies van B&W van de vestigingsgemeente(n) aan het schoolbestuur over de wenselijkheid van de voorgenomen fusie (Wet op het Voortgezet Onderwijs artikel 53.g.3.i). Het ministerie neemt een besluit over de fusie op basis van de fusie-effect-rapportage. Het ministerie voert daarbij een lichte procedurele toets uit

De gemeente heeft bij bestuurlijke fusies in het openbaar onderwijs twee verschillende rollen:
1. Rol in het kader van lokaal onderwijsbeleid. In deze rol moet het college van burgemeester en wethouders een oordeel geven over de wenselijkheid van de voorgenomen fusie (artikel 53.g.3.1 Wet op het voortgezet Onderwijs)).
2. Rol vanwege de verantwoordelijkheid voor het in stand houden van het openbaar onderwijs. In deze rol moet de gemeenteraad de statuten van de nieuwe rechtspersoon voor openbaar voortgezet onderwijs vaststellen (artikel 42b lid 7 Wet op het voortgezet onderwijs), en de leden van de Raad van Toezicht benoemen.

Het afwegingskader van de raad kan zijn dat de statuten een transparant kader bieden voor goed onderwijsbestuur.

Afweging op basis van Leidraad VNG
De VNG en de Commissie Fusietoets Onderwijs hebben een leidraad voor gemeenten opgesteld. Op basis van de fusie-effectrapportage en de leidraad van de VNG heeft het college positief geadviseerd over de voorgenomen fusie. De afweging die het college op grond van de leidraad heeft gemaakt is als volgt:

1. De fusie heeft geen gevolgen voor de spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen.
2. De gemeente Nieuwegein blijft verantwoordelijk voor huisvesting van het Anna van Rijn college.
3. NUOVO blijft als Utrechtse onderwijspartner op dezelfde manier betrokken bij de Utrechtse Onderwijs Agenda.
4. Het effect op de werkgelegenheid kan gunstig zijn omdat NUOVO een breed palet aan scholen, opleidingsplaatsen en ontwikkelmogelijkheden kan bieden aan onderwijsprofessionals.
5. De fusie heeft geen gevolgen voor de keuzevrijheid van het onderwijs.
6. De verantwoordelijkheid van de gemeente om voldoende openbaar onderwijs aan te bieden in de eigen gemeente blijft ongewijzigd. De kwaliteit van alle betrokken scholen is voldoende. De

financiële positie van de fusiepartners is voldoende sterk.
7. Regionale planvorming; er zijn geen voornemens om onderwijslocaties samen te voegen als gevolg van de fusie. Regionale planvorming met betrekking tot onderwijshuisvesting vindt ook nu al plaats. De gemeente werkt daarin samen met omringende gemeenten en hun schoolbesturen.
8. Bestuurlijke verhoudingen tussen onderwijsaanbieders in de gemeente of relevant groter voedingsgebied; In de gemeente Utrecht zijn naast de twee grote schoolbesturen in het voortgezet onderwijs met een vergelijkbare omvang, drie schoolbesturen met één vestiging voor voortgezet onderwijs.
9. Bestuurlijke verhoudingen tussen de betrokken gemeenten; De gemeente Nieuwegein zal toetreden tot het convenant dat NUOVO heeft afgesloten met de gemeente Utrecht, Zeist en Utrechtse Heuvelrug. De inhoud van het convenant wijzigt niet. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de gemeenten blijft onveranderd. De toetreding van de gemeente Nieuwegein is daarmee een uitvoeringsbesluit van het college.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- 17 september 2020: Benoeming lid van de Raad van Toezicht van NUOVO
- 18 juli 2019: Bestuurlijke fusie NUOVO Scholengroep (Utrecht) en OSG Schoonoord (Zeist en Utrechtse Heuvelrug)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	In te stemmen met de statutenwijziging van NUOVO scholengroep, bestaande uit de toevoeging van de gemeente Nieuwegein en de mogelijkheid om bij een meerhoofdig college van bestuur een taakverdeling af te spreken.
Argumenten	
1.1	Om de fusie te kunnen effectueren moet de gemeente Nieuwegein worden vermeld in de statuten.
	In de oude statuten is de gemeente Nieuwegein niet vermeld.
1.2	In de nieuwe statuten wordt het afbreukrisico in het bestuur verlaagd door de mogelijkheid op te nemen om indien een tweekoppig bestuur door omstandigheden niet in staat is het bestuur naar behoren uit te oefenen, een derde persoon bestuurlijke bevoegdheden te geven.
	In intentie heeft NUOVO een schoolbestuur bestaande uit twee personen. Er zijn omstandigheden mogelijk waar in een van deze twee personen, of zelfs allebei, tijdelijk niet in staat is om de werkzaamheden volledig uit te voeren. De oude statuten voorzien niet in de mogelijkheid om in dat geval een derde persoon bestuurlijke bevoegdheden te geven om de continuïteit van het bestuur te borgen. In de nieuwe statuten is deze mogelijkheid wel opgenomen.

Financiën
Aan dit voorstel zijn voor de gemeente geen kosten verbonden. De kosten voor huisvesting van de scholen in Nieuwegein vallen wettelijk onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Nieuwegein. Scholen buiten de gemeente Utrecht kunnen geen aanspraak maken op gemeentelijke subsidies van de gemeente Utrecht.

Vervolg
In de 3 andere betrokken gemeenten vindt gelijktijdig besluitvorming plaats over de statutenwijziging, toetreding tot het convenant en voorgenomen fusie. Als alle betrokken colleges over de voorgenomen fusie hebben geadviseerd wordt de fusie-effect-rapportage naar OCW gezonden en neemt OCW een besluit over de fusie.

NUOVO scholen zal bij beslissingen die op grond van de wet moeten worden voorgelegd aan het college van B&W of aan de gemeenteraad, de gemeenten Utrecht, Zeist, Utrechtse Heuvelrug en Nieuwegein moeten raadplegen.

Participatie

De medezeggenschap binnen NUOVO en Anna van Rijn college is betrokken en stemt in met de voorgenomen fusie.
De Raad van Toezicht van NUOVO, tevens Raad van Toezicht van Anna van Rijn college, stemt in met de fusie.

Communicatie

NUOVO scholen is zelf verantwoordelijk voor de communicatie over de fusie**.**

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Concept statuten

Bijlagen informatief
- Brief advies B&W gemeente Utrecht bij voorgenomen fusie NUOVO scholengroep en Anna van Rijn college
- Concept fusie effect rapportage
- Convenant NUOVO scholengroep en gemeenten Utrecht, Zeist en Utrechtse Heuvelrug
- Aanbiedingsbrief NUOVO

Kon pagina 1 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document Akte van statutenwijziging NUOVO Scholengroep.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/

Gemeente Utrecht

NUOVO scholengroep en Anna van Rijn college
L. de Wit
Postbus 1415
3500 BK UTRECHT

Behandeld door	B.C. Haberland	**Datum**	5 januari 2021
Doorkiesnummer	030 - 28 62652	**Ons kenmerk**	8297264
E-mail	b.haberland@utrecht.nl	**Onderwerp**	Advies bij de voorgenomen fusie tussen NUOVO scholengroep en Anna van Rijn college
Bijlage(n)			
Uw kenmerk		**Verzonden**	
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Beste heer de Wit,

U heeft aan ons het voornemen kenbaar gemaakt een bestuurlijke fusie te willen realiseren tussen:

- De Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht (NUOVO) met veertien scholen voor openbaar voortgezet onderwijs in de gemeenten Utrecht, Zeist en Utrechtse Heuvelrug;
- De Stichting Anna van Rijn College (AvR) met de Anna Mavo en het Anna Lyceum, scholen voor openbaar voortgezet onderwijs in de gemeente Nieuwegein;

U heeft aan ons college van B&W advies gevraagd in het kader van de wettelijk verplichte fusietoets (art. 53g WVO). In dat kader berichten wij u het volgende.

Met de voorgenomen bestuurlijke fusie wilt u in de regio een bestuurlijk kader bieden voor adequate spreiding en instandhouding van het openbaar voortgezet onderwijs.
U geeft aan dat u door de bestuurlijke fusie beter in staat bent om de onderwijskundige uitdagingen het hoofd te bieden en te werken aan een goede kwaliteit van het onderwijs en een sterk en toekomstbestendig Openbaar Onderwijs in de regio Utrecht.

De VNG en de Commissie Fusietoets Onderwijs hebben een leidraad voor gemeenten opgesteld. Wij hebben in ons advies deze leidraad meegewogen, en maken daarnaast onze eigen afweging.

1. De spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen ondervinden geen gevolgen van de fusie.
2. Onderwijshuisvesting; de gemeente blijft verantwoordelijk voor de huisvesting van het openbaar voortgezet onderwijs in de eigen gemeente.
3. De Utrechtse Onderwijs Agenda ondervindt geen gevolgen van de fusie.
4. Het effect op de werkgelegenheid kan gunstig zijn omdat NUOVO een breed palet aan scholen, opleidingsplaatsen en ontwikkelmogelijkheden kan bieden aan onderwijsprofessionals.
5. Keuzevrijheid in het onderwijs ondervindt geen gevolgen van de fusie.
6. De verantwoordelijkheid van de gemeente om voldoende openbaar onderwijs aan te bieden in de eigen gemeente blijft ongewijzigd. De kwaliteit van alle betrokken scholen is voldoende. De financiële positie van de fusiepartners is voldoende sterk.

7. Regionale planvorming; er zijn geen voornemens om onderwijslocaties samen te voegen als gevolg van de fusie. Regionale planvorming met betrekking tot onderwijshuisvesting vindt ook nu al plaats. De gemeente werkt daarin samen met omringende gemeenten en hun schoolbesturen.
8. Bestuurlijke verhoudingen tussen onderwijsaanbieders in de gemeente of relevant groter voedingsgebied; In de gemeente Utrecht zijn naast de twee grote schoolbesturen in het voortgezet onderwijs met een vergelijkbare omvang, drie schoolbesturen met één vestiging voor voortgezet onderwijs.
9. Bestuurlijke verhoudingen tussen de betrokken gemeenten; De gemeente Nieuwegein zal toetreden tot het convenant dat NUOVO heeft afgesloten met de gemeenten Utrecht, Zeist en Utrechtse Heuvelrug. De inhoud van het convenant wijzigt niet. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de gemeenten blijft onveranderd.

Het belang van de fusie voor de betrokken vier gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Zeist en Utrechtse Heuvelrug is om het (openbaar) voortgezet onderwijs op haar grondgebied te waarborgen, verspreid over de gemeenten, wijken en kernen. Een bestuurlijke fusie zal er toe bijdragen dat er een stevigere (financiële) basis is voor het voortbestaan van alle vestigingen en een breed, kwalitatief hoogwaardig aanbod. Wij adviseren daarom positief ten aanzien van de voorgenomen bestuurlijke fusie.

Wij zijn akkoord met toetreding van de gemeente Nieuwegein tot het bestaande convenant tussen NUOVO scholengroep en de gemeenten Utrecht, Zeist en Utrechtse Heuvelrug.

Wij geven u daarbij onderstaande aandachtspunten mee.

U geeft aan dat u toekomstbestendig onderwijs wilt ontwikkelen en geven, wat in het belang is van zowel kinderen als docenten. U verwacht meer mogelijkheden voor flexibele loopbaanpaden voor medewerkers en flexibele leerroutes voor leerlingen. Wij verwachten van u dat het niet alleen bij mogelijkheden blijft, maar dat u daadwerkelijk interactie tussen scholen en tussen scholen en hun omgeving stimuleert. Dit zal onder andere blijken uit meer samenwerking tussen scholen in de professionalisering van docenten en ontwikkeling van het onderwijs, meer leerlingen die gebruik maken van flexibele routes om op te stromen, en samenwerking met de lerarenopleidingen en aankomende onderwijsprofessionals op uw scholen.

Een groter schoolbestuur kent een groter afbreukrisico. NUOVO scholengroep is in een paar jaar bijna in omvang verdubbeld. Wij vinden het belangrijk dat u bij een zo sterke groei aandacht heeft voor de organisatiecultuur, de continuïteit, en communicatie tussen de bestuurslaag en de uitvoerende laag. Dit zal blijken uit een tenminste gelijkblijvende, of toenemende tevredenheid van medewerkers, ouders en leerlingen over uw scholen.

Het voortgezet onderwijs is een breed veld met meerdere partijen. Om leerlingen echte onderwijskansen te bieden en toekomstbestendig onderwijs te realiseren in Utrecht en de regio is samenwerking nodig. Wij waarderen de proactieve rol die NUOVO vervult in de Utrechtse Onderwijs Agenda en in onderdelen daarvan zoals de internationalisering van het onderwijs en de aanpak van het lerarentekort Utrecht Leert! Wij verwachten van een schoolbestuur van uw omvang dat u de samenwerking blijft stimuleren en een substantiële bijdrage blijft leveren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Fusie-Effectrapportage

Rapport
Anna van Rijn College en
NUOVO Scholengroep

Datum: 22 september 2020

INHOUD

Samenvatting 3

Hoofdstuk 1 Inleiding 5

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoeksrapport 5

1.2 Indeling van de projectorganisatie 5

1.3 Onderzoeksopdracht 6

1.4 Leeswijzer 6

Hoofdstuk 2 Beoogde fusie en fusieproces 7

2.1 Beoogde fusie, fusieproces en tijdsbestek 7

2.2 De motieven en de te bereiken doelen van de fusie 7

2.3 Alternatieven voor de fusie 9

Hoofdstuk 3 Communicatie over de fusie 10

3.1 Wijze waarop medezeggenschapsraden zijn en worden betrokken 10

3.2 Wijze waarop Raad van toezicht is en wordt betrokken 10

3.3 Wijze waarop personeel, ouders en leerlingen zijn en worden betrokken 10

3.4 Wijze waarop externe belanghebbenden zijn en worden betrokken 11

Hoofdstuk 4 Bestuurlijk visie en inrichting 11

4.1 Bestuurlijke organisatorische inrichting 11

4.2 Gevolgen van de fusie voor de overzichtelijkheid op locatieniveau 13

4.3 De bedrijfscultuur 14

4.4 Staffuncties 14

Hoofdstuk 5 Gevolgen voor personeel, ouders en leerlingen en borgen menselijke maat 14

5.1 Gevolgen van de fusie voor de betrokkenheid van personeel, leerlingen en ouders 14

5.2 Gevolgen voor voorzieningen 15

5.3 Gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid 17

Hoofdstuk 6 Effecten van de fusie op keuzevrijheid, diversiteit en bereikbaarheid 18

6.1 Effecten van de fusie op de keuzevrijheid 18

6.2 Effecten van de fusie op de diversiteit en spreiding van onderwijsvoorzieningen in de regio 18

Hoofdstuk 7 Kosten en baten van de fusie 18

7.1 Een overzicht van de huidige financiële situatie 18
Omvang 18
Overzicht van financiële kengetallen 18
Conclusie huidige financiële situatie 19
7.2 Financiële kosten en baten: een geconsolideerd financieel meerjarenperspectief 20
7.3 Financiële risico's: 20
7.4 Niet-financiële kosten en baten 21
Hoofdstuk 8 Evaluatie van de fusie 21
8.1 Evaluatie van de fusie 21
Hoofdstuk 9 Advies gemeente(n) 21
9.1 Advies van burgemeesters en wethouders 21

Samenvatting

De Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en Omstreken (hierna te noemen: NUOVO) en de Stichting Anna van Rijn College (hierna te noemen: AvR) willen vanuit hun gedeelde verantwoordelijkheid voor toekomstbestendig openbaar onderwijs en de ambitie om de best denkbare context voor de ontwikkeling van leerlingen en docenten te creëren, per 1 maart 2021 en als het niet anders kan vanwege het bestuurlijk besluitvormingsproces, per 1 augustus 2021 overgaan tot een juridische fusie. Dit komt neer op een bestuurlijke fusie in de zin van artikel 53 e van de WvO. Beide organisaties zien de navolgende redenen en meerwaarde om tot een fusie over te gaan:

1. Gelijksoortige waarden. Voor beide organisaties geldt dat iedereen welkom is en beide organisaties hechten aan kleinschaligheid, onderwijs op maat en uitstekende leerlingbegeleiding. De gefuseerde organisatie zal net als de huidige afzonderlijke organisaties een grote mate van autonomie kennen voor de individuele scholen. Diversiteit in culturen en werkwijzen op de verschillende scholen wordt gezien als een kracht. Het biedt maximale keuzevrijheid voor leerlingen en ontwikkelmogelijkheden voor docenten.

2. Het tweetalig onderwijsconcept op het Anna Lyceum is een concept met meerwaarde in de zin dat het een smaak toevoegt aan het palet dat reeds binnen NUOVO beschikbaar is.

3. Innovatie en keuzevrijheid leerlingen: Fusie levert meer financiële ruimte op voor innovatie. Daardoor neemt het vermogen toe om toekomstbestendig onderwijs te ontwikkelen en te geven, wat in het belang is van zowel kinderen als docenten. Ook voor de leerlingen van beide scholengroepen biedt het samengaan kansen doordat zij modules kunnen gaan volgen op NUOVO of AvR-scholen en daardoor meer kans hebben om op te stromen.

4. Professionaliseringsmogelijkheden: Fusie biedt ook in de onderwijskwaliteitszorg voordelen omdat de grotere schaal meer ruimte biedt voor professionaliseringsmogelijkheden. Ook wordt de professionele leergemeenschap meer divers en vergroot daarmee de mogelijkheden om van elkaar te leren.

5. NUOVO en AvR willen in tijden van een lerarentekort de beste docenten in de regio duurzaam aan zich binden. Het werven, begeleiden en professionaliseren van (top)docenten kan beter samen opgepakt worden dan ieder voor zich. De concurrentie in de regio is stevig, gezien de hoeveelheid besturen; samen staan we sterker in plaats van elkaar te “moeten” beconcurreren.

6. De landelijke trend tot regionalisering. De landelijke overheid decentraliseert taken en wil sturen via krachtige regionale spelers. Door een fusie worden AvR en NUOVO in combinatie een nog krachtiger speler in de regio.

7. NUOVO is een logische fusiepartner omdat NUOVO, evenals AvR, in dezelfde regio openbaar voortgezet onderwijs biedt en al drie jaar de bedrijfsvoering voor het AvR verzorgt. Op het terrein van de bedrijfsvoering is al sprake van vergaande harmonisatie in de werkwijze waardoor AvR op enkele kleine stappen na al is ingevoegd in de werkwijze van NUOVO.

8. Efficiëntere bedrijfsvoering: Een van de specifieke voordelen voor AvR, waar ook nu al van wordt geprofiteerd, is het kunnen delen van personele inzet van het bedrijfsbureau. De AvR organisatie is op dit moment eigenlijk te klein om er een eigen, breed en professioneel stafbureau op na te kunnen houden.

Sinds 1 augustus 2020 vormt NUOVO het bestuur over AvR. Hiervoor zijn met instemming van de gemeente Nieuwegein de statuten van AvR gewijzigd. Van alle onderzochte alternatieven is een bestuurlijke fusie de meest logische volgende stap. De medewerkers van AvR komen hierdoor in

dienst van NUOVO wat hen een aantal voordelen biedt zoals hierboven omschreven. Onderdeel uitmaken van een grotere organisatie biedt meer slagkracht, ruimte voor innovatie en professionalisering en meer interne carrièrekansen. NUOVO gunt dit aan de medewerkers van AvR en ziet alleen maar nadelen in het nog langer in stand houden van twee juridisch gescheiden rechtspersonen.

De bestuurlijke fusie zal geen gevolgen hebben voor de variatie en diversiteit in het onderwijsaanbod in de regio. Er verandert door de bestuurlijke fusie immers niets in het aantal scholen of de organisatievorm van de scholen, het aantal leerlingen of het onderwijsconcept. De fusie heeft ook geen effect op de keuzemogelijkheden van ouders en leerlingen. Sterker nog, het samengaan biedt leerlingen extra kansen doordat zij over en weer modules kunnen gaan volgen op NUOVO of AvR-scholen en daardoor meer kans hebben om op te stromen dan wel zich in kennis te verbreden of verdiepen binnen het gevarieerde onderwijsaanbod dat NUOVO te bieden heeft.

Ook de bestuurlijke diversiteit neemt niet af door de fusie. Gesteld kan worden dat dit reeds is gebeurd bij de bestuurlijke integratie in een moeder-dochter model per 1 augustus 2020 toen NUOVO het bestuur over AvR verkreeg en van twee colleges van bestuur en twee raden van toezicht werd teruggegaan naar één college van bestuur en één raad van toezicht. De fusie heeft wel tot gevolg dat de rechtspersoon, Stichting Anna van Rijn College per de fusiedatum op zal houden te bestaan doordat AvR op dat moment opgaat in NUOVO dat daarmee van veertien naar vijftien scholen groeit. NUOVO ziet Anna Lyceum en Anna Mavo samen als één school. Dit opgaan in één rechtspersoon heeft op zichzelf geen effect op de keuzemogelijkheden voor ouders en leerlingen.

Naar verwachting zal de fusie geen gevolgen hebben voor de betrokkenheid van de medezeggenschap, personeel, ouders en leerlingen. De medezeggenschapsraad van AvR zal ook na de fusie blijven bestaan. Daarnaast zullen de medewerkers van AvR na de fusie ook mee kunnen doen in de verkiezing van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van NUOVO. Betrokkenheid van ouders en leerlingen wordt bij de AvR scholen evenals bij NUOVO vooral per school georganiseerd wat ook logisch is gezien de variëteit in onderwijsconcepten en diversiteit van scholen.

De fusie zal geen significante gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering van AvR doordat NUOVO al sinds augustus 2018 de bedrijfsvoering voor AvR verzorgt en AvR ook reeds gebruik maakt van de ICT infrastructuur van NUOVO. Ook de facilitaire dienstverlening en ondersteuning op het vlak van de huisvesting zal na de fusie vanuit het bedrijfsbureau van NUOVO worden geleverd op de AvR scholen. Hetzelfde geldt voor de ondersteuning op HRM gebied. De bibliotheekvoorzieningen en ondersteuning van kinderen met bijzondere leerbehoeften wordt na de fusie, net als daarvoor, op de afzonderlijke scholen georganiseerd.

Per de fusiedatum houdt AvR op te bestaan en komen alle AvR medewerkers in dienst van NUOVO. Tijdens het implementatietraject na de fusiedatum, zal er met de bonden en de medezeggenschap worden gesproken over de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden. De ambitie is om per de fusiedatum alle noodzakelijke én wenselijke harmonisatieactiviteiten dusdanig te hebben voorbereid dat de instemming van MR/GMR per de fusiedatum enkel een formaliteit zal zijn.

AvR is evenals NUOVO financieel gezond zoals blijkt uit de jaarrekening 2019, de meerjarenbegroting en actuele prognoses.

De colleges van B&W van de gemeenten Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Nieuwegein hebben positief geadviseerd over de wenselijkheid van de fusie tussen NUOVO en AvR.

De fusie zal een jaar na effectuering geëvalueerd worden in samenspraak met de medezeggenschap en waar nodig zal dan bijgestuurd worden. Verder worden alle processen opgenomen in de reguliere planning- en control cyclus.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoeksrapport

Sinds augustus 2018 geeft NUOVO, op verzoek van AvR, uitvoering aan de bedrijfsvoering voor AvR. De belangrijkste reden hiervoor is efficiency en een benodigde kwaliteitsimpuls op het gebied van de ondersteunende diensten. AvR is te klein om er een eigen bedrijfsbureau op na te houden. Het is vanwege het schaalvoordeel efficiënter en goedkoper als NUOVO niet alleen de bedrijfsvoering over de veertien eigen scholen doet maar ook voor de Stichting AvR scholen.

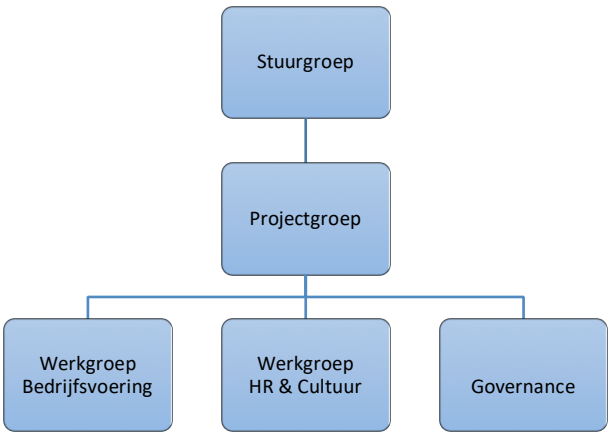
Sinds 1 augustus 2020 vormt NUOVO het bestuur over AvR. Per die datum heeft een bestuurlijke integratie in een moeder-dochter model plaatsgevonden waardoor van twee colleges van bestuur en twee raden van toezicht is teruggegaan naar één college van bestuur en één raad van toezicht. Dit is (kosten)efficiënter. Voor deze bestuurlijke integratie zijn met instemming van de gemeente Nieuwegein de statuten van AvR gewijzigd.

AvR en NUOVO hebben nu het voornemen om per 1 maart 2021 en, als het niet anders kan vanwege het tempo van het bestuurlijk besluitvormingsproces, per 1 augustus 2021, over te gaan tot een bestuurlijke fusie omdat dit, van alle onderzochte alternatieven, de meest logische volgende stap is.

De medewerkers van AvR komen hierdoor in dienst van NUOVO wat hen een aantal voordelen biedt: Onderdeel uitmaken van een grotere organisatie biedt meer slagkracht, ruimte voor innovatie en professionalisering en meer interne carrièrekansen. NUOVO gunt dit aan de medewerkers van AvR en ziet alleen maar nadelen in het nog langer in stand houden van twee juridisch gescheiden rechtspersonen. Daarom is onderzocht wat er nodig is om op het gebied van governance, bedrijfsvoering en HRM tot harmonisatie en één werkwijze voor beide organisaties te komen. Deze Fusie-effectrapportage is hier het resultaat van.

1.2 Indeling van de projectorganisatie

Teneinde inzichtelijk te maken wat er nodig is om in het kader van de bestuurlijke fusie tot een integratie van beide organisaties te komen op de gebieden HRM, Bedrijfsvoering en Governance en Onderwijskwaliteit, is door AvR en NUOVO een projectorganisatie ingericht (figuur 1 hieronder).

Figuur 1: Projectorganisatie

De projectorganisatie bestaat uit een stuurgroep en twee werkgroepen: Bedrijfsvoering en HRM. In deze werkgroepen hebben vanuit beide organisaties een aantal medewerkers met verschillende expertises plaatsgenomen om zo de stuurgroep te adviseren op de genoemde onderwerpen. In de stuurgroep namen tot 1 augustus 2020 de colleges van bestuur van AvR en NUOVO deel en vanaf 1 augustus 2020 het college van bestuur van NUOVO. Daarnaast zijn alle governance documenten van beide organisaties vergeleken en is inzichtelijk gemaakt op welke punten die per de fusiedatum aanpassing behoeven (zie bijlage). Ook is onderzoek gedaan naar de onderwijskwaliteit. Het onderzoeksrapport onderwijskwaliteit dat hiervan het resultaat is, is als bijlage bijgevoegd.

De projectgroep en stuurgroep kwamen regelmatig samen om de voortgang van de verschillende onderzoeken te bespreken. De werkgroepen hebben intensief onderzoek gedaan en kwamen, afhankelijk van de belasting van de opdracht, regelmatig samen gedurende de onderzoeksperiode.

Stukken die vanuit de stuurgroep werden voorgelegd aan de Raad van Toezicht van NUOVO werden sinds 1 augustus 2020 ook voor gevraagd dan wel ongevraagd advies voorgelegd aan een Adviescommissie van Toezicht Anna van Rijn College waarin twee leden van de Raad van Toezicht van NUOVO participeerden en twee leden van de voormalige Raad van Toezicht van AvR. Voor het functioneren van deze adviescommissie van toezicht is ook een afzonderlijk reglement opgesteld en vastgesteld door de raad van toezicht van NUOVO met positief advies van de voormalige raad van toezicht van AvR.

1.3 Onderzoeksopdracht

De stuurgroep heeft op advies van de projectgroep op 8 juni 2020 een plan van aanpak (PvA) voor de bestuurlijke fusie vastgesteld. In dit PvA werd ook de opdracht aan de werkgroepen en de opdracht op het terrein van de governance benoemd. Het resultaat van het uitvoeren van dit PvA/onderzoek is deze fusie-effectrapportage (FER) en een implementatieplan per werkgroep.
Het PvA inclusief de onderzoeksopdrachten en bemensing van de werkgroepen is terug te vinden in de bijlagen bij deze FER. Op basis van deze onderzoeksopdrachten hebben de werkgroepen via de projectgroep plannen van aanpak voorgelegd aan de stuurgroep en zijn aan de slag gegaan. Niet alle resultaten van de werkgroepen laten zich vangen in deze fusie-effectrapportage. De scope van hun onderzoek was op sommige onderdelen breder of betrof meer voorbereidingen op eventuele implementatieplannen.

1.4 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken zal achtereenvolgens worden besproken wat de beoogde fusie inhoudt, hoe deze vormgegeven kan worden, welke stappen zijn ondernomen om draagvlak te creëren en hoe de fusie, effect kan hebben op de betrokkenheid van ouders, leerlingen, personeel en de (financiële) risico's. Dit rapport is opgesteld naar het format van het modelformulier fusie-effectrapportage zoals dat te vinden is in bijlage 2, bij artikel 2, tweede lid van de regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017.

Hoofdstuk 2 Beoogde fusie en fusieproces

2.1 Beoogde fusie, fusieproces en tijdsbestek

De beide scholengroepen beogen een bestuurlijke fusie. De huidige situatie ziet er als volgt uit:
De NUOVO Scholengroep houdt de volgende scholen voor voortgezet onderwijs in stand:

1. Vakcollege Maarsbergen (07KP) voor vmbo;
2. Openbare Scholengroep Schoonoord (17BI)*, openbare scholen voor vmbo, havo en vwo. Het onderwijs wordt over meerdere (neven)vestigingen aangeboden;
3. de NUOVO Scholengroep (24TR)**, openbare scholen voor vmbo, havo en vwo. Het onderwijs wordt over meerdere (neven)vestigingen aangeboden;
4. het Utrechts Stedelijk Gymnasium (15JM); en openbare school voor vwo;
5. Pouwer College (17AO), een openbare school voor praktijkonderwijs;
6. Trajectum College (24TJ), een openbare scholengemeenschap voor vmbo;
7. UniC (30UB)**, een school voor vwo en havo.

* Dit onderwijs is verspreid over meerdere (neven)vestigingen aangeboden in de gemeente Zeist en Utrechtse Heuvelrug. Binnen Openbare Scholengroep Schoonoord (17BI) wordt onderwijs aangeboden op het Openbaar VMBO en MAVO Zeist, het Openbaar Lyceum Zeist en MAVO Doorn.

** Dit onderwijs is verspreid over meerdere (neven)vestigingen aangeboden in de gemeente Utrecht. Binnen de NUOVO Scholengroep (24TR) wordt onderwijs aangeboden op het Leidsche Rijn College, Ithaka ISK Utrecht, X11 Media en Vormgeving, VOLT! en Academie TIEN.

*** Binnen UniC wordt onderwijs aangeboden op UniC en de International School Utrecht;

Anna van Rijn College houdt de volgende scholen voor voortgezet onderwijs in stand:

1. Anna van Rijn College (18WS) openbare scholen voor vmbo, havo en vwo. Er wordt onderwijs aangeboden op Anna MAVO & ANNA Lyceum.

In de beoogde fusie gaan alle bovengenoemde brinnummers onder hetzelfde bestuur vallen. Voor dit proces is ruim de tijd genomen om voldoende ruimte te geven aan onderzoek, besluitvorming en implementatie alvorens definitief te fuseren. Zie in dat verband de planning zoals opgenomen in het PvA in de bijlagen. Als beoogde fusiedatum is 1 augustus 2021 aangehouden teneinde maximale ruimte voor het besluitvormingstraject in te bouwen. Op verzoek van de medezeggenschap is het proces versneld en gericht op fusie per 1 maart 2021. Daarbij geldt dat er gedurende de implementatie fase, na 1 maart 2021, resterende onderwerpen kunnen worden geharmoniseerd waar nodig. Binnen deze harmonisatie hebben de werkgroepen een belangrijke taak. Voor de onderzoeksfase, waaruit dit rapport voort is gekomen, hebben zij de huidige situaties van de beide scholengroepen in kaart gebracht en de gewenste situatie. In de aankomende periode gaan de werkgroepen in samenwerking met experts implementatieroutes ontwikkelen richting de gewenste situaties.

2.2 De motieven en de te bereiken doelen van de fusie

Naast de meerwaarde voor de medewerkers zoals benoemd in paragraaf 1.1, verwachten NUOVO en AvR ook dat de fusie meerwaarde zal hebben op de navolgende punten:

1. Gelijksoortige waarden. Voor beide organisaties geldt dat iedereen welkom is en beide organisaties hechten aan kleinschaligheid, onderwijs op maat en uitstekende leerlingbegeleiding. De gefuseerde organisatie zal net als de huidige afzonderlijke organisaties een grote mate van autonomie kennen voor de individuele scholen. Diversiteit in culturen en werkwijzen op de verschillende scholen wordt gezien als een kracht. Het biedt maximale keuzevrijheid voor leerlingen en ontwikkelmogelijkheden voor docenten.

2. Het tweetalig onderwijsconcept op het Anna Lyceum is een concept met meerwaarde in de zin dat het een smaak toevoegt aan het palet dat reeds binnen NUOVO beschikbaar is.

3. Innovatie en keuzevrijheid leerlingen: Fusie levert meer financiële ruimte op voor innovatie. Daardoor neemt het vermogen toe om toekomstbestendig onderwijs te ontwikkelen en te geven, wat in het belang is van zowel kinderen als docenten. Ook voor de leerlingen van beide scholengroepen biedt het samengaan kansen doordat zij modules kunnen gaan volgen op NUOVO of AvR-scholen en daardoor meer kans hebben om op te stromen.

4. Professionaliseringsmogelijkheden: Fusie biedt ook in de onderwijskwaliteitszorg voordelen omdat de grotere schaal meer ruimte biedt voor professionaliseringsmogelijkheden. Ook wordt de professionele leergemeenschap meer divers en vergroot daarmee de mogelijkheden om van elkaar te leren.

5. NUOVO en AvR willen in tijden van een lerarentekort de beste docenten in de regio duurzaam aan zich binden. Het werven, begeleiden en professionaliseren van (top)docenten kan beter samen opgepakt worden dan ieder voor zich. De concurrentie in de regio is stevig, gezien de hoeveelheid besturen; samen staan we sterker in plaats van elkaar te "moeten" beconcurreren.

6. De landelijke trend tot regionalisering. De landelijke overheid decentraliseert taken en wil sturen via krachtige regionale spelers. Door een fusie worden AvR en NUOVO in combinatie een nog krachtiger speler in de regio.

7. NUOVO is een logische fusiepartner omdat NUOVO evenals AvR in dezelfde regio openbaar voortgezet onderwijs biedt en al drie jaar de bedrijfsvoering voor het AvR verzorgt. Op het terrein van de bedrijfsvoering is al sprake van vergaande harmonisatie in de werkwijze waardoor AvR op enkele kleine stappen na al is ingevoegd in de werkwijze van NUOVO.

8. Efficiëntere bedrijfsvoering: Een van de specifieke voordelen voor AvR, waar ook nu al van wordt geprofiteerd, is het kunnen delen van personele inzet van het bedrijfsbureau. De AvR organisatie is op dit moment eigenlijk te klein om er een eigen, breed en professioneel stafbureau op na te kunnen houden.

Het leidende motief om te fuseren is wat het beste is voor de ontwikkeling van leerlingen, docenten en het openbaar onderwijs in de regio. De gefuseerde organisatie zal net als de huidige afzonderlijke organisaties een grote mate van autonomie kennen voor de individuele scholen. Diversiteit in culturen en werkwijzen op de verschillende scholen wordt gezien als een kracht. Het biedt maximale keuzevrijheid voor leerlingen en ontwikkelmogelijkheden voor docenten.

Diversiteit is de afgelopen jaren de motor geweest voor onderwijskundige ontwikkeling. Zo hebben de scholen, elk vanuit een eigen vertrekpunt en met inachtneming van de eigen doelgroep, wegen ingeslagen richting gepersonaliseerd leren. Uitwisseling tussen de scholen heeft geleid tot eigenzinnige uitwerkingen, die aan kracht hebben gewonnen door permanent te sparren met collega-scholen.

Waar gepersonaliseerd onderwijs de inhoud was, heeft de professionele leergemeenschap –die zich gaandeweg ontwikkelt - een stimulerende omgeving gecreëerd, die onbegaanbaar geachte paden toegankelijk maakt. De professionele leergemeenschap kent inmiddels vele vormen: studiebijeenkomsten met alle leidinggevenden, studiereizen, gezamenlijke schoolprojecten, waarderend onderzoek, etc. Verwacht wordt dat meer scholen een nog grotere diversiteit oplevert; een voedingsbodem voor meer en volgende stappen voorwaarts.

NUOVO en AvR willen de beste docenten in de regio duurzaam aan zich binden. Het werven, begeleiden en professionaliseren van (top)docenten kan beter samen opgepakt worden dan ieder voor zich. De concurrentie in de regio is stevig, zeker gezien de krapte op de arbeidsmarkt en de hoeveelheid besturen; samen staan we sterker in plaats van elkaar te beconcurreren. Aantrekkelijke werkgevers met slagkracht en ruimte om te innoveren hebben aan het einde van de rit een betere docent voor de klas en dat is ook in het belang van leerlingen.

Een van de specifieke voordelen van de fusie voor AvR is het kunnen delen van personele inzet van het bedrijfsbureau. De organisatie is op dit moment eigenlijk te klein om een breed, professioneel staf- of bedrijfsbureau in te richten. Maar ook voor NUOVO biedt de beduidend grotere schaal (na samengaan van beide organisaties) kansen. Het samenvoegen van de diensten die nu geleverd worden vanuit twee bedrijfsbureaus levert synergie op met name op het terrein van verdere professionalisering, verbeteren van de kwaliteit van de bedrijfsvoering en het "ontzorgen" van de scholen.

2.3 Alternatieven voor de fusie

Samenwerken gaat altijd gepaard met het inleveren van autonomie. De mate waarin varieert echter sterk. Er bestaan allerlei gradaties van onderlinge binding: van relatief vrijblijvend tot intensief. Deze gradaties van binding vertalen zich in de (juridische) vorm waarin de samenwerking gegoten wordt. Deze vorm kan variëren van 'licht' tot 'zwaar'. Belangrijk is dat de vorm de gewenste inhoud volgt. Het uitgangspunt voor beide partijen binnen de samenwerking is dat de inhoud leidend is. De gekozen samenwerkingsvorm moet aansluiten bij de doelen van de samenwerking. Met andere woorden: op welke wijze kan de beoogde meerwaarde zoals beschreven in paragraaf 2.2 het best worden gerealiseerd? Om een weloverwogen keuze te kunnen maken is onderzocht wat de kenmerken zijn van de meest voorkomende samenwerkingsvormen en op welk wijze deze vormen een bijdrage kunnen leveren aan de beoogde meerwaarde. Een overzicht van de door advocatenkantoor Van Doorne in opdracht van NUOVO onderzochte samenwerkingsvormen is terug te vinden in de bijlagen.

De afweging

NUOVO en AvR zijn van mening dat een bestuurlijk fusie het meest aansluit bij de ambities van beide Stichtingen en dat de beoogde meerwaarde (§2.2) op deze wijze het beste kan worden gerealiseerd. Gelet op de samenwerkingsvormen zoals genoemd in de bijlagen, stellen NUOVO en AvR daarnaast dat de bestuurlijke fusie de meest logische vervolgstap is. De medewerkers van AvR komen hierdoor in dienst van NUOVO wat hen een aantal voordelen biedt: Onderdeel uitmaken van een grotere organisatie biedt meer slagkracht, ruimte voor innovatie en professionalisering en meer interne carrièrekansen. NUOVO gunt dit aan de medewerkers van AvR en ziet alleen maar nadelen in het nog langer in stand houden van twee juridisch gescheiden rechtspersonen.

De bestuurlijke fusie zal geen gevolgen hebben voor de variatie en diversiteit in het onderwijsaanbod in de regio. Er verandert door de bestuurlijke fusie immers niets in het aantal scholen of de organisatievorm van de scholen, het aantal leerlingen of het onderwijsconcept. De fusie heeft ook geen effect op de keuzemogelijkheden van ouders en leerlingen. Sterker nog, het samengaan biedt leerlingen extra kansen doordat zij over en weer modules kunnen gaan volgen op NUOVO of AvR-scholen en daardoor meer kans hebben om op te stromen dan wel zich in kennis te verbreden of verdiepen binnen het gevarieerde onderwijsaanbod dat NUOVO te bieden heeft.

Ook de bestuurlijke diversiteit neemt niet af door de fusie. Gesteld kan worden dat dit reeds is gebeurd bij de bestuurlijke integratie in een moeder-dochter model per 1 augustus 2020 toen NUOVO het bestuur over AvR verkreeg en van twee colleges van bestuur en twee raden van toezicht werd teruggegaan naar één college van bestuur en één raad van toezicht. De fusie heeft wel tot gevolg dat de rechtspersoon, Stichting Anna van Rijn College per de fusiedatum op zal houden te bestaan doordat beide AvR scholen op dat moment opgaan in NUOVO dat daarmee van veertien naar vijftien scholen groeit. NUOVO ziet Anna Lyceum en Anna Mavo samen als één school. Dit opgaan in één rechtspersoon heeft op zichzelf geen effect op de keuzemogelijkheden voor ouders en leerlingen.

Naar verwachting zal de fusie geen gevolgen hebben voor de betrokkenheid van de medezeggenschap, personeel, ouders en leerlingen. De medezeggenschapsraad van AvR zal ook na de fusie blijven bestaan. Daarnaast zullen de medewerkers van AvR na de fusie ook mee kunnen doen in de verkiezing van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van NUOVO. Betrokkenheid van ouders en leerlingen wordt bij de AvR scholen evenals bij de NUOVO vooral per school georganiseerd wat ook logisch is gezien de variëteit in onderwijsconcepten en diversiteit van scholen.

De fusie zal geen significante gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering van AvR doordat NUOVO al sinds augustus 2018 de bedrijfsvoering voor AvR verzorgt en AvR ook reeds gebruik maakt van de ICT infrastructuur van NUOVO. Ook de facilitaire dienstverlening en ondersteuning op het vlak van de huisvesting zal na de fusie vanuit het bedrijfsbureau van NUOVO worden geleverd op de AvR scholen. Hetzelfde geldt voor de ondersteuning op HRM gebied. De bibliotheekvoorzieningen en ondersteuning van kinderen met bijzondere leerbehoeften wordt na de fusie, net als daarvoor, op de afzonderlijke scholen georganiseerd.

Hoofdstuk 3 Communicatie over de fusie

3.1 Wijze waarop medezeggenschapsraden zijn en worden betrokken

Vanaf het prille begin toen AvR in de zomer van 2018 aan NUOVO vroeg om de bedrijfsvoering voor AvR te gaan doen als ook toen NUOVO op verzoek van AvR per 1 augustus 2020 in een moeder-dochter constructie het bestuur over AvR is gaan voeren als in de onderzoeksfase die aan deze fusie-effectrapportage ten grondslag ligt, zijn van beide partijen de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden ((G)MR) geïnformeerd over en betrokken bij het proces. De voortgang van het onderzoek is regelmatig tussentijds met de (G)MR van beide organisaties besproken. Ook zijn met de (G)MR tijdens deze vergaderingen inhoudelijke gesprekken gevoerd over de meerwaarde en risico's van een mogelijke fusie. De medezeggenschap heeft ook ingestemd met het voeren van het bestuur per 1 augustus 2020 door NUOVO over AvR. Uit beide raden zijn ook drie leden per raad afgevaardigd in een fusiecommissie om gezamenlijk met de werkgroep voorzitters in te zoomen op het onderzoeksproces en de implementatie van de fusie voor te bereiden.

Beide medezeggenschapsraden hebben door deze fusiecommissie bijeenkomsten gedurende het onderzoek informatie over de procesvoortgang en achtergrondinformatie ontvangen en de mogelijkheid gehad tot het stellen van verhelderende vragen. Gedurende het onderzoeksproces zijn er meerdere bijeenkomsten geweest van de fusiecommissie en werkgroep voorzitters.

3.2 Wijze waarop Raad van toezicht is en wordt betrokken

Sinds 1 augustus 2020 wordt AvR bestuurd door hetzelfde College van Bestuur en Raad van Toezicht als NUOVO. De raad van toezicht is gedurende het hele proces vanaf PvA tot en met uitvoering en deze fusie-effectrapportage bij het proces betrokken. Alle stukken die vanuit de stuurgroep naar de raad van toezicht zijn gegaan, zijn voorafgaand aan de behandeling in de raad van toezicht voorgelegd aan de Adviescommissie van Toezicht Anna van Rijn College. Een gremium dat bestaat uit twee leden van de voormalige raad van toezicht van AvR en twee leden van de Raad van Toezicht van NUOVO dat de Raad van Toezicht van NUOVO gevraagd dan wel ongevraagd van advies voorzag.

3.3 Wijze waarop personeel, ouders en leerlingen zijn en worden betrokken

Vanaf het moment dat de projectstructuur van het onderzoek naar de fusie vorm kreeg, is een plan van aanpak met een communicatiestrategie uitgerold voor alle stakeholders met betrekking tot de fusie. Daarin is per type stakeholder (personeel, ouders en leerlingen) benoemd wanneer en op welke wijze de doelgroep op de hoogte wordt gehouden.

Ouders en leerlingen gaan van deze fusie betrekkelijk weinig merken. Dit komt doordat de uniek autonome karakters van de individuele scholen behouden blijft. Ouders zijn via een nieuwsbulletin op de hoogte gebracht over (het onderzoek naar) de fusie en hebben de mogelijkheid gehad daar op te reageren.

Het personeel van de beide stichtingen kreeg eerder dan ouders, leerlingen en externe stakeholders te horen dat werd gewerkt aan (een onderzoek naar de mogelijkheid van) een fusie. Dit is gecommuniceerd via de interne nieuwsbrieven en mail. In ditzelfde bericht werd hen ook verteld waar zij terecht konden indien zij vragen hebben. Over het algemeen bleken de directeuren van de scholen het eerste aanspreekpunt voor vragen van personeel.

Er is ook een persbericht opgesteld waarin het onderzoek naar een krachtenbundeling wereldkundig is gemaakt.

3.4 Wijze waarop externe belanghebbenden zijn en worden betrokken

De volgende stakeholders zijn op de hoogte stelt gedurende de onderzoeksfase:

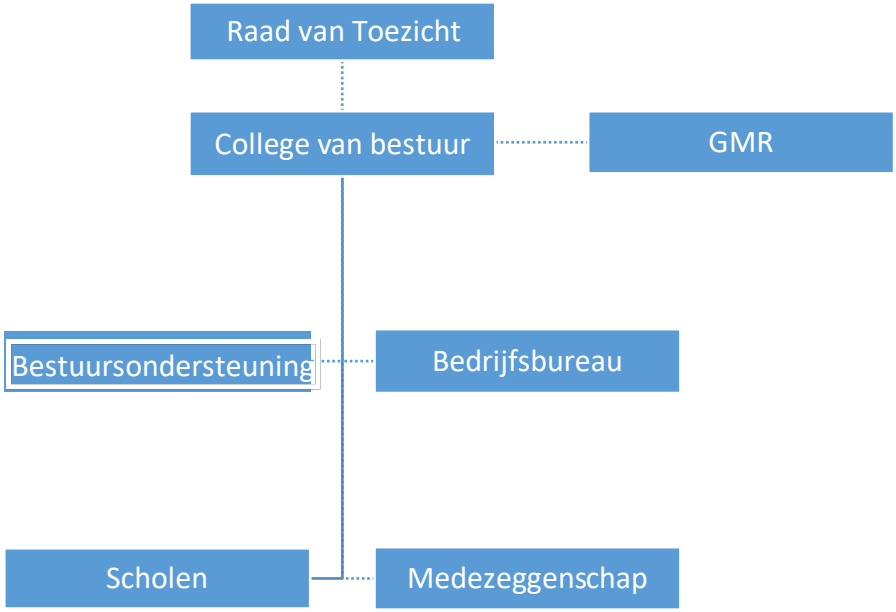
- Het bestuur van het Samenwerkingsverband Zuidoost Utrecht en het Samenwerkingsverband VO-Zuid Utrecht en daarmee alle collega VO-bestuurders uit de regio.
- In voorbereiding op de samenwerking met de gemeenten Nieuwegein, Zeist, Utrecht en Utrechtse Heuvelrug is door de projectleider gesproken met de beleidsmedewerkers onderwijs van de verschillende gemeenten over de vraag of Nieuwegein aan kan sluiten op het bestaande convenant tussen de gemeenten Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist op basis waarvan de gemeenteraden van de laatstgenoemde drie gemeenten dezelfde rechten hebben en houden als de gemeenteraad van de gemeente Utrecht waar NUOVO statutair is gevestigd. Zo kunnen alle gemeentes hun verantwoordelijkheid nemen en behouden voor wat betreft het openbaar onderwijs in de regio.

Hoofdstuk 4 Bestuurlijk visie en inrichting

4.1 Bestuurlijke organisatorische inrichting

Bij de fusie is NUOVO de ontvangende stichting en wordt AvR opgeheven. Dit is logischer dan omgekeerd omdat AvR een aanzienlijk kleinere omvang heeft dan NUOVO.

Na de fusie blijft de toegankelijkheid gewaarborgd en georganiseerd op schoolniveau. De schoolleiders zijn en blijven de eerste aanspreekpunten voor personeel, ouders en leerlingen. Vragen en klachten over het onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs worden in eerste aanzet op schoolniveau besproken. Hiervoor hanteren de scholen een zogenaamde escalatieladder. Indien in dit proces de vragen en/of klachten van personeel, ouders en leerlingen niet kunnen worden beantwoord/afgehandeld, wordt de vraag/klacht doorgeleid naar het bestuur van de stichting. Vragen worden vervolgens door medewerkers van het bedrijfsbureau in behandeling genomen. Klachten kunnen door het bestuur zelf worden afgehandeld (interne klachtenprocedure) of worden doorgestuurd naar de Landelijke Klachten Commissie. Hieronder staat in een organogram de nieuwe organisatie weergeven.

College van Bestuur

Bestuurlijke inrichting fusieorganisatie NUOVO

NUOVO heeft een tweehoofdig bestuur dat niet als gevolg van de fusie zal wijzigen. De omvang van de organisatie rechtvaardigt het hebben van een tweehoofdig CvB. Daarnaast biedt een tweehoofdig CvB plaats aan een breder palet aan competenties. Hierbij wordt gedacht aan vertegenwoordiging van verschillende deskundigheidsgebieden en aan verschillende persoonlijkheidsdynamieken en stijlen. Deze verschillen zijn zowel productief binnen het college van bestuur zelf, als in de relatie met het schoolmanagement, de medezeggenschap en het bedrijfsbureau. Binnen een meerhoofdig CvB zijn er meer mogelijkheden voor onderling klankborden. Op deze manier is de interne feedback beter georganiseerd waardoor missers of fouten worden voorkomen[1].

Ook biedt een tweehoofdig CvB meer garantie op continuïteit binnen het bestuur. Dit ten eerste feitelijk: als een van de bestuurders tijdelijk uitvalt of vertrekt, is er nog steeds een bestuurder over die kan waarnemen en die – anders dan het invullen van de vacature door een bestuurder op basis van een interim contract – het bestaande bestuursbeleid en de interne organisatie kent. Ten tweede is de beleidscontinuïteit beter geborgd: bij vertrek van één bestuurder betekent het behoud van de ander(en) dat de bestuurlijke koers niet meteen wordt verlaten. Naast de al eerdergenoemde argumenten zijn dit, gezien de uitdagingen waarvoor de fusieorganisatie staat, belangrijke argumenten een tweehoofdig CvB te handhaven.

De argumenten dat een eenhoofdig bestuur goedkoper is dan een meerhoofdig bestuur en dat een eenhoofdig bestuur slagvaardiger leiderschap kan tonen, zijn evident en meegewogen bij het komen tot bovenstaande stellingname en overtuiging.

Conform de statuten: "formuleert het CvB de missie en het strategisch beleid van de stichting en de vertaling daarvan in concrete doelstellingen voor de scholen die door de stichting in stand worden gehouden, daarbij rekening houdend met de belangen van hen die bij de scholen zijn betrokken en rekening houdend met de eisen die de samenleving aan het onderwijs stelt."

Binnen dit kader voorzien de statuten in een goed afwegingskader voor individuele schoolbelangen. Om dit uitgangspunt onderdeel te laten zijn van de besturing van de stichting heeft het bestuur in

[1] Meer extreem, een meerhoofdig college biedt meer bescherming tegen machtsmisbruik of fraude door bestuurders.

samenwerking met de schooldirecteuren en de medezeggenschap een managementstatuut opgesteld.

De kaders voor de besturingsfilosofie in dit managementstatuut benoemen een helder en transparant onderscheid in toezien, besturen en leidinggeven. Toezien en besturen zijn juridisch verankerd in de statuten en in het reglement voor bestuur en toezicht (zie hieronder). Leidinggeven wordt verankerd in dit managementstatuut.

Uitgangspunt is dat iedere school[2] middels de schoolleider zitting heeft in het managementteam van de fusieorganisatie. Het mandaat van de schoolleider is binnen het managementstatuut geregeld. Hierbij gaat het CvB uit van een mandaat met integrale verantwoordelijkheid voor de schoolleiding. De beslis- en beleidsruimte voor de directeur/rector wordt gecreëerd door de gemandateerde bevoegdheden en begrensd door de centrale kaders zoals die voor de stichting als geheel zijn vastgesteld. Het CvB voert gezamenlijk overleg met de directeuren en rectoren in het managementteam over alle zaken die voor meer dan één school van belang zijn, dan wel van belang zijn voor of invloed kunnen hebben op het functioneren en de continuïteit van de stichting als geheel.

In elk geval is er met het managementteam overleg over voorstellen ten aanzien van:
- de voorschriften voor het financieel beheer en de boekhouding van de stichting c.q. de scholen;
- de begroting, het bestuursverslag en de jaarrekening van de stichting;
- het strategisch beleidsplan;
- plannen van de stichting betreffende het gemeenschappelijk beleid inzake onderwijs, organisatie, personele, financiële en facilitaire zaken van de scholen;
- het managementstatuut zoals bedoeld in artikel 32c van de Wet en eventuele andere regelingen van de stichting;
- de inrichting van eventuele bovenschoolse organisatie-eenheden;
- zaken van algemeen belang die van invloed zijn op alle (of meer dan 1) scholen van de stichting.

De directeur/rector maakt jaarlijks afspraken, middels een managementcontract, met het CvB, over de te bereiken resultaten en rapporteert periodiek over de vorderingen.

<u>Bestuurlijke invulling</u>
De huidige voorzitter van het CvB van NUOVO, de heer L. de Wit, is en blijft de voorzitter van de fusieorganisatie NUOVO en de heer J. Gaemers, is en blijft lid van het CvB van de fusieorganisatie NUOVO.

Het tweehoofdig bestuur na fusie, kenmerkt zich door collegiaal bestuur dat werkt volgens een door de Raad van Toezicht (RvT) vastgesteld bestuursreglement. In dit reglement is de werkwijze van het CvB en de RvT vastgelegd. Tevens is er in dit reglement beschreven op welke wijze de medezeggenschap wordt betrokken bij de benoeming van leden van het CvB en de RvT.

<u>Raad van Toezicht</u>
De RvT van NUOVO wijzigt niet als gevolg van de fusie.

4.2 Gevolgen van de fusie voor de overzichtelijkheid op locatieniveau
NUOVO biedt een volledig aanbod aan voortgezet onderwijs. De groep bestaat uit veertien scholen en naar verwachting 9.983 leerlingen (peildatum 1-8-2021): het Openbaar Lyceum Zeist, het Openbaar VMBO en MAVO Zeist, het Vakcollege Maarsbergen en MAVO Doorn, UniC, Leidsche Rijn College, POUWER College, X11 media en vormgeving, Utrechts Stedelijk Gymnasium, Ithaka (de

[2] Onder school verstaan we hier onderwijsinstelling met een eigen directie en MR (of DR)

internationale schakelklassen), ACADEMIE TIEN, VOLT!, International School Utrecht en het Trajectum College.

AvR bestaat uit één school Anna MAVO & Anna Lyceum en heeft naar verwachting 1.279 leerlingen (peildatum 1-8-2021).

De organisatie van het onderwijs wijzigt door de fusie niet. Hierdoor blijft de overzichtelijkheid, toegankelijkheid en herkenbaarheid op locatieniveau gewaarborgd.

4.3 De bedrijfscultuur

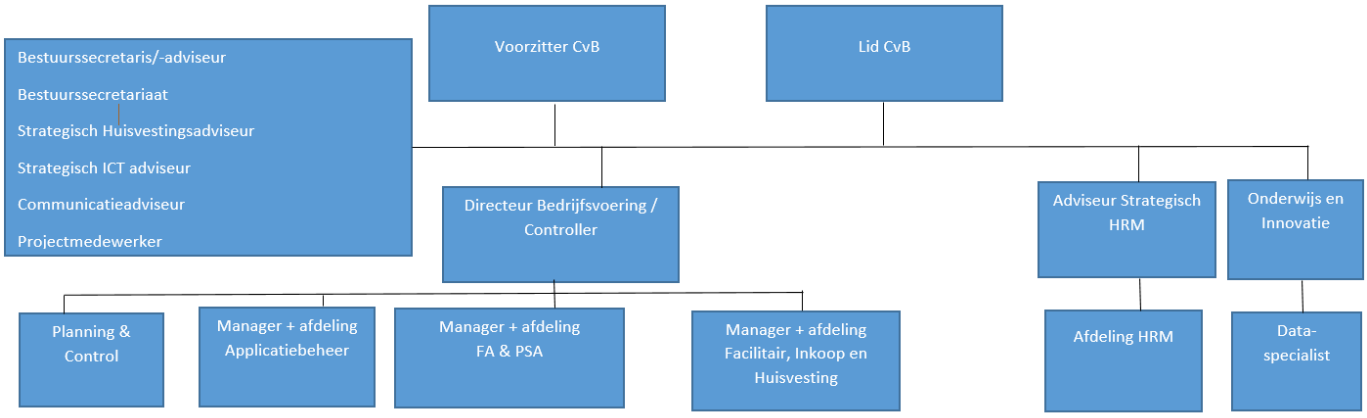
HRM NUOVO en AvR heeft in de voorbereiding tot de fusie de risico's op het gebied van cultuur onderzocht. Volgens opgave van HRM en schoolleiding AvR zijn er geen risicosignalen voor onverenigbaarheid van culturen.

De schoolleiding AvR heeft regelmatig met medewerkers gesproken over de fusie. Het behoud van de school en het onderwijsconcept zijn de belangrijkste belangen die medewerkers inbrengen. Er is een algemeen vertrouwen dat deze belangen binnen NUOVO geborgd kunnen worden.

Binnen de diversiteit aan schoolculturen binnen de scholengroep denkt AvR haar plek te kunnen vinden.

4.4 Staffuncties

Het bedrijfsbureau van NUOVO verzorgt sinds augustus 2018 in opdracht van AvR de financiële en personeelsadministratie. Per 1 januari 2021 zijn er geen medewerkers meer actief bij het bedrijfsbureau van AvR en zal de dienstverlening aan AvR van het bedrijfsbureau dan ook vanuit de standplaats van het bedrijfsbureau van NUOVO plaatsvinden.
De huidige invulling van het bedrijfsbureau ziet er als volgt uit en zal naar verwachting niet wijzigen door de fusie.

Hoofdstuk 5 Gevolgen voor personeel, ouders en leerlingen en borgen menselijke maat

5.1 Gevolgen van de fusie voor de betrokkenheid van personeel, leerlingen en ouders

De fusie zal naar verwachting nauwelijks tot geen gevolgen hebben op de betrokkenheid van medewerkers, ouders en leerlingen.

5.2 Gevolgen voor voorzieningen

ICT
De werkgroep bedrijfsvoering heeft onderzoek gedaan naar de verschillen, overeenkomsten, risico's en kansen op het gebied van ICT in het kader van de fusie. Daarbij hebben zij de visies en werkwijzen van de beide stichtingen naast elkaar gelegd. De ICT-voorzieningen van NUOVO zijn gericht op de zelfredzaamheid van de gebruikers en het faciliteren van personeel. NUOVO gaat uit van regievoering op de ICT, en heeft het technische deel van ICT uitbesteed.

Vanwege benodigde wijzigingen in de ICT omgeving bij AvR en het vertrek van het hoofd ICT bij AvR (andere baan) heeft het AvR in de eerste helft van 2020 verzocht om aan te mogen sluiten op de ICT omgeving van NUOVO Scholengroep. Dit is gerealiseerd per 1 augustus 2020.

De conclusie van de werkgroep bedrijfsvoering is dat samengaan op het gebied van ICT mogelijk is.

Tijdens het implementatietraject zal, onder regie van de werkgroep bedrijfsvoering, aan het volgende project nog uitvoering gegeven worden:
Migreren van het personeelsadministratiesysteem. Beide Stichtingen hanteren al het systeem Profit (AFAS) en hebben een soortgelijke inrichting. Per fusiedatum zullen de medewerkers van AvR toegevoegd worden aan de administratie van NUOVO.

Onderwijskwaliteit
Voor de fusie is de stand van zaken met betrekking tot de onderwijskwaliteit van de scholen van de NUOVO en AvR in beeld gebracht aan de hand van de criteria van de Inspectie van het onderwijs, en is per school een inschatting gemaakt van het risico dat een school nu of binnenkort niet aan de normen voor de basiskwaliteit zou voldoen. Zie bijlage: rapport onderwijskwaliteit.

Voor alle afdelingen/scholen geldt op dit moment een basisarrangement van de Inspectie, de onderwijskwaliteit is voor alle afdelingen voldoende. We zien bij de BBL afdeling van VOLT! (combinatie onderbouwsnelheid en bovenbouwsucces), en de GTL afdelingen van VOLT! (combinatie onderbouwsnelheid en CE-cijfers) en het Vakcollege Maarsbergen (combinatie bovenbouwsucces en CE-cijfers) een eventueel verhoogd risico dat de betreffende afdelingen op de genoemde indicatoren mogelijk een zwakke beoordeeldeling zouden kunnen krijgen. Inmiddels is hierop door beide scholen actie ondernomen. Op basis van te verwachten cijfers over 2019-2020 achten we het risico klein. Daarnaast signaleren we voor enkele afdelingen aandachtspunten wat de onderwijskwaliteit betreft. Dat geldt voor de KBL van VOLT! (combinatie onderbouwsnelheid en CE-cijfers), en de GTL van het Trajectum College (combinatie bovenbouwsucces en CE-cijfers). Hier is sprake van een gering risico.

Voor wat betreft de tevredenheid van leerlingen en ouders is een vergelijk gemaakt over het schooljaar 2018-2019 aangezien toen op nagenoeg alle scholen de tevredenheid enquêtes zijn afgenomen. De tevredenheid van zowel ouders als leerlingen is bij alle scholen voldoende, en praktisch overal ongeveer gelijk aan of hoger dan de landelijke benchmark. De respons verschilt nogal per school, waardoor niet altijd de minimale betrouwbaarheidsnorm wordt voldaan. Op dit punt is er voor meerdere scholen nog winst te behalen. In de notitie is de argumentatie rondom de situatie van de tevredenheidsmeting in schooljaar 2019-2020 opgenomen.

Ook is gekeken naar de randvoorwaarden voor het monitoren van de onderwijskwaliteit. Het is hiervoor van groot belang dat een goed sluitende leerlingenadministratie wordt gevoerd waarin alle in- door- en uitstroomgegevens van leerlingen correct worden vastgelegd. Voor het schooljaar 2018/2019 is onderzocht in welke mate de databases van de scholen volledig gevuld zijn. Bij alle scholen is dit voldoende op orde, bij een aantal scholen is bij sommige indicatoren nog wel ruimte voor verbetering op dit punt.

Planning & Control

Aangezien AvR het onderdeel Planning & Control al vanaf augustus 2018 als dienst afneemt van NUOVO Scholengroep zijn de verschillen van de Planning & Control-cyclus gering. Als onderdeel van de werkgroep bedrijfsvoering is een kort beeld geschetst van de status van de Planning- & Control cyclus van beide organisaties (IST). Vervolgens is onderzocht wat de overeenkomsten en de verschillen van de P&C-cyclus van beide organisaties zijn.

De conclusie van de werkgroep bedrijfsvoering is dat samengaan op het gebied van Planning & Control mogelijk is. Er zijn geen onoverkomelijke verschillen gevonden tussen de twee organisaties, er zijn juist grote overeenkomsten. Enkele voorbeelden staan hieronder vermeld.

Begroten

Zowel bij NUOVO als AvR maken de integraal verantwoordelijke schoolleiders hun eigen meerjarenbegroting met ondersteuning van de controller, waar het bestuur vervolgens akkoord op geeft. Aangezien AvR de centrale dienstverlening inkoopt bij NUOVO, komt dit overeen. De scholen van NUOVO en AvR betalen hetzelfde percentage voor de gezamenlijke diensten van het bedrijfsbureau. Naast de personele lasten van het bedrijfsbureau vallen onder meer: kosten voor arbozorg, opleiding schoolleiders, accountant, strategisch beleid en financiële baten en lasten, gezamenlijke en niet direct onderwijs gerelateerde softwarepakketten (bijv. Magister) allemaal centraal.

Jaarrekening

NUOVO maakt zelfstandig de jaarrekening inclusief dossieropbouw en begeleiding van de accountant bij de controle. Bij NUOVO wordt het voorgaande jaar half februari afgesloten door de financiële administratie. Diverse medewerkers en stakeholders worden betrokken bij het opstellen van het bestuursverslag. Na de accountantscontrole wordt het jaarverslag besproken met de GMR, de auditcommissie van de RvT en vervolgens wordt het jaarverslag vastgesteld door de RvT. Aangezien NUOVO dit ook voor AvR doet, is het proces van AvR hetzelfde. Uiteraard zal er na de fusiedatum sprake zijn van een gezamenlijke jaarrekening.

Rapporteren

Afdeling Control van NUOVO maakt het begrotingsformat, de rapportages en analyses zelf. Bij NUOVO worden de rapportages per school minimaal tien keer per jaar gemaakt. Zo kunnen uitputting en de afgesproken bijstuur-acties goed gemonitord worden door controller en schoolleiding. Indien een schoolleider van NUOVO zijn begroting overschrijdt of als de onderwijskwaliteit verslechtert, is het aan de bestuurder om de gevolgen te bepalen.

NUOVO rapporteert minimaal vier keer per jaar uitgebreid aan de RvT. Dit betreft de prognose van de exploitatie per school en voor heel NUOVO. De rapportages worden uiteraard eerst besproken met de schoolleiders die, ondersteund door het advies van control, bepalen welke eindejaarverwachting ze hebben. Indien er een overschrijding dreigt worden maatregelen besproken om bij te sturen. Daarna worden de rapportages met de toelichting besproken tussen het bestuurder en schoolleider, met de auditcommissie van de RvT en in de RvT. Aangezien AvR deze dienstverlening van NUOVO afneemt is dit proces bij AvR hetzelfde.

Applicatiebeheer / Leerling administratie

Bij NUOVO wordt gewerkt binnen één Magisterdatabase. Het applicatiebeheer is centraal op het bedrijfsbureau ingericht en de scholen hebben elk hun eigen leerlingenadministratie binnen de school.

AvR maakt per 1 augustus 2020 reeds gebruik van dezelfde database in Magister als NUOVO. De scholen (NUOVO en AvR) worden voor Magister ondersteund door applicatiebeheerders. Het applicatiebeheer wordt gezamenlijk ingevuld zodat de continuïteit van de bedrijfsvoering, privacy

handhaving van de wetgeving en bekostiging wordt gewaarborgd. De algemene inrichting wordt gezamenlijk geregeld maar het invoeren van een aantal schooleigen zaken (bijvoorbeeld de PTA's) wordt nog steeds op de scholen gedaan zodat dit beter aansluit bij de wensen van de scholen. Applicatiebeheer en leerling administraties hebben periodiek overleg waarin operationele zaken worden besproken. De besluitvorming vindt plaats via het MT. Hierdoor hebben de scholen altijd administratieve ondersteuning direct op locatie. Tegelijkertijd wordt de continuïteit van de bedrijfsvoering en bekostiging gewaarborgd en is er sprake van adequate, op de eigen omgeving gerichte scholing en ondersteuning door de applicatiebeheerders van de gebruikers.

De conclusie van de werkgroep bedrijfsvoering is dat samengaan op het gebied van leerling administratie mogelijk is.

Er zijn verder geen voorgenomen veranderingen gerelateerd aan de fusie. Er verandert dus vooralsnog niets op de navolgende gebieden: fysieke onderwijslocaties, bibliotheekvoorzieningen, het wijzigen of reduceren van het onderwijsaanbod of het reduceren van de ondersteuning van kinderen met bijzondere leerbehoeften.

5.3 Gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid

Hieronder staat de beschrijving van de verwachte gevolgen van de fusie voor de arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid en de afspraken die hierover zijn dan wel zullen worden gemaakt met bonden en personeel.

Werkgelegenheid
De fusie heeft geen gevolgen voor de werkgelegenheid. Er ontstaan als gevolg van de fusie geen nieuwe banen noch verdwijnt er werkgelegenheid voor het onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel op AvR of bij NUOVO.

Als gevolg van de eerder afgesproken dienstverlening op het gebied van bedrijfsvoering en het vertrek van een aantal medewerkers in verband met het aanvaarden van een andere baan, zal het stafbureau op AvR verdwijnen. Het bedrijfsbureau van NUOVO borgt alle staf en administratie-activiteiten. Dit heeft geen gevolgen voor de werkgelegenheid.

Mobiliteit
Door de fusie ontstaat een grotere organisatie waardoor ook de mogelijkheden voor medewerkers om zich te ontwikkelen en binnen de organisatie van baan te veranderen, toenemen. Bij gelijke geschiktheid gaan bij vacatures interne medewerkers immers voor externe kandidaten.

Harmonisatie arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid
Voor beide organisaties geldt dat de CAO VO openbaar onderwijs de basis is voor arbeidsvoorwaardelijke regelingen. Onderdeel van de voorbereidingen voor de fusie is het harmoniseren van de arbeidsvoorwaarden en het personeelsbeleid van AvR met het vigerende beleid en regelingen binnen NUOVO.

Conform de wet op medezeggenschap heeft de (G)MR advies- en veelal instemmingsrecht op alle harmonisatievoorstellen. Leden van de MR van AvR zullen worden gevraagd samen te werken met leden van de GMR van Nuovo om samen in een fusiecommissie GMR harmonisatievoorstellen te beoordelen en zo het instemmings-/adviestraject voor te bereiden.

Vakbonden
In het najaar zullen de vakbonden worden benaderd en gevraagd een adviesrol in te nemen inzake de fusie.

Cultuur: ontmoeting en verbinding
Middels een werkgroep zullen initiatieven worden ontplooid om medewerkers van AvR gedurende de fusie voorbereidingsfase kennis te laten maken met de NUOVO Scholengroep en NUOVO scholen.

Hoofdstuk 6 Effecten van de fusie op keuzevrijheid, diversiteit en bereikbaarheid

6.1 Effecten van de fusie op de keuzevrijheid

Per schoolsoort blijven in de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Zeist en Utrechtse Heuvelrug nog meerdere rechtspersonen over van verschillende richting of pedagogisch-didactische aanpak. De andere onderwijsstichtingen die onderwijs in deze gemeenten aanbieden, zijn Willibrord (Christelijk), SGVVS (Vrijeschool), Jordan MLU (Montessori), CVOG (Christelijk), De Breul (Katholiek), De Passie (Evangelisch), Wellant (Algemeen Bijzonder) en Tjalling Koopmans (persoonlijk onderwijs).

NUOVO en AvR spannen zich, in samenwerking met de andere VO-besturen, sinds jaar en dag in voor een gevarieerd onderwijsaanbod voor ouders en leerlingen wat betreft onder andere het onderwijskundig profiel en de pedagogisch-didactische aanpak. Dit blijkt uit een aantal onderscheiden schoolprofielen zoals teamteaching en samenwerkend leren, expressie en sportprofiel, huiswerkarm flexrooster, skills uren, het Vakcollege, 10-14 onderwijs, een grafisch/media opleiding, enz. Dit alles in samenwerking met externe partijen uit het onderwijsveld, de culturele sector en het bedrijfsleven**.**

6.2 Effecten van de fusie op de diversiteit en spreiding van onderwijsvoorzieningen in de regio

Het aantal onderwijsinstellingen (BRIN-nummers) verandert niet met de bestuurlijke fusie. Er zijn geen plannen voor en er is geen aanleiding om over te gaan tot een verdere (institutionele) fusie. Daarmee is de bestaande variatie geborgd.

Hoofdstuk 7 Kosten en baten van de fusie

7.1 Een overzicht van de huidige financiële situatie

Omvang
De verhouding van de omvang NUOVO en AvR ten opzichte van het totaal, gemeten in zowel leerlingaantallen als baten is in 2021 ongeveer 90% – 10%. Het totale leerlingaantal van NUOVO zal de komende jaren naar verwachting aanzienlijk toenemen, het leerlingaantal van AvR zal de komende jaren stabiel blijven tot licht dalen.

Overzicht van financiële kengetallen
In de onderstaande tabel zijn de kengetallen opgenomen die kunnen worden beschouwd als een maatstaf voor de financiële gezondheid van een scholengroep, ontleend aan de jaarrekeningen over 2020. Ook zijn in de tabel de signaleringswaarden opgenomen die de Inspectie van het Onderwijs hanteert voor de kengetallen.

Tabel 7.1.1 Vergelijking kengetallen, jaarverslag 2019

Vergelijking kengetallen 2019 (*x1000)	NUOVO	AvR	Sign. waarde IvhO
Leerlingaantallen per 1 oktober 2019	**9.414**	**1.308**	
Totaal baten excl. fin. baten (x €1.000)	**93.153**	**15.806**	

Eigen vermogen (x €1.000)	**9.401**	**1.561**	
Balanstotaal (x €1.000)	**38.910**	**5.997**	
Liquiditeit (vlottende activa/kort vreemd vermogen)	**2,0**	**2,2**	< 0,75
Solvabiliteit I (eigen vermogen/totale passiva)	**0,24**	**0,26**	
Solvabiliteit II ((eigen vermogen + voorzieningen)/totale passiva)	**0,57**	**0,65**	< 0,3
Weerstandsvermogen (eigen vermogen/totale baten)	**0,10**	**0,10**	< 0,05
Rentabiliteit (resultaat/totale baten)	**2,4%**	**10,5%**	3-jarig < 0 2-jarig < 0,05 1-jarig < -0,10

Opvallende zaken zijn:

- NUOVO is een aanzienlijk grotere organisatie dan AvR.
- De hoge Rentabiliteit bij AvR. In verband met de sluiting van de school ANNA VMBO NEXT en de vrijval van een voorziening generatiepact is de rentabiliteit in 2019 hoog.
- De overige kengetallen bij de twee organisaties ultimo 2019 vergelijkbaar met elkaar.

Tabel 7.1.2 Vergelijking balans 2019

Vergelijking balans 2019 (x€1000)	**NUOVO**	**AvR**
ACTIVA	**38.910**	**5.997**
Immateriële vaste activa	0	0
Materiële vaste activa	14.844	2.069
Financiële vaste activa	611	0
Vorderingen	2.918	202
Effecten	400	0
Liquide middelen	20.137	3.725
PASSIVA	**38.910**	**5.997**
Eigen vermogen	9.401	1.561
Voorzieningen	12.786	2.335
Langlopende schulden	0	285
Kortlopende schulden	16.723	1.815

Er zijn geen aanwijzingen dat activa onterecht op de balans zijn opgenomen. De voorzieningen worden in beide stichtingen via dezelfde grondslagen berekend.

Conclusie huidige financiële situatie

AvR heeft in het recente verleden zware tijden gehad, het eigen vermogen was in 2018 nog negatief. Door het verklaarbare financieel hoge resultaat in 2019 is de financiële positie van AvR weer sterk verbeterd. Vanwege de geringe omvang van AvR is het wel stand-alone kwetsbaarder voor

fluctuaties. De financiële positie van NUOVO is goed. De financiële kengetallen over 2019 van AVR en NUOVO zijn vergelijkbaar met elkaar.

7.2 Financiële kosten en baten: een geconsolideerd financieel meerjarenperspectief

Aangezien de kengetallen vergelijkbaar zijn, laat de geconsolideerde balans dezelfde kengetallen zien. Naast de vergelijkbare kengetallen is de omvang van AvR ten opzichte van NUOVO relatief beperkt. Ook het financieel meerjarenperspectief uit de meerjarenbegroting van beide Stichtingen is positief.

7.3 Financiële risico's:

Stichting Anna van Rijn College

De financiële positie en de financiële sturing en –monitoring van Stichting Anna van Rijn College is in het verleden erg zorgelijk geweest. Door de Planning & Control beter in te richten vanaf het aantreden van NUOVO sinds augustus 2018, is daarin een kentering gekomen. Ook het aantreden van de tijdelijke Interim bestuurder bij AvR (tot 1 augustus 2020) heeft hieraan bijgedragen.

Ultimo 2018 was er een negatieve eigenvermogenspositie (-/- €103K). Het exploitatieresultaat van 2019 is hoog (€1.664K). Dit wordt veroorzaakt door een aantal incidentele meevallers, maar zeker ook door scherpe sturing en monitoring. De eigenvermogenspositie van AvR is daarmee gestegen naar een substantieel minder zwakke positie.

De locatie Anna VMBO NEXT is in augustus 2019 gesloten. De locatie Anna BTV De Linie is in augustus 2020 gesloten, om een deel van de activiteiten vervolgens voort te laten zetten door het Samenwerkingsverband. De financiële gevolgen van de afwikkeling van de sluiting Anna VMBO NEXT zijn in de jaarrekening 2019 opgenomen. De prognose van de resultaten over 2020 wijken, mede vanwege deze sluiting positief af van de begroting, waarin reeds een positief exploitatie resultaat stond.

De risico's die ontstaan vanwege de sluiting van Anna BTV De Linie per augustus 2020 zijn goed in beeld en daar is proactief op geacteerd. Slechts voor een gering deel van het personeel van de gesloten vestigingen is nog geen passende oplossing gevonden (< 2 fte). Met het ROC en de gemeente zijn afspraken gemaakt over de afwikkeling van de huisvestingsrisico's.

Deze sluiting was niet in de begroting opgenomen. De financiële gevolgen van de sluiting van deze locatie worden echter ruimschoots opgevangen in de lopende begroting van 2020 (voor de gehele Stichting is in totaal voor het jaar 2020 een bedrag van €6K positief begroot). De prognose (Q2 2020) van het exploitatieresultaat over heel 2020 is €850K positief.

De onderdelen die nog actief zijn sinds augustus 2020 zijn de Anna MAVO / Anna Lyceum en de centrale diensten. Wanneer we Anna MAVO / Anna Lyceum separaat bekijken is dat inmiddels een financieel gezonde school. Het ziekteverzuim is aan de hoge kant (december 2019: 7,5%), aangezien HRM van NUOVO per 1 augustus 2020 ook die adviesrol voor AvR zullen vervullen, zal daar vanuit het NUOVO-perspectief en -standaarden aan gewerkt gaan worden.

De centrale diensten van AvR zijn te klein geworden om een zelfstandig bestaan te rechtvaardigen. Per 1 januari 2021 is daar, door het eerder al vrijwillig overstappen naar een functie binnen NUOVO, of via natuurlijk verloop, zelfs geen personeel meer actief. De afdracht van de scholen bij AvR was 9,5% van de OCW baten. Per 1 augustus 2020 is dit 7,5% geworden. Bij NUOVO dragen de scholen tevens 7,5% af van de OCW baten en is de dienstverlening op diverse terreinen professioneler en van een hoger niveau dan deze bij AvR in het verleden was. Wat begrijpelijk is gezien het brede spectrum aan taken dat met beperkte menskracht volbracht moest worden.

De Kaderbief van Stichting Anna van Rijn College komt in hoofdlijnen overeen met de kaderbrief van NUOVO. De voorzieningen zijn opgebouwd conform grondslagen die bij NUOVO ook gehanteerd zouden

worden. Het onderhoudsplan kan geactualiseerd worden (2016), maar is ook niet dermate oud dat deze onbetrouwbaar geacht moet worden.

De balansposities zijn – ook stand alone bekeken – inmiddels weer meer richting een acceptabel niveau, mede dankzij het positieve resultaat in 2019. Echter gezien de geringe omvang hebben grote tegenvallers op één locatie direct ook een grote impact op de totale financiële positie van de Stichting Anna van Rijn College.

NUOVO Scholengroep

Het exploitatieresultaat en de balansposities zijn de afgelopen jaren goed te noemen. NUOVO heeft naast de reguliere bedrijfsvoering ook financiële ruimte om beleidsrijke initiatieven te bekostigen. Daarnaast heeft NUOVO de afgelopen jaren een aanzienlijke autonome groei doorgemaakt en heeft er een fusie met OSG Schoonoord plaatsgevonden in 2019. De autonome groei heeft, vanwege de financieringssystematiek, het exploitatieresultaat gedrukt. Desondanks zijn de exploitatieresultaten de afgelopen jaren wel positief geweest.

Een dalende trend in leerlingaantallen in een aantal vmbo's en het potentieel fluctuerende leerlingaantal van Ithaka (ISK) hebben de aandacht. Ook ISUtrecht heeft binnen NUOVO een bijzondere positie. Deze school heeft zowel po als vo leerlingen. Het bestuur van deze school bestaat dan ook uit zowel Stichting Primair Onderwijs Utrecht als NUOVO. NUOVO is primair verantwoordelijk voor de exploitatie en financiering van het VO-deel van deze school.

7.4 Niet-financiële kosten en baten

Vanuit bedrijfskundig perspectief worden onder andere de volgende baten gevonden in de ondersteunende dienstverlening:

- Borging van processen doordat vanwege een groter volume meerdere medewerkers taken kunnen oppakken
- Schaalvoordelen bij inkooptrajecten; een betere kwaliteit en/of lagere kosten.
- Schaalvoordelen in de personele bezetting en in diverse kostenposten zoals softwarepakketten.
- Door het grotere volume wordt het beter mogelijk om procesverbeteringen te creëren en door te kunnen bouwen aan innovatievere en slimmere inzet van digitale hulpmiddelen in de ondersteunende processen.
- Meer mogelijkheden voor een gezonde combinatie van generalisten en specialisten (bij een kleiner volume meer generalisten en het soms zelfs ontbreken van disciplines).

Hoofdstuk 8 Evaluatie van de fusie

8.1 Evaluatie van de fusie

De fusie zal een jaar na effectuering geëvalueerd worden in samenspraak met de medezeggenschap en waar nodig zal dan bijgestuurd worden. Verder worden alle processen opgenomen in de reguliere planning- en control cyclus.

Hoofdstuk 9 Advies gemeente(n)

9.1 Advies van burgemeesters en wethouders

Inhoud van het advies van burgemeesters en wethouders van de betrokken gemeente(n) over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie.

Volgt

Bijlagen:

1. Overzicht governance documenten NUOVO en AvR.

2. Jaarrekening 2019
3. Meerjarenbegroting 2020-2024
4. Meest actuele prognose bij het uitbrengen van de FER
5. Rapport onderwijskwaliteit
6. PvA inclusief PvA's werkgroepen HRM, bedrijfsvoering en communicatie
7. Onderzoeksrapporten van Van Doorne naar fusievormen

CONVENANT GEMEENTE UTRECHT, GEMEENTE ZEIST, GEMEENTE UTRECHTSE HEUVELRUG EN STICHTING OPENBAAR VOORTGEZET ONDERWIJS UTRECHT EN OMSTREKEN

ONDERGETEKENDEN:

1. de publiekrechtelijke rechtspersoon: **Gemeente Utrecht**, met adres: 3521 AZ Utrecht, Stadsplateau 1, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 30280353, hierna te noemen: **"Gemeente Utrecht"**;

2. de publiekrechtelijke rechtspersoon: **Gemeente Zeist**, met adres: 3701 HS Zeist, Het Rond 1, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 51626268, hierna te noemen: **"Gemeente Zeist"**;

3. de publiekrechtelijke rechtspersoon: **Gemeente Utrechtse Heuvelrug**, met adres: 3941 HV Doorn, Kerkplein 2, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 50092812, hierna te noemen: **"Gemeente Utrechtse Heuvelrug"**;

4. de stichting: **Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Utrecht en omstreken**, statutair gevestigd te Utrecht, met adres: postbus 1415, 3500 BK Utrecht, Orteliuslaan 871, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder dossiernummer: 30199604, hierna te noemen: **"NUOVO"**.

De gemeente Utrecht, gemeente Zeist en gemeente Utrechtse Heuvelrug hierna gezamenlijk te noemen: **"Gemeenten"**; de ondergetekenden hierna gezamenlijk ook te noemen: **"Partijen"**,

OVERWEGEN HET VOLGENDE:

A. Het openbaar voortgezet onderwijs in de gemeenten Utrecht, Zeist en Utrechtse Heuvelrug is in het verleden verzelfstandigd en wordt sinds 1 augustus 2019 aangeboden door NUOVO, een stichting voor openbaar onderwijs als bedoeld in artikel 42b van de Wet op het voortgezet onderwijs (**"Wvo"**).

B. De Gemeenten houden vanuit hun verantwoordelijkheid voor de continuïteit van het openbaar onderwijs extern toezicht op NUOVO, op grond van en binnen de kaders van de Wvo. Om deze garantiefunctie te kunnen vormgeven, kennen de gemeenten wettelijke en statutaire bevoegdheden ten aanzien van NUOVO.

C. Teneinde over en weer heldere verwachtingen te creëren en afspraken te maken, achten Partijen het wenselijk om in dit convenant nadere afspraken te maken over de invulling van voornoemde bevoegdheden, alsmede de daartoe benodigde informatievoorziening, zulks in aanvulling op en ter uitwerking van het bepaalde in de onderwijswet- en regelgeving.

D. Bij eventuele onduidelijkheid hoe het convenant zich verhoudt tot de statuten zijn de tekst en de strekking van de statuten leidend.

EN KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN:

1 **Rolverdeling**

1.1 De Gemeenten zijn zich bewust van de zelfstandige positie van NUOVO en het belang van een goed en onafhankelijk intern toezicht. De extern toezichthoudende rol van de gemeenten ziet dan ook in het bijzonder op de continuïteit van de instandhouding van de openbare scholen en de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.

1.2 Daartoe hebben de Gemeenten* op grond van het bepaalde in de Wvo ten aanzien van NUOVO de navolgende taken en bevoegdheden:

Taak gemeenteraad (algemeen op grond van wet)	Vindplaats wet
Toezien op de algemene toegankelijkheid en het openbaar karakter van het openbaar onderwijs	artikel 42 Wvo
Benoemen van de leden van de raad van toezicht, die toezien op het functioneren van het college van bestuur en de naleving van de wet door het College van Bestuur	artikel 42b lid 12 Wvo
(Kunnen) ingrijpen in geval van ernstige taakverwaarlozing bestuur of het niet tijdig vaststellen van de begroting	artikel 42b lid 10 en 11 Wvo
Bevoegdheden gemeenteraad	**Vindplaats wet**
Besluit tot opheffing van de school	Artikel 42b lid 5 Wvo
Benoemen (alsmede schorsen en ontslaan) van de leden van de raad van toezicht	Artikel 42b lid 12 Wvo
Verlenen van instemming aan statutenwijziging	Artikel 42b lid 7 Wvo
Periodieke informatierechten, waaronder jaarlijkse verslaglegging door het college van bestuur aan de gemeenteraad over de werkzaamheden en de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs	Artikel 42b lid 8 Wvo

*Voorts komen aan de Gemeenten bevoegdheden toe ten aanzien van de huisvesting voor het openbaar onderwijs, conform het daartoe in de onderwijswet bepaalde, Partijen genoegzaam bekend.

1.3 De Gemeenten wijzen ieder - zoveel als mogelijk - een vaste afgevaardigde aan die namens ieder van de Gemeenten als contactpersoon van NUOVO fungeert. Dat kan de wethouder onderwijs zijn of een door de wethouder aan te wijzen persoon in dienst van de Gemeenten. De afgevaardigden bereiden tevens de nodige besluitvorming door de gemeenteraden van de Gemeenten voor. Het College van Bestuur van NUOVO is als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag het eerste en formele aanspreekpunt voor de Gemeenten.

1.4 Al dan niet in aanvulling op het hiervoor bepaalde is de wethouder onderwijs van ieder van de Gemeenten de gesprekspartner van NUOVO als het gaat om aangelegenheden als het toezicht. Deze wethouders zien namens de gemeenteraden van de Gemeenten toe op de uitvoering van dit convenant. De wethouders van de Gemeenten voeren daartoe tenminste tweemaal per jaar overleg met het College van Bestuur van NUOVO. Het overleg heeft tot doel om de wethouders te informeren over de gang van zaken bij NUOVO. Hierbij komen aan de orde alle aangelegenheden van het gemeentelijk toezicht als bedoeld in artikel 42b Wvo, alsmede alle zaken die voor een goede

beoordeling van de continuïteit van het onderwijs in de gemeenten noodzakelijk zijn. Van de overlegmomenten wordt een verslag gemaakt. Desgewenst kan de wethouder onderwijs van ieder van de gemeenten ook jaarlijks een gesprek met de raad van toezicht voeren.

1.5 Het College van Bestuur van NUOVO draagt zorg voor het tijdig informeren van de wethouders van de gemeenten over belangrijke (financiële) ontwikkelingen met betrekking tot de scholen die door NUOVO in stand worden gehouden, die van wezenlijk belang zijn voor het door de gemeenteraden uit te oefenen toezicht op grond van artikel 42b Wvo.

1.6 Het College van Bestuur van NUOVO legt extern verantwoording af aan de Gemeenten, waarbij de verantwoording zich richt op de borging van de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs en de continuïteit van de instandhouding van de openbare school, conform het bepaalde in de Wvo.

2 Benoeming leden van de raad van toezicht van NUOVO

2.1 Met betrekking tot de regeling van de profielschets, de wijze van werving en selectie, de voordracht en de benoeming van nieuwe leden van de raad van toezicht van NUOVO, geldt in aanvulling op het bepaalde in de statuten en in het bestuursreglement van NUOVO het volgende.

Profielschets

2.2 NUOVO hanteert met betrekking tot de (her)benoeming van de leden van de raad van toezicht van NUOVO vast te stellen profielschetsen op basis van de uitgangspunten zoals beschreven in het bestuursreglement van NUOVO. NUOVO informeert de Gemeenten over een wijziging van de algemene profielschets alsmede de individuele profielschets en stelt deze documenten na vaststelling ter beschikking aan de gemeenten.

Werving- en selectieprocedure

2.3 NUOVO hanteert met betrekking tot de vast te stellen wervings- en selectieprocedure van de leden van de raad van toezicht van NUOVO de uitgangspunten zoals beschreven in het bestuursreglement van NUOVO. De betrokkenheid van de gemeenteraden wordt op de volgende manier gewaarborgd:

2.3.1 De werving van een lid van de raad van toezicht is openbaar. De Gemeenten worden op de hoogte gebracht van het bestaan van een vacature.

2.3.2 De raad van toezicht besluit op basis van het advies van de benoemingsadviescommissie, zoals bedoeld in het bestuursreglement en - voor zover van toepassing - de beoordeling van een extern bureau tot het doen van een voordracht voor benoeming aan de gemeenteraden van de gemeenten.

2.3.3 De Gemeenten beperken zich bij het besluit tot benoeming tot een beoordeling van de kandidaat op basis van de door de raad van toezicht van NUOVO vastgestelde individuele profielschets en de profielschets voor de gehele raad van toezicht, voor zover van toepassing het advies van de werving- en selectiecommissie en de beoordeling van voormeld extern bureau en de toepasselijke wet- en regelgeving.

2.3.4 Ten aanzien van een besluit tot benoeming van een nieuw lid van de raad van toezicht door de gemeenten, hanteren partijen een behandelingstermijn van maximaal twee maanden, in die zin dat de voordracht op de agenda is geplaatst van een volgende gemeenteraadsvergadering binnen een termijn van maximaal twee maanden na de dag van ontvangst door de gemeenten van de voordracht van de raad van toezicht van NUOVO.

2.3.5 Indien en voor zover één van de gemeenteraden van de Gemeenten besluit een voorgedragen kandidaat (alsdan gemotiveerd en schriftelijk) niet te benoemen, wordt NUOVO hierover ingelicht. De voorgedragen kandidaat wordt dan niet benoemd. NUOVO is dan gehouden een nieuwe voordracht in te dienen bij de gemeenteraden met inachtneming van het hiervoor bepaalde (ook indien de andere gemeenteraden de voorgedragen kandidaat wel wilden benoemen).

2.4 Een voordracht van een kandidaat door de (oudergeleding van de) Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) wordt door de raad van toezicht doorgeleid naar de gemeenteraden van de gemeenten.

3 Besluit tot opheffing school of (neven) vestiging

3.1 Het besluit tot opheffing van een school is overeenkomstig de Wvo voorbehouden aan de gemeente waar de betreffende school is gevestigd. NUOVO kan daartoe een verzoek doen aan de gemeenteraad van de betreffende gemeente. Dit verzoek gaat vergezeld van een rapportage omvattende:

a. de motieven voor de opheffing;
b. de alternatieven voor de opheffing;
c. de te bereiken doelen;
d. de effecten van de opheffing voor de leerlingenstromen;
e. de kosten en baten van opheffing;
f. het (voorlopige) advies van de GMR.

3.2 De gemeenteraad van de betreffende Gemeente beoordeelt het verzoek van NUOVO aan de hand van de door NUOVO overlegde rapportage en aan de hand van de eigen beoordelingen en vergaarde informatie over de (financiële) situatie van de betreffende school. In haar afweging neemt de gemeenteraad mee de (mogelijkheid van borging van de) kwaliteit van het onderwijs op de betreffende school, als ook de mate waarin voortzetting van instandhouding van de betreffende school leidt tot grote financiële risico's voor de andere door NUOVO in stand gehouden scholen. Indien en voor zover het verzoek voortvloeit uit het regionaal plan onderwijsvoorzieningen kan de gemeenteraad van de Gemeente dit tevens gemotiveerd betrekken in haar afwegingen. Indien de gemeenteraad van de Gemeente besluit tot opheffing van de betreffende school conform het verzoek, informeert NUOVO de overige Gemeenten over het besluit

tot opheffing van een school. Indien de gemeenteraad van de Gemeente niet besluit tot inwilliging van het verzoek, treden NUOVO en de betreffende Gemeente nader in overleg hoe om te gaan met de dan ontstane situatie.

3.3 Het besluit tot opheffing van een (neven)vestiging of dislocatie van een school, is overeenkomstig de Wvo voorbehouden aan het College van Bestuur van NUOVO. In aanvulling op het bepaalde in de Wvo, geldt ter zake een dergelijk besluit dat de betreffende gemeente en NUOVO hierover overleg hebben en dat NUOVO voorafgaand aan dat overleg een rapportage opstelt als bedoeld in artikel 3.1. NUOVO informeert de overige gemeenten over het besluit tot opheffing van een school.

3.4 In het geval de Wvo wijzigt in die zin dat krachtens de wet het besluit tot opheffing van een school (niet slechts zijnde een (neven)vestiging of dislocatie) als bedoeld in artikel 4.1 toekomt aan het bevoegd gezag van de school, geldt ter zake een besluit tot opheffing van een school het bepaalde in artikel 3.3.

4 Handelwijze bij mogelijke taakverwaarlozing en functioneren in strijd met de wet

4.1 De Gemeenten kunnen zich vanuit hun wettelijke taak en verantwoordelijkheden voor het openbaar onderwijs en de borging van de wezenskenmerken daarvan wenden tot het College van Bestuur van NUOVO.

4.2 Alvorens de gemeenteraden van de Gemeenten overgaan tot het nemen van maatregelen als bedoeld in artikel 42b lid 11 Wvo en in dat kader eventueel gebruik maken van de bevoegdheden genoemd in de statuten van NUOVO, treden de wethouders van de Gemeenten met elkaar in overleg over de manier waarop de gerezen bezwaren en/of ernstige zorgen tegen het door het College van Bestuur van NUOVO gevoerde beleid of het functioneren van het College van Bestuur kunnen worden weggenomen. Voorts worden het College van Bestuur en de raad van toezicht van NUOVO door de Gemeenten in de gelegenheid gesteld met hen in overleg te treden om de mogelijkheden te verkennen en eventueel uit te voeren die noodzakelijk zijn om de gerezen bezwaren en/of ernstige zorgen tegen het door het College van Bestuur van NUOVO gevoerde beleid of het functioneren van het College van Bestuur op andere wijze weg te nemen.

4.3 De Gemeenten motiveren in een situatie als bedoeld in het voorgaande lid de eventuele gerezen bezwaren en/of ernstige zorgen en de overwegingen om mogelijk over te gaan tot het nemen van maatregelen. De Gemeenten sluiten daarbij waar mogelijk aan bij de bevindingen van de Inspectie van het Onderwijs of andere externe rapportages omtrent het functioneren van NUOVO, de kwaliteit van het onderwijs en/of de professionaliteit van het financieel beheer en management.

5 Slotbepaling

5.1 Op dit convenant en de daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen van partijen over en weer is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

5.2 Dit convenant treedt in werking op [datum dat alle betrokken Gemeenten hebben ingestemd].

5.3 Partijen evalueren elke twee jaar de onderlinge samenwerking en de invulling van en de verhouding tussen het interne en het externe toezicht.

5.4 Dit convenant geldt voor onbepaalde tijd en eindigt door opzegging door een van de partijen wegens gewijzigde omstandigheden of redenen van redelijkheid en billijkheid als gevolg waarvan de betreffende partij van oordeel is dat voortzetting van het convenant in het kader van haar wettelijke taken en verantwoordelijkheden niet mogelijk is.

5.5 Partijen treden met elkaar in overleg over een wijziging van het onderhavige convenant indien en voor zover dat noodzakelijk is als gevolg van een wijziging in de Wvo. Wijzigingen kunnen slechts schriftelijk en met instemming van alle partijen worden doorgevoerd. De wijzigingen zullen zoveel als mogelijk aansluiten bij de inhoud en strekking van (de bepalingen in) dit convenant.

***

[handtekening], [datum, plaats]

De burgemeester van de gemeente Utrecht

[handtekening], [datum, plaats] Doorn 06-01-2020

De burgemeester van de gemeente Utrechtse Heuvelrug

[handtekening], [datum, plaats]

De burgemeester van de gemeente Zeist

[handtekening], [datum, plaats]

De voorzitter van de Raad van Bestuur van NUOVO

Afschrift van getekende convenant aan de gemeenteraden van Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist.

nuovo Scholengroep

Orteliuslaan 871
3528 BE Utrecht

Postbus 1415
3500 BK Utrecht

030 - 29 69 040
nuovo@nuovo.eu
www.nuovo.eu

IBAN NL 96 RABO 0101 481764
BTW nr. NL813676575B01
KvK nr. 30199604

ANNA VAN RIJN COLLEGE

Gemeente Utrecht
College van B&W
Mr. A. Klein
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

- Datum: 12 november 2020
- Kenmerk: CvB.gn/20.181
- Betreft: aanbiedingsbrief
- Doorkiesnummer: 030-2969041

Geacht College,

De Stichting Anna van Rijn College (AvR) en NUOVO Scholengroep (NUOVO) willen graag per 1 maart 2021 overgaan tot een bestuurlijke fusie en vragen u bij deze om uw advies over de wenselijkheid van deze fusie.
AvR en NUOVO zijn van mening dat een bestuurlijke fusie om acht verschillende redenen meerwaarde heeft en bijdraagt aan sterk en toekomstbestendig Openbaar Onderwijs in de regio Utrecht. Deze meerwaarde wordt omschreven in bijgaande fusie-effectrapportage (FER).

De wettelijke kaders van de fusie
Een verplicht onderdeel van de fusie-effectrapportage is het inwinnen van het advies van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeente over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie.

Met deze brief vragen we u zich over deze wenselijkheid uit te spreken. In de bijlage vindt u de "Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs door de gemeenten" van de VNG en de commissie fusietoets onderwijs (CFTO), waarin staat dat u geacht wordt zelfstandig advies te geven vanuit uw visie op onderwijs in uw gemeente. Omdat de scholen zich in vier verschillende gemeenten bevinden, hebben uw collega-bestuurders uit Utrechtse Heuvelrug/Nieuwegein/Zeist dezelfde adviesvraag ontvangen. Wij geven u hieronder nog wat informatie over deze specifieke fusie.

Historie
Sinds 1 augustus 2020 vormt NUOVO het bestuur over AvR. Hiervoor zijn met instemming van de gemeente Nieuwegein de statuten van AvR gewijzigd. Van alle onderzochte alternatieven is een bestuurlijke fusie de meest logische volgende stap. De medewerkers van AvR komen hierdoor in dienst van NUOVO wat hen een aantal voordelen biedt: Onderdeel uitmaken van een grotere organisatie biedt meer slagkracht, ruimte voor innovatie en professionalisering en meer interne

X11
UniC
VOLT!
MAVO Doorn
ACADEMIE TIEN
POUWER College
Trajectum College
Rijn College
Openbaar Lyceum Zeist
Vakcollege Maarsbergen
International School Utrecht
Utrechts Stedelijk Gymnasium
Openbaar VMBO en MAVO Zeist
Ithaka Internationale Schakelklassen

carrièrekansen. NUOVO gunt dit aan de medewerkers van AvR en ziet alleen maar nadelen in het nog langer in stand houden van twee juridisch gescheiden rechtspersonen.

De bestuurlijke fusie
De bestuurlijke fusie zal geen gevolgen hebben voor de variatie en diversiteit in het onderwijsaanbod in de regio. Er verandert door de bestuurlijke fusie immers niets in het aantal scholen of de organisatievorm van de scholen, het aantal leerlingen of het onderwijsconcept. De fusie heeft ook geen effect op de keuzemogelijkheden van ouders en leerlingen. Sterker nog, het samengaan biedt leerlingen extra kansen doordat zij over en weer modules kunnen gaan volgen op NUOVO of AvR-scholen en daardoor meer kans hebben om op te stromen dan wel zich in kennis te verbreden of verdiepen binnen het gevarieerde onderwijsaanbod dat NUOVO te bieden heeft.

De tot nu toe betrokken belanghebbenden
Voorafgaand aan het op- en vaststellen van de Fusie Effect Rapportage (FER) zijn verschillende belanghebbenden betrokken. Zo zijn wij onder andere in gesprek met de medezeggenschapsraden, de raad van toezicht van NUOVO en AvR en collega's. Ook informeren wij ouders, leerlingen en andere externe partijen.

Besluitvormingsproces
Onlangs hebben wij het voorgenomen besluit tot fusie genomen. Bij deze wordt het benodigde advies van de betrokken colleges van Burgemeester en Wethouders ingewonnen. Ook is zowel de FER als het voorgenomen besluit tot fusie met een verzoek tot instemming voorgelegd aan alle medezeggenschapsraden. Na het verkrijgen van de adviezen van de vier betrokken colleges van B&W en na het verkrijgen van de instemming van de medezeggenschap wordt de fusie-effectrapportage voorgelegd aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zodra deze een (positieve) beslissing heeft genomen (meestal zes weken) kan het voorgenomen besluit worden omgezet in een definitief besluit. Na het overgaan tot een definitief besluit tot fusie zal dit, waarschijnlijk eind december 2020 of begin januari 2021 ter goedkeuring aan de gemeenteraden voorgelegd worden. Dit laatste staat dus nadrukkelijk los van het advies welke we u in deze brief vragen.

Het gevraagde advies
Resumerend wordt u gevraagd advies te geven over de wenselijkheid van de bestuurlijke fusie tussen de Stichting Anna van Rijn en de NUOVO Scholengroep. Bij vragen over de wettelijke regelingen of verplichtingen kunt u contact opnemen met de heer B. Kooij (bkooij@nuovo.eu | 06-24167078).
Bij bestuurlijke vragen kunt u terecht bij het College van Bestuur (bestuur@nuovo.eu 030-2969041).

Om één en ander tijdig te kunnen effectueren verzoeken wij u vriendelijk uw advies omtrent de fusie zo spoedig mogelijk aan ons kenbaar te maken. Voor ons interne

besluitvormingstraject is beschikbaarheid van uw advies voor het einde van dit kalenderjaar zeer gewenst.

Hoogachtend,

L.W. De Wit en J.P. Gaemers
College van Bestuur

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

voorstel Statutenwijziging bij fusie NUOVO scholengroep en Anna van Rijn College Nieuwegein

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Birgit Haberland
Zaaknummer	8297323
Jaargang en nummer	2021, nr. 21
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

De raad besluit:

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. In te stemmen met de statutenwijziging van NUOVO scholengroep, bestaande uit de toevoeging van de gemeente Nieuwegein en de mogelijkheid om bij een meerhoofdig college van bestuur een taakverdeling af te spreken.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 18 februari 2021.

De griffier,

Merel van Hall

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Gemeenteraad

Dossiernummer	1566
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	10
Omschrijving	Raadsvoorstel Zienswijze concept kaderbrief 2022 GGD regio Utrecht (GGDrU)
ID	1616
Behandelend ambtenaar	D. Reinking
Telefoon	030 - 28 63208
E-mail	d.reinking@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Volksgezondheid
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Voorstel over stukken van een gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Eveline Hamelink/Werk en Inkomen, Volksgezondheid, Jeugd, Milieu/06-39276727

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Mens en Samenleving	11 februari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijze kaderbrief 2022 GGD Regio Utrecht

Beleidsveld	Volksgezondheid
Portefeuillehouder	Eelco Eerenberg
Organisatieonderdeel	Volksgezondheid
Opsteller	Dick Reinking
Kenmerk	8465560
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op de concept kaderbrief 2022 van de GGD regio Utrecht (GGDrU), waarin
   - wordt ingegaan op de directe en indirecte gevolgen van corona op de GGDrU, aangevuld met het verzoek om extra aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en met name psychische gezondheid, het bestrijden van gezondheidsverschillen en de governance bij de crisisbestrijding met gelijktijdig behoud van de regionale en lokale verankering van de GGDrU,
   - wordt gevraagd om topprioriteit bij databeveiliging en privacybescherming;
   - wordt terug gekomen op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.

Burgemeester en wethouder van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Samenvatting
De gemeenteraad maakt gebruik van de mogelijkheid van een zienswijze op de kaderbrief 2022 van de GGDrU. Voorgesteld wordt om in lijn met eerdere zienwijzen (de begroting 2020_1 en de begroting 2021) belangrijke aandachtspunten van de raad mee te geven voor de kadernota 2022.

Context
Aanleiding
De gemeente Utrecht neemt sinds 2014 deel aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD regio Utrecht (GR GGDrU). De deelname van de gemeente Utrecht aan de GR GGDrU volgt uit de Wet Publieke Gezondheid (WPG). De gemeente Utrecht heeft bij de GGDrU basistaken uit de Wet Publieke Gezondheid belegd op het gebied van de gezondheidsbescherming, advies en ondersteuning bij crisissituaties, en heeft daarnaast maatwerkafspraken gemaakt op het gebied van de Openbare Geestelijke Gezondheid, de uitvoering van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ) en de Forensische zorg.

In de GR GGDrU is bepaald dat de gemeenteraad in gelegenheid is om een zienswijze in te dienen op de kaderbrieven van de GGDrU. Via een zienswijze kan de raad invloed uitoefenen op het beleid van de GGDrU. Op 31 maart 2021 besluit het Algemeen Bestuur van de GGDrU over de begroting 2021.Op 14 december 2020 heeft de Directeur Publieke Gezondheid de raad per brief in de gelegenheid gesteld om een zienswijze over de kaderbrief 2022 in te dienen. Zienswijzen die voor 31 maart 2021 zijn ingediend worden betrokken bij de besluitvorming over deze kaderbrief door het Algemeen Bestuur van de GGDrU op 31 maart 2021.

Beoogd effect
De zienswijze zal worden betrokken bij de besluitvorming over de kaderbrief door het Algemeen Bestuur van de GGDrU op 31 maart 2021. De kaderbrief bevat de kaders die als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerpbegroting 2022 van de GGDrU.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening
Er heeft nog geen eerdere besluitvorming plaats gevonden over de begroting GGDrU 2022.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op de concept kaderbrief 2022 van de GGD regio Utrecht (GGDrU), waarin • wordt ingegaan op de directe en indirecte gevolgen van corona op de GGDrU, aangevuld met het verzoek om extra aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en met name de psychische gezondheid, het bestrijden van ontstane gezondheidsverschillen, de governance bij de crisisbestrijding met gelijktijdig behoud van de regionale en lokale verankering van de GGDrU en goed werkgeverschap • wordt gevraagd om topprioriteit bij databeveiliging en privacybescherming; • wordt terug gekomen op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.
Argumenten	
1.1	<u>De coronaepidemie zal naar verwachting een grote en langdurige impact hebben op de fysieke en met name de mentale gezondheid van bekende en nieuwe groepen kwetsbaren</u>
	Steeds duidelijker wordt dat corona grote gevolgen heeft voor gelijke kansen op gezond leven. Van belang is goede kennisdeling tussen de gemeente Utrecht en de GGDrU om van elkaar te leren en om elkaar te versterken. Voorkomen moet worden dat de coronacrisis leidt tot het vergroten van kansenongelijkheid. Inwoners waarbij de mentale gezondheid en het welbevinden in het bijzonder onder druk staan worden genoemd.

1.2	Een hoge dekkingsgraad van COVID vaccinatie en een grote vaccinatiebereidheid onder Utrechters zijn van groot belang
	Voor een voorspoedige vaccinatie van Utrecht is het nodig om te komen tot nauwe samenwerking tussen GGD en de gemeente Utrecht bij het zoeken en ontwikkelen van priklocaties, de uitvoering van vaccinatierondes en het bevorderen van de vaccinatiebereidheid. Binnen de gemeente zijn er veel contacten in de wijken en is er veel ervaring met het bereiken van Utrechters die via traditionele publieksinformatie onvoldoende bereikt worden. Een overweging in verder om, net als bij testen, ook vormen van kleinschalige wijkgerichte vaccinatie in te zetten omwille van een zo hoog mogelijke dekkingsgraad. Verwacht wordt dat de COVID-vaccinatie geen gevolgen zal hebben voor de gemeentebijdrage aan de GGDrU.
1.3	Een duurzame, robuuste infectieziektebestrijding is van groot belang
	In de infectieziektebestrijding is het belangrijk te beschikken over voldoende personeel, dat bovendien passend beloond wordt. Boeien binden als motto mag uitgebreid worden tot ‘boeien, binden en belonen’. Het verzoek bij het ontwikkelen van nieuwe normen is om daarbij ook het gesprek met het Rijk te openen. De COVIDpandemie leert dat bij A-ziekten zoals COVID, langdurig gewerkt wordt op aanwijzing van het Rijk. Het zou daarom niet juist zijn om de volledige financiële verantwoordelijkheid voor de infectieziektebestrijding voor rekening van gemeenten te laten komen.
1.4	Topprioriteit moet gelegd worden bij databeveiliging en privacybescherming
	De coronaepidemie leert dat het op orde brengen en houden van ICT-systemen topprioriteit nummer één moet zijn. Een deel van de systemen is landelijk, een deel is regionaal. De landelijke afhankelijkheid daargelaten, geldt voor ons de noodzaak van systematische acties die de veiligheid en privacy van binnen uw organisatie gebruikte registraties borgen.
1.5	Er zijn grote zorgen op het gebied van de Seksuele Gezondheid (SOA-preventie en SOA-bestrijding)
	Er is steun vanuit de raad voor de brandbrief naar het Rijk over de zorgwekkende en onhoudbare situatie in de SOA-bestrijding in Utrecht. Eerdere contacten met het Rijk hebben geen oplossing geboden. Gevraagd wordt om de raad informeren over de uitkomsten van een aangevraagd gesprek met de minister en over de vervolgstappen die genomen gaan worden om knelpunten in de SOA-bestrijding het hoofd te bieden. Zorgen worden gedeeld over signalen van uitgestelde SOA-testen en problemen bij de ontwikkeling van de seksuele gezondheid en identiteit door het noodgedwongen stilvallen van outreachende en klassikale seksuele voorlichting.

Financiën
De kaderbrief 2022 bevat de kaders voor de conceptbegroting 2022 van de GGDrU. De kaderbrief bevat een eerste raming van indexatie voor 2022 van 1,77%. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2022.

Vervolg
Het Algemeen Bestuur van de GGDrU stelt de kaderbrief 2022 vast op 31 maart 2021. Op basis hiervan wordt een conceptbegroting 2022 opgesteld. Deze concept begroting krijgt de raad voor zienswijze voorgelegd in april / mei 2021. Voorzien wordt in besluitvorming over de begroting 2022 in het Algemeen Bestuursvergadering van de GGDrU van 23 juni 2021.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Na vaststelling door de raad wordt de zienswijzebrief verzonden aan het Algemeen Bestuur van de GGDrU.

Niet-Referendabel

Dit raadsbesluit is niet-referendabel omdat het een raadsbesluit is over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlage(n)

Bijlagen besluitvorming:

- Concept zienswijze kaderbrief 2022 GGDregio Utrecht

Bijlagen informatief:

- Aanbiedingsbrief concept kaderbrief 2022 GGDregio Utrecht, dd. 14 december 2020
- Concept Kaderbrief 2022 GGDregio Utrecht

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

GGD regio Utrecht
J.R. Donker
Directeur Publieke Gezondheid a.i.
Postbus 51
3700 AB ZEIST

Behandeld door	D.P. Reinking	**Datum**	volgt
Doorkiesnummer	030 - 28 63208	**Ons kenmerk**	8465560
E-mail	d.reinking@utrecht.nl	**Onderwerp**	zienswijze concept kaderbrief 2022 GGD regio
Bijlage(n)			
Uw kenmerk	Uit-2020/09784	**Verzonden**	
Uw brief van	14 december 2020	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte heer Donker,

Op 14 december 2020 hebt u ons de concept kaderbrief 2022 gezonden met de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen die u betrekt bij de vaststelling van de kadernota 2022 in uw algemeen bestuursvergadering van 31 maart 2021 en in het verlengde daarvan uw conceptbegroting 2022. Van de gelegenheid tot een zienswijze maken wij gebruik. Deze zienswijze is in lijn met eerdere zienswijzen op de begroting 2020 en de begroting 2021. Achtereenvolgens gaan wij in op de directe en indirecte gevolgen van corona op uw organisatie, aangevuld met het verzoek om aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en psychische gezondheid en daarmee gelijke kansen voor alle inwoners van de regio op een gezond leven. Daarnaast komen wij net als in eerdere zienswijzen terug op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.

Leidend in onze zienswijze is de constatering dat de coronabestrijding nog steeds een zware wissel trekt op de publieke gezondheid en daarmee uw organisatie. Voor uw grote inzet en veerkracht willen wij allereerst onze grote waardering overbrengen. Onze grote waardering spreken wij niet voor het eerst uit, maar deze is nog onveranderd op haar plaats.

Naar het zich laat aanzien zal het beroep op de GGD-n in 2021 onveranderd groot blijven. Ook zal er net als in 2020 sprake blijven van opereren in onzekerheid.
Naast het beroep op de GGD voor de coronabestrijding via aanwijzingen van het Rijk bij testen, bron- en contactonderzoek en in 2021 ook het vaccineren wijst u terecht ook op de grote en langdurige impact van corona op de fysieke en mentale gezondheid van bekende en nieuwe kwetsbare groepen. Net als u maken wij ons hier zorgen over. Steeds duidelijker wordt dat corona grote gevolgen heeft voor gelijke kansen op gezond leven. Nodig is een regionaal samenhangende aanpak, zowel op taken die de gemeente afneemt bij uw organisatie als bij taken waar dit niet het geval is, bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg. Van belang is goede kennisdeling om van elkaar te leren en om elkaar te

versterken. Voorkomen moet worden dat de coronacrisis leidt tot het vergroten van kansenongelijkheid.

In deze kaderbrief blikt u vooruit op 2022, in de wetenschap dat ontwikkelingen in de komende maanden de opgaven voor 2022 op onbekende, deels ingrijpende wijze zullen beïnvloeden. Net als bij zienswijzen op de begrotingen voor 2020 en 2021 leidt dit bij ons tot de vaststelling dat reguliere processen van plannen en begroten binnen de kaders van gemeenschappelijke regeling, niet passen bij deze tijd en de opgave waar u voor staat. Dat geldt ook voor ons. Onze zienswijze op uw kaderbrief 2022 kan gezien de onzekere tijden niet de invloed hebben die zienswijzen normaal gesproken hebben. Graag openen wij de dialoog hoe wij elkaar beter kunnen vinden en versterken.

Daarnaast hebben wij een aantal thema's en punten voor 2021 en 2022

Vaccineren
Het jaar 2021 zal in het teken staan van vaccineren. Voor ons zijn in de coronabestrijding zowel een grote vaccinatiebereidheid als een zo hoog mogelijke dekkingsgraad cruciaal. Het Rijk en het RIVM zijn leidend in de formulering van de vaccinatiestrategie en de organisatie van de vaccinatiecampagne. Uw organisatie is verantwoordelijk voor de uitvoering. Wij vragen u om waar mogelijk de gemeente actief te betrekken om bovengenoemde doelen te realiseren. Wij denken bijvoorbeeld aan nauwe samenwerking bij het zoeken en ontwikkelen van priklocaties, de uitvoering van vaccinatierondes en het bevorderen van de vaccinatiebereidheid. Binnen de gemeente is veel ervaring met het bereiken van Utrechters die via traditionele publieksinformatie onvoldoende bereikt worden. Daarnaast zijn er veel contacten in de wijken die benut kunnen worden om net als bij het testen naast grootschalige ook wijkgerichte kleinschalige vaccinatie initiatieven te ontplooien. Wij roepen u op kleinschalige wijkgerichte vaccinatie ook mogelijk te maken en in te zetten op een zo hoog mogelijke dekkingsgraad.
Tot slot, gaan we er vanuit dat bij de COVIDvaccinatie net als bij testen en bron- en contactonderzoek geen effect zal zijn op de gemeentebijdrage.

Trends en ontwikkelingen
In uw kaderbrief onderscheidt u een groot aantal beleidsmatige trends en ontwikkelingen. Het is ons niet duidelijk hoe de door u genoemde trends vertaald worden in strategische en organisatorische keuzes voor 2022. Wij vragen u om meer scherpte op dit punt. Daarnaast is ons voorstel om 2021 te gebruiken als een onderzoeksjaar voor de positionering van GGD-en in het regionale zorglandschap met daarin aandacht voor de volgende vragen:

- Wat is er nodig voor een robuuste GGD die zowel een gezondheidscrisis het hoofd kan bieden als continuïteit en kwaliteit kan bieden in de uitvoering van basistaken in de publieke gezondheid? In dit verband achten wij grote aandacht voor de basistaken die in het gedrang gekomen zijn van groot belang de komende tijd.
- Welke balans vraagt dat tussen centrale regie en aansturing in en buiten crisissituaties en het behouden van regionale en lokale verankering van de GGDrU? Immers, goede aansluiting op wat er speelt in de regio Utrecht bepaalt voor ons de kracht van de GGDrU.

Impact van covid en boeggolf
Ook vragen wij uw aandacht voor de impact van covid. Wat is er nodig om o.a. de boeggolfeffecten het hoofd te kunnen bieden? Van belang hierbij is extra aandacht voor het verkleinen van gezondheidsverschillen en voor de grote impact van covid op de mentale gezondheid en het welbevinden. Bij dit laatste gaat het om uiteenlopende groepen: ouderen, maar ook kinderen en hun

ouders, jongeren en jongvolwassenen/ studenten en kwetsbare groepen. Wat kwetsbaren groepen aangaat brengen wij de zorg van MIND onder uw aandacht. Juist mensen met psychische problemen en hun naasten worden extra hard getroffen door coronamaatregelen over bezoek en de avondklok.

Databeveiliging
Wij missen in uw kaderbrief aandacht voor databeveiliging en privacy. Het op orde brengen en houden van ICT-systemen moet topprioriteit nummer één zijn. Een deel van de systemen is landelijk, een deel is regionaal. De landelijke afhankelijkheid daargelaten, dringen wij er bij u op aan systematische acties die de veiligheid en privacy van binnen uw organisatie gebruikte registraties borgen, te ondernemen.

Personeel
Bij de infectiebestrijding merkt u op dat in de loop van 2021 via een strategische personeelsanalyse nieuwe normen wilt ontwikkelen voor de infectieziektebestrijding. Daarbij neemt u ook de schaarste van personeel en de salariëring mee. In dit verband onderschrijven wij de noodzaak van een robuuste, duurzame infectieziektebestrijding.
In uw kaderbrief (blz 11) hanteert u als motto duurzaam ‘binden en boeien’ van het schaarse medische personeel. Voor ons mag het motto uitgebreid worden tot ‘binden, boeien en belonen’. Het is belangrijk dat het personeel ook de waardering voor hun inzet terugziet in een gepaste wijze van belonen. Tevens vragen wij uw aandacht om het goed werkgeverschap in te vullen met aandacht voor veiligheid en preventie van langdurig ziekteverzuim. Dit laatste is van groot belang voor organisaties die al een jaar zwaar belast worden door de coronaepidemie.
Bij het formuleren van uw personeelsplan is ons verzoek om over de bemensing en kwaliteit van de infectieziektebestrijding het gesprek met het Rijk te openen. De COVIDpandemie leert dat bij A-ziekten zoals COVID de infectieziektebestrijding door de GGD-n grotendeels werd ingezet om gehoor te geven aan aanwijzingen vanuit het Rijk. Voor ons betekent dit dat niet alleen gemeente maar ook het Rijk een duidelijk belang hebben bij een goed functionerende infectieziektebestrijding in de regio Utrecht. Het zou in onze ogen niet juist zijn om de volledige financiële verantwoordelijkheid van uw nieuwe plan voor infectieziektebestrijding voor rekening van gemeenten te laten komen.

SOA
Wij delen uw zorgen op het gebied van de SOA-preventie en SOA-bestrijding en ondersteunen de brandbrief geheel die u samen met uw bestuur naar de minister hebt gestuurd. Tegelijkertijd blijven wij ons grote zorgen maken. Tot dusver blijft de erkenning vanuit het Rijk uit voor de urgente inhoudelijke en financiële problemen in de SOA-bestrijding in de regio Utrecht. Dit is frustrerend omdat er sprake is van een zorgelijke en onhoudbare situatie die acties noodzakelijk maakt. Dit is de conclusie uit onze recente raadsbrief van 25 november 2020 over de SOA-bestrijding die wij geheel onderschrijven. Wij vragen u daarom om ons te informeren over de uitkomsten van uw gesprek met de minister en vervolgstappen die gaat zetten om knelpunten in de SOA-bestrijding het hoofd te bieden.
Daarnaast willen wij onze zorg delen over signalen van uitstel van SOA-testen door jongvolwassenen en problemen in de ontwikkelingen van de seksuele gezondheid en identiteit door het wegvallen van voorlichtingsactiviteiten. Wij vragen u actief te communiceren om niet te wachten met het testen op SOA en het hervatten van outreachende en klassikale voorlichting zodra coronamaatregelen die weer mogelijk maken, Wij zullen hier zelf ook de nodige acties op ondernemen.

Wij wensen u voor de komende tijd sterkte en gezondheid toe om de belangrijke taken die u wachten goed te kunnen vervullen.

Datum **volgt**
Ons kenmerk 8465560

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
   1.1 Achtergrond 3
   1.2 Taken van GGDrU, basis in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) 4
   1.3 Relatie tot de veiligheidsregio 4
   1.4 Opbouw kaderbrief 5
2. Financieel kader 6
   2.1 Uitgangspunten 6
   2.2 Bekostigingssystematiek 8
   2.3 Doorkijk verwacht financieel effect indexatie 9
3. Ontwikkelingen 10
   3.1 Bestrijding van het coronavirus 10
   3.2 Impact coronacrisis op de publieke gezondheid 11
   3.3 Rijksvaccinatieprogramma 12
   3.4 Prenatale Huisbezoeken 12
   3.5 Online dienstverlening jeugdgezondheidzorg 13
   3.6 Financieringssystematiek jeugdgezondheidzorg 13
   3.7 Psychische gezondheid van schoolgaande jeugd 14
   3.8 Seksuele gezondheid 16
   3.9 Ontwikkelingen op gebied van gezondheidsbevordering 16
   3.10 Uitvoering Gezondheidsmonitor jeugd voortgezet onderwijs (GMJ) en monitor jongvolwassen (MJV) 17
   3.11 Ophoging steekproef volwassenen en seniorenonderzoek 2024 18
   3.12 Nieuwe inburgeringswet per 2022 18
   3.13 Ombuigingsplan 18

Bijlage 1 Wettelijke basis taken GGDrU 20

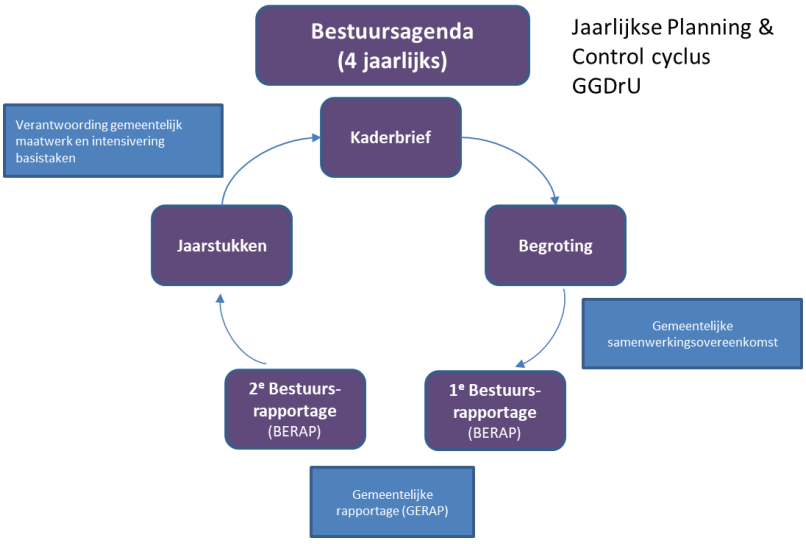
1. Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief van de GGD regio Utrecht voor het begrotingsjaar 2022. Deze kaderbrief komt tot stand in een periode met veel onzekerheden. Ten tijde van het opmaken van de kaderbrief 2022 (oktober 2020) heeft het Corona-virus (COVID-19) Nederland al enige tijd in zijn greep. Sinds eind februari 2020 heeft GGD regio Utrecht (GGDrU) vanuit haar wettelijke taak (Wet publieke gezondheid) op het gebied van Infectieziektebestrijding een grote rol in de bestrijding van het corona-virus.

Impact coronacrisis
De structurele impact van het coronavirus is lastig in te schatten en te onzeker om te vertalen in de cijfers van deze kaderbrief. Het Rijk heeft rechtstreeks aan de DPG-en en via de VNG toegezegd gemeenten niet te korten op het Gemeentefonds wanneer taken die gemeenten bij de GGD hebben belegd en zijn gefinancierd via de gemeentelijke bijdrage door corona niet kunnen worden uitgevoerd door de GGD. Gemeenten hoeven dan ook niet inwoner- en kindbijdragen terug te vorderen bij de GGD wanneer de afgesproken dienstverlening door de GGD door corona niet is geleverd. Voor maatwerk geldt dit niet. Wanneer de GGD door corona niet of minder aan uitvoering van maatwerktaken toe komt doordat medewerkers ingezet zijn op corona werkzaamheden zal GGDrU derhalve het tekort, dat hierdoor ontstaat, als gederfde inkomsten declareren bij VWS. Gemeenten krijgen dan ook na uitbetaling door VWS de eerder overgemaakte bedragen teruggestort voor dat deel dat niet is geleverd. Deze lijn zal tot nader order en afhankelijk van de ontwikkelingen ook blijven gelden voor het begrotingsjaar 2022. De ontwikkelingen in de corona aanpak en aanwijzingen van het Rijk zijn van grote invloed op de af- en/of opschaling van reguliere processen en de prioriteiten uit de bestuursagenda 2019-2023. De ontwikkelingen zijn moeilijk voorspelbaar en kunnen snel lopen. Met deze kaderbrief worden desalniettemin specifiek de kaders vermeld die bekend zijn en als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerp begroting 2022.

1.1 Achtergrond

De kaderbrief vormt het startpunt van het proces van begroting en verantwoording (zie figuur 1).

Figuur 1

De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze over de algemene financiële en beleidsmatige kaders naar voren te brengen. Alle zienswijzen worden betrokken bij het opstellen van de programmabegroting van 2022.

Het algemeen bestuur stelt de kaderbrief in de vergadering van maart 2021 vast en betrekt daarbij de zienswijzen die worden ingediend. Op basis van de uitgangspunten in de vastgestelde kaderbrief wordt de ontwerpbegroting 2022 opgesteld. Voordat deze definitief wordt opgesteld wordt deze eveneens voor zienswijzen aan de gemeenten aangeboden. De ontwerpbegroting 2022 zal medio april 2021 eveneens voor zienswijze aan gemeenteraden worden gezonden. De gemeenteraden hebben op deze manier twee gelegenheden om invloed uit de oefenen op de kaderstelling van de bestuurlijke keuzes voor GGD regio Utrecht.

Zo kunnen de 26 gemeenten gezamenlijk hun rol als eigenaar en opdrachtgever van deze GGD invullen.

1.2 Taken van GGDrU, basis in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg)

De algemene taak van het college van burgemeester en wethouders op basis van de Wpg is het bevorderen van de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming daarvan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (art. 2 lid 1 Wpg).

Taken die bij de Wpg zijn opgedragen aan de colleges van burgemeester en wethouders worden door de regionale gezondheidsdienst i.c. GGDrU uitgevoerd (art. 14 lid 1 Wpg). De prenatale voorlichting en het grootste deel van de jeugdgezondheidszorg moeten in beginsel ook regionaal door de GGD worden opgepakt, tenzij het college van burgemeester en wethouders anders beslist (art. 14 lid 4 Wpg). Met uitzondering van de gemeente Utrecht hebben gemeenten besloten de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg te beleggen bij GGDrU.

Een toelichting op dit takenpakket treft u in de bijlage.

1.3 Relatie tot de veiligheidsregio

De relatie tussen GGDrU en de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) is bijzonder. Alleen al op grond van de verplichtingen uit de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en de Wet publieke gezondheid (Wpg) kennen GGDrU en VRU een nauwe samenwerking.

De DPG is op basis van genoemde wetgeving ambtelijk leidinggevende van zowel de GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio), organisatieonderdeel bij de VRU, als van GGDrU. Zij kent hierin eigen wettelijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Bij crises en rampen is er een zelfstandige wettelijke bevoegdheid voor de DPG en de voorzitter van de VRU, als het gaat om publieke gezondheid. Er bestaat tussen de DPG en de voorzitter VRU een zelfstandige relatie gelet op die verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Om te borgen dat de GHOR ook op directieniveau binnen de VRU inbreng heeft, is de DPG lid van het directieteam van de VRU.

1.4 Opbouw kaderbrief

In de kaderbrief worden specifiek de kaders vermeld die als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerp begroting 2022. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling, feitelijk de rekenexercitie waarmee onder meer de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2022.

Tevens komen ontwikkelingen aan de orde, die van invloed zijn of kunnen zijn op de ontwerp begroting 2022. De begroting van GGDrU is een meerjarenprogrammabegroting met één programma: 'Publieke Gezondheid'. In de begroting wordt het programma Publieke Gezondheid verder uitgewerkt in ambities.

De kaderbrief geeft de kaders aan voor één jaarschijf, hier 2022, en schetst de beleids- en begrotingskaders in een meerjarenperspectief. De begroting en de verantwoording (de jaarstukken) volgens de regels van het BBV, waaronder de 'drie W-vragen' (Wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen, wat gaat het kosten), aangevuld met een extra W-vraag 'Wat gaan we meten':

Begroting	**Jaarstukken**
Wat willen we bereiken? Hier wordt aangegeven welke doelen (maatschappelijke effecten) bereikt moeten worden.	*Wat hebben we bereikt?* Er wordt uitgelegd in hoeverre beoogde doelen feitelijk zijn gerealiseerd: de realisatie van doelen wordt dus afgezet tegen de voornemens in de begroting.
Wat gaan we daarvoor doen? Op deze plaats wordt aangegeven welke activiteiten moeten worden uitgevoerd om de gestelde doelen te bereiken.	*Wat hebben we daarvoor gedaan?* Er wordt uitgelegd in hoeverre beoogde activiteiten feitelijk hebben plaatsgevonden: de realisatie van activiteiten wordt dus afgezet tegen de voornemens uit de begroting.
Wat gaat dat kosten? Hier wordt aangegeven welke lasten (maar ook baten) aan de orde zijn voor de uitvoering van de activiteiten.	*Wat heeft dat gekost?* Er wordt verantwoord over de lasten en baten afzonderlijk; het verschil met de begroting wordt uitgelegd.
Wat gaan we meten? Hier worden de indicatoren met bijbehorende waarden benoemd, die meetinformatie geven ten aanzien van de beoogde realisatie van de doelstellingen.	*Wat hebben we gemeten?* Bij de benoemde indicatoren worden de werkelijk gerealiseerde waarden over het jaar opgenomen.

2. Financieel kader

In dit hoofdstuk worden specifiek de uitgangspunten en begrotingssystematiek vermeld die als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerpbegroting 2022. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling, feitelijk de rekenexercitie waarmee onder meer de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2022.

2.1 Uitgangspunten

Hieronder worden de uitgangspunten opgesomd die gehanteerd worden voor het opstellen van de ontwerp begroting:

Algemeen

1. De begroting en verantwoording worden opgesteld conform de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en andere financiële wetgeving.

2. GGDrU draagt zorg voor een actuele tarievenlijst per begrotingsjaar. Deze tarievenlijst wordt bijgesteld als er wijzigingen zijn in de loon-, premie- en prijsontwikkeling. De tarieven worden in principe twee maal per jaar geactualiseerd, te weten per 1 januari en per 1 juli van een begrotingsjaar.

3. De begroting wordt inclusief BTW opgesteld. De gemeenten krijgen na afloop van het begrotingsjaar een opgave van het bedrag aan BTW dat kan worden doorgeschoven naar het BTW-compensatiefonds.

4. De loonkosten worden begroot op de verwachte loonkosten voor het betreffende boekjaar.

5. Er wordt geen rente toegerekend aan het eigen vermogen.

6. De begrote rentelasten zijn gebaseerd op de aanwezige leningenportefeuille.

7. Voor de vaststelling van de inwonerbijdrage voor de gemeenten wordt uitgegaan van het aantal inwoners op de stand per 1 januari 2020. Als bron hiervoor wordt het CBS gehanteerd. Er vindt gedurende het begrotingsjaar geen bijstelling plaats op basis van het werkelijk aantal inwoners per 1 januari 2022.

8. Voor vaststelling van de kindbijdrage voor de gemeenten wordt uitgegaan van het aantal kinderen in de leeftijd 0 tot 18 jaar op de stand per 1 januari 2020. Als bron hiervoor wordt het CBS gehanteerd. Er vindt gedurende het begrotingsjaar geen bijstelling plaats op basis van het werkelijk aantal kinderen per 1 januari 2022.

9. De omvang van de intensivering basistaken en maatwerk in de begroting 2022 is gebaseerd op een inschatting. Voor deze inschatting wordt gebruik gemaakt van de gegevens over 2021, zoals deze in de maand januari 2022 bij GGDrU bekend zijn. De uiteindelijke werkelijke afname van intensiverings- en maatwerktaken voor het boekjaar 2022 kan dus afwijken van de bedragen, zoals nu wordt voorzien qua opname in de begroting 2022.

   In het laatste kwartaal van 2021 vindt afstemming plaats tussen elke afzonderlijke gemeente in de regio Utrecht en GGDrU over de concrete invulling

van maatwerkafspraken betreffende het begrotingsjaar 2022. GGDrU werkt binnen haar mogelijkheden mee om de invulling van de maatwerkafspraken te laten aansluiten bij de behoeftestelling van de betreffende gemeente. De invulling (zowel financieel als niet-financieel) wordt vastgelegd in een overeenkomst tussen de betreffende gemeente en GGDrU. Eventuele wijzigingen in de maatwerkafspraken worden in een begrotingswijziging technisch verwerkt.

10. In de begroting 2022 worden alleen bestuurlijk genomen besluiten verwerkt, voor zover deze vóór 1 februari 2021 zijn vastgesteld. Alle bestuurlijke besluiten, die na deze datum worden vastgesteld, worden middels een begrotingswijziging in de begroting 2022 verwerkt.

11. De uitgangspunten rondom indexering worden gehanteerd totdat het bestuur besluit hiervan af te wijken.

Loonontwikkeling

12. Voor de loonontwikkeling wordt de CAO-wijziging en de premie-ontwikkeling van het werkgeversdeel (pensioen- en sociale premies) als uitgangspunt genomen.
    - In geval er nog geen CAO bekend is, dan wordt het loongerelateerde deel geïndexeerd met de percentage 'loonvoet sector overheid', zoals opgenomen in de meest recente circulaire van het gemeentefonds. Zodra daarna een nieuwe CAO bekend is, wordt een eventueel verschil tussen het toegepaste indexeringspercentage en het indexeringspercentage conform de nieuwe CAO meegenomen in de eerstvolgende op te stellen begroting(swijziging).

13. Op basis van de dan bekende cijfers (zoals bij uitgangspunt 12 aangegeven) wordt een getalsmatige doorkijk van bijdragen van individuele gemeenten voor basispakket en intensivering basispakket opgenomen in de kaderbrief.

14. Loon- en/of premie-ontwikkelingen die nog niet zijn meegenomen in de begroting 2022 maar die wel betrekking hebben op het begrotingsjaar 2022 en latere jaren, worden via een begrotingswijziging op de begroting 2022 ter besluitvorming aan het algemeen bestuur voorgelegd. Dit nadat de zienswijze procedure is doorlopen, conform de Gemeenschappelijke Regeling GGDrU.

Prijsontwikkeling

15. Voor de prijsontwikkeling wordt uitgegaan van het Bruto Binnenlands Product, zoals deze staan vermeld in de meest recente (in principe september) circulaire van het gemeentefonds ten tijde van het opstellen van de ontwerp begroting.

16. Prijsontwikkelingen die nog niet zijn meegenomen in de begroting 2022 maar die wel betrekking hebben op het boekjaar 2022, worden via een begrotingswijziging op de begroting 2022 ter besluitvorming aan het algemeen bestuur voorgelegd. Dit nadat de zienswijze procedure is doorlopen, conform de Gemeenschappelijke Regeling GGDrU.

Maatwerktaken, taken in opdracht van derden, directe betaling of intensivering van basistaken

17. De indexering voor maatwerktaken, taken in opdracht van derden of taken waarvoor de klant direct betaalt en de intensivering van basistaken vindt plaats conform de kostenopbouw van het betreffende product. Dat betekent dat de loongerelateerde kosten worden geïndexeerd met de CAO-wijziging en de premie-ontwikkeling van het werkgeversdeel (pensioen- en sociale premies) en de materieel gerelateerde kosten met de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product, zoals deze staan vermeld in de meest recente circulaire van het gemeentefonds. Deze cijfers worden berekend door het Centraal Plan Bureau.

    In geval er nog geen CAO bekend is, dan wordt het loongerelateerde deel geïndexeerd met de percentage 'loonvoet sector overheid', zoals opgenomen in de meest recente circulaire van het gemeentefonds. Zodra daarna een nieuwe CAO bekend is, wordt, voor wat betreft de taken die door gemeenten worden afgenomen, een eventueel verschil tussen het toegepaste indexeringspercentage en het indexeringspercentage conform de nieuwe CAO meegenomen in de eerstvolgende op te stellen begrotings(wijziging).

18. Bij het opstellen van een offerte voor een maatwerkopdracht wordt een kostprijs dekkend tarief in rekening gebracht.

Financiële uitgangspunten bestrijding coronavirus

19. Het Rijk heeft via de VNG toegezegd gemeenten niet te korten op het Gemeentefonds wanneer taken die gemeenten bij de GGD hebben belegd en zijn gefinancierd via de gemeentelijke bijdrage door corona niet kunnen worden uitgevoerd door de GGD. Gemeenten mogen dan ook niet inwoner- en kindbijdragen terug te vorderen bij de GGD wanneer de afgesproken dienstverlening door de GGD door corona niet is geleverd.

20. Voor maatwerk geldt bovenstaande niet. Wanneer de GGD door corona niet of minder aan uitvoering van maatwerktaken toekomt doordat medewerkers ingezet zijn op corona werkzaamheden, dan zal de GGD het tekort, dat hierdoor ontstaat, als gederfde inkomsten declareren bij VWS. Gemeenten krijgen dan ook na uitbetaling door VWS de eerder overgemaakte bedragen teruggestort voor dat deel dat niet is geleverd.

21. De genoemde lijn bij punt 19 en 20 zal tot nader order en afhankelijk van de ontwikkelingen ook blijven gelden voor het begrotingsjaar 2022.

2.2 Bekostigingssystematiek

Voor de begroting 2022 worden vooralsnog dezelfde principes voor de bekostigingssystematiek gehanteerd, zoals deze ook voor de begroting 2021 zijn toegepast. Deze principes luiden:

1. voor de instandhouding van de taken die op het basis en basis-plus niveau worden uitgevoerd wordt aan de deelnemende gemeenten een inwonerbijdrage dan wel een kindbijdrage doorberekend, uitgezonderd Toezicht Kinderopvang (op tariefbasis) en een deel van de Forensische Geneeskunde (deel op tarief per verrichting);

2. voor de uitvoering van de taken die op het intensiveringniveau worden uitgevoerd alsmede maatwerktaken wordt per afnemende gemeente een prijsafspraak gemaakt, die wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

2.3 Doorkijk verwacht financieel effect indexatie

Conform de gestelde uitgangspunten in deze kaderbrief, is de inschatting van de gemeentelijke bijdrage in 2022 is als basis de in juni 2020 vastgestelde begroting 2021-0 gebruikt.

Vervolgens is een inschatting gemaakt van de verwachte indexatie in 2022 (zie kolom 'Schatting 2022 index-deel'). Deze schatting is opgebouwd uit drie delen:

- er gerekend met de loonvoet sector overheid (1,5% in 2022 conform de septembercirculaire 2020) aangezien er over het jaar 2022 op het moment van opstellen van de Kaderbrief 2022 geen CAO 2022 bekend is
- er is een inschatting gemaakt van de mutatie in de werkgeverspremies. Hierbij is de aanname gedaan dat de Sociale verzekeringspremies in 2022 gelijk zijn aan degene die zijn gehanteerd in begroting 2021-0 en dat de pensioenpremies zullen stijgen in 2021 conform de ABP-prognose.
- Er is gerekend met het prijsindexcijfer (pbbp) voor 2022 van 1,4% uit de septembercirculaire 2020.

Tezamen leidt dit tot een gewogen gemiddelde verwachte indexatie in 2022 van 1,77% wat neerkomt op ruim €700.000.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV 2021

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	1,7	1,5	1,4	1,2	1,3	1,4
Prijs nationale bestedingen (pnb)	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,5
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6
Loonvoet sector overheid	3,6	1,8	1,5	1,9	1,9	2,2
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	4,6	0,6	1,3	1,5	1,5	1,8
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5

Bron: Septembercirculaire 2020

Verder is een inschatting gemaakt van de verwachte volumemutatie in 2022 (zie kolom 'Schatting 2022 volume-deel'). Daarvoor is berekend wat de impact is van de wijzigingen in inwoner- en kindaantallen tussen 1-1-19 en 1-1-20. Verder is de aanname gedaan dat er geen verandering plaats vindt in de maatwerk-afname door gemeenten.

Bij de meeste gemeenten is het effect van de gedaalde kindaantallen groter dan het effect van de gestegen inwoneraantallen. Bij een beperkt aantal gemeenten is sprake van zowel toenemende inwonersaantallen als toegenomen kindaantallen.

Zoals aangeven betreft bovenstaande een schatting op basis van de gegevens die bekend zijn ten tijde van het opstellen van de kaderbrief 2022. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling, feitelijk de rekenexercitie waarmee onder meer de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2022.

Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-19	Aantal kinderen per 1-1-19	Totale bijdrage 2021-0		Aantal inwoners per 1-1-20	Aantal kinderen per 1-1-20	Schatting 2022 index-deel	Schatting 2022 volume-deel	Schatting bijdrage 2022
Amersfoort	156.286	35.167	6.582		157.276	34.699	117	-46	6.653
Baarn	24.767	4.806	925		24.868	4.775	16	-3	939
Bunnik	15.192	3.332	563		15.191	3.329	10	0	573
Bunschoten	21.576	5.051	859		21.866	5.102	15	5	880
De Bilt	42.824	8.931	1.501		43.137	8.977	27	5	1.532
De Ronde Venen	44.059	8.656	1.613		44.456	8.608	29	-4	1.637
Eemnes	9.113	1.910	346		9.247	1.871	6	-4	349
Houten	49.911	11.972	1.992		50.146	11.789	35	-16	2.011
IJsselstein	34.160	7.502	1.303		34.109	7.277	23	-21	1.304
Leusden	30.030	6.231	1.072		30.401	6.207	19	-2	1.089
Lopik	14.473	3.133	580		14.467	3.054	10	-8	582
Montfoort	13.996	3.129	573		13.917	3.046	10	-8	575
Nieuwegein	63.036	11.820	2.173		63.462	11.886	39	7	2.219
Oudewater	10.201	2.135	402		10.230	2.118	7	-2	408
Renswoude	5.259	1.373	209		5.444	1.378	4	1	213
Rhenen	20.004	4.395	781		20.119	4.345	14	-5	790
Soest	46.194	9.421	1.625		46.606	9.313	29	-10	1.644
Stichtse Vecht	64.336	13.304	2.485		64.931	13.280	44	-2	2.528
Utrecht	352.866		2.042		357.597		36	18	2.097
Utrechtse Heuvelrug	49.515	9.881	1.765		49.580	9.810	31	-7	1.790
Veenendaal	65.589	14.832	2.475		66.493	14.812	44	-1	2.518
Vijfheerenlanden	55.712	11.774	2.141		56.811	11.898	38	14	2.193
Wijk bij Duurstede	23.762	4.847	831		23.914	4.792	15	-5	841
Woerden	52.197	11.569	2.159		52.299	11.307	38	-26	2.171
Woudenberg	13.166	3.187	539		13.362	3.236	10	5	553
Zeist	63.934	13.696	2.375		64.905	13.826	42	13	2.431
Totaal gemeenten	**1.342.158**	**212.054**	**39.913**		**1.354.834**	**210.735**	**708**	**-102**	**40.518**

Bedragen x € 1.000,-

3. Ontwikkelingen

3.1 Bestrijding van het coronavirus

Ten tijde van het opmaken van de kaderbrief 2022 (oktober 2020) heeft het Corona-virus (COVID-19) Nederland al enige tijd in zijn greep. Sinds eind februari 2020 heeft GGD regio Utrecht (GGDrU) vanuit haar wettelijke taak (Wet publieke gezondheid) op het gebied van Infectieziektebestrijding een grote rol in de bestrijding van het corona-virus.

De Directeur Publieke Gezondheid (DPG) is in crisistijd belast met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening in de regio. De DPG is op basis van de Wet Publieke Gezondheid en Wet veiligheidsregio ambtelijk leidinggevende van zowel GGD regio Utrecht (GGDrU) als de GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio). De DPG is tevens lid van het ROAZ MN (Regionaal Overleg Acute Zorg Midden-Nederland) en in de coronacrisis voorzitter van het Covid-19 kernteam ROAZ MN. Daarnaast neemt de DPG deel aan het regionaal beleidsteam (RBT) van de regio.

Publieke gezondheid is niet alleen infectieziektenbestrijding of crisisbestrijding. Het takenpakket is breed. De mate waarin de GGD weer kan inzetten op jeugdgezondheidzorg, forensische geneeskunde, gezondheidsbevordering, of medische milieukunde is noodzakelijk en ook van grote betekenis voor de gezondheid van de samenleving als geheel.

De algemene aanname is dat het coronavirus nog zeker langere tijd blijft. Dit betekent voor de werkzaamheden van de GGD dat het testen en contactonderzoek van mensen met klachten voorlopig door blijft gaan. Om het vol te houden werkt GGDrU sinds eind maart 2020 volgens een meer duurzame structuur voor de corona-werkzaamheden dan bij de start. Dit betekent dat wordt gewerkt met een aangepaste werkwijze van de

corona-organisatie. Uitgangspunt hierbij is de coronawerkzaamheden te borgen binnen de organisatie, op een projectmatige en duurzame manier. De aangepaste corona-organisatie betreft een (tijdelijke) structuur die past bij deze bijzondere situatie. Deze situatie betekent dat ook andere taken weer zijn opgepakt om andere risico's voor de publieke gezondheid te voorkomen. De ontwikkelingen in de corona aanpak en aanwijzingen van het Rijk zijn van grote invloed op de af- en/of opschaling van reguliere processen en de prioriteiten uit de bestuursagenda 2019-2023. De ontwikkelingen zijn moeilijk voorspelbaar en kunnen snel lopen.

Publieke gezondheid bij rampen en crisis
GGDrU wil (blijven) voldoen aan zijn wettelijke crisistaak. Dat betekent een crisisorganisatie, die paraat is en voldoende heeft geoefend. Het corona-virus heeft laten zien dat veel inzet en kennis nodig is om een crisis op het gebied van de volksgezondheid van een dergelijke omvang zo goed mogelijk in banen te leiden. Dit gaat niet vanzelf en samenwerking is daarin cruciaal, zowel lokaal, regionaal als landelijk. De verwachting is dat pandemieën in de toekomst vaker gaan voorkomen, onder andere door de wereldwijde bevolkingsgroei, klimaatverandering en verstedelijking. Als GGDrU willen we, in een continue veranderende maatschappij en met oog voor de praktijk, toegerust zijn en blijven om risico's en crisis met elkaar te beheersen en (zo mogelijk) te voorkomen. In 2022 zal naar verwachting de inzet van de crisisorganisatie tijdens de corona-pandemie worden geëvalueerd en wordt gekeken wat er nodig is om de crisisorganisatie op een toekomstbestendige wijze verder vorm te geven.

Schaarste medisch personeel
De Corona-uitbraak zal niet op zichzelf staan. Wetenschappers zijn er duidelijk over dat er meer van dit soort virussen in omloop resp. aantocht zijn, de vraag is alleen wanneer en hoe heftig ze toeslaan. Dat maakt dat Infectieziektebestrijding (IZB) robuust genoeg moet zijn om dit goed te monitoren en de eerste fase van signalering en *containment* in onze dichtbevolkte regio aan te kunnen.
Natuurlijk zullen er uit de Corona-bestrijding lessen getrokken worden en aan een nieuwe verantwoorde norm voor IZB wordt landelijk reeds gewerkt. Deze zal overigens eerder geformuleerd worden in termen van: waarvoor dient de regionale IZB/GGD aan de lat te staan dan in termen van: hoeveel fte per discipline moet een GGD hebben.
Ten aanzien van die formatie is het relevant om op te merken dat die in de schaarste van medisch personeel wel aandacht vraagt als het gaat om marktconforme salarissen. Waar onze Utrechtse infectieziektebestrijders landelijk gezien flink voorop lopen in analytisch vermogen, flexibiliteit en daadkracht, zitten zij doorgaans lager ingeschaald dan collega's in de rest van het land. Dit aspect is onderzocht cq wordt in 2021 meegenomen in de strategische personeelsanalyse en het daaruit voortvloeiende plan van aanpak met betrekking tot het duurzaam – ook arbeidsvoorwaardelijk - 'binden & boeien' van (nieuwe en huidige) medewerkers.

3.2 Impact coronacrisis op de publieke gezondheid

De Corona-pandemie stelt de hele wereld voor grote uitdagingen. Alles wordt in het werk gesteld om de uitbraak te beheersen en de druk op de zorg te beperken, terwijl tegelijkertijd ook de economische en maatschappelijke impact moet worden ingeperkt.

De impact van de pandemie op Publieke Gezondheid gaat echter veel verder dan de acute fase waar we nu en de komende periode nog in zitten. Herstelde patiënten kunnen blijven kampen met langdurige gezondheidsschade, zowel fysiek als psychisch. Ook de maatschappij als geheel heeft een forse impact te verwerken, niet alleen door de ziekte

zelf en door uitgestelde niet-Corona zorg, maar ook door de psychische druk van alle inperkende maatregelen en door de enorme economische impact.

De eerste onderzoeken wijzen erop dat de coronacrisis bestaande verschillen in de samenleving vergroot. De positie van kwetsbare groepen als ouderen, asielzoekers, laaggeletterden en mensen met een lage sociaaleconomische status, verslechtert. Daarnaast ontstaan er nieuwe kwetsbare groepen als flexwerkers. Verder ondervinden kinderen, scholieren, studenten, jonge werkenden en jonge ondernemers soms heftige gevolgen van de coronacrisis, met name als ze toch al in een kwetsbare positie zaten. Het thuisonderwijs en de onverwacht snelle digitalisering zet groepen kinderen en jongeren op achterstand. Voor sommige kinderen en jongeren dreigt de coronacrisis te zorgen voor een stapeling van problemen.

Tegelijkertijd is tijdens de crisis ook veel geleerd en veel ontwikkeld. Het bewustzijn voor gezonde levensstijl is toegenomen en zijn er vele initiatieven om groepen te bereiken met boodschappen over gezond leven. In de regio Utrecht is aan een onderzoeksconsortium waar GGDrU deel van uitmaakt een ZonMw subsidie toegekend om de impact van corona voor kwetsbare groepen in kaart te brengen en de mogelijkheden voor interventies om deze kwetsbaarheid aan te pakken te onderzoeken. Over de impact van de coronacrisis op de gezondheid van inwoners in de regio gaan we met de gemeenten verder in gesprek.

3.3 Rijksvaccinatieprogramma

Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) blijft in ontwikkeling. Dit betekent dat ook in 2022 veranderingen komen in de uitvoering ervan.

In 2022 worden ook jongens (voorheen alleen meisjes) gevaccineerd tegen het Humaan Papiloma Virus (HPV). Hiermee zijn zij beschermd voor een aantal vormen van kanker, zoals peniskanker, en wordt de verspreiding van het virus tegengegaan. Tevens wordt voor zowel jongens als meisjes de vaccinatie vervroegd van de leeftijd van 13 jaar naar 10 jaar. De invoering stond gepland voor 2021, maar loopt vertraging op.
Daarnaast is een inhaalslag nodig voor de alle kinderen tussen 10 en 13 jaar en jongens van 13 tot 18 jaar. Dit zal over enkele jaren uitgespreid worden. Ook jongeren in de leeftijd van 18 tot 25 jaar kunnen een HPV-vaccinatie inhalen indien zij dit wensen.

Efficiënt en zorgvuldig vaccineren is een expertise waarop de GGD bij uitstek haar flexibiliteit en kracht bewijst. De continue uitbreiding van het RVP vraagt veel van de GGD, bijvoorbeeld in de coördinatie van het werk, de organisatie van extra spreekuren (menskracht, locaties) en scholingen.
Een uitbreiding van het RVP wordt in eerste instantie gefinancierd vanuit het RIVM. Na enige tijd wordt de financiering structureel opgenomen in het Gemeentefonds, zoals voor alle vaccinaties in het RVP geldt. Als er duidelijkheid is over het opnemen van vaccinaties in het RVP, en de daarbij horende verhoging van het Gemeentefonds, maakt GGDrU een schatting van de benodigde verhoging van de kindbijdrage.

3.4 Prenatale Huisbezoeken

Vanuit het landelijke actieprogramma Kansrijke Start wordt het prenatale huisbezoek wettelijk vastgelegd. Dat betekent dat gemeenten per 2021 een wettelijke verantwoordelijkheid krijgen om prenatale huisbezoeken in te kopen bij Jeugdgezondheidszorg, voor gezinnen die in een kwetsbare situatie zitten. Op dit

moment wordt het prenatale huisbezoek als maatwerk in een aantal gemeenten in onze regio aangeboden. Hierdoor wordt expertise en een netwerk opgebouwd. Knelpunten in digitalisering, signalering en doorverwijzing zijn duidelijk worden opgepakt.

De wetswijziging zal niet eerder dan per 1 januari 2021 plaatsvinden en de inwerkingtreding heeft mogelijk uitloop tot juli 2021. Voor de uitoefening van deze taak zal het rijk het structureel beschikbare budget in het gemeentefonds storten (geoormerkt) bij de meicirculaire in 2021. Gemeenten wordt gevraagd om het geld voor het prenataal huisbezoek te reserveren uit het gemeentefonds. De last van de uitvoering drukt op de gemeentelijke begrotingen vanaf juli 2021 en in 2022 (en de jaren erna) voor het volledige jaar. GGDrU houdt in de gaten wanneer de wetswijziging ingaat en welke financieringssystematiek gaat gelden en informeer gemeenten hierover.

3.5 Online dienstverlening jeugdgezondheidzorg

Technologie verandert al enige tijd onze samenleving, hoe wij ons gedragen en wat onze wensen en behoeften zijn. Nieuwe technologie biedt ouders de mogelijkheid om meer aansluitend op hun behoeften contact te hebben met een professional van Jeugdgezondheidzorg: op andere tijden, vanuit andere locaties en op andere manieren. Bovendien zorgt digitalisering ervoor dat ouders en jongeren steeds meer online zijn en steeds meer online willen en kunnen doen.

In de afgelopen jaren zijn hierin succesvolle ontwikkelingen geweest bij de GGD. Bijvoorbeeld het digitale JouwGGD-gezondheidsonderzoek voor jongeren en chatdiensten voor jongeren en voor ouders. We verwachten dat ook het nieuwe digitale dossier (GGiD) gaat bijdrage aan een betere interactie met ouders en jongeren. Een verdere verschuiving naar meer online dienstverlening en 24/7-bereikbaarheid, in een zorgvuldig afgewogen combinatie met fysieke dienstverlening, is gaande. Dit komt onder meer terug in de landelijke strategische koers van jeugdgezondheidszorg (van GGD GHOR Nederland en ActiZ Jeugd).

Digitale dienstverlening betekent ook slimmer met tijd en middelen omgaan. Daar waar iemand met minder ondersteuning vanuit jeugdgezondheidszorg verder kan, ontstaat tijd en ruimte om iemand die meer nodig heeft dit ook te bieden. Een efficiënt bereik met de digitale dienstverlening van jeugdgezondheidszorg is mogelijk door landelijke samenwerking met andere jeugdgezondheidszorgaanbieders.
Online dienstverlening voorziet in een enorme behoefte van ouders en jongeren. Er zijn landelijke initiatieven op dit gebied. Wil GGDrU van deze landelijke initiatieven profiteren, dan zullen wij er ook financieel aan moeten bijdragen, samen met andere GGD-en. Online en offline preventie versterken elkaar, ze vervangen elkaar niet. Het vraagt dus een investering in menskracht en middelen. In 2021 wordt onderzocht hoe verder wordt ingezet op online dienstverlening en wat dat betekent voor de personele inzet van GGDrU. De uitkomsten hiervan worden voorgelegd in het algemeen bestuur.

3.6 Financieringssystematiek jeugdgezondheidzorg

De collectieve integrale JGZ heeft een financieringssystematiek die uitgaat van een bijdrage per kind, ongeacht de leeftijd van het kind. Deze systematiek werkt goed bij een stabiele trendontwikkeling over de jaren, of het nu stabiel dalende of stabiel stijgende kindaantallen betreft. Echter, sinds het jaar 2014 is er een breuk met de lange termijn trend van de gestage afname van het aantal geboorten en is sprake van een vrijwel gelijkblijvend aantal geboortes per jaar.

Dit betekent, dat het totaal aantal kinderen in de leeftijd 0-18 jaar behoorlijk is afgenomen, terwijl het aantal baby's dat geboren is, is gestabiliseerd. Dus naar verhouding is het aantal kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar groter geworden.
Dit stelt GGDrU voor een financiële en capaciteitsuitdaging.
Dit ontstaat doordat in de praktijk niet in elk levensjaar tussen 0 en 18 evenveel Jeugdgezondheidszorg wordt geleverd. In de leeftijd 0 tot 4 jaar is de dienstverlening van Jeugdgezondheidszorg veel intensiever (met huisbezoeken, vaccineren en veel consultatiebureaubezoeken), dan bij de oudere jeugd. Vroege investering werkt immers preventief voor problematiek op latere leeftijd. Circa 60% van de personele inzet wordt besteed aan deze zorg in de eerste vier levensjaren. Voor deze groep kinderen is de bijdrage per kind echter wel gelijk aan de bijdrage per kind tussen 4 en 18 jaar.

Door de financiering van een gelijke bijdrage per kind in combinatie met de dalende geboortes, wordt het budget voor kinderen geboren tot 2014 elk jaar minder: elk jaar aantal neemt het aantal kinderen af en dus daalt het budget. Daarna is door de stabilisatie van het aantal geboortes een situatie ontstaan, waarin de groep 0-4 jarigen naar verhouding groter werd én meer kosten met zich meebrengt. Door deze scheve verdeling in kindaantallen per leeftijdsgroep, is een scheefgroei in de financiering ontstaan, dat over meerdere jaren doorwerkt naarmate kinderen ouder worden.

Daarnaast ontvangt GGDrU alléén een kindbijdrage voor kinderen die zijn ingeschreven in de gemeenten van de regio Utrecht, terwijl ook zorg wordt geleverd aan kinderen die zijn ingeschreven buiten de regio Utrecht. In de praktijk gaat dat voornamelijk om middelbare scholieren, die woonachtig zijn buiten ons werkgebied, maar naar school gaan binnen ons werkgebied en daar gezien worden door Jeugdgezondheidszorg. Deels middelt dit zich uit, bijvoorbeeld als kinderen uit de stad Utrecht in De Bilt naar school gaan, en andersom. Maar bijvoorbeeld in Amersfoort is er sprake van per saldo zo'n 7.000 kinderen uit Gelderland die in Amersfoort naar school gaan; overigens hebben alle GGD-en hiermee te maken.

De huidige financieringssystematiek is daarmee niet goed houdbaar. De gevolgen zijn te vertalen in een structureel gemis van 3 fte aan jeugdartsen per jaar. Als de geboorteaantallen ook de komende jaren stabiel blijven, krijgen we een situatie waarbij GGDrU tien jaar lang elk jaar minder geld krijgt, terwijl de kosten minder hard afnemen. Vooralsnog is het een constatering dat de huidige financieringssystematiek GGDrU voor financiële uitdagingen stelt. Dit zal een bespreekpunt zijn bij toekomstige ontwikkelingen en/of benodigde investeringen.

3.7 Psychische gezondheid van schoolgaande jeugd

'Geluk is niet de afwezigheid van problemen, maar het vermogen ermee om te gaan'. Zomaar een quote die het belang onderstreept van veerkracht en mentale weerbaarheid. Leren omgaan met tegenslagen in het leven krijgen kinderen idealiter van huis uit en op school mee. Ook hier is weer jong geleerd, oud gedaan. Maar aandacht voor en versterking van deze vaardigheid is nodig. Om zorg en hulpverlening niet te overvragen en zware behandelingen of lange termijn gevolgen van psychische problemen te voorkomen.
Jeugdgezondheidszorg is door haar grote bereik, netwerk en expertise op het gebied van preventie een aangewezen partij, om hieraan bij te dragen, collectief (via kinderopvang, scholen, gezonde school, gemeenten, buurt/wijk) en individueel. We signaleren problemen, en beogen we dat ze opgelost worden, verminderen of hanteerbaar worden.

In het licht van bovengenoemde de maatschappelijke opgave hebben wij de ambitie om activiteiten op het gebied van primaire preventie uit te bouwen.
Er is namelijk veel psychische problematiek onder jongeren. In regio Utrecht voelt 44% van de jongeren zich (zeer) vaak gestrest, blijkt uit de Jeugdmonitor van GGD regio Utrecht. Zij ervaren druk door school en alles wat zij verder moeten doen. Dit is een landelijke ontwikkeling. Het verminderen van de druk op het dagelijks leven bij jongeren is een centraal gezondheidsvraagstuk in de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024. De verwachting is dat door de coronacrisis de angst voor achterstand op school extra stress gaat opleveren (Trimbos 2020). Gedrags- en psychosociale problemen op jonge leeftijd leiden vaak tot problemen en klachten op latere leeftijd. Problemen zijn vaak groot voordat ze aan het licht komen, omdat ouders van schoolgaande kinderen moeilijk de weg vinden naar ondersteuning en advies bij opgroei- en opvoedvraagstukken. Door de wachttijden voor de jeugd-GGZ en jeugdzorg in veel gemeenten, zijn de problemen ook vaak groot voordat hulp geboden wordt. Diverse landelijke adviespartijen (SER, Trimbos, GGZ Nederland, NJI, RIVM) onderstrepen het belang van investeren in positieve mentale gezondheid en preventie.

Daarbij ligt de focus op drie doelgroepen:

- Schoolgaande jeugd tussen 8 en 18 jaar. De infrastructuur op een school is een goede weg om jongeren te bereiken. Scholen worden, via de Gezonde School aanpak, ondersteund bij het werken aan een sterk pedagogisch klimaat, het versterken van de psychische gezondheid van leerlingen en het verminderen van de mentale druk. Belangrijk is dat de aandacht naar het welbevinden van alle leerlingen gaat, en niet alleen naar de jongeren met problemen.
- Adolescenten van 18 jaar en ouder. Bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar, krijgen adolescenten, die hulpverlening hebben, te maken met de overgang naar andere zorgverleners. Een voorbeeld is de overdracht van de jeugdarts naar het buurtteam, en van jeugd-GGZ naar volwassen-GGZ. Sommige adolescenten vallen in deze fase tussen wal en schip. Jeugdgezondheidszorg wil adolescenten beter ondersteunen, zodat zij veerkrachtig reageren op deze veranderingen. In het programma 'Klaar voor de toekomst' gericht op de invulling van de rol en verantwoordelijkheid van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) bij de ontwikkeling van puber/adolescent naar volwassenheid, wordt de komende jaren verkend wat zij hiervoor nodig hebben. Dit geeft aanwijzingen voor lokaal/regionaal integraal preventief beleid. Zeker nu sprake is van meer schooluitval op het MBO, is dit een zorg en ligt hier een belangrijke opgave.
- Ouders van schoolgaande jeugd. Ouderbetrokkenheid en goede opvoedvaardigheden zijn sterke beschermende factoren. We willen effectieve programma's ontwikkelen en inzetten om ouders te bereiken en vaardigheden te leren om met hun kinderen over sociaal-emotionele thema's te praten en hun kinderen te ondersteunen.

Dit alles vraagt om een integrale en regionale aanpak. Immers, 'samen zorgen wij voor al onze kinderen'. Hierin biedt het nieuwe 'Kennisnetwerk Ouders en Kind Centraal' in onze regio mogelijkheden om samen met jongeren, ouders, scholen, hulporganisaties en gemeenten nieuwe kennis te ontwikkelen en te implementeren in de praktijk GGD regio Utrecht richt zich op het bijeen brengen van de partners, het delen van de kennis, en het organiseren van pilots van interventies ter preventie van psychische problematiek, naar behoefte van jongeren, ouders, scholen en gemeenten. Hiervoor is -in deze fase- projectmatige financiële dekking nodig, waar we naar op zoek gaan bij gemeenten (bijvoorbeeld in nieuw collectief maatwerk) en bijdragen van andere organisaties zoals zorgverzekeraars.

3.8 Seksuele gezondheid

GGDrU is verantwoordelijk voor het bevorderen en beschermen van de seksuele gezondheid van de inwoners in de regio Utrecht. Deze gezondheidsbevorderende en beschermende taken vinden hun basis in de Wet op Publieke gezondheid (WPG). Dit gaat om een specifieke vorm van infectieziekte bestrijding. Naast de uitvoering van de Soa poli en PrEP zorg wordt ook ondersteuning geboden aan scholen (PO, VO en MBO) bij relationele en seksuele vorming. Deze taken worden gefinancierd uit hoofdzakelijk landelijke subsidieregelingen zoals de subsidie Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG regeling), de subsidieregeling PreP en de Stimuleringsregeling Relaties en Seksualiteit (R&S). Om als GGD regio Utrecht op een toekomstbestendige wijze seksuele gezondheid vorm te kunnen geven wordt gekeken, in samenspraak met gemeenten, hoe de bestaande projecten, activiteiten en subsidies zo effectief mogelijk in te zetten gezien de financiële knelpunten die voortkomen uit de beperkte landelijke subsidies.

Financiële knelpunten

Het zeer lage budget vanuit de ASG regeling en de subsidieregeling PrEP voor regio Utrecht zijn niet representatief voor de inzet die nodig is om op een adequate wijze in te kunnen spelen op de problematiek in de regio. De financiële knelpunten zijn inmiddels op verschillende manieren kenbaar gemaakt aan het ministerie van VWS, door de acht coördinerende GGD'en gezamenlijk als ook door GGD regio Utrecht afzonderlijk. Er is nog geen concreet uitzicht op een passende tegemoetkoming vanuit VWS.

De huidige ASG regeling loopt tot 2022. Nog niet helder is hoe de nieuwe regeling eruit zal gaan zien. Naar aanleiding van de knelpunten in de PrEP regeling is eind maart een advies opgesteld vanuit de coördinerende GGD'en en aan VWS verzonden. Na herhaald verzoek is aangegeven door VWS dat pas in het najaar een reactie kan worden verwacht gezien de inzet vanuit VWS op de bestrijding van het coronavirus.

Samen met de ASG stuurgroep wordt gekeken naar andere mogelijkheden om de knelpunten alsnog op de agenda te krijgen bij VWS en is namens de voorzitter van het algemeen bestuur GGDrU en de directeur Publieke Gezondheid nogmaals het dringende verzoek gedaan bij VWS prioriteit te geven aan de financiële knelpunten voor seksuele gezondheidszorg.

3.9 Ontwikkelingen op gebied van gezondheidsbevordering

Het is niet zeker of de landelijke subsidie Gezonde School doorgaat na 2021. De subsidie voor Jong Leren Eten (makelaarsfunctie) en de subsidie Gezond in de Stad (GIDS-gelden) lopen eind 2021 af. Onzeker is of danwel hoe de financiering van deze activiteiten op een andere wijze zal kunnen worden voortgezet.

Veel gezondheidsbevorderingsactiviteiten in gemeenten binnen de regio Utrecht worden gefinancierd met deze landelijke subsidies. Deze subsidies maken het mogelijk om:

- De Gezonde School methodiek systematisch in de regio te implementeren;
- via de "Gezonde wijk" aanpak samen met burgers en organisaties de gezondheidsachterstanden in wijken/buurten te verminderen en de gezondheidsvaardigheden te vergroten. Bij de Gezonde wijk aanpak wordt breed gekeken wordt naar de verschillende aspecten van gezondheid, waaronder armoede, eenzaamheid, veilige sociale en fysiek omgeving;
- gezond gewicht te stimuleren bij jongeren via de Jogg methodiek

Het wegvallen van de landelijke subsidies zonder dat helderheid is over alternatieve vormen van financiering voor de uitvoering van deze taken, heeft consequenties voor de ondersteuning van gemeenten door GGDrU. Indien er in 2022 onvoldoende financiële middelen zijn kan de uitvoering van gezondheidsbevorderings-activiteiten en programma's zoals dat nu gebeurt niet meer plaatsvinden.

De ambities en prioriteiten blijven echter onveranderd belangrijk zoals ook blijkt uit de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 die in mei 2020 naar de Tweede Kamer is gestuurd door staatssecretaris Blokhuis. De coronacrisis laat bovendien des te meer zien dat aandacht voor preventie, gezondheidsachterstanden, armoede en eenzaamheid van noodzakelijk belang is.

GGDrU wil samen met gemeenten optrekken om op zoek te gaan naar alternatieve financiering om preventie, gezondheids- en leefstijlbevordering steviger te verankeren.

3.10 Uitvoering Gezondheidsmonitor jeugd voortgezet onderwijs (GMJ) en monitor jongvolwassen (MJV)

De GMJ wordt 4-jaarlijks landelijk geharmoniseerd uitgevoerd. Laatste uitvoering was in het najaar 2019.
De DPG raad heeft een onderzoeksvoorstel bij minister Hugo de Jonge ingediend om een vijfjarig onderzoeksprogramma (=brede gezondheidsmonitor naar effecten van COVID-19) uit te voeren naar de effecten van de crisis op gezondheid. Na een ramp, crisis, zwaar ongeval, (milieu-)incident of uitbraak van infectieziekten kan gezondheidsonderzoek worden ingezet. Het doel daarvan is om inzicht te krijgen of de ramp gezondheidsgevolgen heeft en/of getroffenen behoefte hebben aan medische zorg of praktische ondersteuning. De GGD geeft advies over gezondheidsonderzoek na rampen (GOR) en het bevoegd gezag (in dit geval de Minister van Volksgezondheid) bepaalt uiteindelijk of het wordt uitgevoerd. Bij de uitvoering van GOR heeft de GGD een coördinerende taak. Als de minister van VWS het onderzoeksvoorstel accordeert betekent dit dat een extra meting voor jongeren in 2021 wordt gefinancierd vanuit VWS. Gemeenten krijgen dan extra gegevens over het functioneren van de jeugd (o.a. in relatie tot Covid-19). Naar verwachting wordt hierover door de minister nog dit jaar (2020) over besloten.

Indien de minister besluit het vijfjarig onderzoeksprogramma niet te accorderen dan zal de landelijke werkgroep Harmonisatie besluiten om de uitvoering van de volgende GMJ met één jaar te vervroegen ten opzichte van de huidige vierjaarlijkse cyclus (dus in plaats van reguliere uitvoering in 2023, uitvoering in 2022), zodat scholen niet tegelijkertijd voor deelname aan de GMJ als aan het landelijke Peilstations onderzoek genotmiddelen van het Trimbos Instituut worden benaderd.

Indien minister besluit het vijfjarenonderzoeksprogramma te accorderen betekent dit ook een aanpassing van de planning en uitvoering monitor jongvolwassenen (MJV)**.** De monitor Jong volwassenen sluit inhoudelijk aan op bovengenoemd landelijk onderzoeksprogramma. De regio Utrecht en stad Utrecht waren al voornemens om een onderzoek naar jongvolwassenen begin 2021 uit te voeren. In verband met het landelijke onderzoeksprogramma kan het zijn, afhankelijk van besluitvorming, dat zowel de opzet van het onderzoek en de inhoud van de vragenlijst aangepast zal worden.

GGDrU houdt haar gemeenten op de hoogte van de bovenstaande ontwikkelingen.

3.11 Ophoging steekproef volwassenen en seniorenonderzoek 2024

Op verzoek van het algemeen bestuur van de GGDrU is de steekproef t.b.v. het gezondheidsonderzoek onder volwassenen en senioren in 2020 opgehoogd. De extra kosten voortkomende uit deze uitbreiding zijn betaald vanuit een reserve die was vrij gevallen (rond de €100.000). In de structurele begroting die vierjaarlijks wordt opgebouwd t.b.v. de uitvoering van het gezondheidsonderzoek onder volwassenen en senioren zijn de kosten bestemd voor een steekproef op gemeenteniveau. Samen met gemeenten wordt de komende periode verkend wat de wensen en mogelijkheden zijn voor een uitbreiding van de steekproef op wijkniveau voor het onderzoek in 2024. De resultaten hiervan worden besproken met het algemeen bestuur.

3.12 Nieuwe inburgeringswet per 2022

Naar verwachting treedt de nieuwe inburgeringwet per januari 2022 in werking, waardoor de gemeenten verantwoordelijk worden om statushouders te ondersteunen met inburgeren in hun gemeente. De verhoogde instroom van statushouders was voor GGD regio Utrecht eind 2017 reden om hierin hun dienstverlening onder de loep te nemen. In overleg met de gemeenten en statushouders hebben teams van de GGDrU daarop hun werkwijze verbeterd of nieuwe hulpmiddelen ontwikkeld.

Om statushouders wegwijs te maken in het gezondheidszorgsysteem in Nederland heeft het team gezondheidsbevordering vier voorlichtingsmodulen ontwikkeld. Een pool van professionals heeft deze voorlichtingen de afgelopen jaren in bijna alle gemeenten (binnen gemeentelijke participatietrajecten) aangeboden. Insteek was dat gemeenten deze voorlichtingen als maatwerk kunnen afnemen.
Met de komst van de nieuwe inburgeringswet in januari2022 kan GGDrU advies geven op grond van de ervaringen van de afgelopen jaren en gemeenten ondersteunen met o.a. preventieve en informerende voorlichtingen op diverse thema's.

3.13 Ombuigingsplan

In de afgelopen jaren heeft GGDrU een ombuigingsplan opgesteld met als doel om de basis op orde te brengen ten aanzien van de bedrijfsvoering. Dit betreft de bedrijfsvoering in brede zin. Ook de vervanging van het digitaal kind dossier maakt hier onderdeel van uit. Hiertoe was het noodzakelijk om intensiveringen te plegen, waarbij GGDrU zich als doel heeft gesteld deze te dekken door besparingen te realiseren. Dit met als doel geen eenmalige dan wel structurele bijdrage van de gemeenten te vragen.
De financiële implicaties zijn vertaald in een ombuigingsplan, dat in 2017 voor het eerst bestuurlijk is voorgelegd. In de afgelopen jaren is halfjaarlijks een actualisatie van dit ombuigingsplan bestuurlijk voorgelegd.

Vanaf de start in 2017 was (ook bestuurlijk) duidelijk dat dit een ambitieus plan was, waarbij wel inzet van incidentele dekkingsmiddelen (al dan niet gedeeltelijk aanwenden van enkele beschikbare reserves als ook de inzet van positieve exploitatiesaldo's van de afgelopen jaren) nodig was.
Daarbij was ook een aandachtspunt dat werd voldaan aan de vrijwaringsbepaling. Dit houdt in dat de gemeente Utrecht niet wordt aangeslagen voor de intensiveringen aangaande de JGZ-taken.

Bij de huidige actualisatie van het ombuigingsplan, die in december 2020 in het algemeen bestuur wordt voorgelegd, blijkt dat al veel intensiveringen en besparingen

gerealiseerd zijn. Alleen door de uitgestelde oplevering van het nieuwe digitale kind dossier (GGiD), dat nu voor het eerste half jaar van 2021 is voorzien, zijn de hiermee gepaard gaande besparingen nog niet gerealiseerd. Ook de uitrol van een nieuwe telefooncentrale, waarbij GGDrU deelneemt aan de landelijke aanbesteding via VNG Realisatie, is nog niet afgewikkeld.

De recente actualisatie van het ombuigingsplan (AB december 2020) laat zien dat een deel van de totale intensiveringen over de periode 2020-2023 niet geheel wordt afgedekt door de totale besparingen over deze periode. Het bestuur heeft bij de eerste versie van het ombuigingsplan (juni 2017) ingestemd om de hiervoor beschikbare reserves (indien nodig) als ook eventuele positieve exploitatiesaldi van GGDrU in te zetten. Dat betreft een substantieel deel van de algemene reserve en enkele bestemmingsreserves. Dit heeft wel als consequentie dat de verwachte reservepositie van GGDrU per eind 2023 net voldoende is om over voldoende weerstandscapaciteit te beschikken.

Tevens laat de recente actualisatie van het ombuigingsplan zien dat vanaf 2024 nog een jaarlijkse besparingsopgave van €59k resteert. Gezien de omvang van dit bedrag wordt vooralsnog verwacht dat hiervoor binnen de beschikbare middelen van GGDrU een dekking kan worden gevonden.

De verwachting is dat in maart 2021 nagenoeg alle intensiveringen en besparingen in redelijke mate bekend zijn. Daarom wordt voorgesteld om vanaf het begrotingsjaar 2022 het inzicht in de financiële effecten van de ombuiging via de reguliere P&C producten te laten verlopen. Daar kan een start worden gemaakt met de concept begroting 2022.

Bijlage 1 Wettelijke basis taken GGDrU

Wettelijke taken o.b.v. Wpg

De wettelijke taakopdracht van de regionale gezondheidsdienst (GGDrU) is het uitvoeren van de bij of krachtens de Wpg aan de colleges van burgemeester en wethouders opgedragen taken (art. 14 lid 1 Wpg). Het gaat expliciet om een uitvoeringsdienst die slechts collegebevoegdheden kan hebben. De bevoegdheden van de gemeenteraad worden niet ondergebracht in GGDrU. Dat kan ook niet, gelet op het feit dat de gemeenschappelijke regeling moet worden getroffen door de colleges van burgemeester en wethouders (art. 14 lid 1 Wpg). Bij een gemeenschappelijke regeling die uitsluitend getroffen is door colleges van burgemeester en wethouders mogen geen raadsbevoegdheden worden overgedragen, ook niet vrijwillig (art. 30 lid 1 Wgr).

De algemene taak van het college van burgemeester en wethouders is het bevorderen van de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming daarvan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (art. 2 lid 1 Wpg).
De Wpg verplicht B&W de uitvoering van een groot deel van de werkzaamheden onder te brengen bij de GGD.

Dat zijn de volgende werkzaamheden:
- epidemiologisch onderzoek (art. 2 lid 2 onder a Wpg);
- informatieverzameling voor advisering voor de nota gezondheidsbeleid (art. 2 lid 2 onder b Wpg);
- bewaken van gezondheidsaspecten in beslissingen van het bestuur van de regionale GGD, maar ook in besluiten van de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders of de voorstellen die zij aan de raden doen (art. 2 lid 2 onder c Wpg);
- preventieprogramma's en gezondheidsbevordering (art. 2 lid 2 onder d Wpg);
- medisch milieukundige zorg (art. 2 lid 2 onder e Wpg);
- technische hygiënezorg (art. 2 lid 2 onder f Wpg);
- psychosociale hulp bij rampen (art. 2 lid 2 onder g Wpg);
- prenatale voorlichting van aanstaande ouders (art. 2 lid 2 onder h Wpg);
- jeugdgezondheidszorg (art. 5 Wpg);
- ouderengezondheidszorg (art. 5a Wpg);
- infectieziektebestrijding (art. 6 Wpg), waaronder:
    - algemene preventie;
    - bestrijden tuberculose;
    - bestrijden seksueel overdraagbare aandoeningen;
    - bron- en contactopsporing.

De Wpg kent geen verplichting voor het onderbrengen bij de GGD van werkzaamheden rond prenatale voorlichting en het grootste deel van de jeugdgezondheidszorg.
Deze werkzaamheden van GGD regio Utrecht hebben wel hun grondslag in de Wpg.

Wettelijke taken op grond van andere wetgeving

In artikel 1.61 Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen is opgenomen dat het college van burgemeester en wethouders de directeur van de GGD als toezichthouder moet aanwijzen ten aanzien van de kwaliteit van kindercentra, de voorzieningen voor gastouderopvang en gastouderbureaus.

Werkzaamheden in opdracht van derden

Daarnaast voert GGDrU ook een aantal taken uit voor derden, die in het verlengde van haar takenpakket liggen. Dit zijn taken in het kader van Publieke Gezondheid Asielzoekers in opdracht van het COA, Forensisch medisch onderzoek (FMO), Forensisch medisch expertise Kindermishandeling (FMEK), de TBC-screening en behandeling van gedetineerden in opdracht van de Dienst Justitiële Inrichtingen en ten behoeve van inwoners en bedrijven in de regio, gefinancierd door derden.

Productenkwadrant

Om in één oogopslag inzichtelijk te maken welke werkzaamheden en taken GGDrU uitvoert voor haar gemeenten, en op welke basis zij dat doet, is in de afgelopen jaren een productenkwadrant ontwikkeld.
De eerste dimensie, de verticale as, betreft zijn de werkzaamheden die op basis van *wetgeving (Wpg of anders) verplicht* moet worden belegd bij een GGD of onder de verantwoordelijkheid van de Directeur Publieke Gezondheid (DPG) vallen. Deze taken worden voornamelijk gefinancierd uit een gemeentelijke inwonerbijdrage. Daartegenover staan taken die GGDrU uitvoert, maar die niet wettelijk verplicht door GGDrU hoeven te worden uitgevoerd.

Een tweede dimensie, de horizontale as, bestaat uit collectief- niet collectief. Taken, die vanuit het collectief van de gemeenten in de regio Utrecht bij GGDrU zijn belegd en taken die op individuele basis dan wel voor enkele gemeenten door GGDrU worden uitgevoerd.

[* Uitgezonderd de gemeente Utrecht en Vianen (0-4 jaar]. Hierbij is nog geen rekening gehouden met besluitvorming inzake de toetreding van gemeente Vijfheerenlanden].

Figuur 2: Productenkwadrant GGDrU

In het productenkwadrant zijn overigens alleen de taken opgenomen, die GGDrU in opdracht van gemeenten uitvoert.

Basispakket
GGDrU is een verplichte gemeenschappelijke regeling die verplicht een aantal wettelijke taken voor de 26 gemeenten in het gebied van de veiligheidsregio uitvoert. Dat doet GGDrU namens alle gemeenten, dus als collectief, hoofdzakelijk op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg), maar ook op basis van andere formele wet- en regelgeving, dan wel onder wettelijk aangewezen verantwoordelijkheid van de Directeur Publieke Gezondheid. Deze collectieve verplicht wettelijke taakuitvoering wordt de *basis-taakuitvoering* genoemd. Het daarbij horende pakket aan producten noemen wij het *basispakket*.

Basispluspakket
In het kwadrant linksonder staan de taken die alle of vrijwel alle gemeenten bewust gezamenlijk hebben ondergebracht vanwege de benodigde specialisme en kwaliteit alsmede efficiency. Deze taakuitvoering wordt de *basisplus-taakuitvoering* genoemd. Het daarbij horende pakket aan producten noemen wij het *basispluspakket.* Binnen dit pakket

bevinden zich ook producten die de 26 gemeenten als collectief op verzoek van het Rijk laten uitvoeren.

Intensiveringspakket
Sommige gemeenten willen iets meer afnemen dan in het basispakket zit. Dat kan: onder de wettelijke normen uitvoeren is niet toegestaan maar boven de wet presteren wel. Het kan ook voorkomen dat een groep van gemeenten dit werk samen willen laten doen; ook in dat geval voert GGDrU dat uit per individuele gemeente. De gemeenschappelijke regeling voorziet namelijk alleen in de mogelijkheid van individuele dienstverlening, waartoe de gemeente en GGDrU een overeenkomst afsluiten.
Deze individuele intensivering van werk dat in het collectief wettelijk verplichte basispakket zit wordt *geïntensiveerde taakuitvoering* genoemd. Het daarbij horende pakket aan producten noemen wij het *intensiveringspakket*.

Maatwerkpakket
Ten slotte is het voor gemeenten ook mogelijk om op individuele basis GGDrU taken te laten uitvoeren, zonder dat zij daartoe wettelijk verplicht zijn dit bij GGDrU onder te brengen. Ook hier gaat de individuele gemeente op basis van de gemeenschappelijke regeling een overeenkomst aan met GGDrU. Hiervoor gelden dezelfde regels voor het eventueel als groep van gemeenten doen van een taakverzoek. De afspraken hierover worden sterk bepaald door de wensen van de betreffende gemeente. GGDrU zal wel bij elke overeenkomst nagaan of GGDrU-taakuitvoering aan regels en richtlijnen gebonden is. Ook zal GGDrU vooraf vaststellen of de taakuitvoering past binnen het karakter van GGDrU en op solide wijze kan worden ondersteund. Hier geldt derhalve een zekere mate van vrijheid in gebondenheid. Deze individuele relatief vrije taakuitvoering wordt *maatwerktaakuitvoering* genoemd. Het daarbij horende pakket aan producten noemen wij het *maatwerkpakket.*

Basistaken voor de gemeente Utrecht
Binnen het arrangement dat ten grondslag ligt aan de totstandkoming van GGDrU is voor de gemeente Utrecht met instemming van alle gemeenten een aantal specifieke afspraken gemaakt. Het betreft de deelproducten ‘gezondheidsbevordering’ en ‘epidemiologie’. Deze houden in dat het basispakket voor de gemeente Utrecht voor op een iets andere wijze wordt uitgevoerd. Vanzelfsprekend zijn er bij het arrangement sluitende afspraken gemaakt over de financiering, en wel zodanig dat binnen het collectief van 26 geen voor- en nadeelsituaties aan de orde zijn.

Aan de raden van de gemeenten regio Utrecht

Kenmerk	:	Uit-2020/09784/
Doorkiesnr.	:	030 6086086
Bijlagen	:	1
Datum	:	14 december 2020
Onderwerp	:	Concept Kaderbrief 2022

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de kaderbrief van de GGD regio Utrecht voor het begrotingsjaar 2022. De kaderbrief vormt het startpunt van het proces van begroting en verantwoording.

Impact coronacrisis

Deze kaderbrief komt tot stand in een periode met veel onzekerheden. Ten tijde van het opmaken van de kaderbrief 2022 (oktober 2020) heeft het Corona-virus (COVID-19) Nederland al enige tijd in zijn greep. Sinds eind februari 2020 heeft GGD regio Utrecht (GGDrU) vanuit haar wettelijke taak (Wet publieke gezondheid) op het gebied van Infectieziektebestrijding een grote rol in de bestrijding van het corona-virus. Het Rijk heeft rechtstreeks aan de DPG-en en via de VNG toegezegd gemeenten niet te korten op het Gemeentefonds wanneer taken die gemeenten bij de GGD hebben belegd en zijn gefinancierd via de gemeentelijke bijdrage door corona niet kunnen worden uitgevoerd door de GGD. Gemeenten hoeven dan ook niet inwoner- en kindbijdragen terug te vorderen bij de GGD wanneer de afgesproken dienstverlening door de GGD door corona niet is geleverd.

De structurele impact van het coronavirus is lastig in te schatten en te onzeker om te vertalen in de cijfers van deze kaderbrief. De ontwikkelingen in de corona aanpak en aanwijzingen van het Rijk zijn van grote invloed op de af- en/of opschaling van reguliere processen en de prioriteiten uit de bestuursagenda 2019-2023. De ontwikkelingen zijn moeilijk voorspelbaar en kunnen snel lopen. Met deze kaderbrief worden desalniettemin specifiek de kaders vermeld die bekend zijn en als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerp begroting 2022.

Graag stellen wij u in de gelegenheid om uw zienswijze over de algemene financiële en beleidsmatige kaders naar voren te brengen. Alle zienswijzen worden betrokken bij het opstellen van de programmabegroting van 2022.

Het algemeen bestuur stelt de kaderbrief in de vergadering van maart 2021 vast en betrekt daarbij uw zienswijze. Op basis van de uitgangspunten in de vastgestelde kaderbrief wordt de ontwerpbegroting 2022 opgesteld. Voordat de begroting 2022 definitief wordt opgesteld wordt deze eveneens voor zienswijzen aan de gemeenten aangeboden. U kunt de ontwerpbegroting 2022 medio april 2022 voor zienswijze tegemoet zien. De gemeenten hebben op deze manier twee gelegenheden om invloed uit de oefenen op de kaderstelling van de bestuurlijke keuzes voor GGD regio Utrecht. Zo kunnen de 26 gemeenten gezamenlijk hun rol als eigenaar en opdrachtgever van deze GGD waarmaken.

Opbouw kaderbrief

In de kaderbrief worden specifiek de kaders vermeld die als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerp begroting 2022. Daarnaast komen slechts enkele ontwikkelingen aan bod. Tijdens het algemeen bestuur van 28 oktober is de behoefte geuit om in de kaderbrief ook aandacht te besteden aan de ontwikkeling en implementatie van het GGID. De planning is dat in 2022 het GGID onderdeel is van de reguliere dienstverlening en dan ook opgenomen is in het geldende financiële kader. Derhalve is het GGID niet opgenomen in de kaderbrief 2022.

Naar aanleiding van het verzoek van raden bij de kaderbrief 2021 is ook in deze kaderbrief een financiële doorkijk op basis van de tot nu toe bekende kengetallen opgenomen. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling, feitelijk de rekenexercitie waarmee onder meer de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2022.

Tevens komen ontwikkelingen aan de orde, die van invloed zijn of kunnen zijn op de ontwerp begroting 2022. De begroting van GGDrU is een meerjarenprogrammabegroting met één programma: 'Publieke Gezondheid'. In de begroting wordt het programma Publieke Gezondheid verder uitgewerkt in ambities.

Met vriendelijke groet,

J.R. Donker
Directeur Publieke Gezondheid a.i.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijze kaderbrief 2022 GGD Regio Utrecht

Beleidsveld	Volksgezondheid
Portefeuillehouder	Eelco Eerenberg
Organisatieonderdeel	Volksgezondheid
Opsteller	Dick Reinking
Kenmerk	8465560
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op de concept kaderbrief 2022 van de GGD regio Utrecht (GGDrU), waarin
   - wordt ingegaan op de directe en indirecte gevolgen van corona op de GGDrU, aangevuld met het verzoek om extra aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en met name psychische gezondheid, ~~en~~ het bestrijden van gezondheidsverschillen en ~~daarmee gelijke kansen voor alle inwoners van de regio op een gezond leven~~de governance bij de crisisbestrijding met gelijktijdig behoud van de regionale en lokale verankering van de GGDrU,
   - wordt gevraagd om topprioriteit bij databeveiliging en privacybescherming;
   - wordt terug gekomen op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.

Burgemeester en wethouder van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Samenvatting

De gemeenteraad maakt gebruik van de mogelijkheid van een zienswijze op de kaderbrief 2022 van de GGDrU. Voorgesteld wordt om in lijn met eerdere zienwijzen (de begroting 2020_1 en de begroting 2021) belangrijke aandachtspunten van de raad mee te geven voor de kadernota 2022.

Context

Aanleiding

De gemeente Utrecht neemt sinds 2014 deel aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD regio Utrecht (GR GGDrU). De deelname van de gemeente Utrecht aan de GR GGDrU volgt uit de Wet Publieke Gezondheid (WPG). De gemeente Utrecht heeft bij de GGDrU basistaken uit de Wet Publieke Gezondheid belegd op het gebied van de gezondheidsbescherming, advies en ondersteuning bij crisissituaties, en heeft daarnaast maatwerkafspraken gemaakt op het gebied van de Openbare Geestelijke Gezondheid, de uitvoering van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ) en de Forensische zorg.

In de GR GGDrU is bepaald dat de gemeenteraad in gelegenheid is om een zienswijze in te dienen op de kaderbrieven van de GGDrU. Via een zienswijze kan de raad invloed uitoefenen op het beleid van de GGDrU. Op 31 maart 2021 besluit het Algemeen Bestuur van de GGDrU over de begroting 2021.Op 14 december 2020 heeft de Directeur Publieke Gezondheid de raad per brief in de gelegenheid gesteld om een zienswijze over de kaderbrief 2022 in te dienen. Zienswijzen die voor 31 maart 2021 zijn ingediend worden betrokken bij de besluitvorming over deze kaderbrief door het Algemeen Bestuur van de GGDrU op 31 maart 2021.

Beoogd effect

De zienswijze zal worden betrokken bij de besluitvorming over de kaderbrief door het Algemeen Bestuur van de GGDrU op 31 maart 2021. De kaderbrief bevat de kaders die als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerpbegroting 2022 van de GGDrU.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening

Er heeft nog geen eerdere besluitvorming plaats gevonden over de begroting GGDrU 2022.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op de concept kaderbrief 2022 van de GGD regio Utrecht (GGDrU), waarin • wordt ingegaan op de directe en indirecte gevolgen van corona op de GGDrU, aangevuld met het verzoek om extra aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en met name de psychische gezondheid, het bestrijden van ontstane gezondheidsverschillen, de governance bij de crisisbestrijding met gelijktijdig behoud van de regionale en lokale verankering van de GGDrU en goed werkgeverschap~~,~~ • wordt gevraagd om topprioriteit bij databeveiliging en privacybescherming; • ~~en daarmee gelijke kansen voor alle inwoners van de regio op een gezond leven;~~ • wordt terug gekomen op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.
Argumenten	
1.1	De coronaepidemie zal naar verwachting een grote en langdurige impact hebben op de fysieke en met name de mentale gezondheid van bekende en nieuwe groepen kwetsbaren
	Steeds duidelijker wordt dat corona grote gevolgen heeft voor gelijke kansen op gezond leven. Van belang is goede kennisdeling tussen de gemeente Utrecht en de GGDrU om van elkaar te leren en om elkaar te versterken. Voorkomen moet worden dat de coronacrisis leidt tot het vergroten van kansenongelijkheid. Inwoners waarbij de

	mentale gezondheid en het welbevinden in het bijzonder onder druk staan worden genoemd.
1.2	Een hoge dekkingsgraad van COVID vaccinatie en een grote vaccinatiebereidheid onder Utrechters zijn van groot belang
	Voor een voorspoedige vaccinatie van Utrecht is het nodig om te komen tot nauwe samenwerking tussen GGD en de gemeente Utrecht bij het zoeken en ontwikkelen van priklocaties, de uitvoering van vaccinatierondes en het bevorderen van de vaccinatiebereidheid. Binnen de gemeente zijn er veel contacten in de wijken en is er veel ervaring met het bereiken van Utrechters die via traditionele publieksinformatie onvoldoende bereikt worden. Een overweging in verder om, net als bij testen, ook vormen van kleinschalige wijkgerichte vaccinatie in te zetten omwille van een zo hoog mogelijke dekkingsgraad. Verwacht wordt dat de COVID-vaccinatie geen gevolgen zal hebben voor de gemeentebijdrage aan de GGDrU.
1.3	Een duurzame, robuuste infectieziektebestrijding is van groot belang
	In de infectieziektebestrijding is het belangrijk te beschikken over voldoende personeel, dat bovendien passend beloond wordt. Boeien binden als motto mag uitgebreid worden tot 'boeien ,binden en belonen'.Het verzoek bij het ontwikkelen van nieuwe normen is om daarbij ook het gesprek met het Rijk te openen. De COVID pandemie leert dat bij A-ziekten zoals COVID, langdurig gewerkt wordt op aanwijzing van het Rijk. Het zou daarom niet juist zijn om de volledige financiële verantwoordelijkheid voor de infectieziektebestrijding voor rekening van gemeenten te laten komen.
1.4	Topprioriteit moet gelegd worden bij databeveiliging en privacybescherming
	De coronaepidemie leert dat het op orde brengen en houden van ICT-systemen topprioriteit nummer één moet zijn. Een deel van de systemen is landelijk, een deel is regionaal. De landelijke afhankelijkheid daargelaten, geldt voor ons de noodzaak van systematische acties die de veiligheid en privacy van binnen uw organisatie gebruikte registraties borgen.
1.54	Er zijn grote zorgen op het gebied van de Seksuele Gezondheid (SOA-preventie en SOA-bestrijding)
	Er is steun vanuit de raad voor de brandbrief naar het Rijk over de zorgwekkende en onhoudbare situatie in de SOA-bestrijding in Utrecht. Eerdere contacten met het Rijk hebben geen oplossing geboden. Gevraagd wordt om de raad informeren over de uitkomsten van een aangevraagd gesprek met de minister en over de vervolgstappen die genomen gaan worden om knelpunten in de SOA-bestrijding het hoofd te bieden. Zorgen worden gedeeld over signalen van uitgestelde SOA-testen en problemen bij de ontwikkeling van de seksuele gezondheid en identiteit door het noodgedwongen stilvallen van outreachende en klassikale seksuele voorlichting.

Financiën
De kaderbrief 2022 bevat de kaders voor de conceptbegroting 2022 van de GGDrU. De kaderbrief bevat een eerste raming van indexatie voor 2022 van 1,77%. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2022.

Vervolg
Het Algemeen Bestuur van de GGDrU stelt de kaderbrief 2022 vast op 31 maart 2021. Op basis hiervan wordt een conceptbegroting 2022 opgesteld. Deze concept begroting krijgt de raad voor zienswijze voorgelegd in april / mei 2021. Voorzien wordt in besluitvorming over de begroting 2022 in het Algemeen Bestuursvergadering van de GGDrU van 23 juni 2021.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Na vaststelling door de raad wordt de zienswijzebrief verzonden aan het Algemeen Bestuur van de GGDrU.

Niet-Referendabel
Dit raadsbesluit is niet-referendabel omdat het een raadsbesluit is over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlage(n)
Bijlagen besluitvorming:
- Concept zienswijze kaderbrief 2022 GGDregio Utrecht

Bijlagen informatief:
- Aanbiedingsbrief concept kaderbrief 2022 GGDregio Utrecht, dd. 14 december 2020
- Concept Kaderbrief 2022 GGDregio Utrecht

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

GGD regio Utrecht
J.R. Donker
Directeur Publieke Gezondheid a.i.
Postbus 51
3700 AB ZEIST

Behandeld door	D.P. Reinking	**Datum**	volgt
Doorkiesnummer	030 - 28 63208	**Ons kenmerk**	8465560
E-mail	d.reinking@utrecht.nl	**Onderwerp**	zienswijze concept kaderbrief 2022 GGD regio
Bijlage(n)			
Uw kenmerk	Uit-2020/09784	**Verzonden**	
Uw brief van	14 december 2020	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte heer Donker,

Op 14 december 2020 hebt u ons de concept kaderbrief 2022 gezonden met de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen die u betrekt bij de vaststelling van de kadernota 2022 in uw algemeen bestuursvergadering van 31 maart 2021 en in het verlengde daarvan uw conceptbegroting 2022. Van de gelegenheid tot een zienswijze maken wij gebruik. Deze zienswijze is in lijn met eerdere zienswijzen op de begroting 2020 en de begroting 2021. Achtereenvolgens gaan wij in op de directe en indirecte gevolgen van corona op uw organisatie, aangevuld met het verzoek om aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en psychische gezondheid en daarmee gelijke kansen voor alle inwoners van de regio op een gezond leven. Daarnaast komen wij net als in eerdere zienswijzen terug op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.

Leidend in onze zienswijze is de constatering dat de coronabestrijding nog steeds een zware wissel trekt op de publieke gezondheid en daarmee uw organisatie. Voor uw grote inzet en veerkracht willen wij allereerst onze grote waardering overbrengen. Onze grote waardering spreken wij niet voor het eerst uit, maar deze is nog onveranderd op haar plaats.

Naar het zich laat aanzien zal het beroep op de GGD-n in 2021 onveranderd groot blijven. Ook zal er net als in 2020 sprake blijven van opereren in onzekerheid.
Naast het beroep op de GGD voor de coronabestrijding via aanwijzingen van het Rijk bij testen, bron- en contactonderzoek en in 2021 ook het vaccineren wijst u terecht ook op de grote en langdurige impact van corona op de fysieke en mentale gezondheid van bekende en nieuwe kwetsbare groepen. Net als u maken wij ons hier zorgen over. Steeds duidelijker wordt dat corona grote gevolgen heeft voor gelijke kansen op gezond leven. Nodig is een regionaal samenhangende aanpak, zowel op taken die de gemeente afneemt bij uw organisatie als bij taken waar dit niet het geval is, bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg. Van belang is goede kennisdeling om van elkaar te leren en om elkaar te

versterken. Voorkomen moet worden dat de coronacrisis leidt tot het vergroten van kansenongelijkheid.

In deze kaderbrief blikt u vooruit op 2022, in de wetenschap dat ontwikkelingen in de komende maanden de opgaven voor 2022 op onbekende, deels ingrijpende wijze zullen beïnvloeden. Net als bij zienswijzen op de begrotingen voor 2020 en 2021 leidt dit bij ons tot de vaststelling dat reguliere processen van plannen en begroten binnen de kaders van gemeenschappelijke regeling, niet passen bij deze tijd en de opgave waar u voor staat. Dat geldt ook voor ons. Onze zienswijze op uw kaderbrief 2022 kan gezien de onzekere tijden niet de invloed hebben die zienswijzen normaal gesproken hebben. Graag openen wij de dialoog hoe wij elkaar beter kunnen vinden en versterken.

Daarnaast hebben wij ~~op~~ een aantal thema's en punten ~~specifieke aandachtspunten en vragen~~ voor 2021 en 2022

Vaccineren
Het jaar 2021 zal in het teken staan van vaccineren. Voor ons zijn in de coronabestrijding zowel een grote vaccinatiebereidheid als een zo hoog mogelijke dekkingsgraad cruciaal. Het Rijk en het RIVM zijn leidend in de formulering van de vaccinatiestrategie en de organisatie van de vaccinatiecampagne. Uw organisatie is verantwoordelijk voor de uitvoering. Wij vragen u om waar mogelijk de gemeente actief te betrekken om bovengenoemde doelen te realiseren. Wij denken bijvoorbeeld aan nauwe samenwerking bij het zoeken en ontwikkelen van priklocaties, de uitvoering van vaccinatierondes en het bevorderen van de vaccinatiebereidheid. Binnen de gemeente is veel ervaring met het bereiken van Utrechters die via traditionele publieksinformatie onvoldoende bereikt worden. Daarnaast zijn er veel contacten in de wijken die benut kunnen worden om net als bij het testen naast grootschalige ook wijkgerichte kleinschalige vaccinatie initiatieven te ontplooien. Wij roepen u op kleinschalige wijkgerichte vaccinatie ook mogelijk te maken en in te zetten op een zo hoog mogelijke dekkingsgraad.
Tot slot, gaan we er vanuit dat bij de COVIDvaccinatie net als bij testen en bron- en contactonderzoek geen effect zal zijn op de gemeentebijdrage.

Trends en ontwikkelingen
In uw kaderbrief onderscheidt u een groot aantal beleidsmatige trends en ontwikkelingen. Het is ons niet duidelijk hoe de door u genoemde trends vertaald worden in strategische en organisatorische keuzes voor 2022. Wij vragen u om meer scherpte op dit punt. Daarnaast is ons voorstel om 2021 te gebruiken als een onderzoeksjaar voor de positionering van GGD-en in het regionale zorglandschap met daarin aandacht voor de volgende vragen:

- Wat is er nodig voor een robuuste GGD die zowel een gezondheidscrisis het hoofd kan bieden als continuïteit en kwaliteit kan bieden in de uitvoering van basistaken in de publieke gezondheid? In dit verband achten wij grote aandacht voor de basistaken die in het gedrang gekomen zijn van groot belang de komende tijd.
- Welke balans vraagt dat tussen centrale regie en aansturing in en buiten crisissituaties en het behouden van regionale en lokale verankering van de GGDrU? Immers, goede aansluiting op wat er speelt in de regio Utrecht bepaalt voor ons de kracht van de GGDrU.

Impact van covid en boeggolf
Ook vragen wij uw aandacht voor de impact van covid. Wat is er nodig om o.a. de boeggolfeffecten het hoofd te kunnen bieden? Van belang hierbij is extra aandacht voor het verkleinen van gezondheidsverschillen en voor de grote impact van covid op de mentale gezondheid en het

welbevinden. Bij dit laatste gaat het om uiteenlopende groepen: ouderen, maar ook kinderen en hun ouders, jongeren en jongvolwassenen/ studenten en kwetsbare groepen. Wat kwetsbaren groepen aangaat brengen wij de zorg van MIND onder uw aandacht. Juist mensen met psychische problemen en hun naasten worden extra hard getroffen door coronamaatregelen over bezoek en de avondklok.

Databeveiliging

Wij missen in uw kaderbrief aandacht voor databeveiliging en privacy. Het op orde brengen en houden van ICT-systemen moet topprioriteit nummer één zijn. Een deel van de systemen is landelijk, een deel is regionaal. De landelijke afhankelijkheid daargelaten, dringen wij er bij u op aan systematische acties die de veiligheid en privacy van binnen uw organisatie gebruikte registraties borgen, te ondernemen.

Personeel

Bij de infectiebestrijding merkt u op dat in de loop van 2021 via een strategische personeelsanalyse nieuwe normen wilt ontwikkelen voor de infectieziektebestrijding. Daarbij neemt u ook de schaarste van personeel en de salariëring mee. In dit verband onderschrijven wij de noodzaak van een robuuste, duurzame infectieziektebestrijding.
In uw kaderbrief (blz 11) hanteert u als motto duurzaam 'binden en boeien' van het schaarse medische personeel. Voor ons mag het motto uitgebreid worden tot 'binden, boeien en belonen'. Het is belangrijk dat het personeel ook de waardering voor hun inzet terugziet in een gepaste wijze van belonen. Tevens vragen wij uw aandacht om het goed werkgeverschap in te vullen met aandacht voor veiligheid en preventie van langdurig ziekteverzuim. Dit laatste is van groot belang voor organisaties die al een jaar zwaar belast worden door de coronaepidemie.
Bij het formuleren van uw personeelsplan is ons verzoek om over de bemensing en kwaliteit van de infectieziektebestrijding het gesprek met het Rijk te openen. De COVIDpandemie leert dat bij A-ziekten zoals COVID de infectieziektebestrijding door de GGD-n grotendeels werd ingezet om gehoor te geven aan aanwijzingen vanuit het Rijk. Voor ons betekent dit dat niet alleen gemeente maar ook het Rijk een duidelijk belang hebben bij een goed functionerende infectieziektebestrijding in de regio Utrecht. Het zou in onze ogen niet juist zijn om de volledige financiële verantwoordelijkheid van uw nieuwe plan voor infectieziektebestrijding voor rekening van gemeenten te laten komen.

SOA

Wij delen uw zorgen op het gebied van de SOA-preventie en SOA-bestrijding en ondersteunen de brandbrief geheel die u samen met uw bestuur naar de minister hebt gestuurd. Tegelijkertijd blijven wij ons grote zorgen maken. Tot dusver blijft de erkenning vanuit het Rijk uit voor de urgente inhoudelijke en financiële problemen in de SOA-bestrijding in de regio Utrecht. Dit is frustrerend omdat er sprake is van een zorgelijke en onhoudbare situatie die acties noodzakelijk maakt. Dit is de conclusie uit onze recente raadsbrief van 25 november 2020 over de SOA-bestrijding die wij geheel onderschrijven. Wij vragen u daarom om ons te informeren over de uitkomsten van uw gesprek met de minister en vervolgstappen die gaat zetten om knelpunten in de SOA-bestrijding het hoofd te bieden.
Daarnaast willen wij onze zorg delen over signalen van uitstel van SOA-testen door jongvolwassenen en problemen in de ontwikkelingen van de seksuele gezondheid en identiteit door het wegvallen van voorlichtingsactiviteiten. Wij vragen u actief te communiceren om niet te wachten met het testen op SOA en het hervatten van outreachende en klassikale voorlichting zodra coronamaatregelen die weer mogelijk maken, Wij zullen hier zelf ook de nodige acties op ondernemen.

Wij wensen u voor de komende tijd sterkte en gezondheid toe om de belangrijke taken die u wachten goed te kunnen vervullen.

Datum **volgt**
Ons kenmerk 8465560

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Zienswijze concept kaderbrief 2022 GGD regio Utrecht (GGDrU)

Beleidsveld	Volksgezondheid
Organisatieonderdeel	Volksgezondheid
Opsteller	Dick Reinking
Zaaknummer	8465560
Jaargang en nummer	2021, nr. 22
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op de concept kaderbrief 2022 van de GGD regio Utrecht (GGDrU), waarin
   - wordt ingegaan op de directe en indirecte gevolgen van corona op de GGDrU, aangevuld met het verzoek om extra aandacht voor de gevolgen van corona op de fysieke en met name psychische gezondheid, het bestrijden van gezondheidsverschillen en de governance bij de crisisbestrijding met gelijktijdig behoud van de regionale en lokale verankering van de GGDrU,
   - wordt gevraagd om topprioriteit bij databeveiliging en privacybescherming;
   - wordt terug gekomen op het belang van vaccinatie en de SOA-bestrijding, aangevuld met opmerkingen over de aangekondigde nieuwe normen voor de infectieziektenbestrijding.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 18 februari 2021.

De griffier,	De voorzitter,
Merel van Hall	Sharon A.M. Dijksma

Gemeenteraad

Dossiernummer	1555
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	11
Omschrijving	Raadsvoorstel Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen
ID	1605
Behandelend ambtenaar	Zeijl, Jan Willem van
Telefoon	14030
E-mail	j.w.van.zeijl@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Groen
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Voorstel over stukken van een gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Wonen, Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	11 februari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen

Beleidsveld	Groen
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Portefeuillehouder	Lot van Hooijdonk
Opsteller	Jan Willem van Zeijl
Kenmerk	7169912
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief aan het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht vast te stellen als reactie op hun memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen”

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Samenvatting

Met de ter vaststelling voorliggende brief geeft de raad de gevraagde reactie op de memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen” van het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en van het Plassenschap Loosdrecht.

Context

Aanleiding

De Dagelijkse Besturen van de beide recreatieschappen bieden de raden en staten de mogelijkheid om een reactie te geven op hun memo “Toekomst samenwerking Recreatieschappen”.

De gemeente Utrecht is deelnemer aan twee Gemeenschappelijke Regelingen voor recreatie; het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht e.o. In deze twee gemeenschappelijke regelingen zijn de deelnemers (gemeentes en provincies) samen verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en de vernieuwing van een aantal recreatieterreinen en routes in de regio. Het Plassenschap Loosdrecht e.o. en het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden zijn, op hun beurt, deelnemers in de uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland (RMN). Voor Utrecht is recreëren in de omgeving van de stad belangrijk, omdat de stad weinig landelijk gebied binnen haar gemeentegrenzen heeft.

Eind vorig jaar constateerden RMN en haar eigenaren (Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht) dat de situatie bij RMN niet in control is en dat stevig ingrijpen in de organisatie en in de uitvoering nodig is. RMN informeerde daarop in maart haar deelnemers, de raden en staten van de deelnemende gemeentes en provincies. In het voorjaar vroeg RMN aan bureau Berenschot om te adviseren over toekomstperspectieven om deze ernstige situatie bij RMN te verhelpen. De besturen van het recreatieschap de Stichtse Groenlanden en van het Plassenschap Loosdrecht besloten vervolgens om ook hun eigen toekomst met elkaar te bespreken alvorens een besluit over RMN te nemen (zie de brief van RMN aan uw raad van 13 juli 2020).

In de brief Transitie recreatieschappen en RMN van 15 september jl. informeerden wij u over de lopende discussie over de transitie van de uitvoeringsorganisatie RMN en de beide schappen. Tevens lichtten wij in de brief de Utrechtse randvoorwaarden voor samenwerking en recreatie toe. De gemeenteraad gaf in de raadsvergadering van 17 september jl. aan de nadruk te willen leggen op het gratis toegankelijk zijn van recreatieterreinen en op een efficiëntere uitvoering van de recreatietaken.

Relatie van deze reactie met de zienswijze op de begroting 2022 van de recreatieschappen Op 21 januari jl zijn de zienswijzen op de uitgangspunten voor de begroting 2022 geagendeerd. Deze uitgangspunten gaan uit van een ongewijzigd voortbestaan van de recreatieschappen. In de nu voorliggende reactie geeft u uw mening over het voornemen om de recreatieschappen om te vormen en hun uitvoeringsorganisatie RMN op te heffen. De gevolgen van de voorgenomen besluiten op de begroting 2022 worden in een later stadium bepaald.

Beoogd effect

De beide besturen van de recreatieschappen passen op basis van de reactie van de raad hun proces aan om te komen tot een omvorming van de recreatieschappen en het opheffen van RMN.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- Notitie ‘RMN in transitie’ is in maart 2020 door RMN aan raden en staten gezonden
- Raadsbrief Beheer en ontwikkeling recreatie om de stad van 16 juni 2020
- Rapport “Recreatie in Midden-Nederland” is op 13 juli 2020 door RMN aan raden en staten verzonden
- Raads- en stateninformatiebijeenkomst van de recreatieschappen op 8 juli en 23 september jl.
- Raadsbrief Transitie recreatieschappen en RMN van 15 september 2020
- Brief “Toekomst samenwerking recreatieschappen” is op 10 december 2020 door recreatieschappen aan raden en staten verzonden
- Raadsbrief Toekomst samenwerking recreatieschappen van 15 december 2020

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief (bijlage 1) aan het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht vast te stellen als reactie op hun memo "Toekomst samenwerking Recreatieschappen".
Argumenten	
1.1	De reactie draagt bij aan de voorbereiding van toekomstige besluiten die aansluiten bij Utrechtse belangen.
	De Raad van de gemeente Utrecht is volgens de Gemeenschappelijke Regelingen gerechtigd om te reageren op een voorgenomen besluit tot aanpassing of opheffing van De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht. De recreatieschappen nemen nu nog geen besluit en kozen ervoor om eerst hun richtinggevende uitspraken te delen met de raden en staten van de deelnemers. Een reactie van de Raad van Utrecht getuigt van betrokkenheid bij het proces van de recreatieschappen, geeft aandachtspunten mee bij de voorbereiding van formele besluiten en draagt daardoor bij aan besluiten die aansluiten bij Utrechtse belangen.
1.2	De richtinggevende uitspraken in de memo voor de toekomst van Recreatieschap De Stichtse Groenlanden sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten voor recreatie.
	De memo en de passage 'recreatie voor iedereen' sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten. De richtinggevende uitspraken voor het Recreatieschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren, om logische clusters van taken en gebieden samen te stellen, om de samenwerking met andere terreinbeheerders op te zoeken. De Raad geeft hierbij enkele concrete aandachtspunten mee, zoals het benutten van kansen om nieuwe verbindingen te leggen tussen natuurbehoud, landschapsbeheer en recreatie en afspraken te maken in lijn met het Utrechtse beleid dierenwelzijn (m.n. met betrekking tot jacht en hengelwater .
1.3	De memo en de richtinggevende uitspraken voor de toekomst van Plassenschap Loosdrecht sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten voor recreatie.
	De memo en de passage 'recreatie voor' iedereen sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten. De richtinggevende uitspraken voor het Plassenschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren. Het omvormen van de gemeenschappelijke regeling biedt Utrecht een gelegenheid om de toekomstige bijdrage aan het beheer en onderhoud van "Loosdrechtse" recreatiegebieden beter af te stemmen op het beperkte gebruik door de Utrechters.
1.4	De richtinggevende uitspraken van de recreatieschappen dienen in lijn te komen met de nota Verbonden Partijen van de gemeente Utrecht.
	De memo geeft de voorbereiding van de besluitvorming over nieuwe samenwerkingsvormen aan. De besluiten dienen te voldoen aan onze nota Verbonden Partijen. De reactie bevat een verzoek om in de voorbereiding van te nemen besluiten ook de dialoog in de betrokken Raden en Staten te faciliteren en rekening te houden met het afwegingskader voor het aangaan van nieuwe organisatievormen. Mocht er – naast het samenwerken met de provincies en andere gemeentes – ook gedacht worden aan het laten uitvoeren door een externe partij, dan dienen de recreatieschappen aan te geven hoe de controle op de uitvoering is gewaarborgd.
1.5	Een nieuwe of vernieuwde organisatie van de samenwerking voor recreatie is gebaseerd op een heldere scheiding van opdrachtgever en opdrachtnemer.

	De problematische situatie bij de uitvoeringsorganisatie RMN is mede ontstaan doordat geen heldere scheiding tussen de opdrachtgevers (de recreatieschappen) en de opdrachtnemer (RMN) bestond. De recreatieschappen dienen straks aan te geven hoe zij de opdrachtgevende en opdrachtnemende rol gaan scheiden. Een heldere scheiding van deze rollen is essentieel om te voldoen aan de nota verbonden Partijen, om toekomstige problematiek te voorkomen en is daarmee een cruciaal onderdeel van de te nemen besluiten over een hernieuwde organisatie van de samenwerking.
1.6	<u>De financiële gevolgen van de richtinggevende uitspraken zijn slechts globaal bekend.</u>
	In de voorlegde memo “Toekomstige samenwerking recreatieschappen” ontbreekt een financiële duiding van de richtinggevende uitspraken, over de uitvoering van taken, het beheer van gebieden en de vorm van de organisatie. In het rapport “Recreatie in Midden-Nederland” (Berenschot, juli 2020) is een globale raming van de kosten van alternatieve organisatievormen aangegeven. Terecht stellen de recreatieschappen dat een betere financiële doorrekening noodzakelijk is om besluiten over omvormen of opheffen van de gemeenschappelijke regelingen mogelijk te maken. Een belangrijke kostenbepalende factor zijn de frictiekosten voor personeel van RMN. Bij herplaatsing van het personeel bij één of meerdere van de huidige deelnemers zijn deze kosten lager dan bij ontslag. In de reactie is gesteld dat de financiering van de nieuwe, hernieuwde organisatievormen, inclusief frictiekosten, binnen de huidige bijdrage van de gemeente Utrecht dient te worden georganiseerd.
1.7	<u>Een realistische planning is nodig voor zorgvuldige besluitvorming.</u>
	De recreatieschappen bieden de deelnemers een eerste inzicht in de planning om de richtinggevende uitspraken om te zetten naar besluiten en naar nieuwe organisatievormen. De planning is ambitieus omdat naast de liquidatie van RMN ook het omvormen of opheffen van bestaande recreatieschappen en oprichten van nieuwe recreatiecollectieven wordt voorgesteld. Deze trajecten dienen bovendien in een strakke regie te worden uitgevoerd om ten allen tijden de aansturing en uitvoering van recreatietaken te garanderen. Tegelijkertijd is de ambitieuze inzet van de recreatieschappen te waarderen om een einde te maken aan een 10 jaar durende discussie, Inde reactie wordt daarom aangedrongen op een meer gedetailleerde planning dat de recreatieschappen helpt om regie op het traject te voeren en de deelnemers realistische verwachtingen meegeeft.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	<u>De uitvoering dient dus ruim voor 2022 te zijn geborgd bij andere uitvoerders om het beheer en onderhoud van de recreatiegebieden te continueren.</u>
	De recreatieschappen zien geen perspectief voor het voorbestaan van hun uitvoeringsorganisatie (RMN). Zij koersen op de ontmanteling van RMN per 1 januari 2022. Het beheer en het onderhoud van recreatiegebieden dient te allen tijde te zijn geborgd.. Dit hoort een wezenlijk onderdeel te zijn van de besluiten die de recreatieschappen voor de zomer willen nemen.

Financiën

De voorbereiding van de besluiten over het omvormen van de recreatieschappen wordt bekostigd door de provincie Utrecht. De kosten van de voorbereiding van het opheffen van de uitvoeringsorganisatie RMN worden gedekt binnen de begroting van RMN.

In beide trajecten worden in het voorjaar van 2021 de financiële gevolgen van het daadwerkelijk uitvoeren van besluit op rij gezet. De voorgenomen besluiten worden voorzien van een financiële paragraaf, inclusief de gevolgen voor de deelnemers, en aan raden en staten voorgelegd. Als uitgangspunt is meegegeven dat de toekomstige samenwerking en uitvoering van de taken met de huidige bijdrage van de gemeente Utrecht en de bijdragen van andere deelnemers moet worden georganiseerd.

Vervolg

De Dagelijkse Besturen van de schappen leggen de ingediende reacties en de verwerking daarvan

in een definitief memo voor aan de Algemene Besturen van de recreatieschappen, naar verwachting in maart 2021.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie
Niet van toepassing,

Niet-Referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Reactiebrief op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen

Bijlagen informatief
- Brief deelnemers inzake toekomst RMN
- Memo Toekomstige Samenwerking Recreatieschappen
- Informatie over ‘waar inwoners van Utrecht recreeren’

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Recreatieschap De Stichtse Groenlanden,
Plassenschap Loosdrecht
Mevrouw C. Larson en dhr. J. van Everdingen
Postbus 8058
3503 RB UTRECHT

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Behandeld door	J.W.J. van Zeijl	**Datum**	<volgt>
Doorkiesnummer	030 - 28 60262	**Ons kenmerk**	7169912
E-mail	j.w.van.zeijl@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toekomstige samenwerking recreatieschappen
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk	-	**Verzonden**	
Uw brief van	9 december 2020	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Beste mevrouw Larson en mijnheer van Everdingen,

Op 9 december jl. heeft u ons uw memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen” toegezonden. In de begeleidende brief vraagt u de deelnemende gemeenten en de provincies Utrecht en Noord-Holland een reactie te geven op de richtinggevende uitspraken in dit memo.

In het afgelopen jaar hebben de deelnemers het belang van goede recreatievoorzieningen voor onze inwoners bevestigd en uitgesproken dat het tijd is om deze opgave op een andere manier te organiseren. We waarderen de manier waarop u dit proces tot nu toe organiseerde. De bereidheid van de betrokken bestuurders om de samenwerking te vernieuwen, de betrokkenheid bij dit proces, geven vertrouwen in de toekomst. Onze inzet is om samen met u in te zetten op een breed palet aan recreatievoorzieningen die voor alle inwoners aantrekkelijk, toegankelijk én betaalbaar zijn en blijven en deze inzet op een redelijke en logische manier opnieuw te organiseren. In onderstaande tekst is onze reactie puntsgewijs beschreven.

1. Richtinggevende uitspraken Recreatieschap De Stichtse Groenlanden: De richtinggevende uitspraken voor het Recreatieschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren en om de samenwerking met andere terreinbeheerders op te zoeken. Het verkennen van een nieuwe wijze van organiseren van de beheeropgave voor recreatiegebieden vanuit een centrumorganisatie, de inzet van terreinbeherende organisaties en het onderbrengen van toezicht- en handhavingstaken voor natuur en recreatieterreinen bij het RUD ondersteunen wij. Inzet van terreinbeherende partijen biedt nieuwe kansen op het verbinden van natuurbehoud, landschapsbeheer en recreatie.
   Het onderbrengen van communicatie over recreatiemogelijkheden bij een in publiekscommunicatie gespecialiseerde organisatie zoals Utrecht Region, zien wij als een

kansrijke samenwerking om het bestaande recreatieaanbod beter onder de aandacht te brengen. Aanvullend roepen wij op om in lijn met het beleid van de gemeente Utrecht jacht uitsluitend toe te staan ten behoeve van strikt noodzakelijk faunabeheer en geen plezierjacht toe te staan. Voor wat betreft het bevissen van de eigendom van het recreatieschap verzoeken wij u geen nieuwe verplichtingen aan te gaan.
Wij hechten zeer aan de uitwerking van uw richtinggevende uitspraak om de taken en gebieden rond Utrecht logisch te ordenen. Uit recent onderzoek blijkt dat Utrechtse recreanten met name in de directe omgeving van de stad recreëren. Het vergroten van de exploitatiemogelijkheden op recreatieterreinen draagt bij aan gevarieerde en aantrekkelijke recreatievoorzieningen, maar dit mag niet ten koste gaan van de toegankelijkheid.

2. Richtinggevende uitspraken Plassenschap Loosdrecht: De richtinggevende uitspraken voor het Plassenschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren. Uit recente onderzoeken blijkt dat de Utrechtse recreanten met name in de directe omgeving van de stad recreëren. Wij willen graag met u voldoende informatie op tafel krijgen om een goede afweging te maken tussen de meerwaarde van onze deelname aan een nieuwe of vernieuwde samenwerking en onze bijdrage. Hierbij kunt u ook het optimaliseren van de begroting betrekken door het vergroten van de exploitatiemogelijkheden op de gebieden, voor zover dat niet ten koste gaat van de toegankelijkheid.

3. Continueren en borgen van het beheer en onderhoud van recreatiegebieden en daarbij te zorgen dat ook de gewenste groei van het regionale recreatieve beheer geaccommodeerd kan worden.: De recreatieschappen koersen op de ontmanteling van RMN per 1 januari 2022. Het beheer en het onderhoud van recreatiegebieden dienen wat ons betreft ten allen tijde te zijn geborgd. De uitvoering dient dus ruim voor 2022 te zijn geborgd bij andere uitvoerders om het beheer en onderhoud van de recreatiegebieden te continueren. Dit hoort een wezenlijk onderdeel te zijn van het besluit dat u voor de zomer over de uitvoeringsorganisatie gaat nemen.
De transitie van de organisatie heeft tot doel het bestaande areaal nu, tijdens de transitie en in de toekomst goed te beheren, zodat recreatiemogelijkheden veilig en toegankelijk zijn. Daarnaast is het een vereiste dat het mogelijk is in de toekomst nieuwe beheertaken voor regionale recreatie toe te voegen; zodat ook de gewenste groei van het regionale recreatieve beheer geaccommodeerd kan worden.

4. Nieuwe organisatievormen en onze Nota verbonden partijen: U geeft in uw memo aan besluitvorming over nieuwe samenwerkingsvormen voor te bereiden. Wij hechten er aan dat dit gebeurt in samenspraak met Raden en Staten. Wij verzoeken u in het transitieproces niet uitsluitend informerende momenten in te bouwen totdat het eindvoorstel aan de Raden en Staten wordt voorgelegd, maar ook momenten te organiseren waarop Raden en Staten met elkaar in dialoog kunnen over de wenselijke richting van de recreatieschappen.
Verder geven wij mee dat wij uw besluiten over nieuwe samenwerkingsvormen zullen toetsen aan onze nota Verbonden Partijen. Wij verzoeken om nu al rekening te houden met het afwegingskader voor het aangaan van samenwerkingsorganisaties uit de nota. Een nieuwe samenwerkingsvorm dient ten minste de democratische legitimiteit in te vullen, beleidsarme of beleidsneutrale taken te omvatten, schaalvoordelen op te leveren, de eigen en de gezamenlijke verantwoordelijkheden van de deelnemers helder in te vullen. Alle partners hebben zeggenschap en kunnen invloed uitoefenen. Beleid en ontwikkeling van beleid kan dus overeenkomstig onze

nota Verbonden Partijen geen taak zijn van de nieuw te vormen organisatie. Mocht er – naast het samenwerken met de provincies en andere gemeentes – ook gedacht worden aan het laten uitvoeren van beheertaken door een externe partij, dan dient u aan te geven hoe de controle op de uitvoering is gewaarborgd.

5. Scheiding van rollen tussen opdrachtgever en opdrachtnemer: De problematische situatie bij de uitvoeringsorganisatie RMN is mede ontstaan doordat geen heldere scheiding tussen de opdrachtgevers (de recreatieschappen) en de opdrachtnemer (RMN) bestond. Bij de omvorming van de recreatieschappen dient u aan te geven hoe u de opdrachtgevende en de opdrachtnemende rol gaat scheiden. Dit is ook een vereiste uit onze nota Verbonden Partijen, zie boven. Een heldere scheiding van deze rollen is essentieel om in de toekomst, problemen te voorkomen en is daarmee een cruciaal onderdeel van de te nemen besluiten over een hernieuwde organisatie van de samenwerking.

6. Financieel kader: De deelnemers van de recreatieschappen hebben de afgelopen jaren hun bijdragen aan de recreatieschappen aanzienlijk verruimd. Zij droegen zo bij aan het oplossen van een deel van de problemen bij de uitvoeringsorganisatie RMN. Uit de richtinggevende uitspraken blijkt dat u nu een bredere oplossing voorstaat, waarbij zowel naar de uitvoeringsorganisatie als naar de structuur met recreatieschappen gekeken wordt. Wij geven u graag mee dat wij onverkort vasthouden aan het belang van recreatie in de regio en aan regionale samenwerking. Tegelijkertijd geven wij u mee dat zowel de bekostiging van de transformatie als het beheer van de recreatievoorzieningen binnen de huidige, eerder verhoogde deelnemersbijdrage moet passen. Deze randvoorwaarde geldt ook voor het opvangen van eventuele frictiekosten als gevolg van het herplaatsen of ontslaan van het personeel van RMN. Wij vragen u om een gedetailleerd inzicht in de financiële gevolgen van de aanstaande besluiten op te stellen en voor de zomer met ons te delen.

7. Realistische planning: U geeft ons al een eerste inzicht in de planning om te komen toe een reeks van samenhangende besluiten over bestaande gemeenschappelijke regelingen en over nieuwe organisatievormen. Wij vragen u ons snel te informeren over de planning van het voortraject inclusief de informatievoorziening om ons in staat te stellen tijdig onze bijdrage te leveren. Een verdere uitwerking van de invulling en de planning van de vereiste onderdelen is ook nodig om zorgvuldig om te gaan met het personeel van RMN, om de aansturing en uitvoering van recreatietaken in deze roerige tijden te garanderen en om verwachtingen realistisch te maken.

Wij stellen het op prijs dat u ons in dit stadium al betrekt bij toekomstige besluiten en vragen u om bovenstaande reactie, onderdeel te maken van uw toekomstige besluiten.

Tenslotte
Wij waarderen uw ambitie om de richtinggevende uitspraken met voortvarendheid om te zetten naar besluiten en naar nieuwe organisatievormen. Bij een start van het besluitvormingstraject in juni is het zomerreces een belangrijke factor die de eindtijd bepaalt. Wij stellen u voor om de griffies van raden en staten ruim van te voren te betrekken bij de planning en invulling van de benodigde besluiten om tot tijdige maar ook zorgvuldige besluitvorming te kunnen komen.

Datum <volgt>
Ons kenmerk 7169912

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

PLASSENSCHAP LOOSDRECHT.
RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN.

TELEFOON
030 297 40 00

POSTADRES
Postbus 8058
3503 RB Utrecht

BEZOEKADRES
Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

ONLINE
www.recreatiemiddennederland.nl
info@recreatiemiddennederland.nl

FINANCIEEL
IBAN NL68 BNGH 0285012290
BIC BNGH NL2G
BTW NL804162591B01
KvK 52394832

Aan de deelnemers van Plassenschap Loosdrecht e.o.
en recreatieschap Stichtse Groenlanden:
de raden en colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten De Bilt, De Ronde Venen, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Woerden, Wijdemeren *en IJsselstein en de staten en het college van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland en Utrecht*

Utrecht, 9 december 2020

Onderwerp: Toekomstige samenwerking Recreatieschappen

Geachte deelnemer,

Hiermee informeren wij u over de voortgang van het proces om te komen tot een nieuwe toekomstige samenwerking voor de recreatieschappen. Bijgevoegd treft u aan de opgestelde memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen” en de bestuursvoorstellen van de beide schappen met richtinggevende uitspraken. De deelnemende gemeenten en de provincies Utrecht en Noord-Holland worden gevraagd een reactie te geven op de richtinggevende uitspraken. Deze reactie ontvangen wij graag voor **26 februari 2021.** Hieronder leest u de context en lichten wij ons verzoek toe.

Context
In 2019 is geconstateerd dat de situatie bij de recreatieschappen zorgelijk is. Daarop is een proces gestart van RMN in transitie. In maart 2020 heeft u de rapportage ‘RMN in transitie’, ontvangen waarin de analyse is gegeven met een afwegingskader en mogelijke toekomstperspectieven voor een hernieuwde samenwerking.
Door de besturen van de beide schappen is daarop aan Bureau Berenschot gevraagd om vier perspectieven nader uit te werken. Berenschot heeft in de notitie ‘Organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland, doorhakken bestuurlijke knoop over de toekomst van RMN’ het bestuurlijke keuzeproces uitgewerkt en een uitwerking gegeven van de vier perspectieven. Het bureau constateerde dat de basis van samenwerking niet eenduidig was en dat voor het kiezen van een nieuw samenwerkingsmodel per schap duidelijkheid moet zijn wat de basis is van deze samenwerking.
Op 8 juli 2020 en op 23 september 2020 zijn informatiebijeenkomsten gehouden waarin nadere toelichtingen zijn gegeven over de beide rapporten. Tevens bent u daarbij geïnformeerd over de vervolgstappen. In september is aangegeven dat de besturen van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden en van het Plassenschap Loosdrecht in gesprek gaan over de samenwerking en het toekomstbeeld hiervan, ieder voor het eigen schap. De besturen zien hun discussie als de noodzakelijke voorbereiding op de besluitvorming over de toekomst van de beide recreatieschappen én daarmee ook over de toekomst van hun uitvoeringsorganisatie RMN.

Uitkomsten gesprekken toekomst recreatieschappen
De dagelijks besturen van beide schappen spraken per schap dit najaar in twee zogenaamde dialoogsessies over hun toekomst. De uitkomsten van beide sessies zijn door de besturen verwerkt in een memo ‘Toekomstige samenwerking Recreatieschappen’ (bijlage 1). Hierin zijn richtinggevende uitspraken over de toekomstige samenwerking verwerkt. Deze uitspraken koersen op een omvorming

van de recreatieschappen en het onder brengen van taken bij andere uitvoerders. Er is daarmee geen draagvlak meer voor het voortbestaan van RMN, wat het opheffen hiervan tot gevolg heeft.

In de brief van 13 juli 2020 is aangekondigd om de gemeenteraden en Provinciale Staten van beide provincies, als deelnemers van de recreatieschappen, nadrukkelijk in de discussie over de toekomst van de schappen te betrekken. Het bestuur van de schappen stelt u nu in de gelegenheid om te reageren op de richtinggevende uitspraken, verwoord in de bestuursvoorstellen (bijlage 2 en 3) en de overwegingen in de memo.
Omdat het lastig is om een geschikte datum te vinden zonder bestuurlijke verplichtingen is afgesproken om twee informatieavonden te beleggen. Deze zullen worden gehouden op **dinsdagavond 5 januari 2021** en op **donderdagavond 7 januari 2021**. Beide avonden zullen starten om 19.30 uur. Wij nodigen u uit om bij één van deze digitale informatiebijeenkomsten aanwezig te zijn. Tijdens deze bijeenkomst zal een nadere toelichting worden gegeven op de stukken die u nu zijn voorgelegd en het vervolgproces. Een definitieve uitnodiging met inloggegevens volgt zo spoedig mogelijk.

Vervolgproces
In het vervolgproces wordt het richtinggevend voorstel uitgewerkt tot concrete voorstellen en concrete besluiten. Er zal een projectleider worden aangesteld die de vragen en opmerkingen die in de memo zijn opgenomen zal beantwoorden en verder uitwerken. Naar verwachting zal een aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen van beide recreatieschappen onderdeel zijn van de uitwerkingen. Een eventuele aanpassing zal te zijner tijd vanzelfsprekend ter besluitvorming aan u worden voorgelegd.

Het opheffen van de bedrijfsvoeringorganisatie RMN heeft grote consequenties voor de medewerkers en geeft onzekerheid. Deze onzekerheid mag niet te lang duren. Als streefdatum voor het opheffen is 1 januari 2022 genoemd. Dit is ambitieus, maar wordt haalbaar geacht.

De door raden en staten gegeven reacties zullen wij betrekken bij het vervolg van de discussies en de uitwerkingen. Wij streven ernaar om voor de zomer 2021 nog de eerste stappen te zetten naar de nieuwe samenwerkingsvorm. Wij zullen u hierover consulteren, zodat u nauw betrokken blijft bij het vervolgproces. Bijgevoegd treft u aan een overzicht van het ‘Proces RMN in transitie’, met daarin een overzicht van de genomen stappen en een globaal inzicht in de vervolgstappen. De planning is nog niet uitgewerkt en data kunnen dus veranderen. Zodra de planning concreter is zal deze ook met u gedeeld worden.

Namens de dagelijkse besturen van Plassenschap Loosdrecht e.o. en
Recreatieschap Stichtse Groenlanden,

Mw. C. Larson
Voorzitter

J. van Everdingen MSc
Voorzitter

Bijlagen:
- Memo Toekomstige samenwerking Recreatieschappen met de volgende bijlagen:
  a. Memo ‘Stichtse Groenlanden ontwikkelen tot een eenvoudiger stelsel voor recreatie
  b. Memo ‘Bouwstenen voor discussie over de toekomst van Plassenschap Loosdrecht e.o.’
  c. Uitkomsten vervolg Dialoogsessie SGL 26-10-2020
  d. Uitkomsten vervolg Dialoogsessie Plassenschap Loosdrecht 09-11-2020

Memo

Onderwerp	Toekomstige samenwerking Recreatieschappen *Besluitvorming over richtinggevende uitspraken voor vervolgstappen nieuw organisatie recreatietaken Midden Nederland*
Aan	Het dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o. en Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Van	Secretaris bestuurlijke begeleidingsgroep RMN in transitie
Datum	7 december 2020
Bijlagen	a. Memo 'Stichtse Groenlanden ontwikkelen tot een eenvoudiger stelsel voor recreatie b. Memo 'Bouwstenen voor discussie over de toekomst van Plassenschap Loosdrecht e.o.' c. Uitkomsten vervolg Dialoogsessie SGL 26-10-2020 d. Uitkomsten vervolg Dialoogsessie Plassenschap Loosdrecht 09-11-2020

Inleiding en bestuurlijke vraag

Na de vaststelling van de rapportage 'RMN in transitie' en het uitbrengen van het rapport 'Organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland', door Bureau Berenschot, is door de Dagelijks Besturen van het Plassenschap Loosdrecht en het Recreatieschap Stichtse Groenlanden in het najaar van 2020 gesproken over de toekomst van de beide schappen, mede in relatie tot de toekomst van de bedrijfsvoeringorganisatie Recreatie Midden Nederland (RMN). De gesprekken vonden plaats in twee zogenaamde dialoogsessies. Van deze dialoogsessies zijn de uitkomsten op hoofdlijnen op papier gezet. Op basis van de gesprekken is deze memo opgesteld. In de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur van 19 november 2020 is het eerste concept van deze memo besproken en is, met enkele kleine aanpassingen, hiermee ingestemd.

Met dit memo wordt richting gegeven aan het opnieuw organiseren van de recreatietaken die op dit moment bij de schappen zijn belegd en waarvan de uitvoering door RMN wordt verzorgd, door middel van richtinggevende uitspraken. Met deze uitspraken kan een projectleider bestuurlijk gelegitimeerd vervolgstappen zetten om de recreatietaken in Midden Nederland op een andere manier te organiseren. De uitspraken worden voorgelegd aan de deelnemers van de schappen, gemeenten en provincies Utrecht en Noord-Holland, met het verzoek om hiermee in te stemmen.

Aan de leden van het dagelijks bestuur van beide recreatieschappen wordt gevraagd in te stemmen met de volgende vier richtinggevende uitspraken en de verdere uitwerking:

1. Voor het Plassenschap Loosdrecht:
   a. Het uitwerken van een samenwerking binnen het schap op basis van centrumconstructie waarbij de gemeente Wijdemeren als opdrachtnemer kan optreden voor beheer en onderhoud en toezicht en handhaving van de gebieden.
   b. Het laten vervallen van de verordende bevoegdheid en de nautische bevoegdheid voor de plassengebieden om deze toe te wijzen aan de gemeente Wijdemeren (als opdrachtnemer van de samenwerking) en hierover advies in te winnen.
   c. Een verkenning uitvoeren naar scheiding van de zogenaamde 'natte' en 'droge' taken van het Plassenschap.
   d. Nader verkennen of samenwerking met de Vinkeveense plassen mogelijk is en op welke termijn.

2. Voor het Recreatieschap Stichtse Groenlanden:
    a. Het uitwerken van een samenwerking op basis van een convenant met een Stuurgroep die toekomstbestendig is.
    b. De wijze van aansturing en uitvoering van de nieuwe samenwerking verkennen, aan de hand van een logische ordening van gebieden en taken, met uitwerking van de volgende aspecten:
        1. Onderzoeken of een centrumconstructie met de provincie Utrecht of een gemeente haalbaar is en aan welke eisen die moet voldoen.
        2. Gesprekken met niet-commerciële terreinbeheerders aangaan om te bezien op welke wijze samenwerking mogelijk is (gebiedsgericht).
        3. Onderzoeken of de taak van toezicht en handhaving overgedragen kan worden aan de RUD.
    c. De uitkomsten van de verkenning samenwerking Vinkeveense plassen met het Plassenschap Loosdrecht worden waar mogelijk betrokken bij bovenstaande uitwerking.

3. De gevolgen te onderzoeken van de wijzigingen voor de externe opdrachten die door RMN worden uitgevoerd voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau Utrecht, alsmede de positie van het Routebureau als organisatorisch onderdeel van RMN en hiervoor voorstellen te doen.

4. Het voornemen uit te spreken om Bedrijfsvoeringorganisatie RMN op te heffen. Hiervoor een liquidatieplan te laten opstellen door een apart hiervoor aangestelde projectleider met ondersteuning van een bureau. Als streefdatum voor de liquidatie te opteren voor 1 januari 2022.

In het kader van de verdere uitwerking wordt een projectleider aangesteld voor de vervolgstappen, in lijn met de bovenstaande drie richtinggevende uitspraken. Deze projectleider is verantwoordelijk voor het samenbrengen van de noodzakelijke expertise.

Uitwerking van de bestuurlijk vraag

Sinds het verschijnen van het Berenschot-rapport “organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland” zijn een aantal bijeenkomsten (zowel ambtelijk als bestuurlijk) georganiseerd waarin – in lijn met het advies in het Berenschot-rapport – de verschillende aspecten van de toekomstige organisatie van de recreatietaken zijn besproken. Op basis van de opbrengst van deze bijeenkomst zijn vier richtinggevende uitspraken geformuleerd over de toekomstige organisatie van:

- de recreatietaken in het Plassenschap Loosdrecht,
- de recreatietaken in het Recreatieschap Stichtse Groenlanden,
- de taken die RMN thans uitvoert voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau Utrecht,
- het opheffen van de bedrijfsvoeringorganisatie RMN

Verder wordt voorgesteld om een projectleider in te huren om de uitspraken uit te werken in concrete voorstellen. Voor het opheffen van RMN zal een aparte projectleider geworven worden.

Recreatie voor iedereen

Als gemeenschappelijk waarden en strategisch kader voor het waarom van de samenwerking bij recreatieve taken zijn de volgende overwegingen door de besturen gedeeld en onderschreven.

Recreatie is belangrijk en de afgelopen tijd laat ons dat ook duidelijk zien. Recreatie moet voor iedereen beschikbaar, dichtbij, eigentijds en (vrij) toegankelijk zijn. Kwaliteit en veiligheid zijn daarbij ook belangrijke waarden. Het is daarom ons gezamenlijk streven om verscheidenheid aan recreatieactiviteiten mogelijk te maken.

Recreatie is ook overal. We moeten redeneren vanuit gedrag en behoeftes van mensen. De gezamenlijke aandacht betreft de recreatieterreinen, maar ook de fiets- en wandelpaden en routes. Voor recreanten zijn de grenzen tussen gemeentes en terreinbeheerders irrelevant. Recreatie is grenzeloos.

Groen, landschap en cultureel erfgoed zijn belangrijke waardes in Utrecht en zijn de dragers voor recreatie in deze regio. Het behartigen van deze waarden is van groot belang gezien de ruimtelijke ontwikkeling van de regio. Er is sprake van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid om aan deze waardes te werken op basis van solidariteit. Groen, maar ook de plassen, zijn belangrijk voor de toekomst van de regio. In gezamenlijkheid willen wij invulling geven aan de recreatietaken.

De recreatietaken voor de schappen

De structuur van de samenwerking is besproken en heeft geleid tot de volgende overwegingen.

De huidige recreatietaken die door RMN worden uitgevoerd voor de schappen zijn in de volgende onderdelen in te delen:

1. Gebieden, onderhoud en beheer (inclusief de exploitatie in sommige gebieden)
2. Wandel- en fietspaden, onderhoud en beheer
3. Toezicht en handhaving
4. Ontwikkeling van nieuwe recreatie
5. Bedrijfsvoering
6. Communicatie

Van deze taken is aangegeven dat de onderdelen 5 en 6 slechts beperkt moeten zijn en alleen ter ondersteuning van de collectieve taken. Bij de communicatie kan aansluiting gezocht worden bij de Destinatie Management Organisaties die actief zijn in het gebied (Visit Utrecht Region en Gooi en Vechtstreek).

Onderdeel 4 “ontwikkeling van nieuwe recreatie” vindt niet plaats binnen deze samenwerkingsvorm maar op een hoger niveau met meerdere partijen en in samenhang met andere maatschappelijke discussies voor ruimtegebruik. Voor het Recreatieschap Stichtse Groenlanden betreft dit een onderdeel van het programma ‘Groen Groeit Mee’. Voor het Plassenschap Loosdrecht ligt de ontwikkelopgave bij het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. De ontwikkeling van de ‘eigen gebieden’, zoals het programma ‘Vinkeveense Plassen’, wordt gezien als een uitvoerende taak bij beheer en onderhoud.

De bundeling van de taken in de onderdelen 1, 2 en 3

Samenwerking concentreert zich daarmee op de onderdelen 1, 2 en 3 (beheer en onderhoud van gebieden, wandel- en fietspaden en op toezicht en handhaving). Hieronder wordt mede begrepen de exploitatie van diverse terreinen en de daarmee verband houdende pacht- en huurovereenkomsten. De hiermee gegenereerde inkomsten komen ten goede aan het beheer en onderhoud van de gebieden.

Bij het Plassenschap is onderscheid te maken tussen twee soorten taken, te weten de 'natte' taken en de 'droge' taken. De 'natte' taken zien op de werkzaamheden op en direct rond de Loosdrechtse plassen. De 'droge' taken betreffen het Veenweidegebied (voormalige gemeenten Breukelen en Loenen). Nu gekeken wordt naar logische ordening wordt voorgesteld om ook een verkenning uit te voeren naar het scheiden van deze taken en om bij de 'droge' taken te onderzoeken of aansluiting bij Stichtse Groenlanden een optie is.

Aan de hand van een logische ordening (clusters) van gebieden, wandel- en fietspaden wordt bekeken of samenwerking gezocht kan worden met andere beheerorganisaties, zoals een Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Erfgoed Utrecht. Uitgangspunt hierbij is dat de terreinen, wandel- en fietspaden een volledige recreatieve invulling moeten blijven behouden.

Voor toezicht en handhaving moet bekeken worden of aansluiting bij de Regionale UitvoeringsDienst (RUD) een mogelijkheid is. Voor het Plassenschap is het gewenst dat de coördinatie van deze taken op en rondom de plassen bij de gemeente Wijdemeren komt te liggen. Bij de keuze voor een centrumconstructie ligt volledige aansluiting, dus ook de functies onderbrengen, bij de gemeente voor de hand.

Naast de plassen bij het Plassenschap heeft ook Stichtse Groenlanden een plassengebied, te weten de Vinkeveense plassen als programma B, te beheren. Voor beide zogenaamde "natte" taken zou het niet onlogisch zijn deze samen te voegen. Er ligt in de uitvoering van het beheer en onderhoud en toezicht en handhaving een nauwe relatie tussen deze twee "natte" gebieden. Een gezamenlijke uitvoering van taken lijkt voor de hand te liggen. Er ligt wel een verschil van focus tussen de twee natte gebieden, met name de ontwikkelopgave bij de Vinkeveense plassen verschilt van de beheer taak bij het Plassenschap. Nadere verkenning moet uitwijzen of samenwerking meerwaarde heeft en op de korte termijn kan worden verwezenlijkt of pas op een langere termijn.

Externe opdrachten
Speciale aandacht is nodig voor de twee externe opdrachten die RMN is aangegaan met andere partijen. Dit betreft het beheer, onderhoud toezicht en handhaving voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en de werkzaamheden van het Routebureau Utrecht. Voor beide onderdelen zijn Dienstverleningsovereenkomsten afgesloten. Voor het Routebureau Utrecht geldt daarnaast dat de medewerkers ondergebracht zijn in de organisatie van RMN. Door beide schappen is aangegeven dat het Routebureau Utrecht behouden moet worden en als geheel elders moet worden ondergebracht. Gelet op de positie van de provincie Utrecht bij de totstandkoming van deze opdrachten is het logisch deze provincie te vragen hier een voortrekkersrol in te willen vervullen.

Organisatievormen

In de uitkomsten van de dialoogsessies van beide schappen is duidelijk een gezamenlijke lijn te ontdekken.

- De wens om collectief samen te werken met de huidige partners. (Solidariteit en financiële ondersteuning door alle partijen)
- De samenwerking eenvoudig van opzet (zo licht mogelijk).
    - Geen onnodige complexe discussies over bedrijfsvoering en Planning en Control documenten, zoals een kadernota, etc.
    - Discussie over de recreatiegebieden en recreatietaken.
- Samenwerking in een Stuurgroep, met onderliggend wellicht een convenant. (Liever geen Gemeenschappelijke Regeling met veel verplichtingen).
- Afspraken vastleggen voor meerdere jaren en als zodanig toekomstbestendig van opzet.
- Vanuit dit gegeven is er geen ruimte, maar ook geen behoefte aan een gezamenlijke bedrijfsvoeringorganisatie.

Voor het Plassenschap is nadrukkelijke gesproken over de samenwerking met een centrumconstructie. De gemeente Wijdemeren heeft zich aangeboden om als opdrachtnemer op te treden. Vanuit die rol willen zij beheer en onderhoud uitvoeren. Toezicht en handhaving zou ook bij de gemeente kunnen worden ondergebracht. De coördinatie van deze taken is daarmee geen punt van discussie meer.

Voor Stichtse Groenlanden is er nog geen volledig uitgekristalliseerde optie uitgewerkt. Ook hier ligt er, voor wat betreft beheer en onderhoud van de gebieden en paden, een optie voor een centrumconstructie, waarbij de provincie Utrecht zou willen uitwerken welke mogelijkheden er zijn om dit vanuit de provincie op te pakken. Het zou de mogelijkheid kunnen geven om ook breder te kijken dan alleen naar de gebieden van Stichtse Groenlanden, maar over de gehele provincie heen.

Een andere variant is de taken van beheer en onderhoud van gebieden en paden neer te leggen bij niet commerciële terreinbeheerders. Hierbij wordt gedacht aan de samenwerking met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Landschap Erfgoed Utrecht. Wel vanuit een aansturing op recreatieve doeleinden door een nieuw te vormen collectief, voor wat betreft de recreatieve gebieden en paden. Dit vergt een nadere verkenning vanuit de gebieden en met de genoemde instanties of dit aansluit bij hun doelstellingen en uitvoering.

Voor toezicht en handhaving zou de samenwerking met de RUD nader onderzocht moeten worden. De handhavingstaken van de provincie Utrecht, waaronder de ‘groene BOA’s”, zijn belegd bij de RUD. Voor de recreatieve taken kan hierbij aansluiting gezocht worden.

Positie RMN

Aan de hand van de richting die de deelnemers van de schappen willen inslaan wordt ook duidelijk wat de positie van de bedrijfsvoeringorganisatie is. Uit de richtinggevende perspectieven die zijn gedeeld komt naar voren dat voor het voortbestaan van RMN geen draagvlak bestaat. Beide besturen kiezen voor een nieuwe samenwerking, een nieuwe opzet en een andere uitvoering.

Een definitieve beslissing om RMN op te heffen en te liquideren kan nu nog niet genomen worden. In de statuten wordt aangegeven dat er daarvoor een liquidatieplan moet worden opgesteld die aan de deelnemers moet worden aangeboden. Het liquidatieplan omvat de verplichtingen van de deelnemers tot deelneming in de financiële consequenties van de opheffing en een regeling met betrekking tot de gevolgen, die de opheffing voor het personeel heeft.

Ook in de nieuwe samenwerking blijven veel werkzaamheden die RMN nu verricht bestaan. Het streven is er dan ook op gericht om daar waar het kan het principe “mens volgt werk” te hanteren. Dit is een belangrijk aandachtspunt bij het opdrachtgeverschap van de nieuwe samenwerking. Om dit vorm te geven moeten de werkzaamheden omgezet worden in dienstverleningsovereenkomsten (DVO). Dit past ook bij de gewenste nieuwe vorm van samenwerking en opdrachtgeverschap om door middel van DVO’s werkzaamheden uit te laten voeren.

De wens is om de omzetting naar een nieuwe constructie snel maar ook zorgvuldig vorm te geven. Daarbij is als streefdatum voor liquidatie 1 januari 2022 aangegeven. Dit is ambitieus, maar voor de medewerkers in de organisatie is het van belang onzekerheden zo kort mogelijk te laten duren.

Aandachtspunten bij de uitwerking

Bij de uitwerking van het richtinggevend besluit zijn er diverse aandachtspunten.

1. Een samenwerking moet robuust en toekomstbestendig zijn en dus voor een langere periode in stand blijven. De discussie over de samenwerking heeft inmiddels ruim 8 jaar geduurd en de nieuwe keuze nu moet dus duidelijkheid geven. Het beleidsveld recreatie heeft een grote uitdaging en die kan alleen goed worden vorm gegeven wanneer er rust is op de samenwerking en de organisatievorm.
2. De deelnemersbijdrage is bestemd voor de recreatiegebieden en paden en niet voor de (bedrijfsvoering)organisatie die de uitvoering verzorgt. Alleen voor die (bedrijfsvoering)aspecten die voor de uitvoering noodzakelijk zijn. De financiële bijdrage van de provincies Utrecht en Noord-Holland moet zoveel mogelijk gewaarborgd worden.
3. Bij de nadere uitwerking van de samenwerkingsvorm moet duidelijk worden of het eigendom van de gebieden en paden, die nu bij het Plassenschap Loosdrecht en Recreatieschap Stichtse Groenlanden ligt, in gezamenlijkheid kan worden doorgezet of dat ontvlechting van de eigendommen noodzakelijk is. Ontvlechting van eigendommen is moeizaam en kost veel tijd en energie, leert de liquidatie van Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Krommerijn Streek.
4. Bij de verdere uitwerking moet worden aangegeven of er een noodzaak is voor een verordende bevoegdheid voor de samenwerking of dat dit op individueel niveau onderling voldoende afgestemd kan worden om eenduidigheid op de recreatieterreinen te waarborgen. Dit geldt eveneens voor de nautische bevoegdheden voor de plassengebieden.
5. De uitwerking van de hernieuwde samenwerking vergt een heldere governance, waarin nadrukkelijk aandacht wordt gegeven aan de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer. Hierbij moet ook betrokken worden de democratische legitimiteit van de nieuwe samenwerking en de rol en positie van de gemeenteraden en Provinciale Staten in de samenwerkingsvorm.

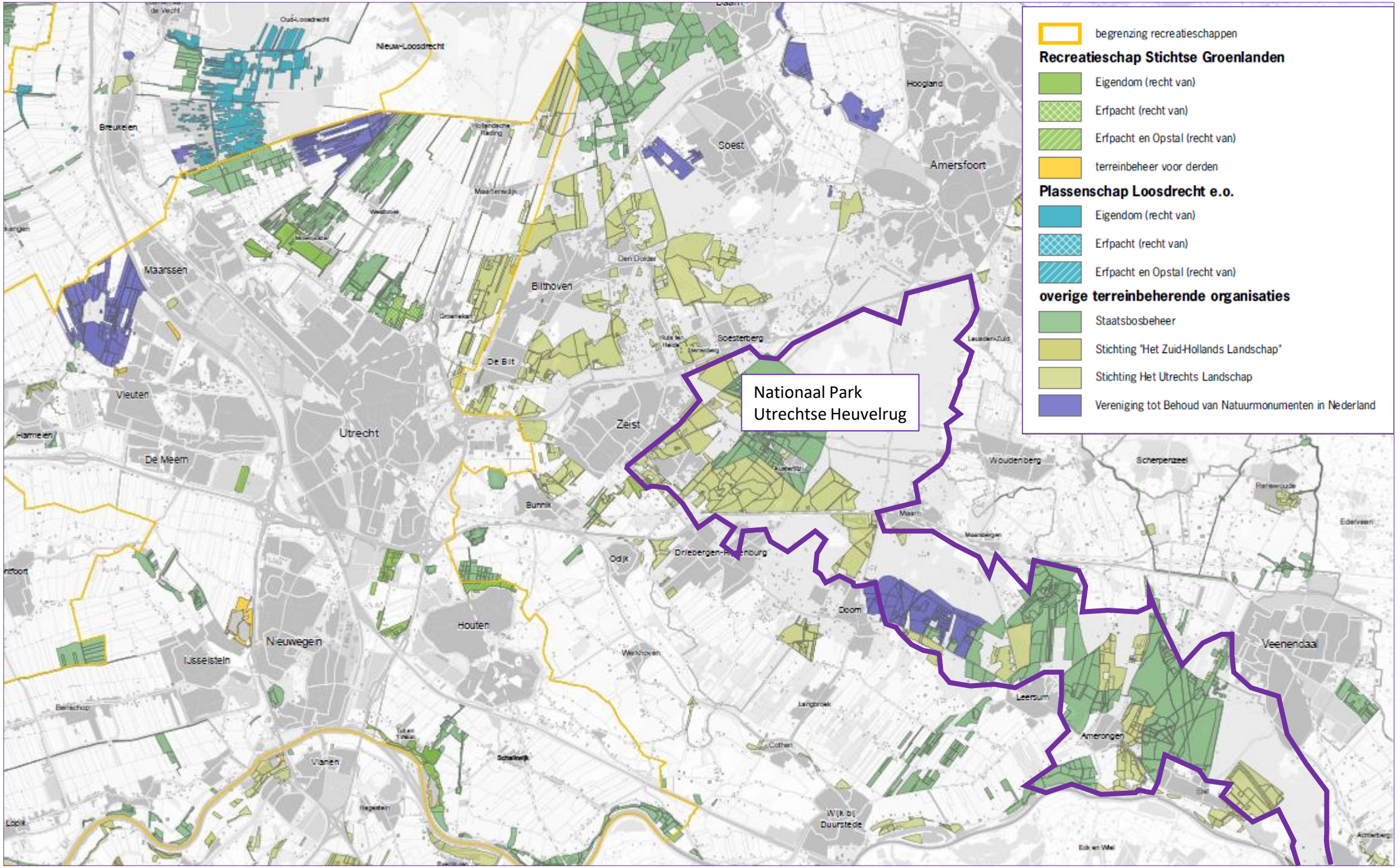
6. Bij de keuze voor het opheffen van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht moet duidelijk zijn welke kosten gemoeid zijn met de ontvlechting, maar ook met de invlechting van de werkzaamheden in nieuwe vormen, en of deze in verhouding staan met het continueren van de schappen.
7. De gevolgen van de gewijzigde besluiten voor de externe opdrachten die door RMN worden uitgevoerd voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau Utrecht, alsmede de positie van het Routebureau als organisatorisch onderdeel van RMN. Hiervoor moet een oplossing gevonden worden. Het voortbestaan van het Routebureau staat niet ter discussie en moet in stand blijven.

Recreatiecijfers, bezoek aan terreinen door Utrechters

Utrechters nemen tijdens corona het water in het Noorderpark in gebruik

Overzicht terreinen en beheerders (exclusief gemeentes)

Aantal Utrechts bezoekers aan terreinen

	344. Utrecht
Base	270399
21. Coelhorst	-
geen van deze	-
14. Amelisweerd\Rhijnauwen\Vechten	133318
3. Maarsseveense Plassen	106328
6. Haarrijnse Plas	88103
5. Haarzuilens	84358
4. Gagelbos\Ruigenhoek	68705
19. Bossen Lage Vuursche\Baarnse Bos	59393
9. Strijkviertel	56938
26. Bossen Austerlitz\Bornia\Heidestein	50666
17. Vliegbasis Soesterberg	42296
2. Loosdrechtse Plassen\de Strook	41930
12. Laagraven\Down Under	40508
27. Kaapse Bossen\Doornse Gat	24876
25. Henschotermeer	24620
1. Vinkeveense Plassen	23512
15. Houdringe\Beerschoten\Panbos	22741
18. Lange en Korte Duinen	21634
23. Bossen Amersfoort-Zuid\Leusden	19305
29. Bossen Amerongse Berg	17747
28. Bossen Leersumse Veld	14677
32. Recreatiegebieden langs de Lek: 't Waal\Middelwaard\Salmsteke	13802
7. Oortjespad	13137
11. Nedereindse Plas	9883
13. Bos Nieuw-Wulven	8966
20. Landgoed Groeneveld	8804
24. De Schammer\Bloeidaal	5936
16. De Leijen\Beukenberg	5685
22. Birkhoven\Bokkenduinen	4647
10. IJsselbos	4504
30. Kwintelooijen	4348
8. Cattenbroekerplas	4281
31. Gravenbol	1402

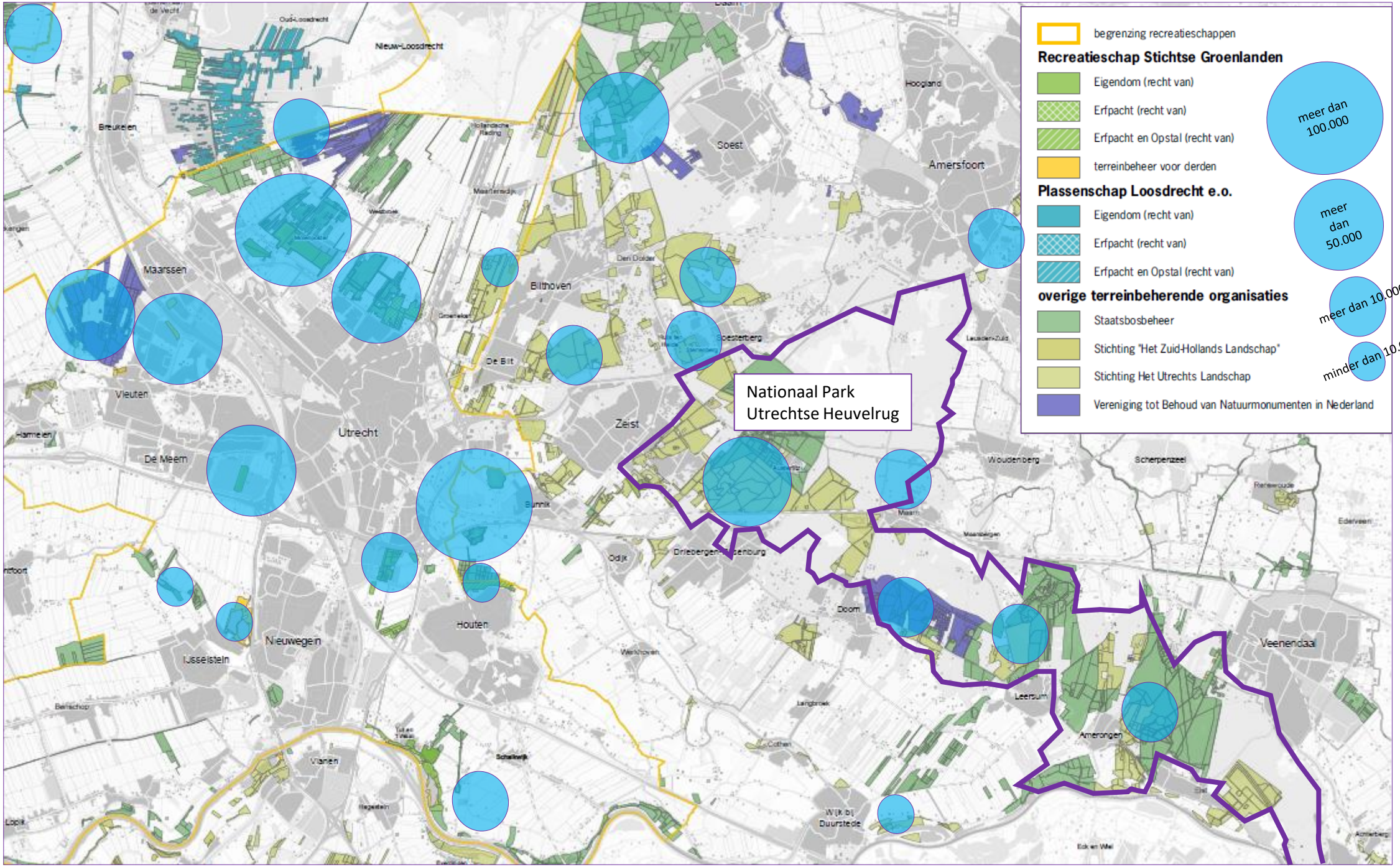
In de tabel is het bezoek van Utrechters in 2019 aan de meest populaire terreinen in de provincie Utrecht opgenomen (bron nbtc.nipo 2019). Het aantal (volwassen) recreanten in de stad Utrecht is 270.339.

De getallen geven het aantal unieke bezoekers aan een terrein aan. Hierbij is meervoudig bezoek aan hetzelfde terrein niet meegenomen.

De recreatieterreinen zijn door nbtc.nipo en de provincie Utrecht geselecteerd. De terreinen zijn in eigendom van de recreatieschappen, van Utrechts Landschap, van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, private eigenaren en van enkele gemeentes.

De terreinen van het Plassenschap Loosdrecht (blauw) en van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (groen) zijn in de tabel gearceerd.

Aantal Utrechtse bezoekers aan terreinen

Aandeel Utrechts bezoek aan terreinen

	Utrecht, totaal
Base	7%
9. Strijkviertel	62%
6. Haarrijnse Plas	52%
4. Gagelbos\Ruigenhoek	51%
12. Laagraven\Down Under	43%
3. Maarsseveense Plassen	29%
14. Amelisweerd\Rhijnauwen\Vechten	27%
15. Houdringe\Beerschoten\Panbos	25%
16. De Leijen\Beukenberg	19%
13. Bos Nieuw-Wulven	17%
5. Haarzuilens	15%
7. Oortjespad	14%
24. De Schammer\Bloeidaal	13%
18. Lange en Korte Duinen	11%
26. Bossen Austerlitz\Bornia\Heidestein	11%
11. Nedereindse Plas	10%
25. Henschotermeer	9%
32. Recreatiegebieden langs de Lek: 't Waal\Middelwaard\Salmsteke	9%
8. Cattenbroekerplas	9%
19. Bossen Lage Vuursche\Baarnse Bos	8%
17. Vliegbasis Soesterberg	7%
27. Kaapse Bossen\Doornse Gat	7%
2. Loosdrechtse Plassen\de Strook	7%
10. IJsselbos	7%
28. Bossen Leersumse Veld	6%
29. Bossen Amerongse Berg	4%
22. Birkhoven\Bokkenduinen	4%
31. Gravenbol	4%
23. Bossen Amersfoort-Zuid\Leusden	4%
1. Vinkeveense Plassen	4%
20. Landgoed Groeneveld	3%
30. Kwintelooijen	2%
21. Coelhorst	
geen van deze	

In de tabel is het aandeel van Utrechters aan het totale bezoek in 2019 aan de meest populaire terreinen in de provincie Utrecht opgenomen. Het aandeel is steeds berekend met unieke bezoekers in 2019.

De recreatieterreinen zijn door nbtc.nipo en de provincie Utrecht geselecteerd. De terreinen zijn in eigendom van de recreatieschappen, van Utrechts Landschap, van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en van enkele gemeentes.

De terreinen van het Plassenschap Loosdrecht (blauw) en van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (groen) zijn in de tabel gearceerd.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen

Beleidsveld	Groen
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Portefeuillehouder	Lot van Hooijdonk
Opsteller	Jan Willem van Zeijl
Kenmerk	7169912
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief aan het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht vast te stellen als reactie op hun memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen”

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Samenvatting

Met de ter vaststelling voorliggende brief geeft de raad de gevraagde reactie op de memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen” van het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en van het Plassenschap Loosdrecht.

Context

Aanleiding

De Dagelijkse Besturen van de beide recreatieschappen bieden de raden en staten de mogelijkheid om een reactie te geven op hun memo “Toekomst samenwerking Recreatieschappen”.

De gemeente Utrecht is deelnemer aan twee Gemeenschappelijke Regelingen voor recreatie; het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht e.o. In deze twee gemeenschappelijke regelingen zijn de deelnemers (gemeentes en provincies) samen verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en de vernieuwing van een aantal recreatieterreinen en routes in de regio. Het Plassenschap Loosdrecht e.o. en het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden zijn, op hun beurt, deelnemers in de uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland (RMN). Voor Utrecht is recreëren in de omgeving van de stad belangrijk, omdat de stad weinig landelijk gebied binnen haar gemeentegrenzen heeft.

Eind vorig jaar constateerden RMN en haar eigenaren (Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht) dat de situatie bij RMN niet in control is en dat stevig ingrijpen in de organisatie en in de uitvoering nodig is. RMN informeerde daarop in maart haar deelnemers, de raden en staten van de deelnemende gemeentes en provincies. In het voorjaar vroeg RMN aan bureau Berenschot om te adviseren over toekomstperspectieven om deze ernstige situatie bij RMN te verhelpen. De besturen van het recreatieschap de Stichtse Groenlanden en van het Plassenschap Loosdrecht besloten vervolgens om ook hun eigen toekomst met elkaar te bespreken alvorens een besluit over RMN te nemen (zie de brief van RMN aan uw raad van 13 juli 2020).

In de brief Transitie recreatieschappen en RMN van 15 september jl. informeerden wij u over de lopende discussie over de transitie van de uitvoeringsorganisatie RMN en de beide schappen. Tevens lichtten wij in de brief de Utrechtse randvoorwaarden voor samenwerking en recreatie toe. De gemeenteraad gaf in de raadsvergadering van 17 september jl. aan de nadruk te willen leggen op het gratis toegankelijk zijn van recreatieterreinen en op een efficiëntere uitvoering van de recreatietaken.

Relatie van deze reactie met de zienswijze op de begroting 2022 van de recreatieschappen Op 21 januari jl zijn de zienswijzen op de uitgangspunten voor de begroting 2022 geagendeerd. Deze uitgangspunten gaan uit van een ongewijzigd voortbestaan van de recreatieschappen. In de nu voorliggende reactie geeft u uw mening over het voornemen om de recreatieschappen om te vormen en hun uitvoeringsorganisatie RMN op te heffen. De gevolgen van de voorgenomen besluiten op de begroting 2022 worden in een later stadium bepaald.

Beoogd effect

De beide besturen van de recreatieschappen passen op basis van de reactie van de raad hun proces aan om te komen tot een omvorming van de recreatieschappen en het opheffen van RMN.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- Notitie ‘RMN in transitie’ is in maart 2020 door RMN aan raden en staten gezonden
- Raadsbrief Beheer en ontwikkeling recreatie om de stad van 16 juni 2020
- Rapport “Recreatie in Midden-Nederland” is op 13 juli 2020 door RMN aan raden en staten verzonden
- Raads- en stateninformatiebijeenkomst van de recreatieschappen op 8 juli en 23 september jl.
- Raadsbrief Transitie recreatieschappen en RMN van 15 september 2020
- Brief “Toekomst samenwerking recreatieschappen” is op 10 december 2020 door recreatieschappen aan raden en staten verzonden
- Raadsbrief Toekomst samenwerking recreatieschappen van 15 december 2020

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief (bijlage 1) aan het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht vast te stellen als reactie op hun memo "Toekomst samenwerking Recreatieschappen".
Argumenten	
1.1	De reactie draagt bij aan de voorbereiding van toekomstige besluiten die aansluiten bij Utrechtse belangen.
	De Raad van de gemeente Utrecht is volgens de Gemeenschappelijke Regelingen gerechtigd om te reageren op een voorgenomen besluit tot aanpassing of opheffing van De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht. De recreatieschappen nemen nu nog geen besluit en kozen ervoor om eerst hun richtinggevende uitspraken te delen met de raden en staten van de deelnemers. Een reactie van de Raad van Utrecht getuigt van betrokkenheid bij het proces van de recreatieschappen, geeft aandachtspunten mee bij de voorbereiding van formele besluiten en draagt daardoor bij aan besluiten die aansluiten bij Utrechtse belangen.
1.2	De richtinggevende uitspraken in de memo voor de toekomst van Recreatieschap De Stichtse Groenlanden sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten voor recreatie.
	De memo en de passage 'recreatie voor iedereen' sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten. De richtinggevende uitspraken voor het Recreatieschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren, om logische clusters van taken en gebieden samen te stellen, om de samenwerking met andere terreinbeheerders op te zoeken. De Raad geeft hierbij enkele concrete aandachtspunten mee, zoals het benutten van kansen om nieuwe verbindingen te leggen tussen natuurbehoud, landschapsbeheer en recreatie en afspraken te maken in lijn met het Utrechtse beleid dierenwelzijn (m.n. met betrekking tot jacht en hengelwater .
1.3	De memo en de richtinggevende uitspraken voor de toekomst van Plassenschap Loosdrecht sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten voor recreatie.
	De memo en de passage 'recreatie voor' iedereen sluiten aan op de Utrechtse uitgangspunten. De richtinggevende uitspraken voor het Plassenschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren. Het omvormen van de gemeenschappelijke regeling biedt Utrecht een gelegenheid om de toekomstige bijdrage aan het beheer en onderhoud van "Loosdrechtse" recreatiegebieden beter af te stemmen op het beperkte gebruik door de Utrechters.
1.4	De richtinggevende uitspraken van de recreatieschappen dienen in lijn te komen met de nota Verbonden Partijen van de gemeente Utrecht.
	De memo geeft de voorbereiding van de besluitvorming over nieuwe samenwerkingsvormen aan. De besluiten dienen te voldoen aan onze nota Verbonden Partijen. De reactie bevat een verzoek om in de voorbereiding van te nemen besluiten ook de dialoog in de betrokken Raden en Staten te faciliteren en rekening te houden met het afwegingskader voor het aangaan van nieuwe organisatievormen. Mocht er – naast het samenwerken met de provincies en andere gemeentes – ook gedacht worden aan het laten uitvoeren door een externe partij, dan dienen de recreatieschappen aan te geven hoe de controle op de uitvoering is gewaarborgd.
1.5	Een nieuwe of vernieuwde organisatie van de samenwerking voor recreatie is gebaseerd op een heldere scheiding van opdrachtgever en opdrachtnemer.

	De problematische situatie bij de uitvoeringsorganisatie RMN is mede ontstaan doordat geen heldere scheiding tussen de opdrachtgevers (de recreatieschappen) en de opdrachtnemer (RMN) bestond. De recreatieschappen dienen straks aan te geven hoe zij de opdrachtgevende en opdrachtnemende rol gaan scheiden. Een heldere scheiding van deze rollen is essentieel om te voldoen aan de nota verbonden Partijen, om toekomstige problematiek te voorkomen en is daarmee een cruciaal onderdeel van de te nemen besluiten over een hernieuwde organisatie van de samenwerking.
1.6	<u>De financiële gevolgen van de richtinggevende uitspraken zijn slechts globaal bekend.</u>
	In de voorlegde memo “Toekomstige samenwerking recreatieschappen” ontbreekt een financiële duiding van de richtinggevende uitspraken, over de uitvoering van taken, het beheer van gebieden en de vorm van de organisatie. In het rapport “Recreatie in Midden-Nederland” (Berenschot, juli 2020) is een globale raming van de kosten van alternatieve organisatievormen aangegeven. Terecht stellen de recreatieschappen dat een betere financiële doorrekening noodzakelijk is om besluiten over omvormen of opheffen van de gemeenschappelijke regelingen mogelijk te maken. Een belangrijke kostenbepalende factor zijn de frictiekosten voor personeel van RMN. Bij herplaatsing van het personeel bij één of meerdere van de huidige deelnemers zijn deze kosten lager dan bij ontslag. In de reactie is gesteld dat de financiering van de nieuwe, hernieuwde organisatievormen, inclusief frictiekosten, binnen de huidige bijdrage van de gemeente Utrecht dient te worden georganiseerd.
1.7	<u>Een realistische planning is nodig voor zorgvuldige besluitvorming.</u>
	De recreatieschappen bieden de deelnemers een eerste inzicht in de planning om de richtinggevende uitspraken om te zetten naar besluiten en naar nieuwe organisatievormen. De planning is ambitieus omdat naast de liquidatie van RMN ook het omvormen of opheffen van bestaande recreatieschappen en oprichten van nieuwe recreatiecollectieven wordt voorgesteld. Deze trajecten dienen bovendien in een strakke regie te worden uitgevoerd om ten allen tijden de aansturing en uitvoering van recreatietaken te garanderen. Tegelijkertijd is de ambitieuze inzet van de recreatieschappen te waarderen om een einde te maken aan een 10 jaar durende discussie, Inde reactie wordt daarom aangedrongen op een meer gedetailleerde planning dat de recreatieschappen helpt om regie op het traject te voeren en de deelnemers realistische verwachtingen meegeeft.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	<u>De uitvoering dient dus ruim voor 2022 te zijn geborgd bij andere uitvoerders om het beheer en onderhoud van de recreatiegebieden te continueren.</u>
	De recreatieschappen zien geen perspectief voor het voorbestaan van hun uitvoeringsorganisatie (RMN). Zij koersen op de ontmanteling van RMN per 1 januari 2022. Het beheer en het onderhoud van recreatiegebieden dient te allen tijde te zijn geborgd.. Dit hoort een wezenlijk onderdeel te zijn van de besluiten die de recreatieschappen voor de zomer willen nemen.

Financiën

De voorbereiding van de besluiten over het omvormen van de recreatieschappen wordt bekostigd door de provincie Utrecht. De kosten van de voorbereiding van het opheffen van de uitvoeringsorganisatie RMN worden gedekt binnen de begroting van RMN.

In beide trajecten worden in het voorjaar van 2021 de financiële gevolgen van het daadwerkelijk uitvoeren van besluit op rij gezet. De voorgenomen besluiten worden voorzien van een financiële paragraaf, inclusief de gevolgen voor de deelnemers, en aan raden en staten voorgelegd. Als uitgangspunt is meegegeven dat de toekomstige samenwerking en uitvoering van de taken met de huidige bijdrage van de gemeente Utrecht en de bijdragen van andere deelnemers moet worden georganiseerd.

Vervolg

De Dagelijkse Besturen van de schappen leggen de ingediende reacties en de verwerking daarvan

in een definitief memo voor aan de Algemene Besturen van de recreatieschappen, naar verwachting in maart 2021.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie
Niet van toepassing,

Niet-Referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Reactiebrief op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen

Bijlagen informatief
- Brief deelnemers inzake toekomst RMN
- Memo Toekomstige Samenwerking Recreatieschappen
- Informatie over ‘waar inwoners van Utrecht recreeren’

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Recreatieschap De Stichtse Groenlanden,
Plassenschap Loosdrecht
Mevrouw C. Larson en dhr. J. van Everdingen
Postbus 8058
3503 RB UTRECHT

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Behandeld door	J.W.J. van Zeijl	**Datum**	<volgt>
Doorkiesnummer	030 - 28 60262	**Ons kenmerk**	7169912
E-mail	j.w.van.zeijl@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toekomstige samenwerking recreatieschappen
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk	-	**Verzonden**	
Uw brief van	9 december 2020	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Beste mevrouw Larson en mijnheer van Everdingen,

Op 9 december jl. heeft u ons uw memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen” toegezonden. In de begeleidende brief vraagt u de deelnemende gemeenten en de provincies Utrecht en Noord-Holland een reactie te geven op de richtinggevende uitspraken in dit memo.

In het afgelopen jaar hebben de deelnemers het belang van goede recreatievoorzieningen voor onze inwoners bevestigd en uitgesproken dat het tijd is om deze opgave op een andere manier te organiseren. We waarderen de manier waarop u dit proces tot nu toe organiseerde. De bereidheid van de betrokken bestuurders om de samenwerking te vernieuwen, de betrokkenheid bij dit proces, geven vertrouwen in de toekomst. Onze inzet is om samen met u in te zetten op een breed palet aan recreatievoorzieningen die voor alle inwoners aantrekkelijk, toegankelijk én betaalbaar zijn en blijven en deze inzet op een redelijke en logische manier opnieuw te organiseren. In onderstaande tekst is onze reactie puntsgewijs beschreven.

1. Richtinggevende uitspraken Recreatieschap De Stichtse Groenlanden: De richtinggevende uitspraken voor het Recreatieschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren en om de samenwerking met andere terreinbeheerders op te zoeken. Het verkennen van een nieuwe wijze van organiseren van de beheeropgave voor recreatiegebieden vanuit een centrumorganisatie, de inzet van terreinbeherende organisaties en het onderbrengen van toezicht- en handhavingstaken voor natuur en recreatieterreinen bij het RUD ondersteunen wij. Inzet van terreinbeherende partijen biedt nieuwe kansen op het verbinden van natuurbehoud, landschapsbeheer en recreatie.
   Het onderbrengen van communicatie over recreatiemogelijkheden bij een in publiekscommunicatie gespecialiseerde organisatie zoals Utrecht Region, zien wij als een

kansrijke samenwerking om het bestaande recreatieaanbod beter onder de aandacht te brengen. Aanvullend roepen wij op om in lijn met het beleid van de gemeente Utrecht jacht uitsluitend toe te staan ten behoeve van strikt noodzakelijk faunabeheer en geen plezierjacht toe te staan. Voor wat betreft het bevissen van de eigendom van het recreatieschap verzoeken wij u geen nieuwe verplichtingen aan te gaan.
Wij hechten zeer aan de uitwerking van uw richtinggevende uitspraak om de taken en gebieden rond Utrecht logisch te ordenen. Uit recent onderzoek blijkt dat Utrechtse recreanten met name in de directe omgeving van de stad recreëren. Het vergroten van de exploitatiemogelijkheden op recreatieterreinen draagt bij aan gevarieerde en aantrekkelijke recreatievoorzieningen, maar dit mag niet ten koste gaan van de toegankelijkheid.

2. Richtinggevende uitspraken Plassenschap Loosdrecht: De richtinggevende uitspraken voor het Plassenschap sluiten goed aan op de Utrechtse inzet om de aansturing van het beheer van regionale recreatievoorzieningen eenvoudiger en efficiënter te organiseren. Uit recente onderzoeken blijkt dat de Utrechtse recreanten met name in de directe omgeving van de stad recreëren. Wij willen graag met u voldoende informatie op tafel krijgen om een goede afweging te maken tussen de meerwaarde van onze deelname aan een nieuwe of vernieuwde samenwerking en onze bijdrage. Hierbij kunt u ook het optimaliseren van de begroting betrekken door het vergroten van de exploitatiemogelijkheden op de gebieden, voor zover dat niet ten koste gaat van de toegankelijkheid.

3. Continueren en borgen van het beheer en onderhoud van recreatiegebieden en daarbij te zorgen dat ook de gewenste groei van het regionale recreatieve beheer geaccommodeerd kan worden.: De recreatieschappen koersen op de ontmanteling van RMN per 1 januari 2022. Het beheer en het onderhoud van recreatiegebieden dienen wat ons betreft ten allen tijde te zijn geborgd. De uitvoering dient dus ruim voor 2022 te zijn geborgd bij andere uitvoerders om het beheer en onderhoud van de recreatiegebieden te continueren. Dit hoort een wezenlijk onderdeel te zijn van het besluit dat u voor de zomer over de uitvoeringsorganisatie gaat nemen.
De transitie van de organisatie heeft tot doel het bestaande areaal nu, tijdens de transitie en in de toekomst goed te beheren, zodat recreatiemogelijkheden veilig en toegankelijk zijn. Daarnaast is het een vereiste dat het mogelijk is in de toekomst nieuwe beheertaken voor regionale recreatie toe te voegen; zodat ook de gewenste groei van het regionale recreatieve beheer geaccommodeerd kan worden.

4. Nieuwe organisatievormen en onze Nota verbonden partijen: U geeft in uw memo aan besluitvorming over nieuwe samenwerkingsvormen voor te bereiden. Wij hechten er aan dat dit gebeurt in samenspraak met Raden en Staten. Wij verzoeken u in het transitieproces niet uitsluitend informerende momenten in te bouwen totdat het eindvoorstel aan de Raden en Staten wordt voorgelegd, maar ook momenten te organiseren waarop Raden en Staten met elkaar in dialoog kunnen over de wenselijke richting van de recreatieschappen.
Verder geven wij mee dat wij uw besluiten over nieuwe samenwerkingsvormen zullen toetsen aan onze nota Verbonden Partijen. Wij verzoeken om nu al rekening te houden met het afwegingskader voor het aangaan van samenwerkingsorganisaties uit de nota. Een nieuwe samenwerkingsvorm dient ten minste de democratische legitimiteit in te vullen, beleidsarme of beleidsneutrale taken te omvatten, schaalvoordelen op te leveren, de eigen en de gezamenlijke verantwoordelijkheden van de deelnemers helder in te vullen. Alle partners hebben zeggenschap en kunnen invloed uitoefenen. Beleid en ontwikkeling van beleid kan dus overeenkomstig onze

nota Verbonden Partijen geen taak zijn van de nieuw te vormen organisatie. Mocht er – naast het samenwerken met de provincies en andere gemeentes – ook gedacht worden aan het laten uitvoeren van beheertaken door een externe partij, dan dient u aan te geven hoe de controle op de uitvoering is gewaarborgd.

5. Scheiding van rollen tussen opdrachtgever en opdrachtnemer: De problematische situatie bij de uitvoeringsorganisatie RMN is mede ontstaan doordat geen heldere scheiding tussen de opdrachtgevers (de recreatieschappen) en de opdrachtnemer (RMN) bestond. Bij de omvorming van de recreatieschappen dient u aan te geven hoe u de opdrachtgevende en de opdrachtnemende rol gaat scheiden. Dit is ook een vereiste uit onze nota Verbonden Partijen, zie boven. Een heldere scheiding van deze rollen is essentieel om in de toekomst, problemen te voorkomen en is daarmee een cruciaal onderdeel van de te nemen besluiten over een hernieuwde organisatie van de samenwerking.

6. Financieel kader: De deelnemers van de recreatieschappen hebben de afgelopen jaren hun bijdragen aan de recreatieschappen aanzienlijk verruimd. Zij droegen zo bij aan het oplossen van een deel van de problemen bij de uitvoeringsorganisatie RMN. Uit de richtinggevende uitspraken blijkt dat u nu een bredere oplossing voorstaat, waarbij zowel naar de uitvoeringsorganisatie als naar de structuur met recreatieschappen gekeken wordt. Wij geven u graag mee dat wij onverkort vasthouden aan het belang van recreatie in de regio en aan regionale samenwerking. Tegelijkertijd geven wij u mee dat zowel de bekostiging van de transformatie als het beheer van de recreatievoorzieningen binnen de huidige, eerder verhoogde deelnemersbijdrage moet passen. Deze randvoorwaarde geldt ook voor het opvangen van eventuele frictiekosten als gevolg van het herplaatsen of ontslaan van het personeel van RMN. Wij vragen u om een gedetailleerd inzicht in de financiële gevolgen van de aanstaande besluiten op te stellen en voor de zomer met ons te delen.

7. Realistische planning: U geeft ons al een eerste inzicht in de planning om te komen toe een reeks van samenhangende besluiten over bestaande gemeenschappelijke regelingen en over nieuwe organisatievormen. Wij vragen u ons snel te informeren over de planning van het voortraject inclusief de informatievoorziening om ons in staat te stellen tijdig onze bijdrage te leveren. Een verdere uitwerking van de invulling en de planning van de vereiste onderdelen is ook nodig om zorgvuldig om te gaan met het personeel van RMN, om de aansturing en uitvoering van recreatietaken in deze roerige tijden te garanderen en om verwachtingen realistisch te maken.

Wij stellen het op prijs dat u ons in dit stadium al betrekt bij toekomstige besluiten en vragen u om bovenstaande reactie, onderdeel te maken van uw toekomstige besluiten.

Tenslotte
Wij waarderen uw ambitie om de richtinggevende uitspraken met voortvarendheid om te zetten naar besluiten en naar nieuwe organisatievormen. Bij een start van het besluitvormingstraject in juni is het zomerreces een belangrijke factor die de eindtijd bepaalt. Wij stellen u voor om de griffies van raden en staten ruim van te voren te betrekken bij de planning en invulling van de benodigde besluiten om tot tijdige maar ook zorgvuldige besluitvorming te kunnen komen.

Datum <volgt>
Ons kenmerk 7169912

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Reactie op memo Toekomst samenwerking van Recreatieschappen

Beleidsveld	Groen
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Jan Willem van Zeijl
Zaaknummer	7169912
Jaargang en nummer	2021, nr. 23
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De bijgevoegde brief aan het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht vast te stellen als reactie op hun memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen”

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 18 februari 2021.

De griffier,

Merel van Hall

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Gemeenteraad

Dossiernummer	1604
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	11.1
Omschrijving	Raadsbrief Transitie recreatieschappen en Recreatie Midden-Nederland
ID	1655
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Groen
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Wonen, Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	11 februari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.W.J. van Zeijl	**Datum**	15 december 2020
Doorkiesnummer	030 - 2860262	**Kenmerk**	7169912
E-mail	j.w.van.zeijl@utrecht.nl	**Onderwerp**	Transitie recreatieschappen en Recreatie Midden-Nederland
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Groen

Geachte leden van de raad,

In de raadsvergadering van 17 september jl. hebben wij toegezegd om u te informeren over de gesprekken die de recreatieschappen De Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht voeren over hun eigen toekomst en daarmee ook over de toekomst van hun uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland (RMN). De dagelijks besturen van de recreatieschappen hebben de betrokken raden en staten op 10 december jl. in een afzonderlijke brief geïnformeerd over de uitkomst van de gevoerde gesprekken. In deze brief lichten wij het proces, de uitkomsten en inzet vanuit Utrechts perspectief toe.

Context
Eind vorig jaar constateerden RMN en haar eigenaren (Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht) dat de situatie bij RMN ernstig is en dat stevig ingrijpen in de organisatie en in de uitvoering nodig is. In dit voorjaar vroeg RMN aan bureau Berenschot om te adviseren over toekomstperspectieven om deze ernstige situatie bij RMN te verhelpen (zie de brief van RMN aan uw raad van 15 juli 2020). De besturen van het recreatieschap de Stichtse Groenlanden en van het Plassenschap Loosdrecht besloten vervolgens om ook hun eigen toekomst met elkaar te bespreken alvorens een besluit over RMN te nemen.

Voor Utrecht is recreëren in de omgeving van de stad belangrijk, omdat de stad weinig landelijk gebied binnen haar gemeentegrenzen heeft. Op 15 september jl. stuurden wij u een brief over de “Transitie recreatieschappen en RMN" met een uitgebreide beschrijving van onze randvoorwaarden voor samenwerking en recreatie. Uw raad gaf in de raadsvergadering van 17 september jl. aan de nadruk te willen leggen op het gratis toegankelijk zijn van recreatieterreinen en op een efficiëntere uitvoering van de recreatietaken.

Stand van zaken
Dit najaar voerden de dagelijkse besturen van beide recreatieschappen twee zogenaamde dialoogsessies over de toekomst van hun samenwerking. De uitkomsten van de dialoogsessies zijn

verwerkt in de notitie ‘Toekomstige samenwerking Recreatieschappen’ zoals op 10 december jl. aan de staten en raden is gestuurd.. Wij zetten de essenties uit de notitie voor u hieronder op een rij.

In de eerste dialoogsessies benoemden de DB’s:
1. De motieven voor hun samenwerking: regionale solidariteit, efficiëntie door schaalvoordeel, risico delen over meerdere deelnemers.
2. De voorwaarden om met elkaar recreatiegebieden te beheren en te onderhouden, zoals: vanuit gebruikers denken bij het invullen van een gevarieerd aanbod, toegankelijkheid behouden voor iedereen, exploitatie van gebieden binnen grenzen optimaliseren, natuur zo mogelijk combineren met recreatie.
3. Hun nadrukkelijke wens voor de toekomst om de organisatiestructuur van de recreatieschappen en RMN ingrijpend te vereenvoudigen.

De tweede dialoogsessie is georganiseerd rond de drie vragen die wij (zie ook raadsbrief "Transitie recreatieschappen en RMN") aandroegen voor de discussie: “Welke taken kunnen we beter collectief dan individueel als gemeente doen? Is er voor de uitvoering van collectieve taken een uitvoeringsorganisatie nodig of is zelf uitvoeren of uitbesteden van de collectieve taak een optie? Welke bestuurlijke sturing past het beste bij de collectief uit te voeren beheertaken?”.

In de tweede dialoogsessies spraken de DB’s zich uit:
1. Voor belangrijke taken en gebieden willen zij met elkaar willen blijven samenwerken, in de vorm van een opdrachtgevend collectief of collectieven.
2. De samenwerking kan in de vorm van één of meerdere stuurgroep(en) worden georganiseerd, met wellicht een onderliggend convenant. Een belangrijke voorwaarde voor een dergelijke samenwerking is het borgen van ‘regionale solidariteit’. Een voorbeeld van een lichtere organisatievorm is de bestuursovereenkomst voor het beheer van de Rods-gebieden (‘Recreatie om de stad’). Deze uitspraak impliceert de ontmanteling van één of beide gemeenschappelijke regelingen en het opbouwen van nieuwe collectieven.
3. Voor de uitvoering van de recreatietaken voor het Plassenschap is een centrumconstructie met de gemeente Wijdemeren denkbaar. Voor Stichtse Groenlanden kunnen beheer- en onderhoudstaken ofwel worden neergelegd bij een centrumconstructie met de provincie Utrecht ofwel bij niet-commerciële terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of Stichting Erfgoed Utrecht. Voor ‘toezicht en handhaving’ kan de samenwerking met de Regionale Uitvoerings Dienst worden onderzocht. De taak ‘communicatie’ kan wellicht samen met Destinatie Management Organisaties (Visit Utrecht Region en Gooi en Vechtstreek).worden opgepakt.

De DB’s kiezen voor een koers met een nieuwe samenwerking, een vereenvoudigde opzet en een uitvoering door andere organisaties. De dagelijkse besturen van de recreatieschappen willen een nieuwe richting inslaan waarbij voor het voortbestaan van RMN als uitvoeringsorganisatie onvoldoende perspectief en draagvlak bestaat.

Utrechts perspectief
De richtinggevende uitspraken van de DB’s van de recreatieschappen sluiten goed aan op de gewenste inzet en randvoorwaarden die met uw raad zijn besproken. Bij een nadere uitwerking door de recreatieschappen van de richtinggevende uitspraken, hechten we aan het uitlijnen en actualiseren van de historisch gegroeide taken. Het tot stand komen van logische clusters van gebieden en taken is essentieel om eenduidige opdrachten te formuleren en om concreet overleg met potentiele opdrachtnemers te kunnen voeren. Deze uitwerking biedt Utrecht ook de mogelijkheid om de

gemeentelijke recreatiegebieden bij deze clustervorming te betrekken. De recreatiegebieden in Utrecht zijn namelijk net als de gebieden van de recreatieschappen historisch ontstaan, met onderlinge verschillen in eigen of externe uitvoering, ligging op of buiten eigen grondgebied en wel of niet in eigendom van de gemeente. In ieder geval moet Utrecht zich buigen over een nieuwe contractnemer (nu: RMN) voor het zwemgedeelte van de Haarrijnse Plas.

Een nieuwe, logische organisatie van recreatie biedt de gemeente Utrecht meer ruimte en flexibiliteit om hedendaagse coalities te vormen. Wij denken daarbij verder dan de discussie in de schappen over bestaande taken en gebieden; wat ons betreft gaat het ook om de ontwikkeling van nieuwe (recreatie)gebieden, routes en paden. De nieuwe koers voor recreatie kan ook de aanzet zijn tot een grotere betrokkenheid én verantwoordelijkheid van de provincie Utrecht bij de landschappen rondom Utrecht. Dit sluit goed aan bij onze inzet bij de ontwikkeling van de Pijler ‘Groen en Landschap’ die in het kader van het REP wordt opgesteld. De visie pleit immers voor een meer integrale benadering en programmering van de opgaven voor groen, landschap, landbouw, natuur én recreatie

Vervolgstappen
De besturen van de schappen vatten de uitkomsten van beide dialoogsessies samen in de Notitie Toekomstige samenwerking Recreatieschappen. Zij willen de raden en staten eerder dan de formele besluitvorming betrekken en kozen ervoor om u alvast een reactie te vragen op hun notitie met richtinggevende besluiten over de toekomst van de schappen. De DB’s van de schappen willen meer inzicht krijgen in de gevolgen van hun richtinggevende uitspraken op de bestaande gemeenschappelijke regelingen. Zij laten ook de haalbaarheid van mogelijke, lichtere organisatievormen verkennen op aspecten als de eigendommen van de recreatieschappen, de verrekening van BTW en vanzelfsprekend op het borgen van de regionale solidariteit. Op aangeven van Utrecht stellen zij logische bundels van gebieden en taken samen en overleggen zij met mogelijke opdrachtnemers. Tenslotte zetten zij de voorbereiding van de ontmanteling van de uitvoeringsorganisatie RMN in gang door het opstellen van een zogenaamd liquidatieplan. Dit plan is ook nodig om zorgvuldig om te gaan met de belangen van de medewerkers en van de eigenaren. Vanzelfsprekend houden wij ook in deze uitwerkingsfase vast aan de inzet zoals besproken in de raadsvergadering van 17 september jl..

De planning van de schappen is om in het voorjaar van 2021 een besluit over de toekomst van RMN en de recreatieschappen voor te bereiden. De voorziene besluiten van de algemene besturen van de recreatieschappen worden vanzelfsprekend voorgelegd aan de raden en staten, naar verwachting uiterlijk het derde kwartaal van 2021.

Wij zullen de gevraagde reactie op de richtinggevende uitspraken van de recreatieschappen opstellen en in januari aan uw raad voorleggen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeenteraad

Dossiernummer	1072
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	12
Omschrijving	Raadsvoorstel Nota beheer openbare ruimte
ID	1115
Behandelend ambtenaar	Erik de Vries
Telefoon	
E-mail	erik.de.vries@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Diepeveen
Beleidsveld	Openbare ruimte
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Wonen, Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stad en Ruimte	7 januari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Nota beheer openbare ruimte

Beleidsveld	Openbare ruimte
Opgesteld door	Stadsbedrijven
Opsteller	Erik de Vries
Kenmerk	7738976
Vergaderdatum Raad	
Geheim	nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Nota beheer openbare ruimte vast te stellen, met daarin als belangrijkste veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren:
    a. ontwikkelend beheer als nieuwe beheerfilosofie;
    b. het wegwerken van het achterstallig onderhoud in maximaal 10 jaar tijd;
    c. de financiële strategie, waarbij de gemeente de vervangingsinvesteringen van objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut boven 0,1 miljoen euro activeert en afschrijft overeenkomstig de verwachte economische en/of technische levensduur en daarmee op deze punten afwijkt van de nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA).

Burgemeester en wethouder van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Samenvatting
Met dit raadsvoorstel wordt de Nota beheer openbare ruimte vastgesteld. In deze nota brengt de gemeente in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte, gebaseerd op door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus. De belangrijkste elementen betreffen de inzet op ontwikkelend beheren, de omvang van het achterstallig onderhoud en de financiële strategie die we inzetten om de begroting meer robuust te maken.

Context
Aanleiding
Periodiek maakt de gemeente Utrecht een nota over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. In de raadsbrief Verlengde werkingsduur Nota Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte 2016-2019 van 12 februari 2019 heeft het college aangegeven de werkingsduur van de betreffende nota te verlengen. De redenen daarvoor waren dat het doorlichten van het gemeentelijke systeem van registratie van areaal, inspecties, normen, conditiescores en risico-inschattingen belangrijk was voor het bepalen van het daadwerkelijke achterstallig onderhoud en we dit proces in de loop van 2019 wilden afronden. Ook vroeg de wijziging van landelijke voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) om een verdere verduidelijking en uitwerking van de definitie van achterstallig onderhoud en de wijze van bekostigen van het onderhoud. Het doorlichten van het areaal is nagenoeg afgerond en de landelijke voorschriften van het BBV zijn inmiddels helder. De uitkomsten en gevolgen daarvan zijn opgenomen in deze nota.

In het kader van gezond stedelijk leven is de kwaliteit van de openbare ruimte van belang voor de gezondheid en het welzijn van de burgers. Dit toenemende belang van een kwalitatief goede openbare ruimte blijkt eens te meer tijdens de huidige coronacrisis. Het intensiever gebruik van de openbare ruimte en de gemeentelijke ambities op gezond stedelijk leven, zoals meer bewegen en meer groen, betere duurzaamheid en toegankelijkheid en het anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering vragen om een andere beheerfilosofie genaamd ontwikkelend beheer. Daarbij is niet langer het behoud van de functionaliteit het uitgangspunt (functioneel beheer), maar wordt de functionaliteit aangepast aan de veranderde behoeften en gemeentelijke ambities op de momenten waarop groot onderhoud of vervanging plaatsvindt. In de nota geven we op hoofdlijnen aan hoe we met ontwikkelend beheren invulling willen geven aan het toekomstig beheer van de openbare ruimte.

In naoorlogse wijken, zoals Kanaleneiland en Overvecht, is de openbare ruimte aan vervanging toe. We zien daar het noodzakelijke onderhoud en de noodzakelijke vervangingen in de komende jaren sterk toenemen. Het gaat een enorme inspanning vragen om de kwaliteit van de openbare ruimte in deze wijken op niveau te brengen en te houden. Deze noodzakelijke onderhouds- en vervangingsopgave leidt tot een financieel knelpunt. Dit knelpunt doet ons pijn en is deels het gevolg van de financiële strategie die tot dusver gehanteerd werd, waarbij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uit de exploitatiebegroting werd bekostigd. Doordat er in het verleden niet gespaard is voor toekomstige noodzakelijke uitgaven en gezien de aangescherpte eis uit het BBV om het achterstallig onderhoud binnen redelijke termijn weg te werken, ontstaat er in de komende jaren een structureel tekort. De financiële strategie, opgesteld om de begroting meer robuust te maken, helpt om deze financiële uitdaging het hoofd te kunnen bieden. Deze strategie maakt het mogelijk het benodigde budget geleidelijk, via een ingroeipad, toe te voegen aan de begroting. De huidige meerjarenbegroting 2021-2024 blijft hierdoor sluitend, maar het verwachte structurele tekort loopt op vanaf het begrotingsjaar 2025.

Naast deze onvermijdelijke investeringen in o.a. de naoorlogse wijken en de financiële consequenties hiervan, zien we ook kansen. Momenteel is de Water- en rioleringsvisie in voorbereiding (dit is de opvolger van het Plan gemeentelijke watertaken Utrecht). Deze visie wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 aan uw raad aangeboden. Zowel in de Nota beheer openbare ruimte als in de Water- en rioleringsvisie doen wij voorstellen die leiden tot forse toename van investeringen in de komende jaren. De extra werkzaamheden bieden meer mogelijkheden om ‘werk met werk’ te maken, wat bijdraagt aan de ambities/transities die vallen onder gezond stedelijk leven. Door bij de noodzakelijke rioolvervanging gelijktijdig het rioolstelsel en een deel van de openbare ruimte klimaatadaptief en circulair te maken geven we ook d.m.v. de Water- en rioleringsvisie invulling aan ontwikkelend beheer.

Toelichting op de hoofdlijnen van de nota

Ontwikkeling in beheer

Het beheer van de openbare ruimte richt zich in de basis op het behoud van de functionaliteit en veiligheid van de openbare ruimte, maar gaat zich steeds meer richten op de bijdrage die het kan leveren aan opgaves van de gemeente zoals 'gezond stedelijk leven'. Dit ontwikkelend beheer vraagt meer strategische capaciteit en inzet van de beheerorganisatie. De budgettaire behoefte die hieruit voortvloeit is meegenomen in de nota.

Beheer op niveau en achterstallig onderhoud

In deze nota geven we inzicht in de benodigde maatregelen en de daaruit voorvloeiende financiële middelen welke nodig zijn om het beheer uit te voeren conform het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau van de openbare ruimte.. Tevens beschrijven we wat de omvang van het achterstallig onderhoud is op basis van inspecties die de daadwerkelijke onderhoudstoestand in beeld gebracht hebben.

Financiële strategie

Het benodigd budget als gevolg van de toenemende onderhouds- en vervangingsopgave ligt hoger dan het beschikbare budget. Dit leidt op termijn tot een financieel knelpunt, dat we door middel van de financiële strategie hanteerbaar maken. De financiële strategie brengt de financiën in lijn met het vernieuwde BBV. Het BBV vereist het binnen redelijke termijn wegwerken van achterstallig onderhoud. Daarbij gaat de financiële strategie uit van "duurzaam begroten" om de begroting meer robuust te maken. De vervangingsinvesteringen worden geactiveerd vanaf 0,1 miljoen euro en het onderhoud wordt ten laste gebracht van de exploitatie. Door het activeren van de kosten voor de benodigde vervangingsinvesteringen worden deze kosten verspreid over meerdere jaren, en toegerekend aan de jaren van daadwerkelijk gebruik, en is het mogelijk om de investeringen te realiseren zonder dat er op korte termijn een extra druk op het gemeentelijk budget gelegd wordt. De Nota WAAVA hanteert op het moment een ondergrens voor het activeren van investeringen met maatschappelijk nut van 5 miljoen euro. In de voorgestelde financiële strategie wordt activering vanaf 0,1 miljoen euro voorgesteld. Afwijken van de Nota WAAVA vraagt een expliciet besluit van de gemeenteraad.

Beoogd effect

De vernieuwing van de stad versnellen, anticiperen op de groei van de stad, de hiermee samenhangende verdichting en het intensiever gebruik van de openbare ruimte en de kosten daarvan verminderen. Het wegwerken van het achterstallig onderhoud in 10 jaar tijd zorgt ervoor dat we voldoen aan het BBV. Tevens realiseren de beoogde kwaliteit in de openbare ruimte en voorkomen we verdere kapitaalvernietiging als (groot) onderhoud en vervanging te laat wordt uitgevoerd.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- Vastgestelde Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2016-2019.
- Raadsbrief Verlengen werkingsduur Nota Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte 2016-2019.
- College-informatiebijeenkomst waarbij een beeld is geschetst van de ontwikkelingen en uitgangspunten die relevant zijn voor het opstellen bij de nieuwe Kadernota d.d. 14-3-2019.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Nota beheer openbare ruimte vast te stellen, met daarin als belangrijkste veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren: a. ontwikkelend beheer als nieuwe beheerfilosofie; b. het wegwerken van het achterstallig onderhoud in maximaal 10 jaar tijd; c. De financiële strategie, waarbij de gemeente de vervangingsinvesteringen van objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut boven 0,1 miljoen euro activeert en afschrijft overeenkomstig de verwachte economische en/of technische levensduur en daarmee op deze punten afwijkt van de nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA).
Argumenten	

1.1	Met ontwikkelend beheer van de openbare ruimte kan de gemeente de vernieuwing van de stad versnellen en efficiënt en effectief bijdragen aan de verschillende gemeentelijke opgaves.
	Waar vroeger het beheer van de stad vooral was gericht op het behoud van de veiligheid en functionaliteit van de openbare ruimte, zal het beheer zich in de toekomst tevens proactief richten op de bijdrage aan de gemeentelijke opgaves zoals het verbeteren van een gezond stedelijk leefklimaat, het intensiever gebruik van de openbare ruimte, als gevolg van de groei en verdichting van de stad, en in moeten spelen op thema's als klimaatverandering en circulariteit. Ontwikkelend beheer zorgt ervoor dat de openbare ruimte meebeweegt met de veranderende behoeften en ambities en daarmee dat de vernieuwing van de stad versnelt. Ontwikkelend beheer is efficiënter omdat beheer en vernieuwing tegelijkertijd worden uitgevoerd. Daarnaast wordt door beheer en vernieuwing te koppelen onnodige overlast voor de inwoner voorkomen en blijft de stad beter leefbaar en bereikbaar. Zowel in de Nota beheer openbare ruimte als in de nieuwe Water- en rioleringsvisie doen wij voorstellen die leiden tot forse toename van investeringen in de komende jaren vanwege de onvermijdelijke toenemende onderhouds- en vervangingsopgave in onder andere de naoorlogse wijken. De extra werkzaamheden bieden meer mogelijkheden om 'werk met werk' te maken, wat bijdraagt aan de ambities/transities die vallen onder gezond stedelijk leven.
1.2	Het wegwerken van het achterstallig onderhoud in tien jaar tijd versnelt de realisatie van de gewenste kwaliteit in de openbare ruimte
	Het wegwerken van het achterstallig onderhoud in tien jaar tijd ligt in lijn met het BBV-voorschrift om achterstallig onderhoud binnen afzienbare tijd weg te werken. Het versneld wegwerken van het achterstallig onderhoud maakt dat de openbare ruimte eerder voldoet aan de technische vereisten. In combinatie met ontwikkelend beheer zorgt het er tevens voor dat de stad zich versneld vernieuwt en voldoet aan de gestelde ambities. Bij het bepalen van het tempo waarmee we achterstallig onderhoud inlopen, houden we rekening met het beter leefbaar bereikbaar houden van stad, de beschikbare capaciteit binnen de eigen organisatie om de onderhoudsprojecten voor te bereiden, aan te besteden en te begeleiden en de beschikbare capaciteit bij aannemers in de Grond- Weg- en Waterbouw om het werk uit te voeren. Dankzij de financiële strategie worden de uitgaven gespreid en toegerekend aan de periode van gebruik van de objecten.
1.3	Het versneld wegwerken van het achterstallig onderhoud draagt bij aan de, als gevolg van het coronavirus, toenemende behoefte aan een veilige, toegankelijke, leefbare en gezonde openbare ruimte
	Het coronavirus heeft eens te meer duidelijk gemaakt hoe belangrijk een veilige, toegankelijke, leefbare en gezonde openbare ruimte is voor de inwoners van Utrecht. De nota speelt hierop in. Het versneld wegwerken van het achterstallig onderhoud brengt, mede dankzij ontwikkelend beheer, de openbare ruimte versneld op het gewenste niveau. De financieringssystematiek maakt de op kortere termijn hiervoor benodigde extra investeringen mogelijk en de versnelling van het werk zorgt daarnaast voor extra werkgelegenheid en werkervaringsplaatsen.
1.4	De financiële strategie zorgt voor de extra middelen die nodig zijn om uitvoering te kunnen geven aan het benodigde beheer conform de gemeentelijke ambitie, het ontwikkelend beheer en het wegwerken van het achterstallig onderhoud.
	De noodzakelijke onderhouds- en vervangingsopgave leidt op termijn tot een financieel knelpunt dat we door middel van de financiële strategie hanteerbaar maken. Dankzij activering van de vervangingsinvesteringen zijn de eerstkomende jaren geen extra middelen nodig uit de gemeentebegroting. De huidige meerjarenbegroting 2021-2024 blijft hierdoor sluitend. Conform de huidige opstelling zijn er vanaf 2025 extra financiële middelen nodig om het vastgestelde ambitieniveau te realiseren. Het voorstel is om bij de Voorjaarsnota 2021 een afweging te maken over een ingroeipad, waardoor de begroting vanaf 2025 geleidelijk oploopt in relatie tot de ambities.

1.5	Het activeren van vervangingsinvesteringen draagt bij aan een robuuste begroting
	De financiële strategie gaat uit van “duurzaam begroten”, waarbij het gelijkmatig verdelen van kosten over meerdere jaren een belangrijk uitgangspunt is. Het activeren van investeringen vanaf 0,1 miljoen euro is één van de instrumenten om kosten over meerdere jaren te spreiden. Daarnaast is aan het einde van de levensduur geld beschikbaar om te kunnen gaan vervangen.
1.6	Het afschrijven overeenkomstig de verwachte economische en/of technische levensduur draagt bij aan een robuuste begroting
	Door objecten in de openbare ruimte overeenkomstig de verwachte economische en/of technische levensduur af te schrijven (in plaats van over 15 jaar zoals de WAAVA voorschrijft) zorgen we ervoor dat de kosten worden toegerekend aan de jaren dat het object in gebruik is.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	De benodigde en beschikbare budgetten voor het dagelijks beheer van nieuw te ontwikkelen gebieden zijn nog niet bekend.
	De omvang van benodigde financiële middelen is gebaseerd op het huidige areaal openbare ruimte. Voor nieuw te ontwikkelen gebieden bestaat in Utrecht de financiële systematiek van het groeikader. Waar het gaat om projecten met aanzienlijk beheerkosten, worden deze beheerkosten meegenomen in de beheerparagrafen van de afzonderlijke raadsvoorstellen.
1.2	De voorgestelde financiële strategie maakt de begroting minder flexibel
	Door de kosten van de vervangingsinvesteringen te activeren in plaats van in één keer ten laste van de exploitatie te brengen wordt de last in de begroting voor meerdere jaren vastgelegd. De beïnvloedbare ruimte in de begroting neemt af en de schuldquote loopt op.
1.3	De toenemende onderhouds- en vervangingsinspanning leidt op termijn tot extra benodigde financiële middelen
	De toenemende onderhouds- en vervangingsinspanning leidt op termijn tot extra benodigde financiële middelen. Van invloed op de omvang van de benodigde middelen zijn het ambitieniveau van onderhoud en beheer en het tempo van het wegwerken van het achterstallig onderhoud. Bij de voorjaarsnota 2021 komen we bij u terug met een voorstel met betrekking tot deze extra benodigde middelen in relatie tot de ambities.

Financiën

De voorgestelde financiële strategie zorgt ervoor dat de begroting meer robuust wordt. Tevens zorgt de financiële strategie voor de extra middelen die gezien de toenemende onvermijdelijke noodzakelijke vervangingsinspanning in de naoorlogse wijken nodig zijn en om uitvoering te kunnen geven aan het benodigde beheer conform de gemeentelijke ambitie, het ontwikkelend beheer en het wegwerken van het achterstallig onderhoud. Dankzij activering stellen we voor pas vanaf 2025 extra financiële middelen te vragen. Tot die tijd is er naar verwachting geen financiële ruimte beschikbaar vanwege de impact van het coronavirus. De benodigde extra financiële middelen zijn gebaseerd op het huidig door de raad vastgestelde ambitieniveau waar het gaat om de kwaliteit van de openbare ruimte. Daarnaast zijn de middelen gebaseerd op het gewenste ontwikkelend beheer en het wegwerken van het achterstallig onderhoud in tien jaar tijd. Bij de voorjaarsnota 2021 komen we bij u terug met een voorstel voor de extra benodigde financiële middelen.

Wanneer de raad op enig moment besluit het ambitieniveau aan te passen, of andere keuzes te maken t.a.v. het wegwerken van het achterstallig onderhoud, kan dit van invloed zijn op de benodigde financiële middelen.

Vervolg

In deze nota zijn de contouren voor het (ontwikkelend) beheer van de openbare ruimte inclusief het wegwerken van het achterstallig onderhoud opgesteld. Het college rapporteert jaarlijks conform de P&C- cyclus over het wegwerken van het achterstallig onderhoud.

Participatie
De opgestelde participatierichtlijnen worden toegepast bij de realisatie van projecten in het groot-onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Communicatie
Zodra de nota Beheer Openbare Ruimte wordt aangeboden aan de raad worden de media hierover geïnformeerd. Het persbericht is toegevoegd als bijlage.

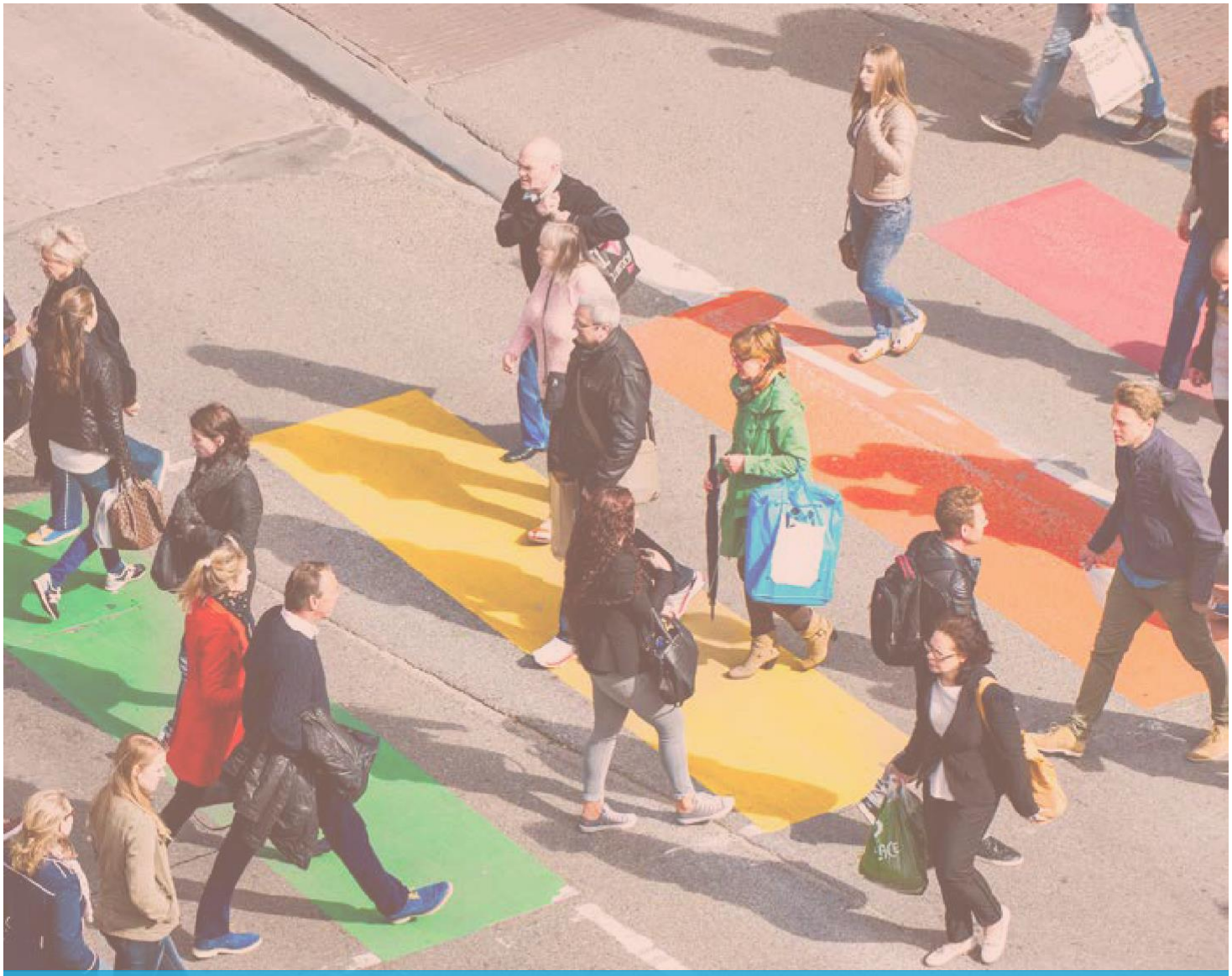
Na vaststelling van de nota door de raad informeren we opnieuw de media, maar ook inwoners. Dan gaat het over de veranderingen en kansen die voortkomen uit de nota. We zetten hierbij diverse middelen in, zoals (animatie)film, infographic, persbericht, website en social media.

Kernboodschap: Het inrichten en het ontwikkelend beheren van de openbare ruimte richt zich op het verbeteren van een gezond, stedelijk leefklimaat waarbij we inspelen op thema's als klimaatverandering en circulariteit. Ontwikkelend beheer betekent dat onderdelen van de openbare ruimte niet alleen worden vervangen, maar ook direct worden verbeterd. Zo creëren we een fysieke leefomgeving die de gebruikers stimuleert om te sporten, te spelen en elkaar te ontmoeten in een aantrekkelijke, groene openbare ruimte, waarbij mensen zo weinig mogelijk last hebben van hittestress en wateroverlast. Kortom een Gezond Stedelijk Leven voor iedereen.

Bijlagen
Bijlagen voor besluitvorming
- De nota Beheer Openbare Ruimte

Bijlagen ter informatie
- Persbericht nota Beheer Openbare Ruimte

Nota Beheer Openbare Ruimte

De basis in beeld en ontwikkelend beheer als toekomstperspectief

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Utrecht krijgt de komende decennia te maken met grote vervangings-opgaven

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Visie op (ontwikkelend) beheer 8

3. Onderhouds- en vervangingsbehoefte 17

3.1 Hoeveel openbare ruimte hebben we? 17

3.2 Wat is de leeftijd van de openbare ruimte? 22

3.3 Welke kwaliteit willen we realiseren in de openbare ruimte? 27

3.4 Welke kwaliteit realiseren we in de openbare ruimte? 28

3.5 Welk deel is achterstallig onderhoud? 30

3.6 Hoe tevreden zijn inwoners over de openbare ruimte? 35

4. De financiële opgave en strategie 37

4.1 Hoeveel geld hebben we en hoeveel is er nodig voor onderhoud en vervanging? 39

4.2 Hoeveel geld is er nodig inclusief het wegwerken van achterstallig onderhoud? 42

4.3. Hoe kunnen we dit bekostigen, nu en in de toekomst? 43

Bijlagen 48

Bijlage 1: Kapitaallasten 48

Bijlage 2: Opbouw vaste activa reserve 50

Bijlage 3: Externe factoren berekeningen 52

Bijlage 4: Beeldkwaliteit 55

Bijlage 5: Inspectieregimes 56

Bijlage 6: Verklarende woordenlijst 58

1. Inleiding

De kwaliteit van de openbare ruimte is van belang voor de gezondheid en welzijn van onze inwoners en voor de vitaliteit van winkelcentra, stationsgebieden en woonwijken. Het coronavirus benadrukte in 2020 hoe belangrijk de openbare ruimte voor onze inwoners is. De uitbraak leidde in Nederland in rap tempo tot ongekende maatregelen, waarbij het maatschappelijke verkeer voor een groot deel werd stilgelegd. Veel activiteiten werden stilgelegd (onderwijs, sport, horeca, e.d.) en inwoners moesten thuiswerken en zo veel mogelijk binnen blijven. Omdat inwoners als gevolg van alle beperkingen vervolgens toch massaal de openbare ruimte opzochten, werden onderdelen van de openbare ruimte afgesloten. Dat betrof voornamelijk plekken waar de anderhalve meter regel en het verbod op samenscholing onvoldoende nageleefd werd of nageleefd kon worden, zoals in sommige parken, smalle wandelroutes, markten en speeltuinen.

Zo legde het coronavirus ook het leven in de openbare ruimte deels stil en werd duidelijk welke impact dit had op het welzijn van onze inwoners. Toen de druk op de intensive care afname en de regering de maatregelen ging versoepelen, kon ook de openbare ruimte weer worden benut. Eerst voor kinderen onder de twaalf, die weer mochten spelen in speeltuinen en vervolgen gold dat ook voor de twaalfplussers. Het verblijven en ook sporten in de openbare ruimte nam als gevolg van die versoepelingen in combinatie met de nog steeds geldende beperkingen in gebouwen sterk toe. Hierdoor ontstond een herwaardering van het belang van de openbare ruimte bij onze inwoners. Dat belang wordt behartigd door de gemeente. De gemeente is namelijk primair verantwoordelijk voor het inrichten en beheren van die openbare ruimte, op een zodanige manier dat deze bijdraagt aan de behoefte en het welzijn van de gebruikers.

Utrecht krijgt de komende decennia te maken met grote vervangingsopgaven. Dit als gevolg van de huidige groei van de stad en het intensievere gebruik van de stad. Daarnaast is de stad sterk gegroeid na de Tweede Wereldoorlog. De levensduur van met name de wegen en riolering die destijds is aangebracht loopt ten einde, waardoor er in die gebieden een grote vervangingsopgave lig. In de ‘Water- en rioleringsvisie’, die eind 2020 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad, zal duidelijk worden dat de komende periode jaarlijks de riolering versneld vervangen wordt.

Waar vroeger het beheer van de stad vooral was gericht op het behoud van de veiligheid en functionaliteit van de openbare ruimte, zal het beheer zich in de toekomst tevens proactief moeten richten op het verbeteren van een gezond, stedelijk leefklimaat en in moeten spelen op thema’s als klimaatverandering en circulariteit. Zo is bijvoorbeeld in de nota ‘Gezondheid voor iedereen’ de ambitie geformuleerd om de leefomgeving van Utrechters zo in te richten dat gezond leven gemakkelijk is, de druk op gezondheid zo laag mogelijk is en dat mensen zich prettig voelen. Daarmee wordt het belang benadrukt dat de openbare ruimte heeft voor gezond stedelijk leven. Tegelijkertijd groeit de druk op de openbare ruimte, als gevolg van de verdichting en het intensievere gebruik van de stad. Dat maakt het noodzakelijk om de openbare ruimte optimaal in te richten en te beheren. Bijvoorbeeld ten aanzien van gezondheid beïnvloedende aspecten zoals geluid, luchtkwaliteit, hittestress, aanwezigheid van groen, speel en beweegmogelijkheden.

Voorgaande vraagt om strategisch beheer van de openbare ruimte waarin prestaties, ambities op het vlak van gezond stedelijk leven, risico’s en kosten integraal worden afgewogen. Hiervoor is het nodig om meerjarig te programmeren en regie te voeren op de integrale en gebiedsgerichte aanpak van vervangingsinvesteringen en groot onderhoud. Bij de ontwikkeling van de stad moet het beheer nadrukkelijk worden afgewogen en is het noodzakelijk om de stap te maken naar ontwikkelend beheren.

In de raadsbrief van 12 februari 2019 deelden we mee dat we onvoldoende inzicht hebben in het areaal: de hoeveelheid objecten, conditiescores en risico-inschattingen. Zonder de juiste aantallen en de daadwerkelijke onderhoudstoestand waren we niet in staat een scherp en goed onderbouwd beeld te kunnen geven van de omvang van het areaal en het achterstallig onderhoud. Daarom zijn in 2019 inventarisaties en inspecties gestart, hetgeen begin 2020 is afgerond.

In deze nota staat een vernieuwde en gefundeerde beschrijving van het achterstallig onderhoud en de middelen die nodig zijn om de achterstalligheid in de openbare ruimte weg te werken. Daarnaast is tevens aangegeven welke middelen nodig zijn om het beheer uit te voeren conform de hierop geformuleerde ambities van de gemeenteraad. Beide opgaven zijn vervolgens vertaald naar een financiële strategie. Hiermee is de basisopgave in beeld en zijn de middelen beschikbaar om die basis op orde te brengen. Dit is een cruciale stap op weg naar ontwikkelend beheer.

Het inzichtelijk maken van de opgave heeft echter meer tijd en inspanning gekost dan gedacht. Er is namelijk ook sprake van achterstallig onderhoud in de ambtelijke organisa- tie die zich bezig houdt met het beheer van de openbare ruimte. Daardoor is de organisatie onvoldoende in staat haar huidige taken goed uit te voeren en is zij hierdoor ook onvoldoende in staat om te werken aan het ontwikkelend beheer. In de afgelopen jaren is binnen de beheeropgave de aandacht vooral uitgegaan naar een efficiënte aansturing van de operationele beheertaken en de technische instandhouding van de openbare ruimte en werden medewerkers die vertrokken soms niet vervangen. Met name beleidstaken kregen weinig aandacht. Om recht te doen aan het belang van een organisatie die haar taken kan uitvoeren en haar bijdrage kan leveren aan de vernieuwing van de stad (ontwikkelend beheer), is het nodig om ook de beheerorganisatie op orde te brengen en de strategische en beleidsmatige capaciteit uit te breiden. Dit maakt onderdeel uit van de voorliggende nota en hiervoor is door de organisatie een plan opgesteld.

De nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) is de vervanger van de nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2016-2019 “Buitengewoon op orde”. De noodzaak van deze nota is vastgelegd in artikel 10 van de financiële verordening van de gemeente. De financiële verordening geeft ook aan dat deze nota wanneer nodig wordt geactualiseerd. De financiële verordening schrijft voor dat in deze nota wordt beschreven welk onderhoudsniveau we hanteren voor de openbare ruimte, welke kosten daarbij gemoeid zijn en hoe we hier begrotingstechnisch mee om gaan.

Naast de nota BOR is er ook een nota kapitaalgoederen voor het Utrechtse vastgoed (Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023) en een aparte nota voor het Utrechtse water en de riolering (Plan Gemeentelijke Watertaken 2016-2019). Een geactualiseerde versie van deze laatste nota wordt later dit jaar samen met de visie Klimaatadaptatie ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Het actuele integrale visiedocument voor de openbare ruimte is de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte uit 2016. In deze nota staat wat inhoudelijk nodig is om het gebruik, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte te verbeteren. De kadernota legt de ambitie en de ruimtelijke kaders vast voor de openbare ruimte op drie kwaliteitsniveaus; Domstad, Domstad Bijzonder en Utrechtse Allure. Kwaliteitsniveau Domstad geldt voor de woon- en werkgebieden, Domstad Bijzonder voor bijzondere plekken (zoals parken, winkelcentra) en lijnen (kanalen, stedelijke verbindingswegenstraten) en Utrechtse Allure voor die gebieden waar Utrecht zich nationaal en internationaal wil profileren of al profileert (o.a. het Centrum en Utrecht Science Park).

Bij de vaststelling van de Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte is destijds besloten als gemeente te koersen op een goede balans tussen gebruik, inrichting en beheer en het waar mogelijk standaardiseren van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Uitgangspunt hierbij is dat standaardisatie leidt tot een goede basiskwaliteit, tot een goed basisbeheer en duidelijkheid schept voor bewoners, gebruikers en professionals die werkzaam zijn in de openbare ruimte. De gemeentelijke richtlijnen voor deze standaardisatie zijn vastgelegd in het Handboek Openbare Ruimte.

In deze voorliggende nota ‘Basis in beeld en ontwikkelend beheer als toekomst-perspectief’ baseren we ons op het bestaande beleid (kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte, 2016) en de bestaande situatie betreffende de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en het achterstallig onderhoud.

De begroting en de financiële strategie zijn daarbij in lijn gebracht met het vernieuwde BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten). In het kader van “duurzaam begroten” is een financiële strategie ontwikkeld om de begroting meer robuust te maken. Duurzaam begroten gaat over inzicht in de totale financiële behoefte over meerdere jaren aan de hand van actuele beheerplannen en het gelijkmatig verdelen van kosten over meerdere jaren. Het vormen van een voorziening groot onderhoud en het activeren van investeringen zijn instrumenten waarmee de kosten geëgaliseerd kunnen worden. Sterke schommelingen in kosten en de daarmee samenhangende jaarlijks benodigde financiële middelen worden op deze wijze voorkomen. Een maatregel die hiermee samenhangt is het voorstel om het grens- bedrag, waarboven maatschappelijke investeringen worden geactiveerd, te verlagen naar 100.000 euro.

Zoals eerder al aangegeven, is de financiële strategie conform vernieuwde BBV, die onder andere voorschrijft dat het achterstallig onderhoud binnen een redelijke termijn moet worden opgelost. Hieraan is gevolg gegeven door een maximale termijn (10 jaar) te verbinden aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud. In hoofdstuk vier is beschreven hoe de financiële opgave zich vertaalt in een financiële strategie die uitwerking geeft aan de veranderde vereisten vanuit het BBV. Wanneer de middelen beschikbaar zijn om de basis op orde te brengen, ontstaat er ook ruimte om in ontwikkelend beheer beleidsmatig aan te haken op thema’s als klimaatadaptatie, energietransitie, verdichting en gezond stedelijk leven.

> Leeswijzer

In deze nota wordt beschreven:

- de visie op ontwikkelend beheer
- wat de onderhouds- en vervangingsbehoefte is
  - welk areaal de gemeente Utrecht in beheer heeft
  - wat de ambitie zijn met betrekking tot dit areaal
  - wat de kwaliteit van het areaal is
  - wat het achterstallig onderhoud is
- hoeveel geld er benodigd is voor het uitvoeren van beheer en onderhoud van dit areaal
- hoe we het beheer kunnen bekostigen, nu en in de toekomst
- wat de vervolgstappen zijn

Geluid reducerende maatregelen bij verhardingen en wegen

Wanneer: 2019-2020
Waar: Door de hele stad, met name Leidsche Rijn
Wie: Stadsbedrijven, Ruimte (indien er ook herinrichting aan de orde is)

Wanneer een reducerende deklaag van verharding is versleten, wordt deze vervangen door geluid reducerend asfalt. Hiervoor gebruiken we duurzaam asfalt dat tot maximaal 60% uit hergebruikte grondstoffen bestaat, conform het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Het aanbrengen van dit materiaal vraagt een nauwkeurige planning, vanwege het feit dat temperatuur cruciaal is bij asfalteren. De weersomstandigheden moeten ideaal zijn. Het voorjaar is ideaal, maar het moet droog zijn. Een regenachtige dag, veel wind en lage temperaturen kan de hele planning in de war schoppen en leiden tot uitstel van de werkzaamheden, omdat het technisch onmogelijk is om de werkzaamheden binnen de tijd die beschikbaar is, uit te voeren. Uitstel kan weer leiden tot meerkosten, omdat de aannemer ruimte moet hebben om het werk later uit te voeren. Vertraging kan ook leiden tot bereikbaarheidsproblemen, omdat er dan spanning en overlast kan ontstaan met andere geplande werkzaamheden. Dit betekent dat alle partijen zich heel strak aan de planning moeten houden en we geluk moeten hebben met de weersomstandigheden.

2. Visie op (ontwikkelend) beheer

De openbare ruimte heeft geen oneindige levensduur; noch technisch, noch vanuit maatschappelijk en economisch oogpunt. Veel van de objecten in de Utrechtse openbare ruimte beginnen op leeftijd te raken en vragen om vernieuwingen. Dat is niet uniek voor Utrecht, het is een opgave voor heel naoorlogs Nederland. Veel van de Utrechtse openbare ruimte (o.a. in wijken als Overvecht en Kanaleneiland) is aangelegd in de jaren vijftig, zestig en zeventig van de vorige eeuw en is toe aan vervanging en vernieuwing. Op het moment van vervanging (en bij groot onderhoud) liggen er daardoor grote kansen om via de openbare ruimte bij te dragen aan ambities uit het coalitieakkoord (zoals Gezond Stedelijk Leven voor iedereen).

Denken in kansen

Onze gemeente staat voor een aantal belangrijke opgaven en veranderingen. Denk bijvoorbeeld aan verdichting en multifunctioneel ruimtegebruik, de ontwikkeling van elektrische en zelfrijdende auto's, het toepassen van slimme verlichting, een vergrijzende bevolking, het inspelen op hevige regenbuien of lange periodes van droogte en hitte en een toenemende druk op de openbare ruimte via evenementen en toerisme. Er liggen veel kansen in de openbare ruimte om bij te dragen aan al deze ontwikkelingen. Bijvoorbeeld door mensen te stimuleren om te gaan bewegen via fietsvriendelijke routes, plekken te vergroenen (gestimuleerd door het gemeentebrede principe Groen Tenzij) en door bij de aanleg van warmtenetten niet alleen de openbare ruimte te vervangen, maar deze direct te voorzien van een kwaliteitsimpuls.

Eén van de verbeterdoelen van de Omgevingswet die in 2022 wordt ingevoerd gaat over het samenhangend benaderen van de fysieke leefomgeving. Hiervoor is het noodzakelijk dat we vanuit onze beheer- en ontwikkelopgave samenwerken aan de vertaling van de visie Gezond Stedelijk Leven voor iedereen en de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.

We zien veel kansen om bij het beheer van de openbare ruimte aan te sluiten bij het vooruitstrevende karakter van onze gemeente om te werken aan een gezonde en veilige fysieke leefomgeving. En via de openbare ruimte bij te dragen aan ambities op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit, klimaat, biodiversiteit, toegankelijkheid en het tegengaan van ongelijkheid. In verschillende grootschalige vervangingsprojecten hebben we de afgelopen jaren door extra inspanningen al bij kunnen dragen aan de ambities van onze gemeente. Door deze nota heen, staan kaders met voorbeelden van zowel geslaag- de projecten, als projecten die we in de toekomst anders en beter willen aanpakken.

Ontwikkelend beheer

Al de genoemde gemeentelijke ambities hebben consequenties voor de gewenste inrichting, het gebruik en het onderhoud van de openbare ruimte. De afgelopen jaren zien we dat het vakgebied van beheer zich heeft ontwikkeld van een voornamelijk technische aangelegenheid (functioneel beheer) naar een werkveld waar steeds meer aandacht is voor tevredenheid en betrokkenheid van de gebruikers van de openbare ruimte. Denk aan de ontwikkeling van speelplekken, waarbij het van belang is dat de speelplek meegroeit met de veranderende behoefte van de inwoners in een wijk. Ontwikkelend beheer betekent dat er vanuit een (nog) bredere scope naar de toekomst van de openbare ruimte moet worden gekeken.

Flexibele, multifunctionele en modulaire openbare ruimte

We zijn steeds meer bezig om de openbare ruimte flexibel en multifunctioneel in te richten. Bij de aanschaf van deze inrichting wordt het gemeentelijk beleid voor gebruik van duurzame materialen en circulariteit (nota Utrecht Circulair 2020-2023) toegepast. We kennen in Utrecht al veel voorbeelden waarbij we de inrichting van de openbare ruimte voor een kortere of langere periode aanpassen, zodat deze optimaal aansluit bij de gebruiksbehoefte. Hierbij valt te denken aan de verzinkbare openbare toiletten (Uriliften), bankjes die gemakkelijk in zijn geheel zijn te verplaatsen, of lantaarnpalen waarbij de verlichtingmodules makkelijk te vervangen zijn door andere modules. Ook de trappen van de Jaarbeurs zijn een vorm van flexibele en daarmee multifunctioneel te gebruiken ruimte; trappen van en naar het Station, zitruimte tijdens de lunchpauze en podium bij evenementen. Ook de betonrand langs de Rooseveldboulevard is multifunctioneel te gebruiken, bijvoorbeeld als zitplek of als een randje voor kinderen om op te spelen of te lopen.

In grote gebiedsontwikkelingen zoals Leidsche Rijn en het Stationsgebied wordt al middels placemaking de ruimte tijdelijk ingericht. Zo kan de sportcontainer makkelijk worden verplaatst en bestaan het skatepark en de freerunbaan uit een modulair systeem dat gemakkelijk naar een andere plek kan worden verplaatst. Ook op andere plekken in de stad zijn inmiddels tijdelijke sportcontainers geplaatst, namelijk in Sportpark Zuilense Vecht en in Park de Gagel. Ook de principes 'groen tenzij' en 'onverhard tenzij' zorgen ervoor dat de openbare ruimte multifunctioneler gebruikt kan worden. Zo draagt het vergroenen en klimaatbestendig maken van speelplekken bij aan een multifunctionelere openbare ruimte. Immers, de speelplekken worden aantrekkelijker, dragen bij aan de tijdelijke opvang van water en kunnen zorgen voor koele plekken in de buurt voor jong en oud op warme dagen.

Verbinding met ambities op andere beleidsvelden

Ontwikkelend beheer betekent dus dat objecten in de openbare ruimte niet standaard worden vervangen door nieuwe objecten met dezelfde functionaliteit, maar zoveel mogelijk worden vervangen door objecten die tegemoet komen aan de veranderende behoeften in de maatschappij (o.a. de thema's in Gezond Stedelijk Leven) en deze behoeften op een zo duurzaam mogelijke manier invullen. Hierbij passen we de nota Inkoop- en Contractmanagement (doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht) uit 2020 toe.

We streven ernaar om steeds invulling te geven aan de ambities uit andere beleidsnotities die van invloed zijn op de openbare ruimte. Denk hierbij aan: het streven naar een gezonde leefomgeving (nota "Gezondheid voor iedereen, volksgezondheidsbeleid 2019-2023"), het streven naar een diervriendelijke openbare ruimte (nota Dierenwelzijn), het streven naar een toegankelijke openbare ruimte, (agenda "Utrecht voor iedereen toegankelijk"), het gebruik van duurzame materialen, duurzaam opgewekte stroom etc. (nota Utrecht Circulair 2020-2023). Hiertoe behoren ook de (op dit moment) nog aan te bieden Visie Klimaatadaptatie en Visie Water en Riolering.

Zo creëren we een fysieke leefomgeving die de gebruikers stimuleert om te sporten, te spelen en elkaar te ontmoeten in een aantrekkelijke, groene openbare ruimte, waarbij mensen zo weinig mogelijk last hebben van hittestress en wateroverlast. Kortom, een openbare ruimte die bestand is tegen klimaatontwikkelingen en bijdraagt aan Gezond Stedelijk Leven voor iedereen.

Dit geldt niet alleen voor gebieden waar grootschalig wordt vervangen. Ook in het dagelijks onderhoud liggen er veel kansen om bij te dragen aan een gezond, veilig en inclusief Utrecht. Door bijvoorbeeld in het groenonderhoud te werken met mensen uit de Participatiewet, door op een andere manier te maaien waardoor we biodiversiteit kunnen stimuleren en door andere materiaalkeuzes te maken.

Uitwerking van ontwikkelend beheer

Ten behoeve van het integrale werken, gaat Stadsbedrijven groot onderhoud en vervangings-investeringen integraal programmeren. Dat vraagt om een meerjarige programmering van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, zodat er vanuit andere initiatieven en opgaven (van binnen en buiten de gemeentelijke organisatie) tijdig op aangehaakt kan worden. Voor een deel van de objecten, met name riolering gebeurde dit al en werd zo ‘werk met werk’ gemaakt. Deze integrale programmering van groot onderhoud en de vervangingsopgaaf van objecten zal in eerste instantie gaan over de komende vijf jaar.

Een dergelijke planperiode is noodzakelijk om ontwikkelend te beheren, omdat op deze manier voldoende tijd ontstaat om ambities en opgaven te verbinden aan groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Bestemmingsplannen en participatietrajecten vergen al snel enkele jaren, voordat over gegaan kan worden naar realisatie. Dat betekent dat planperioden van een jaar (zoals in het verleden veel werd gehanteerd binnen de beheersorganisatie) te kort zijn voor andere initiatiefnemers om in mee te gaan. Komende jaren zal de tijdshorizon van de programmering verder worden uitgebreid, om trajecten met een nog langere aan-looptijd (zoals projecten in het kader van de warmtetransitie) ook mee te kunnen nemen.

De gemaakte programmering zal vervolgens op gebiedsniveau afgestemd worden met belanghebbenden, om een werkbaar schaalniveau te bereiken en een prioritering aan te kunnen brengen. Hiervoor is intensievere samenwerking nodig tussen de beheerorganisatie en de ontwikkelorganisatie op het gebied van de openbare ruimte. Maar ook moet afstemming worden gezocht met de ontwikkelaars en beheerders van

> Voorbeeld:

Wanneer in een bepaalde straat de riolering vervangen moet worden, onderzoeken we gelijk of dit zodanig gepland kan worden dat de weg ook gelijk gerenoveerd of vervangen kan worden. Dat is ‘werk met werk’ maken. Ontwikkelend beheer houdt in dat er dan bijvoorbeeld ook gelijk gekeken wordt welke andere opgaven en ambities er in dit gebied liggen, die tegelijkertijd meegenomen kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan het herinrichten van de weg van 50 km/uur naar 30 km/uur. Dit zorgt er voor dat de luchtkwaliteit verbetert en de geluidshinder afneemt, waarbij ook de mogelijkheid van infiltratie van hemelwater en het zoveel mogelijk vervangen van asfalt door groen wordt meegenomen.

De Utrechtse openbare ruimte dient bestand te zijn tegen de gevolgen van klimaat-ontwikkelingen

de ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen), zoals nutsvoorzieningen. Ten slotte is de betrokkenheid van inwoners van belang. In eerste instantie komt de inbreng van bewoners via de initiatieven die wijken naar voren brengen in de programmeringsfase, maar bij de voorbereiding van projecten zullen de inwoners vanzelfsprekend ook direct betrokken worden. In de praktijk blijkt dat er soms onvoldoende budget is voor de financiering van al de ambities en opgaven die er liggen vanuit het beleid. Dat vraagt om keuzes bij de formulering van integrale projecten.

In de uitvoeringsfase zal regie gevoerd moeten worden op de integrale beheerprojecten, omdat er binnen die projecten afhankelijkheden zijn tussen partners/partijen en de verschillende onderdelen in een project. De vertraging die hieruit kan voortvloeien moet door het voeren van regie worden voorkomen, omdat die vertraging kan leiden tot overlast, risico’s en kostenverhoging.

Verder is voor een goede inrichting en beheer van de bovengrond, ook een goede inrichting en beheer van de ondergrond noodzakelijk. De ondergrond is namelijk mede bepalend voor hetgeen wat er boven de grond gebouwd en ingericht kan worden. Dat betekent dat er regie nodig is op de inrichting van die ondergrond, om ambities te kunnen realiseren. Mede omdat we in Utrecht steeds meer de hoogte en de diepte ingaan, het aantal kabels en leidingen toeneemt en er nieuwe ruimtevragers zijn, zoals koude- warmteopslag. Ook vergroening (bijvoorbeeld ruimte voor de wortels van bomen) vraagt om een goede inrichting en beheer van de ondergrond. De structurele aandacht voor de ondergrond staat nu nog in de kinderschoenen, maar vraagt van ons dat we goed naden- ken over hoe we de ondergrond inrichten, toezicht houden op het gebruik en beheren.

Gemeente Utrecht

De Dafne Schippersbrug

De Dafne Schippersbrug is een unieke brug die meerdere functies integreert. Het dubbele grondgebruik – de vloer van het fietspad is het dak van de school – maakt dat eenvoudig onderhoud niet volstaat.

Bijvoorbeeld middels het integreren van de ondergrond in omgevingsplannen en het gebruik van mantelbuizen, zodat we ook het beheer én toezicht op een duurzame manier tegen aanvaardbare investeringen kunnen uitvoeren en organiseren. Dit vraagt om een versterking van de organisatie. Ter vergelijking: in Utrecht houden slechts enkele personen zich bezig met de ondergrond, terwijl dat er in Rotterdam ongeveer 50 zijn.

Een aandachtspunt is de samenwerking tussen de beheerorganisatie en de ontwikkel-organisatie. Om ontwikkelend beheer goed vorm te geven is het noodzakelijk om elkaar goed te betrekken in de werkprocessen die leiden tot de programmering en uitvoering van integrale projecten. Hierin worden in 2020 en 2021 de benodigde stappen gezet. Er is reeds een Stuurgroep Openbare Ruimte opgericht. De stuurgroep is een platform op IRM'ers-niveau (Integraal Resultaatverantwoordelijke Managers) voor het behandelen van en besluiten over onderwerpen binnen de openbare ruimte, die de afzonderlijke opgaven en/of organisatieonderdelen overstijgen, zoals de bedoelde werkprocessen voor de integrale programmering.

Deze andere manier van werken (ontwikkelend beheer) heeft invloed op de benodigde kennis en houding van de organisatie. Het toevoegen van capaciteit en competenties voor strategisch beheer, beheerbeleid, integrale programmering en de regievoering door Stadsbedrijven, zijn voorwaarden voor het daadwerkelijk kunnen uitvoeren van ontwikkelend beheer. Er worden in de organisatie daarom plannen gemaakt en acties ondernomen om hier invulling aan te geven. De financiële behoeften die voortvloeien uit de visie zijn opgenomen in de financiële behoefte en daarmee onderdeel van de financiële strategie (zie hoofdstuk 4).

Overigens zal beheer natuurlijk ook zorg blijven dragen voor het goed onderhouden van de openbare ruimte met het oog op veiligheid, functionaliteit en een positieve beleving van inwoners. Niet in de laatste plaats staat beheer ook al jaren voor het zorgvuldig omgaan met het kapitaal dat de gemeente heeft geïnvesteerd in de openbare ruimte.

De kwaliteit van de openbare ruimte is van belang voor de gezondheid en welzijn van onze inwoners

Onderhoud en herinrichting Orinocodreef

Wanneer: 2016-2021
Waar: Overvecht
Wie: Stadsbedrijven, Ruimte, Wijken, Buurt

In 2016 wordt geconstateerd dat de verharding van de Orinocodreef aan vervanging toe is. Vanuit Stadsbedrijven wordt het initiatief genomen om ‘werk met werk’ te maken. Het onderhoud van de verharding zou gecombineerd moeten worden met het versmallen van het wegprofiel en snelheidsbeperkende maatregelen. Vanuit Wijken wordt aangegeven dat de bewoners meer speel-en leefruimte willen met brede trottoirs, meer groen en verbeterde waterafvoer. Partijen binnen de gemeente worden bij elkaar gebracht, maar er ontstaat discussie over opdrachtgeverschap en risico-verdeling, waardoor het proces vertraagt. Uiteindelijk gaat een deel van het budget verloren, doordat het ergens anders aan wordt uitgegeven. Daarnaast is er binnen de gemeente geen capaciteit beschikbaar om dit project integraal aan te sturen. In 2019 ligt er wel een plan, maar is er geen zicht op uitvoering. In 2020 staat vanuit Stadsbedrijven ook de vervanging van de riolering op het programma. Indien er voldoende budget beschikbaar is vanuit Ruimte en Wijken, kan het plan in 2021 volledig worden uitge-voerd. Dan wordt het onderhoud en de vervanging van de verharding, de riolering, de openbare verlichting, het groen gecombineerd met het verbeteren van de veiligheid en de wensen van de buurt.

3. Onderhouds- en vervangingsbehoefte

In de afgelopen periode hebben we hard gewerkt aan het in beeld brengen van de basis. De Utrechtse openbare ruimte telt duizenden objecten, variërend van wegen tot speeltoestellen. Al deze openbare ruimte moet worden onderhouden en beheerd, om de stad goed te laten functioneren. Om te bepalen wat de structurele financiële onderhouds- en vervangingsbehoefte is, is het noodzakelijk om te weten welk deel in beheer is van de gemeente Utrecht, welke kwaliteit er wordt gerealiseerd, wat de kwaliteitsambities zijn en wanneer de openbare ruimte moet worden vervangen. Indicatoren die we daarvoor gebruiken zijn de hoeveelheden van het areaal, de leeftijden, kwaliteitsambities en wat de huidige kwaliteit is. Daarnaast is bepaald, aan de hand van inspecties, wat het achterstallig onderhoud is en hoe die is opgebouwd. Naast de gemeten kwaliteit van de openbare ruimte is ook in kaart gebracht in hoeverre inwoners tevreden zijn.

3.1 Hoeveel openbare ruimte hebben we?

Wat hebben we in beheer? Deze vraag is essentieel om te beantwoorden wat de onderhouds- en vervangingsbehoefte is. In de openbare ruimte staat een groot aantal objecten. In figuur 1 is te zien dat het zwaartepunt van het areaal voor de gemeente Utrecht, net als bij elke gemeente, ligt op het beheren van het groen, bomen en de verhardingen.

Figuur 1: Overzicht areaal gemeente Utrecht

*** er is geen symbool voor riolering. Riolering hoort bij 'Water- en rioleringsvisie'**

> Wat is de openbare ruimte

De 'openbare ruimte' zoals in deze nota beschreven, bestaat uit:

- openbaar toegankelijke buitenruimte;
- in beheer en onderhoud van de gemeente Utrecht (dat wil zeggen de gemeente Utrecht houdt het in stand en heeft hiervoor middelen beschikbaar).

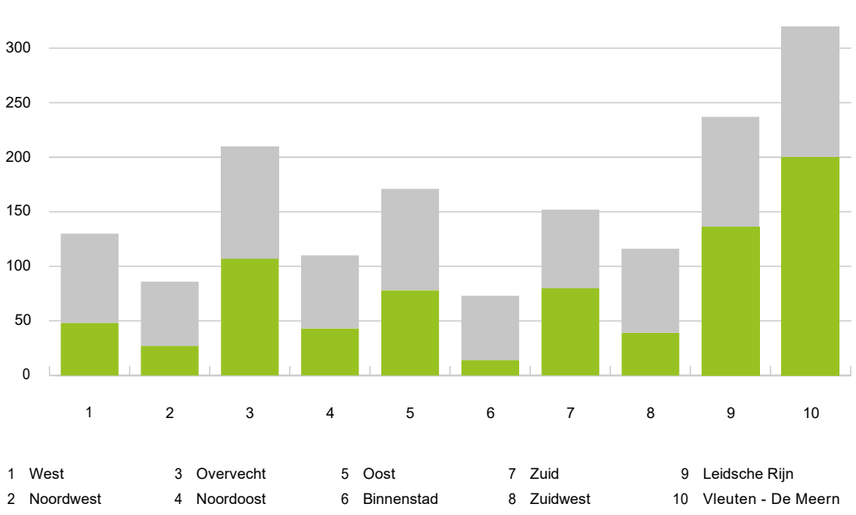
Busstation Leidsche Rijn in de avond

Voorbeeld van een project waarbij het gebruik van het materiaal en de installaties, technisch gezien steeds complexer worden en dus meer specialistische kennis vraagt voor het onderhoud en de instandhouding.

3.1.1 Openbare ruimte per wijk

Per wijk verschilt de hoeveelheid openbare ruimte. Figuur 2 geeft de verhoudingen groen en verharding per wijk aan. Vooral in de nieuwere wijken als Leidsche Rijn en Vleuten – De Meern is relatief veel openbare ruimte. Dit komt doordat hier een groot deel van de wijk niet is bebouwd of bestaat uit buitengebied. In de binnenstad is er weinig groene openbare ruimte. Door de structuur van de binnenstad zal het aantal vierkante meters nooit sterk toenemen. Maar er ligt wel een opgave om met gerichte vergroening bezoekers en inwoners van de binnenstad een aangenamere ervaring te bieden. Zeker gezien de toenemende kans op hittestress tijdens warme dagen.

Daarnaast komen er tot 2040 in Utrecht naar schatting nog 60.000 woningen bij. Dit biedt veel kansen om bijvoorbeeld op huidige bedrijventerreinen, met nu nog minimale hoeveelheden openbare ruimte en groen, meer en betere openbare ruimte te maken. Hiermee wordt bijgedragen aan de doelstellingen van de gemeente om te werken aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.

Figuur 2: Verhouding verhardingen en groen in vierkante meter per wijk

Renovatie klassieke openbare verlichting: de Steegarmatuur

Wanneer: 2018 - 2019
Waar: Historische binnenstad
Wie: Gemeente

In 2019 is het typisch Utrechtse Steegarmatuur geheel gerenoveerd en omgebouwd naar led. Hiermee leveren we een bijdrage aan circulariteit, doordat het oorspronkelijke ontwerp behouden blijft. Dit kenmerkende armatuur wordt toegepast sinds de jaren 60 (vorige eeuw) in de historische binnenstad van Utrecht. De armaturen zijn niet alleen geheel opgeknapt maar ook constructief verbeterd waardoor ze eenvoudiger te onderhouden zijn, maar ook eenvoudiger te fabriceren door slimmere sluitingen en bevestigingen. De oude lampen zijn vervangen door moderne led-units waarvan het bijzondere is dat ze niet, de vaak bij led voorkomende hoge helderheid hebben, maar een warmere en minder hinderlijke uitstraling. Hierdoor neemt de effectiviteit van het armatuur ook toe. Het nieuw opgenomen vermogen is 25 Watt en wordt gedimd in de nachtelijke uren. Het vermogen van het oude armatuur is 40 Watt. De eerste armaturen zijn vorig jaar geplaatst in de hofjes van de Keukenstraat.

3.2 Wat is de leeftijd van de openbare ruimte?

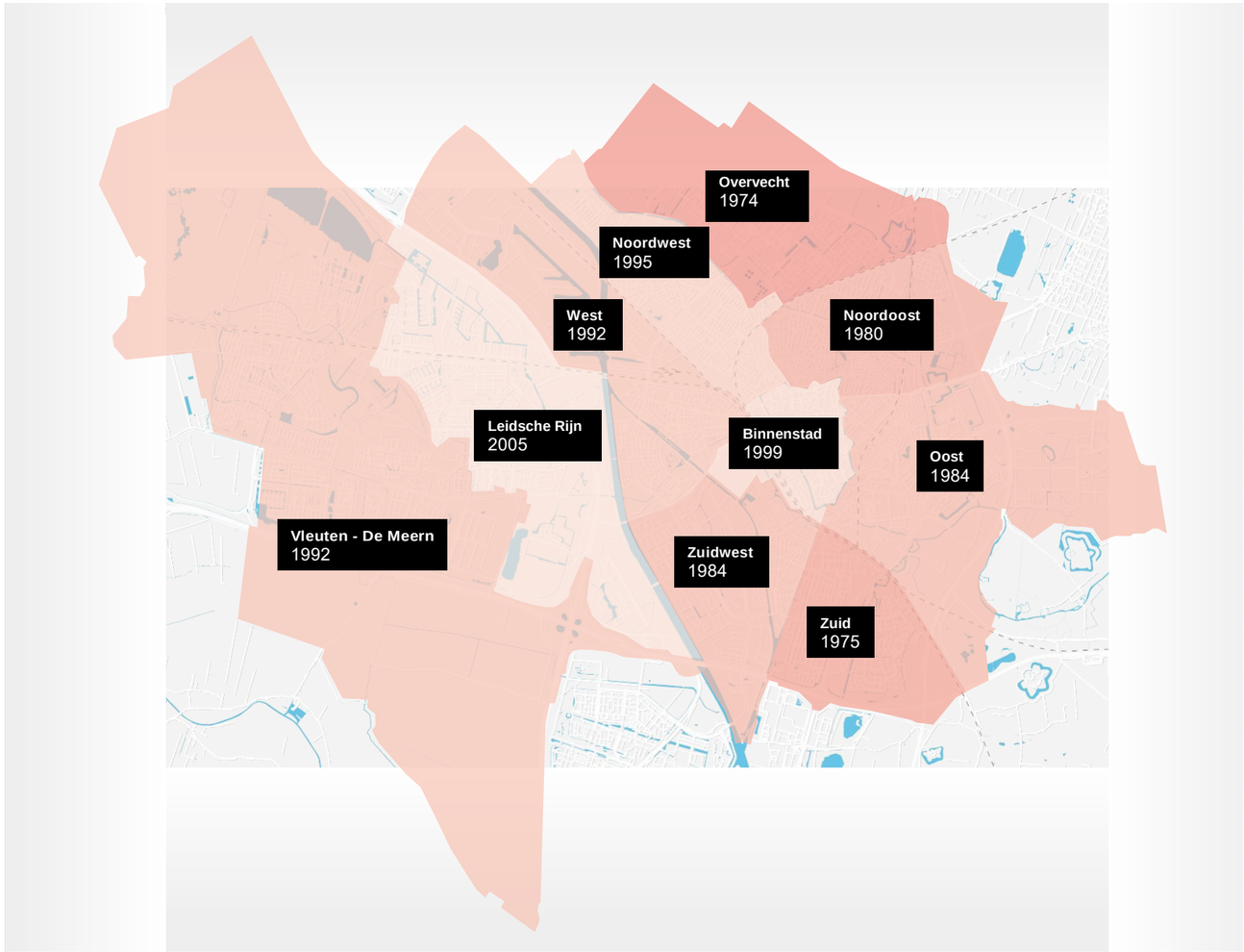
De openbare ruimte heeft geen oneindige levensduur; noch technisch, noch maatschappelijk bezien. Door regelmatig onderhoud uit te voeren, proberen we de technische levensduur te verlengen. Als een object in de openbare ruimte het einde van de technische levensduur bereikt, kan deze niet meer met (groot) onderhoud in stand worden gehouden. Het object moet dan opnieuw worden aangelegd (‘vervangen’). Dat is een opgave en een toenemend probleem voor heel naoorlogs Nederland. Ook in Utrecht is veel van de openbare ruimte aangelegd in de jaren zestig van de vorige eeuw. Veel van de objecten in de Utrechtse openbare ruimte beginnen op leeftijd te raken en vragen om vernieuwingen. Het kan zijn dat de openbare ruimte simpelweg te oud of versleten is. Maar ook veranderende maatschappelijke wensen en groei van de stad als geheel, leiden tot een vraag om ingrijpen, waarbij we nieuwe functies en gebruiksmogelijkheden mogelijk maken. En tot slot verandert ook onze smaak. De inrichting van 30, 40 of 50 jaar geleden wordt, afhankelijk van het object, nu soms te sober, gedateerd, ouderwets en onaantrekkelijk gevonden.

3.2.1 Theoretische levensduur

De leeftijd levert een theoretische voorspelling van de periode waarin de openbare ruimte moet worden vervangen. Met name voor verhardingen biedt dit meer inzicht in de onderhouds- en vervangingsbehoefte voor de toekomst. Hierbij baseren we ons op landelijke kennis van ervarings- en gedragsmodellen ontwikkeld door het landelijk kenniscentrum voor de openbare ruimte CROW.

In figuur 3 zijn de gemiddelde aanlegjaren te zien van de verhardingen in de gemeente Utrecht. Te zien is dat met name in Overvecht en Zuid (o.a. Kanaleneiland) al een groot deel van de verhardingen vervangen had moeten worden. In deze wijken zijn al initiatieven gestart voor herinrichting. Waarbij wij al kunnen aansluiten om werk met werk te maken. Wanneer we de leeftijden van verhardingen bekijken op basis van het aanlegjaar, dan zien we dat al een groot deel van de verhardingen ouder is dan veertig jaar en theoretisch vervangen had moeten worden.

Wanneer verhardingen te lang blijven liggen, zoals nu gebeurt, kunnen ze nog wel op niveau worden gehouden, maar nemen de onderhoudskosten toe. Het risico van uitstel van vervanging is dat er vaker dagelijks onderhoud (reparaties oneffenheden) en groot onderhoud (aanbrengen nieuwe deklagen) moet plaatsvinden. Vaak wordt in dit geval de vergelijking getrokken met een houten raamkozijn waar overheen wordt geschilderd, terwijl de kozijnen van binnen aan het rotten zijn.

Figuur 3: Gemiddelde aanlegjaar verhardingen per wijk

Leeftijd is een indicator waarmee we kwaliteit en de onderhouds- en vervangingsbehoefte voorspellen. De wijze van aanleg, de duurzaamheid van de gebruikte materialen en de gebruiksintensiteit zijn factoren die de kwaliteit beïnvloeden en daarmee de feitelijke levensduur bepalen

3.2.2 Vooruitzien met leeftijd, handelen op kwaliteit

Leeftijd is een eerste indicator waarmee we kwaliteit en de onderhouds- en vervangingsbehoefte kunnen voorspellen. De wijze van aanleg, de duurzaamheid van de gebruikte materialen en de gebruiksintensiteit (bijvoorbeeld van zwaar verkeer) zijn belangrijke factoren die de kwaliteit beïnvloeden en daarmee de feitelijke levensduur bepalen. Om die reden wordt de theoretische analyse aangevuld met inspectiegegevens. Deze inspectiegegevens zijn leidend voor het bepalen van de behoefte aan groot onderhoud en vervanging op de korte termijn.

Voor de korte termijn (tot 4 jaar) wordt de onderhouds- en vervangingsbehoefte bepaald op basis van inspecties van de kwaliteit van de openbare ruimte. Alle gegevens worden bijeengebracht in beheerssystemen. Vervolgens wordt dit afgezet tegen de door de raad vastgestelde normen en de normen van het CROW. Door de inspecties kan nauwkeurig worden bepaald welke inspanningen nodig zijn om het onderhoud uit te voeren, vervangingen te ramen en achterstallig onderhoud te berekenen.

Voor veel objecten in de openbare ruimte blijken inspecties op basis van kwaliteit, zoals beschreven in paragraaf 3.3, een betere indicator te zijn voor het bepalen van de onderhoudsbehoefte. Hier is niet (of minder) sprake van een vervangingsgolf op basis van aanlegjaren.

Inspecties zijn dan ook een cruciaal onderdeel van het beheer van de openbare ruimte. Met inspecties hebben we zicht op de actuele conditie van objecten in de openbare ruimte en dat vormt, zoals blijkt uit het voorgaande, een belangrijke basis om conditie en risico’s te monitoren en de benodigde maatregelen en kosten voor de komende jaren te programmeren.

Renovatie openbare ruimte (loopdekken) Albert van Dalsumlaan

Wanneer: 2017-2019
Waar: Utrecht-Oost
Wie: Gemeente, 19 Verenigingen van Eigenaren

Bij dit project is de ‘openbare ruimte’ vastgekoppeld aan de onderliggende gebouwen. En dat zijn privé-eigendommen. Bij 19 woningblokken, ongeveer 450 adressen, ligt ongeveer 4000 m2 (ruim een half voetbalveld…) aan gietasfalt over garageboxen en bergingen. Dit heet een loopdek. Jarenlang was onduidelijk wie er voor welk stuk onderhoud van dit loopdek verantwoordelijk was.

In het verleden stonden gemeente en bewoners lijnrecht tegenover elkaar. Want wie draait op voor het onderhoud en dus de kosten? Na gedegen onderzoek naar schades aan de garageboxen en bergingen, besloot de gemeente het voortouw te nemen in het onderhoud van de loopdekken. Tijdens het onderzoek naar de schades bleek namelijk dat de bouwkundige details van de loopdekken niet goed zijn. Hierdoor kon regenwater in de constructie komen en uiteindelijk zorgde dit voor lekkages naar onderliggende gebouwen.

Daadwerkelijk starten met het onderhoud was niet gemakkelijk; de 19 Verenigingen van Eigenaren moesten op een lijn komen en bewaakten bij het vervangen van het gietasfalt allemaal het belang van hun eigen eigendom. Het lukte om alle partijen om de tafel te krijgen en het vertrouwen van (de Verenigingen van) Eigenaren te winnen. Alle 19 VvE’s werkten mee.

Alle bouwkundige details zijn nu aangepast zodat het regenwater niet meer in de constructie loopt. Behalve 4000 m2 gietasfalt zijn er ook 1300 meter aan afdekkappen (van aluminium en beton) vervangen en 150 nieuwe regenafvoeren. 1200 m2 voegwerk, 450 meter hekwerk en een complete loopbrug van 25 meter tussen twee woningblokken zijn vervangen. Bewoners hebben actief meegedacht in de uitvoering om zo de overlast te verminderen. Na afloop van de werkzaamheden per woonblok, zijn borden opgehangen met gebruikersregels. Zo houdt de gemeente samen met de bewoners, de loopdeken zo lang mogelijk in goede staat. Het project is eind 2019 afgerond.

3.3 Welke kwaliteit willen we realiseren in de openbare ruimte?

De gemeente zorgt er in beginsel voor dat de gehele openbare ruimte op een basis onderhoudskwaliteitsniveau wordt onderhouden. In de afgelopen jaren (2005, 2013) zijn er door de raad besluiten genomen over het kwaliteitsniveau van het onderhoud in de openbare ruimte. In 2016 is via de Commissiebrief S&R: Beeldkwaliteit openbare Ruimte; van KIOR naar CROW de raad geïnformeerd over de overstap van de Utrechtse KIOR-methodiek naar de CROW-beeldmaatlatten.

Door middel van een groot aantal ‘beeldmaatlatten’ omschrijft deze systematiek 5 niveaus (van A+ tot D) van beeldkwaliteit. Hierbij geldt dat A+ het hoogste niveau is en D de laagste. Voor de metingen betekent dit dat wanneer 90% van de openbare ruimte voldoet aan het vastgestelde niveau, het niveau is gehaald conform het CROW. Op basis van de in eerdere jaren vastgestelde ambitieniveaus, geeft de raad sturing aan de kwaliteit die wordt gerealiseerd buiten op straat. Hoe hoger het niveau, hoe hoger de beheerinspanning en het bedrag dat moet worden besteed om de kwaliteit in lijn te brengen met de afgesproken ambities in de nota Kwaliteit Openbare Ruimte.

Het ambitieniveau voor de openbare ruimte in gemeente Utrecht is CROW-score ‘B’, met ‘A-accenten’ op een aantal bewuste plekken in de gemeente zoals aangegeven in de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte. Deze basiskwaliteit garandeert dat de openbare ruimte veilig en functioneel en prettig in gebruik is. De ‘A-accenten’ zijn gericht op het vergroten van de beleving van de openbare ruimte en gaan in de praktijk vooral over meer reiniging (zwerfafval en onkruid op verharding) en meer aandacht voor straatmeubilair (banken, afvalbakken). Op bedrijventerreinen wordt het groen vanaf 2021 onderhouden op CROW-niveau C.

	CROW-niveau	Uitzonderingen
Grijs	B	Geen
Groen	B	Bedrijventerreinen op CROW-niveau C.
Schoon	B	Winkel- en wandelgebied binnenstad, stationsgebied, winkelcentra, centrum Leidsche Rijn en alle parken worden onderhouden op CROW-niveau A.

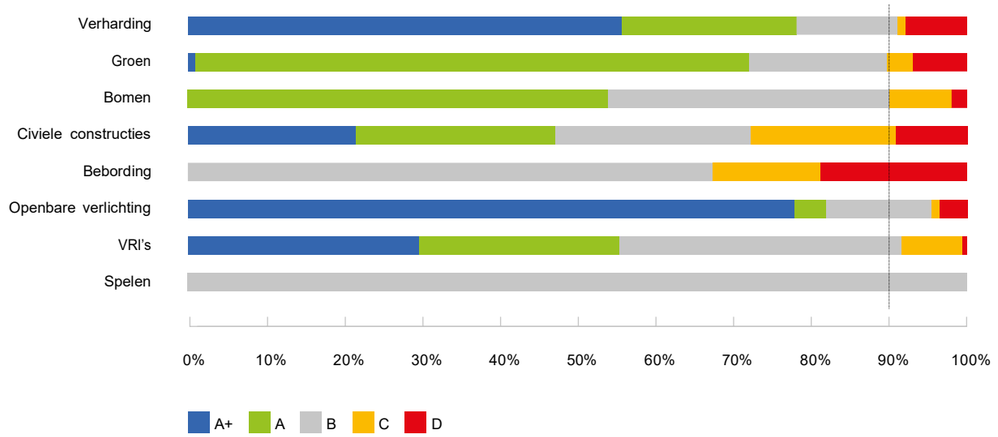
Tabel 1: Vastgestelde kwaliteitsambities

3.4 Welke kwaliteit realiseren we in de openbare ruimte?

Het is belangrijk om de kwaliteit van het areaal te monitoren. Zo kunnen we achterhalen of we voldoen aan de wettelijk gestelde eisen conform het BBV en of we de ambities halen, zoals die door de raad zijn gesteld. De kwaliteit van het areaal relateren we dan ook vooral aan deze twee doelstellingen.

Er geldt namelijk een harde ondergrens, die in de hele openbare ruimte moet worden gegarandeerd. De ondergrens wordt bepaald door de wettelijke zorgplicht die in het Burgerlijk wetboek en de Wegenwet is belegd bij de gemeente. Dit komt er op neer dat de gebruiker altijd op een normale, ongehinderde en veilige manier van de openbare ruimte gebruik moet kunnen maken. De gemeente draagt hiervoor continue zorg en voorkomt schades en aansprakelijkheidsstellingen. Bij de ondergrens hoort ook het voorkomen van kapitaalvernietiging. Te weinig of te laat onderhoud mag niet leiden tot hogere kosten of een kortere levensduur. Als praktisch hulpmiddel hierbij stellen we dat de onderhoudsniveaus niet onder het CROW-niveau C mogen komen. Wanneer dit wel gebeurt is er sprake van kapitaalvernietiging.

Figuur 4: overzicht kwaliteit openbare ruimte volgens CROW-beeldkwaliteitsmaatlatten. Areaal dat niet 90% scoort op A en B-niveau heeft achterstand op ambitieniveau. Areaal dat aangemerkt is als D is achterstallig onderhoud op basis van wet- en regelgeving. Voor Spelen geldt dat de speelobjecten vier keer per jaar worden geïnspecteerd en op basis hiervan op B-niveau worden gehouden.

Door het CROW zijn de wet- en regelgeving geborgd in de normen en beheersystematieken, die ook in Utrecht worden gebruikt. De arealen die een beoordeling op D-niveau hebben conform de beeldkwaliteitsmaatlatten van het CROW rekenen we tot het wettelijk achterstallig onderhoud. Om dit terug te brengen naar het ambitieniveau, zijn investeringen in groot onderhoud en/of vervangingen nodig.

Ook kan het zijn dat er wel voldaan wordt aan wet- en regelgeving, maar er achterstallig onderhoud is op de door de raad vastgestelde beeldkwaliteiten. Er is dan sprake van achterstallig onderhoud op de ambitie. De vastgestelde ambitie voor Utrecht is CROW-beeldkwaliteit B met een toegestane vastgestelde afwijking van 10% van het areaal. In figuur 4 is te zien dat er voor civiele constructies, bebording en groen achterstallig achterstand is op de ambitie.

Ook zien we in figuur 4 figuur dat een deel van de openbare ruimte wordt beoordeeld met een D. Een groot deel van de bebordingen scoort een D-kwaliteit, maar het vervangen van bebording is relatief goedkoop in vergelijking met civiele constructies en verhardingen. Verder zie je in de figuur dat er op de civiele constructies en bij verharding ook een percentage scoort op D-niveau. In de volgende paragraaf wordt dieper ingegaan op de betekenis van deze kwaliteitsmetingen voor de bepaling van het achterstallig onderhoud in de gemeente Utrecht.

3.5 Welk deel is achterstallig onderhoud?

In de vorige paragraaf concludeerden we dat een deel van het areaal niet voldoet aan de wettelijke kwaliteit en een deel van het areaal niet voldoet aan het ambitieniveau dat is vastgesteld door de raad. Voor Utrecht betekent dit dat wanneer arealen niet voldoen aan de vastgestelde ambities (CROW-beeldkwaliteit B met een toegestane vastgestelde afwijking van 10% van het areaal) en de wet- en regelgeving (al het areaal met CROW-beeldkwaliteit D), er dan sprake is van achterstalligheid op vastgestelde kwaliteitsniveaus.

In de programmabegroting Openbare Ruimte en Groen is de financiële omvang van het achterstallig onderhoud als prestatie-indicator opgenomen. Een financiële inschatting van de benodigde werkzaamheden om het achterstallig onderhoud weer op orde te krijgen, komt uit op €45 miljoen tot €55 miljoen. Dit achterstallig onderhoud is in beeld gebracht door middel van inspecties. Inspecties geven namelijk inzicht in objecten, waarvan het onderhoud niet tijdig volgens het onderhoudsplan is uitgevoerd. In onderstaande tabel 1 is te zien dat het financiële achterstallig onderhoud vooral wordt veroorzaakt door verhardingen. Het onderhouden en vervangen van verhardingen is duur, waardoor het achterstallig onderhoud voor dit type openbare ruimte snel oploopt.

Objectsoort	Achterstallig onderhoud	Zekerheidspercentage
Verhardingen	€ 35,7 mln	95% - 100%
Civiele constructies	€ 7,6 mln	90%
Groen	€ 5,6 mln	95% - 100%
Wegmarkeringen en bebording	€ 1,4 mln	70%
OVL / VRI / Installaties	-	95% - 100%
Spelen	-	95% - 100%
Totaal	€ 50 mln	90%
Totaal met bandbreedte	€ 45 mln - € 55 mln	100%

Tabel 2: verdeling achterstalligheid per beheerdiscipline

Het zekerheidspercentage geeft een indicatie van de betrouwbaarheid van het bedrag aan achterstallig onderhoud. Dit percentage is gebaseerd op hoe goed alle objecten in beeld zijn, zowel wat betreft het areaal als de kwaliteit. Een percentage van 95%-100% geeft aan dat alle objecten in beeld zijn. Bij kunstwerken is de kwaliteit van de oeverconstructies nog niet volledig in beeld, waardoor het zekerheidspercentage iets lager ligt (90%). Wegmarkeringen en bebording is 70%, omdat ook hier het areaal en de kwaliteit ervan nog niet volledig in beeld is.

Door de nu al bekende achterstalligheid te extrapoleren is bij deze twee objectsoorten het achterstalligonderhoud geraamd. Het achterstallig onderhoud is dus het totale bedrag dat nodig is per object, waarbij het zekerheidspercentage aangeeft welk deel van dit bedrag onderbouwd is door inspecties.

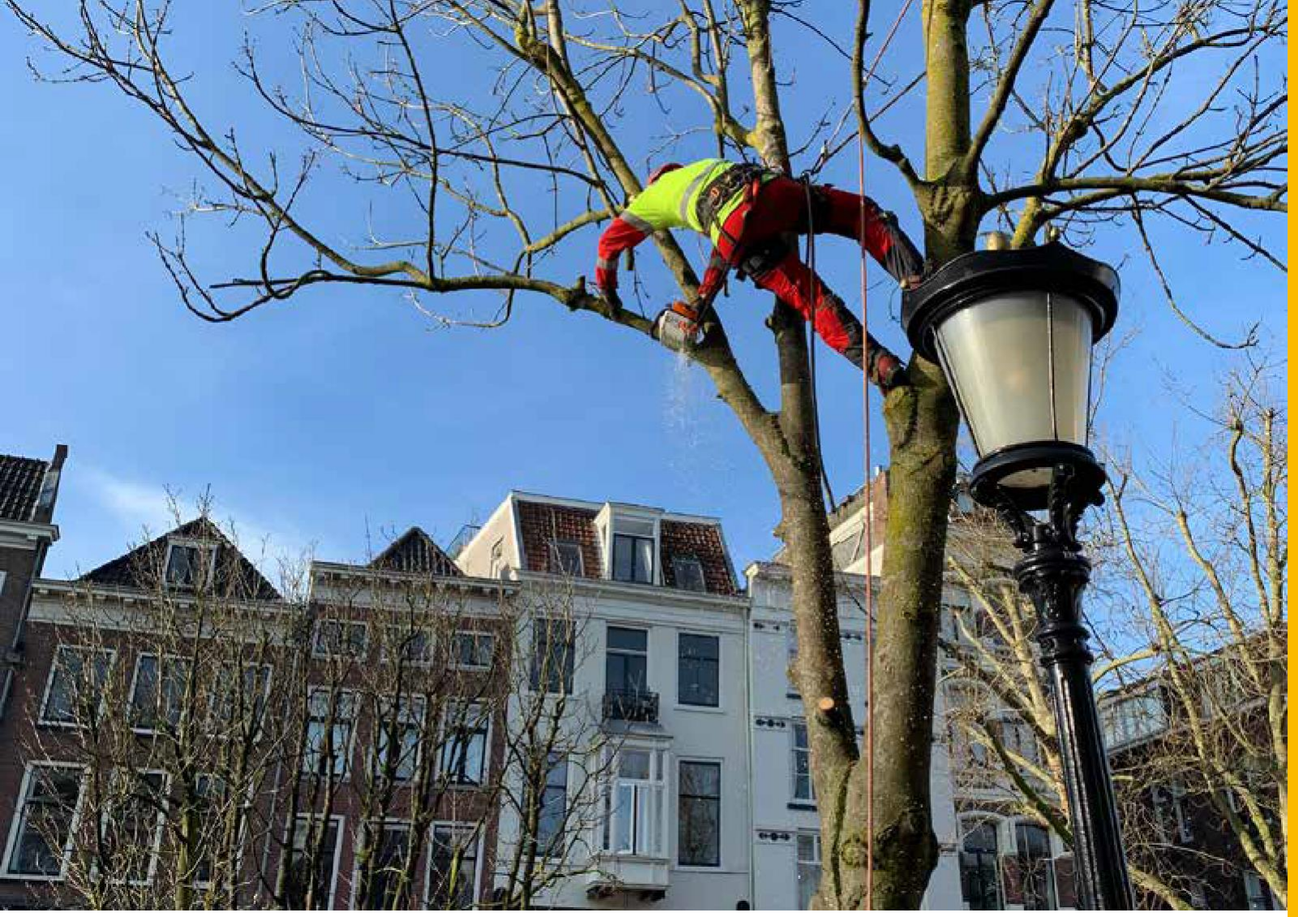

3.5.1 Ontwikkeling achterstallig onderhoud

Eind 2014 was het achterstallig onderhoud € 95 miljoen. Het achterstallig onderhoud raamden we eind 2018 op € 89 miljoen. Dit baseerden we op de uitkomsten van slechts gedeeltelijk uitgevoerde inspecties en daarom vooral op inschattingen van achterstallig onderhoud van de objecten die we toen in beeld hadden. In de programmabegroting is nu jaarlijks € 18,9 miljoen gereserveerd voor vervangingsinvesteringen waarmee de verwachting was dat de achterstand langzaam zou worden ingelopen met ongeveer één miljoen euro per jaar. In de nieuwe berekeningen zijn we het achterstallig onderhoud echter anders gaan waarderen, waardoor er een ander beeld ontstaat van de hoogte van het achterstallig onderhoud.

	Achterstallig Onderhoud eind 2014 (NGK 2016-2019)	Achterstallig onderhoud eind 2019 (Kadernota beheer OR)
1 Groen: openbaar groen, bomen en landgoederen	€ 11,7 mln	€ 6 mln
2a Verhardingen 2b Civiele constructie 2c Openbare verlichting 2d Verkeersregelinstallaties	€ 83,4 mln	€ 44 mln
Totaal	€ 95,1 mln	Tussen € 45 en € 55 mln

Tabel 3: Overzicht ontwikkeling achterstallig onderhoud

3.5.2 Verklaring verschil achterstallig onderhoud

We zijn het achterstallig onderhoud anders gaan waarderen en bekijken. De verklaring voor de daling van het achterstallig onderhoud is dan ook dat er het afgelopen jaar, dankzij de uitgevoerde inspecties, een beter inzicht is verkregen in het areaal en in de kwaliteit van dit areaal. Hierdoor kon de daadwerkelijke achterstand berekend worden. Met name voor de verhardingen is nauwkeurig in beeld gebracht waar het achterstallig onderhoud specifiek zit. Eerder werd een complete weg meegenomen in de berekeningen van achterstallig onderhoud, nu worden ze beoordeeld op wegvakniveau. Ook is er voor openbare verlichting anders gemeten dan voorheen. Bij de vorige berekeningen voor achterstalligheid is uitgegaan van de theoretische levensduur van de verlichting. Nu wordt gestuurd vanuit technische inspecties en rekenen we alleen de verlichting die ook daadwerkelijk vervangen moet worden. In 2016 waren er veel onzekerheden rondom de kwaliteit van het areaal. Deze onzekerheid is destijds vertaald in een hogere post onvoorzien in het volume achterstallig onderhoud. In bijlage 2 is er een overzicht gegeven van de huidige normen en inspectieregimes.

bomen

Vervangen bomen en vergroten biodiversiteit

Wanneer: Eerste fase oktober 2019 – maart 2020, tweede fase 2023
Waar: Carnegiedreef, Overvecht
Wie: Stadsbedrijven in samenwerking met bewoners en Natuur- en Milieugroep Overvecht

Op de middenbermen en tussen de fietspaden van de Carnegiedreef staan honderden bomen. Dit zijn Robinia's. 63 bomen hebben een onvoldoende toekomstverwachting. Samen met bewoners en Natuur- en Milieugroep Overvecht is een toekomstbestendig ontwerp gemaakt voor alle Robinia's op de Carnegiedreef. Ook is de bodem onderzocht en is nagedacht over de structuur waarin de bomen staan en de boomsoort.

Een deel van de Carnegiedreef, tussen de Marowijnedreef en Rio Negrodreef, ligt naast park de Gagel. De Carnegiedreef sluit in het nieuwe plan meer aan op het park. Verschillende boomsoorten staan niet meer in een strakke rij, maar zijn in groepjes geplant. Naast de Robinia's groeien daar straks ook berken, kersen, amberbomen en drie soorten esdoorn. Hiermee is de biodiversiteit van het gebied vergroot. Het andere deel van de bomen op de Carnegiedreef, tussen de Rio Negrodreef en Einsteindreef, blijft in een strakke structuur staan. Daar zorgen de honingboom en drie soorten Christusdoorn voor diversiteit.

We vervangen de bomen in twee fases. De eerste fase voeren we uit tussen oktober 2019 en maart 2020. Dan kappen we 35 bomen en planten we 46 nieuwe bomen. Dat doen we op de Carnegiedreef tussen de Rio Negrodreef en Einsteindreef. De tweede fase voeren we vier jaar later uit. Dan kappen we 28 bomen en planten we 21 nieuwe bomen. Dat betreft de Carnegiedreef tussen de Marowijnedreef en de Rio Negrodreef.

3.5.3 Conclusie

Slechts een klein deel van het areaal kampt met achterstallig onderhoud. Echter doordat Utrecht veel openbare ruimte heeft, is de achterstalligheid wel een forse kostenpost. Bij het wegwerken van het achterstallig onderhoud houden we rekening met het bereikbaar houden van de stad, de grootschalige herinrichtingsplannen en de financiële mogelijkheden die beschikbaar zijn. In hoofdstuk vier wordt in het financiële scenario uitgelegd hoe het achterstallig onderhoud, rekening houdend met de hiervoor genoemde randvoorwaarden, binnen een redelijke termijn van maximaal tien jaar weggewerkt kan worden. De keuze voor de tijdsperiode van tien jaar sluit aan bij de regels uit de BBV, dat vereist dat achterstallig onderhoud binnen een redelijke termijn weggewerkt dient te worden. De keuze voor deze tijdsperiode hangt tevens samen met de belastbaarheid van de organisatie en de stad. Indien voor een nog kortere periode gekozen zou worden, dan kan dat bijvoorbeeld invloed gaan hebben op de bereikbaarheid van de stad.

Ik rij dagelijks over de Waterlinieweg. Het ziet er allemaal heel degelijk en goed uit. Utrecht wordt zo goed bereikbaar. Complimenten gemeente

3.6 Hoe tevreden zijn inwoners over de openbare ruimte?

De tevredenheid wordt bepaald door kenmerken van de openbare ruimte en de activiteiten die er kunnen plaatsvinden, maar ook van de gebruiker zelf. Een rondje lopen met de hond, een middag buitenspelen, winkelen of zo snel mogelijk op je werk proberen te komen, stellen allemaal andere eisen. Verantwoorden op tevredenheid begint daarom met de erkenning dat niet iedereen in de gemeente hetzelfde wil en daarmee ook niet met hetzelfde tevreden zal zijn.

In algemene zin gaat het er om dat de openbare ruimte van Utrecht een positieve ervaring biedt. Daarbij telt het hele pakket: inrichting, gebruiksmogelijkheden, onder- houdskwaliteit, serviceniveaus en communicatie. In de programmabegroting Openbare Ruimte en Groen 2020 is naast het inspecteren van de beeldkwaliteit niveaus aan de hand van een schouw, ook de mening van inwoners over het schoonniveau van de gemeente als prestatie-indicator benoemd.

De waardering voor de verhardingen in de gemeente is 6,6. Al meerdere jaren achtereen blijkt dat ruim twee derde van de Utrechters (zeer) tevreden is over het groen in de buurt, zoals grasveldjes en bomen. Daarnaast laten de resultaten van de Utrecht monitor in 2018 een waardering zien op stadsniveau van 6,7 voor groen. Dit cijfer is sinds 2013 stabiel.

Met het aannemen van Motie 387- *Geen zesjescultuur wij willen een 7 scoren op de kwaliteit van de openbare ruimte* heeft de Utrechtse gemeenteraad het college opgeroepen zich in te spannen om minimaal een 7 te halen als het gaat om de bewonersbeleving van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het gebruik van de publieke ruimte wordt steeds intensiever. In de huidige omstandigheden levert een extra inspanning niet per definitie meer bewonerswaardering op. Met de inzet op ontwikkelend beheer en het versneld wegwerken van het achterstallig onderhoud in 10 jaar willen we de komende jaren een bijdrage leveren aan de verhoging van de kwaliteit en beleving van de openbare ruimte. Wij verwachten dat de waardering van inwoners geleidelijk omhoog zal gaan door het versneld uitvoeren van achterstallig onderhoud en door realisatie van projecten waarin verbeteringen in de openbare ruimte worden doorgevoerd.

4. De financiële opgave en strategie

In het kader van “duurzaam begroten” is een financiële strategie ontwikkeld. Duurzaam begroten gaat over inzicht in de totale financiële behoefte over meerdere jaren, aan de hand van actuele beheerplannen en het gelijkmatig verdelen van kosten over meerdere jaren. Het vormen van een voorziening groot onderhoud en het activeren van investeringen zijn instrumenten waarmee de kosten geëgaliseerd kunnen worden. Sterke schommelingen in kosten en de daarmee samenhangende jaarlijks benodigde financiële middelen worden op deze wijze voorkomen. Activeren zorgt er daarnaast voor dat de vervanging aan het einde van de levensduur financieel mogelijk is.

Inzicht in de financiële opgave ontstaat door inzicht in de onderhouds- en vervangingsbehoefte. In het vorige hoofdstuk beschreven we deze behoefte door te kijken naar de indicatoren kwaliteit, leeftijd en hoeveelheid van het areaal. We zagen dat er met name voor verhardingen een theoretische vervangingsgolf zit aan te komen. Ook concludeerden we dat het volume van het achterstallig onderhoud nu ligt tussen de 45 en 55 miljoen euro en is opgebouwd uit achterstanden bij verhardingen, groen en civiele constructies zoals bruggen, viaducten en kades. De indicatoren kwaliteit, leeftijd en hoeveelheid vormen ook de input voor het bepalen van de financiële opgave. In dit hoofdstuk beschrijven we dat er structureel meer geld nodig is om de openbare ruimte goed te kunnen onderhouden en dat er geld nodig is om in (maximaal) de komende tien jaar het achterstallig onderhoud weg te werken.

In de eerste paragraaf wordt beschreven wat de financiële opgave is. Vervolgens wordt in de tweede paragraaf beschreven wat de financiële opgave is inclusief het wegwerken van het achterstallig onderhoud. In de financiële strategie in paragraaf 4.3 wordt beschreven op welke wijze we invulling hebben gegeven aan “duurzaam begroten” en hoe we de financiële opgave willen bekostigen.

Renovatie en herinrichting Waterlinieweg

Wanneer: April tot juli 2017
Waar: 11 km dwars door Utrecht Oost en Lunetten Zuid tot aan de A12
Wie: Gemeente Utrecht, Stadsbedrijven en Ruimte, provincie Utrecht, Rijk

Utrecht wil dat het openbaar vervoer een steeds aantrekkelijker alternatief wordt voor de auto. Het wegnemen van knelpunten hoort daarbij. De bussen hadden vaak vertraging door files op de Waterlinieweg. Met geld van de provincie en het rijk is een nieuwe busstrook aangelegd, waardoor het openbaar vervoer beter doorstroomt.

"Ik woon al 15 jaar in Utrecht en rij dagelijks over de Waterlinieweg en wil jullie toch nog zeggen dat ik nog nooit heb meegemaakt dat wegwerkzaamheden in de stad zo snel en vlot verliepen. Het ziet er allemaal heel degelijk en goed uit en de omleidingen waren heel helder en goed aangegeven. Ook de uitleg op de website is uitgebreid en duidelijk. Maak je niet vaak mee. Utrecht wordt zo echt goed bereikbaar. Complimenten gemeente!"

Het wegdek van de Waterlinieweg is vervangen voor geluidsreducerend asfalt. De vangrails in de bermen langs de weg en in de middenberm zijn verwijderd en de middenberm is vergroend. Er zijn betonbanden aangebracht, zoals gebruikelijk is bij een 70km-weg, het beton is voor 20% hergebruikt.

"De helft is nu klaar. Vlot gedaan met weinig hinder. Resultaat is prachtig. Eindelijk een wegprofiel dat past bij 70 km Hulde voor de prestatie"

Onderhoud geeft helaas hinder. Ook bij deze werkzaamheden is er geluids- en verkeershinder geweest, maar dit hebben we vooraf met omwonenden en bedrijven gecommuniceerd. Door buiten de spits te werken, maar wel in de avond, 's nachts en enkele weekenden, is de periode van hinder voor verkeer, buurt, wijk en stad beperkt gebleven. Daardoor hebben we de werkzaamheden in drie maanden afgerond.

4.1 Hoeveel geld hebben we en hoeveel is er nodig voor onderhoud en vervanging?

In 2020 werken we met een begroting van circa 55,4 miljoen euro voor het beheren van de bestaande openbare ruimte. Dit budget is opgebouwd uit grofweg de posten voor vervanging (€ 18,9 miljoen) en groot en dagelijks onderhoud (€ 36,5 miljoen). Het onderhoud van groen en bomen en verhardingen zijn daarin de grootste onderhoudsposten. De 55,4 miljoen euro is wat nu beschikbaar is en waar we de openbare ruimte voor onderhouden. Dit bedrag is exclusief straatreiniging.

> Straatreiniging

In deze nota worden geen cijfers genoemd over de benodigde budgetten voor straatreiniging. Het beschikbare budget voor straatreiniging is voor 2020 €15,2 miljoen. Dit is niet meegenomen in de berekeningen van het beschikbare en benodigde budget van deze nota. Deze nota gaat in op vervangingen en daarmee samenhangende investeringen.

Tabel 4 laat zien hoeveel geld er nodig is voor onderhoud en vervangingen in de komende jaren. De tabel geeft aan wat er per jaar nodig is om de werkzaamheden uit te voeren om de openbare ruimte op het ambitieniveau te onderhouden. De ramingen ná 2025 zijn gebaseerd op de theoretische levensduur van de objecten in de openbare ruimte waarbij vooral is gekeken naar leeftijden van het areaal. De middelen die nodig zijn om achterstanden in het onderhoud te kunnen wegwerken, zijn nog niet in deze bedragen verwerkt. Dit doen we in de volgende paragraaf, waarin inzicht wordt gegeven in de totaal benodigde middelen voor regulier onderhoud, de vervanging én het wegwerken van achterstanden in het onderhoud.

Het benodigde budget in 2021 is € 76,4 miljoen (exclusief het inlopen van het achterstallig onderhoud). Dit is een verschil van € 21 miljoen, ten opzichte van het beschikbare budget van € 55,4 miljoen, dat door de gekozen financiële strategie de eerste jaren niet direct nodig is in de begroting. Een belangrijke maatregel in de financiële strategie is namelijk het activeren van investeringen met een maatschappelijke nut vanaf € 100.000. Hiermee worden de kosten van de investeringen voor het vervangen van de openbare ruimte over meerdere jaren verspreid en toegerekend aan de jaren dat het object in gebruik is. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie, waarin de totale kosten van de investering direct ten laste van het jaar van uitvoering worden gebracht. In geval van implementatie van de financiële strategie zullen de kosten voor de vervangingsinvesteringen, in verband met het spreiden van de kosten, in de eerste jaren lager zijn dan in de huidige situatie waarin we de totale kosten direct ten laste van het resultaat brengen. Hierdoor is er de eerste vier jaar voldoende geld beschikbaar binnen de huidige begroting. Zie ook hoofdstuk 4.3 en bijlage 1.

Het verschil tussen beschikbaar budget en benodigd budget wordt in grote lijnen veroorzaakt doordat de benodigde budgetten voor het onderhouden en vervangen van verhardingen en civiele constructies sterk toenemen als gevolg van de toenemende vervangingsinspanning in de naoorlogse wijken. Ook de noodzakelijke uitbreiding van (strategisch) personeel, zoals toegelicht in het hoofdstuk Visie op ontwikkelend beheren, zorgt voor een hoger benodigd budget dan beschikbaar is.

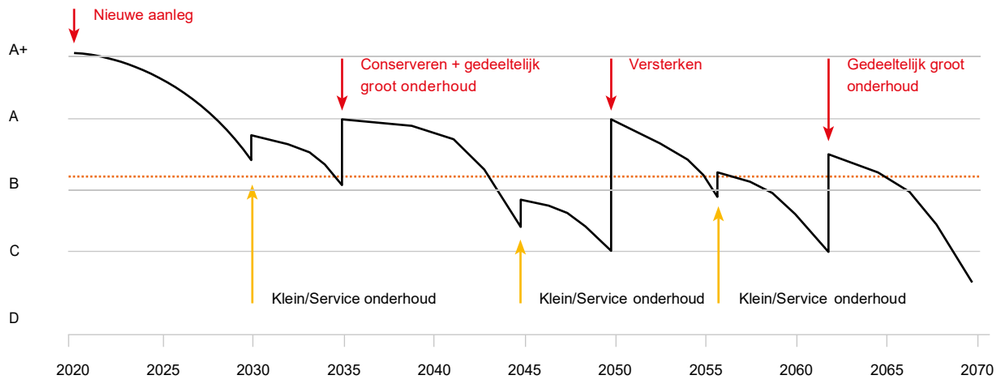
Benodigd	2021	2022	2023	2024	>2025
Dagelijks onderhoud	€ 26,7 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26.7 mln.	€ 26,8 mln.
Groot onderhoud	€ 21,5 mln.	€ 21,8 mln.	€ 22,1 mln.	€ 22,4 mln.	€ 22,2 mln.
Vervangingen	€ 28,2 mln.	€ 28,5 mln.	€ 27,6 mln.	€ 25,6 mln.	€ 27 mln.
Structureel benodigde budgetten	€ 76,4 mln.	€ 76,9 mln.	€ 76,3 mln.	€ 74,7 mln.	€ 76 mln.

Tabel 4: Benodigde budgetten voor onderhoud en vervangingen (incl. VAT, excl. wegwerken achterstallig onderhoud en excl. straatreiniging)

We concludeerden in hoofdstuk 3 dat er achterstallig onderhoud is, maar ook dat veel van de openbare ruimte op het gewenste ambitieniveau ligt. Een andere conclusie was dat een deel van de openbare ruimte door recente uitbreidingen van de gemeente Utrecht nog redelijk nieuw is. Het budget om de openbare ruimte op het gewenste niveau te onderhouden, zonder achterstallig onderhoud, is er echter niet. De kans dat achterstallig onderhoud versneld gaat optreden, neemt echter toe zolang de werkzaamheden niet worden uitgevoerd die wel uitgevoerd hadden moeten worden. Om dit te

verduidelijken is in figuur 5 de levenscyclus van een asfaltweg in beeld gebracht wanneer deze op B-niveau wordt onderhouden. Wanneer benodigd onderhoud niet wordt uitgevoerd, zoals nu het geval is in bijvoorbeeld de nieuwere wijken, zal de kwaliteit sneller zakken en zullen de kosten toenemen om de openbare ruimte weer terug te brengen op het gewenste niveau.

Zaagtand op basis van een B-niveau (asfalt)

Figuur 5: Levenscyclus van een asfaltweg die op B-niveau wordt onderhouden

Het geplande onderhoud wordt nu vaak niet gehaald bij wegen, maar dit geldt ook voor civiele constructies. Wanneer onderhoud bij civiele constructies te lang wordt uitgesteld kan dit leiden tot afsluitingen van bruggen. Hierdoor kan de bereikbaarheid van de gemeente Utrecht in het geding komen. Het verschil tussen beschikbaar budget en benodigd budget wordt daarnaast deels verklaard doordat er in de berekeningen is gerekend met onder andere personele investeringen.

Dit heeft te maken met de reorganisaties en de uitstroom van personeel in de afgelopen jaren, terwijl de stad en het areaal gegroeid zijn. Daarnaast zijn de opgaven in de openbare ruimte complexer geworden vanwege klimatologische, economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit vraagt om meer beleidsmatige capaciteit op strategisch niveau om het ontwikkelend beheren te kunnen gaan implementeren binnen Stadsbedrijven.

Naast het structurele benodigde budget is er ook nog de opgave om het achterstallig onderhoud weg te werken binnen een redelijke termijn. Op basis van wet- en regelgeving dient het achterstallig onderhoud namelijk zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen een redelijke termijn hersteld te worden. In de financiële strategie hebben we daar maximaal tien jaar voor uitgetrokken. In de volgende paragraaf leest u welke impact dat heeft op de benodigde budgetten.

4.2 Hoeveel geld is er nodig inclusief het wegwerken van achterstallig onderhoud?

We stellen voor om het achterstallig onderhoud in maximaal tien jaar weg te werken. Het achterstallig onderhoud is vastgesteld tussen de €45 en €55 miljoen. Wanneer we dit willen wegwerken moet het in paragraaf 4.1 benoemde budget van 76,4 miljoen euro, worden opgehoogd met gemiddeld € 5 miljoen (op basis van achterstallig onderhoud van € 50 miljoen) en is er in 2021 €81,4 miljoen euro nodig. Dit is te zien is in tabel 5.

In de volgende paragraaf wordt de financiële strategie beschreven waarin we uitleggen hoe we in het kader van “duurzaam begroten” een strategie hebben ontwikkeld om de begroting meer robuust te maken.

Benodigd	2021	2022	2023	2024	2025 - 2030
Dagelijks onderhoud	€ 26,7 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26,7 mln.	€ 26,8 mln.
Groot onderhoud	€ 21,5 mln	€ 21,8 mln.	€ 22,1 mln.	€ 22,4 mln.	€ 22,2 mln.
Vervangingen	€ 28,2 mln	€ 28,5 mln.	€ 27,6 mln.	€ 25,6 mln.	€ 27 mln.
Structureel benodigde budgetten	€ 76,4 mln.	€ 76,9 mln.	€ 76,3 mln.	€ 74,7 mln.	€ 76 mln.
Achterstallig onderhoud wegwerken	€ 5 mln.	€ 5 mln	€ 5 mln.	€ 5 mln.	€ 5 mln.
Totaal benodigd komende jaren	81,4 mln.	€ 81,9 mln.	€ 81,3 mln.	€ 79,7 mln.	€ 81 mln.

Tabel 5: Benodigde budgetten voor onderhoud en vervangingen (incl. VAT, incl. wegwerken achterstallig onderhoud en excl. straatreiniging)

4.3 Hoe kunnen we dit financieren, nu en in de toekomst?

In het kader van “duurzaam begroten” is een financiële strategie ontwikkeld om de begroting meer robuust te maken. Wanneer gekozen wordt om onderstaande financiële strategie te implementeren, betekent dit dat de begroting de eerste jaren niet hoeft te worden opgehoogd.

De financiële strategie omvat een aantal maatregelen. Een belangrijke maatregel is het activeren van investeringen met een maatschappelijk nut vanaf € 100.000. Hiermee worden de kosten van de investeringen voor het vervangen van de openbare ruimte over meerdere jaren verspreid en toegerekend aan de jaren dat het object in gebruik is. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie, waarin de totale kosten van de investering direct ten laste van het jaar van uitvoering worden gebracht. Bij implementatie van de financiële strategie zullen de kosten voor de vervangingsinvesteringen, in verband met het spreiden van de kosten, in de eerste jaren lager zijn dan in de huidige situatie waarin we de totale kosten direct ten laste van het resultaat brengen. De ruimte die hierdoor in de eerste jaren in de begroting ontstaat, wordt gestort in een vaste activa reserve. Via deze reserve dekken we de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte in de jaren dat de jaarlijks benodigde financiële middelen toenemen als gevolg van de oplopende kapitaal-lasten. Hierdoor is er in de eerste vier jaar voldoende geld beschikbaar binnen de huidige begroting. Hierbij is het belangrijk om op te merken dat het een verschuiving van kosten betreft. In geval van activeren worden de kosten over een aantal jaren verspreid. In het geval dat de kosten direct ten laste van het jaar van uitvoering worden gebracht, worden de kosten volledig in één jaar genomen. De jaarlijkse kosten worden in geval van activeren kapitaallasten genoemd. In bijlage 1 worden de kapitaallasten nader toegelicht.

Daarnaast gaan we een voorziening groot onderhoud vormen om zodoende de jaarlijkse uitgaven binnen deze voorziening te dekken. Hierdoor ontstaat ‘ruimte’ om het ene jaar iets meer uit te geven aan groot onderhoud dan het andere jaar. Zo kunnen we beter aansluiten bij projecten van organisatieonderdeel Ruimte en meekoppelkansen benutten.

In onderstaande tabel zijn alle 10 maatregelen weergegeven die onderdeel uitmaken van de financiële strategie om te komen tot een duurzame begroting. Deze voorstellen voldoen aan de kaders die het BBV voorschrijft.

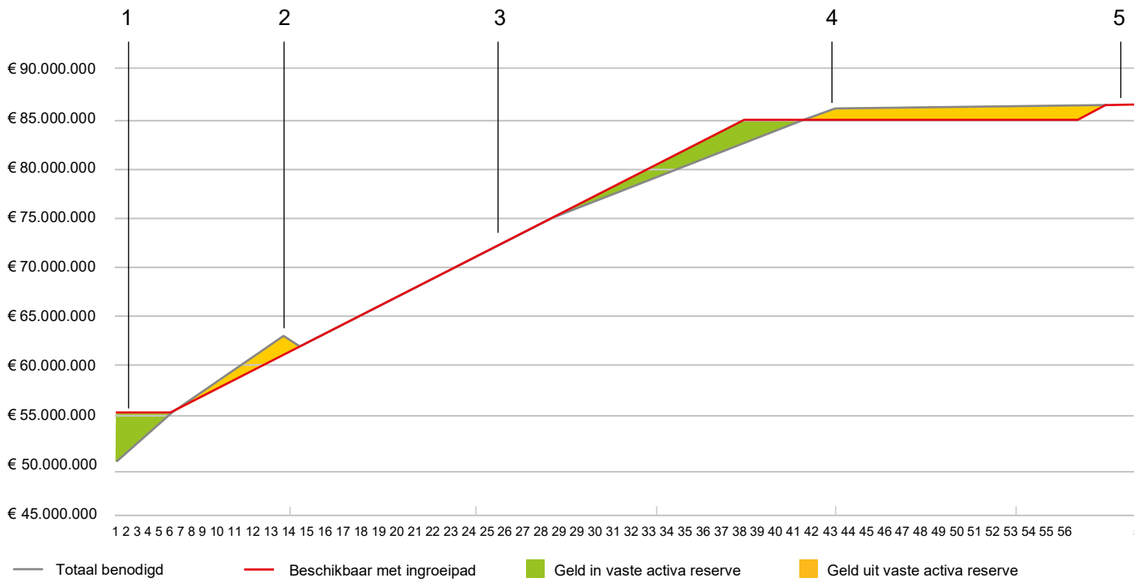
We hebben een financiële strategie ontwikkeld

Maatregel	Toelichting
1. Investeringen in de openbare ruimte boven € 100.000 worden geactiveerd.	De ondergrens voor het activeren van investeringen met maatschappelijk nut wordt gesteld op € 100.000 excl. BTW (huidige ondergrens is €5,0 miljoen). Wanneer een investering dit bedrag overstijgt, zal activering op de balans plaats moeten vinden. Investeringen met een lagere aanschafwaarde worden niet geactiveerd, maar direct in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie verantwoord.
2. De initiële ruimte in de begroting wordt in een vaste activa reserve gestort ter dekking van in de toekomst oplopende kapitaallasten.	Doordat we investeringen gaan activeren, zullen de kosten van investeringen in de eerste jaren lager zijn dan in de huidige situatie waarin de totale kosten direct ten laste van het resultaat worden gebracht. De ruimte die hierdoor in de eerste jaren in de begroting ontstaat, wordt gestort in een vaste activa reserve. Via deze reserve dekken we de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte in de jaren dat de jaarlijks benodigde financiële middelen zijn toegenomen als gevolg van de oplopende kapitaallasten.
3. Investeringen worden afgeschreven op basis van realistische levensduren.	De afschrijvingstermijnen moeten een realistische weergave geven van de verwachte gemiddelde levensduur van een object. Deze termijnen verschillen logischerwijs per openbare ruimte-object. In de keuze voor afschrijvingstermijnen is gekeken naar vergelijkbare gemeenten en is op basis van input van beheerders van de gemeente Utrecht over de verwachte levensduur gekozen voor de volgende termijnen (de huidige afschrijvingstermijn van alle openbare ruimte-objecten is 15 jaar).
4. Uitgaven voor groot onderhoud worden gedekt via een voorziening.	De benodigde groot onderhoud-uitgaven schommelen jaarlijks. Door een voorziening te vormen, worden de financiële schommelingen opgevangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (o.a. Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.
5. Onderhoud en vervangingen worden gepland op basis van beheerplannen.	Om te werken met een voorziening is het vanuit het BBV een verplichting om beheerplannen te hebben die elke vier jaar worden geactualiseerd. De verschillende beheerdisciplines stellen beheerplannen op waarmee we richting geven aan de benodigde werkzaamheden van de verschillende onderdelen, zodat integraal beheer van de openbare ruimte mogelijk wordt.
6. Extra kosten als gevolg van voortijdige vervanging worden betaald door de initiatiefnemers.	Wanneer een object nog niet is afgeschreven, maar het wel de wens is dat deze vervangen wordt vanuit bijvoorbeeld groei van de stad of andere opgaven, wordt in onderling overleg en vanuit verschillende invalshoeken bepaald of dit de hiermee gepaard gaande desinvestering waard is. Potentiële desinvesteringen waren op voorhand niet bekend en konden daarom niet meegenomen worden in de berekeningen die ten grondslag liggen aan deze nota. Om financieel in de pas te blijven lopen en de beheerkosten zuiver te houden, is het uitgangspunt dat de desinvestering van het vroegtijdig vervangen wordt gedekt door de partij (extern of intern) die het initiatief neemt en aan de slag wil in de openbare ruimte. De besluitvorming over de inzet van budget ligt hierdoor op de plek waar hij hoort. Waar besparingen mogelijk zijn als gevolg van bijvoorbeeld het tegelijkertijd uitvoeren van vervangingen of van verandering van inrichting van de openbare ruimte kan, in het geval van interne initiatiefnemers, deze besparing worden ingezet om de eventuele extra kosten van vroegtijdige vervanging te dekken.

Type	Afschrijvingstermijn
Speeltoestellen	15 jaar
Verharding	40 jaar
Civiele constructies	50 jaar
VRI's	10 jaar
Openbare verlichting	25 jaar

Maatregel	Toelichting
7. De bekostiging van groot onderhoud en vervanging is gebaseerd op behoud van functionaliteit.	De begroting van de kosten voor groot onderhoud en vervanging is berekend op basis van behoud van functionaliteit. Dit omdat nu meestal nog niet bekend is (zie ook punt 6) welke vernieuwing er in de toekomst plaats kan of moet vinden vanuit de verschillende opgaven van de stad. Dat betekent dat indien er extra functionaliteit (ambitie) of een andere functionaliteit gewenst wordt vanuit andere opgaven van de stad en dit ook extra kosten met zich meebrengt, die extra kosten vanuit het budget van de opgavetrekker worden betaald. Dit volgens het principe: wie bepaalt, betaalt (net als bij punt 6).
8. Er is een strategisch plan opgesteld om de beheerorganisatie kwantitatief en kwalitatief op niveau te brengen en om in te kunnen spelen op de in deze nota genoemde ontwikkelingen.	De organisatie heeft behoefte aan voldoende personeel voor het uitvoeren van onderhouds- en vervangingsbehoefte. Ook ligt er een behoefte aan beleidsmatig en strategisch personeel voor het integraal programmeren en het ontwikkelend beheren. Die kennis en kunde is niet aanwezig. Voor 2021-2022 wordt uitgegaan van een groei in de ordegrootte van 15-18 FTE ten opzichte van 2020. Daarnaast zal de organisatie ook haar werkwijzen op een aantal gebieden moeten veranderen, om de basis op orde te krijgen en ontwikkelend te kunnen beheren. De organisatie zal daarom een ontwikkeling door moeten maken, waarvoor op hoofdlijnen reeds een plan is opgesteld. In 2022 wordt de omvang, middelen en prestaties van de organisatie met behulp van een benchmark afgezet tegen andere grote gemeenten, om de effectiviteit en efficiency van de organisatie te beoordelen en de organisatieontwikkeling bij te sturen.
9. Het achterstallig onderhoud van € 45-55 miljoen wordt binnen maximaal tien jaar weggewerkt.	In het BBV is vastgelegd dat achterstallig onderhoud moet worden ingelopen binnen een redelijke termijn. De vraag is sterk of het haalbaar is om bijvoorbeeld binnen vier jaar een achterstand van € 45-55 miljoen in te lopen zonder de bereikbaarheid van de stad te veel te verstoren. Het voorstel is dan ook om de achterstalligheid in het komende decennium weg te werken. Circa 50% van het achterstallig onderhoud betreft vervanging en de andere 50% betreft groot onderhoud in de openbare ruimte. In deze verhoudingen is het achterstallig onderhoud opgenomen in de financiële strategie.
10. Vanaf 2025 is, bij gelijkblijvend ambitieniveau, jaarlijks € 0,95 miljoen extra benodigd, tot 2055, om de begroting cumulatief te verhogen en op deze wijze aan de toenemende onderhouds- en vervangingsinspanningen te kunnen voldoen.	De toenemende onderhouds- en vervangingsbehoefte ligt hoger dan het beschikbare budget. Deze behoefte moet worden opgevangen in de begroting. Dit vraagt om een structurele en cumulatieve verhoging van de begroting. Het voorstel is om dit te doen via een ingroeipad waardoor de begroting geleidelijk oploopt en we de tijd krijgen om te anticiperen op deze begrotingsvraag.

Figuur 6: financieel scenario

In figuur 6 is de financiële strategie gevisualiseerd voor de komende vijftig jaar. Er is voor vijftig jaar gekozen omdat de kapitaallasten tot dit punt stijgen doordat de civiele constructies in vijftig jaar worden afgeschreven. Dit is een benadering waarin wordt toegewerkt naar een ideaalcomplex waarbij de onderhouds- en vervangingsbehoefte altijd kan worden gedekt vanuit de exploitatiebegroting en aan het einde van de levensduur van het object geld beschikbaar is voor vervanging. Het gaat daarbij om bestaande objecten. De kosten voor uitbreiding van de openbare ruimte zijn nu nog niet in te schatten en worden meegenomen in toekomstige begrotingen en in afzonderlijke raadsvoorstellen indien het gaat om projecten met aanzienlijke beheerskosten.

Als beheeruitgangspunt gelden de kwaliteitsniveaus die nu zijn vastgesteld (overwegend CROW B-niveau, zie tabel 1 in hoofdstuk 3.3) waarbij de openbare ruimte wordt gekenmerkt door een goed verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Het scenario heeft verschillende financiële stadia die ook zijn aangegeven in figuur 6 op basis van onderstaande nummering:

1. In de eerste jaren zijn de benodigde ‘gelden’ lager dan het beschikbare budget en wordt dit verschil gestort in een activareserve om latere kapitaallasten te kunnen dekken. Dit wordt veroorzaakt doordat de vervangingen niet meer worden bekostigd uit exploitatiebudget, maar worden geactiveerd. De kosten worden niet meer direct ten laste van het jaar van uitvoering gebracht, maar verspreid over meerdere jaren dat het object in gebruik is.

2. Na maximaal tien jaar is het achterstallig onderhoud van € 45-55 miljoen weggewerkt en daalt de behoefte aan groot onderhoud en extra investeringen. In de grafiek is in jaar tien dan ook een tijdelijke daling te zien.

3. Door vanaf 2025 de begroting tot en met 2055 cumulatief te verhogen met jaarlijks € 950.000 blijven de benodigde en beschikbare budgetten in balans en kunnen de stijgende kapitaallasten en onderhoudskosten worden opgevangen.

4. In 2075 stabiliseert de beschikbare exploitatiebegroting op € 86,5 miljoen, een stijging van € 31,1 miljoen ten opzichte van de exploitatiebegroting in 2020. Deze stijging heeft te maken met meer benodigde financiële middelen voor groot onderhoud, meer kapitaallasten door vervangingen en de organisatie die daarbij hoort.

5. Nadat ook de initiële investeringen in civiele constructies zijn afbetaald, stabiliseert de benodigde begroting op een bedrag van € 86,5 miljoen. Gelijk aan de dan beschikbare begroting, rekening houdend met de jaarlijkse impuls vanaf 2025.

Bijlagen

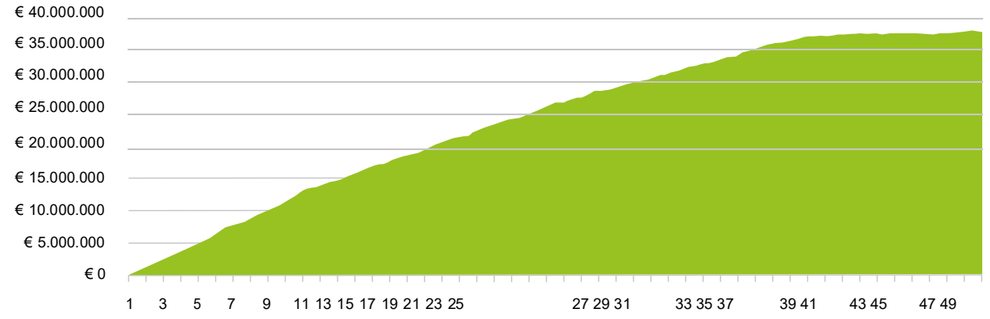
Bijlage 1: Kapitaallasten

De ondergrens voor het activeren van vervangingsinvesteringen met een maatschappelijk nut wordt gesteld op € 100.000 (excl. BTW). Wanneer een investering dit bedrag overstijgt, zal activering op de balans plaats moeten vinden. Investeringen met een lagere aanschafwaarde worden niet geactiveerd, maar direct in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie verantwoord.

Doordat elke investering vanaf 2021 boven de € 100.000 wordt geactiveerd en afgeschreven, stijgen de kapitaallasten van 2021 t/m 2070. Vanaf 2070 stabiliseren de kapitaallasten als het investeringsvolume gelijk blijft. Er is voor vijftig jaar gekozen omdat de kapitaallasten tot dit punt stijgen doordat civiele constructies in vijftig jaar worden afgeschreven. Dit is een benadering waarin wordt toegewerkt naar een ideaalcomplex waarbij de vervangingsbehoefte altijd kan worden gedekt vanuit de exploitatiebegroting.

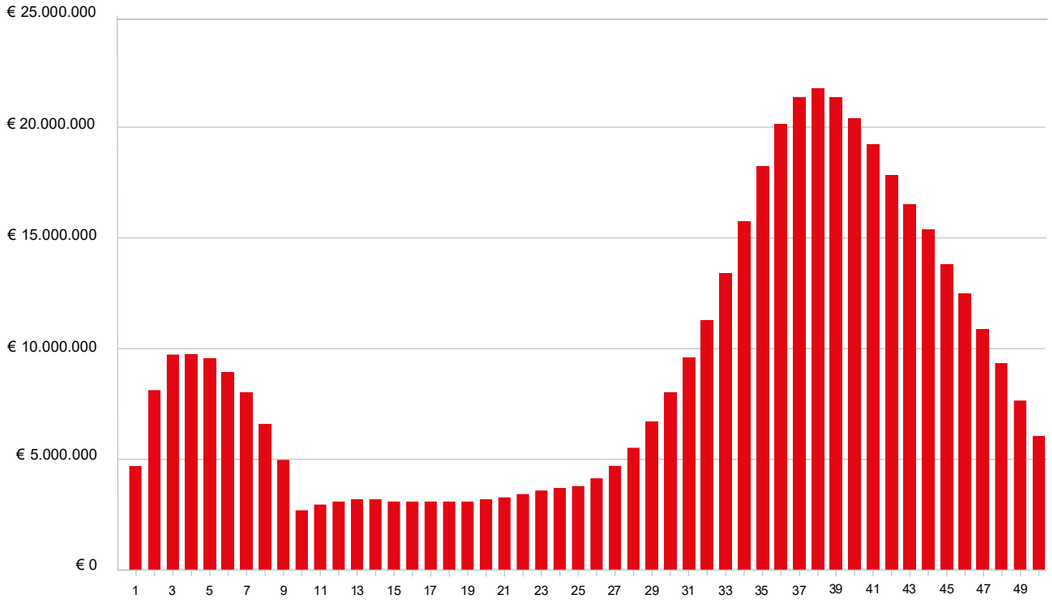
Ontwikkeling kapitaallast

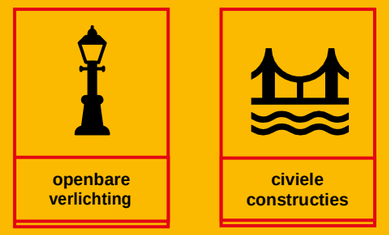
Figuur 7: ontwikkeling kapitaallasten

Bijlage 2: Opbouw vaste activa reserve

Door het activeren van investeringen, zijn de kosten in de eerste jaren lager dan dat er aan budget beschikbaar is. We brengen de totale kosten van de investering namelijk niet direct ten laste van het jaar van uitvoering, maar spreiden de kosten over de levensduur van de investering. De onderbesteding ten opzichte van de huidige begroting wordt gestort in een vaste activa reserve. Na het inlopen van het achterstallig onderhoud (na tien jaar) is er een periode waarin de vaste activa reserve oploopt tot meer dan € 20 miljoen. Via deze reserve dekken we de kosten in de jaren dat de benodigde financiële middelen verder zijn toegenomen als gevolg van de oplopende kapitaallasten en onderhoudskosten.

Figuur 8: Theoretisch verloop vaste activa reserve van 2021 t/m 2070

Renovatie onderdoorgang Gasthuismolenbrug

Wanneer: 2017
Waar: Ondiep
Wie: Bewoners(commissies), Gemeente, ProRail, NUON, Kunstenaar Hans van Lunteren

Bewoners van vier bewonerscommissies Noordsepark, Hogelanden WZ, Lauwerecht-N en de Hoogstraatbuurt bekommerden zich al jaren om de spoorbrug. In het begin afzonderlijk maar later gezamenlijk. De spoorbrug werd unaniem uitgeroepen tot het ‘engste tunneltje van Nederland’! Naar aanleiding van dit bewonersinitiatief is er geld vrijgemaakt voor een opknapbeurt. De graffiti werd aangepakt en de openbare verlichting vernieuwd. Er is een dimbare ledlijn geplaatst die is weggewerkt en indirect via het plafond het licht verspreid in de onderdoorgang zonder dat er licht naar het water van de Vecht verspreid wordt en zonder dat weggebruikers verblind worden door het led-licht.

Bijlage 3: Externe factoren berekeningen

Voor de komende jaren staan vanuit de ontwikkelprojecten voor miljoenen aan uitbreidingsinvesteringen in de openbare ruimte gepland. Veranderingen in de te beheren openbare ruimte en in de hoeveelheid te beheren openbare ruimte hebben financiële consequenties voor het onderhoud, de zogenoemde areaalmutaties. Onder een areaalmutatie wordt verstaan: “een uitbreiding, inkrimping en/of wijziging (in materiaal) van de openbare ruimte en het effect van deze mutatie op de omvang van de beheerbudgetten”.

Ziekten en plagen

We werken met levend materiaal dat ziek kan worden, dat kan leiden onder een plaag. Invasieve exoten hebben een verstorend effect op inheemse soorten of systemen en concurreren deze soms zelf weg. De klimaatverandering heeft hierop een versterkend effect, omdat inheemse planten en dieren het als gevolg daarvan moeilijker krijgen, terwijl de exoten juist baat kunnen hebben bij de warmere en drogere omstandigheden. Een aantal soorten (ambrosia, reuzenberenklauw en de eikenprocessierups) veroorzaken diverse gezondheidsklachten, terwijl andere soorten schade kunnen toebrengen aan de openbare ruimte door explosieve en ongebreidelde groei (Japanse duizendknoop). Plagen ontstaan tegenwoordig veelal door het ontbreken van (voldoende) biodiversiteit en een te grote mate van homogeniteit in beplantingen en inrichting. In de afgelopen jaren zijn er een flink aantal (boom)ziektes bijgekomen die een reële bedreiging vormen voor met name ons bomenareaal (bijvoorbeeld de essentaksterfte of de kastanjebloedingsziekte). De financiële effecten van dit soort plagen zijn lastig goed te begroten en de uitgaven kunnen per jaar fluctueren.

Ontwikkelprojecten

Bij de voorjaarsnota 2003 zijn procedurele regels met betrekking tot de toewijzing van verantwoordelijkheden voor het opstellen van beheerparagrafen vastgesteld. Samengevat komen deze regels erop neer dat Stadsbedrijven voor een deel van de projecten een bedrag aan beheergeld ontvangt bij de begroting (stelpost areaalmutaties) om nieuwe of gewijzigde openbare ruimte te kunnen onderhouden. Voor projecten die niet onder de stelpost vallen, regelt de initiatiefnemer de benodigde beheergelden bij de kredietaanvraag. De komende periode zullen bijvoorbeeld de Uithoflijn en de Noordertunnel in ons beheerareaal worden opgenomen. Hier moeten goede afspraken over worden gemaakt.

VAT

De kosten die worden gerekend voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht zijn onzeker. Wanneer projecten integraler worden benaderd, kunnen de VAT-kosten sterker toenemen of juist minder sterk toenemen dan geraamd. Jaarlijks wordt in een evaluatie berekend welk VAT-percentage is uitgegeven voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Lunenburchdreef

Hier zijn bomen met een slechte conditie vervangen. Hierbij zijn de brede stoepen zoveel mogelijk vergroend, zodat de nieuwe bomen veel lucht en water krijgen. Ook heeft dit een positief effect op de afvang van regenwater en geeft de straat een groenere aanblik.

Theemsdreef

Hier is de ondergrond bij de bestaande bomen verbeterd, omdat die in conditie achteruit gingen. Ook hier is gelijk vergroening toegepast in de brede stoepen. Beter voor de bomen, beter voor de uitstraling van de straat.

Bijlage 4: Beeldkwaliteit

Het landelijk kenniscentrum voor de openbare ruimte CROW hanteert in publicatie 323 de volgende kwaliteitsniveaus. Ook in deze kadernota wordt kwaliteit beschreven aan de hand van deze niveaus.

Beeldniveau Goed (A):

Gebieden met een goed beheerniveau zijn bijzondere en/of karakteristieke gebieden. Dit zijn markante gebieden die een representatieve functie hebben. Ze zijn meestal met bijzondere en/of karakteristieke elementen of voorzieningen ingericht. Het beheer-uitgangspunt is dat de openbare buitenruimte gekenmerkt wordt door een aantrekkelijk, goed verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Beeldniveau Voldoende (B):

Als beheeruitgangspunt geldt, dat de openbare ruimte wordt gekenmerkt door een goed verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Beeldniveau Matig (C):

Als beheeruitgangspunt geldt, dat de openbare ruimte wordt gekenmerkt door een acceptabel en verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Beeldniveau Slecht (D):

Dit beeldniveau is de ondergrens. Geconcludeerd kan worden dat het ingrijpmoment tussen niveau B en C moet liggen. Het beeldniveau D zal alleen incidenteel mogen voorkomen. Wanneer er sprake is van beeldniveau D dan is er sprake van achterstallig onderhoud.

Bijlage 5: Inspectieregimes

Elk object in de openbare ruimte wordt op een andere manier geïnspecteerd. Dit gebeurt op basis van normen en inspectieregimes. In deze nota zijn de kwaliteitsoverzichten uit paragraaf 3.4 met behulp van een landelijke CROW-verdeelsleutel vertaald, zodat elk object een beoordeling heeft conform de CROW-beeldmaatlatten (A+ t/m D).

VAKGEBIED	NORM	TOELICHTING NORM	INSPECTIEREGIME
Bomen	VTA	Visual Tree Assessment (VTA) is een manier om bomen visueel en vervolgens grondig te onderzoeken op interne gebreken	Inspectie van alle bomen elke drie jaar. Attentiebomen worden jaarlijks geïnspecteerd
Groen	KI-OOR	Kwaliteitsinstrument voor onderhoud van de openbare ruimte (KI-OOR). Het maakt kwaliteit objectief meetbaar en bespreekbaar	Periodieke schouw
Speeltoestellen	Warenwetbesluit Attractie- en Speel toestellen (WAS)	Betreft wettelijke voorschriften	Alle speeltoestellen viermaal per jaar geïnspecteerd en direct gerepareerd
Begraafplaatsen	Bouwbesluit, plus richtlijnen Monumentenwet	Betreft wettelijke voorschriften	
Verhardingen	CROW publicaties 146 en 147 (versies 2011)	Standaard voor uitvoer technische inspecties voor beoordelen kwaliteit en systematiek wegbeheer	Alle hoofdwegen en hoofdfiets-routes worden jaarlijks geïnspecteerd en de woonstraten en overige fietspaden tweejaarlijks
Civiele constructies	Bouwbesluit 2015 en Woningwet, NEN 2767, CUR117	Betreft wettelijke voorschriften	Alle kunstwerken worden periodiek geïnspecteerd (gemiddeld elke 2 tot 4 jaar). Bij veroudering van objecten wordt de inspectiefrequentie opgehoogd naar eenmaal per jaar.
Openbare verlichting	CROW publicatie 145 (versie 2004)	Systematiek op de beheerkosten van de openbare ruimte inzichtelijk maken en te gebruiken bij beheer	Afhankelijk van het type lamp wordt de openbare verlichting elke 2 tot 6 jaar geïnspecteerd
Verkeersregel-installaties	CROW publicaties 145 (versie 2004)	Systematiek om de beheerkosten van de openbare ruimte inzichtelijk te maken en te gebruiken bij beheer	Alle verkeersregelinstallaties worden elke twee jaar geïnspecteerd

Vredenburgkade

Hier zijn twee bomen geplant in een bijna onmogelijke situatie door de ondergrondse situatie. Hier is een dubbele krattenconstructie aangelegd. Één onderin, waar water wordt gebufferd. Dit wordt gevoed door het hemelwaterriool. Hierdoor kunnen de bomen ook in droge maanden van het water gebruik maken. En een krattenlaag bovenin, om te voorkomen dat de bomen wortelopdruk gaan veroorzaken.

Bijlage 6: Verklarende woordenlijst

Objecten, kapitaalgoederen en openbare ruimte: In de vorige nota's beschreven we objecten in de openbare ruimte vaak als kapitaalgoederen. In deze nota is ervoor gekozen om de term openbare ruimte te gebruiken als het gaat over de gehele openbare ruimte en wordt de term objecten gebruikt als het gaat om specificaties van de openbare ruimte, zoals verhardingen, straatmeubilair, verkeerslichten, bomen etc.

6.1 Werkzaamheden onderhouden en verbeteren openbare ruimte

Klein onderhoud* Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan het vervangen van lampen in verlichtingsarmaturen of het snoeiwerk van een boom na een hevige storm. Klein onderhoud is veelal bedoeld om direct gebreken en gevaarlijke situaties op te heffen.

Dagelijks onderhoud Maatregelen met hoge frequentie en repeterend karakter met het doel om de functionaliteit en netheid te borgen. Deze reparaties of ingrepen zijn noodzakelijk om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau. Groenonderhoud (maaien, snoeien) kent voornamelijk dagelijks onderhoud. Tot dagelijks onderhoud worden ook inspecties en metingen gerekend. Door het herhalende karakter zijn de kosten nagenoeg jaarlijks hetzelfde.

Groot onderhoud* Lasten van groot onderhoud ontstaan na een langere periode van gebruik van een object als gevolg van slijtage. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode van gebruik moet worden verricht. De kosten verschillen hierdoor sterk per jaar. Voorbeelden hiervan zijn het vervangen van pompen van een rioolstelsel of het periodiek baggeren van watergangen.

Vervanging* Investeringen ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage. Duidelijk is dat de levenscyclus niet voor elk object hetzelfde is, wegen gaan bijvoorbeeld doorgaans langer mee dan speeltoestellen.

Achterstallig onderhoud* Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau, wordt aangemerkt als achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud vanwege niet tijdige uitvoering van onderhoud, eventueel door onvoldoende beschikbaar gesteld budget, kan leiden tot schade (hogere herstelkosten = kapitaalvernietiging) en/of onveilige situaties. Er kan ook sprake zijn van achterstallig onderhoud zonder dat dit leidt tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Daar is sprake van wanneer de onderhoudstoestand van een kapitaalgoed lager is dan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau.

* Definities komen uit de notitie materiële vaste activa van de commissie BBV.

Colofon

Uitgave
Gemeente Utrecht

Tekst
Planterra Leusden

Redactie
Gemeente Utrecht Stadsbedrijven

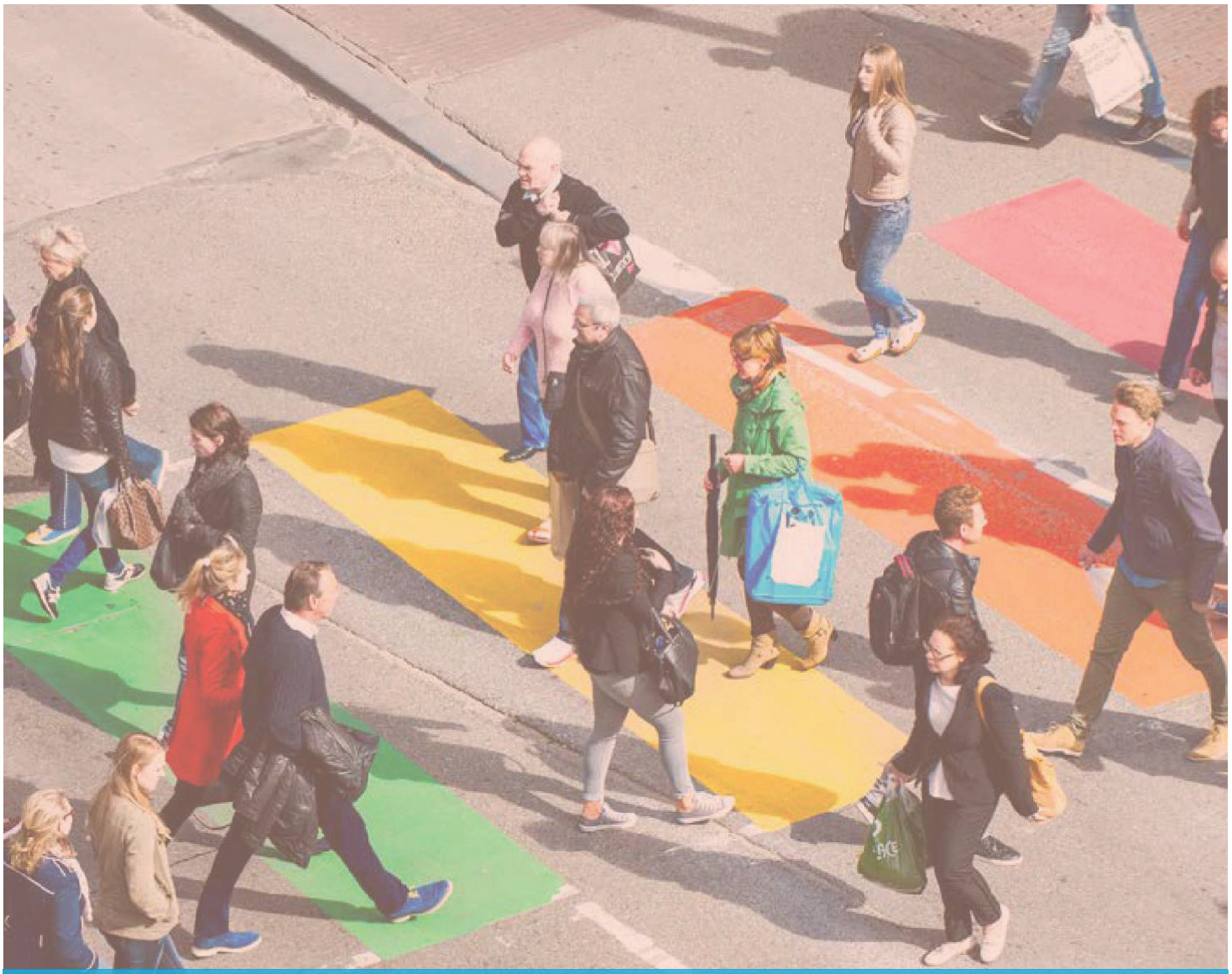
Fotografie
Gemeente Utrecht

Ontwerp en opmaak
Utregse Ontwerpers | Lawine

Meer informatie
Utrecht.nl

september 2020

Nota Beheer Openbare Ruimte

De basis in beeld en ontwikkelend beheer als toekomstperspectief

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Utrecht krijgt de komende decennia te maken met grote vervangings-opgaven

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Visie op (ontwikkelend) beheer 8

3. Onderhouds- en vervangingsbehoefte 17

3.1 Hoeveel openbare ruimte hebben we? 17

3.2 Wat is de leeftijd van de openbare ruimte? 22

3.3 Welke kwaliteit willen we realiseren in de openbare ruimte? 27

3.4 Welke kwaliteit realiseren we in de openbare ruimte? 28

3.5 Welk deel is achterstallig onderhoud? 30

3.6 Hoe tevreden zijn inwoners over de openbare ruimte? 35

4. De financiële opgave en strategie 37

4.1 Hoeveel geld hebben we en hoeveel is er nodig voor onderhoud en vervanging? 39

4.2 Hoeveel geld is er nodig inclusief het wegwerken van achterstallig onderhoud? 42

4.3. Hoe kunnen we dit bekostigen, nu en in de toekomst? 43

Bijlagen 48

Bijlage 1: Kapitaallasten 48

Bijlage 2: Opbouw vaste activa reserve 50

Bijlage 3: Externe factoren berekeningen 52

Bijlage 4: Beeldkwaliteit 55

Bijlage 5: Inspectieregimes 56

Bijlage 6: Verklarende woordenlijst 58

1. Inleiding

De kwaliteit van de openbare ruimte is van belang voor de gezondheid en welzijn van onze inwoners en voor de vitaliteit van winkelcentra, stationsgebieden en woonwijken. Het coronavirus benadrukte in 2020 hoe belangrijk de openbare ruimte voor onze inwoners is. De uitbraak leidde in Nederland in rap tempo tot ongekende maatregelen, waarbij het maatschappelijke verkeer voor een groot deel werd stilgelegd. Veel activiteiten werden stilgelegd (onderwijs, sport, horeca, e.d.) en inwoners moesten thuiswerken en zo veel mogelijk binnen blijven. Omdat inwoners als gevolg van alle beperkingen vervolgens toch massaal de openbare ruimte opzochten, werden onderdelen van de openbare ruimte afgesloten. Dat betrof voornamelijk plekken waar de anderhalve meter regel en het verbod op samenscholing onvoldoende nageleefd werd of nageleefd kon worden, zoals in sommige parken, smalle wandelroutes, markten en speeltuinen.

Zo legde het coronavirus ook het leven in de openbare ruimte deels stil en werd duidelijk welke impact dit had op het welzijn van onze inwoners. Toen de druk op de intensive care afname en de regering de maatregelen ging versoepelen, kon ook de openbare ruimte weer worden benut. Eerst voor kinderen onder de twaalf, die weer mochten spelen in speeltuinen en vervolgen gold dat ook voor de twaalfplussers. Het verblijven en ook sporten in de openbare ruimte nam als gevolg van die versoepelingen in combinatie met de nog steeds geldende beperkingen in gebouwen sterk toe. Hierdoor ontstond een herwaardering van het belang van de openbare ruimte bij onze inwoners. Dat belang wordt behartigd door de gemeente. De gemeente is namelijk primair verantwoordelijk voor het inrichten en beheren van die openbare ruimte, op een zodanige manier dat deze bijdraagt aan de behoefte en het welzijn van de gebruikers.

Utrecht krijgt de komende decennia te maken met grote vervangingsopgaven. Dit als gevolg van de huidige groei van de stad en het intensievere gebruik van de stad. Daarnaast is de stad sterk gegroeid na de Tweede Wereldoorlog. De levensduur van met name de wegen en riolering die destijds is aangebracht loopt ten einde, waardoor er in die gebieden een grote vervangingsopgave lig. In de ‘Water- en rioleringsvisie’, die eind 2020 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad, zal duidelijk worden dat de komende periode jaarlijks de riolering versneld vervangen wordt.

Waar vroeger het beheer van de stad vooral was gericht op het behoud van de veiligheid en functionaliteit van de openbare ruimte, zal het beheer zich in de toekomst tevens proactief moeten richten op het verbeteren van een gezond, stedelijk leefklimaat en in moeten spelen op thema’s als klimaatverandering en circulariteit. Zo is bijvoorbeeld in de nota ‘Gezondheid voor iedereen’ de ambitie geformuleerd om de leefomgeving van Utrechters zo in te richten dat gezond leven gemakkelijk is, de druk op gezondheid zo laag mogelijk is en dat mensen zich prettig voelen. Daarmee wordt het belang benadrukt dat de openbare ruimte heeft voor gezond stedelijk leven. Tegelijkertijd groeit de druk op de openbare ruimte, als gevolg van de verdichting en het intensievere gebruik van de stad. Dat maakt het noodzakelijk om de openbare ruimte optimaal in te richten en te beheren. Bijvoorbeeld ten aanzien van gezondheid beïnvloedende aspecten zoals geluid, luchtkwaliteit, hittestress, aanwezigheid van groen, speel en beweegmogelijkheden.

Voorgaande vraagt om strategisch beheer van de openbare ruimte waarin prestaties, ambities op het vlak van gezond stedelijk leven, risico’s en kosten integraal worden afgewogen. Hiervoor is het nodig om meerjarig te programmeren en regie te voeren op de integrale en gebiedsgerichte aanpak van vervangingsinvesteringen en groot onderhoud. Bij de ontwikkeling van de stad moet het beheer nadrukkelijk worden afgewogen en is het noodzakelijk om de stap te maken naar ontwikkelend beheren.

In de raadsbrief van 12 februari 2019 deelden we mee dat we onvoldoende inzicht hebben in het areaal: de hoeveelheid objecten, conditiescores en risico-inschattingen. Zonder de juiste aantallen en de daadwerkelijke onderhoudstoestand waren we niet in staat een scherp en goed onderbouwd beeld te kunnen geven van de omvang van het areaal en het achterstallig onderhoud. Daarom zijn in 2019 inventarisaties en inspecties gestart, hetgeen begin 2020 is afgerond.

In deze nota staat een vernieuwde en gefundeerde beschrijving van het achterstallig onderhoud en de middelen die nodig zijn om de achterstalligheid in de openbare ruimte weg te werken. Daarnaast is tevens aangegeven welke middelen nodig zijn om het beheer uit te voeren conform de hierop geformuleerde ambities van de gemeenteraad. Beide opgaven zijn vervolgens vertaald naar een financiële strategie. Hiermee is de basisopgave in beeld en zijn de middelen beschikbaar om die basis op orde te brengen. Dit is een cruciale stap op weg naar ontwikkelend beheer.

Het inzichtelijk maken van de opgave heeft echter meer tijd en inspanning gekost dan gedacht. Er is namelijk ook sprake van achterstallig onderhoud in de ambtelijke organisa- tie die zich bezig houdt met het beheer van de openbare ruimte. Daardoor is de organisatie onvoldoende in staat haar huidige taken goed uit te voeren en is zij hierdoor ook onvoldoende in staat om te werken aan het ontwikkelend beheer. In de afgelopen jaren is binnen de beheeropgave de aandacht vooral uitgegaan naar een efficiënte aansturing van de operationele beheertaken en de technische instandhouding van de openbare ruimte en werden medewerkers die vertrokken soms niet vervangen. Met name beleidstaken kregen weinig aandacht. Om recht te doen aan het belang van een organisatie die haar taken kan uitvoeren en haar bijdrage kan leveren aan de vernieuwing van de stad (ontwikkelend beheer), is het nodig om ook de beheerorganisatie op orde te brengen en de strategische en beleidsmatige capaciteit uit te breiden. Dit maakt onderdeel uit van de voorliggende nota en hiervoor is door de organisatie een plan opgesteld.

De nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) is de vervanger van de nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2016-2019 “Buitengewoon op orde”. De noodzaak van deze nota is vastgelegd in artikel 10 van de financiële verordening van de gemeente. De financiële verordening geeft ook aan dat deze nota wanneer nodig wordt geactualiseerd. De financiële verordening schrijft voor dat in deze nota wordt beschreven welk onderhoudsniveau we hanteren voor de openbare ruimte, welke kosten daarbij gemoeid zijn en hoe we hier begrotingstechnisch mee om gaan.

Naast de nota BOR is er ook een nota kapitaalgoederen voor het Utrechtse vastgoed (Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023) en een aparte nota voor het Utrechtse water en de riolering (Plan Gemeentelijke Watertaken 2016-2019). Een geactualiseerde versie van deze laatste nota wordt later dit jaar samen met de visie Klimaatadaptatie ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Het actuele integrale visiedocument voor de openbare ruimte is de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte uit 2016. In deze nota staat wat inhoudelijk nodig is om het gebruik, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte te verbeteren. De kadernota legt de ambitie en de ruimtelijke kaders vast voor de openbare ruimte op drie kwaliteitsniveaus; Domstad, Domstad Bijzonder en Utrechtse Allure. Kwaliteitsniveau Domstad geldt voor de woon- en werkgebieden, Domstad Bijzonder voor bijzondere plekken (zoals parken, winkelcentra) en lijnen (kanalen, stedelijke verbindingswegenstraten) en Utrechtse Allure voor die gebieden waar Utrecht zich nationaal en internationaal wil profileren of al profileert (o.a. het Centrum en Utrecht Science Park).

Bij de vaststelling van de Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte is destijds besloten als gemeente te koersen op een goede balans tussen gebruik, inrichting en beheer en het waar mogelijk standaardiseren van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Uitgangspunt hierbij is dat standaardisatie leidt tot een goede basiskwaliteit, tot een goed basisbeheer en duidelijkheid schept voor bewoners, gebruikers en professionals die werkzaam zijn in de openbare ruimte. De gemeentelijke richtlijnen voor deze standaardisatie zijn vastgelegd in het Handboek Openbare Ruimte.

In deze voorliggende nota ‘Basis in beeld en ontwikkelend beheer als toekomst-perspectief’ baseren we ons op het bestaande beleid (kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte, 2016) en de bestaande situatie betreffende de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en het achterstallig onderhoud.

De begroting en de financiële strategie zijn daarbij in lijn gebracht met het vernieuwde BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten). In het kader van “duurzaam begroten” is een financiële strategie ontwikkeld om de begroting meer robuust te maken. Duurzaam begroten gaat over inzicht in de totale financiële behoefte over meerdere jaren aan de hand van actuele beheerplannen en het gelijkmatig verdelen van kosten over meerdere jaren. Het vormen van een voorziening groot onderhoud en het activeren van investeringen zijn instrumenten waarmee de kosten geëgaliseerd kunnen worden. Sterke schommelingen in kosten en de daarmee samenhangende jaarlijks benodigde financiële middelen worden op deze wijze voorkomen. Een maatregel die hiermee samenhangt is het voorstel om het grens- bedrag, waarboven maatschappelijke investeringen worden geactiveerd, te verlagen naar 100.000 euro.

Zoals eerder al aangegeven, is de financiële strategie conform vernieuwde BBV, die onder andere voorschrijft dat het achterstallig onderhoud binnen een redelijke termijn moet worden opgelost. Hieraan is gevolg gegeven door een maximale termijn (10 jaar) te verbinden aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud. In hoofdstuk vier is beschreven hoe de financiële opgave zich vertaalt in een financiële strategie die uitwerking geeft aan de veranderde vereisten vanuit het BBV. Wanneer de middelen beschikbaar zijn om de basis op orde te brengen, ontstaat er ook ruimte om in ontwikkelend beheer beleidsmatig aan te haken op thema’s als klimaatadaptatie, energietransitie, verdichting en gezond stedelijk leven.

> Leeswijzer

In deze nota wordt beschreven:

- de visie op ontwikkelend beheer
- wat de onderhouds- en vervangingsbehoefte is
  - welk areaal de gemeente Utrecht in beheer heeft
  - wat de ambitie zijn met betrekking tot dit areaal
  - wat de kwaliteit van het areaal is
  - wat het achterstallig onderhoud is
- hoeveel geld er benodigd is voor het uitvoeren van beheer en onderhoud van dit areaal
- hoe we het beheer kunnen bekostigen, nu en in de toekomst
- wat de vervolgstappen zijn

Geluid reducerende maatregelen bij verhardingen en wegen

Wanneer: 2019-2020
Waar: Door de hele stad, met name Leidsche Rijn
Wie: Stadsbedrijven, Ruimte (indien er ook herinrichting aan de orde is)

Wanneer een reducerende deklaag van verharding is versleten, wordt deze vervangen door geluid reducerend asfalt. Hiervoor gebruiken we duurzaam asfalt dat tot maximaal 60% uit hergebruikte grondstoffen bestaat, conform het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Het aanbrengen van dit materiaal vraagt een nauwkeurige planning, vanwege het feit dat temperatuur cruciaal is bij asfalteren. De weersomstandigheden moeten ideaal zijn. Het voorjaar is ideaal, maar het moet droog zijn. Een regenachtige dag, veel wind en lage temperaturen kan de hele planning in de war schoppen en leiden tot uitstel van de werkzaamheden, omdat het technisch onmogelijk is om de werkzaamheden binnen de tijd die beschikbaar is, uit te voeren. Uitstel
kan weer leiden tot meerkosten, omdat de aannemer ruimte moet hebben om het werk later uit te voeren. Vertraging kan ook leiden tot bereikbaarheidsproblemen, omdat er dan spanning en overlast kan ontstaan met andere geplande werkzaamheden. Dit betekent dat alle partijen zich heel strak aan de planning moeten houden en we geluk moeten hebben met de weersomstandigheden.

2. Visie op (ontwikkelend) beheer

De openbare ruimte heeft geen oneindige levensduur; noch technisch, noch vanuit maatschappelijk en economisch oogpunt. Veel van de objecten in de Utrechtse openbare ruimte beginnen op leeftijd te raken en vragen om vernieuwingen. Dat is niet uniek voor Utrecht, het is een opgave voor heel naoorlogs Nederland. Veel van de Utrechtse openbare ruimte (o.a. in wijken als Overvecht en Kanaleneiland) is aangelegd in de jaren vijftig, zestig en zeventig van de vorige eeuw en is toe aan vervanging en vernieuwing. Op het moment van vervanging (en bij groot onderhoud) liggen er daardoor grote kansen om via de openbare ruimte bij te dragen aan ambities uit het coalitieakkoord (zoals Gezond Stedelijk Leven voor iedereen).

Denken in kansen

Onze gemeente staat voor een aantal belangrijke opgaven en veranderingen. Denk bijvoorbeeld aan verdichting en multifunctioneel ruimtegebruik, de ontwikkeling van elektrische en zelfrijdende auto's, het toepassen van slimme verlichting, een vergrijzende bevolking, het inspelen op hevige regenbuien of lange periodes van droogte en hitte en een toenemende druk op de openbare ruimte via evenementen en toerisme. Er liggen veel kansen in de openbare ruimte om bij te dragen aan al deze ontwikkelingen. Bijvoorbeeld door mensen te stimuleren om te gaan bewegen via fietsvriendelijke routes, plekken te vergroenen (gestimuleerd door het gemeentebrede principe Groen Tenzij) en door bij de aanleg van warmtenetten niet alleen de openbare ruimte te vervangen, maar deze direct te voorzien van een kwaliteitsimpuls.

Eén van de verbeterdoelen van de Omgevingswet die in 2022 wordt ingevoerd gaat over het samenhangend benaderen van de fysieke leefomgeving. Hiervoor is het noodzakelijk dat we vanuit onze beheer- en ontwikkelopgave samenwerken aan de vertaling van de visie Gezond Stedelijk Leven voor iedereen en de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.

We zien veel kansen om bij het beheer van de openbare ruimte aan te sluiten bij het vooruitstrevende karakter van onze gemeente om te werken aan een gezonde en veilige fysieke leefomgeving. En via de openbare ruimte bij te dragen aan ambities op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit, klimaat, biodiversiteit, toegankelijkheid en het tegengaan van ongelijkheid. In verschillende grootschalige vervangingsprojecten hebben we de afgelopen jaren door extra inspanningen al bij kunnen dragen aan de ambities van onze gemeente. Door deze nota heen, staan kaders met voorbeelden van zowel geslaag- de projecten, als projecten die we in de toekomst anders en beter willen aanpakken.

Ontwikkelend beheer

Al de genoemde gemeentelijke ambities hebben consequenties voor de gewenste inrichting, het gebruik en het onderhoud van de openbare ruimte. De afgelopen jaren zien we dat het vakgebied van beheer zich heeft ontwikkeld van een voornamelijk technische aangelegenheid (functioneel beheer) naar een werkveld waar steeds meer aandacht is voor tevredenheid en betrokkenheid van de gebruikers van de openbare ruimte. Denk aan de ontwikkeling van speelplekken, waarbij het van belang is dat de speelplek meegroeit met de veranderende behoefte van de inwoners in een wijk. Ontwikkelend beheer betekent dat er vanuit een (nog) bredere scope naar de toekomst van de openbare ruimte moet worden gekeken.

Flexibele, multifunctionele en modulaire openbare ruimte

We zijn steeds meer bezig om de openbare ruimte flexibel en multifunctioneel in te richten. Bij de aanschaf van deze inrichting wordt het gemeentelijk beleid voor gebruik van duurzame materialen en circulariteit (nota Utrecht Circulair 2020-2023) toegepast. We kennen in Utrecht al veel voorbeelden waarbij we de inrichting van de openbare ruimte voor een kortere of langere periode aanpassen, zodat deze optimaal aansluit bij de gebruiksbehoefte. Hierbij valt te denken aan de verzinkbare openbare toiletten (Uriliften), bankjes die gemakkelijk in zijn geheel zijn te verplaatsen, of lantaarnpalen waarbij de verlichtingmodules makkelijk te vervangen zijn door andere modules. Ook de trappen van de Jaarbeurs zijn een vorm van flexibele en daarmee multifunctioneel te gebruiken ruimte; trappen van en naar het Station, zitruimte tijdens de lunchpauze en podium bij evenementen. Ook de betonrand langs de Rooseveldboulevard is multifunctioneel te gebruiken, bijvoorbeeld als zitplek of als een randje voor kinderen om op te spelen of te lopen.

In grote gebiedsontwikkelingen zoals Leidsche Rijn en het Stationsgebied wordt al middels placemaking de ruimte tijdelijk ingericht. Zo kan de sportcontainer makkelijk worden verplaatst en bestaan het skatepark en de freerunbaan uit een modulair systeem dat gemakkelijk naar een andere plek kan worden verplaatst. Ook op andere plekken in de stad zijn inmiddels tijdelijke sportcontainers geplaatst, namelijk in Sportpark Zuilense Vecht en in Park de Gagel. Ook de principes 'groen tenzij' en 'onverhard tenzij' zorgen ervoor dat de openbare ruimte multifunctioneler gebruikt kan worden. Zo draagt het vergroenen en klimaatbestendig maken van speelplekken bij aan een multifunctionelere openbare ruimte. Immers, de speelplekken worden aantrekkelijker, dragen bij aan de tijdelijke opvang van water en kunnen zorgen voor koele plekken in de buurt voor jong en oud op warme dagen.

Verbinding met ambities op andere beleidsvelden

Ontwikkelend beheer betekent dus dat objecten in de openbare ruimte niet ~~alleen worden vervangen, maar ook direct worden verbeterd~~ standaard worden vervangen door nieuwe objecten met dezelfde functionaliteit, maar zoveel mogelijk worden vervangen door objecten die tegemoet komen aan de veranderende behoeften in de maatschappij (o.a. de thema's in Gezond Stedelijk Leven) en deze behoeften op een zo duurzaam mogelijke manier invullen. Hierbij passen we de nota Inkoop- en Contractmanagement (doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht) uit 2020 toe.

We streven ernaar om steeds invulling te geven aan de ambities uit andere beleidsnotities die van invloed zijn op de openbare ruimte. Denk hierbij aan: het streven naar een gezonde leefomgeving (nota "Gezondheid voor iedereen, volksgezondheidsbeleid 2019-2023"), het streven naar een diervriendelijke openbare ruimte (nota Dierenwelzijn), het streven naar een toegankelijke openbare ruimte, (agenda "Utrecht voor iedereen toegankelijk"), het gebruik van duurzame materialen, duurzaam opgewekte stroom etc. (nota Utrecht Circulair 2020-2023). Hiertoe behoren ook de (op dit moment) nog aan te bieden Visie Klimaatadaptatie en Visie Water en Riolering.

Zo creëren we een fysieke leefomgeving die de gebruikers stimuleert om te sporten, te spelen en elkaar te ontmoeten in een aantrekkelijke, groene openbare ruimte, waarbij mensen zo weinig mogelijk last hebben van hittestress en wateroverlast. Kortom, een openbare ruimte die bestand is tegen klimaatontwikkelingen en bijdraagt aan Gezond Stedelijk Leven voor iedereen.

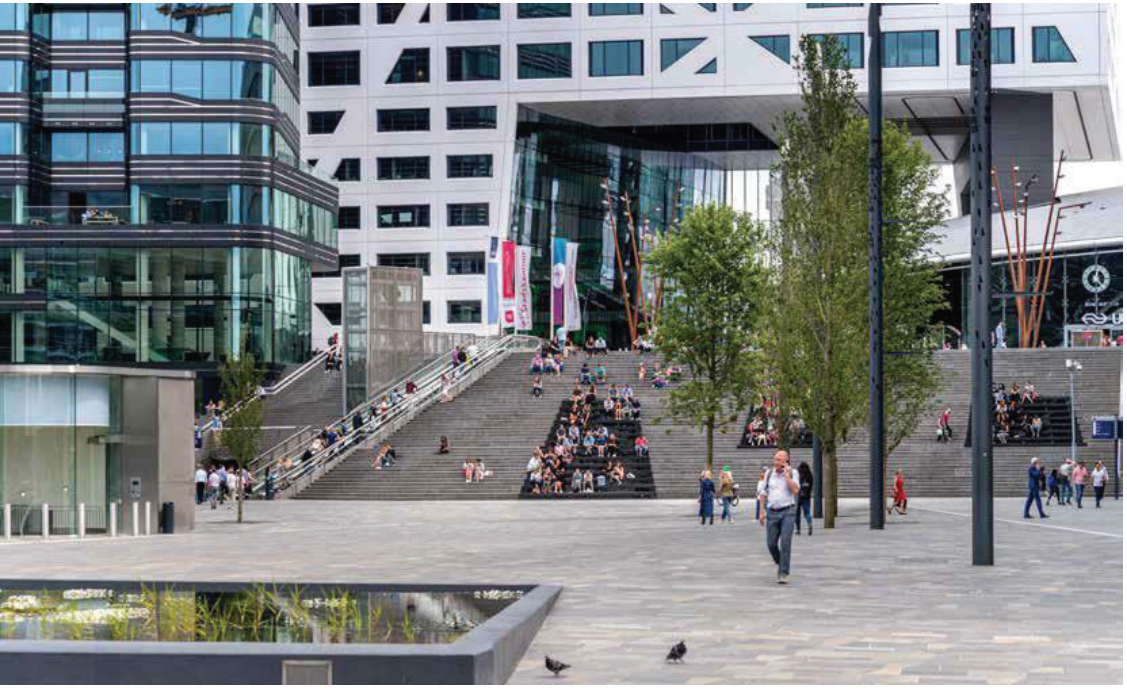
Dit geldt niet alleen voor gebieden waar grootschalig wordt vervangen. Ook in het dagelijks onderhoud liggen er veel kansen om bij te dragen aan een gezond, veilig en inclusief Utrecht. Door bijvoorbeeld in het groenonderhoud te werken met mensen uit de Participatiewet, door op een andere manier te maaien waardoor we biodiversiteit kunnen stimuleren en door andere materiaalkeuzes te maken.

Uitwerking van ontwikkelend beheer

Ten behoeve van het integrale werken, gaat Stadsbedrijven groot onderhoud en vervangings-investeringen integraal programmeren. Dat vraagt om een meerjarige programmering van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, zodat er vanuit andere initiatieven en opgaven (van binnen en buiten de gemeentelijke organisatie) tijdig op aangehaakt kan worden. Voor een deel van de objecten, met name riolering gebeurde dit al en werd zo 'werk met werk' gemaakt. Deze integrale programmering van groot onderhoud en de vervangingsopgaaf van objecten zal in eerste instantie gaan over de komende vijf jaar.

Een dergelijke planperiode is noodzakelijk om ontwikkelend te beheren, omdat op deze manier voldoende tijd ontstaat om ambities en opgaven te verbinden aan groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Bestemmingsplannen en participatietrajecten vergen al snel enkele jaren, voordat over gegaan kan worden naar realisatie. Dat betekent dat planperioden van een jaar (zoals in het verleden veel werd gehanteerd binnen de beheersorganisatie) te kort zijn voor andere initiatiefnemers om in mee te gaan. Komende jaren zal de tijdshorizon van de programmering verder worden uitgebreid, om trajecten met een nog langere aan-looptijd (zoals projecten in het kader van de warmtetransitie) ook mee te kunnen nemen.

De gemaakte programmering zal vervolgens op gebiedsniveau afgestemd worden met belanghebbenden, om een werkbaar schaalniveau te bereiken en een prioritering aan te kunnen brengen. Hiervoor is intensievere samenwerking nodig tussen de beheerorganisatie en de ontwikkelorganisatie op het gebied van de openbare ruimte. Maar ook moet afstemming worden gezocht met de ontwikkelaars en beheerders van

> Voorbeeld:

Wanneer in een bepaalde straat de riolering vervangen moet worden, onderzoeken we gelijk of dit zodanig gepland kan worden dat de weg ook gelijk gerenoveerd of vervangen kan worden. Dat is 'werk met werk' maken. Ontwikkelend beheer houdt in dat er dan bijvoorbeeld ook gelijk gekeken wordt welke andere opgaven en ambities er in dit gebied liggen, die tegelijkertijd meegenomen kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan het herinrichten van de weg van 50 km/uur naar 30 km/uur. Dit zorgt er voor dat de luchtkwaliteit verbetert en de geluidshinder afneemt, waarbij ook de mogelijkheid van infiltratie van hemelwater en het zoveel mogelijk vervangen van asfalt door groen wordt meegenomen.

De Utrechtse openbare ruimte dient bestand te zijn tegen de gevolgen van klimaat-ontwikkelingen

de ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen), zoals nutsvoorzieningen. Ten slotte is de betrokkenheid van inwoners van belang. In eerste instantie komt de inbreng van bewoners via de initiatieven die wijken naar voren brengen in de programmeringsfase, maar bij de voorbereiding van projecten zullen de inwoners vanzelfsprekend ook direct betrokken worden. In de praktijk blijkt dat er soms onvoldoende budget is voor de financiering van al de ambities en opgaven die er liggen vanuit het beleid. Dat vraagt om keuzes bij de formulering van integrale projecten.

In de uitvoeringsfase zal regie gevoerd moeten worden op de integrale beheerprojecten, omdat er binnen die projecten afhankelijkheden zijn tussen partners/partijen en de verschillende onderdelen in een project. De vertraging die hieruit kan voortvloeien moet door het voeren van regie worden voorkomen, omdat die vertraging kan leiden tot overlast, risico's en kostenverhoging.

Verder is voor een goede inrichting en beheer van de bovengrond, ook een goede inrichting en beheer van de ondergrond noodzakelijk. De ondergrond is namelijk mede bepalend voor hetgeen wat er boven de grond gebouwd en ingericht kan worden. Dat betekent dat er regie nodig is op de inrichting van die ondergrond, om ambities te kunnen realiseren. Mede omdat we in Utrecht steeds meer de hoogte en de diepte ingaan, het aantal kabels en leidingen toeneemt en er nieuwe ruimtevragers zijn, zoals koude- warmteopslag. Ook vergroening (bijvoorbeeld ruimte voor de wortels van bomen) vraagt om een goede inrichting en beheer van de ondergrond. De structurele aandacht voor de ondergrond staat nu nog in de kinderschoenen, maar vraagt van ons dat we goed naden- ken over hoe we de ondergrond inrichten, toezicht houden op het gebruik en beheren.

Gemeente Utrecht

De Dafne Schippersbrug

De Dafne Schippersbrug is een unieke brug die meerdere functies integreert. Het dubbele grondgebruik – de vloer van het fietspad is het dak van de school – maakt dat eenvoudig onderhoud niet volstaat.

Deze andere manier van werken (ontwikkelend beheer) heeft invloed op de benodigde kennis en houding van de organisatie. Het toevoegen van capaciteit en competenties voor strategisch beheer, beheerbeleid, integrale programmering en de regievoering door Stadsbedrijven, zijn voorwaarden voor het daadwerkelijk kunnen uitvoeren van ontwikkelend beheer. Er worden in de organisatie daarom plannen gemaakt en acties ondernomen om hier invulling aan te geven. De financiële behoeften die voortvloeien uit de visie zijn opgenomen in de financiële behoefte en daarmee onderdeel van de financiële strategie (zie hoofdstuk 4).

Overigens zal beheer natuurlijk ook zorg blijven dragen voor het goed onderhouden van de openbare ruimte met het oog op veiligheid, functionaliteit en een positieve beleving van inwoners. Niet in de laatste plaats staat beheer ook al jaren voor het zorgvuldig omgaan met het kapitaal dat de gemeente heeft geïnvesteerd in de openbare ruimte.

Bijvoorbeeld middels het integreren van de ondergrond in omgevingsplannen en het gebruik van mantelbuizen, zodat we ook het beheer én toezicht op een duurzame manier tegen aanvaardbare investeringen kunnen uitvoeren en organiseren. Dit vraagt om een versterking van de organisatie. Ter vergelijking: in Utrecht houden slechts enkele personen zich bezig met de ondergrond, terwijl dat er in Rotterdam ongeveer 50 zijn.

Een aandachtspunt is de samenwerking tussen de beheerorganisatie en de ontwikkel-organisatie. Om ontwikkelend beheer goed vorm te geven is het noodzakelijk om elkaar goed te betrekken in de werkprocessen die leiden tot de programmering en uitvoering van integrale projecten. Hierin worden in 2020 en 2021 de benodigde stappen gezet. Er is reeds een Stuurgroep Openbare Ruimte opgericht. De stuurgroep is een platform op IRM'ers-niveau (Integraal Resultaatverantwoordelijke Managers) voor het behandelen van en besluiten over onderwerpen binnen de openbare ruimte, die de afzonderlijke opgaven en/of organisatieonderdelen overstijgen, zoals de bedoelde werkprocessen voor de integrale programmering.

De kwaliteit van de openbare ruimte is van belang voor de gezondheid en welzijn van onze inwoners

Onderhoud en herinrichting Orinocodreef

Wanneer: 2016-2021
Waar: Overvecht
Wie: Stadsbedrijven, Ruimte, Wijken, Buurt

In 2016 wordt geconstateerd dat de verharding van de Orinocodreef aan vervanging toe is. Vanuit Stadsbedrijven wordt het initiatief genomen om ‘werk met werk’ te maken. Het onderhoud van de verharding zou gecombineerd moeten worden met het versmallen van het wegprofiel en snelheidsbeperkende maatregelen. Vanuit Wijken wordt aangegeven dat de bewoners meer speel-en leefruimte willen met brede trottoirs, meer groen en verbeterde waterafvoer. Partijen binnen de gemeente worden bij elkaar gebracht, maar er ontstaat discussie over opdrachtgeverschap en risico-verdeling, waardoor het proces vertraagt. Uiteindelijk gaat een deel van het budget verloren, doordat het ergens anders aan wordt uitgegeven. Daarnaast is er binnen de gemeente geen capaciteit beschikbaar om dit project integraal aan te sturen. In 2019 ligt er wel een plan, maar is er geen zicht op uitvoering. In 2020 staat vanuit Stadsbedrijven ook de vervanging van de riolering op het programma. Indien er voldoende budget beschikbaar is vanuit Ruimte en Wijken, kan het plan in 2021 volledig worden uitge-voerd. Dan wordt het onderhoud en de vervanging van de verharding, de riolering, de openbare verlichting, het groen gecombineerd met het verbeteren van de veiligheid en de wensen van de buurt.

3. Onderhouds- en vervangingsbehoefte

In de afgelopen periode hebben we hard gewerkt aan het in beeld brengen van de basis. De Utrechtse openbare ruimte telt duizenden objecten, variërend van wegen tot speeltoestellen. Al deze openbare ruimte moet worden onderhouden en beheerd, om de stad goed te laten functioneren. Om te bepalen wat de structurele financiële onderhouds- en vervangingsbehoefte is, is het noodzakelijk om te weten welk deel in beheer is van de gemeente Utrecht, welke kwaliteit er wordt gerealiseerd, wat de kwaliteitsambities zijn en wanneer de openbare ruimte moet worden vervangen. Indicatoren die we daarvoor gebruiken zijn de hoeveelheden van het areaal, de leeftijden, kwaliteitsambities en wat de huidige kwaliteit is. Daarnaast is bepaald, aan de hand van inspecties, wat het achterstallig onderhoud is en hoe die is opgebouwd. Naast de gemeten kwaliteit van de openbare ruimte is ook in kaart gebracht in hoeverre inwoners tevreden zijn.

3.1 Hoeveel openbare ruimte hebben we?

Wat hebben we in beheer? Deze vraag is essentieel om te beantwoorden wat de onderhouds- en vervangingsbehoefte is. In de openbare ruimte staat een groot aantal objecten. In figuur 1 is te zien dat het zwaartepunt van het areaal voor de gemeente Utrecht, net als bij elke gemeente, ligt op het beheren van het groen, bomen en de verhardingen.

groen	verharding	oppervlakte-water	beeldende kunst	civiele constructies
12.360.000 m²	13.151.949 m²	816 ha	421 st	2.847 st

bomen	openbare verlichting	VRI	speelobjecten	wegmarkeringen en bebording
159.000 st	56.578 st	441 st	5.116 st	148.095 st

Figuur 1: Overzicht areaal gemeente Utrecht

*** er is geen symbool voor riolering. Riolering hoort bij 'Water- en rioleringsvisie'**

> Wat is de openbare ruimte

De 'openbare ruimte' zoals in deze nota beschreven, bestaat uit:

- openbaar toegankelijke buitenruimte;
- in beheer en onderhoud van de gemeente Utrecht (dat wil zeggen de gemeente Utrecht houdt het in stand en heeft hiervoor middelen beschikbaar).

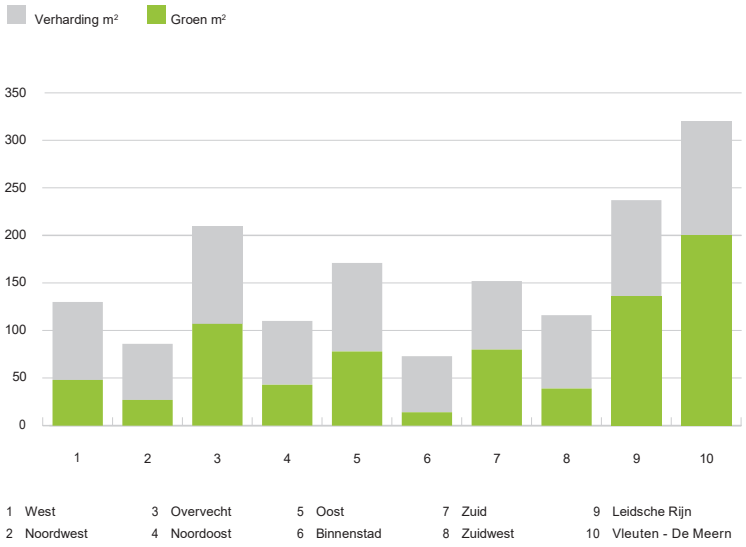
Busstation Leidsche Rijn in de avond

Voorbeeld van een project waarbij het gebruik van het materiaal en de installaties, technisch gezien steeds complexer worden en dus meer specialistische kennis vraagt voor het onderhoud en de instandhouding.

3.1.1 Openbare ruimte per wijk

Per wijk verschilt de hoeveelheid openbare ruimte. Figuur 2 geeft de verhoudingen groen en verharding per wijk aan. Vooral in de nieuwere wijken als Leidsche Rijn en Vleuten – De Meern is relatief veel openbare ruimte. Dit komt doordat hier een groot deel van de wijk niet is bebouwd of bestaat uit buitengebied. In de binnenstad is er weinig groene openbare ruimte. Door de structuur van de binnenstad zal het aantal vierkante meters nooit sterk toenemen. Maar er ligt wel een opgave om met gerichte vergroening bezoekers en inwoners van de binnenstad een aangenamere ervaring te bieden. Zeker gezien de toenemende kans op hittestress tijdens warme dagen.

Daarnaast komen er tot 2040 in Utrecht naar schatting nog 60.000 woningen bij. Dit biedt veel kansen om bijvoorbeeld op huidige bedrijventerreinen, met nu nog minimale hoeveelheden openbare ruimte en groen, meer en betere openbare ruimte te maken. Hiermee wordt bijgedragen aan de doelstellingen van de gemeente om te werken aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.

Figuur 2: Verhouding verhardingen en groen in vierkante meter per wijk

openbare verlichting

Renovatie klassieke openbare verlichting: de Steegarmatuur

Wanneer: 2018 - 2019
Waar: Historische binnenstad
Wie: Gemeente

In 2019 is het typisch Utrechtse Steegarmatuur geheel gerenoveerd en omgebouwd naar led. Hiermee leveren we een bijdrage aan circulariteit, doordat het oorspronkelijke ontwerp behouden blijft. Dit kenmerkende armatuur wordt toegepast sinds de jaren 60 (vorige eeuw) in de historische binnenstad van Utrecht. De armaturen zijn niet alleen geheel opgeknapt maar ook constructief verbeterd waardoor ze eenvoudiger te onderhouden zijn, maar ook eenvoudiger te fabriceren door slimmere sluitingen en bevestigingen. De oude lampen zijn vervangen door moderne led-units waarvan het bijzondere is dat ze niet, de vaak bij led voorkomende hoge helderheid hebben, maar een warmere en minder hinderlijke uitstraling. Hierdoor neemt de effectiviteit van het armatuur ook toe. Het nieuw opgenomen vermogen is 25 Watt en wordt gedimd in de nachtelijke uren. Het vermogen van het oude armatuur is 40 Watt. De eerste armaturen zijn vorig jaar geplaatst in de hofjes van de Keukenstraat.

Gemeente Utrecht

3.2 Wat is de leeftijd van de openbare ruimte?

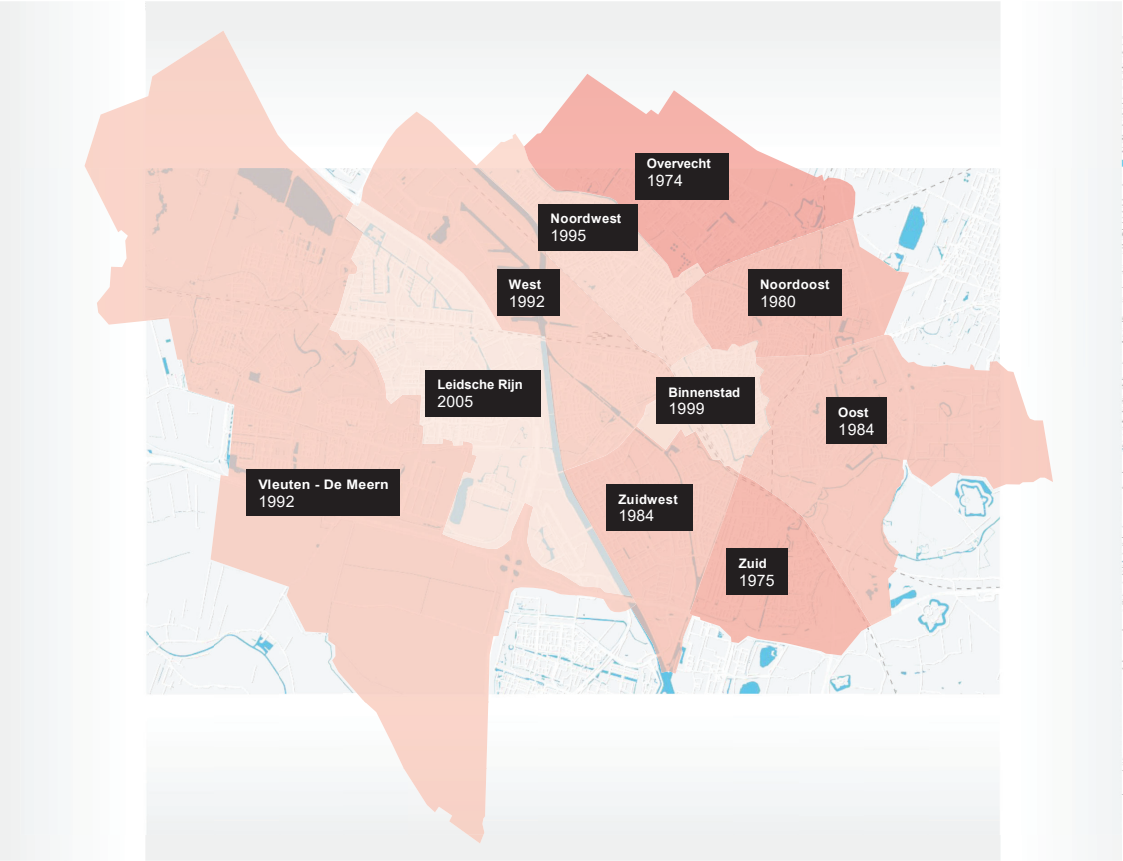
De openbare ruimte heeft geen oneindige levensduur; noch technisch, noch maatschappelijk bezien. Door regelmatig onderhoud uit te voeren, proberen we de technische levensduur te verlengen. Als een object in de openbare ruimte het einde van de technische levensduur bereikt, kan deze niet meer met (groot) onderhoud in stand worden gehouden. Het object moet dan opnieuw worden aangelegd ('vervangen'). Dat is een opgave en een toenemend probleem voor heel naoorlogs Nederland. Ook in Utrecht is veel van de openbare ruimte aangelegd in de jaren zestig van de vorige eeuw. Veel van de objecten in de Utrechtse openbare ruimte beginnen op leeftijd te raken en vragen om vernieuwingen. Het kan zijn dat de openbare ruimte simpelweg te oud of versleten is. Maar ook veranderende maatschappelijke wensen en groei van de stad als geheel, leiden tot een vraag om ingrijpen, waarbij we nieuwe functies en gebruiksmogelijkheden mogelijk maken. En tot slot verandert ook onze smaak. De inrichting van 30, 40 of 50 jaar geleden wordt, afhankelijk van het object, nu soms te sober, gedateerd, ouderwets en onaantrekkelijk gevonden.

3.2.1 Theoretische levensduur

De leeftijd levert een theoretische voorspelling van de periode waarin de openbare ruimte moet worden vervangen. Met name voor verhardingen biedt dit meer inzicht in de onderhouds- en vervangingsbehoefte voor de toekomst. Hierbij baseren we ons op landelijke kennis van ervarings- en gedragsmodellen ontwikkeld door het landelijk kenniscentrum voor de openbare ruimte CROW.

In figuur 3 zijn de gemiddelde aanlegjaren te zien van de verhardingen in de gemeente Utrecht. Te zien is dat met name in Overvecht en Zuid (o.a. Kanaleneiland) al een groot deel van de verhardingen vervangen had moeten worden. In deze wijken zijn al initiatieven gestart voor herinrichting. Waarbij wij al kunnen aansluiten om werk met werk te maken. Wanneer we de leeftijden van verhardingen bekijken op basis van het aanlegjaar, dan zien we dat al een groot deel van de verhardingen ouder is dan veertig jaar en theoretisch vervangen had moeten worden.

Wanneer verhardingen te lang blijven liggen, zoals nu gebeurt, kunnen ze nog wel op niveau worden gehouden, maar nemen de onderhoudskosten toe. Het risico van uitstel van vervanging is dat er vaker dagelijks onderhoud (reparaties oneffenheden) en groot onderhoud (aanbrengen nieuwe deklagen) moet plaatsvinden. Vaak wordt in dit geval de vergelijking getrokken met een houten raamkozijn waar overheen wordt geschilderd, terwijl de kozijnen van binnen aan het rotten zijn.

Figuur 3: Gemiddelde aanlegjaar verhardingen per wijk

Leeftijd is een indicator waarmee we kwaliteit en de onderhouds- en vervangingsbehoefte voorspellen. De wijze van aanleg, de duurzaamheid van de gebruikte materialen en de gebruiksintensiteit zijn factoren die de kwaliteit beïnvloeden en daarmee de feitelijke levensduur bepalen

3.2.2 Vooruitzien met leeftijd, handelen op kwaliteit

Leeftijd is een eerste indicator waarmee we kwaliteit en de onderhouds- en vervangingsbehoefte kunnen voorspellen. De wijze van aanleg, de duurzaamheid van de gebruikte materialen en de gebruiksintensiteit (bijvoorbeeld van zwaar verkeer) zijn belangrijke factoren die de kwaliteit beïnvloeden en daarmee de feitelijke levensduur bepalen. Om die reden wordt de theoretische analyse aangevuld met inspectiegegevens. Deze inspectiegegevens zijn leidend voor het bepalen van de behoefte aan groot onderhoud en vervanging op de korte termijn.

Voor de korte termijn (tot 4 jaar) wordt de onderhouds- en vervangingsbehoefte bepaald op basis van inspecties van de kwaliteit van de openbare ruimte. Alle gegevens worden bijeengebracht in beheerssystemen. Vervolgens wordt dit afgezet tegen de door de raad vastgestelde normen en de normen van het CROW. Door de inspecties kan nauwkeurig worden bepaald welke inspanningen nodig zijn om het onderhoud uit te voeren, vervangingen te ramen en achterstallig onderhoud te berekenen.

Voor veel objecten in de openbare ruimte blijken inspecties op basis van kwaliteit, zoals beschreven in paragraaf 3.3, een betere indicator te zijn voor het bepalen van de onderhoudsbehoefte. Hier is niet (of minder) sprake van een vervangingsgolf op basis van aanlegjaren.

Inspecties zijn dan ook een cruciaal onderdeel van het beheer van de openbare ruimte. Met inspecties hebben we zicht op de actuele conditie van objecten in de openbare ruimte en dat vormt, zoals blijkt uit het voorgaande, een belangrijke basis om conditie en risico's te monitoren en de benodigde maatregelen en kosten voor de komende jaren te programmeren.

Renovatie openbare ruimte (loopdekken) Albert van Dalsumlaan

Wanneer: 2017-2019
Waar: Utrecht-Oost
Wie: Gemeente, 19 Verenigingen van Eigenaren

Bij dit project is de ‘openbare ruimte’ vastgekoppeld aan de onderliggende gebouwen. En dat zijn privé-eigendommen. Bij 19 woningblokken, ongeveer 450 adressen, ligt ongeveer 4000 m2 (ruim een half voetbalveld…) aan gietasfalt over garageboxen en bergingen. Dit heet een loopdek. Jarenlang was onduidelijk wie er voor welk stuk onderhoud van dit loopdek verantwoordelijk was.

In het verleden stonden gemeente en bewoners lijnrecht tegenover elkaar. Want wie draait op voor het onderhoud en dus de kosten? Na gedegen onderzoek naar schades aan de garageboxen en bergingen, besloot de gemeente het voortouw te nemen in het onderhoud van de loopdekken. Tijdens het onderzoek naar de schades bleek namelijk dat de bouwkundige details van de loopdekken niet goed zijn. Hierdoor kon regenwater in de constructie komen en uiteindelijk zorgde dit voor lekkages naar onderliggende gebouwen.

Daadwerkelijk starten met het onderhoud was niet gemakkelijk; de 19 Verenigingen van Eigenaren moesten op een lijn komen en bewaakten bij het vervangen van het gietasfalt allemaal het belang van hun eigen eigendom. Het lukte om alle partijen om de tafel te krijgen en het vertrouwen van (de Verenigingen van) Eigenaren te winnen. Alle 19 VvE’s werkten mee.

Alle bouwkundige details zijn nu aangepast zodat het regenwater niet meer in de constructie loopt. Behalve 4000 m2 gietasfalt zijn er ook 1300 meter aan afdekkappen (van aluminium en beton) vervangen en 150 nieuwe regenafvoeren. 1200 m2 voegwerk, 450 meter hekwerk en een complete loopbrug van 25 meter tussen twee woningblokken zijn vervangen. Bewoners hebben actief meegedacht in de uitvoering om zo de overlast te verminderen. Na afloop van de werkzaamheden per woonblok, zijn borden opgehangen met gebruikersregels. Zo houdt de gemeente samen met de bewoners, de loopdeken zo lang mogelijk in goede staat. Het project is eind 2019 afgerond.

3.3 Welke kwaliteit willen we realiseren in de openbare ruimte?

De gemeente zorgt er in beginsel voor dat de gehele openbare ruimte op een basis onderhoudskwaliteitsniveau wordt onderhouden. In de afgelopen jaren (2005, 2013) zijn er door de raad besluiten genomen over het kwaliteitsniveau van het onderhoud in de openbare ruimte. In 2016 is via de Commissiebrief S&R: Beeldkwaliteit openbare Ruimte; van KIOR naar CROW de raad geïnformeerd over de overstap van de Utrechtse KIOR-methodiek naar de CROW-beeldmaatlatten.

Door middel van een groot aantal ‘beeldmaatlatten’ omschrijft deze systematiek 5 niveaus (van A+ tot D) van beeldkwaliteit. Hierbij geldt dat A+ het hoogste niveau is en D de laagste. Voor de metingen betekent dit dat wanneer 90% van de openbare ruimte voldoet aan het vastgestelde niveau, het niveau is gehaald conform het CROW. Op basis van de in eerdere jaren vastgestelde ambitieniveaus, geeft de raad sturing aan de kwaliteit die wordt gerealiseerd buiten op straat. Hoe hoger het niveau, hoe hoger de beheerinspanning en het bedrag dat moet worden besteed om de kwaliteit in lijn te brengen met de afgesproken ambities in de nota Kwaliteit Openbare Ruimte. ~~te halen.~~

Het ambitieniveau voor de openbare ruimte in gemeente Utrecht is CROW-score ‘B’, met ‘A-accenten’ op een aantal bewuste plekken in de gemeente zoals aangegeven in de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte. Deze basiskwaliteit garandeert dat de openbare ruimte veilig en functioneel en prettig in gebruik is. De ‘A-accenten’ zijn gericht op het vergroten van de beleving van de openbare ruimte en gaan in de praktijk vooral over meer reiniging (zwerfafval en onkruid op verharding) en meer aandacht voor straatmeubilair (banken, afvalbakken). Op bedrijventerreinen wordt het groen vanaf 2021 onderhouden op CROW-niveau C.

	CROW-niveau	Uitzonderingen
Grijs	B	Geen
Groen	B	~~Groen dat is opgeknapt in het kader van het Groenstructuurplan wordt onderhouden op CROW-niveau A.~~ Bedrijventerreinen op CROW-niveau C.
Schoon	B	Winkel- en wandelgebied binnenstad, stationsgebied, winkelcentra, centrum Leidsche Rijn en alle parken worden onderhouden op CROW-niveau A.

Tabel 1: Vastgestelde kwaliteitsambities

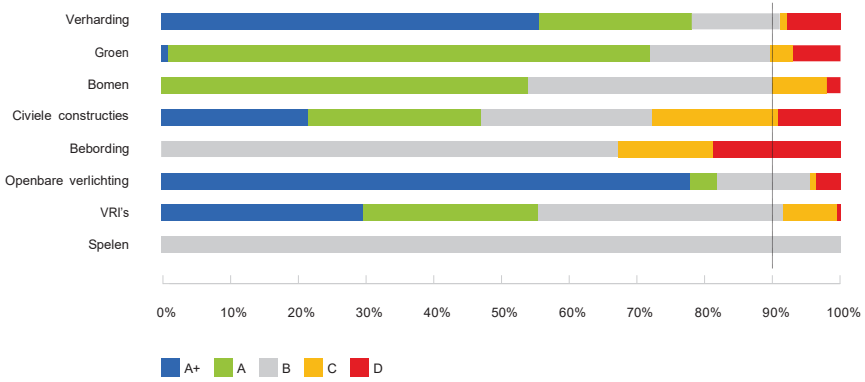
Gemeente Utrecht

3.4 Welke kwaliteit realiseren we in de openbare ruimte?

Het is belangrijk om de kwaliteit van het areaal te monitoren. Zo kunnen we achterhalen of we voldoen aan de wettelijk gestelde eisen conform het BBV en of we de ambities halen, zoals die door de raad zijn gesteld. De kwaliteit van het areaal relateren we dan ook vooral aan deze twee doelstellingen.

Er geldt namelijk een harde ondergrens, die in de hele openbare ruimte moet worden gegarandeerd. De ondergrens wordt bepaald door de wettelijke zorgplicht die in het Burgerlijk wetboek en de Wegenwet is belegd bij de gemeente. Dit komt er op neer dat de gebruiker altijd op een normale, ongehinderde en veilige manier van de openbare ruimte gebruik moet kunnen maken. De gemeente draagt hiervoor continue zorg en voorkomt schades en aansprakelijkheidsstellingen. Bij de ondergrens hoort ook het voorkomen van kapitaalvernietiging. Te weinig of te laat onderhoud mag niet leiden tot hogere kosten of een kortere levensduur. Als praktisch hulpmiddel hierbij stellen we dat de onderhoudsniveaus niet onder het CROW-niveau C mogen komen. Wanneer dit wel gebeurt is er sprake van kapitaalvernietiging.

Figuur 4: overzicht kwaliteit openbare ruimte volgens CROW-beeldkwaliteitsmaatlatten. Areaal dat niet 90% scoort op A en B-niveau heeft achterstand op ambitieniveau. Areaal dat aangemerkt is als D is achterstallig onderhoud op basis van wet- en regelgeving. Voor Spelen geldt dat de speelobjecten vier keer per jaar worden geïnspecteerd en op basis hiervan op B-niveau worden gehouden.

Door het CROW zijn de wet- en regelgeving geborgd in de normen en beheersystematieken, die ook in Utrecht worden gebruikt. De arealen die een beoordeling op D-niveau hebben conform de beeldkwaliteitsmaatlatten van het CROW rekenen we tot het wettelijk achterstallig onderhoud. Om dit terug te brengen naar het ambitieniveau, zijn investeringen in groot onderhoud en/of vervangingen nodig.

Ook kan het zijn dat er wel voldaan wordt aan wet- en regelgeving, maar er achterstallig onderhoud is op de door de raad vastgestelde beeldkwaliteiten. Er is dan sprake van achterstallig onderhoud op de ambitie. De vastgestelde ambitie voor Utrecht is CROW-beeldkwaliteit B met een toegestane vastgestelde afwijking van 10% van het areaal. In figuur 4 is te zien dat er voor civiele constructies, bebording en groen achterstallig achterstand is op de ambitie.

Ook zien we in figuur 4 figuur dat een deel van de openbare ruimte wordt beoordeeld met een D. Een groot deel van de bebordingen scoort een D-kwaliteit, maar het vervangen van bebording is relatief goedkoop in vergelijking met civiele constructies en verhardingen. Verder zie je in de figuur dat er op de civiele constructies en bij verharding ook een percentage scoort op D-niveau. In de volgende paragraaf wordt dieper ingegaan op de betekenis van deze kwaliteitsmetingen voor de bepaling van het achterstallig onderhoud in de gemeente Utrecht.

3.5 Welk deel is achterstallig onderhoud?

In de vorige paragraaf concludeerden we dat een deel van het areaal niet voldoet aan de wettelijke kwaliteit en een deel van het areaal niet voldoet aan het ambitieniveau dat is vastgesteld door de raad. Voor Utrecht betekent dit dat wanneer arealen niet voldoen aan de vastgestelde ambities (CROW-beeldkwaliteit B met een toegestane vastgestelde afwijking van 10% van het areaal) en de wet- en regelgeving (al het areaal met CROW-beeldkwaliteit D), er dan sprake is van achterstalligheid op vastgestelde kwaliteitsniveaus.

In de programmabegroting Openbare Ruimte en Groen is de financiële omvang van het achterstallig onderhoud als prestatie-indicator opgenomen. Een financiële inschatting van de benodigde werkzaamheden om het achterstallig onderhoud weer op orde te krijgen, komt uit op €45 miljoen tot €55 miljoen. Dit achterstallig onderhoud is in beeld gebracht door middel van inspecties. Inspecties geven namelijk inzicht in objecten, waarvan het onderhoud niet tijdig volgens het onderhoudsplan is uitgevoerd. In onderstaande tabel 1 is te zien dat het financiële achterstallig onderhoud vooral wordt veroorzaakt door verhardingen. Het onderhouden en vervangen van verhardingen is duur, waardoor het achterstallig onderhoud voor dit type openbare ruimte snel oploopt.

Objectsoort	Achterstallig onderhoud	Zekerheidspercentage
Verhardingen	€ 35,7 mln	95% - 100%
Civiele constructies	€ 7,6 mln	90%
Groen	€ 5,6 mln	95% - 100%
Wegmarkeringen en bebording	€ 1,4 mln	70%
OVL / VRI / Installaties	-	95% - 100%
Spelen	-	95% - 100%
Totaal	€ 50 mln	90%
Totaal met bandbreedte	€ 45 mln - € 55 mln	100%

Tabel 2: verdeling achterstalligheid per beheerdiscipline

Het zekerheidspercentage geeft een indicatie van de betrouwbaarheid van het bedrag aan achterstallig onderhoud. Dit percentage is gebaseerd op hoe goed alle objecten in beeld zijn, zowel wat betreft het areaal als de kwaliteit. Een percentage van 95%-100% geeft aan dat alle objecten in beeld zijn. Bij kunstwerken is de kwaliteit van de oeverconstructies nog niet volledig in beeld, waardoor het zekerheidspercentage iets lager ligt (90%). Wegmarkeringen en bebording is 70%, omdat ook hier het areaal en de kwaliteit ervan nog niet volledig in beeld is.

Door de nu al bekende achterstalligheid te extrapoleren is bij deze twee objectsoorten het achterstalligonderhoud geraamd. Het achterstallig onderhoud is dus het totale bedrag dat nodig is per object, waarbij het zekerheidspercentage aangeeft welk deel van dit bedrag onderbouwd is door inspecties.

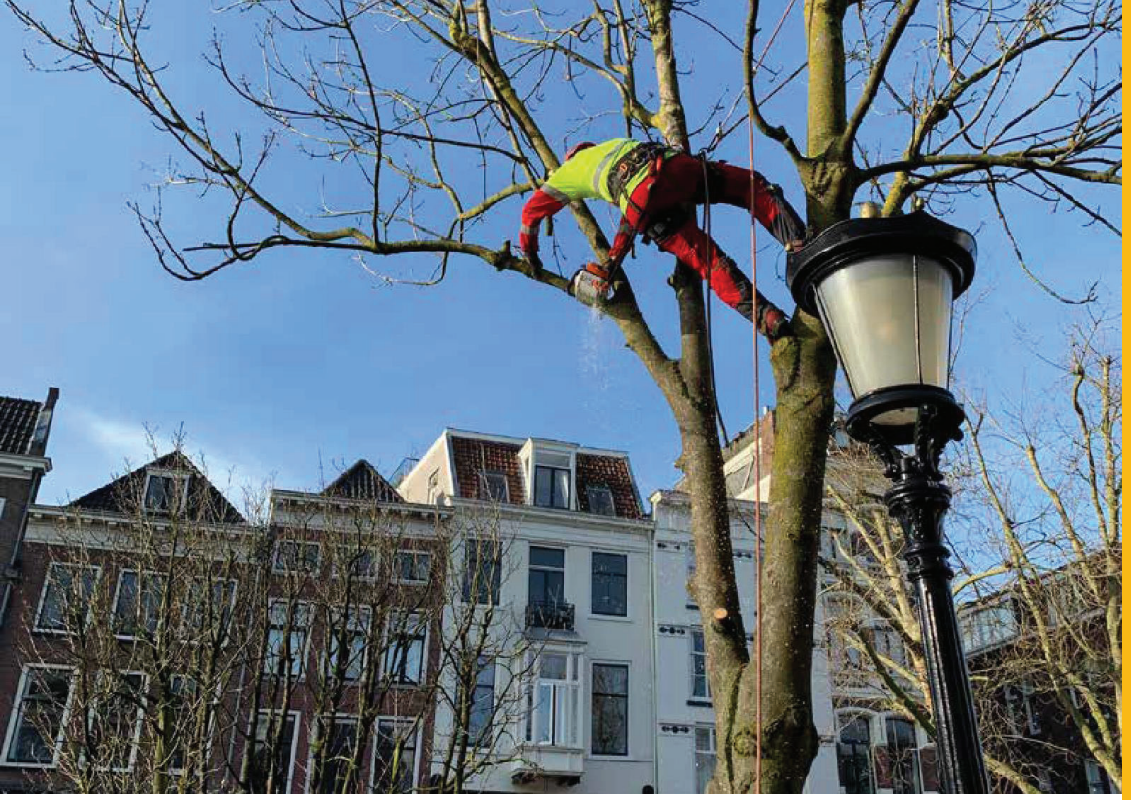

3.5.1 Ontwikkeling achterstallig onderhoud

Eind 2014 was het achterstallig onderhoud € 95 miljoen. Het achterstallig onderhoud raamden we eind 2018 op € 89 miljoen. Dit baseerden we op de uitkomsten van slechts gedeeltelijk uitgevoerde inspecties en daarom vooral op inschattingen van achterstallig onderhoud van de objecten die we toen in beeld hadden. In de programmabegroting is nu jaarlijks € 18,9 miljoen gereserveerd voor vervangingsinvesteringen waarmee de verwachting was dat de achterstand langzaam zou worden ingelopen met ongeveer één miljoen euro per jaar. In de nieuwe berekeningen zijn we het achterstallig onderhoud echter anders gaan waarderen, waardoor er een ander beeld ontstaat van de hoogte van het achterstallig onderhoud.

	Achterstallig Onderhoud eind 2014 (NGK 2016-2019)	Achterstallig onderhoud eind 2019 (Kadernota beheer OR)
1 Groen: openbaar groen, bomen en landgoederen	€ 11,7 mln	€ 6 mln
2a Verhardingen 2b Civiele constructie 2c Openbare verlichting 2d Verkeersregelinstallaties	€ 83,4 mln	€ 44 mln
Totaal	€ 95,1 mln	Tussen € 45 en € 55 mln

Tabel 3: Overzicht ontwikkeling achterstallig onderhoud

3.5.2 Verklaring verschil achterstallig onderhoud

We zijn het achterstallig onderhoud anders gaan waarderen en bekijken. De verklaring voor de daling van het achterstallig onderhoud is dan ook dat er het afgelopen jaar, dankzij de uitgevoerde inspecties, een beter inzicht is verkregen in het areaal en in de kwaliteit van dit areaal. Hierdoor kon de daadwerkelijke achterstand berekend worden. Met name voor de verhardingen is nauwkeurig in beeld gebracht waar het achterstallig onderhoud specifiek zit. Eerder werd een complete weg meegenomen in de berekeningen van achterstallig onderhoud, nu worden ze beoordeeld op wegvakniveau. Ook is er voor openbare verlichting anders gemeten dan voorheen. Bij de vorige berekeningen voor achterstalligheid is uitgegaan van de theoretische levensduur van de verlichting. Nu wordt gestuurd vanuit technische inspecties en rekenen we alleen de verlichting die ook daadwerkelijk vervangen moet worden. In 2016 waren er veel onzekerheden rondom de kwaliteit van het areaal. Deze onzekerheid is destijds vertaald in een hogere post onvoorzien in het volume achterstallig onderhoud. In bijlage 2 is er een overzicht gegeven van de huidige normen en inspectieregimes.

bomen

Vervangen bomen en vergroten biodiversiteit

Wanneer: Eerste fase oktober 2019 – maart 2020, tweede fase 2023
Waar: Carnegiedreef, Overvecht
Wie: Stadsbedrijven in samenwerking met bewoners en Natuur- en Milieugroep Overvecht

Op de middenbermen en tussen de fietspaden van de Carnegiedreef staan honderden bomen. Dit zijn Robinia's. 63 bomen hebben een onvoldoende toekomstverwachting. Samen met bewoners en Natuur- en Milieugroep Overvecht is een toekomstbestendig ontwerp gemaakt voor alle Robinia's op de Carnegiedreef. Ook is de bodem onderzocht en is nagedacht over de structuur waarin de bomen staan en de boomsoort.

Een deel van de Carnegiedreef, tussen de Marowijnedreef en Rio Negrodreef, ligt naast park de Gagel. De Carnegiedreef sluit in het nieuwe plan meer aan op het park. Verschillende boomsoorten staan niet meer in een strakke rij, maar zijn in groepjes geplant. Naast de Robinia's groeien daar straks ook berken, kersen, amberbomen en drie soorten esdoorn. Hiermee is de biodiversiteit van het gebied vergroot. Het andere deel van de bomen op de Carnegiedreef, tussen de Rio Negrodreef en Einsteindreef, blijft in een strakke structuur staan. Daar zorgen de honingboom en drie soorten Christusdoorn voor diversiteit.

We vervangen de bomen in twee fases. De eerste fase voeren we uit tussen oktober 2019 en maart 2020. Dan kappen we 35 bomen en planten we 46 nieuwe bomen. Dat doen we op de Carnegiedreef tussen de Rio Negrodreef en Einsteindreef. De tweede fase voeren we vier jaar later uit. Dan kappen we 28 bomen en planten we 21 nieuwe bomen. Dat betreft de Carnegiedreef tussen de Marowijnedreef en de Rio Negrodreef.

3.5.3 Conclusie

Slechts een klein deel van het areaal kampt met achterstallig onderhoud. Echter doordat Utrecht veel openbare ruimte heeft, is de achterstalligheid wel een forse kostenpost. Bij het wegwerken van het achterstallig onderhoud houden we rekening met het bereikbaar houden van de stad, de grootschalige herinrichtingsplannen en de financiële mogelijkheden die beschikbaar zijn. In hoofdstuk vier wordt in het financiële scenario uitgelegd hoe het achterstallig onderhoud, rekening houdend met de hiervoor genoemde randvoorwaarden, binnen een redelijke termijn van maximaal tien jaar weggewerkt kan worden. De keuze voor de tijdsperiode van tien jaar sluit aan bij de regels uit de BBV, dat vereist dat achterstallig onderhoud binnen een redelijke termijn weggewerkt dient te worden. De keuze voor deze tijdsperiode hangt tevens samen met de belastbaarheid van de organisatie en de stad. Indien voor een nog kortere periode gekozen zou worden, dan kan dat bijvoorbeeld invloed gaan hebben op de bereikbaarheid van de stad.

Ik rij dagelijks over de Waterlinieweg. Het ziet er allemaal heel degelijk en goed uit. Utrecht wordt zo goed bereikbaar. Complimenten gemeente

3.6 Hoe tevreden zijn inwoners over de openbare ruimte?

De tevredenheid wordt bepaald door kenmerken van de openbare ruimte en de activiteiten die er kunnen plaatsvinden, maar ook van de gebruiker zelf. Een rondje lopen met de hond, een middag buitenspelen, winkelen of zo snel mogelijk op je werk proberen te komen, stellen allemaal andere eisen. Verantwoorden op tevredenheid begint daarom met de erkenning dat niet iedereen in de gemeente hetzelfde wil en daarmee ook niet met hetzelfde tevreden zal zijn.

In algemene zin gaat het er om dat de openbare ruimte van Utrecht een positieve ervaring biedt. Daarbij telt het hele pakket: inrichting, gebruiksmogelijkheden, onder- houdskwaliteit, serviceniveaus en communicatie. In de programmabegroting Openbare Ruimte en Groen 2020 is naast het inspecteren van de beeldkwaliteit niveaus aan de hand van een schouw, ook de mening van inwoners over het schoonniveau van de gemeente als prestatie-indicator benoemd.

De waardering voor de verhardingen in de gemeente is 6,6. ~~Dit is hoger dan de vastgestelde minimale waardering van 6.2.~~ Al meerdere jaren achtereen blijkt dat ruim twee derde van de Utrechters (zeer) tevreden is over het groen in de buurt, zoals grasveldjes en bomen. Daarnaast laten de resultaten van de Utrecht monitor in 2018 een waardering zien op stadsniveau van 6,7 voor groen. Dit cijfer is sinds 2013 stabiel. ~~Hiervoor is geen ambitiecijfer geformuleerd. Uit de jaarlijkse enquête blijkt dat Utrecht op schoon een 6,5 scoort. Hiermee wordt voldaan aan de ambitie.~~

Met het aannemen van Motie 387- *Geen zesjescultuur wij willen een 7 scoren op de kwaliteit van de openbare ruimte* heeft de Utrechtse gemeenteraad het college opgeroepen zich in te spannen om minimaal een 7 te halen als het gaat om de bewonersbeleving van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het gebruik van de publieke ruimte wordt steeds intensiever. In de huidige omstandigheden levert een extra inspanning niet per definitie meer bewonerswaardering op. Met de inzet op ontwikkelend beheer en het versneld wegwerken van het achterstallig onderhoud in 10 jaar willen we de komende jaren een bijdrage leveren aan de verhoging van de kwaliteit en beleving van de openbare ruimte. Wij verwachten dat de waardering van inwoners geleidelijk omhoog zal gaan door het versneld uitvoeren van achterstallig onderhoud en door realisatie van projecten waarin verbeteringen in de openbare ruimte worden doorgevoerd.

4. De financiële opgave en strategie

In het kader van “duurzaam begroten” is een financiële strategie ontwikkeld. Duurzaam begroten gaat over inzicht in de totale financiële behoefte over meerdere jaren, aan de hand van actuele beheerplannen en het gelijkmatig verdelen van kosten over meerdere jaren. Het vormen van een voorziening groot onderhoud en het activeren van investeringen zijn instrumenten waarmee de kosten geëgaliseerd kunnen worden. Sterke schommelingen in kosten en de daarmee samenhangende jaarlijks benodigde financiële middelen worden op deze wijze voorkomen. Activeren zorgt er daarnaast voor dat de vervanging aan het einde van de levensduur financieel mogelijk is.

Inzicht in de financiële opgave ontstaat door inzicht in de onderhouds- en vervangingsbehoefte. In het vorige hoofdstuk beschreven we deze behoefte door te kijken naar de indicatoren kwaliteit, leeftijd en hoeveelheid van het areaal. We zagen dat er met name voor verhardingen een theoretische vervangingsgolf zit aan te komen. Ook concludeerden we dat het volume van het achterstallig onderhoud nu ligt tussen de 45 en 55 miljoen euro en is opgebouwd uit achterstanden bij verhardingen, groen en civiele constructies zoals bruggen, viaducten en kades. De indicatoren kwaliteit, leeftijd en hoeveelheid vormen ook de input voor het bepalen van de financiële opgave. In dit hoofdstuk beschrijven we dat er structureel meer geld nodig is om de openbare ruimte goed te kunnen onderhouden en dat er geld nodig is om in (maximaal) de komende tien jaar het achterstallig onderhoud weg te werken.

In de eerste paragraaf wordt beschreven wat de financiële opgave is. Vervolgens wordt in de tweede paragraaf beschreven wat de financiële opgave is inclusief het wegwerken van het achterstallig onderhoud. In de financiële strategie in paragraaf 4.3 wordt beschreven op welke wijze we invulling hebben gegeven aan “duurzaam begroten” en hoe we de financiële opgave willen bekostigen.

Renovatie en herinrichting Waterlinieweg

Wanneer: April tot juli 2017
Waar: 11 km dwars door Utrecht Oost en Lunetten Zuid tot aan de A12
Wie: Gemeente Utrecht, Stadsbedrijven en Ruimte, provincie Utrecht, Rijk

Utrecht wil dat het openbaar vervoer een steeds aantrekkelijker alternatief wordt voor de auto. Het wegnemen van knelpunten hoort daarbij. De bussen hadden vaak vertraging door files op de Waterlinieweg. Met geld van de provincie en het rijk is een nieuwe busstrook aangelegd, waardoor het openbaar vervoer beter doorstroomt.

> "Ik woon al 15 jaar in Utrecht en rij dagelijks over de Waterlinieweg en wil jullie toch nog zeggen dat ik nog nooit heb meegemaakt dat wegwerkzaamheden in de stad zo snel en vlot verliepen. Het ziet er allemaal heel degelijk en goed uit en de omleidingen waren heel helder en goed aangegeven. Ook de uitleg op de website is uitgebreid en duidelijk. Maak je niet vaak mee. Utrecht wordt zo echt goed bereikbaar. Complimenten gemeente!"

Het wegdek van de Waterlinieweg is vervangen voor geluidsreducerend asfalt. De vangrails in de bermen langs de weg en in de middenberm zijn verwijderd en de middenberm is vergroend. Er zijn betonbanden aangebracht, zoals gebruikelijk is bij een 70km-weg, het beton is voor 20% hergebruikt.

> "De helft is nu klaar. Vlot gedaan met weinig hinder. Resultaat is prachtig. Eindelijk een wegprofiel dat past bij 70 km Hulde voor de prestatie"

Onderhoud geeft helaas hinder. Ook bij deze werkzaamheden is er geluids- en verkeershinder geweest, maar dit hebben we vooraf met omwonenden en bedrijven gecommuniceerd. Door buiten de spits te werken, maar wel in de avond, 's nachts en enkele weekenden, is de periode van hinder voor verkeer, buurt, wijk en stad beperkt gebleven. Daardoor hebben we de werkzaamheden in drie maanden afgerond.

4.1 Hoeveel geld hebben we en hoeveel is er nodig voor onderhoud en vervanging?

In 2020 werken we met een begroting van circa 55,4 miljoen euro voor het beheren van de bestaande openbare ruimte. Dit budget is opgebouwd uit grofweg de posten voor vervanging (€ 18,9 miljoen) en groot en dagelijks onderhoud (€ 36,5 miljoen). Het onderhoud van groen en bomen en verhardingen zijn daarin de grootste onderhoudsposten. De 55,4 miljoen euro is wat nu beschikbaar is en waar we de openbare ruimte voor onderhouden. Dit bedrag is exclusief straatreiniging.

> Straatreiniging

In deze nota worden geen cijfers genoemd over de benodigde budgetten voor straatreiniging. Het beschikbare budget voor straatreiniging is voor 2020 €15,2 miljoen. Dit is niet meegenomen in de berekeningen van het beschikbare en benodigde budget van deze nota. Deze nota gaat in op vervangingen en daarmee samenhangende investeringen.

Tabel 4 laat zien hoeveel geld er nodig is voor onderhoud en vervangingen in de komende jaren. De tabel geeft aan wat er per jaar nodig is om de werkzaamheden uit te voeren om de openbare ruimte op het ambitieniveau te onderhouden. De ramingen ná 2025 zijn gebaseerd op de theoretische levensduur van de objecten in de openbare ruimte waarbij vooral is gekeken naar leeftijden van het areaal. De middelen die nodig zijn om achterstanden in het onderhoud te kunnen wegwerken, zijn nog niet in deze bedragen verwerkt. Dit doen we in de volgende paragraaf, waarin inzicht wordt gegeven in de totaal benodigde middelen voor regulier onderhoud, de vervanging én het wegwerken van achterstanden in het onderhoud.

Het benodigde budget in 2021 is € 76,4 miljoen (exclusief het inlopen van het achterstallig onderhoud). Dit is een verschil van € 21 miljoen, ten opzichte van het beschikbare budget van € 55,4 miljoen, dat door de gekozen financiële strategie de eerste jaren niet direct nodig is in de begroting. Een belangrijke maatregel in de financiële strategie is namelijk het activeren van investeringen met een maatschappelijke nut vanaf € 100.000. Hiermee worden de kosten van de investeringen voor het vervangen van de openbare ruimte over meerdere jaren verspreid en toegerekend aan de jaren dat het object in gebruik is. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie, waarin de totale kosten van de investering direct ten laste van het jaar van uitvoering worden gebracht. In geval van implementatie van de financiële strategie zullen de kosten voor de vervangingsinvesteringen, in verband met het spreiden van de kosten, in de eerste jaren lager zijn dan in de huidige situatie waarin we de totale kosten direct ten laste van het resultaat brengen. Hierdoor is er de eerste vier jaar voldoende geld beschikbaar binnen de huidige begroting. Zie ook hoofdstuk 4.3 en bijlage 1.

Het verschil tussen beschikbaar budget en benodigd budget wordt in grote lijnen veroorzaakt doordat de benodigde budgetten voor het onderhouden en vervangen van verhardingen en civiele constructies sterk toenemen als gevolg van de toenemende vervangingsinspanning in de naoorlogse wijken. Ook de noodzakelijke uitbreiding van (strategisch) personeel, zoals toegelicht in het hoofdstuk Visie op ontwikkelend beheren, zorgt voor een hoger benodigd budget dan beschikbaar is.

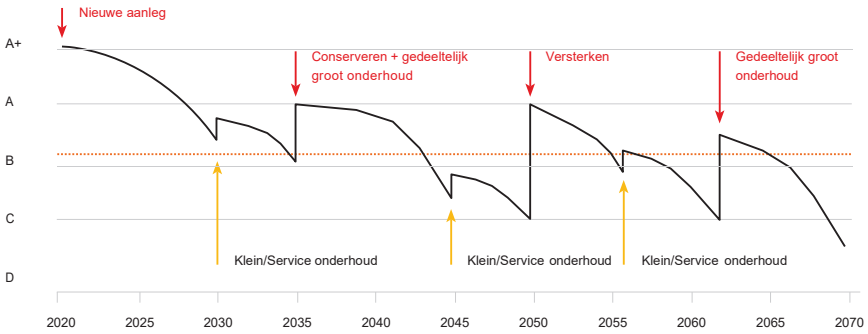
Benodigd	2021	2022	2023	2024	>2025
Dagelijks onderhoud	€ 26,7 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26.7 mln.	€ 26,8 mln.
Groot onderhoud	€ 21,5 mln.	€ 21,8 mln.	€ 22,1 mln.	€ 22,4 mln.	€ 22,2 mln.
Vervangingen	€ 28,2 mln.	€ 28,5 mln.	€ 27,6 mln.	€ 25,6 mln.	€ 27 mln.
Structureel benodigde budgetten	€ 76,4 mln.	€ 76,9 mln.	€ 76,3 mln.	€ 74,7 mln.	€ 76 mln.

Tabel 4: Benodigde budgetten voor onderhoud en vervangingen (incl. VAT, excl. wegwerken achterstallig onderhoud en excl. straatreiniging)

We concludeerden in hoofdstuk 3 dat er achterstallig onderhoud is, maar ook dat veel van de openbare ruimte op het gewenste ambitieniveau ligt. Een andere conclusie was dat een deel van de openbare ruimte door recente uitbreidingen van de gemeente Utrecht nog redelijk nieuw is. Het budget om de openbare ruimte op het gewenste niveau te onderhouden, zonder achterstallig onderhoud, is er echter niet. De kans dat achterstallig onderhoud versneld gaat optreden, neemt echter toe zolang de werkzaamheden niet worden uitgevoerd die wel uitgevoerd hadden moeten worden. Om dit te

verduidelijken is in figuur 5 de levenscyclus van een asfaltweg in beeld gebracht wanneer deze op B-niveau wordt onderhouden. Wanneer benodigd onderhoud niet wordt uitgevoerd, zoals nu het geval is in bijvoorbeeld de nieuwere wijken, zal de kwaliteit sneller zakken en zullen de kosten toenemen om de openbare ruimte weer terug te brengen op het gewenste niveau.

Zaagtand op basis van een B-niveau (asfalt)

Figuur 5: Levenscyclus van een asfaltweg die op B-niveau wordt onderhouden

Het geplande onderhoud wordt nu vaak niet gehaald bij wegen, maar dit geldt ook voor civiele constructies. Wanneer onderhoud bij civiele constructies te lang wordt uitgesteld kan dit leiden tot afsluitingen van bruggen. Hierdoor kan de bereikbaarheid van de gemeente Utrecht in het geding komen. Het verschil tussen beschikbaar budget en benodigd budget wordt daarnaast deels verklaard doordat er in de berekeningen is gerekend met onder andere personele investeringen.

Dit heeft te maken met de reorganisaties en de uitstroom van personeel in de afgelopen jaren, terwijl de stad en het areaal gegroeid zijn. Daarnaast zijn de opgaven in de openbare ruimte complexer geworden vanwege klimatologische, economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit vraagt om meer beleidsmatige capaciteit op strategisch niveau om het ontwikkelend beheren te kunnen gaan implementeren binnen Stadsbedrijven.

Naast het structurele benodigde budget is er ook nog de opgave om het achterstallig onderhoud weg te werken binnen een redelijke termijn. Op basis van wet- en regelgeving dient het achterstallig onderhoud namelijk zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen een redelijke termijn hersteld te worden. In de financiële strategie hebben we daar maximaal tien jaar voor uitgetrokken. In de volgende paragraaf leest u welke impact dat heeft op de benodigde budgetten.

4.2 Hoeveel geld is er nodig inclusief het wegwerken van achterstallig onderhoud?

We stellen voor om het achterstallig onderhoud in maximaal tien jaar weg te werken. Het achterstallig onderhoud is vastgesteld tussen de €45 en €55 miljoen. Wanneer we dit willen wegwerken moet het in paragraaf 4.1 benoemde budget van 76,4 miljoen euro, worden opgehoogd met gemiddeld € 5 miljoen (op basis van achterstallig onderhoud van € 50 miljoen) en is er in 2021 €81,4 miljoen euro nodig. Dit is te zien is in tabel 5.

In de volgende paragraaf wordt de financiële strategie beschreven waarin we uitleggen hoe we in het kader van “duurzaam begroten” een strategie hebben ontwikkeld om de begroting meer robuust te maken.

Benodigd	2021	2022	2023	2024	2025 - 2030
Dagelijks onderhoud	€ 26,7 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26,6 mln.	€ 26,7 mln.	€ 26,8 mln.
Groot onderhoud	€ 21,5 mln	€ 21,8 mln.	€ 22,1 mln.	€ 22,4 mln.	€ 22,2 mln.
Vervangingen	€ 28,2 mln	€ 28,5 mln.	€ 27,6 mln.	€ 25,6 mln.	€ 27 mln.
Structureel benodigde budgetten	€ 76,4 mln.	€ 76,9 mln.	€ 76,3 mln.	€ 74,7 mln.	€ 76 mln.
Achterstallig onderhoud wegwerken	€ 5 mln.	€ 5 mln	€ 5 mln.	€ 5 mln.	€ 5 mln.
Totaal benodigd komende jaren	81,4 mln.	€ 81,9 mln.	€ 81,3 mln.	€ 79,7 mln.	€ 81 mln.

Tabel 5: Benodigde budgetten voor onderhoud en vervangingen (incl. VAT, incl. wegwerken achterstallig onderhoud en excl. straatreiniging)

4.3 Hoe kunnen we dit financieren, nu en in de toekomst?

In het kader van “duurzaam begroten” is een financiële strategie ontwikkeld om de begroting meer robuust te maken. Wanneer gekozen wordt om onderstaande financiële strategie te implementeren, betekent dit dat de begroting de eerste jaren niet hoeft te worden opgehoogd.

De financiële strategie omvat een aantal maatregelen. Een belangrijke maatregel is het activeren van investeringen met een maatschappelijk nut vanaf € 100.000. Hiermee worden de kosten van de investeringen voor het vervangen van de openbare ruimte over meerdere jaren verspreid en toegerekend aan de jaren dat het object in gebruik is. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie, waarin de totale kosten van de investering direct ten laste van het jaar van uitvoering worden gebracht. Bij implementatie van de financiële strategie zullen de kosten voor de vervangingsinvesteringen, in verband met het spreiden van de kosten, in de eerste jaren lager zijn dan in de huidige situatie waarin we de totale kosten direct ten laste van het resultaat brengen. De ruimte die hierdoor in de eerste jaren in de begroting ontstaat, wordt gestort in een vaste activa reserve. Via deze reserve dekken we de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte in de jaren dat de jaarlijks benodigde financiële middelen toenemen als gevolg van de oplopende kapitaal-lasten. Hierdoor is er in de eerste vier jaar voldoende geld beschikbaar binnen de huidige begroting. Hierbij is het belangrijk om op te merken dat het een verschuiving van kosten betreft. In geval van activeren worden de kosten over een aantal jaren verspreid. In het geval dat de kosten direct ten laste van het jaar van uitvoering worden gebracht, worden de kosten volledig in één jaar genomen. De jaarlijkse kosten worden in geval van activeren kapitaallasten genoemd. In bijlage 1 worden de kapitaallasten nader toegelicht.

Daarnaast gaan we een voorziening groot onderhoud vormen om zodoende de jaarlijkse uitgaven binnen deze voorziening te dekken. Hierdoor ontstaat ‘ruimte’ om het ene jaar iets meer uit te geven aan groot onderhoud dan het andere jaar. Zo kunnen we beter aansluiten bij projecten van organisatieonderdeel Ruimte en meekoppelkansen benutten.

In onderstaande tabel zijn alle 10 maatregelen weergegeven die onderdeel uitmaken van de financiële strategie om te komen tot een duurzame begroting. Deze voorstellen voldoen aan de kaders die het BBV voorschrijft.

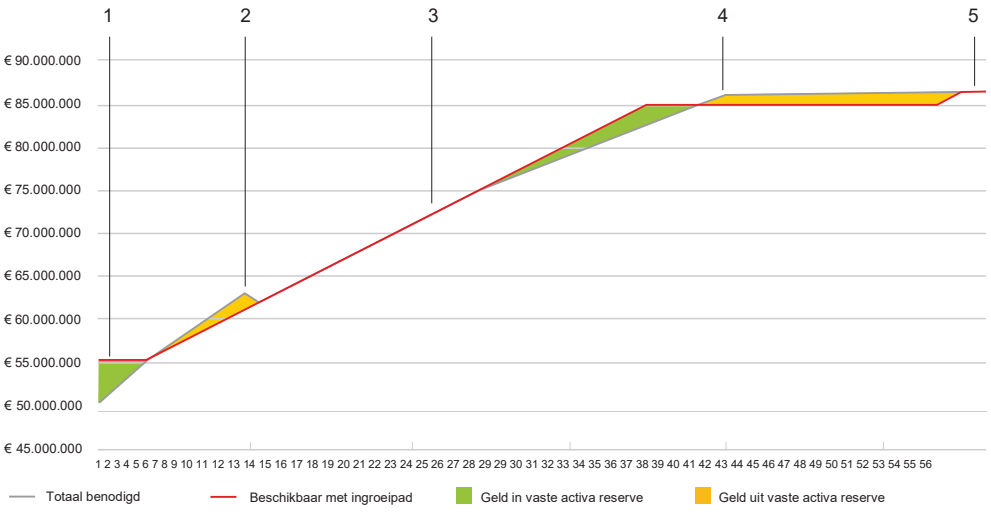
We hebben een financiële strategie ontwikkeld

Maatregel	Toelichting
1. Investeringen in de openbare ruimte boven € 100.000 worden geactiveerd.	De ondergrens voor het activeren van investeringen met maatschappelijk nut wordt gesteld op € 100.000 excl. BTW (huidige ondergrens is €5,0 miljoen). Wanneer een investering dit bedrag overstijgt, zal activering op de balans plaats moeten vinden. Investeringen met een lagere aanschafwaarde worden niet geactiveerd, maar direct in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie verantwoord.
2. De initiële ruimte in de begroting wordt in een vaste activa reserve gestort ter dekking van in de toekomst oplopende kapitaallasten.	Doordat we investeringen gaan activeren, zullen de kosten van investeringen in de eerste jaren lager zijn dan in de huidige situatie waarin de totale kosten direct ten laste van het resultaat worden gebracht. De ruimte die hierdoor in de eerste jaren in de begroting ontstaat, wordt gestort in een vaste activa reserve. Via deze reserve dekken we de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte in de jaren dat de jaarlijks benodigde financiële middelen zijn toegenomen als gevolg van de oplopende kapitaallasten.
3. Investeringen worden afgeschreven op basis van realistische levensduren.	De afschrijvingstermijnen moeten een realistische weergave geven van de verwachte gemiddelde levensduur van een object. Deze termijnen verschillen logischerwijs per openbare ruimte-object. In de keuze voor afschrijvingstermijnen is gekeken naar vergelijkbare gemeenten en is op basis van input van beheerders van de gemeente Utrecht over de verwachte levensduur gekozen voor de volgende termijnen (de huidige afschrijvingstermijn van alle openbare ruimte-objecten is 15 jaar).
4. Uitgaven voor groot onderhoud worden gedekt via een voorziening.	De benodigde groot onderhoud-uitgaven schommelen jaarlijks. Door een voorziening te vormen, worden de financiële schommelingen opgevangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (o.a. Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.
5. Onderhoud en vervangingen worden gepland op basis van beheerplannen.	Om te werken met een voorziening is het vanuit het BBV een verplichting om beheerplannen te hebben die elke vier jaar worden geactualiseerd. De verschillende beheerdisciplines stellen beheerplannen op waarmee we richting geven aan de benodigde werkzaamheden van de verschillende onderdelen, zodat integraal beheer van de openbare ruimte mogelijk wordt.
6. Extra kosten als gevolg van voortijdige vervanging worden betaald door de initiatiefnemers.	Wanneer een object nog niet is afgeschreven, maar het wel de wens is dat deze vervangen wordt vanuit bijvoorbeeld groei van de stad of andere opgaven, wordt in onderling overleg en vanuit verschillende invalshoeken bepaald of dit de hiermee gepaard gaande desinvestering waard is. Potentiële desinvesteringen waren op voorhand niet bekend en konden daarom niet meegenomen worden in de berekeningen die ten grondslag liggen aan deze nota. Om financieel in de pas te blijven lopen en de beheerkosten zuiver te houden, is het uitgangspunt dat de desinvestering van het vroegtijdig vervangen wordt gedekt door de partij (extern of intern) die het initiatief neemt en aan de slag wil in de openbare ruimte. De besluitvorming over de inzet van budget ligt hierdoor op de plek waar hij hoort. Waar besparingen mogelijk zijn als gevolg van bijvoorbeeld het tegelijkertijd uitvoeren van vervangingen of van verandering van inrichting van de openbare ruimte kan, in het geval van interne initiatiefnemers, deze besparing worden ingezet om de eventuele extra kosten van vroegtijdige vervanging te dekken.

Type	Afschrijvingstermijn
Speeltoestellen	15 jaar
Verharding	40 jaar
Civiele constructies	50 jaar
VRI's	10 jaar
Openbare verlichting	25 jaar

Maatregel	Toelichting
7. De bekostiging van groot onderhoud en vervanging is gebaseerd op behoud van functionaliteit.	De begroting van de kosten voor groot onderhoud en vervanging is berekend op basis van behoud van functionaliteit. Dit omdat nu meestal nog niet bekend is (zie ook punt 6) welke vernieuwing er in de toekomst plaats kan of moet vinden vanuit de verschillende opgaven van de stad. Dat betekent dat indien er extra functionaliteit (ambitie) of een andere functionaliteit gewenst wordt vanuit andere opgaven van de stad en dit ook extra kosten met zich meebrengt, die extra kosten vanuit het budget van de opgavetrekker worden betaald. Dit volgens het principe: wie bepaalt, betaalt (net als bij punt 6).
8. Er is een strategisch plan opgesteld om de beheerorganisatie kwantitatief en kwalitatief op niveau te brengen en om in te kunnen spelen op de in deze nota genoemde ontwikkelingen.	De organisatie heeft behoefte aan voldoende personeel voor het uitvoeren van onderhouds- en vervangingsbehoefte. Ook ligt er een behoefte aan beleidsmatig en strategisch personeel voor het integraal programmeren en het ontwikkelend beheren. Die kennis en kunde is niet aanwezig. Voor 2021-2022 wordt uitgegaan van een groei in de ordegrootte van 15-18 FTE ten opzichte van 2020. Daarnaast zal de organisatie ook haar werkwijzen op een aantal gebieden moeten veranderen, om de basis op orde te krijgen en ontwikkelend te kunnen beheren. De organisatie zal daarom een ontwikkeling door moeten maken, waarvoor op hoofdlijnen reeds een plan is opgesteld. In 2022 wordt de omvang, middelen en prestaties van de organisatie met behulp van een benchmark afgezet tegen andere grote gemeenten, om de effectiviteit en efficiency van de organisatie te beoordelen en de organisatieontwikkeling bij te sturen.
9. Het achterstallig onderhoud van € 45-55 miljoen wordt binnen maximaal tien jaar weggewerkt.	In het BBV is vastgelegd dat achterstallig onderhoud moet worden ingelopen binnen een redelijke termijn. De vraag is sterk of het haalbaar is om bijvoorbeeld binnen vier jaar een achterstand van € 45-55 miljoen in te lopen zonder de bereikbaarheid van de stad te veel te verstoren. Het voorstel is dan ook om de achterstalligheid in het komende decennium weg te werken. Circa 50% van het achterstallig onderhoud betreft vervanging en de andere 50% betreft groot onderhoud in de openbare ruimte. In deze verhoudingen is het achterstallig onderhoud opgenomen in de financiële strategie.
10. Vanaf 2025 is, bij gelijkblijvend ambitieniveau, jaarlijks € 0,95 miljoen extra benodigd, tot 2055, om de begroting cumulatief te verhogen en op deze wijze aan de toenemende onderhouds- en vervangingsinspanningen te kunnen voldoen.	De toenemende onderhouds- en vervangingsbehoefte ligt hoger dan het beschikbare budget. Deze behoefte moet worden opgevangen in de begroting. Dit vraagt om een structurele en cumulatieve verhoging van de begroting. Het voorstel is om dit te doen via een ingroeipad waardoor de begroting geleidelijk oploopt en we de tijd krijgen om te anticiperen op deze begrotingsvraag.

Figuur 6: financieel scenario

In figuur 6 is de financiële strategie gevisualiseerd voor de komende vijftig jaar. Er is voor vijftig jaar gekozen omdat de kapitaallasten tot dit punt stijgen doordat de civiele constructies in vijftig jaar worden afgeschreven. Dit is een benadering waarin wordt toegewerkt naar een ideaalcomplex waarbij de onderhouds- en vervangingsbehoefte altijd kan worden gedekt vanuit de exploitatiebegroting en aan het einde van de levensduur van het object geld beschikbaar is voor vervanging. Het gaat daarbij om bestaande objecten. De kosten voor uitbreiding van de openbare ruimte zijn nu nog niet in te schatten en worden meegenomen in toekomstige begrotingen en in afzonderlijke raadsvoorstellen indien het gaat om projecten met aanzienlijke beheerskosten.

Als beheeruitgangspunt gelden de kwaliteitsniveaus die nu zijn vastgesteld (overwegend CROW B-niveau, zie tabel 1 in hoofdstuk 3.3) waarbij de openbare ruimte wordt gekenmerkt door een goed verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Het scenario heeft verschillende financiële stadia die ook zijn aangegeven in figuur 6 op basis van onderstaande nummering:

1. In de eerste jaren zijn de benodigde ‘gelden’ lager dan het beschikbare budget en wordt dit verschil gestort in en een activareserve om latere kapitaallasten te kunnen dekken. Dit wordt veroorzaakt doordat de vervangingen niet meer worden bekostigd uit exploitatiebudget, maar worden geactiveerd. De kosten worden niet meer direct ten laste van het jaar van uitvoering gebracht, maar verspreid over meerdere jaren dat het object in gebruik is.

2. Na maximaal tien jaar is het achterstallig onderhoud van € 45-55 miljoen weggewerkt en daalt de behoefte aan groot onderhoud en extra investeringen. In de grafiek is in jaar tien dan ook een tijdelijke daling te zien.

3. Door vanaf 2025 de begroting tot en met 2055 cumulatief te verhogen met jaarlijks € 950.000 blijven de benodigde en beschikbare budgetten in balans en kunnen de stijgende kapitaallasten en onderhoudskosten worden opgevangen.

4. In 2075 stabiliseert de beschikbare exploitatiebegroting op € 86,5 miljoen, een stijging van € 31,1 miljoen ten opzichte van de exploitatiebegroting in 2020. Deze stijging heeft te maken met meer benodigde financiële middelen voor groot onderhoud, meer kapitaallasten door vervangingen en de organisatie die daarbij hoort.

5. Nadat ook de initiële investeringen in civiele constructies zijn afbetaald, stabiliseert de benodigde begroting op een bedrag van € 86,5 miljoen. Gelijk aan de dan beschikbare begroting, rekening houdend met de jaarlijkse impuls vanaf 2025.

Bijlagen

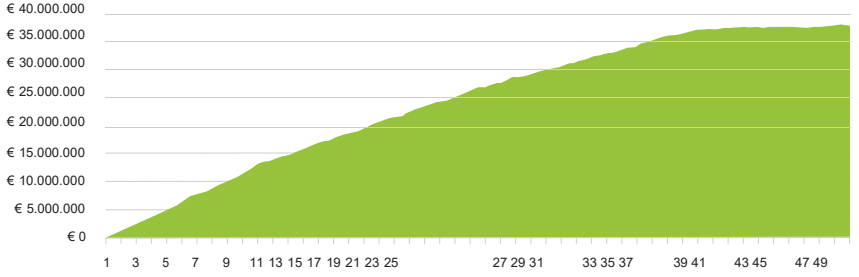
Bijlage 1: Kapitaallasten

De ondergrens voor het activeren van vervangingsinvesteringen met een maatschappelijk nut wordt gesteld op € 100.000 (excl. BTW). Wanneer een investering dit bedrag overstijgt, zal activering op de balans plaats moeten vinden. Investeringen met een lagere aanschafwaarde worden niet geactiveerd, maar direct in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie verantwoord.

Doordat elke investering vanaf 2021 boven de € 100.000 wordt geactiveerd en afgeschreven, stijgen de kapitaallasten van 2021 t/m 2070. Vanaf 2070 stabiliseren de kapitaallasten als het investeringsvolume gelijk blijft. Er is voor vijftig jaar gekozen omdat de kapitaallasten tot dit punt stijgen doordat civiele constructies in vijftig jaar worden afgeschreven. Dit is een benadering waarin wordt toegewerkt naar een ideaalcomplex waarbij de vervangingsbehoefte altijd kan worden gedekt vanuit de exploitatiebegroting.

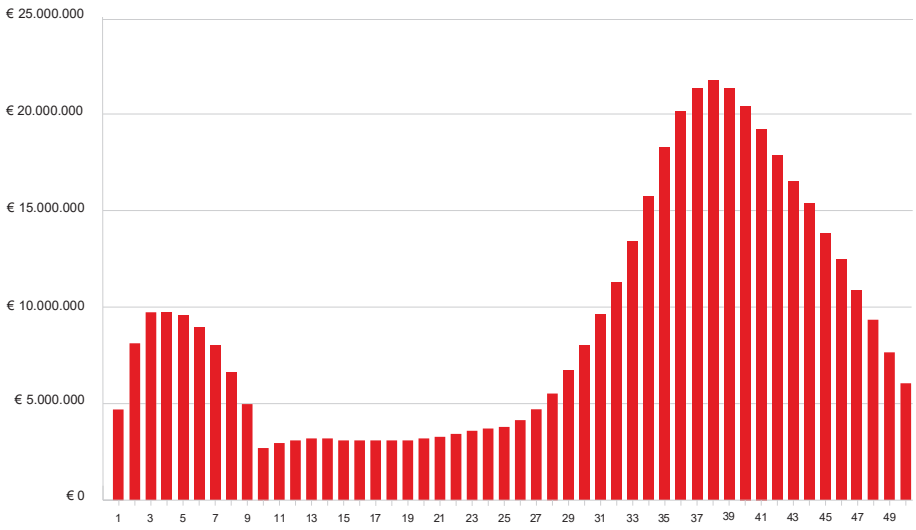
Ontwikkeling kapitaallast

Figuur 7: ontwikkeling kapitaallasten

Bijlage 2: Opbouw vaste activa reserve

Door het activeren van investeringen, zijn de kosten in de eerste jaren lager dan dat er aan budget beschikbaar is. We brengen de totale kosten van de investering namelijk niet direct ten laste van het jaar van uitvoering, maar spreiden de kosten over de levensduur van de investering. De onderbesteding ten opzichte van de huidige begroting wordt gestort in een vaste activa reserve. Na het inlopen van het achterstallig onderhoud (na tien jaar) is er een periode waarin de vaste activa reserve oploopt tot meer dan € 20 miljoen. Via deze reserve dekken we de kosten in de jaren dat de benodigde financiële middelen verder zijn toegenomen als gevolg van de oplopende kapitaallasten en onderhoudskosten.

Figuur 8: Theoretisch verloop vaste activa reserve van 2021 t/m 2070

Renovatie onderdoorgang Gasthuismolenbrug

Wanneer: 2017
Waar: Ondiep
Wie: Bewoners(commissies), Gemeente, ProRail, NUON, Kunstenaar Hans van Lunteren

Bewoners van vier bewonerscommissies Noordsepark, Hogelanden WZ, Lauwerecht-N en de Hoogstraatbuurt bekommerden zich al jaren om de spoorbrug. In het begin afzonderlijk maar later gezamenlijk. De spoorbrug werd unaniem uitgeroepen tot het ‘engste tunneltje van Nederland’! Naar aanleiding van dit bewonersinitiatief is er geld vrijgemaakt voor een opknapbeurt. De graffiti werd aangepakt en de openbare verlichting vernieuwd. Er is een dimbare ledlijn geplaatst die is weggewerkt en indirect via het plafond het licht verspreid in de onderdoorgang zonder dat er licht naar het water van de Vecht verspreid wordt en zonder dat weggebruikers verblind worden door het led-licht.

Bijlage 3: Externe factoren berekeningen

Voor de komende jaren staan vanuit de ontwikkelprojecten voor miljoenen aan uitbreidingsinvesteringen in de openbare ruimte gepland. Veranderingen in de te beheren openbare ruimte en in de hoeveelheid te beheren openbare ruimte hebben financiële consequenties voor het onderhoud, de zogenoemde areaalmutaties. Onder een areaalmutatie wordt verstaan: “een uitbreiding, inkrimping en/of wijziging (in materiaal) van de openbare ruimte en het effect van deze mutatie op de omvang van de beheerbudgetten”.

Ziekten en plagen

We werken met levend materiaal dat ziek kan worden, dat kan leiden onder een plaag. Invasieve exoten hebben een verstorend effect op inheemse soorten of systemen en concurreren deze soms zelf weg. De klimaatverandering heeft hierop een versterkend effect, omdat inheemse planten en dieren het als gevolg daarvan moeilijker krijgen, terwijl de exoten juist baat kunnen hebben bij de warmere en drogere omstandigheden. Een aantal soorten (ambrosia, reuzenberenklauw en de eikenprocessierups) veroorzaken diverse gezondheidsklachten, terwijl andere soorten schade kunnen toebrengen aan de openbare ruimte door explosieve en ongebreidelde groei (Japanse duizendknoop). Plagen ontstaan tegenwoordig veelal door het ontbreken van (voldoende) biodiversiteit en een te grote mate van homogeniteit in beplantingen en inrichting. In de afgelopen jaren zijn er een flink aantal (boom)ziektes bijgekomen die een reële bedreiging vormen voor met name ons bomenareaal (bijvoorbeeld de essentaksterfte of de kastanjebloedingsziekte). De financiële effecten van dit soort plagen zijn lastig goed te begroten en de uitgaven kunnen per jaar fluctueren.

Ontwikkelprojecten

Bij de voorjaarsnota 2003 zijn procedurele regels met betrekking tot de toewijzing van verantwoordelijkheden voor het opstellen van beheerparagrafen vastgesteld. Samengevat komen deze regels erop neer dat Stadsbedrijven voor een deel van de projecten een bedrag aan beheergeld ontvangt bij de begroting (stelpost areaalmutaties) om nieuwe of gewijzigde openbare ruimte te kunnen onderhouden. Voor projecten die niet onder de stelpost vallen, regelt de initiatiefnemer de benodigde beheergelden bij de kredietaanvraag. De komende periode zullen bijvoorbeeld de Uithoflijn en de Noordertunnel in ons beheerareaal worden opgenomen. Hier moeten goede afspraken over worden gemaakt.

VAT

De kosten die worden gerekend voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht zijn onzeker. Wanneer projecten integraler worden benaderd, kunnen de VAT-kosten sterker toenemen of juist minder sterk toenemen dan geraamd. Jaarlijks wordt in een evaluatie berekend welk VAT-percentage is uitgegeven voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Lunenburchdreef

Hier zijn bomen met een slechte conditie vervangen. Hierbij zijn de brede stoepen zoveel mogelijk vergroend, zodat de nieuwe bomen veel lucht en water krijgen. Ook heeft dit een positief effect op de afvang van regenwater en geeft de straat een groenere aanblik.

Theemsdreef

Hier is de ondergrond bij de bestaande bomen verbeterd, omdat die in conditie achteruit gingen. Ook hier is gelijk vergroening toegepast in de brede stoepen. Beter voor de bomen, beter voor de uitstraling van de straat.

Bijlage 4: Beeldkwaliteit

Het landelijk kenniscentrum voor de openbare ruimte CROW hanteert in publicatie 323 de volgende kwaliteitsniveaus. Ook in deze kadernota wordt kwaliteit beschreven aan de hand van deze niveaus.

Beeldniveau Goed (A):

Gebieden met een goed beheerniveau zijn bijzondere en/of karakteristieke gebieden. Dit zijn markante gebieden die een representatieve functie hebben. Ze zijn meestal met bijzondere en/of karakteristieke elementen of voorzieningen ingericht. Het beheer-uitgangspunt is dat de openbare buitenruimte gekenmerkt wordt door een aantrekkelijk, goed verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Beeldniveau Voldoende (B):

Als beheeruitgangspunt geldt, dat de openbare ruimte wordt gekenmerkt door een goed verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Beeldniveau Matig (C):

Als beheeruitgangspunt geldt, dat de openbare ruimte wordt gekenmerkt door een acceptabel en verzorgd en schoon beeld en in een verkeersveilige situatie verkeert.

Beeldniveau Slecht (D):

Dit beeldniveau is de ondergrens. Geconcludeerd kan worden dat het ingrijpmoment tussen niveau B en C moet liggen. Het beeldniveau D zal alleen incidenteel mogen voorkomen. Wanneer er sprake is van beeldniveau D dan is er sprake van achterstallig onderhoud.

Bijlage 5: Inspectieregimes

Elk object in de openbare ruimte wordt op een andere manier geïnspecteerd. Dit gebeurt op basis van normen en inspectieregimes. In deze nota zijn de kwaliteitsoverzichten uit paragraaf 3.4 met behulp van een landelijke CROW-verdeelsleutel vertaald, zodat elk object een beoordeling heeft conform de CROW-beeldmaatlatten (A+ t/m D).

VAKGEBIED	NORM	TOELICHTING NORM	INSPECTIEREGIME
Bomen	VTA	Visual Tree Assessment (VTA) is een manier om bomen visueel en vervolgens grondig te onderzoeken op interne gebreken	Inspectie van alle bomen elke drie jaar. Attentiebomen worden jaarlijks geïnspecteerd
Groen	KI-OOR	Kwaliteitsinstrument voor onderhoud van de openbare ruimte (KI-OOR). Het maakt kwaliteit objectief meetbaar en bespreekbaar	Periodieke schouw
Speeltoestellen	Warenwetbesluit Attractie- en Speel toestellen (WAS)	Betreft wettelijke voorschriften	Alle speeltoestellen viermaal per jaar geïnspecteerd en direct gerepareerd
Begraafplaatsen	Bouwbesluit, plus richtlijnen Monumentenwet	Betreft wettelijke voorschriften	
Verhardingen	CROW publicaties 146 en 147 (versies 2011)	Standaard voor uitvoer technische inspecties voor beoordelen kwaliteit en systematiek wegbeheer	Alle hoofdwegen en hoofdfietsroutes worden jaarlijks geïnspecteerd en de woonstraten en overige fietspaden tweejaarlijks
Civiele constructies	Bouwbesluit 2015 en Woningwet, NEN 2767, CUR117	Betreft wettelijke voorschriften	Alle kunstwerken worden periodiek geïnspecteerd (gemiddeld elke 2 tot 4 jaar). Bij veroudering van objecten wordt de inspectiefrequentie opgehoogd naar eenmaal per jaar.
Openbare verlichting	CROW publicatie 145 (versie 2004)	Systematiek op de beheerkosten van de openbare ruimte inzichtelijk maken en te gebruiken bij beheer	Afhankelijk van het type lamp wordt de openbare verlichting elke 2 tot 6 jaar geïnspecteerd
Verkeersregelinstallaties	CROW publicaties 145 (versie 2004)	Systematiek om de beheerkosten van de openbare ruimte inzichtelijk te maken en te gebruiken bij beheer	Alle verkeersregelinstallaties worden elke twee jaar geïnspecteerd

Vredenburgkade

Hier zijn twee bomen geplant in een bijna onmogelijke situatie door de ondergrondse situatie. Hier is een dubbele krattenconstructie aangelegd. Één onderin, waar water wordt gebufferd. Dit wordt gevoed door het hemelwaterriool. Hierdoor kunnen de bomen ook in droge maanden van het water gebruik maken. En een krattenlaag bovenin, om te voorkomen dat de bomen wortelopdruk gaan veroorzaken.

Bijlage 6: Verklarende woordenlijst

Objecten, kapitaalgoederen en openbare ruimte: In de vorige nota's beschreven we objecten in de openbare ruimte vaak als kapitaalgoederen. In deze nota is ervoor gekozen om de term openbare ruimte te gebruiken als het gaat over de gehele openbare ruimte en wordt de term objecten gebruikt als het gaat om specificaties van de openbare ruimte, zoals verhardingen, straatmeubilair, verkeerslichten, bomen etc.

6.1 Werkzaamheden onderhouden en verbeteren openbare ruimte

Klein onderhoud* Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan het vervangen van lampen in verlichtingsarmaturen of het snoeiwerk van een boom na een hevige storm. Klein onderhoud is veelal bedoeld om direct gebreken en gevaarlijke situaties op te heffen.

Dagelijks onderhoud Maatregelen met hoge frequentie en repeterend karakter met het doel om de functionaliteit en netheid te borgen. Deze reparaties of ingrepen zijn noodzakelijk om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau. Groenonderhoud (maaien, snoeien) kent voornamelijk dagelijks onderhoud. Tot dagelijks onderhoud worden ook inspecties en metingen gerekend. Door het herhalende karakter zijn de kosten nagenoeg jaarlijks hetzelfde.

Groot onderhoud* Lasten van groot onderhoud ontstaan na een langere periode van gebruik van een object als gevolg van slijtage. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode van gebruik moet worden verricht. De kosten verschillen hierdoor sterk per jaar. Voorbeelden hiervan zijn het vervangen van pompen van een rioolstelsel of het periodiek baggeren van watergangen.

Vervanging* Investeringen ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage. Duidelijk is dat de levenscyclus niet voor elk object hetzelfde is, wegen gaan bijvoorbeeld doorgaans langer mee dan speeltoestellen.

Achterstallig onderhoud* Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau, wordt aangemerkt als achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud vanwege niet tijdige uitvoering van onderhoud, eventueel door onvoldoende beschikbaar gesteld budget, kan leiden tot schade (hogere herstelkosten = kapitaalvernietiging) en/of onveilige situaties. Er kan ook sprake zijn van achterstallig onderhoud zonder dat dit leidt tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Daar is sprake van wanneer de onderhoudstoestand van een kapitaalgoed lager is dan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau.

* Definities komen uit de notitie materiële vaste activa van de commissie BBV.

Colofon

Uitgave
Gemeente Utrecht

Tekst
Planterra Leusden

Redactie
Gemeente Utrecht Stadsbedrijven

Fotografie
Gemeente Utrecht

Ontwerp en opmaak
Utregse Ontwerpers | Lawine

Meer informatie
Utrecht.nl

september 2020

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Nota beheer openbare ruimte

Beleidsveld	
Organisatieonderdeel	Stadsbedrijven
Opsteller	Erik de Vries
Zaaknummer	7738976
Jaargang en nummer	2021, nr. 24
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De Nota beheer openbare ruimte vast te stellen, met daarin als belangrijkste veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren:
    a. ontwikkelend beheer als nieuwe beheerfilosofie;
    b. het wegwerken van het achterstallig onderhoud in maximaal 10 jaartijd;
    c. de financiële strategie, waarbij de gemeente de vervangingsinvesteringen van objecten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut boven 0,1 miljoen euro activeert en afschrijft overeenkomstig de verwachte economische en/of technische levensduur maar dit voor maximaal 40% van het beschikbare budget voor onderhoud en vervangingen toe te passen en bij de gemeenteraad te melden wanneer dit binnen afzienbare tijd overschreden dreigt te worden en daarmee op deze punten afwijkt van de nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA).
    d. de diverse vormen van zelfbeheer door (georganiseerde) bewoners in de stad expliciet te erkennen en faciliteren, in samenhang met het beheer dat de gemeente zelf uitvoert

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 18 februari 2021.

De griffier, De voorzitter,

Merel van Hall Sharon A.M. Dijksma

Gemeenteraad

Dossiernummer	1637
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	12.1
Omschrijving	Raadsbrief Toezeggingen commissiebehandeling nota Beheer Openbare Ruimte
ID	1688
Behandelend ambtenaar	T. van Welij
Telefoon	
E-mail	theijs.van.welij@utrecht.nl
Datum collegebesluit	9 februari 2021
Geocodering	
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Diepeveen
Beleidsveld	Openbare ruimte
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Manon Leenders/Wonen, Energie, Groen, Openbare Ruimte/030-2863710

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	18 februari 2021

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	T. van Welij	**Datum**	10 februari 2021
Doorkiesnummer	14 030	**Kenmerk**	8527826
E-mail	theijs.van.welij@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toezeggingen commissiebehandeling nota Beheer Openbare Ruimte
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Openbare Ruimte

Geachte leden van de raad,

Op 7 januari jl. is de nota Beheer Openbare Ruimte in de Commissie Stad & Ruimte behandeld. Zoals toegezegd, informeren we u met deze brief nader over een aantal onderwerpen die daarbij aan de orde zijn geweest. Daarnaast heeft u separaat een aanpassing van het raadsvoorstel ontvangen waarbij een aantal wijzigingen in de nota Beheer Openbare Ruimte zijn doorgevoerd.

Verbinding met ambities op andere beleidsvelden
Tijdens de commissiebehandeling constateerde u dat de nota Beheer Openbare Ruimte zich beperkt tot de kwaliteitsdoelstellingen conform de CROW. U gaf daarbij aan dat er naast de kwaliteitsdoelstellingen nog vele extra doelstellingen gelden voor de openbare ruimte, die vastgelegd zijn in ander gemeentelijk beleid. Hierbij valt te denken aan:

- Het streven naar een gezonde leefomgeving (nota "Gezondheid voor iedereen, volksgezondheidsbeleid 2019-2023");
- Het streven naar een diervriendelijke openbare ruimte (nota Dierenwelzijn);
- Het streven naar een toegankelijke openbare ruimte, (agenda "Utrecht voor iedereen toegankelijk");
- Het gebruik van duurzame materialen, duurzaam opgewekte stroom etc., (nota Utrecht Circulair 2020-2023).

Hiertoe behoren ook de nog aan te bieden Visie Klimaatadaptatie, Visie Water en Riolering en de te ontwikkelen Visie op de ondergrond.

Vanzelfsprekend gelden de in deze nota's gestelde ambities ook voor de openbare ruimte en zijn ze daarmee onderdeel van het ontwikkelend beheer en daarmee van deze nota Beheer Openbare Ruimte. Dat betekent dat we bij het dagelijks en groot onderhoud en met name bij het uitvoeren van vervangingen steeds streven om invulling te geven aan deze ambities. We hebben dit uitgangspunt in de nota Beheer Openbare Ruimte toegevoegd.

Relatie nota BOR met andere nota's
Tijdens de commissie hebben wij u toegezegd in de raadsbrief nader in te gaan op de relatie tussen de Nota Beheer Openbare Ruimte (nota BOR) en andere nota's die betrekking hebben op de openbare ruimte.

De nota BOR is de vervanger van de nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2016-2019 “Buitengewoon op orde”. De noodzaak van deze nota is vastgelegd in artikel 10 van de financiële verordening van de gemeente. De financiële verordening geeft ook aan dat deze nota wanneer nodig wordt geactualiseerd. De financiële verordening schrijft voor dat in deze nota wordt beschreven welk onderhoudsniveau we hanteren voor de openbare ruimte, welke kosten daarbij gemoeid zijn en hoe we hier begrotingstechnisch mee om gaan. Naast de nota BOR is er ook een nota kapitaalgoederen voor het Utrechtse vastgoed (Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023) en een aparte nota voor het Utrechtse water en de riolering (Plan Gemeentelijke Watertaken 2016-2019). Een geactualiseerde versie van deze laatste nota wordt u later dit jaar samen met de visie Klimaatadaptatie ter besluitvorming voorgelegd.

Het actuele integrale visiedocument voor de openbare ruimte is de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte uit 2016. In deze nota staat wat inhoudelijk nodig is om het gebruik, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte te verbeteren. De kadernota legt de ambitie en de ruimtelijke kaders vast voor de openbare ruimte op drie kwaliteitsniveaus; Domstad, Domstad Bijzonder en Utrechtse Allure. Kwaliteitsniveau Domstad geldt voor de woon- en werkgebieden, Domstad Bijzonder voor bijzondere plekken (zoals parken, winkelcentra) en lijnen (kanalen, stedelijke verbindingswegenstraten) en Utrechtse Allure voor die gebieden waar Utrecht zich nationaal en internationaal wil profileren of al profileert (o.a. het Centrum en Utrecht Science Park).

Zoals op bladzijde 6 van de voorliggende nota BOR wordt aangegeven, zijn in deze nota de beheer- en onderhoudsniveaus behorende bij de kwaliteitsniveaus uit de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte nader uitgewerkt en zijn de daarvoor benodigde financiële middelen inzichtelijk gemaakt. Met de vaststelling van de nota BOR kunnen wij invulling geven aan de ambitieniveaus.

Bij de vaststelling van de Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte is destijds besloten als gemeente te koersen op een goede balans tussen gebruik, inrichting en beheer en het waar mogelijk standaardiseren van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Uitgangspunt hierbij is dat standaardisatie leidt tot een goede basiskwaliteit, tot een goed basisbeheer en duidelijkheid schept voor bewoners, gebruikers en professionals die werkzaam zijn in de openbare ruimte. De gemeentelijke richtlijnen voor deze standaardisatie zijn vastgelegd in het Handboek Openbare Ruimte. Wij hebben deze toelichting ook toegevoegd aan bladzijde 5 en 6 in nota Beheer Openbare Ruimte.
De Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte bevat in de bijlage een overzicht van al het gemeentelijke beleid dat van toepassing is op de openbare ruimte. Voor de actuele versie van dat overzicht verwijzen wij u naar de omgevingsvisie Utrecht. De omgevingsvisie omvat al het gemeentelijke beleid over de fysieke leefomgeving, zowel over de openbare ruimte als over private percelen. De omgevingsvisie is opgebouwd uit de koers, thematisch beleid en gebiedsgericht beleid. Op de gemeentelijke website vindt u een actueel overzicht van al het vastgestelde gemeentelijke beleid dat onder de omgevingsvisie Utrecht valt. Dit overzicht wordt steeds geactualiseerd als u nieuw beleid vaststelt dat onderdeel wordt van de omgevingsvisie Utrecht. Hiermee beschikt u steeds over al het actuele beleid dat gaat over de fysieke leefomgeving en daarmee ook over de openbare ruimte.

Kwaliteitsniveaus in parken
In de commissievergadering bleek onduidelijkheid over het kwaliteitsniveau dat wordt nagestreefd in de parken en andere delen van de stad en de relatie tussen de kwaliteitsniveaus en de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte uit 2016.

De onduidelijkheid over het kwaliteitsniveau in de parken wordt veroorzaakt door een onjuistheid in tabel 1 op bladzijde 27 van de Nota Beheer Openbare Ruimte. Hier staat dat “Groen dat is opgeknapt in het kader van het Groenstructuurplan wordt onderhouden op CROW-niveau A”. Dat is onjuist. In de huidige situatie wordt al het groen – en dus ook het groen in de parken – onderhouden op beeldkwaliteit B, met uitzondering van het groen op de bedrijventerreinen dat sinds 1 januari 2021 op niveau C wordt onderhouden. De parken worden wel - zoals in tabel 1 staat - schoon gehouden op beeldkwaliteit A. In de nota is tabel 1 aangepast.

Zoals eerder in deze brief aangegeven is deze nota Beheer Openbare Ruimte te zien als een uitwerking van de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte. De drie kwaliteitsniveaus die in de

Kadernota worden genoemd zijn hiermee nog steeds van kracht. Dit betekent basisonderhoud voor de Domstad en Domstad Bijzonder gebieden, waarbij intensiever onderhoud bij de Domstad Bijzonder gebieden mogelijk is. Voor de Utrechtse Alluregebieden geldt een onderhoudsniveau dat past bij de unieke inrichting van het specifieke gebied. De parken vallen in de Alluregebieden of in de Domstad Bijzonder gebieden. Conform eerder gemaakte afspraken is het daarom passend om voor schoon in de parken een beeldkwaliteit A te hanteren. Voor groen en grijs hanteren we zoals aangegeven beeldkwaliteit B.

Waardering van de openbare ruimte
Uw raad heeft middels motie 2020/387- Geen zesjescultuur wij willen een 7 scoren op de kwaliteit van de openbare ruimte ons college opgeroepen zich in te spannen om minimaal een 7 te halen als het gaat om de bewonersbeleving van de kwaliteit van de openbare ruimte. U heeft daarbij gevraagd vraagt om uw raad begin 2022 te informeren over het actuele, behaalde rapportcijfer.

In de programmabegroting is een indicator opgenomen voor de schoonheid van de openbare ruimte. Dit is slechts een onderdeel van de totale bewonersbeleving, die wordt gevormd door het samenspel van inrichting, beheer en gebruik. De beleving hangt dus van meerdere aspecten af, die meer gedetailleerd worden onderzocht in de Utrecht Monitor en de Monitor Leefbaarheid, waarvan de resultaten jaarlijks in het tweede kwartaal worden gepubliceerd. In de monitor wordt een aantal vragen over onderhoudsaspecten gesteld.

Het gebruik van de publieke ruimte wordt steeds intensiever. In de huidige omstandigheden levert een extra inspanning niet per definitie meer bewonerswaardering op. Met de inzet op ontwikkelend beheer en het versneld wegwerken van het achterstallig onderhoud in 10 jaar willen we de komende jaren een bijdrage leveren aan de verhoging van de kwaliteit en beleving van de openbare ruimte. Wij verwachten dat de waardering van inwoners geleidelijk omhoog zal gaan door het versneld uitvoeren van achterstallig onderhoud en door realisatie van projecten waarin verbeteringen in de openbare ruimte worden doorgevoerd. Om deze ambitie kracht bij de zetten, hebben we het streven naar de 7 opgenomen in paragraaf 3.6 van de de nota, conform de motie.

Modulaire, multifunctionele en flexibele openbare ruimte
In de openbare ruimte zijn we steeds meer bezig om deze flexibel en multifunctioneel in te richten. Bij de aanschaf van deze inrichting wordt het gemeentelijk beleid voor gebruik van duurzame materialen en circulariteit (nota Utrecht Circulair 2020-2023) toegepast. We kennen in Utrecht al veel voorbeelden waarbij we de inrichting van de openbare ruimte voor een kortere of langere periode aanpassen, zodat deze optimaal aansluit bij de gebruiksbehoefte. Hierbij valt te denken aan de verzinkbare openbare toiletten (Uriliften), bankjes die gemakkelijk in zijn geheel zijn te verplaatsen, of lantaarnpalen waarbij de verlichtingmodules makkelijk te vervangen zijn door andere modules. Ook de trappen van de Jaarbeurs zijn een vorm van flexibele en daarmee multifunctioneel te gebruiken ruimte; trappen van en naar het Station, zitruimte tijdens de lunchpauze en podium bij evenementen. Ook de betonrand langs de Rooseveltboulevard is multifunctioneel te gebruiken, bijvoorbeeld als zitplek of als een randje voor kinderen om op te spelen of te lopen. In grote gebiedsontwikkelingen zoals Leidsche Rijn en het Stationsgebied wordt al middels placemaking de ruimte tijdelijk ingericht. Zo kan de sportcontainer makkelijk worden verplaatst en bestaan het skatepark en de freerunbaan uit een modulair systeem dat gemakkelijk naar een andere plek kan worden verplaatst. Ook op andere plekken in de stad zijn inmiddels tijdelijke sportcontainers geplaatst, namelijk in Sportpark Zuilense Vecht en in Park de Gagel. Ook de principes groen tenzij en onverhard tenzij zorgen ervoor dat de openbare ruimte multifunctioneler gebruikt kan worden. Zo draagt het vergroenen en klimaatbestendig van speelplekken bij aan multifunctionelere openbare ruimte. Immers, de speelplekken worden aantrekkelijker, dragen bij aan de tijdelijke opvang van water en kunnen zorgen voor koele plekken in de buurt voor jong en oud op warme dagen. Op bladzijde 9 van de nota Beheer Openbare Ruimte hebben we een passage over modulaire, multifunctionele en flexibele openbare ruimte toegevoegd.

Toezicht op werkzaamheden
In de stad vinden dagelijks werkzaamheden in de openbare ruimte plaats, zowel in opdracht van de gemeente als in opdracht van derden, en zowel boven- als ondergronds. Voor haar eigen werkzaamheden heeft de gemeente toezichthouders in dienst die toezien op de juiste uitvoering van werkzaamheden door ingeschakelde aannemers. Over het algemeen ontvangen wij hierover weinig meldingen.

Wel zien wij steeds vaker knelpunten ontstaan bij de uitvoering van werkzaamheden door derden. In een stad die verdicht, is het een steeds grotere uitdaging om te voorkomen dat het grote aantal (graaf)werkzaamheden leidt tot overlast voor omwonenden en schade aan bomen en archeologie. Denk bijvoorbeeld aan:

- Geluidsoverlast door (te) vroeg starten met werkzaamheden
- Het beschadigen van boomwortels en -stammen door de tijdelijke stalling van stenen, bouwmaterialen en graafmachines onder bomen
- Onvoldoende zorgvuldig handelen bij onverwachte archeologische vondsten

Om hier op korte termijn noodzakelijke stappen in te zetten, bereiden wij een aanpassing van de verordening kabels en leidingen voor. Daarbij wordt een handboek opgesteld met duidelijke regels waar netbeheerders en andere bedrijven die in de openbare ruimte werkzaamheden willen uitvoeren aan moeten voldoen. Om goed toe te kunnen zien op naleving van het handboek in de praktijk buiten op straat, zullen wij bij het aanbieden van de aangepaste verordening tevens voorstellen doen voor uitbreiding van het toezicht op graafwerkzaamheden. Uw raad ontvangt deze voorstellen in het derde kwartaal van 2021.

Voor het onderdeel beschermen van bomen is reeds een aantal concrete stappen genomen. Op 26 januari hebben we de beleidsregel Handhaving illegaal vellen of beschadigen van bomen vastgesteld. De beleidsregel biedt ons mogelijkheden om sanctionerend op te treden bij illegale kap en bij onvoldoende boombescherming op bouwplaatsen of bij het gebruik van gemeentegrond.

- Bij opbreekvergunningen en de aanleg van kabels en leidingen wordt het boomtoezicht (op derden) integraal onderdeel van het voorstel bij de verordening Kabel en Leidingen en naar aanleiding daarvan verder ingericht;
- Voor het gebruik van gemeentegrond geldt dat extra middelen met de vaststelling van de programmabegroting 2021 zijn vrij gekomen. Hiermee kunnen we een extra medewerker aannemen met expertise op bomen en boombescherming. Deze medewerker adviseert vergunningverleners, bouwinspecteurs en toezichthouders over boombescherming bij bouwplannen en meldingen over boombeschadiging, controleert bouwplannen op voldoende maatregelen voor boombescherming en adviseert welke bouwplaatsen bezocht moeten worden om de boombescherming te controleren.

De trend is dat de claim op de ondergrond door ontwikkelingen als de energietransitie, klimaatadaptatie, digitalisering en vergroening steeds groter wordt. We hebben daarom het voornemen hier een visie op te ontwikkelen, met een verdergaand bereik dan de verordening kabels en leidingen. Om deze visie op de ondergrond te kunnen ontwikkelen komen we met een voorstel.

Afschrijvingsmethodiek
Tijdens de commissievergadering werd de vraag gesteld of de voorgestelde activeringsgrens van 0,1 miljoen euro verhoogd kon worden naar bijvoorbeeld 1 miljoen euro om op deze manier de begroting flexibeler te maken.

De voorgestelde activeringsgrens sluit aan bij de ondergrens die in Utrecht gehanteerd wordt bij die van de activa met economisch nut. Hij sluit tevens aan bij de grens zoals die in andere gemeenten wordt gehanteerd. De gemeente Rotterdam bijvoorbeeld hanteert nagenoeg dezelfde financiële strategie en gaat ook uit van een drempelbedrag van 0,1 miljoen euro. Rotterdam heeft op het moment dezelfde uitdaging m.b.t. de toenemende vervangings- en onderhoudsopgave als Utrecht en wordt op het moment beschouwd als koploper op het gebied van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

De financiële strategie in de Nota Beheer Openbare Ruimte gaat uit van een robuuste begroting door ‘duurzaam begroten’. In dit kader is het activeren vanaf 0,1 miljoen euro een belangrijke maatregel. Hiermee worden alle investeringen boven 0,1 miljoen euro op de balans opgenomen en wordt er gedurende de levensduur over het object afgeschreven met een jaarlijks gelijk bedrag. Deze jaarlijkse afschrijvingskosten noemen we kapitaallasten. Het activeren van investeringen zorgt voor het gelijkmatig verdelen van kosten over meerdere jaren, waarmee grote schommelingen in jaarlijkse

kosten worden voorkomen. Daarnaast is in geval van activeren het budget voor kapitaallasten beschikbaar voor nieuwe kapitaallasten die ontstaan bij vervanging het eind van de levensduur.

Wanneer we in Utrecht kiezen voor een hogere activeringsgrens van bijvoorbeeld 1 miljoen euro, zal een kleiner deel van de vervangingsinvesteringen worden geactiveerd. Dit heeft tot gevolg dat er jaarlijks grotere schommelingen zullen optreden in de budgetbehoefte. Een ondergrens van 1,0 miljoen euro zorgt er zelfs voor dat er maar een paar investeringen per jaar worden geactiveerd. De meeste investeringen zullen bij deze ondergrens via de exploitatie lopen, wat schommelingen in de jaarlijkse lasten tot gevolg zal hebben. Ook is er, bij een hogere activeringsgrens, voor een kleiner deel van de vervangingsinvesteringen aan het einde van de levensduur geld beschikbaar om te kunnen gaan vervangen. Daarnaast zorgt een hogere activeringsgrens in de eerstvolgende jaren voor minder financiële ruimte in de begroting. We zullen hierdoor in 2022 al fors tekort komen op de benodigde financiële middelen voor het op orde houden van de kwaliteit van de buitenruimte en het wegwerken van het achterstallig onderhoud.

Gevolg van de ophoging van de activeringsgrens is wel dat de begroting flexibeler wordt, want het budget benodigd voor kapitaallasten wordt makkelijker inzetbaar voor andere gemeentebrede doeleinden. Hierbij is het echter goed om te beseffen dat budget benodigd voor onderhoud in principe altijd ingezet moet worden voor onderhoud, omdat uitstel van onderhoud niet kan leiden tot afstel. Het anders inzetten van budgetten leidt namelijk tot achterstallig onderhoud. Dat is onwenselijk omdat, naast een achteruitgang van kwaliteit en veiligheid, het ontstaan van achterstallig onderhoud op termijn leidt tot hogere kosten (voor onze inwoners).

Opvangen risico's
Tijdens de commissievergadering werd gevraagd naar de beschikbare instrumenten om risico's op te vangen en of deze afdoende zijn. Een risico bij het onderhoud in de openbare ruimte is dat er onvoorziene onderhoudsuitgaven gedaan moeten worden. Dit kan het gevolg zijn als we objecten niet of onvoldoende in beeld hebben gehad (onbekend bezit) met onvoorziene onderhoudswerkzaamheden (onbekende budgetbehoefte) als gevolg.

In de afgelopen periode is hard gewerkt aan het in beeld brengen van de onderhouds- en vervangingsbehoefte voor de komende jaren. Hierdoor hebben we de actuele staat van onderhoud van de duizenden objecten waar de openbare ruimte uit bestaat goed in beeld. Een onderdeel van de onderhouds- en vervangingsbehoefte is het achterstallig onderhoud. Ook deze hebben we aan de hand van inspecties nauwgezet in beeld gebracht. In tabel 2 in de nota is een zekerheidspercentage aangegeven van het achterstallig onderhoud per objectsoort. Het zekerheidspercentage geeft een indicatie van de betrouwbaarheid van het bedrag aan achterstallig onderhoud. Dit percentage is gebaseerd op hoe goed alle objecten in beeld zijn. Het zekerheidspercentage is afgelopen jaar fors gegroeid en de onzekerheid over de omvang in achterstallig onderhoud flink gedaald. Dit geeft aan dat de actualisatie heeft geresulteerd in een beter beeld van wat er buiten allemaal aanwezig is.

Objectsoort	Achterstallig onderhoud	Zekerheidspercentage
Verhardingen	€ 35,7 mln	95% - 100%
Civiele constructies	€ 7,6 mln	90%
Groen	€ 5,6 mln	95% - 100%
Wegmarkeringen en bebording	€ 1,4 mln	70%
OVL / VRI / Installaties	-	95% - 100%
Spelen	-	95% - 100%
Totaal	€ 50 mln	90%
Totaal met bandbreedte	€ 45 mln - € 55 mln	100%

Tabel 2: verdeling achterstalligheid per beheerdiscipline

Ondanks de geleverde inspanning om alles in beeld te hebben, blijft de mogelijkheid bestaan dat een object niet in beeld is. In het geval dit leidt tot een calamiteit, kan er aanspraak worden gemaakt op het risico-model. Daarnaast is er bij de berekening van de diverse maatregelen gerekend met eenheidsprijzen, waar een risico-opslag onderdeel van uit maakt. Hiermee kunnen tegenvallers

worden opgevangen. Ook heeft de actualisatie ervoor gezorgd dat we een beter beeld hebben van de benodigde financiële middelen voor de toekomstige onderhouds- en vervangingsopgave. Dit zorgt ook voor een stevige financiële basis, wat het opvangen van tegenvallers mogelijk maakt.

Wanneer er toch een vermoeden is dat we zaken niet volledig in beeld hebben, ondernemen we gericht actie. Zo zullen we n.a.v. de verzakking van een deel van de kade bij de Minstroom in 2021 onderzoeken of er vergelijkbare stukjes kade zijn die onterecht niet bij ons in beeld zijn.

Vervolg
Conform toezegging sturen wij eind dit jaar de meerjarenplanning 2022-2026 toe. Hierin zullen wij aangeven welk groot onderhoud en welke vervangingsinvesteringen wij de komende vijf jaar zullen uitvoeren om de openbare ruimte op het gewenste niveau te houden en het achterstallig onderhoud weg te werken. De meerjarenplanning zullen wij vervolgens telkens bij de Voorjaarsnota actualiseren. Zo ontvangt u dus bij de Voorjaarsnota 2022 de meerjarenplanning 2023-2027. Eenzelfde aanpak zullen wij u ook voorstellen bij de actualisatie van het Plan Watertaken voor de onderdelen stedelijk water en riolering.

Gelijktijdig met de meerjarenplanning 2023-2027 ontvangt u conform toezegging bij de Voorjaarsnota 2022 de eerste voortgangsrapportage over de nota Beheer Openbare Ruimte. We staan klaar om samen met onze partners door middel van ontwikkelend beheer invulling geven aan de gemeentelijke ambities ten aanzien van de openbare ruimte.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeenteraad

Dossiernummer	1357
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	13
Omschrijving	Initiatiefvoorstel Een eerlijke start voor ieder kind. Voorstellen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid op basisscholen in Utrecht
ID	1405
Behandelend ambtenaar	Hester Assen, Ilse Raaijmakers
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Onderwijs
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cultuur, Onderwijs, Sport/06-24862310

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Mens en Samenleving	8 oktober 2020
Gemeenteraad	10 november 2020
Gemeenteraad	26 november 2020
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel van het raadslid mevr. H. Assen: Een eerlijke start voor ieder kind. Voorstellen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid op basisscholen in Utrecht

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Hester Assen, Ilse Raaijmakers
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	17 september
Geheim	Nee

De initiatiefneemster stelt de raad voor te besluiten:

1. Het college te verzoeken, in samenwerking met schoolbesturen en ouders, een stadsbreed toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Utrecht op te stellen

2. Bij het opstellen van dit toelatingsbeleid de hieronder genoemde en in de bijlage toegelichte, uitgangspunten mee te nemen in het op te stellen stedelijke aanmeld- en toelatingsbeleid

    a. Scholen zijn zoveel mogelijk een afspiegeling van de buurt, onder andere te bereiken door het gebruik van schoolcirkels. De schoolcirkel is niet van toepassing op scholen met een stedelijke populatie
    b. Er komt een centraal aanmeldpunt. Ter uitwerking is hoe vaak er een aanmeldmoment zal zijn.
    Een ombudsfunctie is onderdeel van het onafhankelijke aanmeldpunt
    c. Het tegengaan van segregatie als uitgangspunt te nemen en mee te nemen in de monitoring zoals bedoeld in punt 3
    d. Bij het aanmelden gelden er, in geval van meer aanmeldingen dan beschikbare plaatsen, voorrangsregels in nader te bepalen volgorde:
        i. Zus- en broerregeling (als er al een kind uit het gezin op de school zit heeft hij/zij voorrang)
        ii. Het aangemelde kind heeft een VE indicatie en heeft VE gevolgd op een VE-locatie die samenwerkt met de school van aanmelding.
        iii. de voorkeursschool is een buurtschool
    e. Ouderinitiatieven krijgen een plek in het toelatingsbeleid en het wordt individuele ouders mogelijk gemaakt om mee te praten over aanmeldbeleid.
    f. Inzet op bewustwording van het belang van samen in de buurt naar school gaan en het ontmoeten van kinderen met verschillende achtergronden

3. Over de ervaringen met het toelatingsbeleid jaarlijks te rapporteren aan de gemeenteraad

Het lid van de gemeenteraad van Utrecht,

Mevrouw H. Assen,

Samenvatting

Het onderzoeksrapport over de aanmeldpraktijk in Utrecht in combinatie met de toenemende segregatie en kansenongelijkheid is de aanleiding om dit initiatiefvoorstel te schrijven. Gelijke kansen op dit gebied blijken er op dit moment niet te zijn. Dat moet en kan anders! In dit initiatiefvoorstel pleit de PvdA voor een eerlijk en transparant aanmeldbeleid met aandacht voor het tegengaan van segregatie. Want ieder kind verdient een eerlijke start.
Het initiatiefvoorstel moet bijdragen aan gelijke kansen voor alle kinderen in Utrecht. De komende tijd gaat de gemeente in gesprek met schoolbesturen en ouders om te werken aan een beter aanmeld- en toelatingsbeleid. Dit initiatiefvoorstel draagt oplossingsrichtingen aan en doet voorstellen om een gelijk speelveld te versterken en gelijke kansen te bevorderen.

Context

Aanleiding

In mei 2020 verscheen het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs? Onderzoek naar de toelating op basisscholen in Utrecht.” De onderzoekers noemen een paar zaken die van belang zijn om een nieuw toelatingsbeleid te laten slagen: gedeeld gevoel van urgentie van de problematiek, draagvlak, commitment en een gemeenschappelijke visie. Het rapport roept de gemeenteraad ook op mee te denken en te stimuleren dat duurzame resultaten worden bereikt (p.6). Daaraan wil dit initiatiefvoorstel een bijdrage leveren.

Het rapport schetst een zorgwekkend beeld van het toelatingsbeleid in Utrecht. Op meerdere scholen is geen transparant aanmeld- en toelatingsbeleid, ontbreekt heldere communicatie naar ouders en voldoen scholen niet aan de wettelijke vereisten rond aanmelding en inschrijving bij basisscholen. Meerdere populaire scholen werken met een praktijk van vooraanmelding, dat wil zeggen dat ouders hun kinderen op een jongere leeftijd dan drie jaar aanmelden. Deze kinderen worden door de school op een lijst gezet en bij het bereiken van de driejarige leeftijd wordt het kind automatisch op de school toegelaten. Dit is in strijd met de wet. De meeste scholen hanteren de regel: wie het eerst komt, het eerst maalt. Samenvattend concludeert het rapport dat van een gelijk speelveld voor ouders bij het aanmelden van hun kind voor een basisschool in Utrecht absoluut geen sprake is.

Het rapport laat ook zien dat een gelijk speelveld voor toelating tot basisscholen samenhangt met kansengelijkheid en segregatie. De Onderwijsinspectie constateert dat er in het basisonderwijs sprake is van toenemende sociaal-economische segregatie: kinderen met hoog- en laagopgeleide ouders zitten steeds minder vaak samen op school. Met het oog op kansengelijkheid acht de Onderwijsinspectie dat ook zorgelijk: “Door de segregatie in ons onderwijs is er op bepaalde plekken een concentratie van leerlingen met allerlei problemen, zoals armoede, taalachterstanden en leer- en ontwikkelproblemen. Dit vormt een grote uitdaging voor leraren die op deze scholen lesgeven.” (Staat van het Onderwijs 2019, p. 44)

Naar aanleiding van het onderzoek is het college voornemens om in samenspraak met de schoolbesturen te komen tot een eenduidig aanmeld- en toelatingsbeleid. Uiteindelijk is het aan de schoolbesturen om dit vorm te geven. In Utrecht werken gemeente en schoolbesturen nauw met elkaar samen in o.a. de Utrechtse Onderwijsagenda. Het ligt voor de hand om dit ook gezamenlijk op te pakken.

De gemeenteraad heeft al bij eerdere gelegenheden opgeroepen om te komen tot een duidelijk, stadsbreed en eerlijk systeem van aanmelding. Dit doen we met dit voorstel nogmaals. We doen het op dit moment, omdat dit de raad de kans biedt uitgangspunten mee te geven aan het college voor een stadsbreed aanmeld- en toelatingsbeleid.

Beoogd effect

We willen komen tot een stadsbreed, eerlijk en transparant systeem van aanmelden waarbij ieder kind gelijke kansen krijgt om op de school van (ouders’) keuze toegelaten te worden.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Raadsbrief Transparantie in aanmeldingen in basisonderwijs rapportage, 10 februari 2015.
SV 2016, nr. 137, Aanmeldbeleid Utrechtse basisscholen, 23 december 2016.
M2017/219, ‘Pak kansenongelijkheid zo vroeg mogelijk aan’, 9 november 2017.

Gelijke Kansen Alliantie, Agenda Utrecht
Raadsbrief Gemengde scholen, 4 april 2019
M2019/138, 'Aanmeldbeleid basisscholen in beeld', 11 juli 2019
Raadsbrief Aanmeldbeleid basisscholen, 26 november 2019
Raadsbrief Beantwoording raadsvragen UOA en gelijke kansen, 14 januari 2020
Raadsbrief Aanbieding onderzoek aanmeldbeleid basisscholen, 8 juni 2020
MV Snel actie voor een beter aanmeldbeleid, 11 juni 2020
RIB Aanmeldbeleid basisonderwijs, 30 juni 2020
Raadsbrief update aanmeldbeleid basisonderwijs, 14 juli 2020
Commissie M&S, bespreking Aanmeldbeleid basisonderwijs, 10 september 2020

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het college te verzoeken, in samenwerking met schoolbesturen en ouders, een stadsbreed toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Utrecht op te stellen
Argumenten	
1.1	Uniform en transparant
	Een stadsbreed toelatingsbeleid zorgt voor duidelijke regels. Overal gelden dezelfde regels voor iedereen. Dit neemt verschillende aanpakken tussen scholen weg. Scholen en ouders weten waar ze aan toe zijn.
1.2	Gelijke kansen voor iedereen
	Niet meer "wie het eerst komt, het eerst maalt" maar gelijke kansen voor iedereen op een plek op een basisschool. Het moment van aanmelden dient geen rol meer te spelen bij de plaatsing.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	De beslissing ligt uiteindelijk bij de schoolbesturen
	Het is uiteindelijk aan de schoolbesturen om te besluiten of zij meewerken aan een stedelijk beleid. Het zou kunnen dat één of meerdere besturen uiteindelijk buiten het stadsbrede beleid vallen. Het voorbeeld uit Amsterdam laat zien dat besturen die in eerste instantie niet meededen, dat later wel zijn gaan doen. Dit risico is daarom geen reden om er niet aan te beginnen.
Beslispunt	
2	Bij het opstellen van dit toelatingsbeleid de hieronder genoemde en in de bijlage toegelichte, uitgangspunten te hanteren a. Scholen zijn zoveel mogelijk een afspiegeling van de wijk, in de uitwerking wordt onderzocht of de inzet van schoolcirkels hierbij een oplossing biedt. b. Er komt een centraal aanmeldpunt. Ter uitwerking is hoe vaak er een aanmeldmoment zal zijn. Een ombudsfunctie is onderdeel van het onafhankelijke aanmeldpunt c. Het tegengaan van segregatie als uitgangspunt te nemen en mee te nemen in de monitoring zoals bedoeld in punt 3 d. Bij het aanmelden gelden er, in geval van meer aanmeldingen dan beschikbare plaatsen, voorrangsregels in nader te bepalen volgorde: i. Zus- en broerregeling (als er al een kind uit het gezin op de school zit

	heeft hij/zij voorrang) ii. Het aangemelde kind heeft een VE indicatie en heeft VE gevolgd op een VE-locatie die samenwerkt met de school van aanmelding. iii. de voorkeursschool is een buurtschool e. Ouderinitiatieven krijgen een plek in het toelatingsbeleid en het wordt individuele ouders mogelijk gemaakt om mee te praten over aanmeldbeleid. f. Inzet op bewustwording van het belang van samen in de buurt naar school gaan en het ontmoeten van kinderen met verschillende achtergronden
Argumenten	
2.1	<u>Onderwijssegregatie moet worden aangepakt</u>
	Op de basisschool zouden alle kinderen samen moeten komen, zodat dit de kansen en de horizon van elk kind verbreedt. Met schoolcirkels, een cirkel vanaf iedere woning waarbinnen minimaal drie basisscholen van diverse denominaties vallen, kunnen we bevorderen dat kinderen die samen in een wijk wonen samen naar school gaan. Door scholen een afspiegeling van de wijk te laten zijn wordt recht gedaan aan de pogingen om de wijken in Utrecht diverser van samenstelling te laten zijn.
2.2	<u>Er is groeiende maatschappelijke steun</u>
	De minister van Onderwijs wil segregatie aanpakken en noemt het toelatingsbeleid als aangrijpingspunt. Het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” heeft veel aandacht gekregen in de politiek en de media. In brede kring wordt erkend dat het toelatingsbeleid moet veranderen. Schoolbesturen hebben ook aangegeven aan een eenduidig aanmeld- en toelatingsbeleid te willen werken.
2.3	<u>Bevorderen kansengelijkheid</u>
	Door kinderen met een VE indicatie voorrang te geven bij een school waarmee de VE-locatie samenwerkt wordt enerzijds een doorgaande lijn naar de bassischool voor deze kinderen bevordert en anderzijds geeft dit meer kansen aan een groep die over het algemeen minder kansen heeft.
2.4	<u>Concurrentie voorkomen</u>
	Een centraal aanmeldpunt voorkomt inschrijving op meerdere scholen en biedt duidelijkheid zowel aan ouders als aan scholen. Het voorkomt ook dat scholen kinderen op steeds jongere leeftijd inschrijven.
Kanttekeningen/Risico’s	
2.1	<u>Vrije keuze ouders</u>
	Met dit voorstel willen we zeker de vrije keuze van ouders niet inperken. We willen juist bevorderen dat iedereen vrije keuze heeft. Wel kan het zo zijn dat juist door de vrije keuze die ouders hebben, scholen minder gemengd zullen worden dan op basis van de wijksamenstelling had gekund.
Beslispunt	
3	Over de ervaringen van het toelatingsbeleid jaarlijks te rapporteren aan de gemeenteraad
Argumenten	
3.1	<u>De raad blijft op de hoogte.</u>
	Het belang van een eerlijk en transparant toelatingsbeleid is duidelijk. De raad heeft

	hier in het verleden meerdere keren aandacht voor gevraagd, maar dit is onvoldoende van de grond gekomen. Door een jaarlijkse rapportage kan de raad de vinger aan de pols houden.
Kanttekeningen/Risico's	
3.1	Regeldruk onderwijs
	Een jaarlijkse rapportage kost de scholen of het centrale aanmeldpunt tijd en moeite om te maken. Hiervoor dient dan ook wel voldoende tijd te zijn.

Financiën

Het college is al voornemens om samen met de schoolbesturen een beleid op te stellen. Wij denken dat het toevoegen van de in dit voorstel genoemde uitgangspunten geen of slechts beperkt extra kosten met zich meebrengt.

Vervolg

Na besluitvorming over dit voorstel worden de uitgangspunten meegenomen in het reeds opgestarte traject van beleidsontwikkeling vanuit het college. Over het tijdspad van dit traject wordt uw raad door het college apart geïnformeerd.

Participatie

Omdat dit een initiatiefvoorstel betreft hebben de initiatiefnemers de reacties verwerkt in dit voorstel van de contacten die zij eerder over dit onderwerp met ouders, leerkrachten, directeuren van scholen en anderen hebben gehad.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Initiatiefvoorstel "Een eerlijke start voor ieder kind"

Bijlagen informatief
-

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel van het raadslid mevr. H. Assen: Een eerlijke start voor ieder kind. Voorstellen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid op basisscholen in Utrecht

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Hester Assen, Ilse Raaijmakers
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	17 september
Geheim	Nee

~~Het college van burgemeester en wethouders~~De initiatiefneemster stelt de raad voor te besluiten:

1. Het college te verzoeken, in samenwerking met schoolbesturen en ouders, een stadsbreed toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Utrecht op te stellen

2. Bij het opstellen van dit toelatingsbeleid de hieronder genoemde en in de bijlage toegelichte, uitgangspunten ~~te hanteren~~mee te nemen in het op te stellen stedelijke aanmeld- en toelatingsbeleid

    a. Scholen zijn zoveel mogelijk een afspiegeling van de ~~wijk, dit~~ buurt, onder andere te bereiken ~~we~~ door het gebruik van schoolcirkels. De schoolcirkel is niet van toepassing op scholen met een stedelijke populatie
    b. Er komt een centraal aanmeldpunt ~~met 4 keer per jaar een centraal~~. Ter uitwerking is hoe vaak er een aanmeldmoment~~.~~ zal zijn.
    Een ombudsfunctie is onderdeel van het onafhankelijke aanmeldpunt
    c. Het tegengaan van segregatie als ~~doel op~~uitgangspunt te nemen en mee te nemen in de monitoring zoals bedoeld in punt 3
    d. Bij het aanmelden gelden er, in geval van meer aanmeldingen dan beschikbare plaatsen, voorrangsregels in ~~deze~~nader te bepalen volgorde:
        i. Zus- en broerregeling (als er al een kind uit het gezin op de school zit heeft hij/zij voorrang)
        ii. Het aangemelde kind heeft een VE indicatie en heeft VE gevolgd op een VE-locatie die samenwerkt met de school van aanmelding.
        iii. ~~Het aangemelde kind woont binnen de schoolcirkel (~~de voorkeursschool is ~~daarmee~~ een buurtschool~~)~~
    e. Ouderinitiatieven krijgen een plek in het toelatingsbeleid en het wordt individuele ouders mogelijk gemaakt om mee te praten over aanmeldbeleid.
    f. Inzet op bewustwording van het belang van samen in de buurt naar school gaan en het ontmoeten van kinderen met verschillende achtergronden

3. Over de ervaringen ~~van~~met het toelatingsbeleid jaarlijks te rapporteren aan de gemeenteraad

Het lid van de gemeenteraad van Utrecht,

Mevrouw H. Assen,

Samenvatting

Het onderzoeksrapport over de aanmeldpraktijk in Utrecht in combinatie met de toenemende segregatie en kansenongelijkheid is de aanleiding om dit initiatiefvoorstel te schrijven. Gelijke kansen op dit gebied blijken er op dit moment niet te zijn. Dat moet en kan anders! In dit initiatiefvoorstel pleit de PvdA voor een eerlijk en transparant aanmeldbeleid met aandacht voor het tegengaan van segregatie. Want ieder kind verdient een eerlijke start.
Het initiatiefvoorstel moet bijdragen aan gelijke kansen voor alle kinderen in Utrecht. De komende tijd gaat de gemeente in gesprek met schoolbesturen en ouders om te werken aan een beter aanmeld- en toelatingsbeleid. Dit initiatiefvoorstel draagt oplossingsrichtingen aan en doet voorstellen om een gelijk speelveld te versterken en gelijke kansen te bevorderen.

Context

Aanleiding

In mei 2020 verscheen het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs? Onderzoek naar de toelating op basisscholen in Utrecht.” De onderzoekers noemen een paar zaken die van belang zijn om een nieuw toelatingsbeleid te laten slagen: gedeeld gevoel van urgentie van de problematiek, draagvlak, commitment en een gemeenschappelijke visie. Het rapport roept de gemeenteraad ook op mee te denken en te stimuleren dat duurzame resultaten worden bereikt (p.6). Daaraan wil dit initiatiefvoorstel een bijdrage leveren.

Het rapport schetst een zorgwekkend beeld van het toelatingsbeleid in Utrecht. Op meerdere scholen is geen transparant aanmeld- en toelatingsbeleid, ontbreekt heldere communicatie naar ouders en voldoen scholen niet aan de wettelijke vereisten rond aanmelding en inschrijving bij basisscholen. Meerdere populaire scholen werken met een praktijk van vooraanmelding, dat wil zeggen dat ouders hun kinderen op een jongere leeftijd dan drie jaar aanmelden. Deze kinderen worden door de school op een lijst gezet en bij het bereiken van de driejarige leeftijd wordt het kind automatisch op de school toegelaten. Dit is in strijd met de wet. De meeste scholen hanteren de regel: wie het eerst komt, het eerst maalt. Samenvattend concludeert het rapport dat van een gelijk speelveld voor ouders bij het aanmelden van hun kind voor een basisschool in Utrecht absoluut geen sprake is.

Het rapport laat ook zien dat een gelijk speelveld voor toelating tot basisscholen samenhangt met kansengelijkheid en segregatie. De Onderwijsinspectie constateert dat er in het basisonderwijs sprake is van toenemende sociaal-economische segregatie: kinderen met hoog- en laagopgeleide ouders zitten steeds minder vaak samen op school. Met het oog op kansengelijkheid acht de Onderwijsinspectie dat ook zorgelijk: “Door de segregatie in ons onderwijs is er op bepaalde plekken een concentratie van leerlingen met allerlei problemen, zoals armoede, taalachterstanden en leer- en ontwikkelproblemen. Dit vormt een grote uitdaging voor leraren die op deze scholen lesgeven.” (Staat van het Onderwijs 2019, p. 44)

Naar aanleiding van het onderzoek is het college voornemens om in samenspraak met de schoolbesturen te komen tot een eenduidig aanmeld- en toelatingsbeleid. Uiteindelijk is het aan de schoolbesturen om dit vorm te geven. In Utrecht werken gemeente en schoolbesturen nauw met elkaar samen in o.a. de Utrechtse Onderwijsagenda. Het ligt voor de hand om dit ook gezamenlijk op te pakken.

De gemeenteraad heeft al bij eerdere gelegenheden opgeroepen om te komen tot een duidelijk, stadsbreed en eerlijk systeem van aanmelding. Dit doen we met dit voorstel nogmaals. We doen het op dit moment, omdat dit de raad de kans biedt uitgangspunten mee te geven aan het college voor een stadsbreed aanmeld- en toelatingsbeleid.

Beoogd effect

We willen komen tot een stadsbreed, eerlijk en transparant systeem van aanmelden waarbij ieder kind gelijke kansen krijgt om op de school van (ouders’) keuze toegelaten te worden.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Raadsbrief Transparantie in aanmeldingen in basisonderwijs rapportage, 10 februari 2015.
SV 2016, nr. 137, Aanmeldbeleid Utrechtse basisscholen, 23 december 2016.
M2017/219, ‘Pak kansenongelijkheid zo vroeg mogelijk aan’, 9 november 2017.

Gelijke Kansen Alliantie, Agenda Utrecht
Raadsbrief Gemengde scholen, 4 april 2019
M2019/138, 'Aanmeldbeleid basisscholen in beeld', 11 juli 2019
Raadsbrief Aanmeldbeleid basisscholen, 26 november 2019
Raadsbrief Beantwoording raadsvragen UOA en gelijke kansen, 14 januari 2020
Raadsbrief Aanbieding onderzoek aanmeldbeleid basisscholen, 8 juni 2020
MV Snel actie voor een beter aanmeldbeleid, 11 juni 2020
RIB Aanmeldbeleid basisonderwijs, 30 juni 2020
Raadsbrief update aanmeldbeleid basisonderwijs, 14 juli 2020
Commissie M&S, bespreking Aanmeldbeleid basisonderwijs, 10 september 2020

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het college te verzoeken, in samenwerking met schoolbesturen en ouders, een stadsbreed toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Utrecht op te stellen
Argumenten	
1.1	Uniform en transparant
	Een stadsbreed toelatingsbeleid zorgt voor duidelijke regels. Overal gelden dezelfde regels voor iedereen. Dit neemt verschillende aanpakken tussen scholen weg. Scholen en ouders weten waar ze aan toe zijn.
1.2	Gelijke kansen voor iedereen
	Niet meer "wie het eerst komt, het eerst maalt" maar gelijke kansen voor iedereen op een plek op een basisschool. Het moment van aanmelden dient geen rol meer te spelen bij de plaatsing.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	De beslissing ligt uiteindelijk bij de schoolbesturen
	Het is uiteindelijk aan de schoolbesturen om te besluiten of zij meewerken aan een stedelijk beleid. Het zou kunnen dat één of meerdere besturen uiteindelijk buiten het stadsbrede beleid vallen. Het voorbeeld uit Amsterdam laat zien dat besturen die in eerste instantie niet meededen, dat later wel zijn gaan doen. Dit risico is daarom geen reden om er niet aan te beginnen.
Beslispunt	
2	Bij het opstellen van dit toelatingsbeleid de hieronder genoemde en in de bijlage toegelichte, uitgangspunten te hanteren a. Scholen zijn zoveel mogelijk een afspiegeling van de wijk, ~~dit bereiken we door het gebruik~~in de uitwerking wordt onderzocht of de inzet van schoolcirkels hierbij een oplossing biedt. b. Er komt een centraal aanmeldpunt ~~met 4 keer per jaar~~. Ter uitwerking is hoe vaak er een ~~centraal~~ aanmeldmoment~~.~~ zal zijn. Een ombudsfunctie is onderdeel van het onafhankelijke aanmeldpunt c. Het tegengaan van segregatie als ~~doel op~~uitgangspunt te nemen en mee te nemen in de monitoring zoals bedoeld in punt 3 d. Bij het aanmelden gelden er, in geval van meer aanmeldingen dan beschikbare plaatsen, voorrangsregels in ~~deze~~nader te bepalen volgorde:

	i. ~~i.~~ Zus- en broerregeling (als er al een kind uit het gezin op de school zit heeft hij/zij voorrang) ~~ii.~~ Het aangemelde kind heeft een VE indicatie ii. ~~iii. Het aangemelde kind woont binnen~~ en heeft VE gevolgd op een VE-locatie die samenwerkt met de ~~schoolcirkel (~~school van aanmelding. iii. de voorkeursschool is ~~daarmee~~ een buurtschool~~)~~ e. ~~e.~~ Ouderinitiatieven krijgen een plek in het toelatingsbeleid en het wordt individuele ouders mogelijk gemaakt om mee te praten over aanmeldbeleid. f. ~~f.~~ Inzet op bewustwording van het belang van samen in de buurt naar school gaan en het ontmoeten van kinderen met verschillende achtergronden
Argumenten	
2.1	Onderwijssegregatie moet worden aangepakt
	Op de basisschool zouden alle kinderen samen moeten komen, zodat dit de kansen en de horizon van elk kind verbreedt. Met schoolcirkels, een cirkel vanaf iedere woning waarbinnen minimaal drie basisscholen van diverse denominaties vallen, kunnen we bevorderen ~~we~~ dat kinderen die samen in een wijk wonen samen naar school gaan. Door scholen een afspiegeling van de wijk te laten zijn wordt recht gedaan aan de pogingen om de wijken in Utrecht diverser van samenstelling te laten zijn.
2.2	Er is groeiende maatschappelijke steun
	De minister van Onderwijs wil segregatie aanpakken en noemt het toelatingsbeleid als aangrijpingspunt. Het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” heeft veel aandacht gekregen in de politiek en de media. In brede kring wordt erkend dat het toelatingsbeleid moet veranderen. Schoolbesturen hebben ook aangegeven aan een eenduidig aanmeld- en toelatingsbeleid te willen werken.
2.3	Bevorderen kansengelijkheid
	Door kinderen met een VE indicatie voorrang te geven bij ~~de~~een school ~~van hun keuze~~waarmee de VE-locatie samenwerkt wordt enerzijds een doorgaande lijn naar ~~eende~~ bassischool voor deze kinderen bevordert en anderzijds geeft dit meer kansen aan een groep die over het algemeen minder kansen heeft.
2.4	Concurrentie voorkomen
	Een centraal aanmeldpunt voorkomt inschrijving op meerdere scholen en biedt duidelijkheid zowel aan ouders als aan scholen. Het voorkomt ook dat scholen kinderen op steeds jongere leeftijd inschrijven.
Kanttekeningen/Risico’s	
2.1	Vrije keuze ouders
	Met dit voorstel willen we zeker de vrije keuze van ouders niet inperken. We willen juist bevorderen dat iedereen vrije keuze heeft. Wel kan het zo zijn dat juist door de vrije keuze die ouders hebben, scholen minder gemengd zullen worden dan op basis van de wijksamenstelling had gekund.
Beslispunt	
3	Over de ervaringen van het toelatingsbeleid jaarlijks te rapporteren aan de gemeenteraad
Argumenten	

3.1	De raad blijft op de hoogte.
	Het belang van een eerlijk en transparant toelatingsbeleid is duidelijk. De raad heeft hier in het verleden meerdere keren aandacht voor gevraagd, maar dit is onvoldoende van de grond gekomen. Door een jaarlijkse rapportage kan de raad de vinger aan de pols houden.
Kanttekeningen/Risico's	
3.1	Regeldruk onderwijs
	Een jaarlijkse rapportage kost de scholen of het centrale aanmeldpunt tijd en moeite om te maken. Hiervoor dient dan ook wel voldoende tijd te zijn.

Financiën

Het college is al voornemens om samen met de schoolbesturen een beleid op te stellen. Wij denken dat het toevoegen van de in dit voorstel genoemde uitgangspunten geen of slechts beperkt extra kosten met zich meebrengt.

Vervolg

Na besluitvorming over dit voorstel worden de uitgangspunten meegenomen in het reeds opgestarte traject van beleidsontwikkeling vanuit het college. Over het tijdspad van dit traject wordt uw raad door het college apart geïnformeerd.

Participatie

Omdat dit een initiatiefvoorstel betreft hebben de initiatiefnemers de reacties verwerkt in dit voorstel van de contacten die zij eerder over dit onderwerp met ouders, leerkrachten, directeuren van scholen en anderen hebben gehad.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Initiatiefvoorstel "Een eerlijke start voor ieder kind"

Bijlagen informatief
-

Bijlage bij het initiatiefvoorstel

Een eerlijke start voor ieder kind

Voorstellen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid op basisscholen in Utrecht

Ilse Raaijmakers, Hester Assen

Versie: 15 oktober 2020

1. Inleiding

Utrecht kent meer dan 100 basisscholen. Dagelijks gaan duizenden kinderen naar een van deze scholen. De basisschoolperiode is een belangrijke vormende periode in het leven van kinderen. Het ligt aan de basis van ontwikkeling, burgerschap en emancipatie. In veel landen in de wereld is het verschil tussen slagen of niet slagen in het leven mede afhankelijk van de soort basisschool waar een kind naartoe gaat. Een gunstige, inspirerende start werkt een leven lang door. Nederland kent een systeem waarin (vrijwel) al het basis- en voortgezet onderwijs door de overheid gefinancierd wordt, en op vrijwel alle scholen is de kwaliteit goed. Dat is ook in Utrecht het geval. Daar mogen we als stad trots op zijn en dat moeten we koesteren.

Naast goed onderwijs staat voor de PvdA toegankelijkheid voorop: onderwijs dat alle kinderen gelijke kansen biedt om te leren en zich te ontwikkelen. De toelating tot een basisschool is daarbij cruciaal. En daar gaat het op dit moment niet goed in Utrecht. Kinderen hebben geen gelijke kansen toegelaten te worden op de basisschool die de voorkeur van hun ouders heeft.

Als PvdA maken we ons ook zorgen om de segregatie[1] in het Utrechtse onderwijs. De kloof tussen kinderen van hoogopgeleide ouders en die van lager opgeleide ouders neemt toe. Deze kinderen komen elkaar steeds minder tegen op het schoolplein en daarbuiten. Dit is volgens de Onderwijsinspectie zorgelijk voor de kansengelijkheid.[2] Het toelatingsbeleid van basisscholen speelt een rol in deze tweedeling.[3]

Dat moet en kan anders! In dit initiatiefvoorstel pleit de PvdA voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid met aandacht voor het tegengaan van segregatie. Want ieder kind verdient een eerlijke start.

[1] Met ‘segregatie’ bedoelen we in dit initiatiefvoorstel: segregatie naar opleidingsniveau van de ouders.
[2] De staat van het onderwijs 2019.
[3] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020).

2. Leeswijzer

In dit initiatiefvoorstel gaan we eerst in op de huidige situatie rond aanmelden en toelaten op basisscholen in Utrecht. We tekenen enkele ervaringen op die illustreren welke problemen zich voordoen bij het aanmelden en toelaten van kinderen op de basisschool. Vervolgens schetsen we uitgangspunten en oplossingsrichtingen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid voor Utrecht dat gelijke kansen bevordert en segregatie tegengaat.

Het college is naar aanleiding van het rapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” (2020) bezig om samen met schoolbesturen te komen tot een gezamenlijk aanmeld- en toelatingsbeleid. Met dit initiatiefvoorstel willen wij hier ondersteuning aan bieden en stimuleren dat duurzame resultaten worden bereikt.

3. Wat is er aan de hand?

In mei 2020 werd het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” aangeboden. In opdracht van de gemeenteraad (M2019/138) heeft het college onderzoek laten uitvoeren naar de praktijk van aanmelden en toelaten bij Utrechtse basisscholen. Dit onderzoek is uitgevoerd door het Landelijk Kenniscentrum Gemengde Scholen in samenwerking met de Hogeschool Utrecht.

Het rapport schetst een zorgwekkend beeld van het toelatingsbeleid en de praktijk in Utrecht. Dit beeld wordt versterkt door diverse verhalen die we in de afgelopen tijd hebben gehoord van ouders, leraren en directeuren. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste zorg- en knelpunten.

Vooraanmeldingen

“Ik vond het heel bizar dat mijn kind net drie was maar dat ik nergens plek kon krijgen. Aanmelden mag vanaf drie jaar, maar als je dan komt, ben je véél te laat.”[4]
Ouder uit Ondiep

“Het moment van inschrijven bepaalt je kansen, als je te laat inschrijft is er geen plaats meer.”[5]
Ouder uit Oog in Al

In 2014 werd de Wet op het primair onderwijs gewijzigd. In deze wet staat nu dat kinderen pas vanaf hun derde verjaardag mogen worden aangemeld bij een basisschool.[6] De wettelijke vaste leeftijd van drie jaar moest bijdragen aan een gelijk speelveld voor iedereen die een kind bij een basisschool wil aanmelden. Tot 2014 bestond er geen landelijke wetgeving op dit gebied, en kwam het voor dat ouders hun kind vlak na de geboorte al moesten aanmelden om verzekerd te zijn van een plekje op die ene heel populaire school.

Hoewel in 2014 de wetgeving dus is veranderd, bleef in Utrecht de praktijk veelal hetzelfde. Sinds 2014 mogen aanmeldingen voor de derde verjaardag niet meer, maar veel scholen in Utrecht doen dat wel. Ze maken gebruik van vooraanmeldingen, dat wil zeggen dat ouders hun kinderen op een jongere leeftijd dan drie jaar kunnen aanmelden. Deze kinderen worden door de school op een lijst gezet en bij het bereiken van de driejarige leeftijd wordt het kind automatisch op school toegelaten. Daar geldt dus: wie het eerst komt, het eerst maalt. Vooral bij populaire scholen is dit een probleem, omdat die scholen al voor meerdere schooljaren vol zitten en ouders hun kinderen steeds eerder aanmelden. Dit zijn vaak hoogopgeleide ouders die precies weten hoe het werkt en daarmee dus al een voorsprong hebben.

De praktijk van vooraanmeldingen is dus niet alleen in strijd met de wet, het betekent ook dat de kansenongelijkheid toeneemt. Ouders die zich aan de wet houden en hun kind op

[4] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 51.
[5] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 23.
[6] Wet op het primair onderwijs, Art. 40, lid 2. Wijziging is ingevoerd vanwege de wet op het passend onderwijs.

driejarige leeftijd willen aanmelden hebben minder kans op een plek op een populaire school. Dat druist tegen ieder gevoel van rechtvaardigheid in.

Geen transparantie

Als een school meer aanmeldingen heeft dan beschikbare plekken, dan kunnen er voorrangsregels worden toegepast. Zusjes of broertjes krijgen bijvoorbeeld voorrang of kinderen uit de wijk. Dat moet dan wel transparant gecommuniceerd worden en dat is nu in Utrecht vaak niet het geval.

Uit onderzoek op websites van Utrechtse basisscholen dit voorjaar bleek dat slechts bij 11 basisscholen de aanmeldprocedure juist en helder wordt vermeld. Bij ongeveer een derde van alle basisscholen stond op de website informatie die of in strijd is met de wet (vooraanmelding) of die niet duidelijk is over de spelregels die de school gebruikt voor aanmelding en toelating van kinderen.[7] Ook uit gesprekken die wij met ouders voerden blijkt dat transparantie en heldere communicatie soms ontbreken. Ouders krijgen dan bijvoorbeeld zonder opgaaf van reden te horen dat er geen plek voor hun kind op de betreffende basisschool is.

Vervuiling wachtlijsten

"Ik heb vijf scholen bezocht en uiteindelijk mijn kind op twee scholen ingeschreven -- dat mag eigenlijk niet, maar ik dacht ik moet mijn kansen spreiden. Dat het niet mag snap ik wel vanuit het perspectief van het schoolbestuur, want je wilt weten als een kind wordt ingeschreven dat het ook echt komt. Vanuit het perspectief van de ouders is het een beetje gek, want als je dan te horen krijgt dat er geen plek is op die ene school, wat moet je dan? Dan ben je nog later in het proces bij andere scholen. Dus ik heb mijn kind bij twee scholen ingeschreven."[8]
Ouder uit Leidsche Rijn

Sommige ouders melden zich bij meerdere scholen aan om de kans op een plek op een basisschool voor hun kind te vergroten. Scholen weten dan niet goed waar ze aan toe zijn, omdat ze niet weten hoeveel kinderen daadwerkelijk gaan komen. Ouders zijn zich ervan bewust dat op deze manier vervuiling van wachtlijsten optreedt, maar zien vaak geen andere optie. Ze willen het zekere voor het onzekere.

Stress bij ouders

"Voor ouders is het niet transparant omdat iedereen eigen beleid voert. (…) Je wilt meer duidelijkheid voor ouders en er is autonomie van scholen, dat is een spanningsveld en een zorg. Dat levert ook stress op."
Directeur van school in Oog in Al

[7] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 14. Wethouder van Onderwijs Anke Klein heeft alle scholen inmiddels opgeroepen de informatie op hun websites aan te passen.
[8] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 50.

De procedure rond aanmelden en toelaten is dus regelmatig niet transparant, in strijd met de wet en er wordt slecht over gecommuniceerd. Iedere school lijkt een eigen beleid en praktijk te voeren en dat leidt tot onzekerheid en stress bij ouders.[9] Ouders hebben geen inzage in de werkwijze van de scholen en de wachtlijsten en weten soms niet wat ze kunnen verwachten. Iedere ouder wil zekerheid over een plek voor zijn of haar kind op een basisschool.

Selectie aan de poort

"Na lang proberen hebben we besloten om af te zien van de aanmelding, want wij wilden onze kindjes niet op een school die hen eigenlijk liever niet wilde hebben. Wij hadden goed contact met onze nieuwe buurtbewoners, wij hoorden dan ook dat hun kinderen, zonder enige moeite, werden ingeschreven en toegelaten. Dit was voor ons erg pijnlijk om te horen. Ik ben mij nooit zo bewust geweest van mijn etnische achtergrond als toen. Wij hebben onze kinderen altijd geleerd dat zij wereldburgers zijn, nu werden wij en onze kinderen weggezet als derderangs burgers. Het was een ervaring die veel indruk heeft gemaakt op ons. Het voelde zo oneerlijk, dat kan ik niet uitleggen hoe dat voelt. Nu komt het op mijn kinderen aan en dan word je kwetsbaar. Het is zo pijnlijk om te zien dat mijn kinderen worden weggezet. Ik wil dat ze geaccepteerd worden."[10]
Ouder uit Leidsche Rijn

"We hebben een goede nieuwe basisschool op het oog voor mijn twee jongste kinderen, waarvan de kleinste nu tien weken is. Maar ook daar kreeg ik te horen dat de school al vol zit. Terwijl je van anderen hoort dat er wél plek is."[11]
Ouder uit Leidsche Rijn

"Vanuit mijn werkervaring op een andere school in Utrecht herken ik uit verhalen van ouders dat de wachtlijsten selectief gebruikt worden en dat Turkse of Marokkaanse kinderen en kinderen met een grote ondersteuningsbehoefte niet terecht kunnen, maar dat er wel plek is voor Nederlandse kinderen."[12]
Schoolleider op school in Overvecht

Deze ervaringen zijn zo indrukwekkend dat we er een paar uitgebreider hebben weergegeven. Helaas hebben we nog meer ouders gesproken die soortgelijke ervaringen hebben gehad. Met afgrijzen moeten we constateren dat er soms oneigenlijke selectie aan de poort plaatsvindt. Niet elk kind is overal welkom. Kinderen met een migratieachtergrond of een grotere ondersteuningsbehoefte worden soms selectief geweerd. Dat draagt direct bij aan segregatie. Te horen krijgen dat de school vol zit terwijl je buren wel hun kind zonder moeite kunnen inschrijven doet pijn. Deze ouders voelen zich weggezet en het vermoeden van discriminatie ontstaat.

Tijd voor verandering

[9] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 29.
[10] Gesprek met ouder, 29 juni 2020.
[11] AD/UN, 5 september 2020.
[12] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 19.

Het is duidelijk: het huidige toelatingsbeleid van basisscholen kent alleen maar verliezers. In de eerste plaats de ouders die het gevoel hebben onterecht weggezet te worden en soms zelfs gediscrimineerd te worden. Voor alle ouders is er sprake van een ongelijk speelveld met alle bijbehorende problemen van dien. Ook directeuren en docenten zijn niet tevreden met de manier waarop het aanmelden en toelaten nu geregeld is. Ook schoolbesturen erkennen dit. Kortom, iedereen is ontevreden. Dat kan en moet beter: transparanter en eerlijker.

Gelijke kansen en tegengaan segregatie

"Niet ieder kind toegang tot alle scholen geven brengt ongelijkheid met zich mee, ook ongelijkheid in de mix van scholen. Dat zie ik wel en ik weet niet zo goed wat je daaraan kan doen, want ouders mogen scholen kiezen. Maatschappelijk gezien denk ik zeker dat we daar wat aan moeten doen, want ik zou veel liever meer gemengde scholen hebben. De wereld bestaat niet alleen uit blanke hoogopgeleide gezinnen. Het is belangrijk om kinderen hun hele schoolperiode te laten zien: er zijn ook andere mensen, en daar zitten verschillen tussen, waardeer dat en maak daar gebruik van, en dat mist nu wel in bepaalde wijken."[13]
Directeur van school in Oog in Al

Dat bovengenoemde problemen rondom aanmelden en toelaten spelen is helaas nog niet alles. Het onderzoeksrapport "Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?" laat ook zien dat een gelijk speelveld voor toelating tot basisscholen samenhangt met kansengelijkheid en segregatie. Kansengelijkheid is een speerpunt van de Utrechtse Onderwijs Agenda (2019-2022). Utrecht heeft zich ook aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie. Het thema segregatie heeft hernieuwde aandacht gekregen door rapporten van de Onderwijsinspectie.[14] De Onderwijsinspectie constateert dat de segregatie in het basisonderwijs toeneemt: kinderen met hoog- en laagopgeleide ouders zitten steeds minder vaak samen op school. Met het oog op kansengelijkheid acht de Onderwijsinspectie dat zorgelijk: "Door de segregatie in ons onderwijs is er op bepaalde plekken een concentratie van leerlingen met allerlei problemen, zoals armoede, taalachterstanden en leer- en ontwikkelproblemen. Dit vormt een grote uitdaging voor leraren die op deze scholen lesgeven."[15] Wij delen de opvatting van de Onderwijsinspectie dat segregatie en de toename daarvan zorgelijk is. Voor dit initiatiefvoorstel gaat het te ver om diep op het lerarentekort in te gaan, maar het feit dat dit tekort vaak de scholen met veel leerlingen met een achterstand harder treft, zorgt ervoor dat kansengelijkheid nog verder onder druk komt te staan.

Waarom zien wij het liefst gemengde scholen in Utrecht? Over het algemeen verschillen de onderwijsprestaties van leerlingen op gemengde scholen niet van vergelijkbare leerlingen op scholen die niet gemengd zijn. Belangrijk echter is dat hier uitgegaan wordt van cognitieve vaardigheden zoals rekenen en taalvaardigheid. Waar minder aandacht voor is, zijn de non-cognitieve vaardigheden van leerlingen, vaardigheden zoals het omgaan met verschillen. Door segregatie in het onderwijs komen talenten van kinderen en jongeren niet volledig tot bloei en vermindert de sociale cohesie. Leerlingen met verschillende achtergronden spelen en leren niet meer samen, waardoor ze ook niet leren om samen te leven.[16] Dat is niet goed

[13] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 16.
[14] Staat van het onderwijs 2017, 2018, 2019, 2020.
[15] De staat van het onderwijs 2019, p. 44.

voor individuen en ook niet voor de samenleving en de economie – we hebben immers alle talenten nodig.

Een veelgebruikt argument in de discussie over het koppelen van desegregatie met onderwijsbeleid is dat er voor gemengde scholen gemengde wijken nodig zijn. Als de wijk niet gemengd is, dan houdt het streven naar een gemengde school direct op. Dat klopt, maar deze redenering gaat voorbij aan de constatering dat er juist in gemengde wijken vaak segregatie in het onderwijs plaatsvindt.[17] In Utrecht speelt dit bijvoorbeeld in de wijken Overvecht en Kanaleneiland, maar ook in Zuilen zien we dit. Al jaren investeert de gemeente in het gemengder maken van het woningaanbod (meer koop en vrije huur) en dat heeft ook deels geleid tot een meer diverse sociaal-economische samenstelling van de wijk. Maar scholen blijven achter, die zijn in het algemeen sterker gesegregeerd dan wijken. In Overvecht gaat 1 op de 4 kinderen buiten de wijk naar school. In Kanaleneiland is dat 1 op de 5 kinderen.[18] Gemengde wijken leiden dus niet vanzelf tot gemengde scholen. Daar is meer voor nodig.

In andere gemeenten is al ervaring opgedaan met een centraal aanmeldbeleid en het tegengaan van segregatie. In Nijmegen is het tegengaan van segregatie een van de doelen van het aanmeldbeleid. Leerlingen die bijdragen aan een evenwichtige samenstelling van de schoolpopulatie kunnen voorrang krijgen. In de praktijk wordt deze spelregel zelden gebruikt omdat 95% van de leerlingen op de school van 1e voorkeur kan worden geplaatst. In Deventer heeft het aanmeldbeleid wel effect: (hoogopgeleide) ouders die in het centrum wonen en voorheen hun kind naar de rand van de stad brachten doen dat tegenwoordig minder vaak in verband met de daar geldende voorrangsregels. In Amsterdam is in 2015 een stedelijk aanmeldbeleid ingevoerd zonder inzet op het tegengaan van segregatie en bevorderen van kansengelijkheid. Daar is ook te zien dat een stedelijk aanmeldbeleid alléén niet voldoende is om hieraan bij te dragen, want daar bestaan in gemengde wijken nog steeds sterk gesegregeerde scholen. Een recent aangenomen motie in de Amsterdamse gemeenteraad roept alsnog op om het aanmeldbeleid zo vorm te geven dat dit ook segregatie tegengaat.[19] Laten wij het gegeven dat we nu pas een stedelijk aanmeldbeleid vormgeven gebruiken om te leren van de lessen in gemeenten waar al langer met een stedelijk beleid wordt gewerkt. Zo voorkomen we dat we over 10 jaar een soortgelijke motie indienen, terwijl we nu de kans hebben om bij het vormgeven van beleid direct ook het tegengaan van segregatie als doel op te nemen.

Als PvdA maken we ons zorgen over de segregatie in het Utrechtse onderwijs. De kloof tussen kinderen van hoogopgeleide ouders en die van lager opgeleide ouders neemt toe. Deze kinderen komen elkaar steeds minder tegen op het schoolplein en daarbuiten. We willen juist dat kinderen met uiteenlopende achtergronden samen naar school gaan. Het

---

[16] De Nieuwe Meso, Jrg. 7 (maart 2020) nr. 1; 'De zwarte doos van schoolsegregatie geopend' (2011).
[17] Quick scan toelatingsbeleid funderend onderwijs (2019), 10.
[18] In Overvecht wonen 3382 kinderen die op het primair onderwijs zitten. 2110 daarvan gaan in de wijk naar school. 398 kinderen gaan naar SO of SBO. 874 kinderen gaan naar een basisschool buiten de wijk. Dat is 25%. In Kanaleneiland wonen 2049 kinderen die op het primair onderwijs zitten. 1455 van hen zitten in de wijk op school, 178 zitten op SO of SBO. 416 kinderen gaan buiten de wijk naar een basisschool. Dat is 20%.
[19] Motie 1481.19, motie van de leden Flentge en Mbarki inzake de beleidsbrief 'Amsterdammerschap in het onderwijs' (bevorderen van kansengelijkheid). De gemeente Amsterdam laat hier nu een onderzoek naar uitvoeren.

huidige toelatingsbeleid draagt bij aan segregatie en zorgt voor kansenongelijkheid. Als we het toelatingsbeleid willen verbeteren zullen we daar ook oog voor moeten hebben.

4. Wat moet er veranderen?

Eerlijk en transparant
Dat de wet wordt nageleefd en gehandhaafd is een minimale vereiste voor een toelatingsbeleid. De wettelijke aanmeldleeftijd van 3 jaar is een goede start om alle kinderen gelijke kansen te geven toegelaten te worden op een basisschool. Het moment van aanmelden dient geen rol meer bij de plaatsing te spelen (dus niet: wie het eerst komt, het eerst maalt). Dat vereist ten eerste dat scholen zich hieraan houden en dat ouders ervan op de hoogte zijn dat ze hun kind vanaf de leeftijd van drie kunnen aanmelden. Daarvoor is duidelijke informatie en een heldere communicatie noodzakelijk.

Maar er is meer nodig voor gelijke kansen. Het toelatingsbeleid moet daarnaast ook transparant zijn. Als een school meer aanmeldingen heeft dan beschikbare plaatsen (overinschrijving) moet op basis van heldere spelregels bepaald worden welke kinderen worden toegelaten en welke niet. Bij voorkeur hanteren scholen dezelfde spelregels om willekeur te voorkomen en de eerder geschetste knelpunten op te lossen. Over deze spelregels moet duidelijk gecommuniceerd worden. Dan weten ouders waar ze aan toe zijn en is er minder onduidelijkheid, onzekerheid, irritatie en stress.

We dragen het college op de volgende punten mee te nemen in de uitwerking van een stedelijk aanmeld- en toelatingsbeleid:

- Cirkel bepaalt buurtschool
  Rondom iedere woning is een schoolcirkel te trekken van een nog te bepalen aantal meters. Binnen deze cirkel vallen minimaal drie basisscholen van diverse denominaties. Het Amsterdamse toelatingsbeleid maakt gebruik van dit type cirkels van 800 meter rondom een woning. Dit aantal meters is op 800 meter gesteld zodat dan de keuze voor minimaal drie basisscholen van verschillende denominaties geborgd is. In Utrecht kan dit aantal meters dus een ander aantal zijn. Ouders zijn niet verplicht te kiezen voor een school binnen deze cirkel, maar krijgen voorrang op scholen binnen deze cirkel (buurtschool). We willen daarmee bevorderen dat kinderen die samen in een wijk wonen ook samen naar school gaan.
  We kiezen liever voor dit systeem dan voor postcodes, omdat grenzen tussen wijken vaak diffuser zijn dan postcodes. Een school aan de rand van het ene postcodegebied kan veel dichterbij zijn voor een kind dat aan de rand van een ander postcodegebied woont dan een school in hetzelfde postcodegebied als het woonadres. Postcodes zorgen ook voor harde scheidslijnen tussen wijken terwijl schoolcirkels met elkaar kunnen overlappen en grenzen diffuser worden.

  De grootte van de schoolcirkel hangt van de volgende factoren af:
  - Hoeveel basisscholen moeten er in een cirkel vallen zodat ouders voldoende keuze hebben?
  - Welke verschillende grondslagen van openbaar, bijzonder en algemeen bijzonder onderwijs moeten hierbinnen vallen?

In Amsterdam vallen er minimaal 8 scholen binnen de cirkel en bedraagt de cirkel 800 meter. De keuze voor het aantal scholen en denominaties die minimaal binnen de cirkel moeten

vallen kan in de uitwerking worden gemaakt. Daarna kan de grootte van de cirkel voor Utrecht worden bepaald.

De meer dan 100 basisscholen die Utrecht kent hebben diverse grondslagen: openbaar, bijzonder en algemeen bijzonder. Daaronder vallen ook scholen die een stedelijke populatie bedienen. Dit kan zijn omdat zij een bepaalde (religieuze of levensbeschouwelijke) denominatie hebben die niet in elke wijk wordt aangeboden, of omdat zij een bijzonder onderwijsconcept vormgeven. Voor deze scholen geldt dat kinderen uit de buurt geen voorrang hebben op kinderen die verder van de school af wonen. Deze scholen kunnen gewoon meedoen in het stedelijk aanmeld- en toelatingsbeleid, maar zonder de cirkel als geldende voorrangsregel. Ook mag een school met een stedelijke functie aanvullende eisen stellen aan de selectie van leerlingen op grond van de vrijheid van richting (godsdienst of levensovertuiging). Ook deze scholen kunnen meedoen met het stedelijk aanmeld- en toelatingsbeleid, mits zij transparant communiceren over de aanvullende eisen.

- VE-indicatie
  Kinderen die met een indicatie voorschoolse educatie (VE) hebben gevolgd op een voorschoolse voorziening waar de school van aanmelding nauw mee samenwerkt, krijgen voorrang op deze school. Dit zorgt ervoor dat vanuit de voorschool een doorgaande lijn naar een basisschool gehanteerd kan worden. Een goede overgang van de voorschool naar de basisschool is van groot belang voor de gelijke kansen van kinderen.

- Centrale aanmelding & toelating: centraal aanmeldpunt en centraal aanmeldmoment
  - Ouders kunnen hun kind aanmelden zodra het drie jaar is geworden via een door de gemeente gefaciliteerde website. Zij schrijven zich dus niet bij scholen zelf in en kunnen zich ook niet meer bij meerdere scholen tegelijk inschrijven. Hierdoor voorkomen we vervuiling van wachtlijsten. Op deze wijze is er ook altijd een plek voor iedere leerling. Het komt niet meer voor dat ouders geen back-up optie meer hebben als ze zich maar bij 1 school hebben ingeschreven en die school geen plek blijkt te hebben.
  - Bij centrale aanmelding wordt een maximaal aantal voorkeursscholen worden doorgegeven, voor plaatsing gelden daarbij bepaalde voorrangsregels (zie onder) als er sprake is van overaanmelding. Het advies is om een minimaal aantal voorkeursscholen op te geven van bijvoorbeeld 3 tot 5. Dit hoeft niet, bijvoorbeeld als de ouder enkel voor een bepaalde denominatie kiest en daar is maar 1 school van. Dit garandeert echter geen plaatsing op die school als daar niet voldoende plek is of de leerling niet voldoet aan de aanvullende eisen van de school. Het minimaal en maximaal aantal voorkeursscholen dat men dient op te geven, kan in de uitwerking worden bepaald.

  - Te onderzoeken is of hierbij gewerkt kan worden met meerdere plaatsingsmomenten per jaar. Wij verwachten dat meerdere plaatsingsmomenten zullen leiden tot een evenwichtiger leeftijdsopbouw in de groepen. Daarnaast is dit ons inziens de eerlijkste manier om te voorkomen dat je met een bepaalde geboortedatum meer kans hebt om geplaatst te worden

- Wanneer een leerling is aangemeld bij een school waar plek is, wordt deze geplaatst op de eerste school in de top zes van voorkeursscholen. De voorrangsregels treden in werking als er sprake is van overinschrijving: een basisschool heeft meer aanmeldingen dan er plaatsen beschikbaar zijn. Deze voorrangsregels zijn dan van toepassing:
- Zus- en broerregeling. Zit er al een oudere zus of broer op deze basisschool dan heeft een leerling voorrang
- Het aangemelde kind heeft een VE-indicatie en volgt VE op een locatie die met de school van aanmelding samenwerkt.
- De voorkeursschool is een buurtschool
  Wanneer er sprake is van overinschrijving wordt op basis van deze voorrangsregels bepaald of een leerling geplaatst wordt op de eerste, tweede, derde etc. school van voorkeur. De volgorde waarin de voorrangsregels worden toegepast zijn een punt van uitwerking.

- Bewustwording
  De uitkomsten van het onderzoek naar het aanmeldbeleid kwamen voor velen als een schok. Ook voor ouders van schoolgaande kinderen of kinderen die nog moeten beginnen aan de basisschool. Soms kenden zij de procedures niet goed en wisten zij niet dat het een wetsovertreding is als een school werkt met vooraanmeldingen. Het nieuwe stedelijke toelatingsbeleid moet duidelijk en helder zijn en bijdragen aan kansengelijkheid voor ieder kind. Wij geloven erin dat hiervoor in onze stad breed draagvlak bestaat. Het is dan wel zaak om tijdig en goed aan voorlichting te doen. Vaak wordt ten onrechte de indruk gewekt dat centraal aanmeld- en toelatingsbeleid bijt met keuzevrijheid of dat de gemeente zou gaan bepalen waar je kind naar school moet. Dit moeten we te allen tijde voorkomen. Daarom willen wij dat het college na het tot stand gekomen stedelijke toelatingsbeleid werk maakt van een voorlichtingscampagne.
  - Het college draagt zorg voor een stadsbrede campagne gericht op het belang dat kinderen samen in de buurt naar school gaan en kinderen met verschillende achtergronden elkaar op school tegenkomen. Deze campagne is tevens informatief van aard en zorgt voor heldere online en fysieke informatie, waarbij wij het consultatiebureau zien als een logische plek om fysieke informatie te delen. De campagne wordt op maat gemaakt voor verschillende groepen ouders: zowel hoogopgeleid als praktisch geschoold, met en zonder migratieachtergrond en wijkgericht.
  - Een ombudsfunctie moet geborgd worden in het toelatingsbeleid, bijvoorbeeld in de vorm van een ombudsvrouw- of man. Doel is eventuele klachten en ervaringen met het stedelijk toelatingsbeleid te inventariseren. Voor ouders is er dan een onafhankelijk orgaan om zich tot te wenden.

- Monitor
  De wijze waarop het stedelijke toelatingsbeleid in de praktijk functioneert moet worden gemonitord. De gemeenteraad dient hierover minimaal jaarlijks een evaluatie te ontvangen. We zien in andere steden die een stedelijk toelatingsbeleid eerder hebben ingevoerd dat dit niet altijd meteen het gewenste effect had.

Schoolbesturen, college en gemeenteraad moeten gezamenlijk dus een vinger aan de pols houden om bij te kunnen sturen wanneer dat nodig is.

- Ondersteun ouderinitiatieven
  Groepen ouders kunnen zich als ouderinitiatief melden bij het aanmeldpunt. Ouderinitiatieven kunnen een instrument zijn om een school met een eenzijdige populatie gevarieerder te maken. Een ouderinitiatief laat bij het aanmeldpunt weten om welke school het gaat en wat zij beogen. Het ouderinitiatief krijgt ruimte op de aanmeldsite om aan te geven waarom zij kiezen voor deze school. Als dit inderdaad bijdraagt aan de gevarieerde samenstelling wordt het ouderinitiatief erkend.

  Ook individuele ouders krijgen de mogelijkheid zich uit te spreken over het aanmeldbeleid.

De rol van de gemeente
De conclusies van het onderzoek schokten velen, ook binnen de gemeenteraad en het college en zonder de gemeenteraad was het onderzoek er überhaupt niet gekomen. Nu is het zaak om samen te zorgen voor een nieuw toelatingsbeleid.

Het voeren van een eerlijk en transparant toelatingsbeleid is een maatschappelijke opdracht: een gezamenlijke opdracht van gemeente en scholen. De Lokale Educatieve Agenda verplicht schoolbesturen en gemeente ‘op overeenstemming gericht overleg’ te voeren over zaken als segregatie. Wij vragen dat heel serieus te nemen en te doen. Het is volgens ons te simpel te stellen dat dit alleen een zaak is van schoolbesturen, dat blijkt ook uit de andere gemeentes waar een centraal toelatingsbeleid is ingevoerd nadat de gemeenteraad of een college hierom vroegen. Wij geloven dat de wil er is bij schoolbesturen om tot een eerlijker en transparanter toelatingsbeleid te komen. Wij hebben de afgelopen 10 jaar vaak ervaren dat scholen en/of schoolleiders niet wisten dat de informatie die zij aan ouders verstrekten of op hun website hadden staan, strijdig was met de wet. Daarnaast hoorden wij ook wel eens dat scholen met vooraanmeldingen werkten omdat de omliggende scholen dat ook deden en ze zichzelf anders in de voet schoten. Het is dus ook in hun belang dat dit anders wordt ingericht.

De gemeente moet wat ons betreft een faciliterende rol spelen waar het gaat om het centrale aanmeldpunt, door het ontwikkelen van een website en de bekostiging daarvan. Dit geldt ook voor de publiekscampagne en invulling van de ombudsfunctie. Bij het kopje financiën doen wij hier een voorstel voor.

De gemeenteraad moet minimaal 1x per jaar een evaluatie ontvangen over de wijze waarop het nieuwe stedelijke toelatingsbeleid in de praktijk functioneert.

Huisvesting
Het is vaak een probleem, zeker in een stad als Utrecht waar ruimte schaars is en het aantal inwoners én schoolgaande kinderen groeit: huisvesting van scholen (onderwijshuisvesting). Regelmatig gebeurt het dat op enkele honderden meters van elkaar de ene school te maken heeft met teruglopende leerlingaantallen en lege klaslokalen terwijl de andere school uit zijn voegen barst. In dat laatste geval wordt dan vaak aan de gemeente gevraagd te zorgen voor

extra (nood)lokalen. In het eerste geval komt het voortbestaan van de school soms onder druk te staan. Dit vinden wij een onwenselijke situatie. Vooral omdat af- of toenemende leerlingaantallen vaak weinig met de kwaliteit van het onderwijs te maken hebben.

In ons voorstel gelden de voorrangsregels van het toelatingsbeleid wanneer er meer inschrijvingen zijn dan plekken. Scholen moeten dus van tevoren bepalen hoeveel plekken zij beschikbaar hebben voor nieuwe (groep 1) leerlingen. Volgens deze regels worden de plekken op deze school ingevuld. Voor de andere leerlingen komen de scholen in beeld die op voorkeursplek 2 tot 6 staan.

Op deze manier draagt een eerlijk en transparant toelatingsbeleid ook bij aan het voorkomen van scholen die uit hun voegen barsten enerzijds en scholen met leegstaande lokalen anderzijds. Dit is geen doel op zich van het toelatingsbeleid, maar wel een positief neveneffect.

Keuzevrijheid
Een gezamenlijk en stadsbreed toelatingsbeleid bevordert vrije keuze voor groepen die voorheen geen vrije keuze hadden. In het verleden is een centraal toelatingsbeleid tegengehouden, omdat het de vrije keuze van ouders zou belemmeren. Het onderzoeksrapport laat juist zien dat momenteel de vrije keuze van veel ouders wordt belemmerd, doordat sommige scholen (en daardoor ook ouders) zich niet aan de wet houden. “Wie het eerst komt, het eerst maalt” is geen vrije keuze, het is het recht van de snelste en slimste. Ouders wiens kind met oneigenlijke motieven is geweigerd op de school van hun keuze hebben ook geen keuzevrijheid. Juist dat is een reden om dit voorstel te doen. We hebben keuzevrijheid voor álle ouders hoog in het vaandel staan.

Wij benadrukken dat het beleid dat wij voorstellen alleen van toepassing is op scholen waar sprake is van overschrijving. Wanneer er plek is, is er plek. Wanneer een school zo populair is dat er meer inschrijvingen zijn dan plekken, dan treden onze voorrangsregels in werking.

Met dit voorstel eerbiedigen wij uiteraard artikel 23 van de Grondwet. De vrijheid van onderwijs zoals bedoeld in artikel 23 van de Grondwet gaat over de vrijheid om een school op te richten waarbij, behoudens kwaliteitseisen, de inrichting vrij is van overheidsbemoeienis. Hierdoor is het mogelijk om scholen op te richten op godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag. Dit artikel gaat niet over vrije keuze van ouders voor een bepaalde school, hoe zeer wij ook deze vrije keuze ondersteunen.

Ouders gaan zelf over de voorkeuren die zij opgeven. Wanneer zij een voorkeur hebben voor basisonderwijs op religieuze of een andere grondslag (zoals Jenaplan of Montessori) of juist bewust kiezen voor openbaar onderwijs, dan zijn zij vrij om alleen scholen op te geven die die specifieke grondslag hebben.

Betekent ons voorstel dat kinderen niet meer naar de school kunnen die hun ouders als eerste voorkeur hebben? In een klein percentage mogelijk wel. In steden waar al met een stedelijk toelatingsbeleid wordt gewerkt gaat 93-97% van alle kinderen naar de eerste keuze

van hun ouders. 97-100% gaat naar de tweede keuze. Uit Amsterdam hebben we recente en exacte cijfers: 93% gaat naar de school van eerste keuze, 98% gaat naar een school uit de top drie zoals opgegeven door de ouders.[20]

Met ons voorstel kiezen wij er dus voor om in sommige gevallen (wanneer er meer inschrijvingen zijn dan er plek is) de keuzevrijheid enigszins in te perken om een groter maatschappelijk goed te realiseren: een eerlijk en transparant toelatingsbeleid.

Gaat dit voorstel ver genoeg?
Op het moment dat ons voorstel wordt aangenomen en blijkt dat het nieuwe stedelijke toelatingsbeleid niet voldoende bijdraagt aan het bestrijden van segregatie zijn verdergaande keuzes mogelijk. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk de stad op te delen in 'schoolwijken'. Een gemeente mag haar grondgebied indelen in schoolwijken waarbinnen kinderen naar school moeten gaan. Dit kan een manier zijn om met schoolwijken te werken die minder gesegregeerd zijn dan de huidige wijken.

Een andere manier om segregatie tegen te gaan kan zijn dat bij plaatsing van leerlingen de sociaal-economische status (SES) van een leerling leidend is. Zo kan altijd worden ingezet op een mix van leerlingen met diverse SES-scores. Het is toegestaan om op basis van SES-scores te werken met dubbele wachtlijsten, zodat leerlingen met hogere en lagere SES-scores bij elkaar op school komen. Wij kiezen hier niet voor omdat wij erin geloven dat met ons voorstel een eerlijk en transparant stedelijk toelatingsbeleid wordt gerealiseerd op een manier die op draagvlak kan rekenen en een bijdrage levert aan het tegengaan van segregatie. Op dit moment gaan we ervan uit dat de voorgestelde maatregelen hiervoor afdoende zijn. Wel willen we dit blijven monitoren.

Schaken op meerdere borden
Zolang wijken in Utrecht gesegregeerd zijn, zullen scholen dat ook zijn tenzij we kinderen over de stad spreiden op basis van sociaal-economische status (SES). De aanpak om segregatie binnen het onderwijs tegen te gaan en kansengelijkheid te bevorderen begint dus al eerder, namelijk bij de inrichting van wijken en het type woningen dat wordt gebouwd. Hierom pleiten wij bij elk nieuwbouwproject in onze stad voor gemengde wijken met percentages woningen voor lagere, midden en hogere inkomens. Ditzelfde geldt wanneer (delen van) wijken heringericht worden, wanneer renovatie, sloop en nieuwbouw plaatsvindt. Dit is cruciaal om verdere segregatie in de bestaande wijken tegen te gaan en te voorkomen dat nieuwe gesegregeerde wijken ontstaan.

Tot slot
Is toelatingsbeleid dé manier om kansengelijkheid te realiseren en segregatie aan te pakken? Wellicht niet, maar het kan er wel aan bijdragen. Niet voor niets noemt het rapport "Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?" het geheel van een gelijk speelveld voor toelating, kansengelijkheid en segregatie een *wicked problem*.[21] Er zijn meerdere oorzaken, veel factoren die een rol spelen en veel betrokken actoren. Bovendien is er

[20] Jaarrapportage 5de jaartoelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam Instroom voor schooljaar 2019-2020 (Scholenring peildatum 27 januari 2020), BBO 11 maart 2020.

[21] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 11.

onvoldoende bekend over welke aanpak werkt en waarom. Perfect zal het mogelijk nooit worden. Onderwijs geïntegreerd met kinderopvang als basisvoorziening voor alle kinderen zou mogelijk ook veel ongelijkheid weghalen. Ook dit ideaalbeeld is iets dat nog toekomstmuziek is en niet lokaal is te bereiken. Dit ontslaat ons niet van de plicht om nu actie te ondernemen. We mogen niet achteroverleunen en toezien hoe het onderwijs verder gesegregeerd raakt en kansengelijkheid verder afneemt. Elk middel om deze onwenselijke trend te keren moeten we aangrijpen.

5. Verantwoording

Voor dit initiatiefvoorstel hebben we geput uit verschillende bronnen. We spraken met veel betrokkenen en deskundigen: ouders, leraren, directeuren, onderzoekers en ambtenaren binnen en buiten Utrecht.

Bronnen:

- *Gemengd naar school. Aannamebeleid*. Een uitgave van het Kenniscentrum Gemengde Scholen
- Gilsing, R. & B. Tierolf (2010). *Ouders nemen de wijk: in de eigen wijk naar school in gemengde wijken in Utrecht*. Utrecht: Verwey Jonker Instituut.
- Inspectie van het Onderwijs (2019). *De staat van het onderwijs 2019*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.
- Jaarrapportage 5de jaartoelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam Instroom voor schooljaar 2019-2020 (Scholenring peildatum 27 januari 2020), BBO 11 maart 2020.
- Kan, M., 'Dag buurtschool, het is tijd om te gaan mengen', *Volkskrant*, 6 juli 2020.
- Koop, P., 'De dochter van Hayat (36) was pas twee weken, en toen werd ze al afgewezen door de basisschool', *AD/UN*, 6 september 2020.
- Raaijmakers, I. & K. van den Hul, 'Geen selectie van kinderen aan de voordeur', AD/UN, 27 juni 2020.
- Rekenkamer Amsterdam (2014), *Onderzoeksrapport Verkenning Toelatingsbeleid basisonderwijs Amsterdam*.
- Startnotitie stedelijk Toelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam. Vastgesteld in Breed Bestuurlijk Overleg Amsterdam, op 29 januari 2014.
- Tweede Kamer: minister Slob; Antwoord op schriftelijke vragen van de leden Van den Hul (PvdA), Van Meenen (D66), Westerveld (GroenLinks) en Kwint (SP) over selectief aanmeldbeleid bij basisscholen, 3 juli 2020.
- Walraven, G. (eindredactie), Lucassen, P., Onstenk, J. & Peters. J. (2019). *Quick scan toelatingsbeleid funderend onderwijs*. Amsterdam: Landelijk Kenniscentrum Gemengde Scholen.
- Walraven, G., Lucassen, P., Onstenk, J. & Peters, J. (2020). 'Toelatingsbeleid en kansengelijkheid'. *De Nieuwe Meso, 7 (1),* 74-80.
- Walraven, G., Boonen, A., Lucassen, P., & J. Peters, *Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs? Onderzoek naar de toelating op basisscholen in Utrecht*. 12 mei 2020.
- Wegman, J. & A. de Jong-van Campen, 'Schoolbestuurders, help ook om 'achterstandswijk' te verbeteren', *Trouw*, 19 februari 2020.

Beleidsstukken Utrecht

Raadsbrief Transparantie in aanmeldingen in basisonderwijs rapportage, 10 februari 2015.
SV 2016, nr. 137, Aanmeldbeleid Utrechtse basisscholen, 23 december 2016.
M2017/219, 'Pak kansenongelijkheid zo vroeg mogelijk aan', 9 november 2017.
Utrechtse Onderwijs Agenda 2019-2022, 'Utrecht groeit met je mee'
Gelijke Kansen Alliantie, Agenda Utrecht
Raadsbrief Gemengde scholen, 4 april 2019
M2019/138, 'Aanmeldbeleid basisscholen in beeld', 11 juli 2019
Raadsbrief Aanmeldbeleid basisscholen, 26 november 2019

Raadsbrief Beantwoording raadsvragen UOA en gelijke kansen, 14 januari 2020
Raadsbrief Aanbieding onderzoek aanmeldbeleid basisscholen, 8 juni 2020
MV Snel actie voor een beter aanmeldbeleid, 11 juni 2020
RIB Aanmeldbeleid basisonderwijs, 30 juni 2020
Raadsbrief update aanmeldbeleid basisonderwijs, 14 juli 2020
Commissie M&S, bespreking Aanmeldbeleid basisonderwijs, 10 september 2020

6. Dankwoord

Dit initiatiefvoorstel was er niet gekomen zonder de hulp en medewerking van veel mensen. In het bijzonder bedanken wij:

- Alle ouders, leraren en directeuren die hun ervaringen met ons wilden delen, in het bijzonder Hayat el Yaacoubi die haar verhaal ook met de krant durfde te delen
- Alian de Jong van de gemeente Utrecht
- Willemien Kok van de griffie
- Diverse partijgenoten, in het bijzonder Gadiza Bouazani, Jasper Gruiters, Marjon Oostveen en Anne de Vries
- Guido Walraven en Anton Boonen van het Kenniscentrum Gemengde Scholen
- Medewerkers van de PO-raad
- Medewerker van de gemeente Amsterdam

Bijlage bij het initiatiefvoorstel

Een eerlijke start voor ieder kind

Voorstellen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid op basisscholen in Utrecht

Ilse Raaijmakers, Hester Assen

Versie: 15 ~~september~~oktober 2020

1. Inleiding

Utrecht kent meer dan 100 basisscholen. Dagelijks gaan duizenden kinderen naar een van deze scholen. De basisschoolperiode is een belangrijke vormende periode in het leven van kinderen. Het ligt aan de basis van ontwikkeling, burgerschap en emancipatie. In veel landen in de wereld is het verschil tussen slagen of niet slagen in het leven mede afhankelijk van de soort basisschool waar een kind naartoe gaat. Een gunstige, inspirerende start werkt een leven lang door. Nederland kent een systeem waarin (vrijwel) al het basis- en voortgezet onderwijs door de overheid gefinancierd wordt, en op vrijwel alle scholen is de kwaliteit goed. Dat is ook in Utrecht het geval. Daar mogen we als stad trots op zijn en dat moeten we koesteren.

Naast goed onderwijs staat voor de PvdA toegankelijkheid voorop: onderwijs dat alle kinderen gelijke kansen biedt om te leren en zich te ontwikkelen. De toelating tot een basisschool is daarbij cruciaal. En daar gaat het op dit moment niet goed in Utrecht. Kinderen hebben geen gelijke kansen toegelaten te worden op de basisschool die de voorkeur van hun ouders heeft.

Als PvdA maken we ons ook zorgen om de segregatie[1] in het Utrechtse onderwijs. De kloof tussen kinderen van hoogopgeleide ouders en die van lager opgeleide ouders neemt toe. Deze kinderen komen elkaar steeds minder tegen op het schoolplein en daarbuiten. Dit is volgens de Onderwijsinspectie zorgelijk voor de kansengelijkheid.[2] Het toelatingsbeleid van basisscholen speelt een rol in deze tweedeling.[3]

Dat moet en kan anders! In dit initiatiefvoorstel pleit de PvdA voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid met aandacht voor het tegengaan van segregatie. Want ieder kind verdient een eerlijke start.

[1] Met ‘segregatie’ bedoelen we in dit initiatiefvoorstel: segregatie naar opleidingsniveau van de ouders.
[2] De staat van het onderwijs 2019.
[3] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020).

2. Leeswijzer

In dit initiatiefvoorstel gaan we eerst in op de huidige situatie rond aanmelden en toelaten op basisscholen in Utrecht. We tekenen enkele ervaringen op die illustreren welke problemen zich voordoen bij het aanmelden en toelaten van kinderen op de basisschool. Vervolgens schetsen we uitgangspunten en oplossingsrichtingen voor een eerlijk en transparant toelatingsbeleid voor Utrecht dat gelijke kansen bevordert en segregatie tegengaat.

Het college is naar aanleiding van het rapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” (2020) bezig om samen met schoolbesturen te komen tot een gezamenlijk aanmeld- en toelatingsbeleid. Met dit initiatiefvoorstel willen wij hier ondersteuning aan bieden en stimuleren dat duurzame resultaten worden bereikt.

3. Wat is er aan de hand?

In mei 2020 werd het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” aangeboden. In opdracht van de gemeenteraad (M2019/138) heeft het college onderzoek laten uitvoeren naar de praktijk van aanmelden en toelaten bij Utrechtse basisscholen. Dit onderzoek is uitgevoerd door het Landelijk Kenniscentrum Gemengde Scholen in samenwerking met de Hogeschool Utrecht.

Het rapport schetst een zorgwekkend beeld van het toelatingsbeleid en de praktijk in Utrecht. Dit beeld wordt versterkt door diverse verhalen die we in de afgelopen tijd hebben gehoord van ouders, leraren en directeuren. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste zorg- en knelpunten.

Vooraanmeldingen

“Ik vond het heel bizar dat mijn kind net drie was maar dat ik nergens plek kon krijgen. Aanmelden mag vanaf drie jaar, maar als je dan komt, ben je véél te laat.”[4]
Ouder uit Ondiep

“Het moment van inschrijven bepaalt je kansen, als je te laat inschrijft is er geen plaats meer.”[5]
Ouder uit Oog in Al

In 2014 werd de Wet op het primair onderwijs gewijzigd. In deze wet staat nu dat kinderen pas vanaf hun derde verjaardag mogen worden aangemeld bij een basisschool.[6] De wettelijke vaste leeftijd van drie jaar moest bijdragen aan een gelijk speelveld voor iedereen die een kind bij een basisschool wil aanmelden. Tot 2014 bestond er geen landelijke wetgeving op dit gebied, en kwam het voor dat ouders hun kind vlak na de geboorte al moesten aanmelden om verzekerd te zijn van een plekje op die ene heel populaire school.

Hoewel in 2014 de wetgeving dus is veranderd, bleef in Utrecht de praktijk veelal hetzelfde. Sinds 2014 mogen aanmeldingen voor de derde verjaardag niet meer, maar veel scholen in Utrecht doen dat wel. Ze maken gebruik van vooraanmeldingen, dat wil zeggen dat ouders hun kinderen op een jongere leeftijd dan drie jaar kunnen aanmelden. Deze kinderen worden door de school op een lijst gezet en bij het bereiken van de driejarige leeftijd wordt het kind automatisch op school toegelaten. Daar geldt dus: wie het eerst komt, het eerst maalt. Vooral bij populaire scholen is dit een probleem, omdat die scholen al voor meerdere schooljaren vol zitten en ouders hun kinderen steeds eerder aanmelden. Dit zijn vaak hoogopgeleide ouders die precies weten hoe het werkt en daarmee dus al een voorsprong hebben.

[4] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 51.
[5] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 23.
[6] Wet op het primair onderwijs, Art. 40, lid 2. Wijziging is ingevoerd vanwege de wet op het passend onderwijs.

De praktijk van vooraanmeldingen is dus niet alleen in strijd met de wet, het betekent ook dat de kansenongelijkheid toeneemt. Ouders die zich aan de wet houden en hun kind op driejarige leeftijd willen aanmelden hebben minder kans op een plek op een populaire school. Dat druist tegen ieder gevoel van rechtvaardigheid in.

Geen transparantie

Als een school meer aanmeldingen heeft dan beschikbare plekken, dan kunnen er voorrangsregels worden toegepast. Zusjes of broertjes krijgen bijvoorbeeld voorrang of kinderen uit de wijk. Dat moet dan wel transparant gecommuniceerd worden en dat is nu in Utrecht vaak niet het geval.

Uit onderzoek op websites van Utrechtse basisscholen dit voorjaar bleek dat slechts bij 11 basisscholen de aanmeldprocedure juist en helder wordt vermeld. Bij ongeveer een derde van alle basisscholen stond op de website informatie die of in strijd is met de wet (vooraanmelding) of die niet duidelijk is over de spelregels die de school gebruikt voor aanmelding en toelating van kinderen.[7] Ook uit gesprekken die wij met ouders voerden blijkt dat transparantie en heldere communicatie soms ontbreken. Ouders krijgen dan bijvoorbeeld zonder opgaaf van reden te horen dat er geen plek voor hun kind op de betreffende basisschool is.

Vervuiling wachtlijsten

"Ik heb vijf scholen bezocht en uiteindelijk mijn kind op twee scholen ingeschreven -- dat mag eigenlijk niet, maar ik dacht ik moet mijn kansen spreiden. Dat het niet mag snap ik wel vanuit het perspectief van het schoolbestuur, want je wilt weten als een kind wordt ingeschreven dat het ook echt komt. Vanuit het perspectief van de ouders is het een beetje gek, want als je dan te horen krijgt dat er geen plek is op die ene school, wat moet je dan? Dan ben je nog later in het proces bij andere scholen. Dus ik heb mijn kind bij twee scholen ingeschreven."[8]
Ouder uit Leidsche Rijn

Sommige ouders melden zich bij meerdere scholen aan om de kans op een plek op een basisschool voor hun kind te vergroten. Scholen weten dan niet goed waar ze aan toe zijn, omdat ze niet weten hoeveel kinderen daadwerkelijk gaan komen. Ouders zijn zich ervan bewust dat op deze manier vervuiling van wachtlijsten optreedt, maar zien vaak geen andere optie. Ze willen het zekere voor het onzekere.

Stress bij ouders

"Voor ouders is het niet transparant omdat iedereen eigen beleid voert. (…) Je wilt meer duidelijkheid voor ouders en er is autonomie van scholen, dat is een spanningsveld en een

[7] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 14. Wethouder van Onderwijs Anke Klein heeft alle scholen inmiddels opgeroepen de informatie op hun websites aan te passen.
[8] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 50.

zorg. Dat levert ook stress op.“
Directeur van school in Oog in Al

De procedure rond aanmelden en toelaten is dus regelmatig niet transparant, in strijd met de wet en er wordt slecht over gecommuniceerd. Iedere school lijkt een eigen beleid en praktijk te voeren en dat leidt tot onzekerheid en stress bij ouders.[9] Ouders hebben geen inzage in de werkwijze van de scholen en de wachtlijsten en weten soms niet wat ze kunnen verwachten. Iedere ouder wil zekerheid over een plek voor zijn of haar kind op een basisschool.

Selectie aan de poort

“Na lang proberen hebben we besloten om af te zien van de aanmelding, want wij wilden onze kindjes niet op een school die hen eigenlijk liever niet wilde hebben. Wij hadden goed contact met onze nieuwe buurtbewoners, wij hoorden dan ook dat hun kinderen, zonder enige moeite, werden ingeschreven en toegelaten. Dit was voor ons erg pijnlijk om te horen. Ik ben mij nooit zo bewust geweest van mijn etnische achtergrond als toen. Wij hebben onze kinderen altijd geleerd dat zij wereldburgers zijn, nu werden wij en onze kinderen weggezet als derderangs burgers. Het was een ervaring die veel indruk heeft gemaakt op ons. Het voelde zo oneerlijk, dat kan ik niet uitleggen hoe dat voelt. Nu komt het op mijn kinderen aan en dan word je kwetsbaar. Het is zo pijnlijk om te zien dat mijn kinderen worden weggezet. Ik wil dat ze geaccepteerd worden.”[10]
Ouder uit Leidsche Rijn

“We hebben een goede nieuwe basisschool op het oog voor mijn twee jongste kinderen, waarvan de kleinste nu tien weken is. Maar ook daar kreeg ik te horen dat de school al vol zit. Terwijl je van anderen hoort dat er wél plek is.”[11]
Ouder uit Leidsche Rijn

“Vanuit mijn werkervaring op een andere school in Utrecht herken ik uit verhalen van ouders dat de wachtlijsten selectief gebruikt worden en dat Turkse of Marokkaanse kinderen en kinderen met een grote ondersteuningsbehoefte niet terecht kunnen, maar dat er wel plek is voor Nederlandse kinderen.”[12]
Schoolleider op school in Overvecht

Deze ervaringen zijn zo indrukwekkend dat we er een paar uitgebreider hebben weergegeven. Helaas hebben we nog meer ouders gesproken die soortgelijke ervaringen hebben gehad. Met afgrijzen moeten we constateren dat er soms oneigenlijke selectie aan de poort plaatsvindt. Niet elk kind is overal welkom. Kinderen met een migratieachtergrond of een grotere ondersteuningsbehoefte worden soms selectief geweerd. Dat draagt direct bij aan segregatie. Te horen krijgen dat de school vol zit terwijl je buren wel hun kind zonder

[9] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 29.
[10] Gesprek met ouder, 29 juni 2020.
[11] AD/UN, 5 september 2020.
[12] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 19.

moeite kunnen inschrijven doet pijn. Deze ouders voelen zich weggezet en het vermoeden van discriminatie ontstaat.

Tijd voor verandering

Het is duidelijk: het huidige toelatingsbeleid van basisscholen kent alleen maar verliezers. In de eerste plaats de ouders die het gevoel hebben onterecht weggezet te worden en soms zelfs gediscrimineerd te worden. Voor alle ouders is er sprake van een ongelijk speelveld met alle bijbehorende problemen van dien. Ook directeuren en docenten zijn niet tevreden met de manier waarop het aanmelden en toelaten nu geregeld is. Ook schoolbesturen erkennen dit. Kortom, iedereen is ontevreden. Dat kan en moet beter: transparanter en eerlijker.

Gelijke kansen en tegengaan segregatie

"Niet ieder kind toegang tot alle scholen geven brengt ongelijkheid met zich mee, ook ongelijkheid in de mix van scholen. Dat zie ik wel en ik weet niet zo goed wat je daaraan kan doen, want ouders mogen scholen kiezen. Maatschappelijk gezien denk ik zeker dat we daar wat aan moeten doen, want ik zou veel liever meer gemengde scholen hebben. De wereld bestaat niet alleen uit blanke hoogopgeleide gezinnen. Het is belangrijk om kinderen hun hele schoolperiode te laten zien: er zijn ook andere mensen, en daar zitten verschillen tussen, waardeer dat en maak daar gebruik van, en dat mist nu wel in bepaalde wijken."[13]
Directeur van school in Oog in Al

Dat bovengenoemde problemen rondom aanmelden en toelaten spelen is helaas nog niet alles. Het onderzoeksrapport "Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?" laat ook zien dat een gelijk speelveld voor toelating tot basisscholen samenhangt met kansengelijkheid en segregatie. Kansengelijkheid is een speerpunt van de Utrechtse Onderwijs Agenda (2019-2022). Utrecht heeft zich ook aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie. Het thema segregatie heeft hernieuwde aandacht gekregen door rapporten van de Onderwijsinspectie.[14] De Onderwijsinspectie constateert dat de segregatie in het basisonderwijs toeneemt: kinderen met hoog- en laagopgeleide ouders zitten steeds minder vaak samen op school. Met het oog op kansengelijkheid acht de Onderwijsinspectie dat zorgelijk: "Door de segregatie in ons onderwijs is er op bepaalde plekken een concentratie van leerlingen met allerlei problemen, zoals armoede, taalachterstanden en leer- en ontwikkelproblemen. Dit vormt een grote uitdaging voor leraren die op deze scholen lesgeven."[15] Wij delen de opvatting van de Onderwijsinspectie dat segregatie en de toename daarvan zorgelijk is. Voor dit initiatiefvoorstel gaat het te ver om diep op het lerarentekort in te gaan, maar het feit dat dit tekort vaak de scholen met veel leerlingen met een achterstand harder treft, zorgt ervoor dat kansengelijkheid nog verder onder druk komt te staan.

Waarom zien wij het liefst gemengde scholen in Utrecht? Over het algemeen verschillen de onderwijsprestaties van leerlingen op gemengde scholen niet van vergelijkbare leerlingen op

[13] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 16.
[14] Staat van het onderwijs 2017, 2018, 2019, 2020.
[15] De staat van het onderwijs 2019, p. 44.

scholen die niet gemengd zijn. Belangrijk echter is dat hier uitgegaan wordt van cognitieve vaardigheden zoals rekenen en taalvaardigheid. Waar minder aandacht voor is, zijn de non-cognitieve vaardigheden van leerlingen, vaardigheden zoals het omgaan met verschillen. Door segregatie in het onderwijs komen talenten van kinderen en jongeren niet volledig tot bloei en vermindert de sociale cohesie. Leerlingen met verschillende achtergronden spelen en leren niet meer samen, waardoor ze ook niet leren om samen te leven.[16] Dat is niet goed voor individuen en ook niet voor de samenleving en de economie – we hebben immers alle talenten nodig.

Een veelgebruikt argument in de discussie over het koppelen van desegregatie met onderwijsbeleid is dat er voor gemengde scholen gemengde wijken nodig zijn. Als de wijk niet gemengd is, dan houdt het streven naar een gemengde school direct op. Dat klopt, maar deze redenering gaat voorbij aan de constatering dat er juist in gemengde wijken vaak segregatie in het onderwijs plaatsvindt.[17] In Utrecht speelt dit bijvoorbeeld in de wijken Overvecht en Kanaleneiland, maar ook in Zuilen zien we dit. Al jaren investeert de gemeente in het gemengder maken van het woningaanbod (meer koop en vrije huur) en dat heeft ook deels geleid tot een meer diverse sociaal-economische samenstelling van de wijk. Maar scholen blijven achter, die zijn in het algemeen sterker gesegregeerd dan wijken. In Overvecht gaat 1 op de 4 kinderen buiten de wijk naar school. In Kanaleneiland is dat 1 op de 5 kinderen.[18] Gemengde wijken leiden dus niet vanzelf tot gemengde scholen. Daar is meer voor nodig.

In andere gemeenten is al ervaring opgedaan met een centraal aanmeldbeleid en het tegengaan van segregatie. In Nijmegen is het tegengaan van segregatie een van de doelen van het aanmeldbeleid. Leerlingen die bijdragen aan een evenwichtige samenstelling van de schoolpopulatie kunnen voorrang krijgen. In de praktijk wordt deze spelregel zelden gebruikt omdat 95% van de leerlingen op de school van 1e voorkeur kan worden geplaatst. In Deventer heeft het aanmeldbeleid wel effect: (hoogopgeleide) ouders die in het centrum wonen en voorheen hun kind naar de rand van de stad brachten doen dat tegenwoordig minder vaak in verband met de daar geldende voorrangsregels. In Amsterdam is in 2015 een stedelijk aanmeldbeleid ingevoerd zonder inzet op het tegengaan van segregatie en bevorderen van kansengelijkheid. Daar is ook te zien dat een stedelijk aanmeldbeleid alléén niet voldoende is om hieraan bij te dragen, want daar bestaan in gemengde wijken nog steeds sterk gesegregeerde scholen. Een recent aangenomen motie in de Amsterdamse gemeenteraad roept alsnog op om het aanmeldbeleid zo vorm te geven dat dit ook segregatie tegengaat.[19] Laten wij het gegeven dat we nu pas een stedelijk aanmeldbeleid vormgeven gebruiken om te leren van de lessen in gemeenten waar al langer met een stedelijk beleid wordt gewerkt. Zo voorkomen we dat we over 10 jaar een soortgelijke motie

[16] De Nieuwe Meso, Jrg. 7 (maart 2020) nr. 1; 'De zwarte doos van schoolsegregatie geopend' (2011).
[17] Quick scan toelatingsbeleid funderend onderwijs (2019), 10.
[18] In Overvecht wonen 3382 kinderen die op het primair onderwijs zitten. 2110 daarvan gaan in de wijk naar school. 398 kinderen gaan naar SO of SBO. 874 kinderen gaan naar een basisschool buiten de wijk. Dat is 25%. In Kanaleneiland wonen 2049 kinderen die op het primair onderwijs zitten. 1455 van hen zitten in de wijk op school, 178 zitten op SO of SBO. 416 kinderen gaan buiten de wijk naar een basisschool. Dat is 20%.
[19] Motie 1481.19, motie van de leden Flentge en Mbarki inzake de beleidsbrief 'Amsterdammerschap in het onderwijs' (bevorderen van kansengelijkheid). De gemeente Amsterdam laat hier nu een onderzoek naar uitvoeren.

indienen, terwijl we nu de kans hebben om bij het vormgeven van beleid direct ook het tegengaan van segregatie als doel op te nemen.

Als PvdA maken we ons zorgen over de segregatie in het Utrechtse onderwijs. De kloof tussen kinderen van hoogopgeleide ouders en die van lager opgeleide ouders neemt toe. Deze kinderen komen elkaar steeds minder tegen op het schoolplein en daarbuiten. We willen juist dat kinderen met uiteenlopende achtergronden samen naar school gaan. Het huidige toelatingsbeleid draagt bij aan segregatie en zorgt voor kansenongelijkheid. Als we het toelatingsbeleid willen verbeteren zullen we daar ook oog voor moeten hebben.

4. Wat moet er veranderen?

Eerlijk en transparant
Dat de wet wordt nageleefd en gehandhaafd is een minimale vereiste voor een toelatingsbeleid. De wettelijke aanmeldleeftijd van 3 jaar is een goede start om alle kinderen gelijke kansen te geven toegelaten te worden op een basisschool. Het moment van aanmelden dient geen rol meer bij de plaatsing te spelen (dus niet: wie het eerst komt, het eerst maalt). Dat vereist ten eerste dat scholen zich hieraan houden en dat ouders ervan op de hoogte zijn dat ze hun kind vanaf de leeftijd van drie kunnen aanmelden. Daarvoor is duidelijke informatie en een heldere communicatie noodzakelijk.

Maar er is meer nodig voor gelijke kansen. Het toelatingsbeleid moet daarnaast ook transparant zijn. Als een school meer aanmeldingen heeft dan beschikbare plaatsen (overinschrijving) moet op basis van heldere spelregels bepaald worden welke kinderen worden toegelaten en welke niet. Bij voorkeur hanteren scholen dezelfde spelregels om willekeur te voorkomen en de eerder geschetste knelpunten op te lossen. Over deze spelregels moet duidelijk gecommuniceerd worden. Dan weten ouders waar ze aan toe zijn en is er minder onduidelijkheid, onzekerheid, irritatie en stress.

We dragen het college op de volgende punten ~~onderdeel~~mee te ~~maken~~nemen in de uitwerking van een stedelijk aanmeld- en toelatingsbeleid:

- Cirkel bepaalt buurtschool
  Rondom iedere woning is een schoolcirkel te trekken van een nog te bepalen aantal meters. Binnen deze cirkel vallen minimaal drie basisscholen van diverse denominaties. Het Amsterdamse toelatingsbeleid maakt gebruik van dit type cirkels van 800 meter rondom een woning. Dit aantal meters is op 800 meter gesteld zodat dan de keuze voor minimaal drie basisscholen van verschillende denominaties geborgd is. In Utrecht kan dit aantal meters dus een ander aantal zijn. Ouders zijn niet verplicht te kiezen voor een school binnen deze cirkel, maar krijgen voorrang op scholen binnen deze cirkel (buurtschool). We willen daarmee bevorderen dat kinderen die samen in een wijk wonen ook samen naar school gaan.
  We kiezen liever voor dit systeem dan voor postcodes, omdat grenzen tussen wijken vaak diffuser zijn dan postcodes. Een school aan de rand van het ene postcodegebied kan veel dichterbij zijn voor een kind dat aan de rand van een ander postcodegebied woont dan een school in hetzelfde postcodegebied als het woonadres. Postcodes zorgen ook voor harde scheidslijnen tussen wijken terwijl schoolcirkels met elkaar kunnen overlappen en grenzen diffuser worden.

  De grootte van de schoolcirkel hangt van de volgende factoren af:
  - Hoeveel basisscholen moeten er in een cirkel vallen zodat ouders voldoende keuze hebben?
  - Welke verschillende grondslagen van openbaar, bijzonder en algemeen bijzonder onderwijs moeten hierbinnen vallen?

In Amsterdam vallen er minimaal 8 scholen binnen de cirkel en bedraagt de cirkel 800 meter. De keuze voor het aantal scholen en denominaties die minimaal binnen de cirkel moeten

vallen kan in de uitwerking worden gemaakt. Daarna kan de grootte van de cirkel voor Utrecht worden bepaald.

De meer dan 100 basisscholen die Utrecht kent hebben diverse grondslagen: openbaar, bijzonder en algemeen bijzonder. Daaronder vallen ook scholen die een stedelijke populatie bedienen. Dit kan zijn omdat zij een bepaalde (religieuze of levensbeschouwelijke) denominatie hebben die niet in elke wijk wordt aangeboden, of omdat zij een bijzonder onderwijsconcept vormgeven. Voor deze scholen geldt dat kinderen uit de buurt geen voorrang hebben op kinderen die verder van de school af wonen. Deze scholen kunnen gewoon meedoen in het stedelijk aanmeld- en toelatingsbeleid, maar zonder de cirkel als geldende voorrangsregel. Ook mag een school met een stedelijke functie aanvullende eisen stellen aan de selectie van leerlingen op grond van de vrijheid van richting (godsdienst of levensovertuiging). Ook deze scholen kunnen meedoen met het stedelijk aanmeld- en toelatingsbeleid, mits zij transparant communiceren over de aanvullende eisen.

- VE-indicatie
  Kinderen die met een indicatie voorschoolse educatie (VE) hebben gevolgd op een voorschoolse voorziening waar de school van aanmelding nauw mee samenwerkt, krijgen voorrang op ~~de~~deze school ~~van hun keuze~~. Dit zorgt ervoor dat vanuit de voorschool een doorgaande lijn naar een basisschool gehanteerd kan worden. Een goede overgang van de voorschool naar de basisschool is van groot belang voor de gelijke kansen van kinderen.

- Centrale aanmelding & toelating: centraal aanmeldpunt en centraal aanmeldmoment
  - Ouders kunnen hun kind aanmelden zodra het drie jaar is geworden via een door de gemeente gefaciliteerde website. Zij schrijven zich dus niet bij scholen zelf in en kunnen zich ook niet meer bij meerdere scholen tegelijk inschrijven. Hierdoor voorkomen we vervuiling van wachtlijsten. Op deze wijze is er ook altijd een plek voor iedere leerling. Het komt niet meer voor dat ouders geen back-up optie meer hebben als ze zich maar bij 1 school hebben ingeschreven en die school geen plek blijkt te hebben.
  - Bij centrale aanmelding ~~mogen~~wordt een maximaal ~~zes~~aantal voorkeursscholen worden doorgegeven, voor plaatsing gelden daarbij bepaalde voorrangsregels (zie onder~~). Het advies is om minimaal vier voorkeursscholen op te geven.~~) als er sprake is van overaanmelding. Het advies is om een minimaal aantal voorkeursscholen op te geven van bijvoorbeeld 3 tot 5. Dit hoeft niet, bijvoorbeeld als de ouder enkel voor een bepaalde denominatie kiest en daar is maar 1 school van. Dit garandeert echter geen plaatsing op die school als daar niet voldoende plek is of de leerling niet voldoet aan de aanvullende eisen van de school. Het minimaal en maximaal aantal voorkeursscholen dat men dient op te geven, kan in de uitwerking worden bepaald.
    ~~Ieder kwartaal wordt besloten tot plaatsing op basis van de centrale inschrijvingen die er op dat moment zijn. Er zijn dus vier~~
  - Te onderzoeken is of hierbij gewerkt kan worden met meerdere plaatsingsmomenten per jaar. ~~Zo hoeven ouders van~~ Wij verwachten dat meerdere plaatsingsmomenten zullen leiden tot een ~~leerling na~~evenwichtiger

leeftijdsopbouw in de groepen. Daarnaast is dit ons inziens de ~~centrale aanmelding nooit langer dan drie maanden~~eerlijkste manier om te ~~wachten tot duidelijk is waar hun kind wordt~~voorkomen dat je met een bepaalde geboortedatum meer kans hebt om geplaatst~~.~~ te worden

- Wanneer een leerling is aangemeld bij een school waar plek is, wordt deze geplaatst op de eerste school in de top zes van voorkeursscholen. De voorrangsregels treden in werking als er sprake is van overinschrijving: een basisschool heeft meer aanmeldingen dan er plaatsen beschikbaar zijn.
  - ~~o~~ Deze voorrangsregels zijn dan ~~in deze volgorde~~ van toepassing:
- Zus- en broerregeling. Zit er al een oudere zus of broer op deze basisschool dan ~~geldt dit als de eerste voorrangsregel~~heeft een leerling voorrang
- Het aangemelde kind heeft een VE-indicatie en volgt VE op een locatie die met de school van aanmelding samenwerkt.
- De voorkeursschool is een buurtschool
  Wanneer er sprake is van overinschrijving wordt op basis van deze voorrangsregels bepaald of een leerling geplaatst wordt op de eerste, tweede, derde etc. school van voorkeur. De volgorde waarin de voorrangsregels worden toegepast zijn een punt van uitwerking.

- Bewustwording
  De uitkomsten van het onderzoek naar het aanmeldbeleid kwamen voor velen als een schok. Ook voor ouders van schoolgaande kinderen of kinderen die nog moeten beginnen aan de basisschool. Soms kenden zij de procedures niet goed en wisten zij niet dat het een wetsovertreding is als een school werkt met vooraanmeldingen. Het nieuwe stedelijke toelatingsbeleid moet duidelijk en helder zijn en bijdragen aan kansengelijkheid voor ieder kind. Wij geloven erin dat hiervoor in onze stad breed draagvlak bestaat. Het is dan wel zaak om tijdig en goed aan voorlichting te doen. Vaak wordt ten onrechte de indruk gewekt dat centraal aanmeld- en toelatingsbeleid bijt met keuzevrijheid of dat de gemeente zou gaan bepalen waar je kind naar school moet. Dit moeten we te allen tijde voorkomen. Daarom willen wij dat het college na het tot stand gekomen stedelijke toelatingsbeleid werk maakt van een voorlichtingscampagne.
  - Het college draagt zorg voor een stadsbrede campagne gericht op het belang dat kinderen samen in de buurt naar school gaan en kinderen met verschillende achtergronden elkaar op school tegenkomen. Deze campagne is tevens informatief van aard en zorgt voor heldere online en fysieke informatie, waarbij wij het consultatiebureau zien als een logische plek om fysieke informatie te delen. De campagne wordt op maat gemaakt voor verschillende groepen ouders: zowel hoogopgeleid als praktisch geschoold, met en zonder migratieachtergrond en wijkgericht.
  - Een ombudsfunctie moet geborgd worden in het toelatingsbeleid, bijvoorbeeld in de vorm van een ombudsvrouw- of man. Doel is eventuele klachten en ervaringen met het stedelijk toelatingsbeleid te inventariseren. Voor ouders is er dan een onafhankelijk orgaan om zich tot te wenden.

- Monitor

De wijze waarop het stedelijke toelatingsbeleid in de praktijk functioneert moet worden gemonitord. De gemeenteraad dient hierover minimaal jaarlijks een evaluatie te ontvangen. We zien in andere steden die een stedelijk toelatingsbeleid eerder hebben ingevoerd dat dit niet altijd meteen het gewenste effect had. Schoolbesturen, college en gemeenteraad moeten gezamenlijk dus een vinger aan de pols houden om bij te kunnen sturen wanneer dat nodig is.

- Ondersteun ouderinitiatieven
  Groepen ouders kunnen zich als ouderinitiatief melden bij het aanmeldpunt. Ouderinitiatieven kunnen een instrument zijn om een school met een eenzijdige populatie gevarieerder te maken. Een ouderinitiatief laat bij het aanmeldpunt weten om welke school het gaat en wat zij beogen. Het ouderinitiatief krijgt ruimte op de aanmeldsite om aan te geven waarom zij kiezen voor deze school. Als dit inderdaad bijdraagt aan de gevarieerde samenstelling wordt het ouderinitiatief erkend.

  Ook individuele ouders krijgen de mogelijkheid zich uit te spreken over het aanmeldbeleid.

De rol van de gemeente
De conclusies van het onderzoek schokten velen, ook binnen de gemeenteraad en het college en zonder de gemeenteraad was het onderzoek er überhaupt niet gekomen. Nu is het zaak om samen te zorgen voor een nieuw toelatingsbeleid.

Het voeren van een eerlijk en transparant toelatingsbeleid is een maatschappelijke opdracht: een gezamenlijke opdracht van gemeente en scholen. De Lokale Educatieve Agenda verplicht schoolbesturen en gemeente ‘op overeenstemming gericht overleg’ te voeren over zaken als segregatie. Wij vragen dat heel serieus te nemen en te doen. Het is volgens ons te simpel te stellen dat dit alleen een zaak is van schoolbesturen, dat blijkt ook uit de andere gemeentes waar een centraal toelatingsbeleid is ingevoerd nadat de gemeenteraad of een college hierom vroegen. Wij geloven dat de wil er is bij schoolbesturen om tot een eerlijker en transparanter toelatingsbeleid te komen. Wij hebben de afgelopen 10 jaar vaak ervaren dat scholen en/of schoolleiders niet wisten dat de informatie die zij aan ouders verstrekten of op hun website hadden staan, strijdig was met de wet. Daarnaast hoorden wij ook wel eens dat scholen met vooraanmeldingen werkten omdat de omliggende scholen dat ook deden en ze zichzelf anders in de voet schoten. Het is dus ook in hun belang dat dit anders wordt ingericht.

De gemeente moet wat ons betreft een faciliterende rol spelen waar het gaat om het centrale aanmeldpunt, door het ontwikkelen van een website en de bekostiging daarvan. Dit geldt ook voor de publiekscampagne en invulling van de ombudsfunctie. Bij het kopje financiën doen wij hier een voorstel voor.

De gemeenteraad moet minimaal 1x per jaar een evaluatie ontvangen over de wijze waarop het nieuwe stedelijke toelatingsbeleid in de praktijk functioneert.

Huisvesting

Het is vaak een probleem, zeker in een stad als Utrecht waar ruimte schaars is en het aantal inwoners én schoolgaande kinderen groeit: huisvesting van scholen (onderwijshuisvesting). Regelmatig gebeurt het dat op enkele honderden meters van elkaar de ene school te maken heeft met teruglopende leerlingaantallen en lege klaslokalen terwijl de andere school uit zijn voegen barst. In dat laatste geval wordt dan vaak aan de gemeente gevraagd te zorgen voor extra (nood)lokalen. In het eerste geval komt het voortbestaan van de school soms onder druk te staan. Dit vinden wij een onwenselijke situatie. Vooral omdat af- of toenemende leerlingaantallen vaak weinig met de kwaliteit van het onderwijs te maken hebben.

In ons voorstel gelden de voorrangsregels van het toelatingsbeleid wanneer er meer inschrijvingen zijn dan plekken. Scholen moeten dus van tevoren bepalen hoeveel plekken zij beschikbaar hebben voor nieuwe (groep 1) leerlingen. Volgens deze regels worden de plekken op deze school ingevuld. Voor de andere leerlingen komen de scholen in beeld die op voorkeursplek 2 tot 6 staan.

Op deze manier draagt een eerlijk en transparant toelatingsbeleid ook bij aan het voorkomen van scholen die uit hun voegen barsten enerzijds en scholen met leegstaande lokalen anderzijds. Dit is geen doel op zich van het toelatingsbeleid, maar wel een positief neveneffect.

Keuzevrijheid
Een gezamenlijk en stadsbreed toelatingsbeleid bevordert vrije keuze voor groepen die voorheen geen vrije keuze hadden. In het verleden is een centraal toelatingsbeleid tegengehouden, omdat het de vrije keuze van ouders zou belemmeren. Het onderzoeksrapport laat juist zien dat momenteel de vrije keuze van veel ouders wordt belemmerd, doordat sommige scholen (en daardoor ook ouders) zich niet aan de wet houden. “Wie het eerst komt, het eerst maalt” is geen vrije keuze, het is het recht van de snelste en slimste. Ouders wiens kind met oneigenlijke motieven is geweigerd op de school van hun keuze hebben ook geen keuzevrijheid. Juist dat is een reden om dit voorstel te doen. We hebben keuzevrijheid voor álle ouders hoog in het vaandel staan.

Wij benadrukken dat het beleid dat wij voorstellen alleen van toepassing is op scholen waar sprake is van overschrijving. Wanneer er plek is, is er plek. Wanneer een school zo populair is dat er meer inschrijvingen zijn dan plekken, dan
treden onze voorrangsregels in werking.

Met dit voorstel eerbiedigen wij uiteraard artikel 23 van de Grondwet. De vrijheid van onderwijs zoals bedoeld in artikel 23 van de Grondwet gaat ~~overigens~~ over de vrijheid om een school op te richten waarbij, behoudens kwaliteitseisen, de inrichting vrij is van overheidsbemoeienis. Hierdoor is het mogelijk om scholen op te richten op godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag. Dit ~~zegt niets~~artikel gaat niet over vrije keuze van ouders voor een bepaalde school, hoe zeer wij ook deze vrije keuze ondersteunen.

Ouders gaan zelf over de voorkeuren die zij opgeven. Wanneer zij een voorkeur hebben voor basisonderwijs op religieuze of een andere grondslag (zoals Jenaplan of Montessori) of juist

bewust kiezen voor openbaar onderwijs, dan zijn zij vrij om alleen scholen op te geven die die specifieke grondslag hebben. ~~Het beleid dat wij voorstellen is alleen van toepassing op scholen waar sprake is van overschrijvingen~~

~~. Wanneer er plek is, is er plek. Wanneer een school zo populair is dat er meer inschrijvingen zijn dan plekken, dan treedt onze voorrangsregels in werking.~~

Betekent ons voorstel dat kinderen niet meer naar de school kunnen die hun ouders als eerste voorkeur hebben? In een klein percentage mogelijk wel. In steden waar al met een stedelijk toelatingsbeleid wordt gewerkt gaat 93-97% van alle kinderen naar de eerste keuze van hun ouders. 97-100% gaat naar de tweede keuze. Uit Amsterdam hebben we recente en exacte cijfers: 93% gaat naar de school van eerste keuze, 98% gaat naar een school uit de top drie zoals opgegeven door de ouders.[20]

~~Ouders gaan zelf over de voorkeuren die zij opgeven. Wanneer zij een voorkeur hebben voor basisonderwijs op religieuze of een andere grondslag (zoals Jenaplan of Montessori) of juist bewust kiezen voor openbaar onderwijs, dan zijn zij vrij om alleen scholen op te geven die die specifieke grondslag hebben. De kans is klein dat hun kind op een school met een andere grondslag wordt geplaatst.~~ Met ons voorstel kiezen wij er dus voor om in sommige gevallen (wanneer er meer inschrijvingen zijn dan er plek is) de keuzevrijheid enigszins in te perken om een groter maatschappelijk goed te realiseren: een eerlijk en transparant toelatingsbeleid.

Gaat dit voorstel ver genoeg?
Op het moment dat ons voorstel wordt aangenomen en blijkt dat het nieuwe stedelijke toelatingsbeleid niet voldoende bijdraagt aan het bestrijden van segregatie zijn verdergaande keuzes mogelijk. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk de stad op te delen in ‘schoolwijken’. Een gemeente mag haar grondgebied indelen in schoolwijken waarbinnen kinderen naar school moeten gaan. Dit kan een manier zijn om met schoolwijken te werken die minder gesegregeerd zijn dan de huidige wijken.

Een andere manier om segregatie tegen te gaan kan zijn dat bij plaatsing van leerlingen de sociaal-economische status (SES) van een leerling leidend is. Zo kan altijd worden ingezet op een mix van leerlingen met diverse SES-scores. Het is toegestaan om op basis van SES-scores te werken met dubbele wachtlijsten, zodat leerlingen met hogere en lagere SES-scores bij elkaar op school komen. Wij kiezen hier ~~nu~~ niet voor omdat wij erin geloven dat met ons voorstel een eerlijk en transparant stedelijk toelatingsbeleid wordt gerealiseerd op een manier die op draagvlak kan rekenen en een bijdrage levert aan het tegengaan van segregatie. Op dit moment gaan we ervan uit dat de voorgestelde maatregelen hiervoor afdoende zijn. Wel willen we dit blijven monitoren.

Schaken op meerdere borden

[20] Jaarrapportage 5de jaartoelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam Instroom voor schooljaar 2019-2020 (Scholenring peildatum 27 januari 2020), BBO 11 maart 2020.

Zolang wijken in Utrecht gesegregeerd zijn, zullen scholen dat ook zijn tenzij we kinderen over de stad spreiden op basis van sociaal-economische status (SES). De aanpak om segregatie binnen het onderwijs tegen te gaan en kansengelijkheid te bevorderen begint dus al eerder, namelijk bij de inrichting van wijken en het type woningen dat wordt gebouwd. Hierom pleiten wij bij elk nieuwbouwproject in onze stad voor gemengde wijken met percentages woningen voor lagere, midden en hogere inkomens. Ditzelfde geldt wanneer (delen van) wijken heringericht worden, wanneer renovatie, sloop en nieuwbouw plaatsvindt. Dit is cruciaal om verdere segregatie in de bestaande wijken tegen te gaan en te voorkomen dat nieuwe gesegregeerde wijken ontstaan.

Tot slot

Is toelatingsbeleid dé manier om kansengelijkheid te realiseren en segregatie aan te pakken? Wellicht niet, maar het kan er wel aan bijdragen. Niet voor niets noemt het rapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” het geheel van een gelijk speelveld voor toelating, kansengelijkheid en segregatie een *wicked problem*.[21] Er zijn meerdere oorzaken, veel factoren die een rol spelen en veel betrokken actoren. Bovendien is er onvoldoende bekend over welke aanpak werkt en waarom. Perfect zal het mogelijk nooit worden. Onderwijs geïntegreerd met kinderopvang als basisvoorziening voor alle kinderen zou mogelijk ook veel ongelijkheid weghalen. Ook dit ideaalbeeld is iets dat nog toekomstmuziek is en niet lokaal is te bereiken. Dit ontslaat ons niet van de plicht om nu actie te ondernemen. We mogen niet achteroverleunen en toezien hoe het onderwijs verder gesegregeerd raakt en kansengelijkheid verder afneemt. Elk middel om deze onwenselijke trend te keren moeten we aangrijpen.

[21] Naar een gelijk speelveld in het basisonderwijs? (2020), p. 11.

5. Verantwoording

Voor dit initiatiefvoorstel hebben we geput uit verschillende bronnen. We spraken met veel betrokkenen en deskundigen: ouders, leraren, directeuren, onderzoekers en ambtenaren binnen en buiten Utrecht.

Bronnen:

- *Gemengd naar school. Aannamebeleid*. Een uitgave van het Kenniscentrum Gemengde Scholen
- Gilsing, R. & B. Tierolf (2010). *Ouders nemen de wijk: in de eigen wijk naar school in gemengde wijken in Utrecht*. Utrecht: Verwey Jonker Instituut.
- Inspectie van het Onderwijs (2019). *De staat van het onderwijs 2019*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.
- Jaarrapportage 5de jaartoelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam Instroom voor schooljaar 2019-2020 (Scholenring peildatum 27 januari 2020), BBO 11 maart 2020.
- Kan, M., 'Dag buurtschool, het is tijd om te gaan mengen', *Volkskrant*, 6 juli 2020.
- Koop, P., 'De dochter van Hayat (36) was pas twee weken, en toen werd ze al afgewezen door de basisschool', *AD/UN*, 6 september 2020.
- Raaijmakers, I. & K. van den Hul, 'Geen selectie van kinderen aan de voordeur', AD/UN, 27 juni 2020.
- Rekenkamer Amsterdam (2014), *Onderzoeksrapport Verkenning Toelatingsbeleid basisonderwijs Amsterdam*.
- Startnotitie stedelijk Toelatingsbeleid Basisonderwijs Amsterdam. Vastgesteld in Breed Bestuurlijk Overleg Amsterdam, op 29 januari 2014.
- Tweede Kamer: minister Slob; Antwoord op schriftelijke vragen van de leden Van den Hul (PvdA), Van Meenen (D66), Westerveld (GroenLinks) en Kwint (SP) over selectief aanmeldbeleid bij basisscholen, 3 juli 2020.
- Walraven, G. (eindredactie), Lucassen, P., Onstenk, J. & Peters. J. (2019). *Quick scan toelatingsbeleid funderend onderwijs*. Amsterdam: Landelijk Kenniscentrum Gemengde Scholen.
- Walraven, G., Lucassen, P., Onstenk, J. & Peters, J. (2020). 'Toelatingsbeleid en kansengelijkheid'. *De Nieuwe Meso, 7 (1),* 74-80.
- Walraven, G., Boonen, A., Lucassen, P., & J. Peters, *Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs? Onderzoek naar de toelating op basisscholen in Utrecht*. 12 mei 2020.
- Wegman, J. & A. de Jong-van Campen, 'Schoolbestuurders, help ook om 'achterstandswijk' te verbeteren', *Trouw*, 19 februari 2020.

Beleidsstukken Utrecht

Raadsbrief Transparantie in aanmeldingen in basisonderwijs rapportage, 10 februari 2015.
SV 2016, nr. 137, Aanmeldbeleid Utrechtse basisscholen, 23 december 2016.
M2017/219, 'Pak kansenongelijkheid zo vroeg mogelijk aan', 9 november 2017.
Utrechtse Onderwijs Agenda 2019-2022, 'Utrecht groeit met je mee'
Gelijke Kansen Alliantie, Agenda Utrecht
Raadsbrief Gemengde scholen, 4 april 2019
M2019/138, 'Aanmeldbeleid basisscholen in beeld', 11 juli 2019
Raadsbrief Aanmeldbeleid basisscholen, 26 november 2019

Raadsbrief Beantwoording raadsvragen UOA en gelijke kansen, 14 januari 2020
Raadsbrief Aanbieding onderzoek aanmeldbeleid basisscholen, 8 juni 2020
MV Snel actie voor een beter aanmeldbeleid, 11 juni 2020
RIB Aanmeldbeleid basisonderwijs, 30 juni 2020
Raadsbrief update aanmeldbeleid basisonderwijs, 14 juli 2020
Commissie M&S, bespreking Aanmeldbeleid basisonderwijs, 10 september 2020

6. Dankwoord

Dit initiatiefvoorstel was er niet gekomen zonder de hulp en medewerking van veel mensen. In het bijzonder bedanken wij:

- Alle ouders, leraren en directeuren die hun ervaringen met ons wilden delen, in het bijzonder Hayat el Yaacoubi die haar verhaal ook met de krant durfde te delen
- Alian de Jong van de gemeente Utrecht
- Willemien Kok van de griffie
- Diverse partijgenoten, in het bijzonder Gadiza Bouazani, Jasper Gruiters, Marjon Oostveen en Anne de Vries
- Guido Walraven en Anton Boonen van het Kenniscentrum Gemengde Scholen
- Medewerkers van de PO-raad
- ~~Maggie Wissink~~Medewerker van de gemeente Amsterdam

Gemeenteraad

Dossiernummer	1513
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	14
Omschrijving	Raadsvoorstel Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs
ID	1561
Behandelend ambtenaar	Onno Blok
Telefoon	030-2862629
E-mail	o.blok@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Onderwijs
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Onderwijs
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub k: Voorstel ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft.
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cultuur, Onderwijs, Sport/06-24862310

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Mens en Samenleving	11 februari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Onno Blok
Kenmerk	8274036
Vergaderdatum Raad	
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het college te vragen met de schoolbesturen toe te werken naar het vastleggen van afspraken over het nieuwe aanmeldbeleid in een samenwerkingsovereenkomst of convenant, met als uitgangspunten:

    - Dat de gemeente vanuit het maatschappelijk belang van gelijke kansen in het onderwijs, en als verbindende schakel tussen schoolbesturen, een partner en aanjager is bij de ontwikkeling van een eerlijk, open en eenvoudig stedelijk aanmeldbeleid.

    - Dat de gemeente een belangrijke rol heeft in het ontwikkelen en faciliteren van een centraal aanmeldsysteem.

    - Dat de gemeente een belangrijke taak heeft in de voorlichting en ondersteuning aan ouders bij de wijze van aanmelden op een basisschool van hun kind.

2. De uitkomsten van een verkenning naar de mogelijke structurele kosten – en de eventuele verdeling van deze kosten - van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid en -systeem te betrekken bij de voorjaarsnota 2021.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Om de gelijke kansen voor ouders bij de aanmelding van hun kind op een basisschool te versterken, werkt de gemeente samen met de schoolbesturen bij het maken van gezamenlijke afspraken voor een eerlijk, open en eenvoudig aanmeldbeleid. Aanvullend op de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zien wij het maatschappelijk belang van een eerlijk, open en eenvoudig aanmeldbeleid als instrument voor meer gelijke kansen in het onderwijs. De gemeente heeft een rol in het bij elkaar brengen van de schoolbesturen en het schetsen van een gezamenlijk kader voor een stedelijk aanmeldbeleid.

De communicatie en voorlichting over de aanmelding aan ouders past bij de taak van de gemeente als centraal informatiepunt en ingang voor ouders. Met centrale afspraken over de aanmeldprocedure is het van nog groter belang ouders tijdig en regelmatig te informeren over de juiste procedure en hun mogelijkheden. De consultatiebureaus, bibliotheken en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) kunnen hier een rol in spelen. De gemeente kan zo bijdragen aan een eerlijke, open en eenvoudige manier van aanmelden voor ouders in onze stad.

Dit raadsvoorstel is bedoeld om het kader te stellen voor die gemeentelijke rol en voor de (financiële) bijdrage aan het stedelijk aanmeldbeleid en het college te vragen dit verder uit te werken in het proces naar de voorjaarsnota.

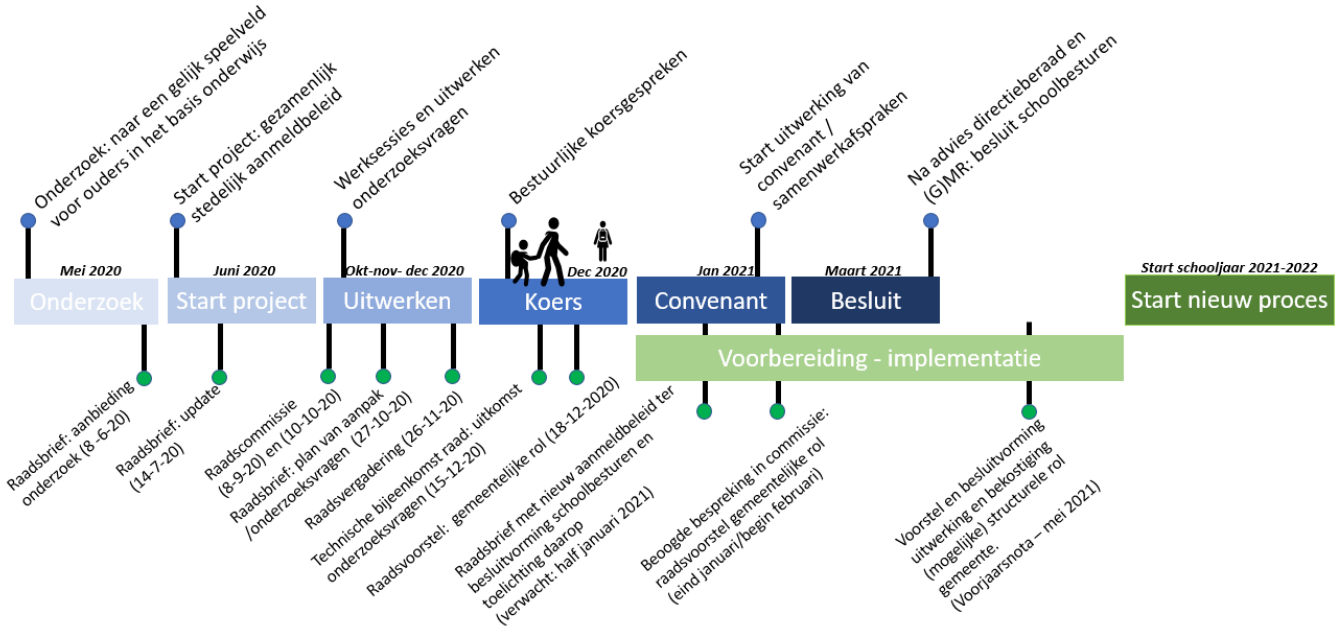
Context

Uitgangspunten

De verantwoordelijkheid voor het toelaten van leerlingen ligt bij de schoolbesturen volgens artikel 40 van de wet op het primair onderwijs. Op basis van gezamenlijke uitgangspunten die door schoolbesturen en gemeente zijn geformuleerd (raadsbrief 27 oktober 2020), wordt nu een stedelijk aanmeldbeleid ontwikkeld:

- Alle kinderen in Utrecht zijn welkom op een school naar keuze en hebben gelijke kans om zich daar aan te melden
- Ouders hebben een vrije keuze in het kiezen van een school voor hun kind.
- We streven er naar dat elk kind in zijn eigen buurt naar school kan gaan.
- Het aanmelden van een kind is eenvoudig en het proces verloopt transparant en voor iedereen gelijk.
- Het aanmelden is in de basis hetzelfde voor alle basisscholen in de gemeente Utrecht: met daarin ruimte voor maatwerk

Schema: stappen in de ontwikkeling stedelijk aanmeldbeleid

Gezamenlijke ontwikkeling
Voor de zomer van 2020 zijn de schoolbesturen en de gemeente gestart met het ontwikkelen van een plan van aanpak voor een nieuw stedelijk aanmeldbeleid. Cruciaal onderdeel daarvan was een participatietraject waarin ouders en onderwijsprofessionals hun stem hebben laten horen. Hierover heeft u in de raadsbrief "Voortgang aanmeldbeleid basisonderwijs en aanbieden plan van aanpak" van 27 oktober kunnen lezen. De raad is op meerdere momenten meegenomen in deze ontwikkeling en heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de inhoud daarvan.

In de periode november-december hebben de Utrechtse schoolbesturen en gemeente het plan van aanpak en de onderzoeksvragen nader uitgewerkt. De onderdelen van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid zijn benoemd met daarbij de gemaakte afwegingen en verschillende keuzemogelijkheden. Daarbij zijn de gezamenlijke uitgangspunten steeds leidend geweest. De onderzoeksthema's die daarbij zijn uitgewerkt zijn:

1. Aanmeldmethode en moment; met daarin onder andere voorstellen over de communicatie en voorlichting aan ouders, helpdesk functie en ondersteuning van ouderinitiatieven.

2. Voorrangscriteria; met daarin onder andere keuzes over de buurtgerichtheid van de school en aandacht voor kinderen in de voorschoolse educatie. Specifiek wordt stil gestaan bij welk effect voorrangscriteria kunnen hebben op sociaaleconomische segregatie en in hoeverre een strikte toepassing leidt tot ongewenste versterking hiervan.

3. Matching van plaatsen; met daarin onder andere de uitvoering van loting en het aantal beschikbare plekken per school

4. Toezicht en monitoring; met daarin onder andere een jaarlijkse evaluatie op de effecten van het aanmeldbeleid, waaronder de manier waarop het effect op de sociaaleconomische segregatie kan worden vormgegeven.

Tijdens de technische bijeenkomst met de raad op 15 december 2020 zijn deze afwegingen en keuzemogelijkheden voor een nieuw stedelijk aanmeldbeleid toegelicht aan de raad. De besluitvorming hierover ligt bij de schoolbesturen. Naar verwachting halverwege januari ontvangen alle schoolbesturen voor primair onderwijs een uitgewerkt voorstel, wat kan worden voorgelegd ter

advies aan de medezeggenschapsraden.

Het voorstel aan de schoolbesturen zal tegelijkertijd ook worden gedeeld met de raad, bijgevoegd bij een brief waarin wordt toegelicht welke aanbevelingen en uitgangspunten uit eerdere besprekingen van de raad terug zijn te vinden in dit voorstel. Deze brief met het voorstel aan de schoolbesturen wordt dus ook halverwege januari verwacht. Vanwege de samenhang tussen het raadsvoorstel van de gemeentelijke rol en (de brief met) het conceptvoorstel aan de schoolbesturen heeft het de voorkeur van het college deze gezamenlijk te bespreken. Bespreking in commissie zou dan kunnen plaatsvinden in de commissie M&S van 28 januari of 11 februari 2021. Besluitvorming voor het voorjaarsreces is wenselijk.

Rol gemeente en financiële uitwerking
In de toekomstige samenwerkingsafspraken en uitwerking van het nieuwe aanmeldproces met de schoolbesturen zal ook de rol van de gemeente besproken worden. Dít raadsvoorstel is bedoeld om het kader voor die gemeentelijke rol in het stedelijk aanmeldbeleid te stellen Daarbij wordt verder onderzocht of en zo ja welke financiële bijdrage van de gemeente gevraagd wordt bij de implementatie en uitvoering van het aanmeldbeleid. Een financiële bijdrage vanuit de gemeente voor 2021 wordt gedekt binnen de begroting van het programma onderwijs. Voor een financiële bijdrage vanaf 2022 wordt in eerste instantie gekeken binnen de begroting van het programma onderwijs, en als dat nodig blijkt wordt een voorstel voor dekking uitgewerkt bij de voorjaarsnota 2021.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het college te vragen met de schoolbesturen toe te werken naar het vastleggen van afspraken over het nieuwe aanmeldbeleid in een samenwerkingsovereenkomst of convenant, met als uitgangspunten: - Dat de gemeente vanuit het maatschappelijk belang van gelijke kansen in het onderwijs, en als verbindende schakel tussen schoolbesturen, een partner en aanjager is bij de ontwikkeling van een eerlijk, open en eenvoudig stedelijk aanmeldbeleid. - Dat de gemeente een belangrijke rol heeft in het ontwikkelen en faciliteren van een centraal aanmeldsysteem. - Dat de gemeente een belangrijke taak heeft in de voorlichting en ondersteuning aan ouders bij de wijze van aanmelden op een basisschool van hun kind.
Argumenten	
1.1	<u>Een stedelijk aanmeldbeleid draagt bij aan gelijke kansen voor ouders bij de keuze voor een school voor hun kind.</u>
	De afspraken worden getoetst aan de gezamenlijk geformuleerde uitgangspunten, en de principes open, eerlijk en eenvoudig
1.2	<u>De gemeente is bij uitstek de partner om scholen in de stad bij elkaar te brengen en te ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuw beleid.</u>
	Op dit moment hebben scholen ieder hun eigen procedure voor aanmelding. De gemeente is als samenbindende factor bij uitstek de partner om de scholen bij elkaar te brengen om samen afspraken te maken voor een nieuw aanmeldbeleid.
1.3	<u>Met het vastleggen van de afspraken in een overeenkomst of convenant worden deze minder vrijblijvend en kan de wijze van monitoring en evaluatie worden meegenomen.</u>
	Omdat aanmeldbeleid de bevoegdheid is van schoolbesturen (met adviesrecht van medezeggenschapsraden) kan een nieuw stedelijk aanmeldbeleid alleen slagen wanneer dit in gezamenlijkheid wordt afgesproken en vastgelegd.

1.4	De inhoud van deze stedelijke afspraken wordt in januari als voorstel aan de schoolbesturen toegezonden voor besluitvorming en gedeeld met de raad om dit te kunnen betrekken in de overweging over dit voorstel.
	In januari zal de regiegroep aanmeldbeleid een voorstel voor stedelijke afspraken aan de scholen toesturen voor besluitvorming. Dit voorstel is tot stand gekomen op basis van de geformuleerde uitgangspunten, het onderzoek en het participatietraject. De raad zal dit gelijktijdig ontvangen om daar kennis van te nemen bij besluitvorming over dit raadsvoorstel. Het college stuurt daarbij tevens het toegezegde overzicht toe van welke aanbevelingen en uitgangspunten van de raad zijn overgenomen in het voorstel aan de besturen. Dit stelt de raad in staat deze informatie te betrekken bij de bespreking van dit raadsvoorstel.
1.5	Communicatie en voorlichting aan ouders past bij de rol van de gemeente als centraal informatiepunt en ingang voor ouders
	Gelijke kansen voor ouders beginnen bij een goede voorlichting over de scholen in Utrecht en een oriëntatie op de school van eigen voorkeur. Op dit moment ontvangen alle ouders van een kind van twee jaar een brief van de gemeente over de aanmelding op de basisschool. Met centrale afspraken over de aanmeldprocedure is het van nog groter belang ouders tijdig en regelmatig te informeren over de juiste procedure en hun mogelijkheden. We verkennen welke rol de consultatiebureaus, bibliotheken en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hier in kunnen spelen.
1.6	Het is aan de gemeente om dit gezamenlijke aanmeldbeleid te faciliteren in het belang van alle ouders en kinderen.
	Gemeente en schoolbesturen hechten aan een eerlijke, open en transparante aanmeldprocedure. Een gemeentelijke bijdrage versnelt de samenwerking die in gang is gezet en draagt bij aan het borgen van afspraken tussen de schoolbesturen bij de uitvoering.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	De precieze rol van de gemeente in een overeenkomst of convenant wordt nog nader juridisch uitgewerkt
	De aanmeldprocedure van scholen valt onder de wet passend onderwijs artikel 40 en is de verantwoordelijkheid van de individuele schoolbesturen. We onderzoeken nog: - Of en hoe de rol van de gemeente in een samenwerkingsovereenkomst of convenant moet worden vastgelegd. - Op welke manier we de gemeentelijke bijdrage daarbij vastleggen
Beslispunt	
2	De uitkomsten van een verkenning naar de mogelijke structurele kosten – en de eventuele verdeling van deze kosten - van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid en -systeem te betrekken bij de voorjaarsnota 2021.
Argumenten	
2.1	De structurele kosten voor een centraal aanmeldbeleid zijn nog niet in beeld gebracht. In overleg met de schoolbesturen wordt gekeken welke rol van de gemeente hierbij gewenst en mogelijk is.
	Er wordt onderzocht of, en zo ja welke financiële bijdrage van de gemeente gevraagd wordt bij de uitvoering van het aanmeldbeleid, en wat de bijdrage van de schoolbesturen hierin is. Een incidentele financiële bijdrage vanuit de gemeente voor 2021 wordt gedekt binnen de begroting van onderwijs. Voor een financiële bijdrage vanaf 2022 wordt in eerste instantie gekeken naar de mogelijkheden binnen de begroting van het programma onderwijs, en als dat nodig is wordt een voorstel voor dekking uitgewerkt bij de voorjaarsnota 2021.

Financiën
De begroting van de kosten voor de implementatie van een stedelijk aanmeldbeleid is als volgt:

- Eenmalig een bedrag van 200.000 euro in 2021 voor de implementatie van een stedelijk aanmeldbeleid in het basisonderwijs voor de volgende doeleinden:
    - Aanschaf ICT-systeem voor de aanmelding, registratie en toelating van leerlingen voor het basisonderwijs
    - Kwartiermaker voor de implementatie van een stedelijk aanmeldbeleid
    - Ontwikkeling van een heldere communicatie boodschap naar ouders, het ontwerpen en ontwikkelen van een website en drukwerk

- Mogelijke structurele kosten vanaf 2022 worden nader onderzocht en meegenomen in het proces van de VJN.
    - Denk daarbij aan kosten voor:
        - ICT
        - Communicatie
        - Monitoring en evaluatie
    - En kosten aangaande personele inzet, zoals:
        - Helpdeskfunctie voor informatie en advies.
        - Ombudsfunctie onafhankelijke klachtenbehandeling en bemiddeling, ongevraagde check op rechtmatigheid en advies aan schoolbesturen.
        - Coördinatie en monitoring van klachten en beroep.
        - Onderzoek en juridische ondersteuning.

Vervolg
Zie schema: ‘stappen in de ontwikkeling van een stedelijk aanmeldbeleid’.

Participatie
De opbrengsten van de online werksessies met de stad zijn terug te vinden op het platform denkmee.utrecht.nl en zijn gedeeld met de raad via de brief van 27 oktober 2020.

Communicatie
Communicatie en voorlichting aan ouders past bij de rol van de gemeente als centraal informatiepunt en ingang voor ouders. Op dit moment ontvangen alle ouders van een kind van twee jaar een brief van de gemeente over de aanmelding op de basisschool. Met centrale afspraken over de aanmeldprocedure is het van nog groter belang ouders tijdig en regelmatig te informeren over de juiste procedure en hun mogelijkheden. We verkennen welke rol de consultatiebureaus, bibliotheken en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hierin kunnen spelen.

Niet-Referendabel
Het betreft een raadsvoorstel ter uitvoering van een besluit van een ander bestuursorgaan waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft (artikel 3 lid 2 onder k Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- geen

Bijlagen informatief
- geen

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs

Beleidsveld	Onderwijs
Organisatieonderdeel	Maatschappelijke Ontwikkeling
Opsteller	Onno Blok
Zaaknummer	8274036
Jaargang en nummer	2021, nr. 25
Vergaderdatum Raad	18 februari 2021
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Het college te vragen met de schoolbesturen toe te werken naar het vastleggen van afspraken over het nieuwe aanmeldbeleid in een samenwerkingsovereenkomst of convenant, met als uitgangspunten:

    - Dat de gemeente vanuit het maatschappelijk belang van gelijke kansen in het onderwijs, en als verbindende schakel tussen schoolbesturen, een partner en aanjager is bij de ontwikkeling van een eerlijk, open en eenvoudig stedelijk aanmeldbeleid.

    - Dat de gemeente een belangrijke rol heeft in het ontwikkelen en faciliteren van een centraal aanmeldsysteem.

    - Dat de gemeente een belangrijke taak heeft in de voorlichting en ondersteuning aan ouders bij de wijze van aanmelden op een basisschool van hun kind.

2. De uitkomsten van een verkenning naar de mogelijke structurele kosten – en de eventuele verdeling van deze kosten - van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid en -systeem te betrekken bij de voorjaarsnota 2021.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 18 februari 2021.

De griffier, De voorzitter,

Merel van Hall Sharon A.M. Dijksma

Gemeenteraad

Dossiernummer	1603
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	14.1
Omschrijving	Raadsbrief Samenwerkingsovereenkomst aanmeldbeleid basisonderwijs
ID	1654
Behandelend ambtenaar	O. Blok
Telefoon	14 030
E-mail	o.blok@utrecht.nl
Datum collegebesluit	15 januari 2021
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Onderwijs
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Onderwijs
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cultuur, Onderwijs, Sport/06-24862310

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Mens en Samenleving	11 februari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Bestuurlijke samenwerking aanmelden op basisscholen in Utrecht

Datum: 15 januari 2021
Aan: Schoolbesturen PO Utrecht
Versie: concept voor verzending aan schoolbesturen, adviesrecht (G)MR

Inleiding
In Utrecht streven we naar gelijke onderwijskansen voor ieder kind, dit is als de gezamenlijke ambitie opgenomen in de Utrechtse Onderwijsagenda 2019-2022. In het basisonderwijs begint dit bij een gelijk speelveld voor ouders bij de toelating van hun kind op een basisschool. In 2020 zijn door de schoolbesturen primair onderwijs en de gemeente Utrecht gezamenlijke afspraken voor een eerlijk, open en eenvoudig aanmeldproces opgesteld. In een participatietraject zijn ouders en onderwijsprofessionals nadrukkelijk betrokken geweest. Met het ondertekenen van deze samenwerkingsovereenkomst wordt de start gegeven voor de uitwerking van de afspraken die nodig zijn voor uitvoering en het opzetten van een uitvoeringsorganisatie. In juni is het uitvoeringsplan gereed en in september 2021 wordt gestart met de nieuwe afspraken.

Met deze samenwerkingsovereenkomst wordt het kader neergezet voor het gezamenlijk doorlopen van de eerste drie stappen in aanmelden (oriëntatie en kiezen, aanmelden, toewijzen van plaatsen). Het toelaten (incl. de afweging passend onderwijs), inschrijven en de stappen tot aan het naar school gaan blijven buiten de stedelijke afspraken en zijn al reeds vastgelegd per schoolbestuur en in de wet. Tussentijdse wisseling van school of instroom na de leeftijd van vier jaar wordt gezien als zij-instroom. Deze zij-instroom aanmeldingen vallen buiten de afspraken in deze overeenkomst. Ook de aanmeldingen voor speciaal onderwijs (so) en speciaal basisonderwijs (sbo) en aanmeldingen voor de internationale school (ICU) en de taalschool verlopen op een andere manier en blijven buiten deze overeenkomst.

Wat regelen we in deze nieuwe aanmeldprocedure?
In het aanmelden op een basisschool staat de keuzevrijheid voor ouders centraal. Inherent hieraan zijn er scholen waar het aantal aanmeldingen groter is dan het aantal beschikbare plaatsen op een school. Een gezamenlijke transparante procedure waarin onder meer is opgenomen hoe de beschikbare plaatsen verdeeld worden is dan van extra belang.

Kansengelijkheid bij de aanmelding van een kind is te versterken door het aanmeldproces eenvoudiger te maken en gelijk voor de hele stad Utrecht. Gemeente en basisscholen zetten gezamenlijk in op heldere en makkelijk vindbare informatie en ondersteuning voor ouders bij het oriënteren en kiezen. Er is één vaste manier van aanmelden voor alle scholen. Aanmelden verloopt digitaal waar het kan, persoonlijk waar nodig.

De afspraken zijn er op gericht een gelijk speelveld te creëren waarin rechtsgelijkheid een kernbegrip is; onder gelijke omstandigheden krijgt elk kind een gelijke kans op een school van voorkeur. Een vaste aanmeldperiode,

een vaste set voorrangscriteria en een geautomatiseerde loting dragen hier verder aan bij. Elke ouder kan voor iedere basisschool in Utrecht kiezen. Kinderen krijgen in hun directe woonomgeving voorrang op een gelijk aantal basisscholen. De kans dat een kind op de school van de hoogst mogelijke voorkeur komt wordt door deze opzet vergroot.

Na de aanmelding is er snel duidelijkheid op welke school er plaats is voor een kind. Direct daarna starten de laatste twee stappen in het aanmelden: toelaten en inschrijven. Scholen krijgen een stabiel beeld van het aantal leerlingen dat start in het nieuwe schooljaar. Vervuiling in belangstellingsregistratielijsten door dubbele inschrijvingen en laat aanmelden wordt opgelost door het direct opgeven van meerdere voorkeuren en het gelijktijdig plaatsen van alle kinderen in een aanmeldperiode. Dit levert tijdwinst voor scholen op. Schoolbesturen en de gemeente krijgen inzicht in de benodigde capaciteit. De objectievere informatie geeft inzicht en maakt dat we beter kunnen voorspellen hoe scholen zich ontwikkelen. Dit is ook relevant voor onderwijshuisvestingsvraagstukken.

1. **Betrokken partijen:**

De bestuurlijke samenwerking betreft afspraken tussen de volgende schoolbesturen van het primair onderwijs en de gemeente Utrecht:

Schoolbesturen PO:

en

Gemeente Utrecht

Hierna te noemen ‘schoolbesturen’ en gezamenlijk, inclusief gemeente, te noemen ‘partijen’.

2. Partijen komen het volgende overeen:

Met het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst stellen partijen het inhoudelijk kader vast. Hierbinnen kunnen de taken voor het uitvoeren van de stedelijke aanmeldprocedure verder worden uitgewerkt. De schoolbesturen stellen zich ten doel bij de start van het schooljaar 2021-2022 een stedelijke procedure voor aanmelden op basisscholen in te voeren, die uitgaat van de volgende algemene beginselen, uitgangspunten, verantwoordelijkheden en inhoudelijke afspraken.

2.1. Algemene beginselen en wettelijk kader van toepassing

In Nederland hebben ouders de vrijheid om het soort onderwijs te kiezen voor hun kind, zoals beschreven in artikel 26 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Ouders mogen hun kind aanmelden bij een basisschool naar keuze vanaf het moment dat deze 3 jaar wordt (WPO art. 40 lid 2). Aanmelding wordt schriftelijk gedaan door de ouders ten minste 10 weken voor de datum waarvoor toelating wordt gevraagd. Basisscholen hebben vervolgens maximaal 10 weken (6 weken plus eventueel 4 weken uitstel) om te beslissen of een kind kan worden toegelaten (WPO art. 40 lid 6). Allereerst mogen scholen leerlingen weigeren wanneer er geen plaatsruimte beschikbaar is op school (WPO art. 40 lid 5a, WVO art. 27 lid 2d, sub a). Scholen kunnen vaak een beperkt aantal leerlingen aannemen. Wanneer het aantal aanmeldingen te hoog is, mag een school dus een toelatingsbeleid voeren mits dit consequent en transparant gebeurt (zie ook Onderwijsraad, 2005). Ten tweede mag het bevoegd gezag van een bijzondere school een leerling niet toelaten wanneer de ouders desgevraagd weigeren te verklaren de grondslag van het onderwijs op te school te respecteren of onderschrijven (WPO art. 40 lid 5b, WVO art. 27 lid 2d, sub b).

Daarnaast moet de nieuwe aanmeldprocedure rechtsgeldig zijn en openbaar worden gepubliceerd. Tenminste op de website van de school(besturen), in de schoolgids en op de website van de gemeente. Zodat ouders zich

goed kunnen informeren. De belangrijkste algemene beginselen waar de afspraken aan moeten voldoen zijn het gelijkheidsbeginsel en het non-discriminatiebeginsel. Het gelijkheidsbeginsel bepaalt dat gelijke gevallen hetzelfde moeten worden behandeld. Het non-discriminatiebeginsel bepaalt dat niet mag worden gediscrimineerd op bijvoorbeeld geslacht of nationaliteit. Naast deze algemene beginselen geldt de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) deze is van toepassing op alle persoonsgegevens die voor de uitvoering van het aanmeldproces noodzakelijk zijn. Op grond van de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS) moet het schoolbestuur overleg voeren en heeft de MR adviesrecht met betrekking tot vaststelling of wijziging van het beleid m.b.t. de toelating (en verwijdering) van leerlingen (art. 11 onder j). Als het nieuwe beleid de meerderheid van de scholen binnen een bestuur betreft, is de Gemeenschappelijke Medezeggenschap Raad het aangewezen orgaan.

2.2. Uitgangspunten voor het aanmelden van kinderen voor de leeftijd van 4 jaar:

- Alle kinderen in Utrecht zijn welkom op een school naar keuze. Kinderen hebben evenveel kans om zich daar aan te melden;
- Ouders hebben een vrije keuze in het kiezen van een school voor hun kind;
- We streven er naar dat elk kind in zijn eigen buurt naar school kan gaan;
- Het aanmelden van een kind is eenvoudig en het proces verloopt transparant en voor iedereen gelijk;
- In de basis is het aanmelden van een kind hetzelfde voor alle basisscholen in de gemeente Utrecht.

2.3. Verdeling verantwoordelijkheden

Vanuit de gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor gelijke kansen voor kinderen in Utrecht, kiezen schoolbesturen en gemeente er voor om vanuit de verschillende rollen, samen te werken. Het aanmeldproces kan niet los gezien worden van het onderwijsbeleid in de stad en de gezamenlijke opgave een divers aanbod van scholen met voldoende plaats voor kinderen in de buurt te realiseren. Volgens de Wet Primair Onderwijs (WPO artikel 40) is het proces van aanmelden (vastgelegd in een toelatingsbeleid) de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. In het besef dat de eindverantwoordelijkheid bij het onderwijsveld ligt, zijn de stedelijke afspraken over aanmelden van kinderen op een basisschool een coproductie van schoolbesturen en gemeente. Schoolbesturen voeren de regie en zijn formeel verantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en naleving. Ze investeren in tijd in de ontwikkeling en implementatie van het aanmeldbeleid. De gemeente faciliteert de ontwikkeling en implementatie van het aanmeldproces in organisatorische en financiële zin. Ook is de gemeente als onafhankelijke partij, verantwoordelijk voor de algemene informatievoorziening over het onderwijs in Utrecht en informatie over het proces van aanmelden op scholen in het bijzonder.

2.4. Kaders stedelijk aanmeldprocedure per stap in het proces:

Voor de aanmelding: oriëntatie en schoolkeuze

- De gemeente informeert ouders over de aanmeldprocedure en hoe ouders zich kunnen oriënteren om tot een passende schoolkeuze te komen.
- In de gemeentelijke contacten met jonge ouders wordt aandacht geschonken aan het proces van aanmelden op basisscholen.
- De gemeente voorziet in één vaste plek met informatie over de geldende regels en stappen in het aanmelden van een kind.
- Alle schoolbesturen en scholen communiceren dezelfde actuele algemene informatie over de aanmeldprocedure.

Aanmelden

- Er wordt één uniform aanmeldformulier gebruikt. Hierin wordt alleen basisinformatie gevraagd die noodzakelijk is voor het aanmeldproces. Ouders kunnen meerdere scholen opgeven in volgorde van voorkeur.

- Ouders melden hun kind aan bij het aanmeldpunt. Uitgangspunt is maximale toegankelijkheid, centraal inzicht in de aanmeldingen en een school kan zien hoeveel kinderen de school als voorkeur hebben opgegeven.
- Uitgangspunt is dat elke geboortedatum evenveel kans op een plaats maakt. Kinderen worden daarom ingedeeld in een aanmeldperiode: de periode waarin ze drie jaar worden. Het moment van aanmelden binnen deze aanmeldperiode speelt geen rol bij hun kans op een plaats.
- Ouders die zich als groep aanmelden (ouderinitiatieven) kunnen, onder voorwaarden, voorrang krijgen via de hardheidsclausule van het schoolbestuur. Hiervoor is goedkeuring nodig van de betreffende school en bewijs dat de groepsaanmelding ervoor zorgt dat de school een betere afspiegeling van de buurt wordt of een evenwichtigere samenstelling krijgt.

Plaatsen toewijzen en verdelen:
- Elk kind heeft, in een gelijke voorrangssituatie, evenveel kans, om op de school van hoogst mogelijke voorkeur een plaats toegewezen te krijgen.
- Jaarlijks geven scholen de beschikbare plaatsen aan en verdelen deze evenredig over de aanmeldperiodes.
- Alle aangemelde kinderen in een aanmeldperiodes worden geautomatiseerd en gelijktijdig toegewezen aan de beschikbare plaatsen.

  a. Bij voldoende plaatsen krijgen alle aangemelde kinderen, die de school als eerste voorkeur hebben opgegeven, een plaats toegewezen. Dit wordt aangevuld met kinderen die zijn uitgeloot en de school als volgende voorkeursschool opgegeven hebben. Niet vervulde plaatsen schuiven door naar de volgende periode.

  b. Bij meer aanmeldingen dan plaatsen is de volgorde van toewijzen afhankelijk van een vaste set voorrangscriteria. Loting vindt plaats tussen alle kinderen met een gelijke voorrangspositie die in een aanmeldperiode drie jaar zijn geworden.
- Vaste set voorrangscriteria op volgorde van toepassing:
  1. Broertjes en zusjes krijgen een plaatsingsgarantie op de eerste voorkeursschool wanneer:
     - Een kind is aangemeld in de aangewezen aanmeldperiode en een oudere broer/zus heeft op de voorkeurschool op het moment dat het aangemelde kind 4 jaar wordt.
     - Alle kinderen die op hetzelfde adres staan ingeschreven worden gezien als broertjes en zusjes. Wanneer sprake is van co-ouderschap, heeft het kind bij wet altijd één hoofdverblijf bij één van de ouders; dit is het adres dat in de Basis Registratie Personen (BRP, voorheen GBA) vermeld staat. Uitgangspunt is dat het adres waar het kind staat ingeschreven ook daadwerkelijk het hoofdverblijf is op het moment dat het kind naar school gaat. In bijzondere aantoonbare situaties kunnen ouders het verzoek doen hiervan af te wijken.
  2. a. Een kind heeft een risico op leer- en of taalachterstand, met een indicatie van het consultatiebureau (VE) en zit tenminste 4 maanden, 2 dagdelen (8 uur) per week, voor de leeftijd van drie jaar op een voorschool. Voorrang geldt op alle aan de voorschool verbonden samenwerkende scholen waarmee een aantoonbare inhoudelijke samenwerking is. Schoolbesturen geven jaarlijks aan bij de uitvoeringsorganisatie of dit van toepassing is.

     b. Een kind zit tenminste 12 maanden, 4 dagdelen per week op een integraal kind centrum waar de school onderdeel van uitmaakt en er is sprake van verre gaande samenwerking conform de afspraken in de verordening huisvesting 2022 (één aansturing, één organisatie naar buiten toe, aantoonbare inhoudelijke samenwerking). Schoolbesturen geven jaarlijks aan bij de uitvoeringsorganisatie of dit van toepassing is.
  3. Elk kind krijgt voorrang op een gelijk aantal scholen in de buurt, de loopafstand naar de school is hierin leidend vanuit het hoofdverblijf van het kind. Dit voorrangscriterium geldt niet voor scholen met een duidelijke stedelijke of regionale functie.
- Wanneer na de loting nog een plaats vrijvalt wordt deze, voor de leeftijd van vier jaar, aangeboden aan eerder uitgelote kinderen. Kinderen die zijn uitgeloot worden door het systeem op volgorde gezet. Een school hanteert geen eigen wacht- of reservelijsten. Na de leeftijd van vier jaar ligt het initiatief voor het wisselen van basisschool bij de ouders, dit zien we als zijinstroom. De wachtlijstpositie van ouders vervalt als het kind de leeftijd van vier bereikt.

- Na de sluitingsdatum van een aanmeldperiode, en eventuele loting, krijgt een kind bevestiging welke school is toegewezen. Aanvullende informatie, noodzakelijk voor de beoordeling passend onderwijs, wordt tegelijkertijd opgevraagd. Ouders krijgen een vaste periode de tijd de toegewezen plaats te bevestigen. Het moment van reageren door ouders wordt als formele aanmelding gezien waarna de beoordelingstermijn passend onderwijs start.

Overige kaders
- Als een individuele onbillijke situatie ontstaat is het schoolbestuur bevoegd op basis van een hardheidsclausule af te wijken van bovenstaande aanmelding- en toewijzingsafspraken.
- Schoolbesturen kunnen er voor kiezen op basis van de hardheidsclausule kinderen van medewerkers met een (vast) dienstverband dezelfde voorrangsrechten te geven als broertjes en zusjes, of dit van toepassing is wordt van te voren transparant gecommuniceerd.
- De bezwaar en beroep procedure blijft de verantwoordelijkheid van de individuele schoolbesturen. Schoolbesturen geven jaarlijks inzicht in de achtergrond van klachten en bezwaarprocedures.
- Monitoring van de vragen bij de helpdesk, casussen van de ombudsfunctie, en klachten / bezwaar en beroep procedures van de schoolbesturen geven input voor de evaluatie en versterking het lerend vermogen.
- Een helpdesk is beschikbaar voor ouders en scholen met vragen over de aanmeldprocedure en een ombudsfunctie die laagdrempelig toegankelijk is voor ouders. De ombudsfunctie kan ouders bijstaan en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan schoolbesturen hoe te handelen, schoolbesturen maken vervolgens hun eigen afweging. De helpdesk en ombudsfunctie zijn afhankelijk van het beschikbaar krijgen van duurzame financiering, bij de voorjaarsnota 2021 krijgt de gemeenteraad hiervoor een voorstel om in de integrale financiële afweging mee te nemen.

3. Opdracht tot het inrichten van de uitvoering

De partijen stellen zich ten doel om het stedelijk aanmeldproces in het schooljaar 2021-2022 in te voeren. Zij geven de opdracht op basis van bovenstaand kader te komen tot een uitwerking van:
- Het beschreven kader in een praktische uitvoeringsplan
- Een voorstel voor inrichting van een bestuurlijk organisatie en de opzet van een uitvoeringsorganisatie (met hierin o.a. de helpdesk functie, beheer van ICT, coördinatie van de uitvoering (o.a. loting), monitoring, evaluatie en onderzoek)
- Selectie van ondersteunende ICT systemen en een voorstel voor duurzame inrichting en uitvoering (incl. kosten)
- Communicatie strategie en middelen
- Afspraken omtrent privacy en gegevensuitwisseling

Voor deze uitwerking wordt een werkgroep met vertegenwoordigers van de schoolbesturen en de gemeente Utrecht ingesteld. De gemeente Utrecht draagt in 2021 eenmalig €200.000 bij aan: de ontwikkel kosten voor het aanmeldbeleid, het aanstellen van een kwartiermaker en de start van de uitvoering. Schoolbesturen zullen ten behoeve van de samenwerking voorzien in het leveren van uitvoeringscapaciteit in de werkgroep waaronder inhoudelijke en beleidsmatige expertise, communicatieadvies, ICT- en financieel/juridische expertise. Alle schoolbesturen zorgen voor een contactpersoon waarmee de verdere inrichting van de uitvoering mee kan worden afgestemd.

De schoolbesturen participeren in de bestuurlijke samenwerking en maken deel uit van het bestuurlijk overleg: Naar de basisschool. Voor de dagelijkse aansturing van de werkgroep wordt een regiegroep ingesteld met een vertegenwoordiging van de schoolbesturen en de gemeente.

4. Duur van de overeenkomst

Deze samenwerkingsovereenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. Jaarlijks vindt begin december een evaluatie van deze overeenkomst plaats.

5. Beëindiging van de overeenkomst

Partijen zijn ten allen tijde vrij om de samenwerking eenzijdig te beëindigen. Opzegging geschied onder opgaaf van redenen, bij aangetekend schrijven aan de overige partijen, met inachtneming van een opzegtermijn van drie maanden.

6. Ondertekening:

Aldus overeengekomen en getekend d.d. ….. maart 2021:"

…….

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	O. Blok	**Datum**	15 januari 2021
Doorkiesnummer	14 030	**Kenmerk**	8092953
E-mail	o.blok@utrecht.nl	**Onderwerp**	Samenwerkingsovereenkomst aanmeldbeleid basisonderwijs
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de samenwerkingsovereenkomst voor een stedelijk aanmeldbeleid in het basisonderwijs, hierin liggen afspraken voor tussen de schoolbesturen en de gemeente Utrecht over een open, eerlijke en eenvoudige aanmeldprocedure voor alle ouders in onze stad. De overeenkomst bevat de uitgewerkte kaders voor een stedelijk aanmeldbeleid in het basisonderwijs en wordt op het moment van schrijven voorgelegd aan de medezeggenschapsraden van de Utrechtse basisscholen, in hun wettelijke adviesrol.

Na het verschijnen van het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” in mei 2020 is begonnen met het ontwikkelen van een nieuw proces. Met de ontwikkeling van het plan van aanpak en het online participatietraject met ouders, onderwijsprofessionals en andere betrokkenen zijn belangrijke stappen gezet naar een nieuw aanmeldbeleid. Inbreng van ideeën op het platform Denk mee Utrecht heeft eveneens bijgedragen aan de ideeënvorming.

Daarnaast kijken wij terug op goede besprekingen met uw raad, u heeft daarin standpunten ingebracht tijdens de raadscommissies van 10 september, 8 oktober en 10 november over de diverse informatiebrieven, het plan van aanpak van de schoolbesturen en het initiatiefvoorstel van de PvdA. Dit heeft bijgedragen aan de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst die wij u nu toesturen. Ook was op 30 juni 2020 een Raadsinformatiebijeenkomst en op 15 december 2020 een technische bijeenkomst.

Tijdens de technische bijeenkomst hebben wij u de stappen in het aanmeldproces toegelicht. Daarbij zijn verschillende keuzemogelijkheden in de afspraken met hun voor- en nadelen aan de orde gekomen. In deze toelichtende brief beschrijven we bij de verschillende stappen in het proces van aanmelden welke onderdelen van het gesprek met uw raad daarin terugkomen en een toelichting op de inbreng die niet terugkomt in de overeenkomst. We zijn blij dat de schoolbesturen in goede samenwerking zijn gekomen tot deze mooie set aan afspraken voor een nieuw aanmeldbeleid en zien

daarin veel terug van het gesprek dat we ook met u als raad hebben gevoerd. De afspraken kunt u lezen in de samenwerkingsovereenkomst die als bijlage toegevoegd is aan deze brief. Deze brief is hangt samen met het raadsvoorstel "gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk beleid aanmelding basisonderwijs" dat wij u in december hebben toegezonden.

Stap 1 - Voor de aanmelding: oriëntatie en schoolkeuze
De communicatie naar ouders was een belangrijk aandachtspunt van uw raad. Met nadruk de fracties van Student & Starter, D66 en DENK hebben specifiek gevraagd om alle gemeentelijke kanalen te benutten om ouders goed en toegankelijk te informeren over de procedure. Een centrale en vaste plek met actuele informatie en goede voorlichting helpen ouders bij het op de juiste manier aanmelden bij de basisschool. Wij vinden dat de gemeente een belangrijke taak heeft in de voorlichting en ondersteuning aan ouders. De gemeente kan daarbij de bestaande contacten met ouders met kinderen op jonge leeftijd inzetten. Zowel via bijvoorbeeld het consultatiebureau als in de bibliotheken wordt aandacht gegeven aan een tijdige en juiste aanmelding van hun kind. Daarom hebben wij u als raad een gemeentelijke rol als partner in de samenwerkingsovereenkomst voorgesteld in het raadsvoorstel. De informatie vanuit scholen moet op orde en begrijpelijk zijn en aansluiten bij de informatie vanuit de gemeente. Al deze aandachtspunten van uw raad komen terug in de overeenkomst.

Stap 2 - Aanmelden
In het gesprek met uw raad hebben wij de brede oproep gevoeld om te komen tot een eerlijk speelveld en gelijke kansen voor alle ouders bij de aanmelding. In de afspraken staat dat de procedure van aanmelden en toelaten helder en transparant moet zijn. Er is een gedeelde voorkeur voor een centraal punt voor aanmelding en advies. Het belang van keuzevrijheid voor ouders werd daarbij expliciet door de VVD, D66, PVV en ChristenUnie benadrukt. De gemeente zal er samen met de schoolbesturen op toezien dat de afspraken hierover voldoen aan deze uitgangspunten. Een vrije keuze in samenhang met goede informatie en een centrale aanmelding dragen bij aan gelijke kansen voor alle ouders. Vanuit o.a. de PvdA, GroenLinks en D66 is aangegeven om mogelijkheden voor ouderinitiatieven op te nemen. Dit is ook terug te vinden in de overeenkomst.

Stap 3 - Plaatsen toewijzen en verdelen
Ook op het toewijzen en verdelen van de beschikbare plaatsen heeft uw raad waardevolle inbreng gegeven. Voor een eerlijke verdeling zijn afspraken opgenomen over openheid over het aantal beschikbare plaatsen per school en is een set voorrangsregels opgesteld. Een regeling voor broertjes en zusjes is landelijk gezien gebruikelijk en is geen punt van discussie geweest. In het belang van een doorgaande ontwikkellijn is een voorrangsregel voor kinderen met een risico op taal- of ontwikkelingsachterstand opgenomen. Dit wordt vastgesteld door het consultatiebureau. Deze regel werd ook genoemd in het initiatiefvoorstel van de PvdA en sluit aan bij de wens, die specifiek benoemd is door de fracties van D66 en GroenLinks, om voorrang te geven als een kind naar een voorschool gaat die een samenwerking heeft met de basisschool van voorkeur.

De school als afspiegeling van de buurt is een breed gedragen uitgangspunt bij de leden van uw raad. In de overeenkomst is gekozen een buurtschool te definiëren op basis van het woonadres van ouders. Alle ouders krijgen voorrang op evenveel scholen. Belangrijk is om daarbij te benadrukken dat ouders nog steeds voor elke school in Utrecht kunnen kiezen. Maar dat voor hun kans in een eventuele loting de buurtvoorrang uitmaakt. De volgorde in het gewicht van de voorrangsregels verloopt als volgt: eerst de broertje/zusje regeling, vervolgens de kinderen met een risico op taal- of ontwikkelingsachterstand en daarna de buurtgerichtheid.

Scholen met een duidelijke stedelijke of regionale functie wegens een bijzonder onderwijsconcept of denominatie maken geen gebruik van de buurtgerichte voorrang. De keuzemogelijkheid voor een school van bijzondere denominatie is in uw raad specifiek benadrukt door de fracties van de ChristenUnie, DENK en het CDA, in de opzet zien wij deze keuzevrijheid terug.

De huidige tweedeling in het onderwijs van kinderen en ouders met verschillende sociaaleconomische achtergronden is een belangrijk onderwerp voor zowel de gemeente als de schoolbesturen. De gemeente investeert in de aanpak voor meer gelijke kansen door het ondersteunen van de brede scholen, de vreedzame schoolaanpak en de voorscholen voor kinderen met risico op een taalachterstand. Een open en transparant aanmeldbeleid te voeren draagt bij aan de gelijke kansen bij het aanmelden van kinderen. Een schoolleider formuleerde het tijdens de participatiebijeenkomst in oktober treffend: “Gelijke kansen beginnen al bij goede informatie en voorlichting aan alle ouders vóór de aanmelding bij de basisschool”.

Het voorstel van de SP om de keuze voor verdeling bij de gemeente te leggen is niet overgenomen. Dit strookt niet met de vrije keuze van ouders, zoals ook vastgelegd in de Grondwet, en de wettelijke verantwoordelijkheid van de schoolbesturen voor hun aannamebeleid.

Overige afspraken
De gemaakte afspraken in de samenwerkingsovereenkomst voorzien in een open, eerlijk en eenvoudig proces van aanmelden. Specifiek de Partij voor de Dieren en de PvdA hebben aandacht gevraagd voor een goede frequentie van evaluatie. Om het goede proces van aanmelden te kunnen behouden is de afspraak gemaakt om een jaarlijkse evaluatie en goede monitoring in te richten. Op deze manier kunnen we de meetbare effecten van de afspraken volgen, de procedure actueel houden en bijsturen wanneer dat nodig is. De gemeente kan dan samen met de schoolbesturen de uitgangspunten en gemaakte afspraken bewaken.

In de monitoring wordt gekeken of scholen meer een afspiegeling van de eigen buurt en omgeving worden. Ook het aandeel van de leerlingen met een taal en/of ontwikkelachterstand per school zal worden bijgehouden. Hierin zullen de effecten van het aanmeldbeleid op de tweedeling in het onderwijs aandacht krijgen.

Het CDA heeft een oproep gedaan om maatwerk aan ouders te kunnen leveren. In individuele gevallen moet het mogelijk zijn om af te wijken van de gemaakte afspraken. Daarvoor is een hardheidsclausule opgenomen, waar ook de ouderinitiatieven onderdeel van kunnen maken.

De schoolbesturen zijn en blijven zelf verantwoordelijk voor een procedure voor klachten en beroep. De stedelijke monitoring daarvan is opgenomen in de overeenkomst. Het instellen van een ombudsfunctie en een helpdesk heeft brede steun binnen de raad. Voor zowel advies aan ouders als advies aan de schoolbesturen vormen deze een belangrijke aanvulling. Een helpdesk en ombudsfunctie brengen wel extra kosten met zich mee.

Inrichten van de uitvoering
De samenwerkingsovereenkomst beschrijft de uitgewerkte kaders voor een praktische uitwerking van de gemaakte afspraken en de organisatie van de aanmeldprocedure. De ambitie is om na de zomer van 2021 te starten met het nieuwe aanmeldproces. De uitwerking start dus zo snel mogelijk, er is niet veel tijd voor implementatie beschikbaar. Daarom zal er goed gekeken worden hoe wel met de

afspraken uit de overeenkomst gestart kan worden maar bijvoorbeeld de ontwikkeling van een ICT-systeem of ombudsfunctie nog kunnen doorlopen in de herfst. De verdere uitwerking betreft de opzet van een uitvoeringsorganisatie en de inrichting van de bestuurlijke organisatie inclusief bestuurlijk overleg. Daarnaast is het ontwikkelen van heldere informatie naar ouders én de scholen een prioriteit. De keuze en aanschaf van ondersteunende ICT-systemen en afspraken over privacy en gegevensuitwisseling worden in de uitvoering verder uitgewerkt.

Financiële dekking
De eerste kosten voor implementatie en start van de uitvoering in 2021 worden gedekt uit de begroting van programma Onderwijs van de gemeente Utrecht. Als dat nodig blijkt wordt een voorstel voor dekking uitgewerkt bij de voorjaarsnota 2021. De verkenning van de mogelijke structurele kosten – en de eventuele verdeling van deze kosten - van een nieuw stedelijk aanmeldbeleid en -systeem is inmiddels gestart zodat de integrale afweging hierover gemaakt kan worden.

Vervolg
In maart 2021 verwachten we na het advies van de medezeggenschapsraden de definitieve besluitvorming van de schoolbesturen over deze overeenkomst. Via het platform ‘Denk mee Utrecht’ en een voorlichtingsfolder worden de medezeggenschapsraden bij het formuleren van dit advies ondersteund. In afwachting van uw besluit over het raadsvoorstel “Gemeentelijke bijdrage aan een stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs” kan dan ook het college de gemeentelijke rol als partner bekrachtigen. Besluitvorming voor het voorjaarsreces is wenselijk. Voor de besluitvorming in de schoolbesturen is het van belang te weten of er steun is in de gemeenteraad voor een gemeentelijke rol in het toekomstige aanmeldbeleid.

Na een positief besluit over de overeenkomst is de volgende gezamenlijke stap de praktische uitwerking van de gemaakte afspraken en de ontwikkeling van een stedelijke uitvoeringsorganisatie. Het is de inzet om de overeenkomst met de start van het nieuwe schooljaar 2021-2022 te laten ingaan.

Tot slot
Wij zijn blij dat we deze samenwerkingsovereenkomst in samenwerking met de schoolbesturen en u hebben kunnen ontwikkelen. We zijn van mening dat deze overeenkomst een goede basis biedt voor een gelijk speelveld voor ouders bij de toelating op een basisschool voor hun kind. Inmiddels is ook het landelijk onderzoek naar het toelatingsbeleid en toegankelijkheid in het funderend onderwijs (basisonderwijs en voortgezet onderwijs) gepubliceerd. Wij zien in dit onderzoek veel terug van onze Utrechtse ervaringen en welke dilemma’s daarbij spelen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeenteraad

Dossiernummer	1631
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	18 februari 2021
Agendapunt	14.2
Omschrijving	Raadsbrief Voortgang aanmeldbeleid basisonderwijs en aanbieden plan van aanpak 27102020
ID	1682
Behandelend ambtenaar	O. Blok
Telefoon	14 030
E-mail	o.blok@utrecht.nl
Datum collegebesluit	27 oktober 2020
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Onderwijs
Portefeuillehouder	Wethouder Klein
Beleidsveld	Onderwijs
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cultuur, Onderwijs, Sport/06-24862310

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Mens en Samenleving	11 februari 2021
Gemeenteraad	**18 februari 2021**

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	O. Blok	**Datum**	27 oktober 2020
Doorkiesnummer	14 030	**Kenmerk**	8092953
E-mail	o.blok@utrecht.nl	**Onderwerp**	Voortgang Aanmeldbeleid basisonderwijs en aanbieden plan van aanpak
Bijlage(n)	2	**Beleidsveld**	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Het proces om te komen tot een gezamenlijke aanpak is in volle gang. In deze brief nemen we u mee in de resultaten die tot nu toe zijn geboekt en de onderzoeksvragen die momenteel worden uitgewerkt. Daarbij bieden wij u het plan van aanpak voor het stedelijk aanmeldbeleid in het basisonderwijs aan. Dit plan van aanpak is de opdracht van de schoolbesturen aan het projectteam. Hierin staan de gezamenlijke uitgangspunten verwoord en is beschreven hoe we in Utrecht tot een nieuw stedelijk aanmeldbeleid gaan komen.

Gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd
Met het plan van aanpak (bijlage ‘Projectbrief Stedelijk Aanmeldbeleid’) zijn de uitgangspunten voor het nieuwe beleid overeengekomen door de schoolbesturen. Aan al deze vijf uitgangspunten wordt het toekomstige aanmeldbeleid, in gelijke mate, getoetst.

- Alle kinderen in Utrecht zijn welkom op een school naar keuze en hebben gelijke kans om zich daar aan te melden.
- Ouders hebben een vrije keuze in het kiezen van een school voor hun kind.
- We streven er naar dat elk kind in zijn eigen buurt naar school kan gaan.
- Het aanmelden van een kind is eenvoudig en het proces verloopt transparant.
- Het aanmeldbeleid is in de basis hetzelfde voor alle basisscholen: met daarin ruimte voor maatwerk.

Gezamenlijke opdracht gegeven
In mei zijn de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport “Naar een gelijk speelveld voor ouders in het basisonderwijs?” besproken met de schoolbesturen. Meteen daarna is begonnen met het ontwikkelen van dit plan van aanpak en inmiddels heeft de projectbrief zijn definitieve vorm gekregen. De projectbrief is een opdracht vanuit de regiegroep, waarin de schoolbesturen vertegenwoordigd zijn, aan het projectteam, waarin beleidsmedewerkers van scholen en de gemeente deelnemen. Sinds de

zomer is een projectleider aangetrokken die een projectorganisatie heeft neergezet waarin scholen en gemeente samen participeren. Scholen zijn na de oproep begonnen met het corrigeren van de communicatie op hun website en aanpassen van de aanmeldprocedures aan de wettelijke vereisten. Op 30 september is tijdens een bijeenkomst voor alle schoolbesturen in het basisonderwijs de projectbrief besproken. Tijdens het overleg en in individuele gesprekken met de bestuurders lijkt de bereidheid tot medewerking groot te zijn.

Participatietraject is van start gegaan
De schoolbesturen en de gemeente hebben benadrukt dat voor de ontwikkeling van een open, eerlijk en transparant stedelijk aanmeldbeleid de participatie van ouders en schoolleiders noodzakelijk is. Op 12 oktober heeft wethouder Klein ruim 60 ouders en onderwijsprofessionals welkom geheten voor een eerste online werksessie. Ook een aantal raadsleden en een afvaardiging van de onderwijsinspectie hebben deelgenomen. Aan de hand van drie open vragen hebben gemengde groepjes van 4 of 5 deelnemers gesprekken gevoerd over hun ervaringen en ideeën voor afspraken in een stedelijk aanmeldbeleid. Een verslag van de avond vindt u in de bijlage, de resultaten zijn o.a. gebruikt voor het opstellen van de onderzoeksvragen en toetsen van de uitgangspunten.

Het onderwerp aanmeldbeleid heeft daarnaast een prominente plek op het nieuwe platform Denk mee Utrecht. Na de eerste ideeënfase volgen nog verschillende momenten en manieren voor ouders en schoolleiders om mee te denken en mee te praten. Er wordt nog een aantal vervolgsessies georganiseerd. Deze zullen gericht zijn op specifieke thema's zoals de uitdagingen voor scholen met meer aanmeldingen dan beschikbare plaatsen, het benodigde maatwerk voor scholen met een stedelijke functie en de doorlopende leerlijn voor kinderen met een risico op taal of ontwikkelingsachterstand.

Uw raad heeft voorstellen gedaan en uitgangspunten meegegeven voor de verdere uitwerking van een stedelijk aanmeldbeleid. De inbreng van de raadsinformatiebijeenkomst van 30 juni en de raadscommissies van 10 september en 8 oktober zijn zoals u in deze brief kunt lezen meegenomen in de verdere aanpak en in de opgestelde onderzoeksvragen. Dit geldt ook voor de ideeën uit het aangepaste voorstel ('strekt ter vervanging') van de PvdA.

Uitwerking van onderzoeksvragen en thema's
Er is inmiddels al een uitgebreide verkenning gedaan naar het aanmeldbeleid in andere steden in Nederland en de ervaringen die daar zijn opgedaan. De verkenning levert veel bruikbare informatie op, en maakt ook duidelijk dat elke stad een aanmeldbeleid heeft ontwikkeld dat bij de eigen situatie past. Input vanuit de Utrechtse praktijk is dus nodig om te komen tot een systeem dat in onze situatie het best passend en gewenst is.

De gesprekken met ouders en schoolleiders, de inbreng van de raad in de commissies van 10 september en 8 oktober en de verkenning bij andere steden hebben veel mogelijke richtingen gegeven voor een stedelijk aanmeldbeleid. De volgende onderzoeksvragen, gegroepeerd naar thema, worden nu uitgewerkt. In de uitwerking worden de opties, de voor- en nadelen en eventuele kosten in kaart gebracht.

Aanmeldmethode en moment
Zoals ook is gebleken in de besprekingen met uw raad, kan een stedelijk aanmeldbeleid op verschillende manieren georganiseerd worden. Er wordt onderzoek gedaan naar deze manieren, en

de voor- en nadelen worden in kaart gebracht. De volgende onderwerpen, die ook voorbij zijn gekomen in de besprekingen met uw raad, worden uitgewerkt:
- Een uniform aanmeldformulier en/of vast aanmeldpunt en/of systeem om dit te ondersteunen.
- Eén of meerdere vaste aanmeldmomenten per jaar.
- Zijn er afspraken over verhuisleerlingen en andere zij-instromers nodig.
- Communicatie en voorlichting aan ouders, helpdesk functie.
- Ondersteuning van ouderinitiatieven.

Voorrangscriteria
We streven er naar dat elk kind in de eigen buurt naar school kan met daarin ruimte voor ouders die een school met een bijzonder profiel of denominatie zoeken. Specifiek wordt stil gestaan bij welk effect voorrangscriteria kunnen hebben op sociaal-economische segregatie en in hoeverre een strikte toepassing leidt tot ongewenste versterking hiervan. Ook is in uw raad de wens uitgesproken te streven naar eenduidige voorrangsregels voor de hele stad, met maatwerk voor stedelijk gerichte scholen en hier goed onderzoek naar te doen. We onderzoeken het effect van diverse mogelijke voorrangsregels, maar ook de effecten van toepassen van een prioriteitsvolgorde:
- Broer en zus regeling.
- De inzet van voorrangsregels die effect hebben op in de buurt naar school gaan, zoals schoolcirkels, een postcodebeleid of andere alternatieven.
- Kinderen met een ondersteuningsbehoefte op basis van het risico op een taal- of ontwikkelingsachterstand en het belang van een doorlopende leerlijn.
- Welk maatwerk nodig is voor scholen met een stedelijke of regionale functie.

Matching van plaatsen
Ook na het toepassen van voorrangscriteria kan het voorkomen dat er scholen zijn met meer aanmeldingen dan plaatsen. Hoe de beschikbare plaatsen dan eerlijk worden toegewezen wordt uitgezocht.
- De uitvoering van loting, centraal of per school.
- Op welke manier kan worden besloten hoeveel plekken er beschikbaar zijn per school.
- Welke huisvestingsvraagstukken spelen een rol bij scholen met over-aanmelding.

Toezicht en monitoring
Tot slot wordt onderzocht hoe het toezicht op de afspraken, de monitoring van de effecten en een beroep of ombudsfunctie voor ouders eruit kan zien. In uw raad is hier ook aandacht voor gevraagd en deze input betrekken we ook hierin:
- Een ombudsfunctie en helpdesk voor ouders voor hulp en advies.
- Monitoring en een jaarlijkse evaluatie, we onderzoeken hierbij ook op welke manier het effect op de sociaal-economische segregatie kan worden vormgegeven.
- Hoe en door wie wordt het toezicht vormgegeven en op welke wijze kunnen ouders in beroep of een verzoek tot heroverweging indienen.

Vervolg
Na de verkenning, participatie en onderzoeksfase is de volgende stap het ontwikkelen van verschillende scenario's voor een Utrechts aanmeldbeleid. De schoolbesturen zullen hier uiteindelijk een voorkeursmodel in kiezen. In januari 2021 worden de afspraken die het beste passen bij de Utrechtse situatie voorgelegd ter advies aan de medezeggenschapsraden en ter besluitvorming aan de schoolbesturen.

In de commissie op 8 oktober is gesproken over de rol van de raad en gemeentelijke besluitvorming. We vinden het van belang om te blijven benadrukken dat een nieuw aanmeldbeleid alleen zal slagen

als de scholen hier ook voor kiezen. De ervaring in andere steden leert tegelijkertijd ook dat naast een aanjagende rol in het partnerschap, de gemeente ook vaak een ondersteunende rol heeft in een stedelijk aanmeldbeleid. Te denken valt dan aan de communicatie richting ouders, het inrichten van een ombuds- of helpdeskfunctie, de organisatie van een centraal systeem en/of toezicht en monitoring. Zoals we in de brief van 5 oktober ook hebben aangegeven zullen we als het nieuwe stedelijke aanmeldbeleid, structurele, inzet vanuit de gemeente vraagt, een besluit hiertoe aan u voorleggen. Een dergelijk raadsvoorstel verwachten wij dan in december aan u toe kunnen sturen.

Onderwijsinspectie en toezicht
De verantwoordelijkheid voor de aanmeldprocedure bij basisscholen berust wettelijk gezien bij de schoolbesturen. Daar waar scholen zich hier niet aan de wetgeving hebben gehouden zijn vragen gerezen over de toezichthoudende rol van de Onderwijsinspectie. Inmiddels is er zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg geweest tussen de gemeente en de Onderwijsinspectie. De inspectie is gevraagd actief mee te denken bij de ontwikkeling van een Utrechtse aanmeldprocedure, en besturen van scholen die zich niet aan de wetgeving houden daarop aan te spreken. De inspecteurs in Utrecht nemen het aanmeldbeleid nu mee in het reguliere toezicht op de schoolbesturen in Utrecht.

Het is de bedoeling om de gemaakte afspraken voor aanmelding bij een Utrechtse basisschool vast te leggen in samenwerkingsafspraken of een convenant. Hierin kunnen ook afspraken over het toezicht op het naleven daarvan worden opgenomen, bijvoorbeeld door het instellen van een geschillencommissie binnen de Utrechtse Onderwijsagenda.

Tot slot
De tot stand gekomen samenwerking met de Utrechtse schoolbesturen is constructief en zoals we in deze brief laten zien hebben we een aantal belangrijke stappen gezet. Het draagvlak bij de schoolbesturen voor stedelijke afspraken en de manier waarop de participatie in het traject zijn geregeld draagt bij aan een positieve uitkomst voor de stad. Samen met de schoolbesturen streven we naar gelijke onderwijskansen voor ieder kind. In het basisonderwijs begint dit bij een gelijk speelveld voor ouders bij de toelating op een basisschool voor hun kind.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Projectbrief stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs Utrecht

Datum: September 2020
Van: Schoolbesturen PO Utrecht vertegenwoordigd door de Regiegroep aanmeldbeleid basisonderwijs (besturen SPO Utrecht, KSU, PCOU Willibrord en RK scholen VDMH)
Aan: Projectteam aanmeldbeleid basisonderwijs

Aanleiding

Op verzoek van de gemeenteraad Utrecht is onderzoek gedaan naar het huidige beleid en de praktijk rond aanmelden en inschrijven bij Utrechtse basisscholen. Conclusie van het onderzoek was dat er op verschillende wijze invulling wordt gegeven aan het aanmeldbeleid en de communicatie hierover verbeterd kan worden. Ook werd soms in strijd met de wet gehandeld. Hoewel een vooraanmelding (voor de leeftijd van 3 jaar) volgens de wet niet zou mogen leiden tot een plek op een wachtlijst komt dit in de praktijk, op een aantal scholen, wel voor en leidt dit tot 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt' beleid. Deze handelswijze geeft stress bij ouders die hun kind graag op een school van keuze willen plaatsen en zorgt voor een ongelijk speelveld. Sommige ouders hebben meer kennis over de procedures en spelregels. Hierdoor is er niet voor alle kinderen sprake van gelijke kansen bij de aanmelding op een basisschool.

In Utrecht streven we naar gelijke onderwijskansen voor ieder kind, dit is ook als gezamenlijke ambitie opgenomen in de Utrechtse Onderwijsagenda 2019-2022. In het basisonderwijs begint dit bij een gelijk speelveld voor ouders bij de toelating op een basisschool voor hun kind. De keuzevrijheid voor ouders staat daarbij centraal. Inherent hieraan zijn er scholen waar het aantal aanmeldingen groter is dan het aantal beschikbare plaatsen op de school. Een transparante procedure waarin onder meer is opgenomen hoe de beschikbare plaatsen verdeeld worden is dan van extra belang.

Er is op dit moment geen stedelijk aanmeldbeleid, uit het onderzoek blijkt dat hier wel behoefte aan is bij ouders, schoolleiders en de gemeente. We gaan met een variantenstudie onderzoeken welke opties er zijn voor een stedelijk aanmeldbeleid of gezamenlijk proces en welke voor en nadelen dit heeft. Een voordeel zou kunnen zijn het komen met een oplossing voor de vervuiling van wachtlijsten, omdat ouders zich nu bij meerdere scholen mogen aanmelden. Als meer inzicht komt in de populariteit van bepaalde scholen is het mogelijk om hier ook het onderwijshuisvestingsbeleid op aan te laten sluiten. Wat vinden ouders eigenlijk het meest duidelijk en transparant? De Utrechtse schoolbesturen en de gemeente Utrecht werken aan sluitende en transparante afspraken die een gelijkspeelveld voor alle ouders creëren. In deze projectbrief werken we uit hoe we dat willen aanpakken.

Opdracht en werkwijze

In een aantal stappen wordt gewerkt aan het gezamenlijk opstellen van een stedelijke visie, een stedelijk aanmeldbeleid, gezamenlijke communicatie aanpak en een implementatieplan[1].

<u>De opdracht bestaat uit vier delen:</u>

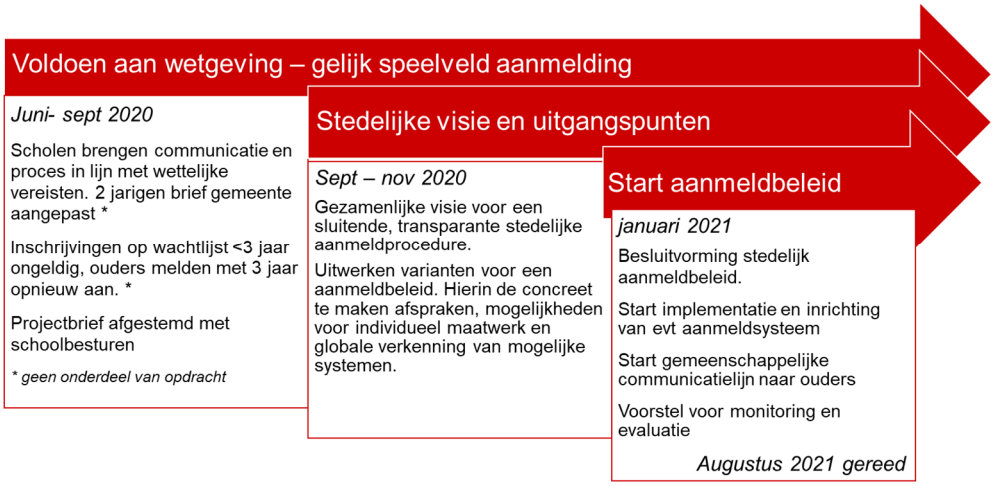
1. Een **gezamenlijke visie** met hierin uitgangspunten voor de sluitende, transparante en eerlijke stedelijke aanmeldprocedure voor basisscholen.
2. Concrete afspraken worden uitgewerkt in een **stedelijk aanmeldbeleid.** De verschillende opties worden voorzien van een afweging van voor- en nadelen, kosten en geraamde

1) Schoolbesturen brengen zelf hun proces zo snel mogelijk in lijn met de geldende wetgeving en ze passen daarop de communicatie aan. Deze aanpassingen vallen buiten deze opdracht die zich richt op het ontwikkelen van een nieuw gezamenlijk aanmeldbeleid

kosten. Maatwerkafspraken die per school mogelijk en wenselijk zijn nemen we hierin mee. Bijvoorbeeld scholen met een (boven) stedelijke functie vanwege hun specifieke achtergrond of bijzonder onderwijsconcept. Een verkenning van mogelijke aanmeldsystemen die aansluiten bij de voorgestelde opties voor het stedelijk aanmeldbeleid.

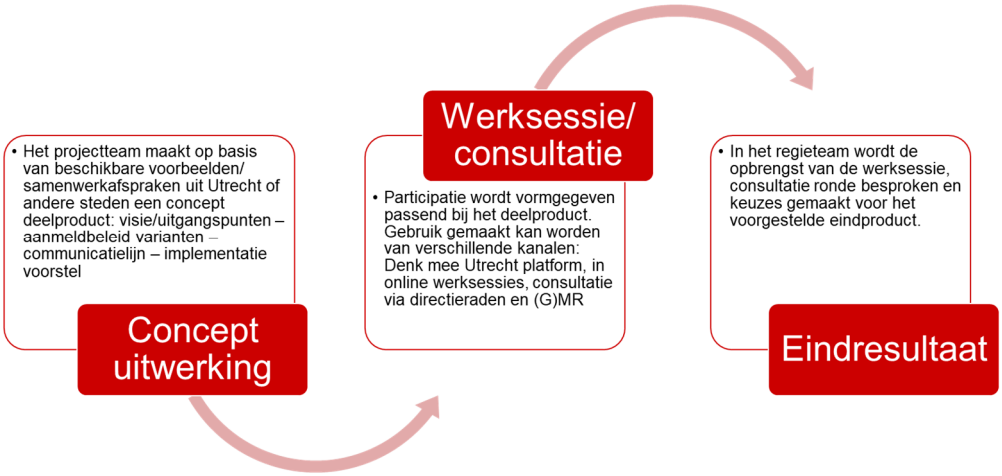
3. Na besluitvorming over stap 1 en 2 en een keuze van een voorkeursvariant wordt een gemeenschappelijke en eenvoudige **communicatielijn** naar ouders uitgewerkt.
4. In het **implementatie plan** wordt uitgewerkt wat er nodig is om de nieuwe aanmeldprocedure in werking te zetten en een voorstel voor monitoring en evaluatie gedaan.

<u>Tijdspad tot aan januari 2021:</u>

Werkwijze en participatie

Voor een breed draagvlak en goed eindresultaat is het van belang om alle PO schoolbesturen, meerdere schoolleiders en ouders te raadplegen en mee te laten denken. Daarvoor zetten we het platform denkmee.utrecht.nl voor online participatie in en organiseren we meerdere online werksessies. Op deze manier zijn er meerdere mogelijkheden, per onderwerp, voor het raadplegen en mee laten denken van ouders, schoolleiders/schoolbestuurders en experts. We doorlopen het proces in onderstaand plaatje per deelopdracht.

Het projectteam ontwikkelt telkens een **concept product** met daarin de onderdelen waarop input of feedback gewenst is. In online **werksessies** wordt het gesprek gevoerd met scholen, ouders en andere betrokkenen. Een regiegroep bewaakt het proces en concludeert op basis

van alle reacties en input welke **richting of besluit voorgesteld** wordt aan het gezamenlijk overleg van de PO schoolbesturen.

Organisatie

In **het projectteam** werken scholen en de gemeente Utrecht samen. De gemeente Utrecht faciliteert de projectleider en ondersteuning. Een jurist is beschikbaar voor consultatie waar nodig.

De **regiegroep** bestaat uit een vertegenwoordiging van de schoolbesturen. Hierin zitten bestuurders vanuit SPO Utrecht, KSU, PCOU Willibrord en RK scholen VDMH en de manager onderwijs van de gemeente Utrecht. De manager onderwijs fungeert eveneens als ambtelijk opdrachtgever namens wethouder Klein.

Besluitvorming en adviesrecht

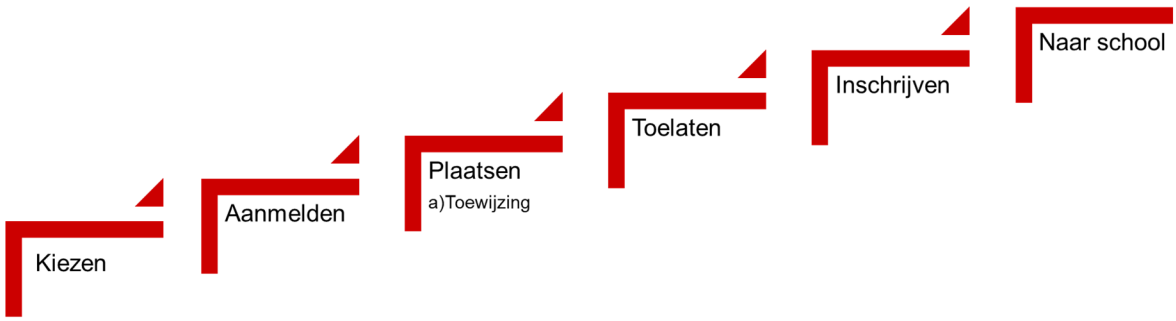
De ontwikkeling van een stedelijk aanmeldbeleid is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de schoolbesturen en de gemeente. De schoolbesturen zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor het vaststellen van het aanmeldbeleid. Het **bestuurlijk overleg PO** waarin alle 18 schoolbesturen deelnemen is de plaats van afstemming**.** Voor tot een besluitvorming overgegaan kan worden is er ruimte binnen de schoolbesturen voor **overleg met schoolleiders**. Tijdens het proces worden al zo veel mogelijk vragen en situaties van scholen onderzocht en meegenomen in de uitwerking.

De (Gemeenschappelijke)Medezeggenschapsraad van elk schoolbestuur heeft adviesrecht op het aanmeldbeleid. Alle (G)MR-en ontvangen via hun bestuur regelmatig informatie over het project en uitnodigingen om in de werksessie te participeren. Het aanmeldbeleid zal door de besturen aan hun (G)MR-en worden voorgelegd.

Wethouder Klein heeft toegezegd **de gemeenteraad** van Utrecht regelmatig te infomeren over dit project en de mogelijkheden voor participatie.

Stappen in het aanmeld- en toelatingsproces:

De aanmelding en toelating van kinderen bij de basisschool verloopt via een aantal stappen, voor de helderheid worden die hier uitgewerkt in onderstaand figuur. De stap kiezen, aanmelden en plaatsen zijn onderdeel van deze opdracht. De stap kiezen komt nadrukkelijk terug in de gezamenlijke communicatielijn. Voor de stap aanmelden en plaatsen worden stedelijke afspraken opgesteld in het aanmeldbeleid. Het beoordelen van de toelaatbaarheid, inschrijven en naar school gaan zijn school specifiek en vallen buiten deze opdracht.

1. **Kiezen**: oriëntatie en kennismaking op scholen. Ouders ontvangen als het kind 2 jaar wordt een brief vanuit de gemeente om hun op weg te helpen in hun oriëntatie. Scholen organiseren diverse activiteiten om kennis te maken (bijvoorbeeld inloopmomenten, open dagen, kennismakingsgesprek).

2. **Aanmelden:** schriftelijke aanmelding van ouders bij de scho(o)len van hun keuze (dit kan ook via een centraal aanmeldpunt) vanaf het moment dat het kind 3 jaar is geworden.
3. **Plaatsen**: op basis van beschikbare plaatsen (volgens vooraf vastgestelde criteria en werkwijze) worden plaatsen toegewezen aan aangemelde kinderen.
    a. Optioneel als gewerkt wordt met een centraal aanmeldpunt volgt eerst een stap**:** **toewijzing** aan een school uit de voorkeurslijst en maakt de ouder vervolgens kenbaar ook van deze plaats gebruik te willen maken.
4. **Toelaten**: nadat het bevoegd gezag van de school (schoolbestuur) een positief toelatingsbesluit genomen heeft worden de ouders geïnformeerd dat hun kind is toegelaten. Als de school besluit om een kind niet toe te laten, dan heeft de school zorgplicht (zie wetgeving passend onderwijs)
5. **Inschrijven:** de school schijft het kind officieel in
6. **Naar school:** met school wordt de datum van eerste schooldag afgesproken.

Uitgangspunten

Voor de ontwikkeling van concrete afspraken in een stedelijk aanmeldbeleid zijn door de schoolbesturen en gemeente een aantal leidende principes of uitgangspunten geformuleerd. Deze geven richting aan de uitwerking en zijn tot stand gekomen op basis van aanbevelingen uit het onderzoeksrapport, de Utrechtse onderwijs agenda, de uitgangspunten van de Gelijke kansen alliantie, participatie met ouders en schoolleiders.

- Alle kinderen in Utrecht zijn welkom op een school naar keuze en hebben gelijke kans om zich daar aan te melden
- Ouders hebben een vrije keuze in het kiezen van een school voor hun kind.
- We streven er naar dat elk kind in zijn eigen buurt naar school kan gaan.
- Het aanmelden van een kind is eenvoudig en het proces verloopt transparant.
- Het aanmeldbeleid is in de basis hetzelfde voor alle basisscholen: met daarin ruimte voor maatwerk.

Gelijke kansen in een nieuw stedelijk aanmeldbeleid

Tot slot, de Onderwijsinspectie constateerde in het rapport de Staat van het Onderwijs 2019 dat ook scholen in Utrecht steeds verder gesegregeerd raken. De kloof tussen hoogopgeleide en meer verdienende ouders en die van lager opgeleide en minder verdienende ouders neemt toe. Het beleid rond aanmelden in inschrijven op de basisschool speelt een rol in deze tweedeling.

Hierbij willen we benadrukken dat gelijke kansen in het onderwijs niet hetzelfde zijn als gemengde scholen. Bij gelijke kansen gaat het er om dat kinderen met dezelfde talenten ook recht hebben op dezelfde kansen voor een optimale ontwikkeling. Opdat ze zich volledig kunnen ontwikkelen ongeacht het opleidingsniveau of de financiële situatie van hun ouders. Gemengde scholen dragen bij aan de ontmoeting, begrip en wederzijds respect van kinderen met verschillende achtergronden. Met het realiseren van gelijke kansen bij de aanmelding en toelating in het basisonderwijs is het maatschappelijke vraagstuk van de tweedeling zeker niet opgelost.

Verslag online bijeenkomst aanmeldingsbeleid basisscholen Utrecht

12 OKTOBER 2020

Samenvatting | Verloop van de bijeenkomst en vervolg

Opbrengsten groepsgesprekken en chat | Slot reacties

SAMENVATTING

Ouders en schoolleiders zijn met elkaar in gesprek gegaan. Om ervaringen, ideeën en zorg te delen over het aanmeldbeleid van basisscholen in Utrecht. Bijna elke school heeft zijn eigen manier van aanmelden wat door ouders als onoverzichtelijk wordt ervaren. Het gebruik van dezelfde termen zou de communicatie kunnen verbeteren. Maak afspraken over wat scholen aan gegevens van ouders vragen en mogen vragen volgens de wet AVG. Ook verwachten ouders meer informatie vanuit de gemeente in hun oriëntatie.

Iedereen is het erover eens: de voorrangsregel 'broertjes en zusjes' moet blijven. Er zijn verschillende meningen over andere voorrangsregels. Wat zorgt voor gelijke kansen en wanneer beperk je de keuzevrijheid? Lukt het om met een nieuwe aanpak ook tot gemengde scholen te komen? Over het werken met een loting en meerdere aanmeldmomenten zijn ideeën ingebracht en vragen gesteld.

Waar je in de ene wijk de scholen ziet krimpen, groeien de wachtlijsten met vooraanmeldingen op scholen in de andere wijken. Dit is moeilijk op te lossen, ook binnen een wijk gebeurt dit. Er is veel uitgewisseld over het belang van in je eigen wijk naar school gaan. Wat kan eraan gedaan worden om de ouders voor een school in de eigen wijk te laten kiezen. Alle scholen in Utrecht zijn immers van goede kwaliteit en voor alle kinderen is er plek.

Tot dit voorjaar werkten veel scholen met een vooraanmeldingslijst. Hier moeten we vanaf, het is tegen de wet. Vooraanmeldingen zijn daarnaast voor zowel ouders als scholen lastig. Scholen moeten snel duidelijkheid geven aan de ouders die een toezegging op basis van een vooraanmelding hebben gekregen.

Is één centraal aanmeldsysteem de oplossing voor een duidelijk en eerlijk proces? Er zitten voordelen aan. Maar ook is het belangrijk met elkaar goed te kijken naar de voorwaarden en inrichting. Zou het voor de scholen bijvoorbeeld prettiger zijn de aanmeldingsleeftijd naar voren te schuiven? Een goede samenwerking tussen de scholen, onder meer in het aanmelden, draagt bij aan het gezamenlijk belang van een goede plek voor alle kinderen in Utrecht.

VERLOOP VAN DE BIJEENKOMST EN HET VERVOLG

Ouders en schoolleiders hebben we gevraagd om hun ervaring te delen en op 12 oktober 2020 in gesprek te gaan over wat voor hen belangrijk is. Het kiezen van een basisschool is een belangrijk moment in het leven van een kind. De Utrechtse schoolbesturen en de gemeente vinden het belangrijk dat alle ouders en kinderen gelijke kansen hebben bij het aanmelden op een basisschool. Daarom werken we samen aan een nieuwe aanpak voor de aanmelding en toelating van kinderen op de Utrechtse basisscholen.

Met 65 deelnemers (ouders, professionals, en schoolleiders) voerden we een online gesprek over het aanmelden van kinderen op een basisschool in Utrecht. Na een korte kennismaking en introductie van Wethouder Anke Klein zijn de deelnemers in groepen van 4-5 met elkaar in gesprek gegaan. Het doel van de avond was niet om tot een oplossing te komen, maar om met elkaar in gesprek te gaan, vragen te stellen en zo samen tot ideeën en suggesties te komen voor het ontwikkelen van een nieuwe stedelijke aanpak.

De opbrengsten van de gesprekken, ingevuld door de groepjes en alle opmerkingen uit de chat zijn in dit verslag terug te lezen. We hebben ze gegroepeerd per thema om zo het palet aan inzichten per onderwerp terug te kunnen zien. Daar waar groep staat betreft het reacties uit de subgroepen, als er initialen staan is dit een reactie uit de chatfunctie.

Vervolg participatie op denkmee.utrecht.nl

Er zijn veel dilemma's boven tafel gekomen en vragen gesteld om verder te onderzoeken. De projectgroep (bestaande uit de gemeente Utrecht en schoolbesturen) gaat hier nu mee verder. We stellen op basis van alle reacties een aantal uitgangspunten op en werken een paar modellen voor een aanmeld aanpak verder uit. Hierin zullen we de voor- en nadelen op een rijtje zetten en ook de kosten. De inbreng vanuit alle groepen is waardevolle input hiervoor.

Op denkmee.utrecht.nl is het mogelijk om ook in de volgende stappen betrokken te blijven en mee te denken over de verdere invulling van een nieuwe aanpak voor het aanmelden op basisscholen in Utrecht.

OPBRENGSTEN GROEP GESPREKKEN EN CHAT

Ouders ervaren de verschillende manieren van aanmelden per school als onoverzichtelijk en niet duidelijk.

EB: Al jaren zie ik het verschil in aanmeldingsbeleid binnen Utrecht. Een goed aanmeldingsbeleid is belangrijk voor een goede diversiteit op een school waar alle leerlingen uiteindelijk veel baat aan hebben.

Groep 11: Ervaring algemeen: een school zoeken is een 'wirwar'. Iedere school werkt anders, en ingewikkeld. Scholen op de kaart helpt maar niet genoeg. Enorme verschillen, verwarrend.

Groep14: Ouder (nog aan te melden kind) krijgt ""stress"", scholen hebben allemaal eigen beleid met betrekking tot aanmeldingsprocedure. Dit is erg lastig voor ouders om dat te volgen, zowel voor Nederlandse ouders , laat staan voor ouders met internationale achtergrond. Medewerker: grote verschillen per school, ene school is heel druk, bij andere school komen kinderen bijna niet binnen. Kinderen komen bij populaire scholen van verder weg.

Groep 6: Eenduidige terminologie hanteren door alle scholen (belangstelling, vooraanmelding, aanmelding, inschrijven, etc.)

Groep 10: Inschrijven kan pas wanneer intakegesprek heeft plaatsgevonden.

Groep 3: Welke ouderbijdrage wordt gevraagd? Er zijn verschillen tussen E1000 en E50.

Groep 3: Welke kennis hebben ouders over scholen en mogelijkheden voor financiering? Jeugdeducatiefonds, stichting leergeld, etc. Welk probleem lossen we eigenlijk op? A: Ik heb 4 scholen bezocht en voor mij is het helder hoe het proces van aanmelden verloopt.

Groep 10: Veel mensen kiezen op herkenbaarheid (van de school en van andere ouders) maar ook 'wat voelt goed'. Ouders hebben het nodig om een school te zien, hoe nodig je ze binnen uit? Ouderlokalen, wandeling door de wijk etc.

AB: Het is zichtbaar dat 'mondige' en 'onderzoekende' ouders hun weg vaak wel vinden naar de school van hun voorkeur. Dat is niet voor iedereen weggelegd. Hoe gaan we daar mee om. Hoe zorg je dat ouders goed worden geïnformeerd en ondersteund in hun keuzeproces. Differentiatie is nodig om alle ouders gelijke kansen te geven

MV: De wens om een heldere procedure is groot. Scholen weten niet altijd een goed wat wel en niet mag (aanmeldprocedure, AVG e.d.) sites zijn wisselend, het is niet helder voor ouders.

Het kan duidelijker worden als de communicatie, vanuit de gemeente en de scholen, verbeterd wordt.

Groep 5: Consultatiebureau is plek om ouders erop te wijzen op belang bewuste schoolkeuze.

Groep 5: Tweejarigen brief duidelijke taal, B2 niveau.

Groep 11: Ervaring algemeen: de brief die ouders krijgen kan meer richting geven voor het aanmelden (nu soms kort door de bocht)

Groep 6: Eerder brief met folder van gemeente waarin procedure van scholen wordt beschreven (welke criteria zijn er per school, belangstellingsregistratie, etc.) en welke scholen in de buurt zijn, zodat voor ouders glashelder is wat ze moeten doen.

Groep 7: Transparante communicatie naar brede oudergroep, juist naar groepen voor wie het niet vanzelfsprekend is.

Groep 9: Overheid kan veel actiever ouders benaderen op jongere leeftijd, om aan te geven wat de scholen in de omgeving zijn en dat ze aangemeld kunnen worden/ oriënteren

Groep 10: Consultatiebureaus een grotere rol geven in het tijdig informeren en evt begeleiden in het zoeken naar een geschikte basisschool?

Groep 11: Kun je een soort gids maken met buurtscholen? (bij de tweejarigenbrief) met een uitnodiging voor een wandeling? kennismaking?

Groep 14: Als beleid gereed is dan op schoolwebsites link opnemen naar beleid gemeente Utrecht te vinden is.

G: Betere communicatie zou veel kunnen helpen, was een van onze conclusies. Heldere brief/folder waarin procedure van scholen in de omgeving staat. Zodat dit voor alle ouders 100% duidelijk is.

EB: Meer bewustwording bij ouders creëren door ze al vroeg door het consultatiebureau er regelmatig op laten wijzen hoe ze hun kind kunnen aanmelden op een basisschool.

YL: Consultatiebureau deed dat in ons geval. Volgens mij hebben ze ook een brief gestuurd dat je kan aanmelden vanaf 2 jaar.

Bij inschrijving worden er door scholen veel gegevens van de ouders opgevraagd, mag dit volgen de AVG wet en wat wordt er eigenlijk met deze gegevens gedaan?

Groep 3: A: van wonen in Overvecht naar school in Voordorp. Latere kinderen in Overvecht. Eigen keuze, vrijheid voor ouders. Voorschool goede voorbereiding. Aanmeldprocedure. Wat opvalt is dat ouders worden uitgevraagd op opleidingsniveau, land van herkomst, etc. telt dat mee in schoolkeuze?

Groep 3: Gebruik van (big) data en gegevens. Er wordt zoveel aangeleverd, ook over ouders. Wordt dat opgeslagen in een systeem? wat gebeurd daar mee?

SS: Officieel mag je dat ouders niet meer vragen. (Als reactie op de nabespreking waarin door een deelnemer verwezen wordt naar het feit dat er naar minder achtergrond informatie gevraagd moet worden bij aanmelden).

J: Ook in het kader van de AVG mag hier echt kritisch naar gekeken worden

AH: als aanvulling op de datagegevens van ouders, heeft deze data invloed op de schoolloopbaan en schooladvies

Per wijk zie je een verschillend beeld. Er zitten scholen bij die krimpen omdat ouders met hun kinderen buiten de wijk naar een school gaan. Dit zorgt ervoor dat andere scholen wachtlijsten hebben of al vroeg vol zitten door vooraanmeldingen.

Groep 11: Ervaring in Lombok: scholen krimpen deels, ouders gaan buiten de wijk naar school, met name Oog in Al, waar de scholen erg vol zitten.

Groep 11: Ervaring in Overvecht: ouders gaan met hun kinderen naar buiten de wijk op school. Dit begint vaak al met de opvang.

Groep 2: Iedereen moet welkom zijn! Van welke buurt dan ook. De ervaring is dat selecteren bij de poort al jaren speelt maar dat het wordt ontkent. Dat is een issue in het hele aannamebeleid. Geluiden van ouders over Leidsche Rijn centrum, die kinderen kunnen niet naar een school in de buurt want dat zit vol vanaf 2 jaar al!

Groep 7: Transparant zijn over het aantal plekken dat je nog hebt op school op de website. Meer divers bouwen (van sociale huurwoningen tot dure koopwoningen) zou gelijke kansen kunnen bevorderen, randvoorwaarde is dan wel dat gemeente ervoor waakt dat scholen niet etnisch profileren met aanmeldbeleid. Regierol gemeente dus. Analyse is dat dit vooral speelt in Leidsche Rijn en Oog in Al (Tuindorp?). Wijkgerichte aanpak zou helpend kunnen zijn.

Vooraanmeldingen zijn voor zowel ouders als scholen lastig. Ouders schrijven zich voor meerdere scholen in en krijgen niet op hetzelfde moment duidelijkheid over een plek. Scholen krijgen geen helder beeld van de daadwerkelijke nog beschikbare plekken. Voor de ouders die aan het rondkijken zijn lijken veel scholen al vol te zitten.

Groep 2: Positieve ervaringen huidige aanmeldbeleid: Ouders komen vanaf heel jong komen al naar de informatiebijeenkomst. Ouders die later komen of verhuizen vanuit een andere stad hebben geen kans meer. Lastig hoe het beleid eruit moet zien? Je wil geen vervuiling van de lijsten.

Groep 2: De inschrijving is vanaf drie jaar zoals het hoort, de school benadert de ouders. Ze schrijven dan in en scholen vragen ook of ze zich ergens anders inschrijven. Er zijn verhalen in Leidsche Rijn dat er voorrang wordt gegeven, er mogen best meer klachten komen vanuit ouders.

Groep 5: Schoolleider basisschool Vleuten: ik heb van nabij verschuiving meegemaakt van aanmelden met drie jaar naar steeds vroeger aanmelden en wachten met wachtlijsten. Er zijn geen eenduidige afspraken tussen scholen. Veel werk voor ons als school als ouders komen als hun kind 1 jr is en dan met 3 jr nog een keer. Bij ons vindt absoluut geen selectie aan de poort plaats. Goed dat je een betere mix krijgt in schoolpopulatie.

Groep5: Ouder uit Tuindorp: veel witte scholen, ik wilde zoon met 2 jr inschrijven en er was al bijna nergens plek meer. Het zou goed zijn als er breder aandacht wordt besteed aan bewuste schoolkeuze. Dat wordt makkelijker als je kind niet meteen na geboorte hoeft te 'voor aanmelden'.

Groep14: Ervaring van 1 ouder (2 geplaatste kinderen) is geen probleem om kinderen aan te melden op de school van voorkeur. Beeld is dat scholen vol zitten. Ouders schrijven op meerdere scholen. In de volksmond zijn er ""wachtlijsten"" (al voor drie jaar) op de scholen maar is dat nu echt zo? Ouders kijken bij keuze naar afstand, locatie (dichtbij), veiligheid en kwaliteit (cito scores).

Groep 15: Het gebruiken van vooraanmeldingen bij plaatsing is al wettelijk verboden. Waarom niet handhaven hierop? Nieuw beleid is wat dat betreft niet nodig.

EB: ouders die nu al vroeg inschrijven omdat ze eager zijn om dit te doen blijven dit doen als de leeftijd op 3 jaar wordt vastgezet voor iedereen. Het zijn dan weer dezelfde ouders die als eerste aan de voordeur staan om hun kind in te schrijven. Daarmee los je het probleem dus niet op, maar verschuif je het alleen.

Over het gebruik van de voorrangsregel 'broertjes en zusjes lijkt men het in de meeste gesprekken eens te zijn. Loting en verschillende aanmeldmomenten zouden het aanmelden ook eerlijker kunnen maken, hier wordt verschillend over gedacht.

Groep14: Veel scholen hebben broertjes en zusjes regeling --> dat is wel een goed idee. Anders is het voor ouders niet te organiseren. Sommige scholen hebben aantal reservering: xx voor nieuwe leerlingen, yy voor broertjes zusjes. Ook plekken reserveren met leerlingen vanuit vve --> hierdoor meer gemengde scholen.

Groep 7: Vaste aanmeldmomenten jaarlijks bijv. 4x per jaar. In oktober-dec geboren kinderen zijn hier de dupe van i.v.m. bedrijfsvoering van scholen. Immers spannend voor scholen om plekken onbezet te laten tot laat in het jaar.

Groep 7: Broer-zus regeling logisch en vooral in stand houden.

Groep 9: Selectie op basis van loting klinkt eerlijker dan gewoon op volgorde van inschrijving, omdat oudere kinderen anders voorrang hebben op de jongere kinderen. Moment van inschrijving heeft geen zo invloed op kans op de school te komen.

Groep 9: Wat zijn de waarden waar ouders aan kunnen geven en hoeveel waarde kunnen we daarop aangeven (geloofsovertuiging, type onderwijs, afstand).

Groep 9: Probleem: na inschrijven moeten volgens de wet binnen 4-6 weken antwoord krijgen. Dat maakt loting per half jaar lastig (want dan komt het antwoord niet binnen 6 weken). Lastig om vanaf te wijken.

Groep 10: Loten op de basisschool? Hoe doe je dat met ouders van wie hun kind met drie jaar is uitgeloot? Is dat eerlijk? Is dat wat je wil?

Groep 11: Vraag: hoe ga je om met bijzonder onderwijs (dalton etc.) in een meer buurtgericht systeem? hoe groot is je 'cirkel'? In Sommige wijken zijn meer 'bijzondere' scholen dan reguliere scholen, die zijn populairder. Hoe ga je daarmee om in een centraal aanmeldbeleid?

Groep 11: Een vaste aanmeldleeftijd zou kunnen helpen. Ouders die zich verdiepen gaan met 2, andere ouders met soms bij 3,5 pas, sommige ouders denken dat de voorschool voor aanmelding op de basisschool zorgt.

Groep 16: Broertje/zusje beleid behouden. Wat is het doel van postcodebeleid (komt dit van school of gemeente?) en wat wil hiermee bereikt worden?

Er is veel uitgewisseld over voorrang geven aan kinderen uit de buurt of iedereen uit de stad evenveel kans geven en keuzevrijheid niet daarmee beperken. Lukt het dan nog om gemengde scholen te krijgen.

Groep 9: Je zou kunnen verzinnen dat alle kinderen automatisch op een school die logischerwijs bijvoorbeeld het dichtst bij is geplaatst wordt, en assertieve ouders mogen daar vanaf wijken.

Groep14: Waarom is er geen postcodebeleid. op sommige plekken worden ""ongeboren"" kinderen al aangemeld. De vraag is hoe je kinderen beter kunt verdelen over de wijken. Suggestie: kortere lijnen met de gemeente om de huisvesting beter te organiseren. Zou mooi zijn als ouders zich richten op de school in de buurt. Hoe zorg je dat je geen ""elite scholen"" krijgt.

Groep 11: Inspireer ouders om in de buurt naar school te gaan. Meer binding met de wijk, maar denk ook aan de schoolloopbaan. Bij 4 jaar brengt iedereen zijn kind, maar hoe ouder het kind wordt, hoe leuker het is om ze ook op een gegeven zelf of met vriendjes en vriendinnetjes te laten gaan. Op 6 of 8 jaar bijvoorbeeld. Dan is een school in de buurt erg fijn (perspectief ook laten zien).

Groep 4: Keuze vrijheid wordt erg belangrijk gevonden

Groep 4: Graag afspiegeling van de buurt. Vooral in Leidsche Rijn is de druk op scholen groot

Groep 5: Als je voorrang geeft aan kinderen in de wijk: witte wijken behouden witte scholen. Werken met dubbele wachtlijsten: kansarm, kansrijk

Groep 6: Loten met bepaalde hoeveelheid plekken voor kinderen buiten de wijk (wel thuisnabij maar grenswijken, net buiten postcodegebied).

Groep 4: Voorrang broer/zus moet! Verder zo min mogelijk uitzonderingen. Het idee van een grote cirkel waarin tenminste 5 scholen zitten waaruit je kunt kiezen.

Groep 7: 70-30 verdeelpercentage wij gerelateerd zou gelijke kansen kunnen creëren. Leeftijd aanmelden gelijk trekken met aanmelden VVE naar 2,5 jaar.

Groep 8: Behoefte aan voorrangsprincipes in de directe buurt, binnen een gemengde wijk met meerdere scholen de segregatie tegengaan.

Groep 11: Er is meer nodig dan alleen een centraal beleid, want als ouders een 'top 5' kiezen van scholen buiten de wijk, dan gebeurt er alsnog niets in de wijk.

Groep 16: Kinderen uit de buurt, of de school die het beste past bij de wensen van de ouders?

Groep 16: Diversiteit is meer probleem van huisvesting/ruimtelijke ordening, niet van scholen.

Groep 16: Biedt demografisch verloop / planning nieuwbouw niet voldoende houvast voor scholen/gemeenten om leerlingaantallen goed te kunnen prognosticeren?

Groep 11: Voorbeeld, ouders vanuit het Antoniuskwartier hebben samen gekozen om in Zuilen naar school te brengen >> wat kan helpen? mensen echt de school laten zien. De scholen zijn mooi in Overvecht. Hoe bereik je deze (groepen) ouders?

MV: het gaat niet om ouders gelijke kansen te geven, maar kinderen die opgroeien in samenleving waarin mensen leven met verschillen e.d. Denk aan belang kind, omgeving, wijk, stad, land e.d.

MB: dat onderschrijf ik, M, Je wilt je kinderen voorbereiden op functioneren in de samenleving die divers is.

JS: Onze groep pleit voor een wijkgerichte aanpak

MV: Wat doen we met sociale cohesie in wijken e.d.

JS: Ook divers bouwen zou gelijke kansen kunnen versterken.

A: Sociale cohesie: erg belangrijk. Maar nogmaals: in een wijk als Overvecht is weinig diversiteit aan scholen en dat maakt mede dat veel kinderen de wijk uitgaan. Jammer genoeg!

MV: wel wijkgericht (West) laten kiezen en elke school heeft een mooi aanbod

J: In reactie op het (volledig terechte) vraagstuk van M in het gesprek na afloop van de break-out rooms: een optie is dat scholen zich ook kunnen aanmelden als school met een stedelijke functie, dus dat die geen 'buurtfunctie' hebben

> (M brengt in de plenaire terugkoppeling in dat er scholen zijn met een meer stedelijk profiel zoals bijvoorbeeld een speciaal cultureel aanbod die kinderen uit de hele stad aantrekken.)

Er is veel gesproken over één centraal aanmeldsysteem, zowel voor als tegen. Kan dit een oplossing zijn voor vervuiling in wachtlijsten en een transparante plaatsingsprocedure? Welke voorwaarden zijn dan belangrijk om in één centraal systeem mee te nemen?

MV: Ik wil graag mijn zorg delen en aandacht vragen voor het belang van een centrale aanmeldprocedure. Ouders kunnen gevolgen van keuze voor de wijk/stad niet overzien.

Groep 7: Hoe voorkom je inschrijven van ouders op meerdere scholen? Centraal aanmelden zou hiervoor wel een oplossing zijn. Dit strategisch het risico spreiden maakt het voor scholen ook spannend om plekken open te laten voor kinderen van buiten de wijk. Zie hiervoor.

Groep 5: Centraal aanmeldbeleid: meer controle op leerlingen stromen.

Groep 2: Centraal aanmeldpunt als oplossing: voor vervuiling is dat een oplossing. Dat doet ook iets met de mindset van de ouders. Niet per se postcode, sommige ouders kiezen juist voor een school dichtbij werk. Voordeel is zicht hebben op niet meer aanmelden voor verschillende scholen. Scholen willen wel aangeven hoeveel plekken er zijn. Tweede of derde keuze zou mooi zijn, maar dat moeten we dan met z'n allen doen. Ouders bezoeken dan ook 2 of 3 scholen. Centraal aanmeldbeleid is dan heel mooi. Jammer dat er geen ouders bij onze groep waren. Goed om het erover te hebben met elkaar, maar zeker niet te lang wachten! Behoefte aan vaart zetten achter het beleid.

Groep 8: Idee: inspiratie halen uit beleid in Amsterdam, aanmelding laten verlopen via gemeente, dit CENTRAAL regelen. Weghalen bij de scholen zelf, zo voorkom je dat er verschillende aanmeldregeling 'ontstaan'. Hierin ook kijken naar het balanceren van geslacht.

Groep 8: Samenvattend: 1 moment van aanmelden, centraal en transparant. WEL met voorrang voor de buurt. Activatie van ouders (ga kijken op die en die school) tijdig in de aanloop naar het proces. Kijken naar selectiemogelijkheden op bijvoorbeeld geslacht (i.v.m. dynamiek in de school).

Groep 6: Een centraal aanmeldsysteem zou een oplossing kunnen zijn om te voorkomen dat ouders hun belangstelling op meerdere scholen tonen en lijsten van scholen zo vervuild raken. Maakt het ook transparanter voor de ouders. Maar is dat kostbaar? Weten we waar een centraal aanmeldsysteem goed werkt? En waar wellicht geen problemen zijn zonder dat er een centraal aanmeldsysteem is?

Groep 10: Er zou 1 systeem moeten komen dat iedereen, structuur bedenken dat je diversiteit hebt in alle scholen.

Groep 9: Centrale aanmelding kan voorkomen dat ouders zich bij meer scholen aanmelden en zelfs macht krijgen om scholen tegen elkaar uit te spelen. Als er een centraal aanmeldpunt zou zijn dan zou dat per wijk moeten zijn.

Groep 15: Het is niet wenselijk om plaatsing centraal te regelen. Dit wil je zo laag mogelijk beleggen, bij de school zelf.

Groep 15: Kunnen schoolbesturen een rol spelen bij een eerlijke verdeling/plaatsing van leerlingen?

G: Wij dachten ook aan een centrale inschrijving. Maar vroegen ons af of dat veel kosten met zich mee zou brengen. Voor alle ouders dezelfde procedure. En voor scholen: ouders gaan niet naar meerdere scholen tegelijk, ze geven eerste, tweede en derde voorkeur op.

A: Sorry maar dat klinkt echt niet aantrekkelijk.

MV : Ouders stellen toch zelf top 3 samen.

RS: Top 3 binnen je wijk?

A: Wijk is niet altijd duidelijk (veel scholen zitten op grensgebied wijk dus doorkruist elkaar).

A: Dan is het wel nodig dat er iets te kiezen is in een wijk. Dat is niet in alle wijken het geval.

YL: Loting zou ik niet blij mee zijn geweest. Voelt als willekeur waarom je kind wel/niet toegelaten wordt. Al helemaal als je er al vroeg bij was om je kind aan te melden.

Voor het op tijd kunnen plannen van bijvoorbeeld de hoeveelheid klassen of leerkrachten wordt de wettelijke termijn van aanmelden bij 3 jaar als laat ervaren.

Groep 5: Schoolleider: als je pas 1 jr van tevoren weet hoeveel kleuters je krijgt is dat heel ingewikkeld. Praktisch gezien ingewikkeld.

Groep 5: Systeem ontwikkelen waarbij scholen al eerder prognoses kunnen maken.

Groep 6: Aanmeldmoment naar voren halen naar bijv. 2,5 jaar, geeft scholen meer tijd om formatie goed op orde te krijgen.

Groep 11: Voor scholen is het niet mega belangrijk om tijdig te weten hoeveel interesse er is, tenzij er grote krimp is, dan wel. Maar kleine fluctuaties zijn goed op te vangen.

JS: Aanmeldleeftijd aan laten sluiten op de ondersteuningsstructuur het jonge kind: 2,5 jaar. Dat is een wetswijziging dus niet meteen geregeld maar creëert een mooie doorgaande lijn

JH: Je kunt het ook omdraaien: ouders eerder aanschrijven om aan te geven waar ze kunnen kijken om te oriënteren. Vanuit de gemeente.

Hebben de scholen gelijke kansen en zou een betere samenwerking tussen de scholen het gezamenlijk belang van een goede plek voor alle kinderen bevorderen?

Groep 2: Hoe is de samenwerking tussen scholen die bij elkaar in de buurt liggen? Er worden voorbeelden gedeeld van goed contact, je bent collegiaal. Je bent elkaars concurrent maar je werkt ook samen.

Groep 16: Meer samenwerking tussen scholen/schoolbesturen zodat de verzuiling minder wordt.

Groep 11: Het gaat ook om gelijke kansen voor scholen, want een rijke school heeft een betere website voor ouders, dan een minder rijke school.

Groep 11: Concurrentie tussen scholen? Daar moeten we ons overheen zetten. We zijn bezig met het gezamenlijke belang van een goede plek voor alle kinderen, dat belang is groter dan concurrentie.

Groep 3: Wat is kwaliteit van een school? Gaat kwaliteit alleen over onderwijskwaliteit? of is kwaliteit ook dat een school een afspiegeling is van de wijk of stad?

Groep 10: Max aan aantal leerlingen op een school, moeten wij wel zulke enorm grote scholen willen? 600 leerlingen bv

Groep 10: Als scholen dichtbij elkaar zitten, dan max aantal leerlingen?

Tot slot zijn er aandachtspunten meegegeven voor het proces en een aantal vragen gesteld over de overgang van een oud naar een nieuw systeem.

RS: Betrek de medewerkers op de werkvloer van de scholen ook hierbij, ideeën genoeg!

Groep11: Grote verandering, zorg voor een goede overgang van het 'oude' naar het nieuwe systeem. (hoe ga je om met ouders die nu al geplaatst zijn?).

Groep 10: Wat doe je met ouders die zeggen, het beleid is op de schop, dus ik kan nu toch opnieuw een vooraanmeldformulier invullen.

J: Ik ben nog nieuwsgierig naar hoe het gaat met de scholen die nu een vroegaanmelding hanteren: moeten zij per direct stoppen en alle vooraanmeldingen annuleren? Wat doet dit met ouders die denken een plekje te hebben?

MV: ja scholen moeten direct stoppen met de vooraanmelding

Groep 10: Overgangsfase? voor kinderen die al vooraangemeld zijn.

JH: Onno, betekend dat dat de aanmeldprocedure tot januari niet zal veranderen?

Groep 10: Is er überhaupt plek om alle leerlingen te plaatsen op alle scholen?

Antwoord: In Utrecht zijn voldoende plekken om alle kinderen te plaatsen. Wel zijn er scholen met meer aanmeldingen dan plaatsen. Scholen brengen zo snel mogelijk hun huidige proces in lijn met de wet en passen de communicatie hierop aan, ook richting ouders die zich eerder hebben aangemeld. Het is niet toegestaan kinderen voor de leeftijd van 3 jaar een plaats toe te zeggen.

REACTIES!

MV: interessant

BM: goed gesprek

EV: was een zeer leuk gesprek en goed om zo ervaringen te delen.

MM: Hoeveel verschillende aspecten er spelen en hoe lastig dat is

S: geslaagd gesprek! interessant 👍

JS: Dank jullie wel Onno en Jessica voor dit gesprek!

EM: bedankt!

G: Dank

Groep 10: Mooi gesprek waarbij kant van zowel ouders als school bekeken is. Niet zomaar een oplossing te vinden.

